ACTA ECCLESIASTICA SLOVENIAE

Izdaja Inštitut za zgodovino Cerkve
pri Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani
Poljanska 4, 1000 Ljubljana, Slovenija

Uredil in za tisk pripravil:
Metod Benedik

Nemški prevod:
Jože Lebar

ISSN 0351–2789

ACTA ECCLESIASTICA SLOVENIAE 17

France Baraga

KAPITELJSKI ARHIV NOVO MESTO

REGESTI LISTIN IN POPIS GRADIVA

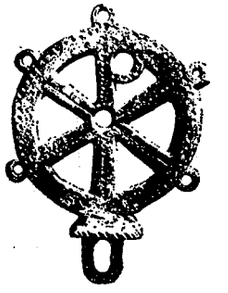

LJUBLJANA 1995

© Vse pravice pridržane

Izid publikacije je omogočilo Ministrstvo za znanost in tehnologijo.

KAZALO

Inhaltsverzeichnis

Kratice in okrajšave 13
Abkürzungen

Kapiteljski arhiv Novo mesto 15
Das Kapitelarchiv von Novo mesto 17

Kratka kronologija kapitlja 19
Kurze Chronologie des Kapitels 29

Uvod s kratko zgodovino kapiteljskega arhiva 39
Einführung mit einer kurzen Geschichte des Kapitelarchivs

Prvi del – Regesti listin 47
Erster Teil – Urkundenregesten

Drugi del – Popis gradiva 279
Zweiter Teil – Archivinventar

1 Kapiteljski arhiv kolegiatnega kapitlja = KANM 281

1.1 Gradivo KANM v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani = NŠAL/KANM 281

1.1.1 NŠAL/KANM, Knjige 281

Župnijske matične knjige **1828–1882**, dodatni zvezek **1943–1944** 281

1.1.2 NŠAL/KANM, Spisi in listine 282

f. 1	**1351–1457**	Mirna Peč	282
f. 2	**1373–1612**	Šentrupert	282
f. 3	**1357–1622**	Razne listine	283
f. 4	**1428–1490**	Špital blažene Device Marije	283
f. 5	**1389–1491**	Cerkev sv. Antona in bratovščina sv. Trojice	283
f. 6	**1520–1598**	Strausov beneficij	284
f. 7	**1488–1514**	Cerkev sv. Nikolaja	284
f. 8	**1517–1550**	Kapitelj	285
f. 9	**1558–1688**	Kapitelj	285
f. 10	**1509–1683**	Kapitelj	286
f. 11	**1690–1787**	Kapitelj	295
f. 12	**1620–1797**	Inkorporirane župnije	305
f. 13	**1502–1797**	Ribolovne pravice na Krki	309
f. 14	**1716–1851**	Kapiteljska cerkev	311
f. 15	**1819**	*Gradivo je v Novem mestu*	316
f. 16	**1752–1857**	*Gradivo je v Novem mestu*	316
f. 17	**1834–1864**	*Gradivo je izgubljeno*	316
f. 18, 1–7	**1652–1792**	Listine o relikvijah (f. 18, 8–14 je v Novem mestu)	316
f. 19	**1410–1827**	Šmihel	316
f. 20	**1796–1815**	*Gradivo je izgubljeno*	317
f. 21	**1384–1846**	*Gradivo je v Novem mestu*	317
f. 22	**1772–1861**	*Gradivo je izgubljeno*	317

f. 23/A–D **1499–1830** *Gradivo je v Novem mestu* 317
f. 23/E **1550–1823** Šentrupert 317
f. 24–29 **1532–1851** *Gradivo je v Novem mestu* 319
f. 30, 1–6 **1680–1805** Razni spisi in listine (f. 30, 7–21 je v Novem mestu) 320

1.1.3 NŠAL/KANM, Izgubljeno gradivo (po popisu p. Florentina Hrovata) 321

1.2 Gradivo KANM v Kapiteljském arhivu v Novem mestu = KANM 322

1.2.1 KANM, Spisi in listine 322

f. 1–14 Del spisov in listin, ki so ostali v Novem mestu 322
f. 15 **1819** Konstitucije (samo ena enota) 322
f. 16 **1752–1857** Kapitelj 323
f. 18, 8–14 **1764–1874** Listine o relikvijah (f. 18, 1–7 je v Ljubljani) 324
f. 21 **1384–1846** Mirna Peč 324
f. 23/A–D **1499–1830** Šentrupert (f. 23/E je v Ljubljani) 325
f. 24/A–C **1726–1842** Stopiče 326
f. 24/D **1754–1838** Mehovo/Podgrad 326
f. 25/A–B **1676–1838** Poljane/Stari trg ob Kolpi 327
f. 26 **1784–1838** Vavta vas 328
f. 27 **1802–1829** Sinji Vrh 328
f. 28 **1807–1851** Inkorporirane župnije na Štajerskem 329
f. 29/A–C **1532–1784** Inkorporirane župnije na Dolenjskem 329
f. 29/D **1657–1782** Boštanj in Radovljica 333
f. 30,7–22 **1566–1956** Razne listine (f. 30, 1–8 je v Ljubljani) 333
f. 31 **1830–1901** Ubožna ustanova (spisi in knjige) 334
f. 32 **1764–1923** Mašne ustanove 335
f. 33 **1831–1964** Kapitelj, statuti 343
f. 34 **1428–1810** Kapitelj, razno 344
f. 34/1 **1428–1658** Kapitelj, razno 344
f. 34/2 **1657–1686** Kapitelj, razno 345
f. 34/3 **1677–1810** Kapitelj, razno 363
f. 35/1 **1799–1946** Patronatske župnije na Štajerskem 394
f. 35/2 **1748–1940** Patronatske župnije na Dolenjskem 396
f. 36 **1811–1939** Skupni patronatski spisi 398
f. 37 **1811–1855** Spisi gospostva Kapitelj po letu 1811 398
f. 38 **1811–1845** Podložniške listine Kapitlja po letu 1811 400
f. 39 **1847–1960** Letni kapiteljski obračuni 400
f. 40 **1780–1928** Župnijski in kapiteljski inventarji 400
f. 41 **1851–1924** Izročilni in prejemni zapisniki proštov 401
f. 42 **1832–1958** Spisi in računi popravil na kapitlju 401
f. 43 **1850–1958** Kapiteljska stanovanja v najemu in najemnina 402
f. 44 **1852–1947** Kapiteljske parcele 403
f. 45 **1852–1950** Gospodarjenje z njivami, gozdovi in vinogradi 405
f. 46 **1856–1950** Davčne zadeve 407
f. 47 **1832–1945** Kongrua (duhovniška plača) 408
f. 48 **1847–1946** Bančne zadeve 408
f. 49 **1846–1947** Zbirka računov, izdanih za kapitelj 409
f. 50 **1850–1947** Zavarovalnina in zavarovalnice 410

1.2.2 NŠAL/KANM, Izgubljeni spisi (po popisu p. Florentina Hrovata) 410

1.2.3 KANM, Knjige 411

1 **1525–1853** Urbarji (Ur/1–9) 411
2 **1687–1831** Listinski protokoli (Pr/1–6) 414
3 **1841–1946** Ekshibitni protokoli (Pr/7–11), dekanijski do **1957** 415
4 **1844–1969** Blagajniški dnevniki (K/J in Št/1–16) 415
5 **1863–1972** Najemniške knjige kapiteljske posesti (Št/17–32) 417

1.3 Listine iz fonda KANM v tujih arhivih 419

1.3.1 Listina iz fonda KANM v zbirki listin Nadškofijskega arhiva Ljubljana 419
1.3.2 Listine iz fonda KANM v zbirki listin Arhiva Republike Slovenije 419
1.3.3 Listina iz fonda KANM vrnjena po XIV. repertoriju z Dunaja 419

2 Kapiteljski župnijski arhiv = KANM/Župnija 420

2.1 KANM/Župnija, Knjige 420

1 **1604–1899** Matične knjige 420

Dodatek 1 Kapiteljske matične knjige v NŠAL/KANM 422
Dodatek 2 Kapiteljske matične knjige v matičnem uradu v Novem mestu 422
Dodatek 3 Popis platnic na župnijskih matičnih knjigah 422

2 **1823–1973** Oklicne knjige (Ok/1–8) 424
3 **1831–1966** Statusi animarum (s starejšimi in mlajšimi vpisi) 424
4 **1861–1968** Oznanilne knjige (Oz/1–24) 425
5 **1832–1960** Blagajniški dnevniki župnije (J/1–8) 426
6 **1848–1973** Ekshibitni protokoli (tudi za dekanijo) 427
7 **1832–1869** Knjigi ubožne ustanove (Arm/1–2) 428
8 **1831–1919** Knjige opravljenih maš (Maše/1–3) 428
9 **1823–1906** Knjige mašnih intenc (I/1–8) 429
10 **1862–1983** Knjige, ki zadevajo cerkev in pokopališče (C/1–12) 429
11 **1780–1944** Knjige, ki zadevajo bogoslužje (B/1–16) 429
12 **1867–1944** Knjige oddane pošte 430

2.2 KANM/Župnija, Spisi in listine 431

f. 1 **1849–1969** Arhiv in knjižnica 431
f. 2 **1845–1946** Birma – seznami, dopisi, plakati 432
f. 3 **1861–1962** Bogoslovci 432
f. 4 **1862–1946** Bolnišnice 433
f. 5 **1850–1946** Bogoslužje, praznovanja, cerkveno petje 433
f. 6 **1832–1956** Cerkev sv. Nikolaja, proštijska kapela 435
f. 7 **1913–1968** Cerkev – računi popravil in opreme 439
f. 8 **1834–1962** Cerkev, letni obračuni 439
f. 9 **1920–1937** Časopisje 439
f. 10 **1843–1947** Drugoverci, apostazije, spreobrnjenja 439
f. 11 **1800–1956** Duhovniki – korespondenca in dokumentacija 440
f. 12 **1930–1935** Evharistični shodi in kongresi 441
f. 13 **1925–1944** Invalidi 441
f. 14 **1904–1940** Izseljenstvo 441

f. 15	**1851–1945**	Jetnišnica	441
f. 16	**1854–1935**	Ključarji	442
f. 17	**1872–1953**	Mesto	442
f. 18	**1812–1946**	Spisi v matičnih zadevah	443
f. 19	**1846–1945**	Mežnar, organist, mežnarija	446
f. 20	**1887–1965**	Misijoni / ljudski, obnove, duhovne vaje	447
f. 21	**1927–1945**	Misijoni in Družba za širjenje vere (DŠV)	448
f. 22	**1860–1946**	Morala	448
f. 23	**1838–1934**	Oporoke in volila	448
f. 24	**1930–1940**	Orglarska šola v Ljubljani	450
f. 25	**1832–1839**	Papeška pisma in drugo v zvezi s papeži	450
f. 26	**1804–1962**	Pastirska pisma ljubljanskih škofov	450
f. 27	**1856–1950**	Pokopališče	451
f. 28	**1854–1939**	Pisarna, takse in formularji	454
f. 29	**1867–1937**	Podpore	455
f. 30	**1876–1938**	Politične zadeve	455
f. 31	**1885–1940**	Praznovanja in razni priložnostni dogodki	455
f. 32	**1873–1941**	Prazniki – državni	456
f. 33	**1924–1940**	Prazniki – vojaški, vojaška zaprisega	456
f. 34	**1851–1956**	"Pristojbinski namestek" in župnijski davki	456
f. 35	**1846–1966**	Razna korespondenca z župnijsko pisarno	456
f. 36	**1860–1957**	Redovi	459
f. 37	**1908–1941**	Škofijska sinoda	460
f. 38	**1853–1941**	Sodišče, korespondenca s sodiščem	460
f. 39	**1850–1942**	Spričevala	460
f. 40	**1825–1975**	Sveto leto	461
f. 41	**1832–1946**	Škofje	461
f. 42	**1867–1951**	Štolnina za posamezna leta	462
f. 43	**1886–1940**	Uslužbenci	462
f. 44	**1848–1919**	Ustanovne maše ustanoviteljev kapitlja	463
f. 45	**1740–1956**	Ustanove – dijaške, šolske in mašne	463
f. 46	**1859–1926**	Ustanova – Košičkova	465
f. 47	**1858–1949**	Ustanova – Jelovškova	465
f. 48	**1851–1946**	Verouk in šola	466
f. 49	**1864–1939**	Vizitacije	467
f. 50	**1859–1924**	Vojaške zadeve, prva svetovna vojna	468
f. 51	**1851–1946**	Zbirke	468
f. 52	**1839–1944**	Zdravstvo	468
f. 53	**1875–1935**	Župnija, župnijske meje	468
f. 54	**1816–1969**	Poročni zapisniki	469
f. 55	**1907–1948**	Naznanila rojstev	470
f. 56	**1899–1953**	Mrliškoogledni listi	471

3 Kapiteljska zbirka personalij = KANM/Personalia 472

f. 1	Gradivo za prošte iz prvega obdobja kapitlja	472
f. 2	Andrej Albreht	472
f. 3	Jernej Arko	473
f. 4	Sebastijan Elbert	473
f. 5	Simon Wilfan	473
f. 6	Peter Urh	474
f. 7	Karel Čerin	474
f. 8	Alojzij Štrukelj	476
f. 9	**1862–1967** Vikarji	476
f. 10	**1895–1934** Vikarji in kanoniki, splošna korespondenca	477
f. 11	**1851–1943** Razpisi za izpraznjene kanonikate	477
f. 12	Kanoniki (po abecednem redu)	477

4 Kapiteljska zbirka društev, bratovščin in zadrug = KANM/Društva 482

f. 1	**1648–1885**	Nemška društva in zadruge v Novem mestu	482
f. 2	**1865–1945**	Slovenska društva in zadruge v Novem mestu	482
f. 3	**1927–1939**	Društva, ki so imela prireditve v Novem mestu	485
f. 4	**1839–1939**	Stiki z društvi zunaj Novega mesta	486
f. 5	**1839–1945**	Bratovščine in nabožna društva	487
f. 6	**1908–1943**	Dobrodelna društva	489
f. 7	**1771–1957**	Stare bratovščine	490
f. 8	**1902–1914**	Gospejino društvo krščanske ljubezni	491
f. 9	**1872–1944**	Posvetitev družin Marijinemu in Jezusovemu Srcu	491
f. 10	**1901–1945**	Marijina družba (knjige)	491
f. 11	**1901–1945**	Marijina družba – spisi in izkaznice	492
f. 12	**1921–1928**	Katoliško slovensko prosvetno društvo Soča	492
	1927–1933	Katoliško prosvetno društvo	492
	1935–1940	Katoliško prosvetno društvo	492
f. 13	**1926–1945**	Stavbna zadruga Prosvetni dom	493
f. 14	**1883–1945**	Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov	494

5 Kapiteljska zbirka pridig in katehez = KANM/Pridige 496

f. 1	Matija Jeriha	496
f. 2	Jernej Arko	498
f. 3	Neznani avtorji (1)	498
f. 4	Jožef Rozman	498
f. 5	Andrej Škrabec	498
f. 6	Razni avtorji	498
f. 7	Jožef Jenko	499
f. 8	Neznani avtorji (2)	499
f. 9	Matej Svetličič	499
f. 10	Rihard Frank	500
f. 11	Fran Ferjančič	500
f. 12	dr. Ciril Ažman	500
f. 13	Karel Čerin	500

6 Arhiv novomeške dekanije = KANM/Dekanija 502

f. 1	**1909–1971**	Dekanijske knjige, kartoteke, mape	502
f. 2	**1846–1954**	Tekoča korespondenca (po letih)	502
f. 3	**1851–1971**	Korespondenca z župnijami (6 župnij manjka)	503
f. 4	**1851–1973**	Dekanijska statistika	503
f. 5	**1860–1944**	Tematsko izbrana korespondenca (po abecedi)	503

7 Kapiteljski šolski arhiv = KANM/Šolstvo 505

f. 1 **1851–1878** Okrajno šolsko nadzorstvo 505
f. 2 **1817–1919** Okrajni šolski svet 505
f. 3 **1870–1893** Krajevni šolski svet 506
f. 4 **1818–1902** Posamezne šole 506
f. 5 **1850–1933** Šolstvo – splošne zadeve 507
f. 6 **1907–1923** Deset šolskih spričeval 508
f. 7 **1889–1903** Letna poročila, tiskana v Novem mestu 508
f. 8 **1921** Šolski imenik (tisk) 508
f. 9 **1865–1945** Letna poročila raznih šol 508

8 Kapiteljska zbirka rokopisov KANM/Rokopisi 509

Rokopisne knjige Rkp/1–8 509
Rokopisni zvezki in rokopisni lističi Rkp/9–90 509

DODATEK Rokopisi iz Knjižnice kolegiatnega kapitlja 513

9 Kapiteljska zbirka časopisnih izrezkov KANM/Časopisi 514

1 Zbirka časopisnih izrezkov prošta Čerina 514
2 Stari časopisi in časopisni izrezki 514
3 Časopisni izrezki prošta Štruklja 514
4 Časopisni izrezki s prispevki, zanimivimi za Novo mesto 514
5 Dolenjski razgledi **1968–1984** (priloga Dolenjskega lista) 515
6 Stezice **1959/60** (glasilo novomeške gimnazije) 515

10 Kapiteljska zbirka raznih fotokopij KANM/Kopije 516

1–38 Zbirka kopirane literature in arhivskega gradiva 516

11 Kapiteljski glasbeni arhiv = KANM/Glasbena zbirka 518

1 Stari glasbeni rokopisi MSM/1–63 518
2 Glasbeni opus organista Hladnika in kanonika Ferjančiča 520
3 Starejši glasbeni tiski, Mu/1–54 520
4 Zbirke posvetnih pesmi 522
5 Režimske, domoljubne, partizanske, revolucionarne 522
6 Neurejeno notno gradivo posvetnih pesmi 522
7 Notna zbirka posvetne glasbe tujih avtorjev 522
8 Notna zbirka cerkvene glasbe tujih avtorjev 523
9 Notna zbirka cerkvene glasbe tujih avtorjev, maše 1–45 523
10 Maše slovenskih avtorjev (lepo ohranjeni tiski) 525
11 Zbirke slovenskih cerkvenih pesmi (lepo ohranjeni tiski) 525
12 Notno gradivo slovenskih cerkvenih pesmi (prepisi za zbor) 526

12 Arhiv uredništva verskega časopisa Križ = KANM/Uredništvo 527

f. 1 **1931–1943** Arhiv urednika Čerina 527
f. 2 **1931–1943** Duplikati Križa 527

13 Zbirka iger Prosvetnega društva in Marijine kongr. = KANM/Igre 528

f. 1 Igre Prosvetnega društva, tipkopisi 1–43 528
f. 2 Igre Marijine družbe, rokopisi 1–17 529
f. 3 Drobne knjižice tiskanih iger v nem. in slov. jeziku 530

14 Arhiv duhovniškega društva Novo mesto = KANM/CMD 531

1–7 **1953–1964** Razno 531

15 Tuje arhivsko gradivo v kapiteljskem arhivu = KANM/Extranea 532

f. 1 **1725–1832** Gospostvo Pogance 532
f. 2 **1787–1795** Gospostvo Stari grad 533
f. 3 **1769–1811** Gospostvo Ruperčvrh 533
f. 4 **1822** Graščina Struga 533
f. 5 **1784–1962** Župnija Soteska 534
f. 6 **1933–1937** Leskovec pri Krškem 534
f. 7 **1941–1944** Usmiljeni bratje, kapela v Kandiji 534
f. 8 **1857–1919** Novo mesto, razno 534
f. 9 **1868–1883** Ljubljana, razno 534
f. 10 **1849/50** Črmošnjice 534
f. 11 **1865–1874** Črni Vrh nad Polhovim Gradcem 535
f. 12 **1848–1882** Postojna 535
f. 13 **1851–1878** Razne župnije 535

16 Kapiteljska zbirka klišejev in starih plošč = KANM/Klišeji 537

1 Klišeji za grafike Božidarja Jakca 537
2 Jakčeve fotografije Tintorettovega sv. Nikolaja (4 negativi) 537
3 Bakrorezne plošče starih podobic 537

17 Kapiteljska zbirka podobic, osmrtnic, fotografij... = KANM/Razno 538

1–22 ok. **1700** in dalje Razno 538

18 Kapiteljska zbirka gradiva velikega formata = KANM/Posebna zbirka 539

1 **1509–1956** Knjige, grafike, načrti, diplome, listine 539
2 **1800–1950** Knjige, tabele, načrti, fotografije, zemljevidi 539

Tretji del – Dodatki 541
Dritter Teil – Zusätze

1 Popis listin kapiteljskega arhiva iz leta 1758 543

2 Konkordanca s Krausovo objavo listin iz leta 1865 571

3 Arhivska ureditev prošta Karla Čerina (1924–1949) 573

4 Gradivo o novomeškem kapitlju v tujih arhivih 577

4.1 Arhiv Republike Slovenije 577
4.2 Nadškofijski arhiv Ljubljana 579
4.3 Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino 587
4.4 Dolenjski muzej 590
4.5 Frančiškanski arhiv Novo mesto 590
4.6 Stari arhiv gradu Hmeljnik 593
4.7 Arhiv Slovenske kapucinske province v Ljubljani 593
4.8 Avstrijski državni arhiv na Dunaju 594
4.9 Štajerski deželni arhiv v Gradcu 595
4.10 Nadškofijski arhiv v Vidmu 595
4.11 Nadškofijski arhiv v Gorici 595

Seznam navedene literature 597
Literaturverzeichnis

Kazalo krajevnih in osebnih imen bo objavljeno v Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 18
Namens- und Sachregister wird im nächsten Heft der AES veröffentlicht

Kratice in okrajšave

AES	Acta Ecclesiastica Sloveniae
Anon.	anonimen, anonimno
Arm	Armeninstitut, knjiga ubožne ustanove
ARS	Arhiv Republike Slovenije, Ljubljana
B	bogoslužna knjiga
BV	Bogoslovni vestnik
C	knjiga o cerkvenih zadevah
ČZN	Časopis za zgodovino in narodopisje
D	dekanat
Dragotine	*Dragotine kapiteljske cerkve.* Razstavni katalog, Novo mesto 1993
Ex	ekshibitni protokol
f., fasc.	fascikel (sveženj)
fol.	folio
FrANM	Frančiškanski arhiv Novo mesto
G	generalni vikar
gld.	goldinar
HHStA	Državni arhiv na Dunaju, Haus- Hof- und Staatsarchiv
I	knjiga mašnih intenc
IMK	Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko
J	journal = finančni dnevnik
K	kapitelj
KJ	blagajniški dnevnik kapitlja (Kapitel-Journal)
KAL	Kapiteljski arhiv Ljubljana
KANM	Kapiteljski arhiv Novo mesto
k. o.	katastrska občina
krc.	krajcar
lat.	latinski, latinsko
lit.	literatura
M	mrliške matice
MHK	Mitteilungen des Historischen Vereins für Krain
MIÖG	Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung
MK	Mohorjev koledar
MMK	Mitteilungen des Musealvereins für Krain
MSM	Manuscriptum musicum = glasbeni rokopis
Mu	Muzikalije = glasbeni tisk
NŠAL	Nadškofijski arhiv Ljubljana
nem.	nemški, nemško
NME	Novo mesto
NUK	Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
NV	nova vrsta
Ok	oklicna knjiga
Oz	oznanilna knjiga
P	poročne matice
perg.	pergament
Pr	protokol = zapisnik
prim.	primerjaj
R	rojstne matice
reg.	regest = povzetek
Rkp	rokopis
s. d.	sine dato (brez datuma)
s.	sold
SAZU	Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana
SBL	Slovenski biografski leksikon, Ljubljana 1925–1991

sign.	signatura, signaturni
Sp	službena pošta
St	status animarum
st.	stolpec
Steklasa	Ivan Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert na Dolenjskem*, Ljubljana 1913
stol.	stoletje
šk.	arhivska škatla
št.	številka
Ur	urbar
V	vikar, vikarjeva pisarna
Valvasor, Ehre	Janez V. Valvas
Vic. a.	Vicedomski arhiv
ZAL	Zgodovinski arhiv Ljubljana
ZRC SAZU	Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Ljubljana
ZZ	Zgodovinski zbornik, Ljubljana 1888–1908
Ž	župnija

KAPITELJSKI ARHIV NOVO MESTO

Knjigo Kapiteljski arhiv Novo mesto je pripravil mag. France Baraga, sodelavec v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani, sicer najboljši poznavalec arhiva novomeškega kapitlja. Ob pripravi na proslavo 500-letnice kapitlja je namreč ta arhiv temeljito uredil in popisal. Znanje, ki si ga je pridobil pri urejanju arhiva, mu je obilno služilo pri pripravi razstavnega kataloga ob 500-letnici novomeškega kapitlja ter slikovnega gradiva za knjigo dr. Franceta M. Dolinarja Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993. Kot zaključek Baragovega dela v Novem mestu in povzetek urejanja arhiva je mogoče razumeti knjigo Kapiteljski arhiv Novo mesto.

V uvodnem delu predstavlja najprej kratko kronologijo kapitlja, nakar poda pregledno zgodovino kapiteljskega arhiva od ustanovitve 1493 do danes.

Prvi, pomembnejši in za zgodovinarja vsekakor zelo zanimivi del vsebuje regeste listin od leta 1341 do 1983, bodisi da so se ohranile v originalu, v prepisu ali le v povzetku, skupaj kar 630 po številu. Med njimi je 179 regestov srednjeveških, od tega 85 ohranjenih pergamentnih listin, medtem ko je vseh ohranjenih pergamentnih listin 155.

Drugi del vsebuje popis gradiva, to je popis vseh fondov in zbirk, ki jih hrani kapiteljski arhiv. Sestavlja ga šest fondov in dvanajst zbirk.

Tu je najprej kapitelj z inkorporiranimi župnijami ter njihovo upravo. Poleg listin, obdelanih v prvem delu, so tu starejši kapiteljski spisi iz obdobja 1496–1810, ki zavzemajo v knjigi drugo najpomembnejše mesto. Posebej bi omenil spise in knjige ubožne ustanove in špitala (1823–1943), mašne ustanove, kapiteljske statute in zapisnike kapiteljskih sej, letne kapiteljske obračune, med njimi so posebno številni in pomembni obračuni inkorporiranih župnij (od 18. stol. do 1946). Med knjigami kaže omeniti kapiteljske urbarje, najstarejši je iz leta 1525. Popis se nadaljuje z gradivom kapiteljske župnije Novo mesto. Sem so vključene matične knjige, statusi animarum, spisi o pastoralnem delu na raznih področjih (bogoslužje, šola, bolnica, jetnišnica), dalje so pomembni dekanijski arhiv, fond šolskega nadzorstva ter zbirke, posebno zbirka bratovščin in društev s številnimi predvojnimi plakati, obširna zbirka pridig, glasbena zbirka s pomembnimi glasbenimi rokopisi in drugo.

Tretji, dodatni del obsega kompletni popis arhiva iz leta 1758 s signaturami vseh listin in spisov, konkordanco h Krausovi objavi listin iz leta 1865 in predstavitev arhivskega gradiva s podatki o novomeškem kapitlju, ki se hrani v tujih arhivih.

Zaradi preobsežnosti bo imensko kazalo te in predhodne številke izšlo v naslednji številki AES.

Zaradi pomena, ki ga je kapitelj v zgodovini imel za Dolenjsko in del Štajerske na različnih področjih, predstavlja kapiteljski ahriv zelo bogat vir za poznavanje ne le cerkvene, temveč tudi gospodarske, socialne in splošne zgodovine krajevnih skupnosti. Obsežna in temeljito pripravljena objava posameznih dokumentov, še posebej listin, bo dragocen pripomoček za vse, ki se zanimajo za krajevno zgodovino.

Morda kaže pri tem opozoriti, da smo lani v Acta Ecclesiastica Sloveniae št. 16 (Kapucini na Slovenskem v zgodovinskih virih) objavili t. i. Kodicil iz kronike novomeškega kapucinskega samostana, ki opisuje tudi pastoralno dejavnost kapucinov, še posebej pridigarstvo. Glede na to, da so kapucini bili praktično ves čas obstoja samostana (1658–1786) redni pridigarji v kapiteljski cerkvi, ta vir še dodatno osvetljuje pastoralno dejavnost kapitlja in sploh versko življenje v Novem mestu in okolici.

dr. Metod Benedik

DAS KAPITELARCHIV VON NOVO MESTO

Das vorliegende Buch – Das Kapitelarchiv von Novo mesto – wurde von Mag. France Baraga, einem Mitarbeiter im Erzbischöflichen Archiv in Ljubljana, dem besten Kenner des Kapitelarchivs in Novo mesto, zusammengestellt. Das Archiv wurde im Laufe der Vorbereitungen auf das 500-jährige Jubiläum des Kapitels von ihm gründlich geordnet und inventarisiert. Die während dieser Arbeit vom Autor erworbenen Kenntnisse dienten ihm als Vorlage für seinen Beitrag, als er bei der Ausstellung anlässlich des 500-jährigen Jubiläums des Kapitels von Novo mesto mitwirkte, und zum bildlichen Material für das Buch von dr. France M. Dolinar, Die Pröpste von Novo mesto 1493–1993. Sein Buch Das Kapitelarchiv von Novo mesto könnte als Abschluss und als eine Zusammenfassung seiner Arbeit an dem Kapitelarchiv von Novo mesto verstanden werden.

Im einleitenden Teil stellt er eine kurze Chronologie des Kapitels sowie die Geschichte des Kapitelarchivs von der Gründung 1493 bis heute vor.

Der erste, wichtigere und für Historiker sehr interessante Teil enthält Regesten der Urkunden vom Jahr 1341 bis 1983, die sich entweder als Originale, Abschriften oder Zusammenfassungen erhalten haben, 630 an der Zahl. Unter ihnen sind 179 mittelalterliche Urkundenregesten, von diesen sind heute noch 85 Pergamenturkunden erhalten, die Gesammtzahl der Pergamenturkunden beträgt 155.

Der zweite Teil beschreibt das Archivmaterial. Das ist eine Beschreibung aller Archivbestände und Sammlungen, die das Kapitelarchiv aufbewahrt. Es besteht aus sechs Archivbeständen und zwölf Serien. Hier ist zuerst das Kapitel mit inkorporierten Pfarreien und ihrer Verwaltung. Neben den Urkundenregesten im ersten Teil sind hier ältere Kapitelsschriftstücke aus der Zeit von 1496 bis 1810 aufgeführt. Zu erwähnen sind auch Akten und Bücher des Armeninstituts und des Spitals (1830–1901), Messenstiftungen, Kapitelstatute und Protokolle der Kapitelsitzungen, Jahresabrechnungen des Kapitels, unter denen besonders diejenigen der inkorporierten Pfarreien (vom 18. Jahrhundert bis 1946) umfangreich und von Bedeutung sind. Unter den Büchern sind besonders die Kapitelurbarien vom Jahre 1525 und weiter zu erwähnen. Die Beschreibung fährt fort mit dem Archivbestand der Kapitelpfarrei. Hierzu zählen die Matrikelbücher, Status Animarum, Schriften über pastorale Arbeit auf verschiedenen Gebieten (Gottesdienst, Schule, Krankenhaus, Gefängnis), fernerhin das Dekanatsarchiv und der Schulaufsichtsfond, sowie Serien: eine besondere Sammlung der Brüderschaften und Vereine mit zahlreichen Vorkriegsplakaten, eine reichhaltige Predigtensammlung, eine reichhaltige Sammlung handgeschriebener Notenblätter und andere Sammlungen.

Der dritte Teil – eine Hinzufügung – besteht aus einer kompleten Beschreibung des Archivbestandes aus dem Jahre 1758, eine Konkordanz zu Kraus' Veröffentlichung der Urkundenregesten vom Jahre 1865 und eine Vorstellung der in fremden Archiven aufbewahrten Archivalien, die das Kapitel von Novo mesto betreffen.

Wegen des zu grossen Umfangs wird ein Orts- und Personennamenregister sowohl dieser wie auch der vorhergehenden Nummer der AES im nächsten Heft erscheinen.

Wegen der Bedeutung, die das Kapitel von Novo mesto für Unterkrain und für einen Teil der Steiermark auf verschiednen Bereichen in der Geschichte hatte, stellt das Kapitelarchiv eine sehr reiche Quelle dar, um nicht nur die Kirchengeschichte, sondern auch die Wirtschafts-, Sozial-, sowie die allgemeine Geschichte der Ortsgemeinschaften kennenlernen zu können. Die umfangreiche und gründlich vorbereitete Veröffentlichung einzelner Dokumente, vor allem der Urkunden, wird daher für alle, die sich für die Ortsgeschichte interessieren, ein kostbares Hilfsmittel sein.

Vielleicht müsste darauf hingewiesen werden, dass wir letztes Jahr in Acta Ecclesiastica Sloveniae, No 16 (Die Kapuziner in Slowenien in Geschichtsquellen) so genanntes Kodizill aus der Chronik des Kapuzinerklosters in Novo mesto veröffentlicht haben, die auch die pastorale Arbeit der Kapuziner so wie besonders ihre Predigerarbeit beschreibt.. Hinsichtlich der Tatsache, daß die Kapuziner praktisch die ganze Zeit während des Bestehens ihres Klosters in der Kapitelkirche regelmäßig predigten, erhellt diese Quelle zusätzlich die pastorale Aktivität des Kapitels und das allgemeine geistliche Leben von Novo mesto und Umgebung.

Dr. Metod Benedik

KRATKA KRONOLOGIJA KAPITLJA

(Besedilo je bilo prvič objavljeno v razstavnem katalogu Dolenjskega muzeja: Dragotine Kapiteljske cerkve v Novem mestu, 1993, str. 153–159. Zdaj je objavljeno z delnimi dopolnili in popravki.)

PREDZGODOVINA

1237 Vojvoda Friderik Bojeviti naj bi bil dovolil stiškim menihom, da sezidajo stolp v Gradcu ob Krki – kjer je zdaj Novo mesto. Po mnenju nekaterih stoji na tem mestu zvonik kapiteljske cerkve.

1428 VI/23 Prva omemba cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu.

1429 XI/ 1 Blagoslovitev glavnega oltarja in prezbiterija. Ob tem dogodku dobi cerkev sv. Nikolaja poseben odpustek.

1432 Ob cerkvi je sezidan nov obrambni stolp – sedanja kapiteljska kašča.

1440–1493 Doba vladanja cesarja Friderika III., ustanovitelja ljubljanske škofije (**1461**) in novomeškega kapitlja (**1493**). V njegovem času, leta **1453**, Turki osvojijo Carigrad, leta **1469** prvikrat pridejo na Dolenjsko. Pred njimi bežeči bosenski frančiškani se leta **1472** zatečejo v Novo mesto in tu ustanovijo svoj samostan. Leta **1476** pridejo Turki prvikrat pred Novo mesto. To je čas turških ropov in požigov. Obenem pa je to tudi čas, ko se Evropi odpira pot v Novi svet – Ameriko.

1457 Cerkev sv. Nikolaja dobi poseben odpustek in ga čez pet let obnovi.

1480 Cerkev sv. Nikolaja ponovno dobi odpustek za svoje obiskovalce.

1492 Skupina duhovnikov pošlje cesarju Frideriku III. prošnjo za ustanovitev kapitlja v Novem mestu. Cesar obvesti mestni svet o nameravani ustanovitvi kapitlja in jim priporoči bodoče kapitularje.

PRVA DOBA 1492–1810

1493 IV/27 Cesar Friderik III. ustanovi novomeški kapitelj. Cerkev sv. Nikolaja, nekdanja podružnica župnije Mirna Peč, postane župnijska cerkev, v kateri kapiteljski duhovniki opravljajo korno molitev in pojejo jutranjo mašo po običaju v kolegiatnih cerkvah. Števila kanonikov ustanovna listina ne omenja, pač pa prve tri župnije, inkorporirane kapitlju, to so Mirna Peč, Šentrupert in Ponikva.

1493–1499 • 1. prošt: JAKOB TURJAŠKI, šentruperski župnik in dolenjski arhidiakon. Za prošta ga izmed sebe izvolijo kapiteljski duhovniki, njegove naslednike imenuje cesar. Še istega leta (**1493**) Turki ponovno pridejo pred Novo mesto.

1493–1519 Doba vladanja cesarja Maksimilijana I., obenem čas vladanja renesančnih papežev, čas razcveta umetnosti, pa tudi človeških slabosti na papeškem dvoru. Iz teženj po obnovi Cerkve nastaja protestantizem. Kriza fevdalne družbe rodi kmečke upore.

1493 XII/21 Cesar Maksimilijan I. potrdi ustanovitev kapitlja.

1493–1778 Kapitelj ustanovi in vzdržuje svojo "Kapiteljsko šolo" za dečke.

1494 28/II Jakob Turjaški dá v Stični napraviti prepis obeh ustanovnih listin. Dokument ga imenuje izvoljenega, še nepotrjenega prošta.

1494 Papež Aleksander VI. naroči stiškemu opatu Tomažu, naj formalno izpelje ustanovitev kapitlja.

1496 I/3 Slovesna umestitev prošta, dekana in kanonikov. Prvi prošt je šentruperski župnik Jakob Turjaški, dekan Jakob Nikolaj, župnik v Ponikvi. Ta dan je inkorporirana kapitlju tudi župnija Šmihel pri Novem mestu.

1497 Mestni svet določi prostor za izgradnjo kapitlja in kanoniških hiš ter proglasi kapitelj za pravno neodvisnega od mesta.

1500–1522 • 2. prošt: JURIJ SLATKONJA, dvorni kaplan, zaupnik cesarja Maksimilijana in vodja glasbene kapele na njegovem dvoru, obenem tudi šentruperski župnik, ljubljanski stolni prošt in pičenski škof. Leta **1513** postane prvi škof novoustanovljene dunajske škofije, še naprej ostane tudi novomeški prošt.

1509 X/16 Cesar Maksimilijan I. izda drugo listino o ustanovitvi novomeškega kapitlja in določi proštiji grb: zlatega konja na zelenem gričku, pod katerim teče voda.

1514 Papež Leon X. potrdi kapitelj, kanonike pa opomni zaradi spora z novomeškimi frančiškani.

1522–1526 • 3. prošt: JAKOB NIKOLAJ NOVOMEŠKI, župnik v Ponikvi na Štajerskem, prvi pobudnik ustanovitve novomeškega kapitlja. Njemu oziroma njegovemu nasledniku naj bi sledil neki Leonard, a njegov priimek ni znan. Vprašanje je, ali je sploh bil prošt.

1525 Letnica nastanka najstarejšega ohranjenega kapiteljskega urbarja.

1526 Kapitelj izroči deželi 19 kelihov za kovanje denarja za vojno proti Turkom. Nadvojvoda Ferdinand podpiše kapitlju več zadolžnic.

1526–1557 • 4. prošt: SEBASTIJAN KOLBEK, (dolenjski arhidiakon?) vsaj do leta **1551**. Živi delno v Novem mestu, delno na Dunaju, od koder vodi kapiteljsko gospodarstvo.

1547 IV/4 Turki pridejo dvakrat pred Novo mesto in napravijo kapitlju veliko škodo.

1557–1559 • 5. prošt: KRIŠTOF GRAF, in dolenjski arhidiakon. Nanj je naslovljeno pismo nadvojvode Karla leta **1562** v zvezi z zbiranjem denarja za boj proti Turkom. Toda že tri leta prej (**1559**) se omenja kot prošt njegov soimenjak Jurij Graf. Morda Krištof Graf sploh ni bil prošt, ampak le proštijski oskrbnik, kakor se nam kaže v svojem pismu proštu Juriju Grafu leta **1569**.

1559–1570 • 6. prošt: JURIJ GRAF, dolenjski arhidiakon. Njegovo dobo zaznamuje slovenski protestantizem.

1567 Nastopi luteranski pridigar Gregor Vlahović. Prošt mu prepove pridigati v mestu in ga dá zapreti.

1568 Kapitelj prosi za znižanje davkov zaradi nizkih dohodkov.

1570 Deželni knez nadvojvoda Karel imenuje za prošta v Novem mestu moža z imenom Nikolaj Korret, nekdanjega učitelja Karlovega brata Maksimilijana II. Verjetno ni nikoli zasedel proštijskega mesta, zato imenuje Karel čez dve leti novega prošta.

1572–1582 • 7. prošt: dr. JURIJ PETROVINA, Zagrebčan. V njegovem času dá nadvojvoda Karel sezidati Karlovec, ugled in blagostanje Novega mesta zato močno padeta.

1576 III/1 Požar močno prizadene kapiteljsko cerkev in uniči vso cerkveno opremo.

1582–1604 • 8. prošt: POLIDOR pl. MONTAGNANA, dolenjski arhidiakon, župnik v Laškem in Krškem, arhidiakon za Koroško, Kranjsko in Štajersko, še prej dvorni kaplan cesarja Ferdinanda I. in ljubljanski stolni prošt. O njem pravijo, da je bil velik karierist.

1590 Novo mesto skoraj izumre zaradi epidemije kuge.

1591 Proštija šteje le štiri kanonike.

1593 Posvečen obnovljeni véliki oltar kapiteljske cerkve. Ob tej priložnosti pride v Novo mesto Tintorettova slika sv. Miklavža in najbrž tudi nove orgle, ki jih prošt nabavi z lastnimi sredstvi.

1604 Prošt Montagnana voli kapitlju svojo knjižnico v Celju. Kasnejša usoda knjižnice ni znana. Iz tega leta je tudi Klobučaričeva skica, najstarejša znana upodobitev Novega mesta s kapiteljsko cerkvijo.

1604–1621 • 9. prošt: mag. teol. MARKO KUNEJ, dolenjski arhidiakon. Nadaljuje Montagnanovo delo katoliške obnove na Dolenjskem. Prispeva za šolanje uskoških sinov pri jezuitih v Ljubljani.

1622–1629 • 10. prošt: dr. ALBERT PESLER, dolenjski arhidiakon. Za prošta ga imenuje cesar Ferdinand II., kot priznanje, ker je posredoval v njegovem sporu z oglejskim patriarhom v Rimu. Preden je postal prošt, je preživel v Rimu več let v prizadevanju za ustanovitev goriške škofije.

1623 Tega leta je bila končana gradnja proštije, kot izpričuje letnica na sklepniku glavnega portala z napisom: "Bogu, sebi in naslednikom".

1629 Karel Pesler – dolenjski arhidiakon, predtem kanonik v Trstu, potem župnik v Ribnici in v Cerknici. V seznamu proštov se omenja, da je umrl, še preden je bil umeščen za prošta.

1630–1639 • 11. prošt: NIKOLAJ MRAV, dolenjski arhidiakon (od **1632**), obenem župnik v Cerknici in (po nekaterih virih) skradinski škof. V času njegovega proštovanja je pogoj za mesto prošta doktorski naslov. Ker zaradi kuge ne more po doktorat iz prava na univerzo v tujini, dobi od papeža dovoljenje, da mu ga sme podeli ljubljanski škof Scarlichi. Ali se je to zgodilo, ni znano.

1639–1650 • 12. prošt: FRANČIŠEK MRAV, dolenjski arhidiakon (od **1642**). Zaradi župnije Trebnje se spre s stiškim samostanom. Skupaj s stricem Nikolajem ima v kripti kapiteljske cerkve lep nagrobnik.

1650–1653 • 13. prošt: MIHAEL KUMAR pl. KUMBERG, dolenjski arhidiakon, frančiškan, poprej ljubljanski stolni prošt in pomožni škof.

1653–1666 • 14. prošt: JANEZ ANDREJ pl. STEMBERG, dolenjski arhidiakon, nekdanji ljubljanski stolni prošt in imenovani, a nepotrjeni skopski škof.

1653 Prošt Stemberg zamenja in odstopi nekaj kapiteljskih vrtov za postavitev kapucinskega samostana v Novem mestu.

1656 Prošt Stemberg ustanovi kapelo Božjega groba v Štepanji vasi pri Ljubljani in načrtuje ustanovitev novomeške škofije.

1664 Letnica, ki govori o starosti najmanjšega kapiteljskega zvona v malem stolpu na strehi kapiteljske cerkve. Tega leta je velik požar uničil tudi cerkev sv. Antona. Ob popravilu so jo povečali in ji prizidali kapelo sv. Florijana, ki je sčasoma spodrinila ime sv. Antona, da je utonilo v pozabo. (Njegova slika je v kapiteljski cerkvi.) Leta **1810** jo Francozi zapro in uporabijo kot skladišče za sol. Kasneje je bila v njej dekliška šola, dokler je niso podrli. V spomin na požar je bila zgrajena cerkev sv. Katarine, ki pa je leta **1794** pogorela.

1666–1679 • 15. prošt: GERMANIK grof THURN-VALSASSINA, dolenjski arhidiakon, nekdanji ljubljanski stolni prošt. Kot dolenjski arhidiakon vodi dolgoletno pravdo s stiškim opatom zaradi jurisdikcije nad dolenjskimi župnijami.

1667 Cerkveni stolp dobi baročno čebulasto streho.

1673 XII/17 Papež Klement X. podeli proštu Germaniku Thurnu in vsem njegovim naslednikom pravico do škofovskih insignij (mitre in palice). O tem priča spominska plošča z grbom nad proštijskim portalom.

1675 Prošt Thurn prinese za sveto leto iz Rima relikvije sv. Feliksa.

1678–1688 Novomeški kanonik Matija Kastelic napiše Bratovske bukvice za rožnovensko bratovščino v kapiteljski cerkvi in več drugih slovenskih knjig.

1679–1683 • 16. prošt: SIGMUND KRIŠTOF grof HERBERSTEIN, dolenjski arhidiakon, kasnejši ljubljanski škof. V njegovem času je ukinjena skupna menza za kanonike v proštiji.

1683 Prošt Herberstein je imenovan za ljubljanskega škofa. Ob odhodu zapusti svojo škofovsko palico in mitro novomeškemu kapitlju.

1683–1697 • 17. prošt: FRIDERIK HIERONIM grof LANTHIERI, arhidiakon, dotlej ljubljanski stolni dekan in župnik v Vipavi.

1689 Valvasor objavi v *Slavi vojvodine Kranjske* obširen opis kapitlja in njegove zgodovine ter seznam proštov.

1697–1714 • 18. prošt: RAJMUND FERDINAND grof LANTHIERI, arhidiakon, nečak prejšnjega prošta. V njegovem času doživi proštija temeljito prezidavo. Sam se mudi večinoma v Olomoucu, kjer je tudi pokopan.

1715–1740 • 19. prošt: JURIJ KSAVER pl. MAROTTI, arhidiakon z Reke, nekdanji reški arhidiakon, hkrati imenovan za pičenskega škofa in novomeškega prošta. Ljudje so z njim nezadovoljni, ker ne zna slovenščine.

1715 Prošt Marotti pod kaznijo ukaže pisati poročne in mrliške matične knjige, ki jih pred njegovim prihodom skorajda niso vodili.

1730 Véliki oltar sv. Nikolaja v kapiteljski cerkvi dobi nov baročni stebrasti nastavek.

1732–1733 Po naročilu prošta Marottija naslika Valentin Metzinger šest slik in štiri medaljone za stranske oltarje v kapiteljski cerkvi.

1736 Kapitelj ima le tri kanonike, duhovno in gospodarsko je v slabem stanju in se kar utaplja v dolgovih.

1741–1755 • 20. prošt: ANTON GOTARD baron ERBERG. Prizadeva si, da bi dosegel škofovsko čast.

1741 V/13 Cesarica Marija Terezija zmanjša število kapiteljskih kanonikov na osem.

1746 VIII/8 Cesarica Marija Terezija podpiše listino o ustanovitvi novomeške gimnazije, ki jo vodijo frančiškani. Isto letnico nosi zdaj obnovljeni spomenik Brezmadežne, ki je stal nekoč pred Katarinino cerkvijo.

1751 VII/6 Ukinjen oglejski patriarhat; novomeški kolegiatni kapitelj in vse njemu inkorporirane župnije postanejo del goriške nadškofije.

1752–1756 Natančen pregled ter nova izmera dajatev in davkov kapitlja, kar ukaže cesar Franc I.

1756–1774 • 21. prošt: dr. KAREL MIHAEL grof ATTEMS, goriški nadškof. Živi v Gorici, v Novem mestu pa ima namestnika, ki je hkrati dolenjski arhidiakon. To je najprej Anton Matteg, po letu **1772** pa Martin Jožef Jabacin, kasnejši prošt.

1766 Izdelane lesene kanoniške klopi z intarzijami dvanajstih apostolov in z grbom proštije ter njenega patrona v prezbiteriju.

1768 Cerkev dobi nove orgle po zaslugi kasnejšega prošta Jabacina.

1774 XI/19 Cesar Jožef II. zmanjša število kanonikov na šest.

1775–1789 • 22. prošt: dr. MARTIN JOŽEF JABACIN, dolenjski arhidiakon. Po rodu iz Vipave, študira teologijo in pravo v Gorici in na Dunaju ter postane ravnatelj novega goriškega semenišča, kjer poučuje teologijo.

1778 Kapiteljska deška šola izročena novomeškim frančiškanom.

1785 Ukinjeni bratovščini sv. Rešnjega Telesa in Rožnega venca. Prošt Jabacin blagoslovi novo pokopališče na kapiteljskem Marofu, ki bo namesto starega pri cerkvi.

1786 VII/24 Licitacija sedmih stolpov mestnega obzidja. Največ denarja navrže stolp na kapiteljskem vrtu.

1786 Ukinjen novomeški kapucinski samostan. Poslednji gvardijan p. Didak postane proštijski notar, njegov sobrat p. Evzebij pa kapiteljski vikar.

1788 III/8 Kapitelj z vsemi dolenjskimi inkorporiranimi župnijami pripade ljubljanski škofiji, ki se preimenuje v nadškofijo. Mesto dolenjskega arhidiakonata prevzame novomeški dekanat.

1788 XI/8 Novomeškemu kapitlju inkorporirane župnije na Štajerskem pripadejo lavantinski škofiji.

1791–1797 • 23. prošt: FRANC NIKOLA PERŠIČ, pl. KÄSTENHEIM, nekdanji ravnatelj graškega semenišča, zvest pristaš jožefinskih reform. Po rodu Istrijan brez znanja slovenščine.

1797–1802 • 24. prošt: KAREL RUDOLF baron ZIERHEIM, nekdanji cistercijan iz takrat že ukinjenega stiškega samostana. Po rodu je iz gradu Hmeljnik.

1809 VIII/6 – **1813** XII – Doba Francozov.

1809 X/16 Upor proti Francozom. Pogori nekdanja pristava na kapiteljskem hribu, ki se še danes imenuje po njej (kapiteljski) Marof.

1810 V/14 Kanonik Šešek posveti pokopališče, ki se s Kapiteljskega marofa preseli na nekdanji vrt kapucinskega samostana.

1810 XII/7 Francozi ukinejo novomeški kapitelj in načrtujejo, da bi sedež župnije preselili v frančiškansko cerkev. Kapiteljsko premoženje podržavijo. Poročilo Ignacija Kisovca ob ukinitvi kapitlja omenja, da je proštija najlepša stavba v mestu, ki šteje leta **1809** 233 hiš.

DRUGA DOBA 1818 – do danes

1818 I/5 Cesar Franc I. ponovno vzpostavi novomeški kapitelj in naslednje leto izda konstitucije, po katerih naj ima kapitelj poslej prošta, štiri kanonike in enega vikarja. Do izpeljave odloka mine trinajst let.

1822 V kapiteljski zvonik udari strela in ga poškoduje.

1824 Zvonik kapiteljske cerkve je obnovljen.

1831 Kapitelj je ponovno vzpostavljen. Ljubljanski profesor teologije Jakob Zupan napiše za to priložnostno pesem "*Lik Noviga mesta*", tiskano v Novem mestu pri tiskarju Tandlerju kot prvi slovenski novomeški tisk.

1831–1848 • 25. prošt: ANDREJ ALBREHT, župnik in dekan, priznan pisatelj veroučnih knjig. Ob njegovem nastopu je proštija temeljito obnovljena.

1836 V Novem mestu razsaja kolera. Ena prvih žrtev epidemije je novomeški tiskar Tandler. Huda epidemija kolere je bila v Novem mestu še leta **1850** in **1855**.

1848 IX/7 Z zakonom o zemljiški odvezi kapitelj preneha biti zemljiško gospostvo. Položaj nekdanjih podložnikov pa se zaradi tega ne izboljša. Zadolžujejo se in veliko kmetij gre na boben.

1852–1868 • 26. prošt: JERNEJ ARKO, župnik in dekan, odlikovan z naslovom "vitez reda Franca Jožefa" in imenovan za častnega meščana Novega mesta. Ploden nabožni in narodnogospodarski pisatelj. Pred prihodom v Novo mesto kot vodiški župnik prijateljuje s Prešernom in piše prigodniške in verske pesmi. V ta čas spada tudi njegova korespondenca s Prešernom, Kopitarjem in Korytkom.

1854 Tiskarna Marije Tandler v Novem mestu začne z založništvom. Kot prvo natisne in založi knjigo novomeškega kanonika Franca Veritija *Premišljevan trpljenja in smrti Gospoda in Odrešenika našega* in naslednje leto še njegovo *Pripravljanje k smrti.*

1855 Prošt Arko priskrbi štiri nove zvonove. Najtežji tehta **1747**, najlajši pa 239 kg. Pridružijo se najmanjšemu iz leta **1806**.

1856 Napravljen novi vhod v kripto.

1860 Zvonik kapiteljske cerkve dobi novo, s skrilom krito streho v gotskem stilu.

1868 IX/22 Posvečen véliki oltar, delo Matije Tomca – teden dni po smrti prošta Jerneja Arka, ki ga je naročil.

1869–1881 • 27. prošt: SIMON pl. WILFAN, župnik in dekan, vitez z odlikovanjem cesarja Franca Jožefa. Priljubljen govornik, katehet in duhovni pisatelj ter zgodovinar.

1878 Skrilasto streho zvonika zamenja bakrena, dokler je ne vzame prva svetovna vojna.

1882–1897 • 28. prošt: PETER URH, župnik in dekan, prej ljubljanski kanonik. Eden najbolj iskanih cerkvenih govornikov, pa tudi dober gospodar – vzornik in svetovalec dolenjskim kmetom.

1885 Ubožni fond kapiteljske župnije v višini 38.000 kron, ustvarjen iz zapuščin kanonikov, je izročen mestni upravi.

1887 IV/5 Slovesno blagoslovljen misijonski križ, ki ga v procesiji nesejo po mestu. Nekoč je nosil spominski napis z letnicami treh misijonov: **1887**, **1896**, **1899**. Danes pa spominja le še na misijone v letih: **1909**, **1921**, **1943**, **1965**, **1978**, **1991**.

1889 Kapiteljska cerkev dobi novega organista in pevovodjo Ignacija Hladnika, skladatelja. Med njegovimi priljubljenimi pesmimi je tudi "*Marija življen*

1891 Pri Slovenski matici izide knjiga Ivana Vrhovca *Zgodovina Novega mesta.* V njej je obširno obdelana zgodovina kapitlja.

1898–1924 • 29. prošt: dr. SEBASTIJAN ELBERT, župnik in dekan, po rodu z Bavarskega. Načrtuje gradnjo nove cerkvene ladje v gotskem slogu, a se ustraši prevelikih stroškov.

1900 Prezbiterij olepša pet barvnih oken, izdelanih na Tirolskem.

1900–1901 V prezbiteriju je postavljen nov krstni kamen z lesenim novogotskim nastavkom. Obnovljen je véliki oltar in napravljen nov tabernakelj ter oltarna miza z grobom sv. Feliksa. Iz sredstev, ki jih je zapustil še prošt Arko, so napravljena nova vrata v zakristijo.

1901 Matija Koželj iz Kamnika poslika prezbiterij z rastlinsko dekoracijo in medaljoni.

1904 Cerkev dobi nove orgle, stara baročna omara ostane.

1917 II/12 Trije bronasti zvonovi postanejo žrtev prve svetovne vojne.

1921 IX/26 Ustanovljeno je Katoliško slovensko prosvetno društvo "Soča", ki se po letu **1928** preimenuje v Katoliško prosvetno društvo Novo mesto.

1924–1949 • 30. prošt: KAREL ČERIN, župnik in dekan – v vojnih letih tudi generalni vikar za Dolenjsko. Odličen govornik, pred vojno zelo spoštovan, med vojno skriti pomočnik mnogih v stiski, po vojni šikaniran in pogosto zasliševan.

1924 Pokopališče se z nekdanjega vrta kapucinskega samostana preseli v Ločno.

1925 Kapiteljska cerkev dobi dva nova zvonova.

1927 Ustanovljena Stavbna zadruga "Prosvetni dom" za zidanje Prosvetnega doma.

1931 Odprt Prosvetni dom – danes Dom kulture. Izhajati začne *Križ*, mesečnik dekanijskih župnij. Izhaja trinajst let do prihoda Nemcev v Novo mesto.

1933–1935 Prosvetno društvo je prepovedano in ukinjeno. Knjižnica Prosvetnega društva je izročena župniji.

1935–1941 Prosvetno društvo v Novem mestu spet deluje pod starim imenom.

1936 Porušena pokopališka kapelica na starem pokopališču.

1937 VII Marjan Mušič in Jože Gregorič odkrijeta gotska okna v ladji kapiteljske cerkve.

1940 Pod vodstvom Marjana Mušiča in Jožeta Gregoriča začno obnavljati in osuševati kripto. Gregorič tudi razišče duhovniško in plemiško grobnico v ladji kapiteljske cerkve.

1941–1945 Druga svetovna vojna. Kripta postane zaklonišče.

1943 IX/14 Prvi nemški bombni napad na Novo mesto. Številne žrtve med civilnim prebivalstvom.

1943 X/3 Drugi nemški bombni napad. Med devetindvajsetimi žrtvami je tudi umetnostni zgodovinar in raziskovalec kapiteljske cerkve Jože Gregorič.

1944 Zavezniške bombe pobijejo okna v kapiteljski cerkvi, ki ves čas po letu **1918** predstavljajo politični problem, saj so prikazovala habsburške grbe in prizore iz avstrijske cesarske zgodovine.

1945 Konec druge svetovne vojne. V proštijo se vseli enajst strank in štirideset srednješolcev.

1946 Kapitelj zgubi svojo patronsko pravico nad župnijami, ki so mu bile nekoč inkorporirane, to je nad devetimi župnijami na Štajerskem in enajstimi na Dolenjskem ter v Beli krajini. To so bile – na Štajerskem: (1) Dramlje, (2) Kalobje, (3) Ponikva, (4) Sladka Gora, (5) Slivnica, (6) Šentjurij pri Celju, (7) Šmarje pri Jelšah, (8) Sv. Štefan pri Žusmu, (9) Zibika; – na Dolenjskem (10) Dole pri Litiji, (11) Mirna Peč, (12) Prečna, (13) Sinji Vrh, (14) Stari trg ob Kolpi, (15) Stopiče, (16) Šentjanž, (17) Šentrupert, (18) Šmihel, (19) Tržišče, (10) Vavta vas.

1952 Dne 20. januarja na novomeški železniški postaji polijejo škofa Vovka (†**1963**) z bencinom in zažgo. To je čas najhujšega povojnega pritiska na Cerkev in duhovščino. Nahujskana množica vdre tudi na kapiteljsko dvorišče, pokliče iz hiše kanonike in jim grozi z ljudskim sodiščem.

1952 Slikar in restavrator Mirko Šubic restavrira Tintorettovo sliko sv. Miklavža, potem ko so jo prvič restavrirali že **1913–1915** in ponovno **1946–1948**.

1956–1973 • 31. prošt: ALOJZIJ ŠTRUKELJ, župnik in dekan. V njegovem času izgubi proštija z agrarno reformo 74 ha zemlje.

1963 VI/21 V duhu koncilskih liturgičnih reform ukine papež Pavel VI. privilegij škofovskih insignij vsem, ki nimajo škofovske jurisdikcije.

1965 V času praznovanja šeststoletnice Novega mesta kapiteljska cerkev ponoči osvetljena.

1968 Jožef Lap nastopi službo vikarja na kapitlju.

1973 Jožef Lap postane po smrti prošta Štruklja župnijski upravitelj. Izide prva številka občasnega farnega glasila *Kapitelj*.

1977 • 32. prošt: JOŽEF LAP, imenovan za prošta 24. julija.

1978 Kapiteljska cerkev dobi novo električno napeljavo.

1979 IV/7 Posvečen novi oltar, obrnjen proti ljudstvu. To je prvi oltar v Sloveniji, posvečen po novem obredniku.

1980 Obnovljena kripta. Istega leta je v cerkvi posvečenih pet novomašnikov.

1983 Zvonik kapiteljske cerkve prekrit z bakrom. Prekrita je tudi streha celotne proštije.

1984 Beograjski nadškof msgr. Alojzij Turk obhaja v Novem mestu zlato mašo. Za stalno se naseli v proštiji po upokojitvi **1987**. Kapiteljska župnija dobi diakona Francija Koncilijo, prvega stalnega diakona na Slovenskem.

1985 Iz proštije se izseli zadnja stranka. Začne se obnova proštije z darovi ljudi.

1989 Odprta obnovljena kapiteljska dvorana.

1991 I/22 Ustanovljena župnijska Karitas.

1992 II/8 Odprta obnovljena knjižnica, s polnim naslovom "Knjižnica Kolegiatnega kapitlja Novo mesto".

1993 Proslava 500-letnice Kapitlja. Znanstveni simpozij. Razstava Dragotine kapiteljske cerkve v Dolenjskem muzeju. Izid knjige Franceta M. Dolinarja, Prošti novomeškega kapitlja **1493–1993**.

KURZE CHRONOLOGIE DES KAPITELS

Die Chronoloie wurde zum ersten Mal in dem Ausstellungskatalog von Dolenjski muzej: Dragotine kapiteljske cerkve v Novem mestu (Die Schätze der Kapitelkirche in Novo mesto), 1993, S. 153–159, in slowenischer Sprache veröffentlicht.

Vorgeschichte

1237 Herzog Friedrich der Streitbare soll den Mönchen von Stična die Erlaubnis gegeben haben, einen Wehrturm in Gradec an der Krka – wo heute Novo mesto steht – zu errichten. Einige Historiker sind der Meinung, heute stehe an jener Stelle der Glockenturm der Kapitelkirche.

1428 VI/23 Die erste Erwähnung der Kirche des hl. Nikolaus in Novo mesto.

1429 XI/1 Die Einweihung des Hauptaltars und des Presbyteriums. Bei der Gelegenheit soll die Kirche des hl. Nikolaus einen Sonderablass erhalten haben.

1432 Neben der Kirche wurde ein Wehrturm errichtet – der heutige Getreidespeicher.

1440–1493 Regierungszeit Kaiser Friedrichs III., des Gründers der Laibacher Diözese (**1461**) und des Kapitels von Novo mesto (**1493**). In seiner Zeit, im Jahr **1453**, erobern die Türken Konstantinopel, im Jahr **1469** kommen sie zum ersten Mal nach Unterkrain. Die vor ihnen flüchtenden bosnischen Franziskaner flüchten sich nach Novo mesto, wo sie im Jahr **1472** ihr neues Kloster gründen. Im Jahr **1476** kommen die Türken zum ersten Mal bis vor Novo mesto. Dies ist die Zeit, in der die türkischen Heere das Land ausplündern und in Brand stecken, aber auch die Zeit, in der sich Europa den Weg in die neue Welt – nach Amerika – bahnt.

1457 Dir Kirche des hl. Nikolaus bekommt einen Sonderablass der nach fünf Jahren erneuert wird..

1480 Die Kirche des hl. Nikolaus erhält wiederum einen Ablass für ihre Besucher.

1492 Eine Priestergruppe sendet an Kaiser Friedrich III. eine Bitte, um in Novo mesto ein Kapitel gründen zu dürfen. Der Kaiser verständigt den Stadtrat über die beabsichtigte Gründung des Kapitels und empfiehlt ihm die künftigen Kapitulare.

Der erste Zeitabschnitt 1492–1810

1493 IV/27 – Kaiser Friedrich III. gründet das Kapitel von Novo mesto. Die Kirche des hl. Nikolaus, eine frühere Filialkirche der Pfarrei Mirna Peč, wird zur Pfarrkirche erhoben, in der die Kapitelherren ihr Chorgebet verrichten und die Morgenmesse nach der Sitte der Kollegiatskirchen singen. Die Gründungsurkunde erwähnt zwar die Kanonikerzahl nicht, wohl aber die drei ersten dem Kapitel einverleibten Pfarreien, und zwar Mirna Peč (Hönigstein), Šentrupert (St. Rupertus) und Ponikva (Ponikel).

1493–1499 • 1. Propst: JAKOBUS AURSPERGER, Pfarrer von Šentrupert und Archidiakon für Unterkrain. Zum Propst wird er von den Kapitelgeistlichen gewählt, seine Nachfolger werden vom Kaiser ernannt. Noch im selben Jahr (**1493**) dringen die Türken ein weiteres Mal bis zu den Toren von Novo mesto vor.

1493–1519 Die Regierungszeit Kaiser Maximilians I., zugleich auch die Regierungszeit der Renaissancepäpste, eine Blütezeit der Kunst, aber auch eine Zeit menschlicher Schwächen am päpstlichen Hof. Die Bestrebungen nach der Kirchenerneuerung haben den Protestantismus zur Folge. Die Krise der Feudalgesellschaft bewirkt die Bauernaufstände.

1493 XII/21 Kaiser Maximilian I. bestätigt die Kapitelgründung.

1493–1778 Das Kapitel gründet und unterhält eine eigene "Knabenkapitelschule".

1494 28/II Jakobus Auersperger lässt in Stična die beiden Gründungsurkunden abschreiben. Das Dokument nennt ihn den erwählten, also noch nicht bestätigten Propst.

1494 Papst Alexander der VI. erteilt Thomas, dem Abt von Stična, den Auftrag, die Kapitelgründung formell durchzuführen.

1496 I/3 – Die feierliche Einsetzug des Propstes, des Dechanten und der Chorherren. Zum ersten Propst wird Jakobus Auersperger, der Pfarrer von Šentrupert erwählt, zum Dechanten Jakobus Nikolai, der Pfarrer zu Ponikva in der Steiermark. An diesem Tag wird auch die Pfarrei Šmihel bei Novo mesto dem Kapitel inkorporiert.

1497 Der Stadtrat von Novo mesto bestimmt den Bauplatz für die Errichtung des Kapitels sowie der Kanonikerhäuser und erklärt das Kapitel zu einem von der Stadt unabhängigen Rechtsträger.

1500–1522 • 2. Propst: GEORG (JURIJ) SLATKONJA, Hofkaplan und der Vertrauensmann Kaiser Maximilians des I., Leiter der Musikkapelle an seinem Hof, sowie Pfarrer von Šentrupert, Dompropst von Ljubljana und Bischof von Pićan. Im Jahr **1513** wird er zum ersten residierenden Bischof des neugegründeten Wiener Bistums, bleibt aber auch weiterhin Propst von Novo mesto.

1509 X/16 Kaiser Maximilian der I. gibt eine zweite Gründungsurkunde des Kapitels von Novo mesto heraus und bestimmt das Wappen der Propstei: ein goldenes Pferd auf einem grünen Hügel mit unten fliessendem Wasser.

1514 Papst Leo der X. bestätigt das Kapitel, die Chorherren aber ermahnt er wegen des Streits mit den Franziskanern von Novo mesto.

1522–1526 • 3. Propst: JAKOBUS NIKOLAI VON NOVO MESTO, Pfarrer zu Ponikva in der Steiermark, der ursprüngliche Anreger der Kapitelgründung von Novo mesto. Auf ihn bzw. den nächsten Propst soll ein gewisser Leonhard gefolgt haben, von dem nicht einmal der Familienname erhalten blieb.

1525 Das Entstehungsjahr des ältesten erhaltenen Kapitelurbariums.

1526 Das Kapitel schenkt dem Lande 19 Kelche zum Münzprägen für den Krieg gegen die Türken. Erzherzog Ferdinand unterzeichnet mehrere Schuldbriefe zugunsten des Kapitels.

1526–1557 • 4. Propst: SEBASTIAN KOLBEK, (Archidiakon für Unterkrain?) mindestens bis **1551**. Er lebt teils in Novo mesto teils in Wien, von wo aus er die Kapitelwirtschaft leitet.

1547 IV/4 – Die Türken kommen zweimal bis vor Novo mesto und fügen dem Kapitel grossen Schaden zu.

1557–1559 • 5. Propst: CHRISTOPH GRAF, Archidiakon für Unterkrain. Auf ihn ist ein Brief Erzherzog Karls aus dem Jahr **1562** in Verbindung mit Geldeinsammlung gegen die Türken datiert. Aber bereits drei Jahre zuvor (**1559**) wird als Propst sein Namensgenosse Georg Graf erwähnt. Vielleicht war Christoph Graf überhaupt kein Propst, sondern nur Kapitelverwalter, wie er sich uns in seinem Brief aus **1569** an Propst Georg Graf vorstellt.

1559–1570 • 6. Propst: GEORG GRAF, Archidiakon von Unterkrain. Seine Zeit ist durch den slowenischen Protestantismus gekennzeichnet.

1567 Antritt des lutherischen Predigers Gregor Vlahović. Der Propst verbietet ihm in der Stadt zu predigen und lässt ihn einsperren.

1568 Das Kapitel bittet wegen niedriger Einnahmen um eine Steuerherabsetzung.

1570 Der Landesfürst Erzherzog Karl ernennt zum Propst einen Mann mit Namen Nikolaus Korret, den einstigen Lehrer seines Bruders, Maximilian II. Sehr wahrscheinlich besetzte er nie den Propststuhl, daher wird nach zwei Jahren von Karl ein neuer Propst ernannt.

1572–1582 • 7. Propst: Dr. GEORG PETROVINA aus Zagreb. In seiner Zeit lässt Erzherzog Karl die Stadt Karlovac erbauen, das Ansehen und der Wohlstand von Novo mesto gehen stark zurück.

1576 III/1 Die Kapitelkirche wird von einem Brand stark beschädigt, ihre sämtliche Inneneinrichtung wird vernichtet.

1582–1604 • 8. Propst: POLYDORUS von MOTAGNANA, Archidiakon für Unterkrain, Pfarrer zu Laško und Krško, Archidiakon für Kärnten, Krain und Steiermark, zuvor Hofkaplan Kaiser Ferdinands I. und Dompropst in Ljubljana. Von ihm wird behauptet, er sei ein grosser Karierist gewesen.

1590 Novo mesto wegen der Pest fast ausgestorben.

1591 Die Propstei zählt nur noch vier Chorherren.

1593 Der neue Großaltar der Kapitelkirche wird eingeweiht. Bei dieser Gelegenheit kommt das berühmte Bild des hl. Nikolaus von Tintoretto nach Novo mesto und sehr wahrscheinlich auch eine neue Orgel, die der Propst mit eigenen Geldmitteln anschafft.

1604 Propst Motagnana vermacht dem Kapitel seine Bibliothek in Celje. Das spätere Schicksal der Bibliothek ist unbekannt. Aus diesem Jahr haben wir die älteste bekannte Darstellung von Novo mesto mit der Kapitelkirche von Klobučarič.

1604–1621 • 9. Propst: Mag. Theol. MARKO KUNEJ, Archidiakon für Unterkrain. Er setzt das Werk Montagnanas um die katholische Erneuerung in Unterkrain fort. Er fördert die Erziehung der Uskokensöhne bei den Jesuiten in Ljubljana.

1622–1629 • 10. Propst: Dr. ALBERT PESLER. Archidiakon. Er wird von Kaiser Ferdinand II. zum Propst ernannt, weil er in Rom im Streit zwischen dem Kaiser und dem Patriarchen von Aquileia vermittelt.

1623 In diesem Jahr wird der Bau der Propstei zu Ende geführt, wie eine Inschrift über dem Haupteingang bezeugt: "Gott, sich und den Nachfolgern".

1629 Propst Karel Pesler, Archidiakon für Unterkrain, zuvor Chorherr in Triest, danach Pfarrer in Ribnica (Reifniz) und in Cerknica (Zirkniz). Das Pröpsteverzeichnis erwähnt, er sei gestorben, bevor er zum Propst eingesetzt werden konnte.

1630–1639 • 11. Propst: NIKOLAUS MRAV, Archidiakon für Unterkrain (ab **1632**), zugleich Pfarrer in Cerknica und (nach einigen Quellen) Bischof von Skradin. Zur Zeit seines Propstamtes wird der Doktortitel als Bedingung für eine Propststelle vorausgesetzt. Weil er wegen der Pest nicht ins Ausland reisen kann, um den Doktortitel an einer Universität für Rechtswissenschaften zu erwerben, erhält er vom Papst die Bewilligung, der Laibacher Bischof Scarlichi dürfe ihm das Doktorat erteilen. Es ist nicht bekannt, ob dies geschah.

1639–1650 • 12. Propst: FRANZISKUS MRAV, Archidiakon für Unterkrain, Wegen der Pfarrei Trebnje gerät er mit dem Kloster von Stična (Sittich) in Streit. Er und sein Bruder Nikolaus haben ein schönes gemeinsames Grabmal in der Krypta der Kapitelkirche.

1650–1653 • 13. Propst: MICHAEL KUMAR von KUMBERG, Archidiakon für Unterkrain, Franziskaner, zuvor Dompropst und Weihbischof in Ljubljana.

1653–1666 • 14. Propst: JOHANNES ANDREAS von STEMBERG, der einstige Dompropst zu Ljubljana und ernannter, aber nicht bestätigter Bischof von Skopje.

1653 Unter Propst Stemberg wird ein Teil der Kapitelgärten für den Bau des Kapuzinerklosters in Novo mesto umgetauscht und abgetreten.

1656 Propst Stemberg gründet die Grabkapelle in Štepanja vas bei Ljubljana. Er ist bemüht die Gründung eines Bischofsitzes in Novo mesto zu erwirken.

1664 Die Jahreszahl kündigt das Alter der kleinsten Kapitelglocke im kleinen Dachturm der Kapitelkirche an. In diesem Jahr vernichtete ein verheerender Brand die Kirche des hl. Antonius. Bei der Wiederherstellung wurde sie vergrössert und eine Kapelle des hl. Florian hinzugebaut, die im Laufe der Zeit den Namen des hl Antonius gänzlich verdrängte. (Sein Bild wird in der Kapitelkirche bewahrt). Im Jahr **1810** wird sie von den Franzosen geschlossen und zum Salzspeicher bestimmt. Später war in ihr eine Mädchenschule, bis man sie niedergerissen hat. Zur Errinnerung an den Brand wurde die Kirche der hl. Katarina gebaut, doch im Jahr **1794** brannte sie ab.

1666–1679 • 15. Propst: GERMANIK Graf THURN-VALSASSINA, der einstige Dompropst von Ljubljana. Als Archidiakon von Unterkrain führt er eine langjährige Rechtsstreitigkeit mit dem Abt von Stična wegen der Jurisdiktion über die Pfarreien in Unterkrain.

1667 Der Kirchenturm erhält ein barockes Zwiebeldach.

1673 XII/17 Papst Clemens X. erteilt dem Propst Germanik Thurn und allen seinen Nachfolgern das Recht auf Bischofsinsignien. Davon zeugt die Erinnerungsinschrift mit Wappen über dem Propsteiportal.

1675 Propst Thurn bringt für das heilige Jahr aus Rom die Reliquien des hl. Felix.

1678–1688 Matija Kastelic, ein Chorherr von Novo mesto, schreibt sein Bruderbuch (Bratovske bukvice) für die Rosenkranzbruderschaft in der Kapitelkirche sowie weitere slowenische Bücher.

1679–1683 • 16. Propst: SIGMUND CHRISTOPH Graf HERBERSTEIN, Archidiakon für Unterkrain, der spätere Bischof von Ljubljana. Unter ihm wird die gemeinsame Mensa für die Chorherren in der Propstei aufgehoben.

1683 Propst Herberstein wird zum Bischof von Ljubljana ernannt. Er hinterlässt dem Kapitel von Novo mesto seine Mitra und seinen Stab.

1683–1697 • 17. Propst: FRIEDRICH HIERONYMUS Graf LANTHIERI, bisheriger Laibacher Domdechant und Pfarrer in Vipava. **1684** Frid. H. Lanth., so unterschreibt er sich – und ohne den Grafentitel.

1689 Valvasor in seiner Ehre des Herzogtums Krain veröffentlicht eine umfangreiche Beschreibung des Kapitels und seiner Geschichte sowie die Reihe von Pröpsten.

1697–1714 • 18. Propst: RAYMUND Graf LANTHIERI, ein Neffe des oben genannten Propstes. Unter ihm erlebt die Propstei einen gründlichen Umbau. Er persönlich weilte viel mehr in Olomouc, wo er auch begraben liegt.

1715–1740 • 19. Propst: GEORG XAVER von MAROTTI aus Rijeka, der ehemalige Archidiakon in Rijeka, zugleich zum Bischof von Pićan und zum Propst von Novo mesto ernannt. Die Bevölkerung ist mit ihm unzufrieden, da er kein Slowenisch spricht.

1715 Propst Marotti befiehlt unter Strafandrohung Trauregister und Sterbebuch zu führen, die vor seiner Ankunft kaum geführt wurden.

1730 Der Hochaltar erhält einen neuen barocken säulenförmigen Aufsatz.

1732/33 Auf Anordnung von Propst Marotti malt Metzinger sechs Gemälde und vier Medallione für die Seitenaltäre der Kapitelkirche.

1736 Das Kapitel zählt nur noch drei Chorherren, es befindet sich geistlich und wirtschaftlich in schlechter Lage und steckt in Schulden.

1741–1755 • 20. Propst: ANTON GOTTHARD Baron ERBERG. Er ist um die Bischofswürde bemüht.

1741 V/13 Kaiserin Maria Theresia setzt die Chorherrenzahl auf acht herab.

1746 VIII/8 Kaiserin Maria Theresia gibt eine Urkunde über die Stiftung des Gymnasiums in Novo mesto aus. Das Gymnasium wird von den Franziskanern geleitet. Dieselbe Jahreszahl trägt die Säule der jetzt erneuerten Immaculata, die vorhin vor der Katharinenkirche stand.

1751 VII/6 Das Patriarchat von Aquileia aufgehoben, das Kollegiatskapitel von Novo mesto und alle, ihm einverleibten Pfarreien werden Teil der Erzdiözese Görz (Gorizia, Gorica).

1752–56 Eine genaue Überprüfung und eine neue Abgaben- und Steuerbemessung des Kapitels, die auf Geheiss Kaisers Franz I. durchgeführt wird.

1756–1774 • 21. Propst: Dr. KARL MICHAEL Graf von ATTEMS, der Erzbischof von Görz. Er lebt in Görz, in Novo mesto hat er einen Stellvertreter, der zugleich Archidiakon für Unterkrain ist. Der erste ist Anton Matteg, nach dem Jahr **1672** aber Martin Joseph Jabacin, der spätere Propst.

1766 Kunstvoll geschnitztes neues Holzgestühl der Chorherren im Presbyterium.

1768 Die Kirche erhält eine neue Orgel dank dem späteren Propst Jabacin.

1774 XI/19 Kaiser Joseph II. setzt die Chorherrenzahl auf sechs herab.

1775–1789 • 22. Propst: Dr. MARTIN JOSEPH JABACIN, Archidiakon für Unterkrain, Gebürtig aus Vipava studiert Theologie und Jura in Görz und Wien und wird zum Leiter des neuen Görzer Priesterseminars, wo er Theologie lehrt.

1778 Die "Kapitelknabenschule" wird den Franziskanern von Novo mesto anvertraut.

1785 Die Fronleichnams- und die Rosenkranzbruderschaft aufgehoben. Von Propst Jabacin wird der neue Friedhof auf dem Kapitelgut anstatt des alten neben der Kirche eingesegnet.

1786 VII/24 Ausverkauf der sieben Türme der Stadtmauer, unter denen derjenige im Kapitelgarten am meisten Geld ergibt.

1786 Das Kapuzinerkloster von Novo mesto wird aufgehoben. Der letzte Guardian, P. Didacus, wird zum Propsteinotar, sein Mitbruder Eusebius aber zum Kapitelvikar.

1788 III/8 Das Kapitel samt allen ihm einverleibten Unterkrainer Pfarreien fällt an die Diözese Ljubljana, die zur Erzdiözese erhoben wird. Die Stelle des Archidiakonats von Unterkrain wird vom Dekanat von Novo mesto übernommen.

1788 XI/8 Die dem Kapitel von Novo mesto einverleibten Pfarrein in der Steiermark fallen an das Lavantiner Bistum.

1791–1797 • 23. Propst: FRANZ NIKOLAUS PERŠIČ von KÄSTENHEIM, der einstige Leiter des Grazer Priesterseminars, ein treuer Anhänger der josephinischen Reformen. Gebürtiger Istrianer, ohne Slowenischkenntnisse.

1797–1802 • 24. Propst: KARL RUDOLF, Baron ZIERHEIM, der einstige Zisterzienser aus dem damals bereits aufgehobenen Kloster in Stična. Gebürtig aus dem Schloss Hmeljnik (Hopfenbach).

1809 VIII/6–**1813** XII – Zeitepoche der Franzosen.

1809 X/16 Aufstand gegen die Franzosen. Die alte Meierei auf dem Kapitelberg brennt ab; der Ort wird heute noch als Kapitelmeierei (Kapiteljski marof) genannt.

1810 V/14 Domherr Šešek weiht den Friedhof ein, der nun vom Kapitelgut auf den ehemaligen Kapuzinergarten verlegt wird (Eintragung ins Sterbebuch).

1810 XII/7 Die Franzosen lösen das Kapitel von Novo mesto auf und wollen den Pfarreisitz auf die Franziskanerkirche übertragen. Das Kapitelvermögen wird verstaatlicht. Ignatius Kisovec berichtet anlässlich der Kapitelauflösung, die Propstei sei das schönste Gebäude in der Stadt (die im Jahr **1809** 233 Häuser zählt).

DER ZWEITE ZEITABSCHNITT, ab 1818 bis heute

1818 I/5 Das Kapitel von Novo mesto wird von Kaiser Franz I. wiederhergestellt und im darauffolgenden Jahr werden von ihm Konstitutionen herausgegeben, denen zufolge das Kapitel von nun an einen Propst, vier Chorherren und einen Vikar haben soll. Dieser Erlass wird allerdings erst nach dreizehn Jahren in die Tat umgesetzt.

1822 Der Kirchenturm wird von einem Blitzschlag getroffen und beschädigt.

1824 Der Kirchenturm erneuert.

1831 Das Kapitel wiederhergestellt. Jakob Zupan, ein Theologieprofessor aus Ljubljana schreibt zu diesem Anlass ein Gedicht mit dem Titel "Lik Noviga mesta", das in Novo mesto beim Buchdrucker Tandler als erstes slowenisches Druckwerk von Novo mesto herausgegeben wird.

1831–1848 • 25. Propst: ANDREJ ALBRECHT, Pfarrer und Dechant, ein anerkannter Verfasser der zum Religionsunterricht bestimmten Lehrbücher. Bei seinem Antritt wird die Propstei gründlich erneuert.

1836 In Novo mesto wütet die Pest. Eines der ersten Opfer ist der Buchdrucker von Novo mesto Tandler. Eine schwere Choleraepidemie sucht Novo mesto im Jahr **1850** und weiderum im Jahr **1855** heim.

1848 IX/7 Durch das Grundentlastungsgesetz hört das Kapitel auf Grundherrschaft zu sein. Die Lage der früheren Untertanen wird dadurch allerdings nicht gebessert. Sie verschulden sich und viele Bauernhöfe kommen unter den Hammer.

1852–1868 • 26. Propst: JERNEJ ARKO, Pfarrer und Dechant, von Kaiser Franz Joseph mit dem Titel Ritter ausgezeichnet, Ehrenbürger von Novo mesto. Ein sehr fruchtbarer Verfasser von Erbauungsliteratur und Voklswirtschaftsschriften. Vor seiner Ankunft nach Novo mesto als Pfarrer in Vodice mit Prešeren befreundet; er schreibt Gelegenheitslyrik und religiöse Gedichte. In diese Zeit fällt auch seine Korrespondenz mit Prešeren, Kopitar und Korytko.

1854 Die Druckerei von Maria Tandler beginnt in Novo mesto ihre Velagstätigkeit. Als erstes gedrucktes und von ihr verlegtes Buch ist die "Betrachtung des Leidens und des Todes unseres Herrn und Erlösers" des Chorherrn von Novo mesto Franc Veriti, und im Jahr darauf dessen "Vorbereitung auf den Tod".

1855 Propst Arko schafft vier neue Glocken an, von denen die schwerste **1.747** Kg, die leichteste 239 Kg wiegt. Die zwei Glocken gesellen sich zu der kleinsten aus dem Jahr **1806**.

1856 Ein neuer Zugang zur Krypta wird fertiggestellt.

1860 Der Glockenturm erhält ein neues Schieferdach im gotischen Stil.

1868 IX/22 Der Hochaltar, ein Werk von Matevž Tomc, eingeweiht (eine Woche nach dem Tod des Propstes Jernej Arko, der ihn bestellte).

1869–1881 • 27. Propst: SIMON von WILFAN, Pfarrer und Dechant, Ritter mit Auszeichnung des Kaisers Franz Joseph. Ein beliebter Redner, Katechet, religiöser Schriftsteller und Historiker.

1878 Das Schieferdach wird durch das Kupferdach ersetzt, bis es ein Opfer des ersten Weltkrieges wird.

1882–1897 • 28. Propst: PETER URH, Pfarrer und Dechant, zuvor Domkapitular in Ljubljana. Einer der meistgefragten Kirchenredner, aber auch ein guter Hauswirt - ein Vorbild und Berater der Bauern von Unterkrain.

1885 Die Armenfonds der Kapitelpfarrei in Höhe von 38.000 Kronen, bestehend aus Nachlässen der Chorherren, der Stadtverwaltung überreicht.

1887 IV/5 Feierlich eingesegnet das Missionskreuz, das in einer Prozession durch die Stadt getragen wird. Einst trug es die Jahreszahlen der drei Missionen: **1887**, **1896**, **1899**. Heute erinnert es nur noch an die Missionen des 20. Jahrhunderts: **1909**, **1921**, **1943**, **1965**, **1978**, **1991**.

1889 Die Kapitelkirche erhält einen neuen Organisten und Gesangleiter Ignacij Hladnik, einen Komponisten. Unter seinen bekannten Kirchenliedern ist auch das Lied "Marija skoz' življenje..."

1891 Im Verlag "Slovenska matica" erscheint das Buch von Ivan Vrhovec: Zgodovina Novega mesta (Geschichte von Novo mesto), mit der bisher ausführlichsten Bearbeitung der Kapitelgeschichte.

1898–1924 • 29. Propst: Dr. SEBASTIAN ELBERT, Pfarrer und Dechant, gebürtig aus Bayern. Er plant den Bau eines neuen Kirchenschiffes im neugothischen Stil, erschreckt aber vor den all zu grossen Unkosten.

1900 Das Presbyterium wird von fünf Farbfenstern verschönert, die in Tirol hergestellt wurden.

1900–1901 Im Presbyterium wird der neue Taufstein mit hölzernem neugothischem Aufsatz aufgestellt. Der Hochaltar wird erneuert und ein neues Tabernakel mit Altartisch und Grab des hl. Felix hergestellt. Aus den vom Propst Arko hinterlassenen Finanzmitteln, wird eine neue Tür in die Sakristei eingesetzt.

1901 Matija Koželj aus Kamnik malt die Kirche mit Pflanzendekoration und Medaillonen aus.

1904 Die Kirche erhält eine neue Orgel, das alte barocke Orgelgehäuse wird beibehalten.

1917 II/12 Die drei kupfernen Glocken werden zum Opfer des ersten Weltkriegs.

1921 Es wird die slowenische katholische Kulturgesellschaft "Soča" gegründet, die sich im Jahr **1928** in Katholische Kulturgesellschaft Novo mesto umbenennt (Katoliško prosvetno društvo).

1924–1949 • 30. Propst: KAREL ČERIN, Pfarrer und Dechant, in den Kriegsjahren auch Generalvikar für Unterkrain. Ein ausgezeichneter Redner, vor dem Krieg sehr angesehen, während des Krieges ein geheimer Helfer vieler in Not, nach dem Krieg schikaniert und oft ins Verhör genommen.

1924 Der Friedhof wird vom ehemaligen Kapuzinekloster nach Ločna verlegt.

1925 Die Kapitelkirche erhält zwei neue Glocken.

1927 Gründung der Baugesellschaft "Prosvetni Dom" zur Erbauung eines Kulturhauses.

1931 Eröffnung des Kulturhauses – heute "Dom Kulture" (Kulturhaus). Es beginnt das Erscheinen der Monatszeitschrift *Križ* (Kreuz) für drei Dekanatspfarreien. Sie erscheint 13 Jahre hindurch bis hin zum Einmarsch der Deutschen in Novo mesto.

1933–1935 Der Kulturverein Prosvetno društvo wird verboten und aufgelöst. Die Bücherei von Prosvetno društvo wird der Pfarrei übergeben.

1935–1941 Der Kulturverein arbeitet wieder unter seinem alten Namen Prosvetno društvo.

1936 Die Friedhofskapelle auf dem alten Friedhof abgerissen.

1937 VII Marjan Mušič und Jože Gregorič entdecken gotische Fenster im Schiff der Kapitelkirche.

1940 Unter der Leitung von Marjan Mušič und Jože Gregorič wird die Erneuerung und Trockenlegung der Krypta eingeleitet; in der gleichen Zeit wird die Grabstätte der Geistlichen und der Adeligen im Schiff der Kapitelkirche durchforscht.

1941–1945 Die Zeit des zweiten Weltkriegs. Die Krypta wird zum Schutzkeller.

1943 IX/14 Der erste deutsche Bombenangriff auf Novo mesto. Zahlreiche Opfer unter der Zivilbevölkerung.

1943 X/3 Während des zweiten deutschen Bombenangriffs wird unter den neunundzwanzig Opfern auch der Kunsthistoriker und Erforscher der Kapitelkirche Jože Gregorič gefunden.

1944 Während einer Bombardierung durch die Alliierten werden die Fenster der Kapitelkirche zerstört. Die Fenster wurden nach dem Jahr **1918** zu einem politischen Problem, wegen der Darstellung Habsburger Wappen und Bilder aus der österreichischen Kaisergeschichte.

1945 Ende des zweiten Weltkrieges. In die Propstei ziehen elf Mietparteien und vierzig Gymnasiasten ein.

1946 Das Kapitel verliert ihre Patronatsrechte über die jeweiligen inkorporierten Pfarreien, von denen neun in der Steiermark und elf in Unterkrain sich befanden. Es waren folgende – in der Steiermark: (1) Dramlje, (2) Kalobje, (3) Ponikva, (4) Sladka Gora, (5) Slivnica, (6) Šentjurij pri Celju, (7) Šmarje pri Jelšah, (8) Sv. Štefan pri Žusmu, (9) Zibika; – in Unterkrain (10) Dole pri Litiji, (11) Mirna Peč, (12) Prečna, (13) Sinji Vrh, (14) Stari trg ob Kolpi, (15) Stopiče, (16) Šentjanž, (17) Šentrupert, (18) Šmihel, (19) Tržišče, (10) Vavta vas.

1952 I/20 Bischof Vovk (†**1963**) wird auf dem Bahnhof von Novo mesto mit Benzin übergossen und angezündet. Dies ist die Zeit der schlimmsten Hetzkampagne gegen die Kirche und die Geistlichkeit. Die aufgehetzte Menge stürmt in den Propsteihof hinein, ruft die Chorherren zusammen und droht ihnen mit Volksgericht.

1952 Maler und Restaurator Mirko Šubic restauriert das Gemälde des hl. Nikolaus von Tintoretto, nachdem es das erste Mal in den Jahren **1913–1915** und dann wieder **1946–1948** restaurirt wurde.

1956–1973 • 31. Propst: ALOJZIJ ŠTRUKELJ, Pfarrer und Dechant. Unter ihm verliert die Propstei mit der Agrarreform 74 Hektar Land.

1963 VI/21 Im Geist der liturgischen Konzilsreformen schafft Papst Paul VI. das Privileg der Bischofsinsignien für alle, die keine Bischofsjurisdiktion innehaben, ab.

1965 Während der Feierlichkeiten des 600-jährigen Jubiläums von Novo mesto wird die Kapitelkirche bei Nacht angestrahlt.

1968 Jožef Lap tritt den Vikardienst auf dem Kapitel an.

1973 Jožef Lap wird nach dem Tod des Propstes Štrukelj zum Pfarreiverwalter. Die erste Nummer der periodischen Pfarreizeitung Kapitelj erscheint.

1977 • 32. Propst: JOŽEF LAP, zum Propst ernannt am 24. Juli.

1978 Die Kapitelkirche erhält neue Elektroinstallation.

1979 IV/7 Ein neuer, zum Volk gewandter Altar wird eingeweiht. Der erste Altar in Slowenien, der nach neuem Ritus eingeweiht wurde.

1980 Die Krypta erneuert. Im selben Jahr werden in der Kirche fünf Neupriester geweiht.

1983 Der Glockenturm der Kapitelkirche mit Kupfer bedacht. Auch die ganze Propstei wird neubedeckt.

1984 Der Belgrader Bischof Msgr. Alojzij Turk feiert in Novo mesto sein goldenes Pristerjubiläum. Nach seiner Pensionierung **1987** übersiedelt er ständig in die Propstei. Die Kapitelpfarrei bekommt den Diakon Rudi Koncilija, den ersten ständigen Diakon in Slowenien.

1985 Aus der Propstei zieht der letzte Mieter aus. Die Erneuerung der Propstei beginnt mit Spenden des Volkes.

1989 Eröffnung der erneuerten Kapitelhalle.

1991 I/22 Gründung der Pfarrkaritas.

1992 II/8 Eröffnung der wiederhergestellten Bibliothek mit dem vollen Titel "Knjižnica Kolegiatnega kapitlja Novo mesto" (Bibliothek des Kollegiatkapitels Novo mesto).

1993 500-Jahresfeier des Kapitels, wissenschaftliches Symposium, eine Ausstellung der Kostbarkeiten der Kapitelkirche im Museum von Unterkrain (Dolenjski muzej), Erscheinung des Buches von France M. Dolinar Die Pröpste des Kapitels von Novo mesto 1493–1993.

Uvod s kratko zgodovino kapiteljskega arhiva

Novomeški kapitelj je bil ustanovljen v težkih časih turških vpadov. Nenehno ga je spremljalo pomanjkanje materialnih sredstev, imenovanja proštov pa so bila bolj nagrada posameznikom kot del načrtnega uveljavljanja Novega mesta za duhovno metropolo Dolenjske. Prizadevanja za ustanovitev škofije v Novem mestu so ostajala neuspešna, in vendar je kapitelj vztrajal. Po nasilni ukinitvi v času Francozov je ponovno oživel in kljub spremenjenemu statusu znotraj Cerkve po koncilu ostaja pomembna cerkvena ustanova, še vedno v pričakovanju svojega zenita.

Z monografijo Franceta M. Dolinarja Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993 je dobil kapitelj vsestransko poglobljen in pregleden zgodovinski prikaz, sintezo in nadgradnjo vsega, kar je bilo do zdaj napisanega. Vendar to ne pomeni konec poglabljanja v kapiteljsko preteklost, saj ostaja odprto še prenekatero vprašanje. Morda bo ta popis kapiteljskega arhiva olajšal iskanje odgovorov nanja.

Že ob ustanovitvi kapitlja so župniki inkorporiranih župnij morali prinesti v novo upravno središče dokumente o svojih župnijah, župnijski posesti, pravicah in obveznostih. Nastanek kapiteljskega arhiva zato lahko datiramo kar z nastankom kapitlja samega. Kapitlju priključene župnije so bile Šentrupert, Mirna Peč, Poljane – danes Stari trg ob Kolpi – in Ponikva na Štajerskem ter Šmihel pri Novem mestu. Najstarejša listina šentruperske župnije je iz leta 1373, mirnopeška je sploh najstarejša listina v arhivu iz leta 1351. Šmihel pa je imel svojčas še starejšo listino, ki se ni ohranila. Znan je le njen regest – prvi v tej knjigi. To morda razloži novi status šmihelske župnije, ki je, pridružena kapitlju, preprosto zgubila svojo gospodarsko entiteto, kar je posledica njegove bližnje lege. Stari trg ob Kolpi in Ponikva, verjetno zaradi svoje oddaljenosti, nista oddali v Novo mesto svojih arhivov, sicer bi se gotovo ohranilo kakšno pričevanje o tem.

Kapitlju sta bili inkorporirani tudi novomeški bratovščini Rešnjega Telesa in svete Trojice, mestni špital Device Marije in kaplanija sv. Jakoba. Bratovščina Rešnjega Telesa je začuda izgubila vse svoje številne listine, ohranili so se samo njihovi regesti v popisu arhiva iz leta 1758, začenši z letom 1441. Imela je vsaj še poldrugi ducat listin, a nobena se ni ohranila.

Bratovščina sv. Trojice v cerkvi sv. Antona "v gozdu" pod kapitljem se prvič omenja leta 1389. O njej smo najbolje poučeni, ker se je o njej ohranilo največ listin. Bila je zelo slavna, sam cesar Friderik III. se je pisno obvezal, da ji bo plačeval letni prispevek dva funta denaričev, kar ni bila zanemarljiva vsota.

O kaplaniji, bolje oltarju sv. Jakoba s svojim kaplanom v cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu, se je ohranila ustanovna listina iz leta 1488, malo pred ustanovitvijo kapitlja. Prva ohranjena listina, ki zadeva špital Device Marije, je iz leta 1428.

Zgodovina kapitlja je bila burna, prav tako tudi zgodovina arhiva. Leta 1567 je požar napravil kapitlju veliko škode. Strop v prezbiteriju so morali na novo obokati.[1] Če predpostavljamo, da je bil takrat arhiv že v zakristiji, kakor izvemo iz inventarja iz leta 1715, je tudi ta trpel škodo. Prošt Montagnana, ki je s svojim modrim vodstvom spet postavil na noge kapiteljsko gospodarstvo, je zapustil kapitlju tudi svojo celjsko

1 Vic. a., Lit R, XII/1-1, šk. 58, str. 409–412 (M. Smole, Vicedomski urad za Kranjsko, 5. del, str. 349).

knjižnico. Ali je prišla v Novo mesto, ni znano, vsekakor se ni od nje nič ohranilo. Zato smo lahko samo veseli, da je arhiv še vedno ohranil precej pomembnega gradiva.

Prva neposredna omemba kapiteljskega arhiva je vezana na seznam proštov, »sestavljen po različnih listinah ob reviziji arhiva leta 1659.«[2]

Naslednje pričevanje je popis inventarja iz leta 1715, ko je prevzel proštijo pičenski škof Jurij Franc Ksaver Marotti. Iz njega izvemo, da se je del arhiva hranil v zakristiji. Takole piše: »Kar zadeva pisne dokumente in listine ter knjige, ki pripadajo proštiji in kapitlju, so obširneje popisane in zaobsežene v posebnem velikem kapiteljskem inventarju in se hranijo delno v zakristiji, delno v arhivu ali knjižnici.«[3] Več o tem ne vemo.

Ohranil se je drugi, nekoliko mlajši arhivski inventar s popolnoma sodobnim naslovom: "Seznam gradiva ali repertorij novomeškega arhiva."[4] V celoti je objavljen v dodatku (str. 545–572). Le regesti listin, ki so se ohranile ali ki jih dobesedno navajam v prvem delu, so izpuščeni oz. nadomeščeni z ustrezno številko regesta v prvem delu te knjige.

Viri o arhivu molčijo vse do leta 1811, ko ga omenja kanonik Mihael Šešek v pojasnilu k letnemu obračunu. Pove nam, da je leta 1801 nastal v pisarni kapiteljskega gospostva požar, ki je povzročil dokajšnjo škodo arhivskemu gradivu. Zaradi požara niso propadli le "ročni urbarji, registri in protokoli, ampak tudi različne zbirke odlokov in okrožnic". A zdi se, da pretirava. V svojem poročilu se namreč zagovarja, zakaj je nabavil zbirko zakonov, ki jo imenuje "Kropatschelnische Gesetzsammlung". Kapitelj jo je potreboval, ker je bil takrat ne le zemljiško gospostvo, ampak tudi naborni okraj. Pisarna, rekli so ji "kanclija", je bila v pritličju južnega trakta proštije, v prostoru, kjer je danes kapiteljska knjižnica. Prostor so morali leta 1805 izprazniti za zelo utesnjeno vojaščino, nastanjeno v proštiji, in pri tem so, kakor pravi Šešek, "razvlekli veliko aktov in spisov".[5]

Po ukinitvi kapitlja je bil napravljen popis vseh spisov in knjig, ki jih je kapitelj z omarami vred 28. aprila 1812 izročil novomeški meriji. Poleg zemljiških knjig in gospodarskih spisov kapiteljskega gospostva so bili med njimi tudi spisi inkorporiranih župnij, njihovi inventarji in letni obračuni od leta 1755 dalje.[6] Po obnovitvi so kapitlju vrnili gospodarske spise, vse drugo pa se je razgubilo.

Obnovljeni novomeški kapitelj je začel delovati leta 1832. Pisarna je bila spet v pritličju proštijske stavbe kot urad zemljiškega gospostva z zemljiškimi knjigami, urbarji in drugimi upravnimi spisi. Ob zemljiški odvezi pa se je njena vloga spremenila. Po oddaji zemljiškoknjižnih spisov in knjig novomeškemu sodišču je v prostoru predvidoma začela delovati knjižnica, se pravi tam, kjer je še danes.

V času Jerneja Arka, za kapitelj zelo zaslužnega prošta, je starejše arhivsko gradivo pregledal Adalbert Kraus, študent prava, in leta 1865 objavil v Sporočilih Historičnega društva za Kranjsko (MHK) dragocene regeste kapiteljskih listin. Iz njegove

2 Vic. a. Lit R, IX/7, šk. 56, str. 567–568 (M. Smole, Vicedomski urad za Kranjsko, 5. del, str. 317).
3 Vic. a. Lit. R, X/9, šk. 57, str. 692 (M. Smole, Vicedomski urad za Kranjsko, 5. del, str. 323).
4 Index materiarum seu Repertorium archivii Rudolphswerthensis.
5 NŠAL/KANM, fasc. 14, št. 15/2.
6 NŠAL/KANM, fasc. 14, št. 27 (fotokopija v KANM, šk. 205, št. 33).

ga uvoda[7] dobimo vpogled v takratno ureditev arhiva. Poleg spisov, začenši s 16. stoletjem, ki večinoma pripadajo 17. in 18. stoletju, omenja Kraus urbarje, škofijske in patriarhove odloke ter uredbe deželnih glavarjev. Listine deli v šest skupin. Prva zadeva kapitelj, druga župnijo Mirno Peč, tretja župnijo Šentrupert, četrta bratovščino sv. Trojice, peta novomeški špital in šesta razno. Iz konkordance (objavljena je v dodatku, str. 571–572), to je iz vzporedbe tekočih številk Krausovih regestov z regesti v prvem delu te knjige, lahko vidimo, da prva skupina ustreza sedanjim fasciklom 7–9, druga fasciklu 1, tretja fasciklu 2, četrta fasciklu 5 in peta fasciklu 4. Šeste skupine, o kateri pravi, da obsega listine pod razno, Kraus ni objavil. To so bile po vsej verjetnosti listine sedanjega fascikla 3. Če izvzamemo listine fascikla 6 (Strausov beneficij), imamo pred seboj ureditev prvih devetih fasciklov sedanjega arhiva, in to brez bistvenih sprememb. Le nekaj listin, ki so bile v Krausovem času še ohranjene, se je v naslednjih petnajstih letih izgubilo.

V času Arkovega naslednika prošta Simona Wilfana, je frančiškanski pater Florentin Hrovat, ravnatelj deške osnovne šole leta 1880 uredil kapiteljski arhiv v 29 fasciklov in jih popisal. Naslov njegovega popisa se glasi: »Acta Archivi Capituli Collegiati Rudolphswertensis MDCCCLXXX«. Avtorja, ki v naslovu ni naveden, izdaja rokopis. Florentinova ureditev je v veljavi še danes. Nazoren primer njegovega popisa je poglavje 1.1.3 z naslovom Izgubljeno gradivo (str. 321). V njem navedeni podatki so vzeti iz Florentinovega popisa, ker so se spisi sami izgubili in jih tako ni mogoče na novo popisati.

V času prošta Elberta, ki je nastopil službo leta 1889, je, kakor izvemo iz vizitacijskih zapisnikov, za arhiv zgledno skrbel vikar Franc Watzl. Arhiv je takrat izdatno uporabljal zgodovinar Ivan Steklasa za svojo še vedno pomembno knjigo Zgodovina župnije Šentrupert na Dolenjskem.

S prihodom prošta Karla Čerina leta 1924 se je začelo novo poglavje v zgodovini kapiteljskega arhiva. Takoj po prihodu se je lotil pregledovanja arhiva in konec leta je poslal na škofijo spise, ki po njegovem niso sodili v novomeški kapiteljski arhiv. V spremnem pismu je prosil, naj jih dostavijo ustreznim naslovom. Odposlano gradivo je našteto v uvodu k poglavju KANM/Extranea (str. 532).

V letih 1928–1931 se je prošt Čerin ponovno lotil urejanja arhiva. Leta 1934 je napravil nov repertorij z navedbo nahajališča posameznih spisov po policah.[8] Njegov razpored je imel vpliv tudi na druge župnijske arhive. Iz Dobove so ga na primer leta 1937 prosili za fotografijo arhivske omare, da bodo tudi sami napravili podobno: zgoraj police za odlaganje aktov, spodaj police z večjim razmikom za knjige. V odgovoru na njihovo prošnjo 4. avgusta 1937 piše prošt Čerin, da je imel prav tako urejen arhiv že v Bohinjski Beli in da ga je škof Jeglič pri vizitaciji leta 1912 zelo pohvalil. Pravi tudi, da mu predpisi druge ljubljanske sinode niso zadostovali, zato je preštudiral precej tozadevne literature. »Posebnost mojega arhiva je,« nadaljuje, »da ima repertorij, pa zato vsak lahko brska po njem, pa naj je še tako tuj.«

Prošt Čerin je rad delal v arhivu, ni mu bilo škoda časa zanj. Njegovo zavzetost za arhiv lepo ponazarja dogodek iz leta 1929, ko je Janez Logar iskal spis Blaža

7 MHK 20 (1865), str. 35.
8 Tako repertorij kot ureditveni načrt arhiva prošta Čerina objavljam v dodatku, str. 573.

Kumerdeja o ljudskem šolstvu. Domneval je, da ga bo našel v kapiteljskem arhivu. Dopisovanje med njim in proštom zajema kar sedem pisem, vendar je bilo iskanje brezuspešno. Ko se je Logar zahvalil Čerinu za vloženi trud, mu je ta odgovoril: »Imejte zavest, da sem srčno rad storil, kar sem storil. Žal mi je le, da je bil uspeh negativen – vsaj za vas, saj jaz sem dobil precej.«[9]

Za pripravo 450-letnice kapitlja so začeli obnavljati cerkev in ponovno urejati kapiteljski arhiv. V notici iz Slovenca leta 1942 (št. 181) lahko preberemo, da je končano prvo grobo sortiranje po datumih nastanka listin, da pa bo treba listine še prebrati in napisati regeste. Tudi v arhivu samem se je o tem ohranila beležka, ki pravi: »Arhiv uredili v juliju/avgustu g. Gregorič, p. Modest Golia, Janez Zorko in Janez Malenšek. Novo mesto 3. avgusta 1942.« Jože Gregorič, na katerega se nanaša notica v Slovencu, je popisal kratke regeste vsega urejenega gradiva na konceptne liste, a jih ni več uspel prepisati na čisto. Oktobra 1943 je bil žrtev nemškega bombnega napada na Novo mesto. Petdeset let po Gregoričevi smrti se je v njegovi zapuščini našel omenjeni spisek regestov in prepisov listin. Zdaj je v novomeškem arhivu.[10] Prepis, vezan v knjigo, pa je tudi v Kapiteljskem arhivu v Novem mestu in v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani.

Omenili smo že kapiteljsko knjižnico, ki jo je vzporedno z urejanjem arhiva ali kako leto prej uredil in popisal frančiškanski pater Florentin Hrovat. Po drugi svetovni vojni novembra 1950 je izgubila najdragocenejše slovenske knjige. "Zamenjane" so bile za zaplenjeno liturgično opremo iz kapele usmiljenih bratov v Kandiji.[11] Ker se je bilo bati, da bo podobna usoda doletela tudi listine kapiteljskega arhiva, se je takratni vodja škofijskega arhiva v Ljubljani dr. Maks Miklavčič odločil, da začasno shrani najdragocenejše kapiteljske listine v škofijskem arhivu. Dne 3. avgusta 1955 je prevzel gradivo in izstavil reverz. Žal se je pri tem nekaj gradiva izgubilo, kot je razvidno iz poglavja 1.1.3 (str.321). Našlo pa se je gradivo o ribolovu iz fascikla 13, št. 11, ki je veljalo za izgubljeno, in sicer v Novem mestu. Od prevzetega gradiva, ki ga našteva reverz dr. Maksa Miklavčiča, so se izgubili trije oz. šest obsežnih fasciklov (fasc. 17, 20/A, 20/B, 20/C, 22/A, 22/B).

Leta 1956 je bil imenovan za novomeškega prošta kanonik Alojzij Štrukelj. Že leto poprej, 7. avgusta, poroča v skladu z naročilom škofijske okrožnice z dne 15. februarja 1955 o arhivu: »Župnijski arhiv je v pisarni na hodniku in v kapiteljski knjižnici. Nepregledanih in neurejenih listin je še za kakih pet fasciklov. Vseh teh aktov je v obeh arhivih toliko, da bi bilo potrebno za popis kar ene cele knjige. Splošno stanje arhiva je dobro, še boljše pa bo, kadar se nam bo posrečilo zanj preskrbeti primerno sobo, oziroma, ko bomo kapiteljsko knjižnico nekoliko preuredili.« Obljuba, ki je veljala že za tekoče leto, se je izpolnila čez 40 let.

Arhivsko gradivo, shranjeno v Ljubljani, je po prevzemu popisala sestra Mateja Gorišek po regestih, ki sta jih napravila dr. Božo Otorepec (do vključno leta 1500) in dr. Marija Verbičeva (od leta 1501 dalje). Dr. Božo Otorepec je napravil tudi prepise vseh srednjeveških listin s kratkimi regesti. Popisano gradivo je bilo shranjeno v devetih škatlah v trezorju Nadškofijskega arhiva.

9 Kopija Čerinovega pisma 30/X 1929 v KANM/Župnija, f. 1.
10 ZAL, Enota za Dolenjsko in Belo krajino.
11 Danes jih večji del hrani Knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu.

V pripravi na praznovanje 500-letnice novomeškega kapitlja je bilo sklenjeno, da se arhiv temeljito uredi in na novo popiše. Že leta 1989 me je dr. Stane Granda, sodelavec Zgodovinskega inštituta Milka Kosa na ZRC SAZU, kot organizator simpozija za 500-letnico kapitlja vprašal, ali bi bil pripravljen prevzeti to delo.

Tako sem poleti 1990 pričel s pregledovanjem kapiteljskega arhiva. Gradivo kapiteljskega arhiva v Ljubljani je bilo že pred tem urejeno in popisano. Ob pregledu pa sem ugotovil, da so mu priključeni spisi ljubljanske oz. goriške provenience, ki ne sodijo zraven.[12] To gradivo sem izločil, tako da je ostalo le še osem škatel. Izločeno gradivo sem uvrstil v serijo ŠAL/Župnije, kamor spada, in škatlo s tem gradivom označil kot ŠAL/Župnije, fasc. 226/a. Tako se navezuje na enoto Župnija Novo mesto - Kapitelj kot njen začetni del. Tudi za to gradivo sem napravil kratke regeste, ki so objavljeni v dodatku (str. 576). Gradivo novomeške provenience, ki še ni bilo popisano, pa sem označil kot KANM, fasc. 30 in mu pridružil tudi vse v Novem mestu nahajajoče se listine, razen pričevalnih listin o relikvijah. Te sem dodal že obstoječemu fasc. 18.

Arhivsko gradivo v Novem mestu je bilo hranjeno v proštiji na več krajih. Najstarejše, ki ga je popisal že p. Florentin Hrovat, je bilo v nekdanji knjižnici, ki je medtem postala skladišče neurejenih knjig. Arhivsko gradivo je bilo sicer pomešano, vendar dokaj popolno. Vsak spis je imel na hrbtni strani s črnim tušem vpisan regest in oznako fascikla ter arhivske enote, tako da nisem imel težav z njihovim sortiranjem. Bili so to predvsem letni obračuni in inventarji inkorporiranih župnij, ki so vsako leto prihajali na kapitelj, da je imel nadzor nad njihovim gospodarjenjem. Od vsega gradiva, znanega iz popisa p. Florentina Hrovata, sta manjkali le dve arhivski enoti: prezentacijska listina za župnijo v Soteski iz leta 1686 in bratovščinski urbar iz Radovljice iz leta 1657. Oboje navajam po popisu p. Hrovata v poglavju 1.2.2 (str. 410).

V isti omari je bilo tudi vse starejše še nepopisano gradivo, ki pa sem ga prihranil za kasneje. O tem, da je bilo nekoč že urejeno, sem lahko sklepal po datacijah, zapisanih s svinčnikom na posameznih listih. Kasneje se je izkazalo, da so bile oznake Gregoričeve. Kot zanimivost naj povem, da je bil marsikateri njegov regest na drobnem lističu prilepljen na zgornji levi rob listine oz. spisa. To gradivo je zdaj zbrano v petih škatlah fascikla 34, od katerega pa sem to leto uredil le prvo škatlo. Nadaljeval sem z urejanjem fasciklov 31–33, kakor sem jih oštevilčil. Vsebujejo spise ubožne ustanove (fasc. 31), listine ustanovnih maš (fasc. 32) in statute ter zapisnike kapiteljskih sej (fasc. 33). Že v prvem letu sem zaključil tudi obširno zbirko pridig v 22 škatlah.

Leta 1991 sem pri urejanju že uporabljal prenosni računalnik, ki mi je delo občutno olajšal. Kasno v noč sem prebiral spise fascikla 34 z najzanimivejšimi spisi, ki segajo v prepisih nazaj do 15. in celo 14. stoletja. Hkrati sem obdelal kapiteljske in župnijske knjige iz druge arhivske omare v knjižnici in tretje na hodniku. Za naslednje leto je bila načrtovana obnova kapiteljske knjižnice, zato je bilo treba prostor najprej izpraznitи. S pomočjo mladincev smo knjige preselili kar na hodnik. Za kulturni praznik 8. februarja 1992 je bila na novo urejena knjižnica slovesno odprta. Predstavitev knjižnice sem objavil v Rasti.[13]

Poleti 1992 sem nadaljeval z urejanjem arhiva. Odkril sem omaro, v kateri so bili izključno dekanijski spisi. Njihove ureditve nisem bistveno spreminjal. Težje pa se je

12 Ob priključitvi novomeškega kapitlja in kapiteljskih župnij na Kranjskem ljubljanski škofiji (leta 1788) je dobila ljubljanska škofija zaradi upravnih potreb od goriškega ordinariata del arhivskih spisov, ki so zadevali novomeški kapitelj.
13 Rast 3 (1992), str. 170–173.

bilo odločiti za način urejanja ostalega, predvsem župnijskega gradiva. Pri spisovnem gradivu fondov kapitlja in župnije sem ohranil načelo fasciklov, poimenovanih po tematiki, njihovo razvrstitev pa sem poenostavil.

Prošt Čerin je imel teoretično natančno izdelan ureditveni načrt arhiva (glej str. 573), na policah pa je imel gradivo razvrščeno bolj svobodno, prilagojeno prektičnim možnostim in potrebam (str. 574). Danes, ko to gradivo ni več del tekočega arhiva za vsakdanjo uporabo, bi ga bilo moč razvrstiti natančno po ureditveni shemi. Vendar tega nisem storil. Za to sem imel praktični razlog, namreč prihranek v času, a tudi načelni, ker sem želel, da bi bil arhiv dostopen vsakomur, in to brez predznanja cerkvenih struktur. Ureditev sem poenostavil tako, da sem pretežno gospodarske zadeve vključil v kapiteljski fond, ostale pa v župnijskega. Nekaj gradiva sem izločil kot samostojne zbirke. Omenjam najpomembnejši: KANM/Personalia in KANM/Društva. Slabost te razporeditve je, da se še vedno delno prepletajo duhovne in gospodarske zadeve, kot na primer gesli Bogoslužje (z duhovno vsebino) in Cerkev (s spisi pretežno gospodarskega značaja). Njena prednost pa je v preglednosti, saj ne predpostavlja od uporabnika nobenega strokovnega predznanja. Tako je nastalo 50 fasciklov spisov kapiteljskega in 56 fasciklov spisov župnijskega arhiva. Nekatera gesla, kakor na primer Arhiv, so skupna in bi jih bilo morda bolje vključiti pod kapitelj, a ker jih je prošt Čerin obravnaval pod župnijskimi spisi, so ostala tam. Druga gesla, na primer Ustanovne maše, bi bilo bolje uvrstiti v župnijski fond ali pa jih, kot na primer Ubožno ustanovo, obravnavati samostojno kot posebni fond. Vendar problem ni toliko v poimenovanju posameznih sklopov gradiva kot v vprašanju, ali spisi, ki so se po dolgih letih urejanj in preurejanj znašli skupaj, res spadajo tja. Največ preglavic so mi povzročali posamezni raztreseni lističi, ki jih je bilo težko sortirati, dokler se je arhiv še urejal. Prav do konca mi je ostal kupček takih nerešenih zadev, vendar mi je ražunalnik pomagal, da sem jih sistematično razporedil. Za konec sem prihranil urejanje notnega gradiva, zdaj KANM/Glasbena zbirka, za katero nihče ni prav skrbel in ki z izjemo glasbenih rokopisov ni bilo niti obravnavano kot del arhiva. Menim, da je bila tudi ureditev te zbirke potrebna in da bo še kdaj komu koristila. Dokončno sem jo uredil jeseni leta 1994. Pri popisu glasbenih rokopisov in starejših tiskov mi je strokovno pomagal mag. Tomaž Faganel, za kar se mu lepo zahvaljujem.

Prvi arhivski inventar, ki je vseboval le fond KANM v ožjem smislu ter zbirko pridig (KANM/Pridige), sem sestavil leta 1992. Uporabljal ga je dr. France M. Dolinar kot enega od virov za svojo knjigo Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993. Navaja ga z letnico 1993, ko bi moral iziti kot samostojna publikacija Nadškofijskega arhiva v Ljubljani. Ker sem se na zečetku tega leta ponesrečil, inventar ni mogel iziti.

Vendar pa dela nisem pustil vnemar. Med zdravljenjem sem prebiral Krausov popis listin iz leta 1865 in dobil ob njem idejo, v čem moram svoj inventar izpopolniti. Odločil sem se, da v svoje regeste vnesem vsaj toliko podatkov, kolikor jih je vnesel Kraus, ki je nekatere listine skoraj dobesedno izpisal. Zdelo se mi je škoda, da mora raziskovalec novomeške zgodovine še zmeraj segati po Krausu, še posebej ob misli, da je Kraus to delo opravil manj skrbno, saj je bil še študent (prim. str. 572). Pisati sem začel nove regeste, kar mi je popestrilo dneve okrevanja. Pri tem sem uporabljal prepise srednjeveških listin, ki jih je napravil dr. Božo Otorepec za Centralno kartoteko srednjeveških listin za Slovenijo pri Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa ZRC SAZU.

Ko sem povzemal vsebino listin, sem želel, da bi postalo gradivo novomeškega kapiteljskega arhiva berljivo in dostopno tudi tistim ljubiteljem zgodovine, ki niso vešči nemškega in latinskega jezika. Pri prevajanju sem se še in še poglabljal v vsebino

težje razumljivih mest in pri vsakem branju odkrival nove odtenke, a tudi napake, ki sem jih zagrešil. Ob prizadevanju, da povzetke listin (regeste) vsebinsko in jezikovno popravim, sem tudi sam veliko pridobil.

Ker se listine navezujejo predvsem na materialno kulturo, kapitelj pa je duhovna ustanova, sem bil tudi pri obdelavi drugega arhivskega gradiva, na primer privatnih pisem, še posebej poslanic nadškofa Attemsa, obširnejši, kot je to pri arhivskih inventarjih v navadi. Upam, da bo to uporabnikom le v korist.

Inventar je postal zajetna knjiga. Tisti, ki so moje večletno delo spremljali, so bili mnenja, da bi ga lahko uvrstili med izdaje zgodovinskih virov. Profesor dr. Metod Benedik, predstojnik Inštituta za zgodovino Cerkve, ga je sprejel v program Acta ecclesiastica Sloveniae. Za to se mu posebej zahvaljujem.

Kapiteljski arhiv sestavlja šest fondov in dvanajst zbirk. Po količini obsega 243 arhivskih škatel in dve polici za gradivo večjega formata.

Fondi Kapiteljskega arhiva obsegajo 161 škatel.
(1) kapitelj: 49 škatel spisov in 13 škatel knjig,
(2) župnija: 57 škatel spisov in 28 škatel knjig,
(3) dekanija: 8 škatel,
(4) šolsko nadzorstvo skupaj z zbirko šolskih letopisov: 4 škatle,
(5) uredništvo verskega lista Križ: 1 škatla,
(6) duhovniško društvo CMD: 1 škatla.

Zbirke Kapiteljskega arhiva obsegajo 82 škatel.
(1) "personalia": 8 škatel,
(2) društva: 10 škatel,
(3) pridige: 22 škatel,
(4) rokopisi: 3 škatle,
(5) časopisni izrezki: 2 škatli,
(6) fotokopije: 1 škatla,
(7) glasbeni arhiv: 25 škatel, od tega 3 škatle glasbenih rokopisov,
(8) igre Prosvetnega društva in Marijine kongregacije: 6 škatel,
(9) "extranea": 3 škatle,
(10) klišeji: 1 škatla,
(11) razno drobno gradivo: 1 škatla,
(12) posebna zbirka velikega formata: 2 polici – ne v škatlah.

Pri urejanju sem izločil zanemarljivo malo, skoraj nič, če izvzamem razne novejše s svinčnikom pisane priloge blagajniškim dnevnikom. Morda se bo kdo začudil, da nisem izločil knjig oddane pošte. Ker so nekatere gotovo zanimive, predvsem tiste iz časa druge svetovne vojne, sem jih pustil kot celoto. Isto velja za obvestila župnijam o matičnih zadevah, pisana v dvojniku. Pri tako majhnem fondu se mi zdi bolj problematično karkoli uničiti. Žal je prošt Čerin varčeval s papirjem in pisal svoje koncepte ali kopije tipkopisov kar na hrbtno stran listov, za katere je menil, da jih lahko izloči. Imel je še to slabo navado, da je lepil manjše lističe na večje pole, in to z lepilom, ki je puščalo temne madeže, držalo pa ni kaj dosti. Pohvalno pa je, da je shranjeval plakate za razne prireditve v Novem mestu, ki jih je kar za lepo razstavo.

Arhivsko gradivo, ki sem ga uredil, sega časovno do dobe prošta Jožefa Lapa v sedemdesetih letih. Popisano je torej bolj ali manj vse gradivo do konca šestdesetih let. Izjemoma je vključenih nekaj mlajših zadev. Najmlajše so fotokopije, saj je

zbirka KANM/Kopije nastala prav zaradi potreb pri urejanju tega arhiva. Vključil sem jo, ker menim, da bi lahko koristila še komu drugemu.

Za vsebinsko predstavitev najbolje služi kazalo samo. Naj dodam še nekaj podatkov, ki iz njega niso razvidna. Pergamentnih listin iz fonda KANM je 155 ali 156.[14] Med njimi je 85 srednjeveških, se pravi izdanih do leta 1500. Danes niso vse vključene v novomeški fond, ampak se nahajajo tudi po drugih arhivih. Ena listina je v zbirki listin Nadškofijskega arhiva v Ljubljani, sedem ali osem jih je v zbirki listin Arhiva Republike Slovenije. Ena je bila do nedavnega na Dunaju, po XIV. repertoriju arhivskega gradiva pa je bila vrnjena Sloveniji kot del fonda Kapiteljskega arhiva. Zdaj je v Arhivu Republike Slovenije, če pa bo kdaj mogoče Kapiteljski arhiv spet združiti, se mu bo pridružila tudi ta listina. Isto velja še za osem na papir pisanih kapiteljskih listin iz zbirke listin v Arhivu Republike Slovenije. Na osnovi popisa listin iz leta 1758, v celoti objavljenega v tej knjigi, bo najbrž mogoče najti še kakšno izgubljeno listino. To je tudi eden od razlogov, da je ta popis vključen.

Po drugi strani so tudi v kapiteljskem arhivu tuji spisi, ki so prišli vanj od drugod. Tako vsebuje fascikel 14 povečini gradivo, ki je bilo nekoč last registraturnega arhiva c. kr. državnega knjigovodstva v Ljubljani, potem pa je bilo na javni dražbi prodano za makulaturni papir. Zavoj teh dokumentov je neki trgovec z mešanim blagom poklonil dr. Henriku Costi. Med dokumenti, ki jih je tako rešil, dr. Costa posebej navaja vidimirani prepis ustanovne listine cesarja Maksimilijana I. (fasc. 14, št. 17), prepis potrditvene bule papeža Aleksandra VI. in nadvse dragoceno poročilo generalnemu guvernerju Ilirskih provinc maršalu Marmontu o ukazani in izvedeni ukinitvi novomeškega kolegiatnega kapitlja (f. 14, št. 25). Dr. Costa je spise poslal novomeškemu kapitlju, saj, kot pravi, tja tudi spadajo.[15] Več o tujem arhivskem gradivu, ki je bilo nekoč ali je še danes v Kapiteljskem arhivu, je mogoče prebrati v poglavju KANM/Extranea (str. 532).

In še beseda o ohranjenosti arhiva. Če sem odkrit, moram reči, da sem pričakoval več, kot sem našel. Usoda Novega mesta je bila vse preveč tudi usoda novomeškega kapiteljskega arhiva, kajti Novo mesto je zaradi zgodovine bolj trpelo, kot pa jo ustvarjalo. Kar pa ima, kapiteljski arhiv raziskovalcem lahko ponudi. Urejen čaka na ljubitelje zgodovine, da bodo iz njega zajemali staro in novo.

Ob koncu se zahvaljujem vsem, ki so mi pri delu pomagali. Najprej v Novem mestu Marinki Dražumerič z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine in celotnemu kolektivu Zavoda – ne nazadnje tudi zato, ker je omogočil začetno financiranje projekta, dalje kolektivu ZAL – Enoti za Dolenjsko in Belo krajino v Novem mestu za razumevanje in pomoč, saj je odstopil Kapiteljskemu arhivu arhivske škatle. Zahvaliti se moram tudi svoji kolegici v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani prof. Lilijani Žnidaršič in vodji Nadškofijskega arhiva dr. Bogdanu Kolarju, v Arhivu Republike Slovenije pa dr. Francetu M. Dolinarju ter na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa ZRC SAZU dr. Božu Otorepcu in dr. Dušanu Kosu. Zahvaljujem se tudi mag. Jožici Narat za skrbno lektoriranje.

Prelat Jožef Lap, novomeški prošt, mi je ves čas dela nudil prijetno bivanje v proštiji in moje delo kljub vsem drugim izdatkom tudi finančno podpiral, za kar se mu posebej zahvaljujem. Zahvaljujem pa se tudi stiškemu opatu dr. Antonu Nadrahu in stiškemu samostanu, kjer sem svoje besedilo računalniško obdelal in ga pripravilza natis.

France Baraga

14 Za listino, ki ima v tej knjigi regest št. 261, ni dokazana kapiteljska provenienca.
15 MHK 21 (1866), str. 38.

PRVI DEL

REGESTI LISTIN

UVOD V REGESTE LISTIN

Prvi del vsebuje regeste listin. Ko sem se lotil dela, sploh nisem razmišljal o tem, kakšna pestrost različnih zvrsti listin obstaja. Že ime za listino je raznovrstno: Brief, Offener Brief, Urkunde, litterae, litterae patentes, documentum, diploma itd., še bolj pa se razlikujejo med seboj imena za posamezne vrste listin.

Naj jih nekaj naštejem (v oklepaju je izbor izrazov v nem. ali lat. jeziku):

– (1) listine, ki zadevajo zemljiško posest: kupoprodajne listine *(Kaufbrief, Kauf- und Verkaufbrief, litterae emptitiae)*, podložniške zakupne listine *(Mietrechtsbrief)*, kupnopravne listine *(Kaufrechtsbrief)* – za trajno posest ali za tri rodove *(auf drei Laiber, ad tres vitas, ad tres generationes)*, zaščitne listine *(Schirmbrief, Gewährbrief)*, menjalne listine *(Tauschbrief)*, zakupne listine *(Bestandbrief, litterae emphytheuticae, litterae locatoriae)*, zastavne listine *(Satzbrief, oppignoratio)*, predajne listine *(Übergabsbrief)*;

– (2) listine, ki zadevajo duhovne dobrine: darilne listine (pravih darilnic v KANM ni), ustanovne listine *(Stiftbrief, litterae fundatoriae/fundatitiae)*, nanje se navezuje vsakokratna sprejemna listina *(Acceptationsurkunde)* in potrdilna listina *(Bestätigungsurkunde, litterae confirmationis)*, ki se ji lahko pridruži še listina soglasja deželnega kneza *(Willbrief)*, dalje listine o prezentaciji beneficiatov z vsakokratno listino o potrditvi kandidata, listinama o njegovi svetni (temporalni) in duhovni umestitvi *(Bestallbrief)*, beneficiatova obligacijska listina *(litterae obligatoriae, reversales)* in prisega *(formula iuramenti)*; sem spadajo še listine o podelitvi odpustkov, listine o posvetitvi cerkva in oltarjev ter potrdila o avtentičnosti relikvij *(litterae authenticiae, litterae testimoniales)*;

– (3) listine v zvezi s sodiščem: sodbe in razsodbe, poravnave *(Vergleichsbrief, Vergleichscontract, litterae compositionis)*, pa listine, katerih imen nisem znal prav prevesti *(Behabbrief, Endtbrechbrief)*;

– (4) oporoke *(testamentum)*, volila *(codicillus ali Letztwillige Anordnung)*, prisojilne listine *(Verantwortungsbrief)*, ženitne pogodbe *(Heiratbrief)*, odpovedna pisma *(Verzichtsbrief)*;

– (5) listine, ki zadevajo podložnike: listine o odkupu oz. odpustitvi od podložništva *(Entlassungsbrief)*, listine o zamenjavi podložnikov *(Tauschbrief)* in podložniške obligacijske listine *(Revers, Gegenbrief, litterae reversales)*;

– (6) razne pričevalne listine *(litterae testimoniales)*, diplome, odlikovanja, podelitve častnega meščanstva, plemstva, grba itd. ter priporočilna pisma *(Empfehlungsbrief, litterae recommendationis)*;

– (7) listine o denarnih zadevah: denarne obveznice *(obligationes)*, zadolžnice *(Schuldbrief, carta bianca)*, pobotnice *(Quittung, quietantia)* ter odstopne ali cesijske listine *(cessionsbrief)*.

– (8) notarske listine *(publicum instrumentum)*;

– (9) listine v širšem pomenu: kapiteljske konstitucije in statuti; razne spominske listine..

Glede na izdajatelja listine so v kapiteljskem arhivu zastopane vse vrste listin: papeške listine (bule in brevi), cesarske listine, plemiške, duhovniške, meščanske in tudi podložniške listine.

Glede na obliko listine so med regesti upoštevane vse originalne listine, notarski prepisi, transumpti, vidimusi, navadni prepisi pa tudi koncepti listin. Upošteval sem tudi vse ohranjene regeste starejših izgubljenih listin, kolikor jih je bilo moč datirati.

Med tu zbrane regeste nisem uvrstil listin ustanovnih maš (KANM, fasc. 32) in podložniških listin po ukinitvi kapitlja (KANM, fasc. 38), tudi ne prepisov podložniških listin (kupoprodajnih, menjalnih, ženitnih, zapuščinskih itd.) v knjigah listinskih protokolov (KANM, P/1-5). To gradivo je obdelano samo v arhivskem popisu, kjer so dokaj natančno popisani predvsem podatki o mašnih ustanovah. Nekaj starejših zanimivejših mašnih in drugih ustanov pa je vseeno uvrščenih med regeste v obliki ustanovne, sprejemne in potrdilne listine, saj so za celotno dokumentacijo o ustanovi potrebne vsaj te tri listine.

Nekaj pripomb o imenih:
– (1) Imena krajev do leta 1500 sem zapisal vedno tudi v originalni obliki, kasneje pa le, če gre za izjemen ali posebej zanimiv primer, predvsem velja to za slovenske zapise imen. Če je enako ali podobno današnjemu, sem dal besedo v narekovaj.
– (2) Osebnih imen navadno nisem zapisal v originalni obliki. Izjema so nenavadni primeri, ko imena ni bilo mogoče prevesti. Za srednji vek je na primer značilna uporaba pomanjševalnic; te sem pustil v oklepajih. Ločil sem med imenoma Hans in Janez. Prvi ostaja Hans, drugi je nemški Johann ali latinski Johannes. Pri imenih Anže in Hanže sem poslovenil le pisavo. Ime Boštjan ali Sebastijan sem navadno pustil, kakor nastopa v originalu. Ime Georg oz. Georgius sem poslovenil v Jurij. Jörga sem navadno ohranil, kot je zapisan v originalu. Včasih nastopa tudi slovenski Jurij, ki sem ga posebej poudaril z narekovaji. Imena Gertruda nisem prevajal z Jerica, prav tako nisem spreminjal oblike Gera, saj je ponekod še danes v rabi. Nekaj težav sem imel z naslavljanjem pl., von, de, ab... Izraza pl. sem se izogibal, po možnosti sem pisal izraz v izvirni obliki. Upam, da bralcev to ne bo preveč motilo. Ne vem, ali je poleg drugih izrazov za plemiški stan, kot na primer grof, baron ali vitez, dodatek pl. (von) v slovenščini sploh potreben. Sicer pa sem imena (priimke) pretežno slovenil. Prošt Albreht se v slovenskih besedilih imenuje Albreht, zato ga načelno pišem s h in ne s ch. Pri proštu Wilfanu puščam črko w.
– (3) Težave so mi povzročali nazivi poklicev, ki bi lahko pomenili tudi priimek. Včasih jih pišem z veliko, pa tudi v narekovajih. Rešitev sem našel v kazalu, kamor sem uvrstil tudi ta imena, pa naj gre za poklic ali za priimek.
– (4) Pri imenih oseb z daljšimi naslovi sem skušal, vsaj pri prvih navedbah, prevesti celoten naziv z začetka listine. Pri tem nisem vedno uspel lokalizirati nekaterih, morda že za nosilca samega nejasnih imen.
– (5) Nekatera imena niso izpisana. Najpogosteje je to pri mestnih sodnikih, a tudi pri proštih. Nadomeščajih črka N. (Nomen), ki sem jo pustil nespremenjeno.

Druge pripombe:
Besedo huba sem vedno slovenil s kmetija, zvezo "huba, na kateri sedi ta in ta" pa z zvezo: "kmetija, na kateri živi ..."
V okroglih oklepajih in kurzivi navajam izpise imen v izvirniku *(originalu)*, v oglatih oklepajih pa so razna pojasnila ⟨ali dostavki⟩. Okrogli oklepaj brez kurzive pomeni obliko imena, ki se danes ne pojavlja več, nastopa pa v izvirniku, na primer: (Dolenji) Mokronog.

Čeprav je to zbirka regestov, so nekatere listine, predvsem oporoke, skoraj v celoti prevedene. Precej sem krajšal listine o zemljiških zadevah tam, kjer so del formularja. Običajno sem izpuščal klavzulo o varstvu pravic tistega, ki mu je bila listina izstavljena, kar ne manjka pri nobeni takšni listini. Za ponazoritev sem le nekajkrat in pri zadnjem pojavu takšne listine podal celotno klavzulo splošne deželne obveze za škodo na Kranjskem (v nem. in lat. jeziku).

Nekaj težav so mi na začetku delale koroboracije (zaključki listine). Problem sem skušal rešiti tako, da sem jih podal čim bolj verno, včasih skoraj dobesedno. Tudi datacije sem vedno navedel v obliki, kakor nastopa v listini, le da sem števila vedno pisal z arabskimi številkami.

Pečate srednjeveških listin (teh je zelo malo) sem opisal po navedbah iz že omenjenega dela dr. Boža Otorepca: Centralna kartoteka srednjeveških listin za Slovenijo pri Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa ZRC SAZU. Kasneje je pečatov več. Ohranili so se, ker niso bili nerodni za arhiviranje listin, kot se je to dogajalo pri srednjeveških visečih pečatih. V glavnem so vtisnjeni čez papir, ki je včasih lepo narezan v obliki zvezde ali rože. Izraz vtisnjeni pečat pomeni vedno "čez papir", razen če ni drugače navedeno, na primer "v rdečem vosku".

Posebno vprašanje so denarne enote in vrste novcev, ki so bili na Dolenjskem v obtoku od 14. stoletja dalje. To vprašanje še najbolj osvetljuje na videz skromen članek Franca Kosa: Mera in denar ⟨v: IMK 2 (1892), str. 23–29⟩, pisan na osnovi podatkov z Gorenjske, a velja očitno tudi za Dolenjsko. Včasih v opombah opozorim nanj.
O denarju še naslednje pojasnilo: pri kupoprodajnih listinah denarni znesek večkrat ni naveden, ampak stoji samo izraz "za določeno vsoto denarja". Kadar pa je znesek naveden, ga navajam tudi jaz.

In za konec: na napakah se učimo. Hvaležen bom za vsako strokovno pripombo ali popravek.

1. 1328

»Rupert Mindorfer *(Rupertus Mindorfar)*, župnik v Šmihelu, zapušča cerkvi v Šmihelu tri kmetije v Koroški vasi *(in Karendorf)*, dve v Šmarju, v šentjernejski župniji, in eno v Ivanji vasi *(in Eibesdorf)* v župniji Mirna Peč. 1328.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 50.
Prim. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 19; A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 6.

2. 1351, junij, 9

Kunigunda, vdova Štefana iz Karteljevega *(Chůnigund weyllen vnd ê Stepphans witwe von Kertle)*, podarja *(geben vnd geschaffen)* z dovoljenjem svojih gospodov Lovrenca in Nikolaja s Hmeljnika *(hern Lorenczen vnd hern Nikileins von Hopphenbach)* župnijski cerkvi v Mirni Peči *(ze Honigstayn)* in tamkajšnjemu župniku za svoj dušni blagor in za dušni blagor pokojnega moža in sebe od svoje dote kmetijo z vsem pripadajočim v Šentjurju pri Hmeljčiču *(dacz sand Gôrgen pey (pei) Chraenczleins dorf)*, kjer zdaj živi Jurij *(da ze den czeiten Gôrg auf gesezzen ist)* ter ji obljublja varstvo po deželnem pravu. O tem izdaja listino *(dar vber gib ich disen offen prief)*, ki sta jo na njeno prošnjo pečatila z visečima pečatoma Lovrenc in Nikolaj s Hmeljnika *(Lorenczen vnd Nikileins von Hoppehenbach)*. Listina izdana leta 1351 *(datum sub anno domini...)*, na dan sv. Primoža in Felicijana.

Orig. perg.; 16 x 18,5 cm, plika 2 cm; pečata fragmentarno ohranjena (na enem so vidne črke LOV, na drugem D HOP); nem. jezik (datacija v latinščini).
NŠAL/KANM, f. 1, št. 1; stara sign. A N° 25 (in 118).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 86, št. 79.
Prim. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 43 (1251!).

3. 1352

»Gospodje Hmeljniški *(a dominis de Hopfenpach)* poklanjajo župniji v Mirni Peči *(Hönigstein)* kmetijo blizu Mirne Peči. 1352.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 29.

4. 1355

»Herman Maliner *(Mallinar)* zastavi Štefanu, kaplanu na Črešnjevu *(in Raitenberg)*, vse vrste desetine od petih kmetij v (Dolenjih) Rojah *(in Inferiori Roiach)* ⟨pri Šmarjeti na Dolenjskem⟩. 1355.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 95.

5. 1357, januar, 21

Brata Gunter in Ulrik Maliner *(Gůnther vnd... Wolreich sein průder die Maliner)* zastavita *(versaczt haben)* Štefanu, kaplanu na Črešnjevu *(Steffan dem chapplan cze Rewtenberch)* in njegovemu bratu Nikolaju Kaulu *(Niklen dem Kaewel)* ter potomcem vse vrste desetine, od žita, vina, govedi, čebeljih panjev, kokoši in lanú, razen prosa *(allerlay czehent choren vnd wein vih peistôch hůner vnd har an den hirs nicht)*, in sicer na petih kmetijah v Gotni vasi⟨?⟩ *(datze der Gôznitz in dem dorff)*, vse za deset guldnov in tri marke oglejskih denaričev *(vm czehen gulden vnd vm drei march Agleger phening)*. Ob jurjevem lahko to desetino spet odkupita za enako vsoto. O tem mu izdajata listino *(geben wir in disen offen prieff)*, pečateno s

pečatom Gunterja Malinerja *(Gůnthers des Maliner)* in njegovega bratranca Hermana Malinerja *(vnsers vetter Hermans des Maliner)*. Listina izdana *(der geben ist)* leta 1357, na dan sv. Neže.

Orig. perg.; 27 x 12,5 cm, plika 2,1 cm; oba viseča pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 3, št. 1; stara sign. B N° 133.
– K lokaciji kraja "Gõznitz" primerjaj M. Kos, *Gradivo za historično topografijo*, str. 672: "Götzndorff".

6. 1357, januar, 25.

Herman Maliner *(Herman der Mollner)* in njegova žena Gertruda *(Gerdrawt sein wirtin)* zastavita Štefanu, kaplanu na Čretežu *(cze Rewtenberch)*, in Nikolaju Kaúlu *(Niklen dem Kaewel)*, njegovemu bratu, ter njunim sorodnikom in dedičem desetino od petih kmetij v (Gorenjih) Rojah ⟨pri Šmarjeti na Dolenjskem⟩ *(datze dem oberem Roiach in dem dorff)* in od dveh v Selu *(datze dem Gesiez)* – na njima živi Fricelj *(da Vritzel gesezzen ist)* – za deset mark kakovostnih oglejskih denaričev *(vm czehen march guotter aglier phening)* v skladu z deželnim pravom, tako da jih lahko v naslednjih desetih letih ob jurjevem spet odkupita za enako vsoto. Zato jima izdajata to listino *(daz in daz staet vnd vnverprochen peleib gehen wier in disen offen prieff)*, pečateno z visečima pečatoma *(anhangenden insigelen versigelt)* omenjenega Hermana in njegovega bratranca Gunterja Malinerja *(Gůnthers des Maliner)*. Listina izdana leta 1357, na dan spreobrnjenja sv. Pavla *(an sand Pawels tach als in got bechert)*.

Orig. perg.; 22,5 x 17 cm, plika 1 cm; oba pečata (v naravnem vosku) ohranjena (prvi z napisom + S. HERMANNI ...MALIN', drugi z napisom + S. GVN...MALINER); nem. jezik.
ARS, Zbirka listin (št. 176); na hrbtni strani stara novomeška sign. B N° 70.
Prim. A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 6.

7. 1357

»Gunter Maliner zastavi kaplanu na Čretežu *(in Reitenberg)* snopno in vinsko desetino ter desetino od prirastka, lanú, čebel in kokoši, z izjemo prosa *(decimas manipuli, vini, jugendt, lini, apum, galinarum, praeter milium)* od osmih kmetij v Koroški vasi *(in Karendorf)*. 1357.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 53.

8. 1358

»Herman Maliner *(Mallinar)* zastavi Štefanu, kaplanu na Čretežu *(in Raitenberg)*, dve kmetiji na Kamencah *(in Stainpach)*. 1358.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 88.

9. [okoli 1358]

»Herman Maliner *(Mallinar)* zastavi ⟨neimenovanemu⟩ kaplanu na Čretežu *(in Reitenberg)* dve kmetiji "in Shaerenberg" in v Bitnji vasi *(Wittendorff)*.«

Nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 84.
– Shaerenberg⟨?⟩ – edini s tem zapisom primerljivi kraj v bližini bi bil Štatenberk.
– Za datacijo primerjaj naslednjo listino.

10. 1368, januar, 17.

Frančiška Šumberška *(Franczeska die Schonwergerin)*, njena sinova Hans in Martin *(Hensel vnd... Mertel ier swn)* ter Ulrik Šumberški *(Wuelreich der Schonwerger)* podarjajo mirnopeškemu župniku Ulriku *(heren Welrechen... pfarer... czů Honichstain)* in njegovi cerkvi *(goczhaus)* dve kmetiji v Podborštu pri Mirni Peči *(Vnder dem vorst... cze Honichstain)*; na eni od njih živi Rudolf *(Ruedolf)*, druga pa je pusta *(od)*. Prejmejo pa župnijsko kmetijo na Boričevem *(czů Boriczha)*, na kateri živi Gregor *(da Grageroy czů den czeiten auf gesesen waz)*. Župnik Ulrik in njegovi nasledniki pa naj molijo za dušni pokoj Nikolaja in Ditriha Šumberškega *(vmb her Niklauen vnd vmb Dietrechen dez Schonberger sel)*, njegove vdove in potomcev. Šumberški jim obljubljajo, da jih bodo ščitili oni sami in goriški grof Albert *(graf Albrecht von Gõrcz vnd von Tyrol)*. To izpričujejo z listino *(mit vrchund dicz priefs)*, na prošnjo Frančiške Šumberške *(Franczeschen der Sonbergerin)* in njenih sinov Hansa in Martina *(Henslens vnd auch Mertlens ierz sunzz)* pečateno z visečim pečatom Ulrika Šumberškega *(Wuelrechz dez Schonwerger)*, Hermana iz Soteske *(Hermans von der Ainod)* in Nikolaja s Hmeljnika *(Nikleinz von Hopfenbach)*. Listina je bila izdana *(der priefe ist geben)* leta 1368, v ponedeljek *(de nasten mentags)* pred dnevom sv. Neže.

Orig. perg.; 29 x 16,5 cm, plika 7 cm; od treh pečatov ohranjena le dva perg. trakova; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 1, št. 2; stara sign. A N°33 (in 96).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 86, št. 80 (z napačno datacijo, kakor še velikokrat).

11. 1368, maj, 24.

Penko iz Boršta *(Penko vom Vorst)* podarja v soglasju z bratom Matijem *(Mathes)*, dediči in sorodniki za svoj dušni blagor in za dušni blagor svojih prednikov župnijski cerkvi v Mirni Peči in župniku Ulriku *(dem gotshaus ze Honygstain vnd herren Vlreich dem pharrer da selb)* ter naslednikom kmetijo v Črešnjicah *(ze Chersteten)*, na kateri živi Martin *(dar auf Mårt ze disen zeiten gesezzen)*, v pravo last *(für rechts aigen)*, skupaj z desetino in vsem pripadajočim, in Ulriku hkrati obljublja varstvo. Resničnost tega izpričuje z izdajo listine *(dar vbe ze ainem vrchünd der warhait gib ich disen offen prief)*, pečatene z visečima pečatoma Nikolaja in Alberta s Hmeljnika *(mit Niclas vnd mit Albrecht von Hophenbach)*. Listina izdana v sredo *(geben am mitichen)* pred sv. Urbanom leta 1368.

Orig. perg.; 28,3 x 12 cm, plika 2 cm; od dveh pečatov ohranjena le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 1, št. 3; stara sign. A N° 34 (in 124).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 86, št. 81.
Prim. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 43: "Penko iz Podboršta v Črešnjicah".

12. 1373, junij, 5.

Rudolf Štraleški *(Ruedolff der Stralekar)* proda za luč v cerkvi sv. Nikolaja na Brezovem *(czu... Frezav)* Martinu Čepeljskemu *(dem Mårten Tschephlacher)*, Vocu iz Vodic *(Wocze von der Wödicz)* in Mihaelu z Brezovega, ključarjem te cerkve *(dí sein czu den czeiten průder vnd phleger sint)* pusto kmetijo *(ain öde hueb)* na Brezovem *(ze Frezav)* v šentruperski župniji *(in der sand Ruedprechter pharr)* za 17 mark denaričev v beneških šilingih *(vmb sibenczehen march phening venediger schilling)*, da bi jo v skladu z deželnim pravom uživali kot svojo posest *(als ir aygenz guet)* v korist sv. Nikolaja *(den gueten sand Niclas cze dínst)*. To izpričuje z listino *(mit vrchunt dicz priefes)*, pečateno s svojim pečatom in s pečatoma Pilgrima *(Pilgreims)* in svaka Hartlina *(Hårtleins vnsers swager)*, ki sta to storila na prošnjo bratov duhovnikov Rudolfa *(Ruedolffen)*, Hansa *(Hanslein)* in Jurija *(Iõrglein)*, sinov Štraleškega *(des vorgenanten Straleker sůn)*. Listina izdana *(der prieff ist geben)* leta 1373, na binkoštni dan *(an der hayligen phingst tag)*.

(1) Orig. perg.; 28 x 8,3 cm, plika 1,7 cm; trije viseči pečati odpadli; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 2, št. 1a; stara sign. C N° 31.

(2) Notarski prepis, napravljen 3. maja 1453. Prim. regest št. 76. Tu je ime Voc zapisano kot Vac *(Wacze)*.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 1; stara sign. C N° 7 (in 226).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 93; I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 42; opis listine v op. 4; slika na str. 43. Martin Čepeljski je pri njem "Martin Čeplah na potu od Vodic".
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 43.
– Glede imena Voc prim. današnji dolenjski priimek Boc.

13. 1382

Brata Rutlib *(Růtleb)* in Konrad *(Chůnrat)* iz Jelš *(von Erlach)* zapuščata v svoj dušni blagor in v dušni blagor svojih prednikov župnijski cerkvi v Mirni Peči *(ze Honigstain)* in tamkajšnjemu župniku Ulriku *(Vlreich dem pharrer da selb)* kmetijo v Goriški vasi pri Vrhovem *(ze den Püheln pey Freychaw)*, kjer zdaj živi Martin *(da mårt zü disen zeiten auf sizt)*. O tem izdajata listino *(dar vber ze ainem vrchunt der warhait geben wir disen offen prief)*, pečateno s pečatom Rutliba iz Jelš *(Růtlebs von Erlach)*. Rutlibov brat Konrad pa se k temu obvezuje s pečatoma *(vnder... insigelln)* svojih bratrancev Nikolaja in Rainerja s Hmeljnika *(hern Nikleins vnd hern Rainhers vetern von Hopphenwach)*, ki sta ju obesila na listino na njegovo prošnjo. Listina izdana *(geben)* leta 1382.

Orig. perg.; 30 x 12 cm, plika 2 cm; od treh visečih pečatov ohranjeni le perg. trakovi; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 1, št. 4; stara sign. A N° 27 (in 192).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 86, št. 83.
Prim. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 43.

14. 1382

Viljem iz "Avščevega dola"⟨?⟩ *(Wilhalm von Auseczen tal)* daje v soglasju s svojo ženo Agnezo *(Aneyten)* v svoj dušni blagor in v dušni blagor svojih prednikov cerkvi v Mirni Peči in župniku Ulriku *(dem gotschaus ze Honigstain vnd hern Vlreich pharrarr da selb)* kmetijo na Kalu *(am Kal)*, na kateri živi Janez Rozman *(da zü disen zeiten Janes der Rosman auf sizt)*, v večen spomin imenovanega Viljema in njegove žene Agneze. Resničnost tega izpričuje z listino, pečateno s pečatoma bratrancev Nikolaja in Rainerja s Hmeljnika *(Nikleins vnd Rainhers vetern von Hopphenwach)*. Listina izdana leta 1382.

Orig. perg.; 26 x 16 cm, plika 2,3 cm; od dveh pečatov ohranjena le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 1, št. 5; stara sign. A N° 26 (in 120).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 86, št. 82.

15. 1384, april, 20.

Janez iz Podboršta, sin pokojnega Penka *(Janes des Penken sůn säligen... Vnderm vorst)*, poklanja svoji ženi *(eleyche würtin)* Gretlein za jutrnjo *(margengabe)* desetino v vrednosti sedmih mark beneških šilingov od naštetih dvorov, kmetij in mlina: od dvora v Podborštu *(auf dem hof leit Vnderm vorst)*, kjer živi omenjeni Janez *(obgenanter Janes)*, od štirih kmetij v bližini *(auf den zehent auf vier hüben gelegen dapey)*, od dvora, kjer zdaj živi župnik, od mlina nasproti in od štirih kmetij v vasi Mirna Peč *(pey der pharr cze Honigstain in dem dorf)*. Pridržuje pa si možnost, da lahko za sedem mark beneških šilingov ali za enakovredno vsoto ženino desetino spet odkupi. Hkrati obljublja ženi in njenim dedičem zaščito v skladu z deželnim pravom, v morebitnem sporu pa bo razsojal deželni gospod metliške grofije v Marki *(der landesher in der graffschaft in der Metlich vnd auf der Marich)* oziroma njegov namestnik. Da bi se vse to ohranilo in ostalo neokrnjeno, izdaja o tem listino *(daz in daz allez stät vnd vnczebrochen beleib geb wür in disen offen brief)*, pečateno z visečima pečatoma hmeljniških gospodov, bratrancev Nikolaja in Rainerja s Hmeljnika *(hern Nicleins vnd hern Rainhers vettern von Hoppfenwach)*. Listina izdana leta 1384, v sredo pred sv. Jurijem.

Orig. perg.; 14,9 x 25 cm, plika 2,8 cm; od dveh visečih pečatov ostala le perg. trakova.
KANM, f. 21, št. 1; stara sign. N N° 1 (in 127 ter 28).
Regest: J. Pust, *Mirna Peč z okolico nekoč in danes*, str. 107–108 (s fotografijo).

16. 1386, junij, 17.

Lovrenc Hmeljniški *(Lőrentz der Hoppfenbacher)* izpričuje glede kmetije v Hrastju *(ze Krást)*, ki jo je njegova pokojna teta Flora *(mein müm Florey... selig)*, vdova Verianda Lichtenberškega *(Weryants des Lichtenberger)*, podarila mirnopeškemu župniku in župniji *(zü der pfarr vnd auf das goczhäws Honigstain)*, na njej pa živi sin župana Wintherja *(der suppann Winthers sün)*, naslednje: Štefan Soteški *(Stephann der Helffenberger)*, župnik v Mirni Peči, se je v zvezi s to kmetijo z njim povsem poravnal; zanjo je dobil osem mark beneških šilingov, kmetija sama pa za vedno ostane župniji. To izpričuje z listino *(mit vrchund ditz brifes)*, pečateno s svojim pečatom in s pečatom svojega bratranca Nikolaja s Hmeljnika *(meins vettern Nikel des Hopphenbacher)*. Listina izdana leta 1386, v nedeljo *(an suntag)* po sv. Vidu.

Orig. perg.; 27,6 x 13,3 cm, plika 2,1 cm; od dveh pečatov ohranjena perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 1, št. 6; stara sign. A N° 31 (in 202).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 86–87, št. 84.
Prim. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 43.

17. 1386, junij, 17., Celje

Herman in Viljem, grofa Celjska *(Wir graf Hermann vnd graf Wilhalm von Cili)*, izpričujeta, da sta se Štefan Soteški *(Steffánn der Helffenberger)*, župnik v Mirni Peči, in Lovrenc Hmeljniški *(Lőrenz der Hoppfenbacher)* poravnala glede kmetije v Hrastju *(vmb die hůben ze Krast)*, na kateri živi sin župana Wintherja *(da der sůppánn Winthers sůn auf gesessen ist)*, mirnopeški župnijski cerkvi *(zů der pfarr vnd auf daz goczhaẽs Hőnigstain)* pa jo je poklonila Flora, pokojna vdova po Veriandu Lichtenberškem *(die Florey Weriants des Lichtenberger wittib selig)*. Lovrenc Hmeljniški je dobil zanjo osem mark šilingov beneške veljave *(acht march schilling venediger můntz)*, kmetija pa za vselej ostane mirnopeški cerkvi. Kar zadeva Štefana Soteškega *(Steffann den Helffenberger)* in njegove naslednike, jim Lovrenc obljublja pravno varstvo v skladu z deželnim pravom, kakor stoji v izdani listini, pečateni z navadnim visečim pečatom grofov celjskih. Listina izdana v Celju *(geben datz Cili)* leta 1386, v nedeljo po sv. Vidu.

Orig. perg.; 14,6 x 27,1 cm, plika 2,3 cm; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 1, št. 7; stara sign. B N° 115 (in 119).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 85.

Eden od celjskih grofov se omenja tudi v zvezi z bratovščino sv. Trojice, in to v nedatiranem regestu listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 23:

»Soglasje celjskega grofa *(consensus comitis Cileensis)* glede nakupa *(super emptionem)* desetine in kmetije *(unius decimae et funduss)* za bratovščino presvete Trojice pri sv. Antonu.«

Bratovščina sv. Trojice se prvikrat omenja v listini št. 18:

18. 1389, junij, 22.

Peter Čreteški *(Peter von Rewttenberch)* in njegova žena Urša *(Ürs)* zastavita Juriju Gallu *(Jorgen dem Gallen)*, župniku v Trebnjem *(ze Trefen)* in predstojniku bratovščine sv. Trojice ⟨v Novem mestu⟩, ter vsem bratom imenovane bratovščine štiri kmetije: eno v Gorenjem Kronovem *(zu Chreyndorf)* – na njej živi Martin in daje eno oglejsko marko, drugo v Lutrškem selu⟨?⟩ *(Lautterberch)* – na njej živi Peter, tretjo na Kiju *(Cholben)*, kjer živi Jurij *(Juri)* – zadnji dve dajeta po eno marko šilingov, vse tri pa so v župniji Bela Cerkev *(in Weizzenchircher pharr)*; in četrto v Regrči vasi *(Rüdigersdorf)* v šmihelski župniji *(in sand Micheler pharr)*, kjer živi Jančič *(Janczicz)*, in daje pol funta šilingov. Zastavljata jih za 43 guldnov dobre vage, se pravi dukatov, 13 funtov dunajskih denaričev in šest mark šilingov beneške veljave. O tem izdaja listino, pečateno s svojim pečatom in s pečatom Tomaža z Mehovega *(Thomas von Meichaw)* in Pankraca iz Kamnika *(Pangrecz von Stain)*. Listina izdana leta 1389, v torek *(des eritags)* pred sv. Janezom ob kresu *(ze sunnbenden)*.

– Variante toponimov v obeh regestih na hrbtni strani: (1) nem.: »"Zu Karindarff" zdaj ⟨živi⟩ "Ossecz", "zw Lawtnberg" zdaj ⟨živi⟩ "Kusse", ⟨huba⟩ "zw Golben" je pusta, "zw Riegerstorff"...« (2) lat.: »"Petrus de Reittenburg zastavi kmetijo *(unum fundum)* "in Karndorff", drugo "in Lätterberg", tretjo "in Kolben", četrto "in Regersdorff".« – Za "Lautterberch" ne najdem druge lokacije kot Lutrško selo. Vendar prim. M. Kos, *Gradivo za historično topografijo Slovenije*, str. 546–547.
Orig. perg.; 32 x 18 cm, plika 2,8 cm; od treh visečih pečatov ostali samo perg. trakovi; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 5, št. 1; stara sign. B N° 12 (in 9).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 5, št. 105.
Prim. I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 30; A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 6; F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 15.

19. [1390, september, 24.]

»Ustanovitev beneficija sv. Pavla v Podpeči *(in Gallenstein)*.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Podpeč N° 71.
– Prepis listine (v nem. jeziku) hrani ARS, Sam. A. II. (Kostanjevica), f. 14, št. 289 (oz. 283 verso). (Kopijo glej v KANM, šk. 205, št. 27.) Leta 1817 so hoteli Gallenberški združiti ta beneficij s Kirchbergerjevim kanonikatom, a potem je bil vključen v nadarbino nove župnije Sv. Križ-Gabrovka (NŠAI/ŠAL, f. 7/44, NŠAI/ŠAI/Župnije, Sv. Križ-Gabrovka), zato je postal del njenega inventarja; natančno je popisan in analiziran leta 1823 v NŠAI/Župnijski inventarji, Sv. Križ-Gabrovka.
Prim. Valvasor, *Ehre*, XI, str. 169 (z letnico 1388! prim. KANM, f. 29/A, 7) in VIII, str. 757 (z letnico 1390).

20. 1392, maj, 29.

Reverz Hansa, vikarja cerkve v Köttmannsdorfu *(Khötmanstorf)* ⟨v Kotmari vasi na Koroškem⟩, za beneficij *(vmb die gröffliche stifft vnnd ewigen werf)*, ki ga je s soglasjem žene in sina Krištofa ustanovil vitez Nikolaj Mordax *(Niclaß der Mordax)*, kastelan v Humberku *(purggraf zu Hollenburg)* ⟨ob Dravi na Koroškem⟩, ter ga poklonil Hansu *(mir geworffen vnnd verleihen hat)* z listino, ki našteva naslednjo posest: "schwaig im Tschrit", kjer živi Hensel, in pustoto *(ein öden dabei)*, ki ji pripada, kmetijo "Moss", kjer živi Jurij, dve kmetiji "zu Trog", kjer živita Jokel *(Jochel)* in Mihael, dve kmetiji "auf den Stein", kjer živi Tomaž, kmetijo ob ribniku *(am Weyern)*, kjer živi Kristan, kmetijo "auf der Willa", kjer živi "Herrant", kmetijo in mlin v Bistrici pod Karlovo goro *(Carlsperg)*, kjer živi Jakob, kmetijo v "Bressa", kjer živi Kristan, kmetijo "am Gottspihl", kjer živi Janez *(Janes)*, kmetijo "zu Pfugern", kjer živi Mihael, ter tri kmetije "im Thelsperg", kjer žive Janez, Nikolaj in Weber. Zato bo vsako nedeljo in štirikrat med tednom opravil sveto mašo na enem od treh krajev: v cerkvi

naše Gospe na Colu *(zu Zell)* ⟨Gospa Sveta na Koroškem⟩, pri stolpu ⟨gradu⟩ na Plešivcu *(bei dem thurn zu Tanzenberg)* ali spodaj v cerkvi na polju *(zu tüfen ob veldt khürhen)*, kjer mu bo gospod Nikolaj pripravil bivališče *(den siz anrichten mag)*, oz. na krajih, kjer bodo Mordaxi to zahtevali. Če svojih dolžnosti ne bi izpolnjeval, bo na ponovno zahtevo Nikolaja Mordaxa ali njegovih dedičev to v celoti nadoknadil, dotlej pa izgubi pravico do prejemkov. Kaplan Hans Pezang, ki si pridržuje, da mu je dovoljeno sprejeti še kak drug beneficij, se tudi obvezuje, da ne bo zahteval od podložnikov dodatnih davkov, razen tri dni letne tlake. Pravico do podeljevanja beneficija si pridržujejo Mordaxi. O tem je vikar Hans izdal listino, pečateno z visečima pečatoma Hansa, vetrinjskega opata, in Waltherja, dekana cerkve pri Naši ljubi Gospe na Colu *(zu Zall)*, na prošnjo vikarja Hansa, ker sam ni imel pečata. Listina izdana leta 1392, v sredo pred binkoštmi.

Prepis iz konca 17. ali začetka 18. stol; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 44/1. Neka stara sign. 36.

21. 1394, junij, 23.

Rutlib s Kozjaka *(Rütleb vom Coziak)* zamenja s Štefanom Soteškim *(Stephann dem Helffenwerger)*, župnikom v Mirni Peči *(ze Honigstain)*, župansko kmetijo *(ain supp hüeben)* z vsem pripadajočim v Gorenjem Karteljevem pod Hmeljnikom *(dacz Ober Kertla vnder Hoppfenwach)*, kjer zdaj živi župan Martin *(suppan Mertin)*, za dve kmetiji pri križu na gori *(ze dem chrewcz am perg)* pri Žužemberku *(ze nachst ob Sewsenwerch)*, kjer zdaj živita Mahne *(Machne)* in Pen *(Pen)*, in sicer v soglasju s Hmeljniškimi *(von den Hoppfenwachern)*, od katerih jo je mirnopeška župnija dobila v last *(fur aigen... auf daz obgenant gotszhaus Hönigstain sind worden)*. Rutlib obljublja cerkvi zaščito, sicer pa bo razsodnik deželni gospod v metliški grofiji v Marki *(der landes herr in der Motlich vnd auf der Marich in der graffschaft)*. Zato izdaja to listino, pečateno s svojim pečatom in s pečatom bratranca Albrehta s Kozjaka *(Albrechts vom Coziak)* ter strica Amalrika iz Gradca *(Amelreichs von Grecz)*. Listina izdana leta 1394, na predvečer sv. Janeza ob kresu *(an sand Johans abent ze subenden)*.

Orig. perg.; 28 x 14 cm, plika 2,5 cm; od treh visečih pečatov ohranjeni le perg. trakovi; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 1, št. 8; stara sign. B N° 120 (in 157).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 86.

22. 1395

»Tomaž iz Slatnika *(Thomas de Slateneg)* proda biriču Jakobu *(Jacobo Schepf)* kmetijo v Slatniku. 1395.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 101.

23. 1396, oktober, 16.

Grifo Lichtenberški *(Greyff der Lyechtenberger)* in njegova žena Dimuda *(Dyemot)* prodata bratovščini sv. Nikolaja kmetijo na Brezovem *(ze Vrezyach)* v šentruperski župniji *(in sand Růprechter pharr)*, na kateri živi krojač Janko *(Janko der Sneider)* s svojim sinom, in to za 18 in pol marke beneških šilingov, ki sta jih že dobila v plačilo od Martina Čepeljskega *(von Mårten den Czeppler)*, imetnika bratovščine in posesti sv. Nikolaja na Brezovem *(ze Vrêzzach)*, da bo za luč pri sv. Nikolaju ali za druge cerkvene potrebe. Grifo in dediči ostajajo zavetniki imenovane kmetije, za kar dobivajo vsako leto mernik ovsa *(ein mess habern)* in dve kokoši *(zwai hwnner)*. To izpričujeta z listino, pečateno s pečatom

imenovanega Grifa Lichtenberškega *(Greyfs des Lyechtenberger)* in na njuno prošnjo tudi s pečatoma Vulfinga, šentruperskega župnika *(Wlfings zw den zeiten pharrer zw sand Rwprecht)*, ter Petra s Stražberka *(Peterlens von Strazzperg)*. Listina izdana leta 1396, na dan sv. Gala.

(1) Orig. perg.; 26 x 16,6 cm, plika 1,8 cm; od treh pečatov ohranjeni le perg. trakovi; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 1b; stara sign. C N° 29.
(2) Notarski prepis, napravljen 3. maja 1453. Prim. regest št. 76. V prepisu je ime Vulfing zapisano kot Volfing *(Wolfings)*.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 1; stara sign. C N° 7 (in 226).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 94.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 46–47. Steklasa pozna le notarski prepis te listine (regestšt. 76), a z napačno letnico 1393.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 44.

24. 1397, januar, 21.

Tomaž iz Slatnika *(Thome von Slaetenikch)* in njegova žena Mejka *(Meyka sein wirtin)* prodata Jakobu, staremu biriču *(Jakoben dem alten schepff)*, in njegovi ženi Katarini *(Katrein seiner wiertin)* ter njunim dedičem svojega pol dvora, ki sta ga kupila od Nikolaja Hmeljniškega *(gechauft haben von Nyklein dem Hopphenwacher)* v Slatniku *(zwm Slaetenikch)*, in sicer za šest mark in 60 šilingov dobre veljave *(vmb sechczig schilling guter phening)* z vsemi služnostmi in pravicami *(mit allen den nuczen vnd rechten)*. Obljubljata jim varstvo po deželnem pravu. Zato sta izdala to listino, pečateno z visečima pečatoma Nikolaja Hmeljniškega, glavarja metliške grofije v Marki *(Nykleins von Hopphenwach czw den czeiten hawptman in der Metlik vnd auff der Marich in der graffschaft)*, in Nikolaja Pläsla *(Nyklwins dez Plaesel)*. Listina izdana leta 1397, na dan sv. Neže, device.

– Lat. regest na hrbtni strani: »Tomaž iz Slatnika *(Thomas de Slattenig)* proda Jakobu Schöpfu pol dvora *(medium praedium⟨!⟩)* v Slatniku *(in Slattenig)*.«
Orig. perg.; 27,5 x 11,8 cm, plika 1,8 cm; od obeh pečatov ostala le pergamentna trakova; nem. jezik.
ARS, zbirka listin (št. 333); na hrbtni strani stara novomeška sign. B N° 66.
Prim. A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 6; F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 15. ⟨Peterlin in Hrovat imenujeta Tomaža *Lisec*– prim. regest št. 28.⟩

25. 1398

»Otel Mindorfer *(Ottell Mindorfar)* zapušča cerkvi sv. Mihaela tri kmetije v Koroški vasi *(in Karrendorf)*, dve v Šmarju *(in St. Marain)* pri sv. Jerneju *(apud s. Bartholomaeum)* in eno v Ivanji vasi *(Eibesdorff)*; obremenitev za cerkev so tri maše v tednu. 1398.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 52.

26. 1400, maj, 1.

Duhovnik Pavel iz Novega mesta *(Paull priester von Ruodolfswerd)* zastavi učitelju Štefanu iz Mistelbacha ⟨v Spodnji Avstriji⟩ *(versaczt Steffan dem schulmaister von Mistelbach)*, sicer novomeškemu meščanu *(purger czu Ruodolfswerd)*, za 15 mark šilingov dobre veljave *(vmb fumfczehen markch schilling gůter phening)*, svojo pristavo in pet oralov njiv *(fumf gůter jawch akkers)*, ki jih z enim plugom preorjejo v petih dneh *(was man in funf tagen mit aynen phlůg gepawn mag)*, so pa pri hlevu Marina Sowbrasnika *(Mårin dez Sowbrasnikch stadell)* nasproti njive pri Perovi hiši pri griču, na katerem stojijo vešala, v obsegu, kakor jih je sam posedoval več kot trideset let *(in aller der mazze alz inne gehabt han)*, vendar s pridržkom, da lahko ob jurjevem v roku štirih let spet odkupijo, kar so zastavili, in to za 15 mark laških šilingov ali drugih denaričev dobre veljave *(fumfczehen markch schilling wålischer můnzz gůter phening oder ander gůtew munzz)*. Pavel tudi obljublja, da bo

ščitil njihove pravice po novomeškem pravu *(nach stat recht Ruodolfswerd)*, v nasprotnem primeru pa bo razsojal in jih ščitil gospod Novega mesta, njegov glavar ali mestni sodnik *(der herr der die obgenent stat Ruodolfswerd inne hat, sein hauptman oder der statrichter daselbst)*. Listino so pečatili z visečim pečatom Novega mesta *(mit der stat Ruodolfswerd anhangendem insigell)* sodnik, dvanajst zaprisežencev in vsa mestna občina *(der richter, di czwelff gesworen vnd die gancz gemain der purger daselbst)*; izdana je bila leta 1400, na dan sv. Filipa in Jakoba, apostolov.

– Regest na hrbtni strani (lat.): »Duhovnik Pavel zastavi njivo in gumno *(trituratorium)*.«
Orig. perg.; 30 x 12,7 cm, plika 1,7 cm; od pečata osdal le perg. trak; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 2; stara sign. B N° 74 (in 93).
Regest: B. Otorepec, *Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem*, str. 108–109. Avtor ugotavlja, da je to prva listina z omembo novomeškega mestnega pečata.

27. 1401, julij, 4.

Tomaž Lisec iz Malega Slatnika pri Cikavi *(Thome Lissecz von dem Chlainem Slaetanikch bei Czikaw)* in njegova žena Mejka *(Meika)* prodata biriču Jakobu iz Slatnika *(Jaeke dem schepff von Slaetanik)* in njegovi ženi Katarini *(Kathrein)* ter njunim dedičem za 106 mark šilingov dobre veljave *(vmb hundert vnd vmb sechs markch schilling güter phening)* svojega pol dvora v imenovanem Slatniku *(vnsern halben hoff czu dem obgenanten Slaetanikch)*. Kupcu obljubljata varstvo po deželnem pravu. V nasprotnem primeru jim bo pomagal do pravice in jih varoval *(gånzleich richten vnd wern)* deželni gospod v metliški grofiji v Marki *(der landes herr in der Metlikch vnd auff der Marich in der graffschaft)* ali njegov namestnik *(oder wer an seiner stat da gewaltig ist)*. O tem izdaja Tomaž listino, pečateno z visečima pečatoma Nikolaja Pläsla *(Nikleins dez Plaeselli)* in Petra iz Poljan *(Peterleins von Polann)*. Listina izdana leta 1401, na dan sv. Urha.

Orig. perg.; 29 x 11,5 cm, plika 1,5 cm; oba viseča pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 3; stara sign. B N° 96 (in 180).

28. 1405, oktober, 9.

Tomaž Lisec *(Thome Lissecz)* in njegova žena Mejka *(Meika)* prodata biriču Jakobu *(Jaxen dem schepf)* in njegovim dedičem dvor v svoji lasti *(vnsren eygen hoff)*, na katerem sta doslej živela sama *(darauf wir gesessen gewesen sein)* in ki leži v Malem Slatniku *(czu dem Chlainen Slåtenikch)* v šmihelski župniji *(in sand Michels pharr)* poleg dvora, ki sta jim ga že prej prodala; prodata jim ga za 13 mark šilingov dobrega kova laške veljave *(vmb dreyczehen markch schilling güter phening wålischer munzz)*, in za kmetijo, kjer so doslej sami živeli v Velikem Slatniku *(czu dem Nidern Slåtenikch)* blizu Juretove kmetije *(cze nagst bey dez Jure huben)* in ki jo zdaj dobita ⟨Liščeva⟩ *(die sy vns inne geantwrt haben)* z vsemi pravicami, ki jih bo prejemala gospa v Metliki *(dauon cze dienen meiner genådigen frawn in der Metlikch)*, in sicer v enakem obsegu in z istimi dajatvami, kot so jih posedovali oni. Za oboje jim dajeta v last omenjeni dvor v skladu z deželnim pravom. Obljubljata jim varstvo, v nasprotnem primeru pa jim bo pomagal do pravice in jih varoval deželni gospod v metliški grofiji v Marki ali njegov namestnik *(der landes herr in der Metlikch vnd auf der Marich in der graffschaft oder wer an seiner stat ist)*. To izpričujeta z listino, pečateno z visečima pečatoma Nikolaja Pläsla, upravitelja metliške grofije *(Nikleins dez Plåsell die zeit verweser in der graffschaft zu der Metlikch)*, in Jurija Mindorferja *(Jorgens Mindorffer)*. Listina izdana leta 1405, na dan sv. Dioniza.

Orig. perg.; 23,8 x 17,5 cm, plika 1,4 cm; od dveh visečih pečatov ostala le pergamentna trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 4; stara sign. B N° 59 (in 179).

29. 1410, april, 24.

Jurij Mindorfer *(Jorg Minndorffer)* zastavi Marku iz Šmihela *(dem Marsse von Sand Michell)*, njegovi ženi Katri *(Katrein seiner wirtin)* ter njunim dedičem kmetijo v Srebrničah v šmihelski župniji *(ein hůb cze Strebernicz in sand Michels pharr)*, na kateri živi Filip, za 20 mark denaričev dobre dunajske veljave *(vmb czwainczig markch phening guter wyenner munnzz)*, in to z varstvom in sodstvom deželnega gospoda v metliški grofiji v Marki. To izpričuje z listino, pečateno s svojim pečatom in s pečatom strica Nikolaja Pläsla *(Mikleins dez Plesell)*. Listina izdana leta 1410, na dan sv. Jurija.

Orig. perg.; 21,5 x 14 cm, plika 1,8 cm; od dveh visečih pečatov ostal le en perg. trak z napisom: Posest in zgradba v Veliki vasi ⟨pri Drnovem⟩ *(gůt zu Micheldorff vnd daz paw)*... na Gumbišču *(... dem Gumbitz)*; dediščina pokojne tete Ivane Sefner *(von vnser lieben muter swester seliger die Hěnsell der Sefner)*; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 19, št. 1; stara sign. B N° 109 (in 177).
Prim. A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 6; F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 15.

30. 1414, maj, 25.

Jakob iz Šute ⟨pri Beli Cerkvi⟩ *(Jacob von der Schutt)* in njegova žena Ana zastavita za 8 mark šilingov beneške veljave Juriju Anweinu *(Jorgen Anwein)*, njegovi ženi Katarini *(Katrein)* ter njunim dedičem kmetijo v Rubni vasi *(ze Ruhendarff)* v župniji Gutenwerd ⟨Otok pri Drami, danes župnija Škocjan⟩ *(in Guttenwerder pfarr)*, na kateri živi Herman in ki jo imata v zakupu *(die vns... stet)* od pokojnega Ožbolta z Vinjega vrha *(von Oswalten von Weinperg)* ter njegovih dedičev. Zastavljata jo v skladu z deželnim in zastavnim pravom *(nach landes vnd saczes recht in Krain)*, s pridržkom, da jo lahko odkupita štirinajst dni pred jurjevim za navedeno vsoto ali za drug kakovostni denar, ki je v deželi v obtoku *(gib vnd gab ist)*. O tem izdajata listino, pečateno z visečim pečatom Benedikta Verneškega *(Benedicten des Werdnekker)* in Erharda Otoškega *(Erharts des Werder)*. Listina izdana leta 1414, na dan sv. Urbana.

– V nemškem regestu na hrbtni strani je ime Ruhna vas pisano kot "Ruchkendorff", v latinskem kot "Rukendorff".
Orig. perg.; 32,4 x 14 cm, plika 2,6 cm; od obeh visečih pečatov ohranjen le en perg. trak; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 3, št. 8; stara sign. B N° 121 (in 22).

31. 1414

»Jakob Hmeljniški *(Jacob Hopfenpochar)* zastavi Andreju Gradaškemu *(Andreae Grazar)* kmetijo v Hudem *(na⟨!⟩ Hudem)*. 1414.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 69.

32. 1417, maj, 12.

Majnhard iz Orehovice *(Měnnhartt Archawiczer)*, kaplan bratovščine sv. Trojice *(capplann der bruderschaft der heyligen dryualtichayt)* v cerkvi sv. Antona v Novem mestu *(bey der cappellen sand Anthonij cze der Newnstat Ruodolfswerd)*, poklanja v blagor svoje duše omenjeni bratovščini pet juter njiv pri Šentjerneju *(funf jawch akker ze sand Bartholome in der pharr bey dem dorff)* in tri kmetije v Jurni vasi v šmihelski župniji *(ze Jurendorff in sand Michels pharr)*, ki mu jih je bil za 45 guldnov zastavil Merklein Mindorfer *(von Měrkleinn dem Minndorffer)*. O tem izdaja listino, pečateno s pečatoma Nikolaja Pläsla *(Nicleinns des Plěsel)* in Jurija Kozjaškega *(Jorgenn des Kosiakcher)*, izdano leta 1417, na sv. Pankraca dan.

– Regest na hrbtni strani: (1) nem. »Zapuščinska listina za bratovščino sv. Antona za pet njiv itd.« (2) lat. »Njive, ki jih je v drugi listini zapustil šmihelski župnik Rupert Mindorffer.« (Kot prva je najbrž mišljena listina iz leta 1328. Prim. regest št. 1).
Orig. perg.; 31,5 x 20,7 cm, plika 2 cm; oba viseča pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 19, št. 15; stara sign. M N° 78 (popravljeno iz M N° 68) (in 102).

33. 1421

»Kupno pismo za vinograd v Stari Gori *(de una vinea in Altenberg)*. 1427.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. H N° 17.

34. 1423, oktober, 31.

Brata Greif in Gaistel Turner *(Greiff und... Gaistel gebruder dy Turner)* prodata žitno desetino pred Novim mestom v mirnopeški župniji *(vor der stat Rüdolfswerd in Hönigstainer pfarr)* na njivah od Kosez *(von dem Kases)* do Bodina *(auf Bodyn)* in od Studenca *(zu dem Prun)* do Krke *(auf dy Gurk)*; s teh njiv lahko pobirajo vse vrste desetine razen od prosa in lanú. Desetino imata v fevdu od oglejskega patriarha *(der ze lehen ist von dem... patriarch ze Agley)*, prodata pa jo bratovščini sv. Trojice v Novem mestu *(dy man haldet ze Rudolfswerd)* za 60 guldnov *(umb sechczig güt guldein)*. V roku enega leta bosta dala to pogodbo potrditi *(richtig machen)* tudi oglejskemu patriarhu *(des patriarchs ze Agley hant vnd gunst)*. O tem izdajata pričujočo listino, pečateno z visečimi pečati Viljema Kozjaškega, župnika v Beli Cerkvi *(Wilhalm Kosiakker, pfarrer ze Weyssenkirchen)*; Jurija Turjaškega, župnika v Šentjerneju *(Jorgen Awersperger, pfarrer ze Sand Bartholome)*; Jurija Kozjaškega *(Jorgen des Kosiakker)* in Marka Čušperškega *(Markleins des Czobelsperger)*. Listina izdana leta 1423, na predvečer vseh svetih *(an aller heyligen abend)*.

– Latinski regest na hrbtni strani ima imena: "Graiff" in "Gaistl Turnar"...
Orig. perg.; 32,2 x 17,5 cm, plika 2 cm; od štirih visečih pečatov ostali samo perg. trakovi; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 5, št. 2; stara sign. B N° 19 (in 87).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 5, št. 106. – Glede patriarhove potrditve leta 1428 glej regest št. 46.

35. 1424, marec, 10.

Novomeški meščan Albert Šmid *(Alber Smid purger zu der Newstat Ruedolffswerd)* in njegov stric Marinko z Grma *(Marinko von der Stauden sein ohem)* prodata svoj dvor pod Mehovim v Jurni vasi v šmihelski župniji *(vnder Meichew zu Jůrrndarff in sand Michels pharr)*, ki je bil Hermanov *(der des Herman gewesen ist)*, z vsem pripadajočim Martinu Rajnuši *(dem Martinn Rawnuscha)* in dedičem za 29 mark in 140 šilingov* dobre furlanske veljave *(vmb dreysikg mark schilling gutter vrigauler muniss⟨!⟩ mynner zwaiczk schilling)*. To izpričujeta z listino, pečateno s pečati Jošta Vaista, mehovskega gradiščana *(Josten des Vaysten dye zeit burkgraff zu Meichaw)*, Erazma iz Soteske *(Ersams⟨!⟩ von der Aÿnad)* in Merchleina iz Čušperka *(Merchleins des Czowelsperger)*. Listina izdana leta 1424, v petek *(des freitags)* pred sv. Gregorjem, ⟨cerkvenim⟩ učiteljem.

* Iz nemškega izraza 30 mark manj 20 šilingov je razvidno, da se uporablja beseda šiling v pomenu denarič. (Prim. Fr. Kos, IMK, 2 (1892), str. 25).
– V regestu na hrbtni strani nastopa za ime Rajnuša "Reuossa" (nem.) oz. "Reinusha" (lat.).
Orig. perg.; 26 x 17,3 cm, plika 3,2 cm; od dveh visečih pečatov ohranjena le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 3, št. 7; stara sign. B N° 44 (in 191).
Prim. A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 6.

36. 1424, junij, 16.

Majnhartov sin Janez iz Črnomlja *(Hånnsel von Czernômill Meinharts sun)* zastavi Martinu Rajnuši iz Jurne vasi *(dem Martin Raÿnussam von Jurendarff)* snopno desetino v Rumanji vasi v šmihelski župniji *(ain barentzehennd⟨!⟩ zu Růdmansdarff in sand Michaels pharr)* z vsemi služnostmi in pravicami *(mit allen den nüczen vnd rechten)*, kakor jo ima v zakupu od Viljema Mehovskega *(in aller der masse als er mîr stet von Wilhalem Meichawrer)*. V skladu z listino, ki jo ima o tem, jo zdaj zastavlja za 22 guldnov oz. dukatov dobre vage *(vmb... gulden gütter ducätten)*, z možnostjo, da jo lahko spet odkupi štirinajst dni pred telovim za enako vsoto. Zagotavlja mu varstvo, v nasprotnem primeru pa mu bo sodil in ga varoval deželni gospod glavar metliške grofije v Marki *(der landes herr in der Methling vnd auff der Marich in der graffschafft sein hawbtman)* ali njegov namestnik. To izpričuje z listino, pečateno s svojim pečatom, za pečat pa je zaprosil tudi svojega svaka Jošta Vaista *(swager Josten den Vaisten)*. Listina izdana leta 1424, v petek po sv. Vidu.

– Regest na hrbtni strani: »Janez "de Zernembl" zastavlja Martinu "Reinussa ex Jurndorff" del snopne desetine "in Rudmonsdorff".« Prepis regesta v seznamu 1758: » Janez "de Zhernömbl" zastavlja Martinu "Reinusha ex Jurendorf" del snopne desetine "in Rutmansdorf".«
Orig. perg.; 32,5 x 12,5 cm, plika 1,8 cm; oba viseča pečata odpadla s trakovoma vred; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 3, št. 6; stara sign. B N° 49 (in 100).

37. 1427, november, 24.

Herbart Turjaški *(Herbart Awersp[erger])* proda Viljemu Kozjaškemu *(Wilhalm Kozyakk[er])*, županiku v Beli Cerkvi *(ze Weyssenkyrchen)* in ⟨hkrati⟩ predstojniku bratovščine sv. Trojice v kapeli sv. Antona v Novem mestu v Marki v mirnopeški župniji *(dye man gegenburtickleich haldet in sand Antoni capellen ze Ruedolfswerd an der Marich in Hönigstainer pharr)*, ter omenjeni bratovščini vas Vrh *(Perglein)* v šentjernejski župniji *(in Sand Bartholomes pharr yn veld)* s petimi kmetijami – na eni živi [...], na drugi Mihael *(Michell)*, na tretji Miklavž *(Miklaus)*, na četrti "Marko" in na peti "Meychen" – za 93 funtov dunajskih denaričev dobre veljave in 29 furlanskih šilingov. To izpričuje z izdajo listine *(des zw einer waren vrkund geben wir in dysen brief)*, pečatene s svojim pečatom *(Herborts des Awersperger)*, za pečat pa je zaprosil tudi Jurija Kozjaškega *(Jorgen Kozyakker)* in Pankraca Turjaškega *(Pangraczen den Awersperger)*. Listina izdana leta 1427, v ponedeljek pred sv. Katarino.

– Regest na hrbtni strani: (1) nem.: "am Pergl"; (2) lat.: "in Pergl prope S. Bartholomaeum".
Orig. perg. listina (zgoraj ob vzgibu je pet vrst dolga razjeda); 34,5 x 22,5 cm, plika 4 cm; trije viseči pečati odpadli; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 5, št. 3; stara sign. B N° 26 (in 73).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 5, št. 107; Fr. Komatar, *Das Schloßarchiv in Auersperg*, v: MMK 20 (1907), str. 203, št. 353 datira listino s 25. novembrom, kot župnika v Beli Cerkvi in predstojnika bratovščine pa navaja kasneje izpričanega Andreja Duringerja (prim. regest št. 52).

38. 1428, januar, 17.

Nikolaj Hmeljniški *(Niklas Hophenbacher)* podarja zaradi svoje posebne ljubezni do bratovščine sv. Trojice pri kapeli sv. Antona v Novem mestu *(sand Anthony cappellen in der stat Ruedolfswerd)* v mirnopeški župniji *(in Honigstainer phar)* tej bratovščini svojo kmetijo *(meins aigen güts ain huben)* v vasi Hudo *(in dem dorff zum Pösen)* v mirnopeški župniji *(in Hönigstainer pharr)*, na kateri živi Jernej *(Jarne)*, in to v dušni blagor zase in za svoje prednike. To izpričuje z listino, pečateno s pečati svojih stricev *(mit meiner lieben ohëm... insigelen)*: Viljema s Kozjaka *(Wilhalm von Kosyak)*, župnika v Beli Cerkvi *(pharer zu der Weissen kirichen)*, Erazma iz Soteske *(Erasems von Aynad)* in Martina Pläsla *(Merten des Plëslein)*. Listina izdana leta 1428, na dan sv. Antona.

– Regest (lat.) na hrbtni strani ima za Hudo slovensko "na Hudim".
Orig. perg.; 22 x 17 cm, plika 0,8 cm; od treh visečih pečatov ostala le dva perg. trakova; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 5, št. 6; stara sign. A N° 41 (in 209).

39. 1428, januar, 17.

Herman Turner iz Grabna *(Herman Tuernner zu dem Graben)* v šmihelski župniji v Slovenski marki *(in sand Michels pharr an der Windischen marich)* podarja zaradi svoje posebne ljubezni do bratovščine sv. Trojice pri kapeli sv. Antona v Novem mestu v mirnopeški župniji *(bruderschafft der heilligen driualtikait sand Anthony cappellen in der stat Ruedolfswerd in Honigstainer pharr)*, tej bratovščini svojo kmetijo *(meins güts ain huben)* v Jurki vasi *(in dem darff Jurkendarff)* v šmihelski župniji pri Krki *(in Sand Micheler pfarr pey der Gürk)* in tri dele desetine na osmih kmetijah v vasi. To izpričuje z listino, pečateno s pečatom Viljema Kozjaka, župnika v Beli Cerkvi *(Wilhelm Kosyak, pfarrer zu der Weissenkirchen)*, in Janeza Hohenwarterja, metliškega glavarja *(Hannsen des Hahenbartter, die zeit haubtman in der Mettlingk)*. Listina izdana leta 1428, na dan sv. Antona.

– Regest na hrbtni strani: »... tri četrtine vse vrste desetine.«
Orig. perg.; 23,3 x 17,3 cm, plika 1,7 cm; od dveh visečih pečatov ostala le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 5, št. 7; stara sign. A N° 42 (in 52).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 5, št. 108.

40. 1428, februar, 18.

Oglejski patriarh Ludvik *(Lodovicus)* odreja glede bratovščine presvete Trojice *(fraternitas christifidelium in honorem sanctissime trinitatis)* pri kapeli sv. Antona v Novem mestu *(in capella sancti Anthonii in Rudolfswerd)* v skladu z že uvedenimi ukrepi in dejanji v čast presvete Trojice, Marije Device in svetnikov ter v tolažbo mrtvih in živih članov naslednje: (1) bratovščina mora imeti svojega stalnega predstojnika *(amplius perpetuo habere debet prepositum)*, ki ga postavljajo in odstavljajo njeni člani, on pa jim ukazuje v bratovščinskih zadevah in razporeja bogoslužje; (2) bodoči člani morajo obljubiti, da se bodo ravnali po njenih odredbah in ubogali predstojnika; (3) vsak novi član bo prvo leto prispeval pol marke v bratovščinsko blagajno in pol libre voska za svečavo; (4) svojo obletnico bo praznovala bratovščina vsako leto na torek po prazniku presvete Trojice, udeležiti pa se je mora na kraju, ki ga bo določil predstojnik, vsak član osebno; (5) že v ponedeljek zvečer se bodo zbrali vsi bratje in sestre k pétim večernicam, ki jih bodo molili duhovniki v kórakih ⟨roketah⟩ skupaj s "sancta Dei" in "placebo", laiki pa bodo namesto večernic molili petdeset očenašev in zdravamarij ter dvanajst veroizpovedi, vsak pa bo medtem držal v rokah veliko *(triplicatam)* gorečo voščeno svečo; v torek zjutraj se bodo vsi bratje ponovno zbrali, in to k trem pétim mašam, ki se bodo vrstile ena za drugo, prva od sv. Trojice, druga od Marije Device, tretja za pokojne, vsi drugi duhovniki pa bodo vsak zase brali mašo za pokojne, medtem ko bodo imeli laiki tam vsak svojega kaplana, ki bo zanje bral mašo; če pa bi kdo od njih zares *(sine dolo)* ne mogel imeti svojega kaplana, bo namesto tega izmolil petdeset očenašev in zdravamarij ter dvanajst verovanj; (6) pri vseh mašah je darovanje in vsak naj dá pri vsaki maši dva oglejska solda *(solidos Aquileiensis*

monete); darovi od prvih dveh maš se razdelijo ubogim, darovi od tretje maše pa ostanejo bratovščinskemu kaplanu; za bratovščinski praznik bo dal vsakdo 24 soldov v bratovščinsko blagajno in pol libre voska za svečavo; (7) naštete so maše in molitve, ki naj se opravijo, kadar umre duhovnik oz. laik; (8–9) naštete so še druge molitve in maše, ki jih opravljajo člani bratovščine. Patriarh vse te odredbe potrjuje in podeljuje štirideset dni odpustka vsem članom, ki se udeležijo omenjenih shodov in molitev in prispevajo svoje darove. To stori z listino, pečateno s svojim visečim pečatom, izdano leta 1428, na pepelnični dan, v šesti indikciji.

Orig. perg. (vzgibi precej poškodovani, pisava delno zabrisana); 32,8 x 41,5 cm, plika 5,5 cm; viseči pečat odtrgan, pri tem poškodovana perg. plika; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 8; stara sign. M N° 62.
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 5, št. 109.

41. 1428, marec, 14.

Gaistel Turner *(Gaystel Turner)* piše oglejskemu patriarhu Ludviku *(Ludweigen, des heilige stuls zw Agley patriarchen)*, da sta s pokojnim bratom Greifom Turnerjem *(Greyf Turner)* prodala v svoji občutni stiski *(von unser merkleicher nötdürft)* Viljemu s Kozjaka, župniku v Beli Cerkvi *(Wilhalem von Kosiak pharrer czu Weyssenkirchen)* in predstojniku novomeške bratovščine sv. Trojice, ter udom te bratovščine desetino na njivah od Kosez *(von dem Kases)* proti Bodinu *(auff Wodyn)* in od ⟨kraja⟩ pri Studencu *(czu dem Prun)* proti Krki *(auff die Gürk)*, ki so pred Novim mestom *(vor der stat Rudolfswerd)* v mirnopeški župniji *(in Hönigstainer pharr)*, in sicer tretji del vse vrste desetine razen prosa in lanú, ki kot fevd pripada Ogleju *(stül zw Agley zw lehen geet)*. Prosi torej oglejskega patriarha, naj da k temu soglasje in podeli desetino bratovščini. To izpričuje z listino, pečateno s pečatom Marka Čušperškega *(Merkleins Czobelsperger)*, ker je bil sam ravno brez pečata. Listina izdana leta 1428, na postno nedeljo, ko se poje "letare".

Orig. papir (vodni znak ni viden); 29 x 22 cm; pečat v temnozelenem vosku, delno odkrušen, z napisom S....elsberc; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 5; stara sign. B N° 29 (in 59).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 5, št. 110.

42. 1428, april, 24.

Viljem s Kozjaka, župnik v Beli Cerkvi v Marki *(Wilhalm von Kosiak pharrer [zu der Weissenkirichen] in der March)* in hkrati predstojnik bratovščine sv. Trojice v Novem mestu *(probst der pruderschafft der heiligen driualtigkait sand Anthoni capellen ze Rudolfswerd)*, Erazem Lichtenberški, dvorni mojster v Celju *(Ersame von Liechtenberg... hofmaister zu Cili)*, in Jurij Mindorfer, oskrbnik na Klevevžu *(Jorg Mindorffer... pfleger zu Klingenfels)*, brata omenjene bratovščine, ki jo je potrdil Ludvik, oglejski patriarh in vojvoda Teck *(die nu ordenlich vnd redlich bestätigt ist von... Ludweigen des heyligen stuls ze Algey patriarchen vnd heczogen zu Dekch...)*, naznanjajo, da so dali za ustanovo večne maše v čast presvete Trojice in Naše ljube Gospe ter v tolažbo dušam vseh bratov in sester, živih in mrtvih, sedaj in v bodoče naslednjo posest: celotno vas Vrh pri Šentjerneju *(zum Perglein pei sand Bartholome im veld)*, dve kmetiji v vasi pri Šentjerneju *(in dem dorff ze Sand Bartholome)*, oboje v isti župniji, kmetijo pri sv. Križu pri Kostanjevici v isti župniji *(zum Heyligen Krewcz bey Landstrast)*, dvor Rosenberg ⟨Marof⟩ pred Novim mestom *(den hof Rosenberg vor der stat Rudolfswerd)* in tretji del žitne desetine pred

Novim mestom, na njivah od Kosez do Bodina *(vor derselben stat Rudolfswerd auff den äkkern von dem Kases vnczt auf Wodyn)* in od ⟨kraja⟩ pri Studencu do Krke *(vnd zu dem Prun vnczt auf die Gurk)*, z izjemo prosa in preje *(hirs vnd har)*, vse v mirnopeški župniji; kmetijo v Črmošnjicah *(zu Tschermosnicz)* in tri njive pred Novim mestom *(vor der stat Rudolfswerd)*, vse v šmihelski župniji *(in sand Micheler pfarr)*; dalje kmetijo v Moravčah v trebanjski župniji *(in Morawts in Trefner pfarr)*; dve kmetiji v Ivanji vasi *(in Embdorff ⟨popravljeno v: Einbdorff⟩)*, spet v šmihelski župniji; dalje hišo, v kateri stanuje *(inn ist)* kaplan, in vinograd v gorici pri Meniški vasi *(in dem perg ob dem Münichsperg)*, skupaj z drugo posestjo, ki jo bodo bratje po božjem navdihu še poklonili bratovščini. S tem ustanavljajo večno mašo *(ain ewige mess)*, ki se bo vsak dan darovala v omenjeni kapeli sv. Antona. O tem so se prijateljsko dogovorili s Konradom Schwäbingerjem iz Feldkirchna, sedanjim župnikom v Mirni Peči *(mit... Conratten Swäbmer von Veldkirchen, kegenburtigen pfarrer ze Hönigstain)*, kamor spada omenjena kapela kot podružnična cerkev *(darczu... ain czukirchen ist)*, in sicer: (1) bratovščina bo imela enega ali dva kaplana, ki bosta opravljala vsakdanjo predpisano mašo – v primeru dveh kaplanov lahko tudi kaplan, ki mu ta dan ni treba maševati, opravi zornično mašo iz pobožnosti zgodaj zjutraj *(hora misse mature seu promisse)*, sicer pa bosta imela oba enake dolžnosti *(püntnuss)*; (2) bratovščina bo imela patronat *(stiftrecht)* nad kaplanijo in mašo, tako da bo njen predstojnik *(der brobst)* v soglasju z brati omenjene bratovščine prezentiral kaplane ⟨mirnopeškemu⟩ župniku *(ainem bestatigtan⟨?⟩ pfarrer)*, ki jih bo potrdil; (3) kaplana bosta imela stanovanje s posteljo in hrano v hiši bratovščinske kaplanije, tako da ne bosta ovirala župnika *(an irrung vnd hindernuss des pfarrer)*; (4) kaplan bo vsako jutro maševal v kapeli po običajnem letnem oz. zimskem času; (5) vsak ponedeljek in kadar bo maša za brate ali sestre *(vnd auch als offt man brüder oder schwester begeet)*, naj se pri maši posebej spomni vseh duš ⟨pokojnih⟩ bratov in sester ter naj moli za žive in mrtve, brez drugih molitev za pokojne *(vnd sunst kain ander selgedenken tün)*; (6) kaplan ne bo imel v omenjeni kapeli drugih opravil, pridig ali oznanil *(es sol auch der capplan kain ander begeen noch predigen tun noch heylig zeit kunden)* kot na god cerkvenega zavetnika in posvečenja cerkve oz. oltarjev *(es sey dann kirchweich, kirchtag oder patrocinium der egenanaten cappellen oder der altar)*; takrat bo imel jutranjo mašo župnik ali vikar *(der pfarrer oder vicari in der stat)*, kaplan pa péte večernice *(fronampt)* in pridigo; (7) ob velikih praznikih *(zu heyligen hochczeitleichen tägen)* je kaplan dolžan po zornični maši asistirati pri péti maši *(helffen ze singen mess)*, večernicah in drugih cerkvenih opravilih *(vesper vnd ander kirchen notdurfft vnd gewonhait)* v novomeški župnijski(!) cerkvi *(in der pfarkirchen ze Rudolfswerd)*, ne bo pa mu treba pridigati več, kot je navedeno zgoraj; (8) če vikarja ali njegove pomočnike *(gesellen)* povabijo k opravilu *(begeen)* zunaj mesta, pa prosi zvečer župnik ali njegov vikar kaplana, naj zjutraj opravi mašo namesto njega, naj to rad stori; kar dobi za mašo, naj mu ostane; (9) če so vikar in pomočniki odsotni in bi kdo prišel prosit za cerkveno opravilo, naj bo prav tako na to pripravljen in naj rad ustreže; kar za to dobi, je njegovo; (10) če pride kdo h kaplanu s prošnjo za trideset maš, naj o tem obvesti župnika ali vikarja, ki dobi tretjino, drugo tretjino dobe pomočniki, tretja pa ostane njemu; (11) če bi želeli po običajni zornični maši imeti péto ali navadno mašo še župnik, vikar ali njegovi pomočniki, naj jim kaplan to dovoli in jim postreže z vsem, kar je za mašo potrebno; (12) če potrebuje župnik ali vikar za kako opravilo več duhovnikov, kakor jih premore župnijska cerkev, naj bosta med povabljenimi kaplana na

prvem mestu in naj dobita toliko, kolikor dobijo zunanji duhovniki; (13) če člani bratovščine kaj darujejo kapeli ali kaplanu, pripade župniku četrtina, medtem ko drugo ostane kaplanoma, če pa ji kaj darujejo ljudje, ki niso člani bratovščine, pripade župniku polovica; (14) kar pa kdo daruje kaplanoma ali kapeli zunaj župnije, ostane vse kaplanoma; to velja tudi za volila dediščine ali posesti; prav tako ostane kaplanu vse, kar dobi za svojo mašo; (15) kaplana naj se ne vtikata v župnijske posle brez župnikovega dovoljenja; (16) ko župnik potrdi kaplana, naj mu ta obljubi, da se bo držal vsega povedanega; če napravi kak težji prekršek, pa ga lahko župnik v soglasju s predstojnikom bratovščine odstavi. Predstojnik bratovščine in bratje pa dajejo v imenu bratovščine župniku naslednjo posest, mline in desetino: dve kmetiji v vasi Globodol v trebanjski župniji *(in dem dorff Tyefenpach in Trefner pfarr)*, kmetijo v Hudem *(am Pösen)* in mlin na Temenici pri Mirni Peči *(and der Temenicz pey Honigstain)*, dalje eno kmetijo na Brodu pri sv. Martinu ⟨Zalog⟩ *(an der Fůrt bey Sand Merten)* v mirnopeški župniji, in drugo v Jurki vasi v šmihelski župniji pri Krki *(in dem dorff Jurkendorff(!) in Sand Micheler pfarr bey der Gurkch)* ter tretji del vse vrste desetine od osmih kmetij v isti vasi. Vse navedeno izpričuje listina, izdana v imenu celotne bratovščine od imenovanega predstojnika Viljema *(Wilhalms brobsts)* in bratov Erazma Lichtenberga *(Erasms von Liechtenberg)* in Jurija Mindorferja *(Jorgen Mindorffer)*, ki so jo tudi opremili s svojimi visečimi pečati. Listina izdana leta 1428, na dan sv. Jurija.

Orig. perg.; 51 x 42 cm, plika 7,1 cm; viseči pečat odtrgan; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 9; stara sign. A N° 47 (in 146).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 5–6, št. 111.

43. 1428, maj, 21.

Oglejski patriarh Ludvik *(Ludovicus dei gracia sancte sedis Aquilegiensis patriarcha)* poklanja štirideset dni odpustka vsem obiskovalcem špitala od Spočetja blažene device Marije v Novem mestu v oglejski škofiji *(hospitale beatissime virginis Marie in opido Rudolfswerd nostre Aquilegiensis diocesis sub vocabulo gloriosissime Virginis conceptionis fundatum ac consecratum)*, ki se bodo kesali svojih grehov in se spovedali ter pobožno obiskali omenjeni špital na dan Marijinega spočetja, očiščevanja, oznanjenja, obiskovanja, vnebovzetja in rojstva; na praznik njegove posvetitve *(in festo dedicationis)*, na praznike *(in festivitatibus)* Gospodovega rojstva, obrezovanja, razglašenja, zadnje večerje, velikega petka, vstajenja, vnebohoda, binkošti, svete Trojice, svetega Rešnjega Telesa, sv. Janeza Krstnika, sv. mučencev Mohorja in Fortunata, oglejskih zavetnikov, sv. Petra in Pavla, mučencev ob spominu duš vseh svetnikov, ob nedeljah in v oktavah ⟨osmi dan praznika⟩ vseh praznikov z oktavami in ki bodo darovali za vzdrževanje bolnikov v špitalu ali za knjige, svečavo in druge potrebe. To izpričuje z listino, potrjeno s patriarhovim pečatom *(nostri patriarchalis sigilli appensione)*. Listina izdana 21. maja 1428, v šesti indikciji.

– Regest na hrbtni strani: »Odpustek za špital, hrani se samo zaradi starosti *(servatur solum propter antiquitatem)*.«
Orig. perg.; 27,3 x 19,5 cm, plika 3,6 cm; pečat na vrvici odpadel; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 4, št. 1; stara sign. M N° 34.
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 133. Prim. I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 35.

44. 1428, junij, 23.

Konrad Schwäbinger iz Feldkirchna *(Chunratt Schwabyner von Veldkhirrchen)*, župnik v Mirni Peči *(zu Hönigstain)*, naznanja vsem naslednikom in župnikom v Mirni Peči: Viljem s Kozjaka *(Wilhalm von Khosiackh)* – župnik v Beli Cerkvi in predstojnik bratovščine sv. Trojice pri kapeli sv. Antona v Novem mestu *(zu Ruedolfswerdt)* na Krki *(an der Garckh)*, vitez Erazem Lichtenberg *(Erasam von Liechtenberg, ritter)* – celjski dvorni mojster *(hoffmaiste zu Cilli)*, in Jurij Mindorfer *(Jőrg Mindorffer)* – kastelan na Klevevžu *(purgckhgraff zu Klingenfels)*, bratje omenjene bratovščine, so v imenu bratovščine in s soglasjem mirnopeškega župnika ustanovili večno mašo v mirnopeški podružnici v kapeli sv. Antona v Novem mestu, kakor sledi. *⟨Vsebino glej v listini št. 43 (točke 1–16).⟩* V nadomestilo za zgoraj omenjeno posest ⟨dejansko je ta listina ne omenja⟩ dajejo predstojnik in bratje v imenu bratovščine mirnopeškemu župniku naslednjo posest, mline in desetino: dve kmetiji v vasi Vrhtrebnje *(in dem dorff Trefenperg)* v trebanjski župniji *(in Trefner pharr)*, eno kmetijo v Hudem *(am Pösem)* in en mlin na Temenici pri Mirni Peči *(an der Temeniz bey Hőnigstain)*, eno kmetijo na Brodu pri sv. Martinu *(an der Furt bey Sanndt Mertten)* ⟨Zalog⟩, vse v mirnopeški župniji *(in Hőnigstainer pharr)*; dalje dve kmetiji v Jurki vasi *(inn dem darff Jűrrkhendarff)* v šmihelski župniji *(in Sanndt Micheler pharr)*, eno kmetijo pri Krki *(bey der Gűrgckh)* in v isti vasi na osmih kmetijah vse vrste desetine, ki jo zdaj v celoti uživa izstavitelj listine. To izpričuje z listino *(mit vrkhundt des brieffs)* pečateno z visečim pečatom mirnopeškega župnika Konrada Schwäbingerja iz Feldkirchna *(Chűenrats Swabiner, von Veldkhirchen, pharrer zu Honigstain)*. Da bi bilo to bolje izpričano *(vnd zu ainer merrn gezeugnuß)* je poprosil za pečatenje še Hansa Volkenberga, šentjernejskega župnika in kaplana oglejskega patriarha Ludvika *(Hansen von Volkhemberg, pharrer zu Sandt Barthlme meines ... herrn Ludwigs patriarchen zu Agley caplan)*, in Hermana Kozjaka, glavarja v Krupi in kastelana v Krškem *(Herman den Khosiackhen, die zeit haubtman zu der Khrupp unnd burggraffen zu Gurckhfeld)*. Listina izdana leta 1428, na kresni večer pred godom sv. Janeza Krstnika.

Prepis iz 1. pol. 16. stol., papir (vodni znak: križ na polkrožnem stojalu s podnožnikom); nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 86; brez stare signature.
Objava: A. Dimitz v: MHK 20 (1865), str. 42–44 po prepisu iz mestnega arhiva v Novem mestu.

45. 1428, julij, 28.

Oglejski patriarh Ludvik *(Lodovicus... sancte sedis Aquilegiensis patriarcha)* naznanja, da je bratovščina presvete Trojice pri kapeli sv. Antona v Novem mestu *(fraternitas sanctissime Trinitatis capelle sancti Anthonii in Rudolfswerd)* pravilno potrjena *(per nos rite et legitime confirmata et approbata)*. Njen predstojnik Viljem s Kozjaka, župnik v Beli Cerkvi v Marki *(Wilhelmus de Kosiack plebanus Albe ecclesie in Marchia)*, Erazem Lichtenberški, vitez in celjski dvorni mojster *(Erasmus de Liechtenberg miles et de presenti magister curie Cilie)*, ter Jurij Mindorfer, kastelan klevevškega gradu *(Georgius Minndorffer de presenti castellanus castri Klingenfels)*, brata omenjene bratovščine, so dali in določili določeno posest, kmetije, desetino, vinograd in hišo z vsem pripadajočim za ustanovo in dotacijo večne maše in za vzdrževanje enega kaplana, ki bo moral v omenjeni kapeli sv. Antona v Novem mestu vsak dan brati mašo. Z župnikom Konradom Schwäbingerjem *(Cunrado Swäbiner)* v Mirni Peči *(in Honigstain)*, ki ji kapela pripada kot podružnica, so soglasno sklenili: *Nadaljnjo vsebino glej v listini št. 42, točke 1–16.* V nadomestilo za

zgoraj omenjeno posest ⟨dejansko je ta listina ne omenja⟩ daje bratovščina mirnopeškemu županiku določeno posest, katere letni prihodki ne presegajo vrednosti 6 mark oglejskih soldov *(ad sex marcas solidorum nostre Aquilegiensis monete)*. S tem soglaša oglejski patriarh in ukazuje, da se v pričevanje o tem izda listina in opremi z njegovim pečatom *(sigilli apensione)*. Listina izdana v sredo *(feria quarta)* po prazniku sv. apostola Jakoba leta 1428.

Orig. perg.; 50,5 x 42 cm, plika 7,8 cm; viseči pečat z vrvico vred odpadel; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 10; stara sign. A N° 48.
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 112.

46. 1428, oktober, 3., Celje

Oglejski patriarh Ludvik *(Ludovicus... patriarcha Aquilegiensis)* poklanja na prošnjo Viljema s Kozjaka, župnika v Beli Cerkvi in predstojnika bratovščine sv. Trojice v Novem mestu *(Wilhelmus de Kosiack Albe ecclesie plebanus pro nunc prepositus fraternitatis sanctissime trinitatis in Rudolfswerd)*, tej bratovščini tretji del desetine od njiv pred Novim mestom v mirnopeški županiji *(in parochia Honigstain)*, kupljen od bratov Greifa in Gaistla Turnerja *(Greyff et Gaystel Turner)*, od Kosez *(a Kases)* do Bodina *(usque ad Wodyn)* in ⟨od kraja⟩ pri Studencu *(ad fontem)* do reke Krke *(ad flumen Gurk)*, vse vrste, z izjemo prosa in lanú. To desetino, ki je fevd oglejske cerkve *(que a nobis et predicta nostra ecclesia dependet in feudum)*, je bratovščina določila za dotacijo maše in kaplana v kapeli sv. Antona v Novem mestu, če jo bo oglejska cerkev izvzela iz svoje fevdne posesti *(ab onere et iure infeudacionis... eximentes)*. To patriarh tudi stori s pogojem, da bo dala bratovščina vsako leto za veliko noč četrt libre arhidiakonu Marke oz. Kranjske *(archidiaconoi Marche vel Carniole)*, ki bo dal to dajatev *(huiusmodi teram)* za vzdrževanje luči v oglejski cerkvi *(pro luminarum eiusdem ecclesie nostre reparacione)*. Drugi pogoj je, da se ta desetina nikoli ne proda. Listina je bila pečatena z visečim oglejskim pečatom. Dano v Celju *(Cilie)* leta 1428, v nedeljo po prazniku sv. nadangela Mihaela.

– Regest na hrbtni strani: »Izvzetje *(eximitur)* desetine pred Gorenjimi mestnimi vrati.«
Orig. perg.; 27,2 x 18 cm, plika 3,9 cm; viseči pečat z vrvico vred odpadel; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 4; stara sign. K N° 28 (in 106).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 113.
– Glede nakupa glej regest št. 34.

47. 1429, november, 1.

»Na praznik vseh svetnikov posvetitev prezbiterija *(dedicatio chori)* in vélikega oltarja kolegiatne⟨!⟩ cerkve sv. Nikolaja itd. ter podelitev odpustka 80 dni. 1429.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 76.
Prim. Jože Gregorič, *Stavbna zgodovina kapiteljske cerkve v Novem mestu*, v: Kronika slovenskih mest, 4 (1937), str. 22–24 »... beležka, ki se je našla v kapiteljskem arhivu in ki jo doslovno navajam...« – Beležka je vzeta iz Blagajniškega dnevnika J/1, avtorja prošta Albrechta. Gregoričev dodatek, da je prošt Albrecht listino sam videl, je njegova napačna domneva iz časa, preden je sam odkril arhivski seznam iz leta 1758.

48. 1432

»Primož Lontmon proda Lavrenciju Smidu njivo. 1432.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 86.

– Primož Lontmon *(Landmann?)* nastopa tudi v drugem nedatiranem regestu listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 68:

»Primož Lontmon zastavi Janezu Ziemsarju kmétijo v Regrči vasi *(fundus... in Regersdorf)*, ki so jo morda kasneje volili kapitlju *(forte postea huc fundatus)*.«

49. 1433, junij, 24.

Nikolaj Hmeljniški *(Niklas Hoppenbachrer)* poklanja ⟨cerkvi⟩ sv. Kancijana v Mirni Peči *(sand Cancian gen Honigstain)* od desetine v Hrastju *(ain zehent ze Krest aigens guts)* dva dela snopne desetine, kokoši in drugo, z izjemo desetine od prosa *(zwo garben traides huner vnd ander zugehorung ausgenomen den hirs zehent)*, za kar naj bi mirnopeški župnik Nikolaj Vuzeniški *(Niklas Seildenhoffer die zeit pharrer zu Honigstain)*, njegovi vikarji in nasledniki opravili vsak ponedeljek v tamkajšnji cerkvi *(daselbs ze Honigstain in san Cancian kyrichen)* péto ali navadno mašo za pokojne. To izpričuje z listino, pečateno s pečatoma Erazma iz Soteske *(Erasem von der Aynad)* in Erazma Jamskega *(Erasem des Lueger)*, ki sta ju na prošnjo Nikolaja Hmeljniškega *(Niclas Hopphenbachrer)* obesila nanjo. Listina izdana leta 1433, na dan sv. Janeza, ob kresu *(an sand Hannsentag ze sunbenden)*.

Orig. perg.; 26,8 x 14,6 cm, plika 2,7 cm; od dveh pečatov ohranjena le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 1, št. 9; stara sign. A N° 32 (in 122).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 87.
Prim. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 43.

50. 1436, november, 30.

Novomeški meščan Marin Mlakar *(Marin Mlaker burger zue Ruedolfswerd)* proda Nikolaju Vuzeniškemu *(Niclasen Seldenhofer)*, župniku v Mirni Peči *(diezeit pharrer zu Hönigstain)*, in njegovim dedičem svojo hišo in domec v Novem mestu *(vnser haws vnd hofstat zu Ruedolfswerd)*, blizu hiš Pavla iz Krškega *(Pawln von der Gurk)* in Osvalda Kublerja *(Oswalden Kubler)* za 17 mark šilingov. To izpričuje z listino, pečateno z visečim pečatom Novega mesta *(stat Ruedolfswerd aigen anhangunden insigel)*, ki so jo na njegovo prošnjo obesili nanjo novomeški sodnik, mestni svet in občina *(der richter, der rat vnd die gemain daselbs)*. Listina izdana v petek pred sv. Nikolajem leta 1436.

Orig. perg.; 28 x 18,3cm, plika 2 cm; od pečata ostal le dolg perg. trak s sledovi voska; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 1, št. 10; stara sign. H N° 10 (in 163).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 88.
Prim. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 43.

51. 1438, maj, 20.

Herbart Turjaški *(Herwartt von Awrsperg)* naznanja, da dolguje Andreju Düringu *(Andren During)*, predstojniku *(brobst)* bratovščine sv. Trojice v Novem mestu *(in Newen statlen)*, in njegovim naslednikom ali vsakomur, ki mu bo pokazal to pismo, 20 funtov dunajskih denaričev dobrega kova *(gütter wÿnner pheningen)*, in sicer zaradi Jurija Pibra *(des Jorgen Pÿber wegen)*; obljublja, da jih bo izplačal v letu dni. To izpričuje z listino, pečateno s svojim pečatom, poprosil pa je tudi Frica Ravbarja *(Fryczen Rawber)*, da je nanjo obesil svoj pečat. Listina izdana leta 1438, v torek pred vnebohodom.

Prepis (sočasen?), papir (vodni znak ni viden); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 11; stara sign. N N° 12.
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 114.

52. 1438, november, 11.

Oporoka krznarja Hansa *(Hanns pellificis)* iz Novega mesta. Bratovščini svete Trojice pri sv. Antonu *(in die pruderschafft der heylligen driualtikeit zu sand Anthoni)* zapušča za večno tedensko mašo svojo hišo z vrtom in zidanico *(gaden)*, in to

pri vrtu v Novem mestu, na kraju, kjer se gre k mlinu *(in der stat Rudolfswerd am dem art da man zu der mül get)*, zraven domca krojača Marina iz Koroške vasi *(pey des Marin Sneider von Charindorff hofstat)*. Nikolaju Vuzeniškemu, županiku v Mirni Peči *(herrn Niclasen Saldenhoffer pharrer zu Honigstain)*, in naslednikom pa zapušča vinograd, ki leži na Novi gori ob vinogradih Florjana Hütterja in Ditriha Krušiča *(in dem Newnperg neben des Florian Hütter vnd Dyetreich Krüsicz weingarten)*, namenja ga njihovi mizi v Novem mestu *(zu Rudolfswerd)* za večno tedensko mašo. Svoji hčerki Luciji zapušča zidanico *(gaden)* ob cesti, ki pelje od drevesa pri kamri *(pey der kamer)* k domcu krojača Marina, in vse njive – če pa bo umrla brez potomcev, pripadejo njive in zidanica bratovščini svete Trojice pri sv. Antonu. Svoj psalter poklanja župnijski⟨!⟩ cerkvi sv. Nikolaja, knjigo dnevnic ⟨brevir⟩ pa bratovščini pri sv. Antonu. Sedem vatlov lanenega blaga prav tako zapušča Luciji. Svoj kórak zapušča gospodu Antonu, en psalter svoji hčerki, dva druga pa špitalu. Drugo imetje naj vzame Tomaž Zusin *(Tümecz Zusin)* in naj daruje za njegov dušni blagor. Svoj dolgi plašč zapušča za mašni plašč pri sv. Nikolaju. Neža Gebenc *(Nesa dy Gebenczeuka)* naj da Marsetovi Špeli *(der Spelle der Marsetin)* pol marke šilingov, da poravna njegov dolg; od zemlje, ki jo zapušča hčerki, pa naj dobi Špela zidanico *(vor benante Marsetin schol das goden von dem erttreich abcziehen, das ich meiner tachter geschaffen hab)*. Pri oporoki so bili prisotni meščani: novomeški pomočnik Jurij Versay *(herr Georg Versay gesell zu Rudolfswerd)*, Martin "Blas", Marin Krojač, Tomaž Zusin *(Tumecz Zusin)*, Janko Papež *(Janko Papes)*, Martin Mežnar *(Martine Messner)*. To izpričuje z listino, pečateno z vtisnjenima pečatoma Martina Smoleta *(Merten Smolle)*, kaplana pri sv. Antonu, in Mihaela Muliha *(Michel Müleich)*, ki sta ju na njegovo prošnjo vtisnila nanjo. Listina izdana leta 1438, na dan sv. Martina, škofa.

– Regest (lat.) na hrbtni strani: »Vinograd na Novi gori *(in Novo Monte)*, ki je bil z oporoko voljen županiku v Mirni Peči ‚ad mensam'.«
Orig. papir; 22,6 x 19 cm; dva vtisnjena pečata na hrbtni strani; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 1, št. 11; stara sign. D/Mirna Peč N° 56.
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 115.

53. 1438 [s. d.], Novo mesto

Martin, pičenski škof in generalni vikar oglejskega patriarha Ludvika Tecka *(Martinus dei et apostolice sedis gracia episcopus Pettinensis reverendissimi in Christo patris et domini domini Ludovici sancte sedis Aquilegiensis patriarche in pontificalibus vicarius generalis)*, podeljuje na prošnjo mirnopeškega župnika Nikolaja Vuzeniškega cerkvi sv. Kancijana v Mirni Peči *(vt ecclesia parrochialis sancti Canciani in Hönigstain Aquilegiensis diocesis congruis frequentetur honoribus... instante ad hoc deuoto in Christo nobis dilecto parrocho Nicolao Saldennhoffer plebano dicte ecclesie)* odpustek štirideset dni kot škof svoje škofije in prav toliko kot vikar oglejskega patriarha vsem obiskovalcem, ki se bodo svojih grehov skesali in spovedali, vsakokrat, ko bodo na naštete praznike in godove svetnikov: božič, obrezovanje, razglašenje, cvetno nedeljo, veliki četrtek, veliki petek, vnebohod, vnebovzetje, v prošnjih dnevih, na binkošti, sveto Trojico, Gospodov prihod ⟨adventne nedelje?⟩; na vse Marijine praznike: spočetje, rojstvo, očiščevanje ⟨svečnico⟩, oznanjenje, vnebovzetje; na god sv. Janeza Krstnika; na vse godove apostolov; mučencev: Štefana, Jurija, Lavrencija, Mohorja, Fortunata; spoznavalcev: Martina, Nikolaja, Antona, Avguština, Leonarda; Marije Magdalene, Elizabete, Ane; Marjete, Doroteje, Katarine, Barbare; a tudi vsak dan v oktavi praznikov z oktavo, če bodo pobožno obiskali cerkev, v njej molili in za njeno vzdrževanje in okras kaj prispevali; to velja tudi za vse, ki bodo ob zvonjenju avemarije kleče zmolili

vsaj tri zdravamarije ali kake druge molitve. V zaključku se škof Martin sklicuje na apostola Petra in Pavla ter na mučenca Mohorja in Fortunata, zavetnika oglejske cerkve, in mučenca Nikeforja, zavetnika pičenske cerkve. Zato je izdal to listino in jo ukazal pečatiti s svojim pečatom. Listina izdana v Novem mestu v Marki *(Nove civitatis in Marchia)*, leta 1438.

Orig. perg.; 19,6 x 27,4 cm, plika 4 cm (s kasnejšim pripisom Anno 1438); viseči pečat na vrvici odpadel; lat. jezik.
KANM, f. 21, št. 2; stara sign. D/Mirna Peč N° 62.
Regest (s fotografijo): J. Pust, *Mirna Peč z okolico nekoč in danes*, 1987, str. 106 (fot.), 108 (regest).
Fotografija: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 9.

54. 1439, julij, 14.

Baltazar Laser *(Balthaser Laser)* proda Martinu in Matevžu Vidmarju *(Martin vnd Matheus Widmer)*, ključarjema cerkve sv. Nikolaja na Brezovem *(czechmaistern des lieben herrn sand Nicla ze Pirkch)*, za 36 guldnov v dukatih dobre veljave *(vmb sechs vnd dreyssig gulden gueter ducaten)*, kmetijo na Brezovem v šentruperski župniji *(ze Pirkch in sand Ruprechter pharrr)* s pridržkom, da jo lahko v dvanajstih letih štirinajst dni pred jurjevim oz. po njem spet odkupi za isto vsoto. To izpričuje z listino, pečateno s svojim visečim pečatom *(anhangunden insigel)*, za večjo gotovost pa je za pečatenje poprosil tudi župnika v Moravčah in kranjskega arhidiakona Petra Polca *(Petern den Polczen pharrer ze Morawtsch vnd erczbriester in Chrain)*. Listina izdana leta 1439, v torek po sv. Marjeti.

(1) Orig. perg.; 27 x 23 cm, plika 3,1 cm; od dveh pečatov ohranjena perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 1c; stara sign. C N°30.
(2) Notarski prepis, napravljen 3. maja 1453. Prim. regest št. 76.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 1; stara sign. C N° 7 (in 226).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 95; I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 53.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 45.

55. 1439, julij, 30.

Herbart Turjaški *(Herwart von Awersper)* proda Andreju Düringu *(Andren Düring)*, županiku v Krškem *(pfarrer zu Gurkveld)* in proštu bratovščine sv. Trojice v kapeli sv. Antona v Novem mestu v Marki, v mirnopeški župniji *(brobst der heiligen Dryvaltigkait... in sand Anthoni cappellen zu Rudolfswerd an der March in Hönigstainer pharr)*, za 32 funtov dunajskih denaričev *(gutter weinner phening)* svoj mlin na Ratežu *(zu Radotësch)* v šentjernejski župniji *(in sand Barthalme pfar)*. To izpričuje z listino, ki jo je sam pečatil, poprosil pa je tudi Jurija Kozjaškega *(Jörgen Kossyakker)* in Erazma Jamskega *(Erasem den Lugär)*, da sta na listino obesila svoj pečat. Listina izdana leta 1439, v četrtek pred sv. Osvaldom *(des phincztags vor sand Oswalts tag)*.

– Lat. regest na hrbtni strani: »... mlin "Na Rodoshi".
Orig. perg.; 35 x 19,1 cm, plika 3,3 cm; od treh visečih pečatov ostal samo en perg. trak; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 12; stara sign. B N° 18 (in 43). Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 116.

56. 1440

»Erazem iz Soteske *(Erasmus de Aynod)* daje svoji hčeri Marjeti, ženi Gašperja Širskega *(Margarethae, uxori Caspari Shaierar)*, tri kmetije v Soteski v zastavo *(oppignorat)*. 1440.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 91.

57. **1441, junij, 17.**

Jurij Kozjaški *(Jörg Kossyakker)* zapušča bratovščini sv. Trojice v Novem mestu v Marki, v mirnopeški župniji *(die man gegenburtiglich haldet in sand Anthoni cappellen zu Rudolfswerd an der March vnd in Hönigstaynner pharr)* kmetijo v svoji lasti na Potov Vrhu *(zu Pottenperg)*, ki je sedaj pusta, skupaj z desetino na njej v šmihelski župniji *(in sand Michel pharr)* za rešitev svoje duše in duš svojih prednikov. To izpričuje z listino, pečateno s svojim pečatom, poprosil pa je tudi svojega svaka Andreja Schrabasa *(Andren Schrabas... swager)*, da je nanjo obesil svoj pečat. Listina izdana leta **1441**, v soboto *(des sambstags)* po sv. Vidu.

– Regest na hrbtni strani ima za Potov vrh "zu Podtenberg" (nem.) oz. "in Pottenperg" (lat.).
Orig. perg.; 28 x 14,3 cm, plika 1,8 cm; od dveh visečih pečatov ohranjena le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 13; stara sign. A N° 43.
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 117.

58. **1441**

»Hans Žumberški *(Sicherberg)* proda bratovščini presvetega Rešnjega Telesa dve kmetiji v Črmošnjicah *(Zermosniz)* in dve v Brusnicah *(Frossniz)*, obe v šmihelski župniji *(in parochia s. Michaelis)*. **1441**.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 30.
Objavo te in sploh večine listin beneficija Rešnjega Telesa ima J. Gregorič, *Beneficiji pri cerkvi sv. Miklavža*, v: Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.

59. **1444**

»Jurij Kozjaški *(Georg Kosiakar)* proda čevljarju Marku *(Marco Suestar)* tri kmetije in tri dele vseh vrst desetine od njih na Potov Vrhu *(Pottenberg)*. **1444**.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 92.

– O nadaljnji usodi teh kmetij govori nedatirani regest izgubljene listine iz istega popisa 1758, sign. A N° 77:

Čevljar Marko *(Marcus Sustar)* in žena Ana zapuščata tri kmetije na Potov Vrhu in vse vrste desetine na njih za eno mašo ob sobotah zase in za svoje.«

60. **1445**

»Martin Črnomaljski *(Martinus a Zhernombl)* zapušča nekaj posesti z nejasno lokacijo *(quaedam incerta bona)* za péto mašo v četrtek *(die Veneris Sacramento)* in dve drugi večni maši ob sobotah. **1445**.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 66.

61. **1445**

»Jurij in Gašper Širski *(Schoeyr(!))* prodata bratovščini sv. Trojice dve kmetiji v Jelšah *(in Gelshau)* in eno v Češnjicah *(Kersteten)* ⟨pri Trebelnem⟩ v župniji Gorenji Mokronog *(Obernaßenfueß)*. **1445**. Te kmetije niso pod kapitljem.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 20.

62. **1447, julij, 6.**

Herman Škrilj *(Herman Skrili)* zastavi Nikolaju Vuzeniškemu *(Niclasen Seldenhoffer)*, župniku v Mirni Peči *(zu Honistain)*, svoj vinograd v Lutrškem selu⟨?⟩ *(im Lauttenbergk)*, imenovan "Kobolt", ki leži med vinogradoma "Chrisa" in Andreja iz Jelš *(der erberen Chrise vnd Andre von Erlach)*, in to za **20** funtov dunajskih denaričev, ki jih je od njega že dobil. V primeru pa, da mu jih vrne štirinajst dni pred ali po sv. Mihaelu, ga še lahko odkupi. To izpričuje z listino, pečateno z vtisnjenima pečatoma viteza Herbarta Turjaškega *(ritter herren Herwarts von Awrspergk)* in Martina Črnomaljskega *(edlen vesten Merten Tscherneumel)*, pod njo pa se je Herman Škrilj *(Herman Skrille)* obvezal, da se bo zapisanega držal. Listina izdana leta **1447**, v četrtek po sv. Urhu *(am phincztag noch sand Vlreichs tag)*.

– Pisava imen v regestu na hrbtni strani: Škrilj pisano kot "Skerli", Kobolt kot "Kobalt". – V zbirki regestov iz 1758 pa nastopa Škrilj kot "Skerle".
Orig. papir (brez vodnega znaka); 20,7 x 29,7 cm; od dveh vtisnjenih pečatov na hrbtni strani ohranjen le pečat Martina Črnomaljskega; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 1, št. 12; stara sign. B N° 128 (in 167). Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 89.

63. **1447, oktober, 12., Krško**

Jurij Schiringer, pisar kneza grofa Ulrika Celjskega *(Jörg Schiringer des... fursten graf Vlrichs, grafen zu Cili etc. kanntzlschreiber)*, naznanja, da je bratovščini sv. Trojice v Novem mestu *(der brůderschafft der heiligen drivaltikait zu Rudolfswerd)* prodal dvor od posesti pokojnega Martina Rajnuše *(Mertin des Renůschen)*, ki mu jo je po njegovi smrti podelil njegov gospod in ki ga je bil pokojni Rajnuša kupil od nekaterih Novomeščanov *(ettlichen von Rudolfswerd)*, dalje žitno desetino v Rumanji vasi *(zu Růdmansdorff)*, ki jo ima v zakupu od Hansa Črnomaljskega *(der von Hennsl von Tscherneml stet)*, in kmetijo, ki jo ima v zakupu od Jurija Mindorferja *(Jorgen Mindorffer)* in leži v Srebrničah *(zu Strebenitz)*, oboje v skladu z ⟨zakupnima⟩ listinama, in sicer tako, da dobi od bratovščine za dvor toliko denarja, kot je navedeno v kupni in zastavni listini Hansa Črnomaljskega *(Hennsl von Tscherneml)* omenjenemu Rajnuši *(Ranůsch)*; kmetijo, ki jo ima v zakupu od Jurija Mindorferja, pa daje bratovščini za priboljšek zastonj. Zdaj je že dobil **32** guldnov, preostanek pa mu bodo dali potem, ko jim bo prinesel listino s soglasjem svojega gospoda grofa Ulrika. Izroča jim torej listino in denar Martina ⟨Rajnuše⟩, župnika v Krškem in predstojnika bratovščine *(Mertten pharrer zu Gurkueld vnd brobst derselben bruderschafft)*. To izpričuje s svojim vtisnjenim tajnim pečatom in podpisom *(Mit vrkund vnder meinem aufgedrukchten secret vnd hanntgeschrifft.)*. Listina izdana v Krškem *(zu Gurkueld)* v četrtek pred sv. Kolomanom leta **1447**.

– Regest (lat.) na hrbtni strani: »Jurij Schiringer *(Schieringer)* proda bratovščini sv. Trojice snopno desetino v Rumanji vasi *(in Rudmansdorff)* in kmetijo *(fundum)* v Srebrničah *(in Srebernizh)*.« V prepisu regesta v popisu listin 1758 zanimiv zapis dveh imen: "Schiringar" in "in Rudmonsdorff".
Orig. papir (vodni znak: tehtnica); 21 x 29,8 cm; del vtisnjenega pečata z malim prstnim pečatnikom v zelenem vosku na hrbtni strani (z labodom?); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 14; stara sign. B N° 10 (in 217).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 118.

64. **1447, oktober, 21.**

Jurij s Kozjaka *(Jorg von Kossiagk)* zastavi kmetijo v Govejem Dolu *(zw dem Rindertal)* v ⟨takratni⟩ župniji Šentrupert *(in sand Ruprechter pharr)*, na kateri živi Marinc *(Marintz)* s svojim sinom in od katere daje vsako leto ob sv. Martinu funt dunajskih denaričev dobre kakovosti cerkvi sv. Jurija *(zw sand Jorgen)* in tamkajšnji bratovščini v Dobrniču *(zw Töuernigk)* pri Trati *(an der Tratten)* z vsem pripadajočim; na ta račun *(darauff)* so mu "Müre Lager" iz Preske *(zw Kag)* ⟨pri Dobrniču⟩ in ključarji posodili **12** funtov dunajskih denaričev. To izpričuje z

listino, pečateno s svojim pečatom in s pečatom Nikolaja Kozjaškega *(Nicklasen Kosiägker)*, svojega bratranca. Listina izdana leta 1447, na dan enajsttisočih devic ⟨sv. Uršule in tovarišic⟩.

Orig. perg. (pisava zbledela); 31,8 x 16,4 cm, plika 2,7 cm; od dveh pečatov ohranjen le en perg. trak; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 2; stara sign. samo 62.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 97.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 52 (op. 6). Po pomoti datira listino s praznikom sv. Martina (dejansko sv. Uršule). Za cerkev sv. Jurija in tamkajšnjo bratovščino ima tržiško podružnico sv. Jurija na Šenčurskem hribu, kar pač ne bo držalo.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 45–46.
– Glede Trate prim. M. Kos, *Gradivo za historično topografijo*, str. 640.

65. 1448, avgust, 26., Dunajsko Novo mesto

Friderik III., rimski kralj..., naroča Juriju Višnjegorskemu *(Jörgen Weichselberger)*, vicedomu na Kranjskem, kakor tudi prihodnjim vicedomom, naj iz dohodkov vicedomskega urada izplačujejo bratovščini ⟨sv. Trojice⟩ v cerkvi sv. Antona v Novem mestu *(zu Rudolfswerd in der kirchen zu sand Anthoni)* dva funta denaričev letno, in sicer od prihodnjega jurjevega dalje, o čemer naj vsakokrat zahtevajo pobotnico za obračun. To izpričuje z listino, izdano v Dunajskem Novem mestu *(zu der Newnstat)* leta 1448, v devetem letu cesarstva, v ponedeljek po sv. Jerneju.

Orig. papir (vodnega znaka ni videti / zgornji del listine s prvo vrsto teksta ⟨Wir Fridreich...⟩ manjka, sploh je ob zgibih poškodovana); 30 x 17 cm (prvotno 25 cm); na hrbtu vtisnjen večji Friderikov pečat z orlom.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 28; stara sign. F N° 27.
Objava: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 119.

66. 1449, september, 30.

Jurij Ravbar mlajši *(Jorg Rawber der jünger)* proda od svoje dediščine v prosti lasti *(meins erbs freys aygens güts)* bratovščini sv. Trojice v kapeli sv. Antona v Novem mestu v Slovenski marki *(in sand Anthoni cappellen in der stat Rüdolfswerd an der Windischen March)* v mirnopeški župniji *(in Hönikstainer pharr)* šest kmetij v Vavti vasi *(Waltendorff)* – na eni živi Primož *(Primos)*, na drugi Matija *(Mathia)*, na tretji Mihael *(Michel)*, na četrti "Dolgi" Jurij *(Juri, der lang)*, na peti Mali *(Maly)*, na šesti Jurij Šik *(Juri Schiek)* – in desetino od vseh posesti v imenovani vasi, se pravi tretji del vseh vrst desetine, kar vse leži v šmihelski župniji *(in Sand Michels pharr)*, in sicer za sto šest in pol funtov dunajskih denaričev dobre kakovosti *(vmb hundert phunt phening vnd vmb sibenthlb phunt alles gutter wienner phening)*. To izpričuje z listino, pečateno s pečatom Petra Polca *(Peteren Polczen)*, moravškega župnika *(pharrer zu Morawths)* in arhidiakona na Kranjskem *(und die czeit erczpriester in Krain)*, in Jurija Galla z Rožeka ⟨pri Moravčah⟩ *(Jorgen des Gallen von Rudolfsek)*. Listina izdana leta 1449, na dan sv. Hieronima.

– Inačice imen v regestih na hrbtni strani (1) "zu Boltendorff" (2) "Georgius Raubar".
Orig. perg.; 31,5 x 19,3 cm, plika 3,5 cm; od obeh obešenih pečatov ostala le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 15; stara sign. B N° 11 (in 101).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 120.

67. 1450

»Marija, vdova po pokojnem "Manyru" *(Mare, Manyri vidua)*, zapušča bratovščini presv. Rešnjega Telesa kmetijo na Ločni *(in Lozne)*, ki jo ima zdaj gospod "Delanz". 1450.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 65.

68. 1450

»Herman Pläsel *(Plasel)* proda bratovščini presv. Rešnjega Telesa kmetijo v Praprečah *(in Praprezhah)*. 1450.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 34.
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.

69. 1450

»Jurij Kozjaški *(Georgius Kosiakar)* proda bratovščini sv. Trojice različno žitno in vinsko desetino pri Potov Vrhu *(circa Potenberg)*, kjer se že dolgo preverjajo *(recensentur)* neke desetinske pravice in razdelitev desetine na več delov. Med njimi ⟨spornimi lastniki⟩ je tudi kaplan v Dolenjem Mokronogu *(Inferioris Nasenfuess)*. 1450.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 13.

70. 1451, februar, 24.

Andrej Mindorfer *(Andre Mindorffer)* proda Martinu *(Merten)*, župniku v Krškem *(pharrer zu Gurkfeld)* in predstojniku bratovščine sv. Trojice v cerkvi sv. Antona v Novem mestu v Slovenski marki v mirnopeški župniji *(zu Rudolfswerd an der Windischen Marich in Honigstainer pharr)* od svoje posesti v prosti lasti Jurno vas *(das dorff zu Jurendorff)* pod Mehovim *(under Maichaw)* pri sv. Marjeti *(ob sand Margareten)* v šmihelski župniji *(in sand Micheller pharr)* s štirimi kmetijami; na prvi, ki daje en funt in šestdeset denaričev činža, kokoš za pusta *(vasnacht huen)* in dvajset jajc za veliko noč, živi Jenže Stepšič *(Jense Stepschicz)*, druge tri kmetije pa, ki dajejo prav toliko, so puste. Proda jih za 40 funtov dunajskih denaričev dobre kakovosti po kupnem in deželnem pravu, ki je v Metliki *(in der Mettling)*. To izpričuje z listino, pečateno s pečati Andreja Schrafusa *(Andre Schrafuezz)*, Nikolaja Kozjaškega *(Niklasen Kosiaker)* in Janeza iz Sušja *(von der Dürr)*. Listina izdana leta 1451, na dan sv. Matije, apostola.

– Regest na hrbtni strani ima za Jurno vas "dorff Jurendorff" (nem.) oz. "pagum Jurndorff" (lat.).
Orig. perg.; 26,8 x 19 cm, plika 1,6 cm; od treh obešenih pečatov ostali le perg. trakovi; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 16; stara sign. B N° 15 (in 69).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6, št. 121.

71. 1451, april, 7.

Jurij Črnomaljski *(Jörg von Tschernembl)*, kranjski deželni upravitelj, proda Klemenu Kramerju iz Trebnjega in Maruši *(Marsse)*, njegovi ženi, ter njunim dedičem od svoje proste lastnine *(vnnsers ledigen aigen guets)* hišo in domec v Novem mestu *(unnsers ledigen aigen guete... zu Ruedolffswert)*, ki ležita blizu vrat ob mestnem obzidju, skupaj s pripadajočimi njivami; nekoč je ta posest pripadala pokojnemu Liechtembergerju, ki jo je bil kupil od Dürrerjev *(von den Dürrern)*; dve od njiv ležita pred mestom ter segata ena do ceste, druga do mesta; druge njive gredo vzdolž Rosenberga ⟨Marofa⟩ *(Rosenperg)* in segajo do vozne poti, ki pelje proti gabrovemu drevesu pri Bršljinskem potoku *(geen Hagenpuchpaumen biß auf den Stainpach)*, z druge strani pa do mesta, in to za 140 funtov dunajskih denaričev dobre kakovosti. Z njimi lahko razpolagata kakor z drugo svojo lastnino, pri čemer jima obljublja pravno zaščito. Pečateno z visečim pečatom Jurija Črnomaljskega, ki je za večjo trdnost poprosil še Matka Vidica *(Matkho*

den Widez) in Petra Zlatarja *(Petter den Goltschmid)*, oba ljubljanska meščana *(paid burger zu Laybach)*, da sta pritrdila na listino tudi svoja pečata. Listina izdana v sredo po nedelji "letare" sredi posta leta 1451.

(1) Prepis iz 16./17. stol.; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 87.
(2) Prepis v Mestnem arhivu Novega mesta⟨?⟩
Navaja: M. Kos, *Gradivo za historično topografijo*, str. 242.
– Pri imenu "Stainpach" gre za potok. Prim. M. Kos, loco citato.

72. 1451, junij, 27.

Krištof Mindorfer *(Christoff [Mindo]rffer)* zastavi Hansu Pomunderju *(Hannsen dem Pomůnder)* in njegovim dedičem dve kmetiji v Leskovcu *(zum Leschowicz)* v šentruperski župniji *(in sand Ruprechter pharr)* za 68 mark dunajskih denaričev dobre veljave *(gutter wynner phening)*. Na eni od kmetij živi Gregor *(Gregorg⟨!⟩)*, na drugi pa "Dolgi" Matej *(der lang Matheus)*, letni donos obeh kmetij pa je 4 marke dunajskih denaričev. O tem mu izdaja listino *(offen brief)*, pečateno z visečim pečatom Hermana in Nikolaja Kozjaškega *(Herman vnd Niklasen der Kosiakker)*. Listina izdana leta 1451, v nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom, apostoloma.

– Regest na hrbtni strani ima za Leskovec "Leschkowitz" (nem.) oz. "Lescowiz" (lat.). Prim. še regest št. 90.
Orig. perg.; 33,7 x 18,2 cm, plika 3,8 cm; oba viseča pečata odpadla s trakovoma vred; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 10; stara sign. C N° 14 (in 171).
Regest v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 46.

73. 1451, november, 29.

Lucija, žena čevljarja Ivana *(Lucia des Yuan schuster eleichew wirtin)*, zastavi mesarju Mihaelu Škerbelji in dedičem *(dem erberen Michse Skerbella vlescher vnd allen seinen erben)* njive pred mestom, ki leže med njivama Jureta Mehkihleba in Goldšmida *(vnser ekker vor der stat czwischen des Jure Meichichleb vnd dem Goldsmid ekern)*, in to za dva funta dunajskih denaričev *(vmb czwai phuntt gutter wienner phening)* s pridržkom, da jih lahko štirinajst dni pred Martinovim v roku petih let odkupi za isto ceno in tako spet dobi nazaj *(so sind vns die akker von in wider ledig vnd wer)*. Obljublja, da bo njihove pravice varoval novomeški mestni sodnik *(der statrichter zu Ruedolfwerd)*. To izpričuje z listino, pečateno z visečima pečatoma mestnega sodnika Hermana Hueterja *(Herman des Hueter die zeit statrichter zu Ruedolfswerd)* in kovača Lovra, zapriseženega člana mestnega sveta *(Laure des Smid ayner geswarner des rats)*. Listina izdana leta 1451, na vigilijo sv. Andreja *(an sandt Andres abent)*.

– Regest na hrbtni strani: »Zastavljena njiva *(ager)*, ki so jo verjetno zapustili kapitlju *(forte huc fundatus)*.«
Orig. papir; 22,5 x 24 cm; od dveh na hrbtni strani vtisnjenih pečatov ohranjeni le sledovi voska; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 9; stara sign. B N° 63.

74. 1452, junij, 5.

Lucija, žena čevljarja Ivana *(Lucia des Yuan schuster eleiche wirtin)*, zastavi za dva funta denaričev zlatarju Hansu in njegovi ženi Marjeti *(dem erberen Hannsen dem goltsmid vnd Margareten seiner eleichen wirtin vnd allen iren eriben)* njivo, ki jo je mogoče obdelati v enem dnevu in ki meji z drugo njeno njivo *(ein tagwerich aker was man ain tag gepawn mag der do stost an ander mein akker)*. Zastava velja za pet let *(die lasung ist albeg vber funff iar)*. Sodil in ščitil ju bo novomeški mestni sodnik *(der statrichtter zu Ruedolfswerd)* ali kateri koli gospod ali odvetnik, pod katerega spada to imetje. To izpričuje z listino, pečateno z vtisnjenima pečatoma Tomaža

Eisvogla *(Tomas Eysfogel)* in Gregorja Sochana *(Gregori Sochan)*. Listina izdana leta 1452, v ponedeljek pred telovim.

– Regest na hrbtni strani: »Zastavljena njiva Janeza "Goldschmidta", morda kasneje poklonjena ⟨cerkvi⟩ *(forte postea fundatus)*.«
Orig. papir (vodni znak: steber s krono na vrhu); 22 x 24,4 cm, spodnji rob delno natrgan; oba vtisnjena pečata na hrbtni strani odpadla, le od enega je ostala sled zelenega voska; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 11; stara sign. B N° 60.

75. 1453, marec, 23.

Jurij Črnomaljski *(Jorig von Tschernomell)* zastavi Juriju Gradaškemu *(Jorgen Grětzer)* in njegovim dedičem tri kmetije *(meines aigen guts drey hueben)*, eno v Globodolu *(zw Tewffentall)*, na kateri živi Martin, in dve pri sv. Matevžu ⟨na Malem Vrhu⟩ *(zw sannd Matheus)* – na eni živi Andrej *(der Andre)* in na drugi Matija *(der Mathia)*; prav tako tudi travnik pri Mirni Peči *(ein wisen bey Honigstain)*, vse skupaj za 70 ogrskih guldnov oz. dukatov dobre vage *(vmb sibentzig guetter wollgewegner guldein vngrisch vnd ducaten)* v skladu z deželnim pravom v Metliki *(nach saczes vnd lanndesrechten in der Mettling)*. To izpričuje z listino, pečateno s svojim pečatom, za pečat pa je poprosil tudi Miha Kozjaškega *(Michssen den Kosiakger)*. Listina izdana v petek pred cvetno nedeljo *(palem tag)* leta 1453.

Orig. perg.; 40 x 18,5 cm, plika 3,5 cm; oba viseča pečata odpadla s trakovoma vred; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 18; stara sign. B N° 112 (in 199).

76. 1453, maj, 3., Stična

Notarski prepis treh listin. Martin, pičenski škof *(Martinus dei gratia episcopus Pettinensis)*, generalni vikar in komisar za del oglejske škofije zunaj Furlanije *(per diocesis Aquilegiensis extra patriam Foroiulii)* pri oglejskem patriarhu Ludviku Trevisanu, kardinalu cerkve sv. Lavrencija "in Damaso" ter papeževem komorniku *(Ludovici... tituli sancti Laurentii in Damaso sancte romane ecclesie presbiteri cardinalis patriarche Aquilegiensis sanctissimi domini nostri pape camerarii)*, in Ulrik, opat cistercijanskega samostana v Stični *(Vdalricus eiusdem dei gratia abbas monasterii in Sitich...)*, vidimirata ⟨original uradno prepišeta⟩ 3. maja 1453 v samostanski dvorani *(in stuba communi monasterii)* v prisotnosti podpisanega notarja in navedenih prič tri pergamentne listine, namreč kupna pisma o treh kmetijah, ki so jih ti prinesli s seboj s prošnjo, da se napravi njihov uradni prepis. Zanj je poprosil šentruperski župnik Janez Harrer *(Johannes Harrer parochus ecclesie sancti Rudperti prope Nassenfuss)*, prišel pa je v spremstvu dveh laikov šentruperske župnije, Janeza iz Čepelj *(Janes de Tschepell)* ter Mihaela z Brezovega *(Michaele de Fresach)*, ključarjev šentruperske podružnice sv. Nikolaja na Brezovem *(filialis ecclesie tunc temporis sancti Nicolai in Fresaw ad dictam ecclesiam sancti Rudperti spectantis)*, da bi bili prepisi veljavni na sodišču in zunaj njega. Škof Martin je listine pregledal, ugotovil, da so pristne in nepoškodovane, in jih dal prepisati javnemu notarju. • Besedilo listin, ki sledi, je naslednje:... *Besedilo z regestom št. 12* • Sledi druga listina... *besedilo z regestom št. 23* • Sledi tretja listina... *besedilo z regestom št. 54* • To izpričuje s svojim visečim pečatom [...]. Narejeno v zgoraj navedenem času [...]. Prisotni so bili Mohor iz Rožeka *(Hermachora de Raseg)*, Jakob iz Kranja *(Jacobo de Krainburga)*, [šentruperska] kaplana *(divinorum sociis dicte [...])*, in [...] iz Hansenstettna *([...] de Hansenstetten)*, duhovnika in laik oglejske škofije in številne druge posebej za to poklicane in naprošene priče.

Pripis notarja: Mohor iz Šmarja *(Hermachoras de Harlannd)*, klerik oglejske škofije in javni notar cesarske avtoritete, je v pričevanje navedenega, čemur je skupaj s pričami sam prisostvoval, napisal in objavil ta javni instrument, mu dal javno obliko in ga podpisal s svojim znakom in imenom ter opremil s pečatoma pičenskega škofa Martina *(Martini episcopi Pettinensis)* in stiškega opata Ulrika *(Vdalrici abbatis monasterii in Sitich)*.

– Notarski znak: gotsko izoblikovani romb s podstavkom; zaključuje se v trilistni popek, v sredini romba je gotska črka H.
Notarski instrument s prepisi treh listin, izdanih (1) 5. junija 1373, (2) 16. oktobra 1396, (3) 14. julija 1459.
Orig. perg. (poškodovan na pregibih); 39,5 x 49,5 cm, plika 7,5 cm; oba viseča pečata odpadla; lat. oz. nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 1; stara sign. C N° 7 (in 226).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 96 (vključno s 93–95).
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 54–56, opis listine na str. 56, op. 1; prim. še str. 46–47 in 53, op. 1. Šentruperskega kaplana Mohorja imenuje "iz Repenj", vendar brez osnove.
Regest s fotografijo listine in notarskega znaka tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 47

77. 1453

»Dve njivi v Bršljinu *(in Bershlin)*, prodani bratovščini presvete Trojice v Novem mestu *(Rudolphsw.)*. 1453.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 24.

78. 1454, maj, 18.

Viljem Toppenauer in njegova žena Marjeta *(Wilhalm Toppenawer vnd... Margareth sein eliche wirtin)* zastavita Barbari, vdovi Hansa Semeniča *(Barbara Hannsen Semmenitsch saligen witib)*, in dedičem tri kmetije *(vnsers aigen guts drey huben)* v Lipoglavu *(zu dem Luppoglaw)* v boštanjski župniji *(in Sawnstainer phar)* – na eni živi župan Marin *(suppan Marin)*, na drugi vdova Katarina *(Kathrin ein witib)* in na tretji Andrej Cimerman ⟨tesar⟩ *(Andree zymerman)*, in to za 32 funtov dunajskih denaričev dobre vage *(vmb czway vnd dreyssig phunt gutter wynner phening)*. Zato izdajata listino, pečateno z visečimi pečati Nikolaja Kozjaškega *(Niklas Kossiakker)*, Gašperja Meltza, oskrbnika v Višnji Gori *(Caspar Melczen die czeit phleger zu Weichselberg)*, in Friderika Pragerja *(Fridreich Pragers)*. Listina izdana leta 1454, v soboto pred sv. Urbanom.

– Regest na hrbtni strani ima za Toppenauerja "Topenhawr" in za Lipoglav "Lippoglau" (nem.) oz. "Toppenauer" in "Lippoglau" (lat.) Latinski regest ima še opombo: "Niso pod kapitljem *(non sunt sub capitulo)*".
Orig. perg.; 27,2 x 21,2 cm, plika 1,8 cm; od treh visečih pečatov ostali le perg. trakovi; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 12; stara sign. M N° 39 (in 136).

79. 1457, april, 22.

Andrej Mindorfer iz Slepška *(Andre Mindorffer zu Plintenbach)* proda magistru Hansu iz Naklega⟨?⟩, župniku v Mirni Peči *(maister Hannssen von Nichele pfarrer zu Honigstain)*, kmetijo v Ivanji vasi v mirnopeški župniji *(zu Eybansdorff in Honigstainer pfarr)*, kjer zdaj živi Černe Ovniček *(Tscherne Ownitschekg)*, za 24 funtov dunajskih denaričev po kupnem in deželnem pravu na Kranjskem in v Metliki *(nach kauffs vnd landesrechtn in Krain vnd in der Mettlikg)*. Da to izpriča *(des zu vrkund)*, je poprosil Nikolaja s Kozjaka *(Niklasen von Kosyakg)* ter novomeškega sodnika in mestni svet Novega mesta *(richter vnd den ratt der statt Ruedolfswerd)*, da so obesili na listino svoj pečat. Listina izdana leta 1457, v petek po veliki noči *(am freitag in osterveyertagen)*.

Orig. perg.; 29 x 19,4 cm, plika 2 cm; oba viseča pečata s trakovoma vred odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 1, št. 13; stara sign. B N° 114 (in 85).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 91.

80. 1457, april, 24.

Viljem Toppenauer *(Wilhalm Topnawer)* in njegova žena Marjeta *(Margret)* prodata Hansu Harrerju *(Hannsen Harrer)*, župniku v Šentrupertu pri Mokronogu *(zu sand Rüprecht pey Nassenfüzz)* in predstojniku bratovščine sv. Trojice v Novem mestu *(zu Rudolfswerd)*, ter bratovščini od svoje posesti v prosti lasti tri kmetije z gornino in z vsem, kar pripada kmetiji in gornini v Lipoglavu *(zu Lüppoglaw)* tik pod vasjo, vse v boštanjski župniji *(in Sawenstayner pharr)*, in to za 80 funtov dunajskih denaričev dobre kakovosti. Obljubljata jim pravno varstvo v skladu s pravom za nakup posesti v prosti lasti in z deželnim pravom na Kranjskem *(nach solichs kaufs frey aygens guts vnd dem lanndesrechten in dem lannd ze Krayn)*. To izpričuje z listino, pečateno s pečatom Nikolaja s Kozjaka *(Niclasen von Kossyak)* in Janeza iz Sušja *(von der Dürr)* in s soglasjem žene Marjete, ki je prosila Jurija Wurzpüchlerja *(Jorgen den Wurczpüchlär)*, da je obesil na listino svoj pečat. Listina izdana leta 1457, na dan sv. Jurija.

– Regest iz popisa kapiteljskega arhiva 1758 ima za Toppenauerja "Bilhelmus Tottenhavar⟨!⟩".
Orig. perg.; 33,4 x 19 cm, plika 2,6 cm; od treh obešenih pečatov ostali le perg. trakovi; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 17; stara sign. B N° 14 (in 139).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 6–7, št. 122.
Regest tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 48.

81. 1457

»Cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu podeljeni odpustki. 1457. 1462 etc.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 48 *("Summarium indulgentiarum")*.

82. 1457

Novomeški meščan Mihne *(Michne purger czu Rudolfswerd)* proda Juriju Škrobutu *(Jorigen Schroboth)* in njegovi ženi Neži *(Nesen seiner eleichen wirten)* hišo in domec *(mein aygen haws vnd hofstat)* pri cerkvi sv. Antona *(pey sand Anthoni)* med Pezdirčevo in Štefanovo hišo *(czwischen Pasdericz vnd Stepan hewsern)* za 17 funtov denaričev in 41 šilingov. S tem imetjem lahko prosto razpolagajo kakor z drugim svojim imetjem v skladu z mestnim pravom v Novem mestu *(nach statrecht czu Rudolfswerd)*. To izpričuje z listino, pečateno z visečim pečatom Novega mesta *(mit des stat anhangenden in sigel versigelt)*. Listina izdana leta 1457.

– Regest na hrbtni strani ima za Škrobuta "Scrobot" (lat.), v zbirki regestov iz 1758 pa "Scrobut".
Orig. perg.; 30,7 x 19 cm, plika 2,5 cm; mestni pečat odpadel s trakom vred (odtrgan); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 13; stara sign. H N° 19 (in 70).

83. 1458

»Marin Czeitlich *(Zeitlich)* zastavi Martinu Frölichu njivo na mestnem polju. 1458.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 51.
– Pisava imena Czeitlich je kompromis, ker mislim, da nima zveze z besedico Zeit, prav tako se mi zdi problematičen "Cajtlič", kot piše J. Mlinarič, *Stiška opatija*, str. 247.

84. **1459, februar, 26.**

Brata Martin iz Boršta *(Mert von Varst)* in Krištof Dachhauer *(Christoff Dachhawer)* ter njuna sestra Ana *(Anna)*, žena mojstra Vida, okleparja, celjskega meščana *(maister Veits des Platner, purger zu Cili)*, prodajo bratovščini sv. Trojice v kapeli sv. Antona v Novem mestu v Slovenski marki *(in der stat Rudolfswerd an der Windischen marich)* v že omenjeni mirnopeški župniji od svoje dedne proste posesti *(unsers erbw freys aigens guets)* dve kmetiji na Dolenjih Kamencah *(zu Nider Stainpach)* v mirnopeški župniji *(in Honigstainer pharr)* za 39 in pol funta kakovostnih denaričev. Bratovščini obljubljajo tudi varstvo omenjene posesti s svoje strani in s strani deželnega kneza, metliškega gospostva *(die herschafft in der Metling)* oz. gospoda in odvetnika *(herr vnd anbalt)*, pod katerega posest spada. To izpričuje z listino, pečateno s pečati Nikolaja Kozjaškega *(Niklas Kosiaker)*, Hansa iz Sušja *(Hansen des Durer)* in Jorga Wurzenpüchlerja *(Jorgen Burczenpulher⟨!⟩)*. Listina izdana leta 1459, v ponedeljek po nedelji "oculi" v postu.

– Regest na hrbtni strani: »Martin "de Vorst", Krištof "Dachhauer" in Ana "Platnarin" ...« V prepisu regesta iz popisa 1758: »Krištof "Dachlavar" ...«
Orig. perg.; 26 x 20,5 cm, plika 2,9 cm; od treh obešenih pečatov ostali le perg. trakovi; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 18; stara sign. B N° 16 (in 123).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 123.

85. **1459**

»Janez "de Schnoposhal" proda Juriju Hermanu *(Georgio Hermano)* mlin, imenovan "na Vustie". 1459.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 93.
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.

86. **1459**

»Janez Volkun *(Joannes Volkuen)* in njegova žena Suzana *(Osana⟨!⟩)* prodata bratovščini presvetega Rešnjega Telesa tretji del žitne desetine *(tertiam partem decimarum grani)* v "Gertzendorfu", na Zajčjem Vrhu ⟨pri Stopičah⟩ in v Selih ⟨pri Zajčjem Vrhu⟩ *(in Ganzhendorf, Hoßenberg, Gschäß)* ter vinsko desetino na gori sv. Miklavža ⟨Pangrč grm⟩ *(in Monte s. Nicolai)*, na Stari gori⟨?⟩, Mladi gori⟨?⟩ *(in Graißberg, Jungenberg)*, na gori onstran "Gertzendorfa", v ⟨krajih⟩ Vinograd, Brezovica ⟨pri Stopičah⟩ in Zajčji Vrh *(in monte infra Ganzhendorf Weinberg, Wresoviz et Hoßenberg)*. 1459.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 35.
– Lokacija kraja "Ganczhendorf" ali bolje "Gertzendorf" (po orig. listini) je vprašljiva. Prim. regest št. 96.

87. **1461, julij, 13.**

Vigul Turjaški *(Wigulus Awrsperger)* podarja svojemu stricu Hansu Harrerju, župniku v Šentrupertu *(herrn Hannsen Harrer pharrer zu Sanndt Ruprecht vnserm lieben öhaim)*, in naslednikom v božjo čast in v blagor svoje duše in duše svoje pokojne žene Elizabete, hčerke pokojnega Martina iz Laškega *(Elspetten Merteins des Tiffrer säligen tachter)*, tri svoje kmetije v Praprečah v šentruperski župniji pri Mokronogu *(vnsers guts drey hüben zum Ffarm in sandt Ruprechts pharr bey Nassenfuez)*; na eni od njih živi Križe, na drugi Andrej, na tretji Tomaž Kalcibe *(auff der ainer gesessen ist Crise, auf der andern Andre, auf der dritten thomas Kalczibe)*; vsaka od njih pa daje pol funta dunajskih denaričev *(vnd der huben dint ain yede ain halb phunt wienner phening)* njihov fevdni gospod pa je patriarh v Ogleju *(sein zu lehen von... dem patriarchen vnd dem stull ze Agla)*. Naj se na dan smrti in 30 dni zatem zdržema opravi 30 pétih maš pri oltarju sv. Nikolaja v šentruperski cerkvi, le maša, ki bi prišla na kak praznični dan, ko bi bila v župniji slovesnost, se lahko prestavi. Vsako nedeljo, ko se na prižnici omenja spomin drugih duš, naj se poimensko spomnijo tudi njegove duše in duše njegove žene. Od ljudi na omenjenih kmetijah sme župnik zahtevati le tri dni tlake na leto, kadar se mu bo zdelo potrebno, Vigulovim potomcem pa mora vsaka kmetija letno dati po dva škafa *(schaff)* ovsa in dva kopuna na račun odvetništva. Kadar bo oglejski patriarh sklical svoje fevdnike *(wan das wirt daz... der patriarch zu Aglá seine lehen berüfft vnd die im lannd leicht als gewőndleich ist)*, naj ga Vigulovi dediči skupaj z župnikom zaprosijo, da napravi to posest za menzalne kmetije ⟨obremenjene z dajatvijo za mizo⟩ šentruperskega župnika oz. jih nadomesti z drugo posestjo, da se omenjena božja služba ne ukine. Če bi župnik svoje obveznosti zanemaril, mora nadoknaditi zamujeno, šele potem ima spet pravico do svojih dohodkov. Sicer pa mu Turjaški zagotavlja pravno varstvo. To izpričuje z listino, na njegovo prošnjo pečateno s pečatoma Nikolaja s Kozjaka *(Niklasen von Kozyakh)* in Friderika Pragerja *(Fridreichs des Pragér)*, ker sam nima pečata. Listina izdana leta 1461, na dan sv. Marjete.

Orig. perg.; 43,5 x 19,5 cm, plika 4 cm; oba viseča pečata sta odpadla; nemški jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 3; stara sign. C N° 5 (in 227).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 98; Fr. Komatar, Das Schloßarchiv in Auersperg, v: Carniola 1 (1910), str. 32, št. 470; I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 57–58.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 48–49.

88. **1462, januar, 25.**

Jurij Ravbar mlajši *(Jorg Rawber der jünger)* izda zadolžnico bratovščini sv. Trojice v cerkvi sv. Antona v Novem mestu *(in sand Antoni cappellen zu Rudol[fswerd])* za 19 mark dunajskih denaričev dobre kakovosti, ki so mu jih bili posodili. Za posojilo zastavi bratovščini dve kmetiji pri ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah *(pey der Topplicz)* v Vavti vasi v šmihelski župniji pri Novem mestu *(in sand Michels pharre pey Newenstätlen zu Waltendarff)* – na eni živi Tomaž *(/...)as)*, na drugi pa vdovin sin – dobil pa jih je v zastavo od pokojnega Viljema Lindekerja *(von... Wilhalem Lindekker verseczt)*. V pričevanje *(des zu vrkund)* izdaja listino, pečateno s pečatom svaka Viljema Polca *(meines lieben swager herrn Wilhalem des Polczen)*, župnika v Moravčah *(phärrer zu Maräwtsch)*, in Hermana Edlingerja *(Herman Edlinger)*, ljubljanskega meščana *(purger zu Laybach)*. Listina izdana leta 1462, na dan spreobrnjenja sv. Pavla.

Orig. perg. (z veliko razjedo in madeži na desni srednji strani); 33,5 x 22 cm, plika 3,2 cm; od obeh visečih pečatov ostal le en perg. trak in fragment drugega; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 19; stara sign. B N°25 (in 172).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 124.
– Glede imena Tomaž prim. regest št. 92.

– Da sta hubi ostali bratovščinski, izvemo iz nedatiranega regesta v popisu kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 40:

»Bratovščina Rešnjega Telesa kupi dve hubi v Toplicah, kjer živijo "Radovani".«

89. **1462**

»Cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu podeljeni odpustki. 1457. 1462 etc.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 48 *("Summarium indulgentiarum")*.

90. 1463, januar, 17.

Jakob, Marin Stučič in čevljar Marin, ključarji cerkve sv. Janeza v Mirni *(Jacob... Marin Stutschitsch vnd... Marin Schüster czechlewt des heyligen hern sannd Hansen kirchen zu Neydekh)*, izpričujejo, da sta v Leskovcu dve kmetiji *(zwo hueben zum Leskowecz in Sandruprechts phar)* – na eni živi Gregor, na drugi pa "Dolgi" Matevž – ki ju je zastavil Krištof Mindorfer Hansu Pomunderju *(Als dan der edell vnd vest Christoff Myndorffer auf der ain Gregor, auf der andren der lang Matheus gesessen sein, versatzt hat dem erberen vnd weisen Hannsen dem Pomunder)* za 68 mark dunajskih denaričev. Le-ta pa ju je z zastavnim pismom vred podaril v korist svoje duše cerkvi sv. Janeza v Mirni in tamkajšnji soseski ter ključarjem za pomoč pri gradnji cerkve *(des vorgenanten heiligen herrn sand Hannsen kirchen zu Neydekch vnd der nachperschaft daselbs vnd vns als czechlewten der yeczgenanten kirchen zu hilff dem paw)*. Ti so ju v svojem imenu in v imenu naslednikov in celotne občine skupaj z zastavnim pismom zastavili šentruperskemu župniku Hansu Harrerju, predstojniku bratovščine svete Trojice pri cerkvi sv. Antona v Novem mestu, in vsem njenim članom *(herren Hannsen Harrer pharrer zu Sanndruprecht als ainem brobsten der bruderschaft der heyligen vnd vngetailten driualtikheit die man haltet vnd beget in sannd Anthoni cappellen zu Rudolfswerd vnd allen bruederen vnd swesteren)* za omenjeno vsoto 68 mark, vendar s pridržkom, da ju Krištof Mindorfer ali njegovi dediči v času štirinajst dni pred jurjevim ali po njem lahko dobe nazaj za enako vsoto. To izpričuje z listino, pečateno s pečatoma Nikolaja s Kozjaka *(Niklasen von Koszyakh)* in Friderika Pragerja *(Fridreichs des Pragër)*. Listina izdana leta 1463, na dan sv. Antona.

Orig. perg.; 39 x 21,2 cm, plika 5 cm; od obeh pečatov ohranjena le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 4; stara sign. C N° 9.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87–88, št. 99.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 60–61.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 49–50.

91. 1464, oktober, 15., Metlika

Bernard Katter, upravitelj metliške grofije *(Bernhartt Katter... verwesser in der Mettling)* v času viteza Andreja Hohenwarterja, višjega stolnika na Kranjskem in v Marki *(Andreen Hohenwarter obristen drukses in Krain vnd an der Marich)*, izpričuje, da je bil Gregor Kompoljski *(Gregor Gumppler)*, potem ko je prišel v spor z Jurijem, kaplanom novomeškega špitala *(Jorgen capplan im spittal zu Rudolfswerd)*, zaradi mlina na Težki Vodi v šmihelski župniji *(am Swaren wasser in sannd Michels pharr)* četrtič, se pravi zadnjič, povabljen pred sodišče. Ker na narok tudi tokrat ni prišel nihče, ki bi pravno spodbijal njegove pravice, mu sodišče potrjuje vse pravice do tega mlina, tako da lahko z njim kot s svojo lastnino prosto razpolaga. Obenem mu glavar in upravitelj obljubljata pravno varstvo. Sodišče mu torej priznava to zaščitno pismo *(schermbrief)*, kar izpričuje ⟨upravitelj⟩ s svojim visečim pečatom. Listina izdana v Metliki v ponedeljek pred sv. Galom leta 1464.

Orig. perg.; 22,5 x 17 cm, plika raztegnjena; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 19, št. 2; stara sign. B N° 94 (in 92).

– Zdi se, da se je spor nadaljeval, dokler se ni Gregor Kompoljski mlinu odpovedal. Prim. nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 132, ki verjetno pomeni zaključek spora:

»Gregor Kompoljski *(per Gregorium Gunplar)* vrne Juriju, kaplanu novomeškega špitala mlin pod Šmihelom *(infra s. Michaelem)* na Težki Vodi *(na Teske vode)* proti Krki *(versus Gurkam)*.«

92. 1465, april, 6.

Jurij Črnomaljski *(Jorg von Tschernomel)*, glavar v Postojni in na Krasu *(hauptman zu Adelsperg vnd an dem Korst⟨!⟩)*, proda bratovščini sv. Trojice v Novem mestu *(in sand Anthoni capellen in der stat Rudolfswer)* v Slovenski marki *(an der Windischen Marich)* v mirnopeški župniji *(in Honigstainer pharr)* v skladu z zadolžnico, ki jo ima bratovščina od njega, in ki je bila izstavljena na 80 funtov dunajskih denaričev dobre veljave, od katerih ji dolguje še 25 funtov, za to vsoto od svoje dedne posesti v prosti lasti dve kmetiji v Vavti vasi *(zw Woltensdorf)* v šmihelski župniji *(in sand Micheler pharr)* – na eni živi Tomaž *(Thomas)*, na drugi pa vdovin sin. To izpričuje z listino, pečateno s svojim pečatom, poprosil pa je tudil Friderika Pragerja *(Fridereichen Prager)*, da je obesil na listino svoj pečat. Listina izdana leta 1465, v soboto pred cvetno nedeljo *(pallem tag)*.

– Regest na hrbtni strani ima za Vavto vas "Boltendorff" (nem.) in "Waltendorff" (lat.).
Orig. perg.; 28,5 x 18,6 cm, plika 2,1 cm; od obeh visečih pečatov ostala le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 20; stara sign. B N° 9 (in 67).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 125.

93. 1466, oktober, 21.

Nikolaj Šutski in njegova žena Doroteja *(Niklas Schütter vnd... Dorothea sein eleichew hausfraw)* prodata Marku Guli *(dem Marko Güla)* iz Šmarjete *(von sand Margrethen)* in njegovim potomcem njivo in pol vrta *(vnsers freyen aygen gutz ainen akcher vnd ain halben garten)*, ki leži med vrtom Marka Erjavca in njivo Janeza Juga *(tzbischen Markko Eryauitz garten vnd des Jännes Jüg akcher)* v Dolenji vasi v šmarješki župniji *(tzu Niderdorf in sand Margretenn pharr)*, in to za 11 ogrskih guldnov oz. dukatov dobre vage in kakovostnega zlata *(vmb aindlef guter guldein vnger vnd dukatenn gerecht an der wag vnd gutt an dem gold)* po kupnem in deželnem pravu na Kranjskem *(nach kauffs frey aigens gütz vnd lanndesrechten in dem lannd cze Krayn)*. To izpričujeta z listino, za katero sta prosila Bernarda Katterja *(Bernharten Katter)*, da jo je pečatil, in na katero je Nikolaj Šutski obesil svoj mali pečat *(petschadft)*, ker takrat ni imel običajnega *(gegraben insigel)*. Listina izdana leta 1466, v torek po sv. Luku.

– Regest na hrbtni strani: »Nicolaj "Shuter" proda Marku Guli *(Gulla)* posest *(inquilinatum)* pri sv. Marjeti; dejansko je kapiteljska.«
Orig. perg.; 31,5 x 20 cm, plika 2 cm; oba viseča pečata s trakovoma vred odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 14; stara sign. B N° 81 (in 8).

94. 1467, april, 24

Barbara, vdova po pokojnem Hansu Pragerju *(Hannsn des Prager)*, naznanja, da je njen mož v soglasju z njo za njun dušni blagor podaril bratovščini sv. Trojice v kapeli sv. Antona v Novem mestu *(zu Rudolfswerd)* dvor na Rosenpüchlu *(ainen hof am Rosenpuchel)* pod Čretežem *(vnder Rewtenwerkg)*, ki ga omenjena bratovščina lahko uživa kot svojo lastnino v skladu z listino, s katero ga je njen mož dobil od Friderika Toppenauerja *(Toppnawer)*, to je s pridržkom, da ga

lahko Friderik Toppenauer *(Topnawer)* ali njegovi dediči spet odkupijo. To izpričuje z listino, pečateno s pečatom opata Egidija in kostanjeviškega samostana *(Gilgen abt ze Lanndestrost vnd seines conuents)* ter Hansa Lengenhaimerja *(Lengenhaymer)*. Listina izdana leta 1467, na dan sv. Jurija.

– Regest (lat.) na hrbtni strani: »Barbara, vdova po pokojnem Janezu Pragerju (*Joannis Pragar vidua)*, zapušča bratovščini presv. Trojice posest, imenovano "Rosenpichel", blizu Čreteža *(prope Reitenperg)*.«
Orig. perg.; 41 x 15,8 cm, plika 5 cm; dva pečata v skodelicah iz naravnega voska, odtisnjena v zelen vosek: (1) kostanjeviški koničasto ovalen, (2) Lengenhaimerjev okrogel; nem. jezik.
ARS, Zbirka listin (št. 786); na hrbtni strani stara novomeška sign. A N° 46 (in 137).

– Prim. tudi nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 41:

»Reverz Gašperja Toppenauerja *(Topenhaver)* glede rezidence Rosenpüchel *(Rosenpihl)* pod Čretežem.«

95. 1468, maj, 25.

Neža, vdova po Pavlu Meltzu *(Agnes Paulen des Melczen seligen witib)*, proda Hansu Harrerju *(Hannsen Harrer)*, župniku v Šentrupertu *(phfarrer zu Sanndruprecht)* in proštu bratovščine sv. Trojice v kapeli sv. Antona v Novem mestu *(die man begeet in sand Anthoni chappellen zu Ruedolfswerd)*, in bratovščini od svoje posesti *(unsers guts)* dve kmetiji v Gabrju pod Mehovim *(zu Gabriach under Maichaw)* – na eni od njih živi Pavel *(Paul)*, na drugi Juretov sin* *(Jüre sein sun)* – z vsem pripadajočim za 33 ogrskih dukatov dobre vage, s tem da si pridržuje pravico odkupa *(ain ewigen widerkauf)*, in sicer vselej štirinajst dni pred jurjevim ali po njem, takrat jim povrnejo kmetiji z listino vred. Obljublja jim pravno varstvo in pravno ureditev fevda *(die lehen richtig ze machen)* po deželnem pravu, običajnem v Metliki *(nach gewonhait des lanndesrechten in der Metling)*. To izpričuje z listino, pečateno s pečatom Friderika Pragerja *(Fridreichs des Prager)* in Jurija Wurzenpüchlerja *(Jörgen des Wurczenpüchler)*. Listina izdana leta 1468, na dan sv. Urbana.

* Drug možni prevod: "njegov sin Jure"
Orig. perg.; 35,5 x 28,5 cm, plika 4,5 cm; od dveh visečih pečatov ohranjena samo perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 22; stara sign. A N° 45 (in 82).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 126.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 50–51.

96. 1468, september, 8.

Hans Volkun *(Hanns Volkhuen)* in njegova žena Suzana *(Osanna)* prodata Hansu Harrerju *(Hannsen Harrer)*, župniku v Šentrupertu *(pfarrer zu Sandrůprecht)* in predstojniku bratovščine sv. Trojice v Novem mestu *(zu Rudolfswerd)* v kapeli sv. Antona, ter omenjeni bratovščini od svoje dedne posesti v prosti lasti deveti del desetine *(einen dryttaill der dreyrtaill des zehennts)* na Grmu v šmihelski župniji *(zu der Stauden in sannd Michels pfarr)* od naslednjih vasi in goric: "Gertzendorf" *(zum Gerczendorff)*, Zajčji Vrh *(zu Hosenpergk)* in Sela *(zu Geschies)*; potem vinsko desetino v krajih: gora pri sv. Miklavžu ⟨Pangrč grm⟩ *(in dem pergk zu sand Nikla)*, "Greysperg" *(im Greysperg)*, "Jungenperg" *(in dem Jungenperg)*, gorica pod "Gertzendorfom" *(in dem perg under Gertzendorf)*, Vinograd *(in dem perg genant Weinpergk)*, Brezovica *(Bresowetz)* in Zajčji Vrh *(in dem Hosenpergk)*. Prodata jim vse vrste žitne in vinske desetine od imenovanih vasi z vsemi drugimi desetinskimi pravicami za 164 ogrskih dukatov. To izpričujeta z listino, pečateno s pečatom viteza Andreja Hohenwarterja *(rytters herrn Andres Hahenwarter⟨!⟩)*, glavarja v Metliki *(in der Mettling)*, Bernarda Katterja *(Bernharts des Khotter)* in Friderika Pragerja *(Fridreichs des Prager)*. Listina izdana leta 1468, na dan Marijinega rojstva *(an vnser frawen tag der purd)*.

– Regest na hrbtni strani ima za Volkuna "Volkhon" (nem.), "Volkun" (lat.). Popis regestov iz leta 1758 ima za Gertzendorf varianti: "Gantschendorf" in "Gäzendorf". Lokacija "Gertzendorfa" je vprašljiva. Prim. regest št. 86.
Orig. perg. (z veliko razjedo sredi teksta in na levem robu); 46,2 x 20 cm, plika 6,8 cm; od treh visečih pečatov ostala le dva pergamentna trakova; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 23; stara sign. B N° 27 (in 158).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 127.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 51.
– Prim. regest št. 86.

97. 1468, oktober, 2.

Hans Harrer *(Hans Harrer)*, župnik v Šentrupertu *(pharrer zu sannd Růprecht bey Nassenfuess)*, predstojnik bratovščine sv. Trojice v kapeli sv. Antona v Novem mestu *(in sannd Anthoni capellen zu Rudolfswerd)*, Friderik Prager *(Fridreich Prager)* in Osterman Turjaški *(Osterman Awrsperger)* naznanjajo: glede na to, da so že pokojni Viljem Kozjaški *(Wilhalem Kosyagker)*, nekdanji župnik v Beli Cerkvi *(zu der Weyssenkirchen)* in predstojnik bratovščine, ter brata te bratovščine Erazem Lichtenberg *(Erasem von Liechtenberg)*, vitez in nekdanji dvorni mojster v Celju *(hofmaister zu Cili)*, ter Jurij Mindorfer *(Jörg Mindorffer)*, nekdanji oskrbnik na Klevevžu *(phleger zu Klingenfels)*, ustanovili s privolitvijo in soglasjem Konrada Schwäbingerja *(Chunrats Swäbinger)*, nekdanjega župnika v Mirni Peči *(pharrer zu Honigstain)*, večno mašo v imenovani kapeli sv. Antona v Novem mestu, ima vsakokratni predstojnik bratovščine pravico s soglasjem bratov in sester prezentirati župniku v Mirni Peči *(zu Honigstain)* enega ali dva kaplana, ki ju župnik brez ugovora potrdi v skladu z listino, ki jo ima bratovščina o tem in kar izpričuje tudi potrditev oglejskega patriarha *(patriarchs von Agla)* – zato zdaj ⟨ustanovitelji so še enkrat navedeni⟩ izvolijo Hansa Operto *(Hannsen Operta)* za tretjega kaplana in mu s soglasjem magistra Viljema Peuscherja *(maister Wilhalems Pewscher)*, kanonika v Augsburgu in župnika v Mirni Peči, podeljujejo to kaplanijo z enakimi pravicami, kakor jih ima bratovščina do ostalih dveh kaplanij, in ga prezentirajo imenovanemu župniku, da ga potrdi kakor prva dva, pač v skladu s prvim ustanovnim pismom in potrdilom oglejskega patriarha in v skladu z reverzom *(nach inhaltung des gegenbriefs)*, ki ga je dal župnik bratovščini zase in za vse svoje naslednike. Župniku in župniji je kaplan dolžan pokorščino, njegove pravice pa so enake pravicam prvih dveh kaplanov, ki pa zaradi tretjega ne smeta biti oškodovana *(doch vorbehalten das sy ersten zwen kaplän von dem dritten innichte söllen gedrugen werden)*. K ustanovi te kaplanije mu podeljujejo domec poleg kapele sv. Antona, kjer mu bo omenjeni župnik sezidal hišo, dalje nekaj kmetij in desetino po seznamu *(ettlich hüben vnd zehennt nach lawt seines registers)* in še vse tisto, kar mu bodo dodelili in dali bratje. Imenovanemu župniku pa dajejo v nadomestilo kmetijo na Kamencah *(zu Stainpach)*, na kateri živi Matija Hutter *(Mathia Hutter)*, in drugo v Vavti vasi *(zu Waltendorf)*, na kateri živi Tomaž Ribič *(Thomas Fischer)*; vsaka od njiju pa daje po funt denaričev na leto *(järlicher güld)*. To izpričuje listina, pečatena na prošnjo Hansa Harrerja z visečim pečatom Ulrika, opata v Stični *(Ulreichs, abbt zu Sitich)*, da bi pa imelo

pričevanje večjo veljavo *(durch einer merer geezeugnuss willen)*, jo je pečatil še Friderik Prager *(Fridreich Prager)*; Osterman Turjaški *(Osterman Awrsperger)*, ki nima pečata, pa je prosil svojega strica Bernarda Katterja *(Bernharten Kotter*, da je tudi on obesil na listino svoj pečat. Listina izdana leta 1468, v nedeljo po sv. Mihaelu.

Orig. perg.; 36,5 x 25 cm, plika 5,2 cm; od prvega med tremi pečati ostal perg. trak, ostala dva odtrgana; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 21; stara sign. D/Mirna Peč N° 55 (in 147).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 128.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 52–53.

98. 1468

»Peter Mesrer *(Petrus Mesrar)* proda bratovščini sv. Trojice vrt v mestu. 1468.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 22.

99. 1468

»Viljem Turjaški *(Bilchelmus ab Aversperg)* daje Jakobu Lontmonu v fevd *(infeudat Jacobo Lontmon)* desetino nad Hmeljnikom *(certas decimas infra Hopfenpach)*. 1468.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 126.
– Prim. naslednji regest, ki natančneje opredeljuje verjetno prav to desetino.

100. 1468

»Listina, s katero je Jakob Lontmon *(a Jacobo Lontmon)* zastavil novomeškemu meščanu Lovrencu Trelcu *(Laurenti Trelitsh)* vse vrste desetine, razen prosa in ovsa, v Gorenjem in Dolenjem Karteljevem *(Cartalevo)*, v Zagorici *(Sagoriz)* in od kmetije na Cesti *(Na Ceste)*. 1468.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 98. – Glede priimka Trelc prim. regest št. 103.

101. 1469, avgust, 5.

Jurij iz Sušja *(Jörg Dürrër)* zastavi Hansu Harrerju *(Hannsen Harrer)*, župniku v Šentrupertu *(zu Sand Ruprecht)* in proštu bratovščine sv. Trojice v kapeli sv. Antona v Novem mestu *(zu Rudolfswerd)*, ter omenjeni bratovščini kmetijo v Podborštu *(Underem vorst)* pri Radulji *(bey Rädell)* v župniji Raka *(in Archër pfar)*, na kateri živita Černe *(Tscherne)* in Jurij, Mihelov sin *(Juri des Michel sun)* ter dajeta ⟨od nje⟩ po 24 veder mošta na leto, in to za 60 ogrskih guldnov oz. dukatov dobre vage *(wolgewogner guldein hungeren vnd ducatten)*, ki jih je bila bratovščina posodila njegovemu pokojnemu očetu Hansu iz Sušja *(Hannsen Dürrër)*, vendar tako, da kmetije, zastavljene kaplaniji pri sv. Antonu, ki jo ima kaplan Jurij iz Sušja *(Dürrer)*, za življenja kaplana ni moč odkupiti. Po njegovi smrti jo dediči lahko odkupijo, toda le štirinajst dni pred jurjevim ali po njem. To izpričuje z listino, pečateno s pečati Friderika Pragerja *(Fridreichs des Pragër)*, Ludvika Kozjaškega *(Ludweigs des Kosyagkër)*, oskrbnika na Mehovem *(zu Maichaw)*, in Jurija Wurzenpüchlerja *(Jörgen Würczenpüchlër)*. Listina izdana leta 1469, na dan sv. Ozvalda.

Orig. perg. (na levem delu madež, delno zabrisan tekst); 40,5 x 17,5 cm, plika 4,5 cm; od treh visečih pečatov so ostali perg. trakovi, pri drugem in tretjem tudi del voščene skodelice z delom pečatnega napisa (na tretjem so vidne črke "...hler"); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 24; stara sign. B N° 28 (in 24).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 129.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 53.

102. 1470

»Andrej iz Kraiga *(de Krayh)* zastavi desetino okoli mesta kaplanu bratovščine v Novem mestu. 1470.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 4.

103. 1472, junij, 15.

⟨Ljubljanski meščan⟩ Melhior Posch *(Melchior Posch)* proda novomeškemu meščanu Lovru Trelcu in njegovi ženi Neži *(Laure Trelecz purger zu Ruedolfswerd vnd Nesa seiner hawsfrawen.)* kmetijo v svoji lasti na Vŕhpeču v mirnopeški župniji z vsem pripadajočim *(vnser aygen guts ein hueben zu Verpetsch in Honigstainer phar)* – na njej živi Jernej Cvet *(Jerney Czweth)* in daje ⟨od nje⟩ letno funt denaričev deželne veljave – za 17 ogrskih guldnov oz. dukatov kakovostnega zlata in pravične vage *(gütter guldein vngrer vnd ducaten die all am gold gutt vnd an der wag gerecht sein)* po kupnem in deželnem pravu na Kranjskem *(kaufs vnd landesrechten in Krain)*. To izpričuje z listino, za katero je prosil Ludvika Kozjaškega, oskrbnika Mehovega *(Ludweygen Kosyakcher phleger zu Maychaw)*, in Friderika Pragerja *(Fridreichen Prager)*, da sta nanjo obesila svoja viseča pečata. Listina izdana leta 1472, na dan sv. Vida.

– Regest na hrbtni strani ima za Vŕhpeč dvakrat "Varhpezh" (lat.) in enkrat "Vurchpetsch" (nem.).
Orig. perg.; 37,5 x 17,8 cm, plika 4,5 cm; oba viseča pečata odpadla s trakovoma vred; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 15; stara sign. B N° 67 (in 156).

104. 1474, avgust, 24.

Baron Andrej Kraig *(Andre freiherr ze Kreig)* proda za določeno vsoto denarja novomeškemu meščanu Lovru Trelcu *(Laure Trelitz burger ze Rudolfswerd)* in njegovim dedičem tretjino žitne desetine z vsem pripadajočim od svoje posesti v prosti lasti *(vnnsers freyen vnd aigen guts)* ⟨v krajih⟩ okrog Novega mesta *(bey vnd vmb Rudolfswerd)*, pripadajoče čreteškemu gradu *(zu vnserm geslos Reuttenberg)*, ki jo je imel nekoč Lovro Trelc v zastavi od pokojnega Jurija Perneškega *(von weilend herrn Görgen von Pernnegk saligen)*. To izpričuje z listino *(des zu ainem waren vrkund)*, pečateno s svojim pečatom, poprosil pa je tudi Gašperja Lambergerja *(Casparen Lamberger)*, da je nanjo še on obesil svoj pečat *(das er sein insigell an disen brief auch gehanngen hat)*. Listina izdana leta 1474, na dan sv. Jerneja.

– Regesta na hrbtni strani: (1) »Kraigovo *(Krayger)* pismo o Trelčevi *(Trelicz)* desetini pri Novem mestu *(pej Ruedolfswerdt)*« (nem.). (2) »Baron Andrej Kraig *(liber baro de Kreig)*, gospod na Čretežu *(Reittenberg)*, proda tretji del desetine okrog Novega mesta *(Rudolphsbertum)*« (lat.).
Orig. perg. (nekoliko strgan na pregibih); 38,5 x 19 cm, plika 3,9 cm (razprta); oba viseča pečata odpadla s trakovoma vred; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 5; stara sign. B N° 83 (in 8⟨?⟩).

105. 1474

»Anica, vdova po Matiju Štonclju *(Aniza, Mathiae Stonzl vidua)*, zapušča bratovščini presv. Rešnjega Telesa klet *(domum celearium)* in domec blizu ⟨frančiškanskega⟩ samostana v mestu in eno njivo. 1474.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 62.
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.

106. 1474

»Herman Pläsel *(Hermanus Plasel)* proda Martinu Frölichu *(Martino Frälich)* kmetijo *(fundum primarium)* v Češči vasi *(in Cesdorf)*. 1474.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 89.

107. [pred 1476]

»Janez Volkun *(Joannes Volkun)* in žena Suzana *(Osana)* zastavita bratovščini presvetega Rešnjega Telesa žitno desetino v Selih ⟨pri Zajčjem Vrhu⟩ *(Gschäß)* in vinsko desetino v gorici Brezovica ⟨pri Stopičah⟩ *(in monte Wresoviz)*. 1486.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 37.
Objava z letnico 1486: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.
– Opomba glede datacije: Najprej je popisovalec zapisal 146, potem pa nedokončano letnico prečrtal in dodal 1486. Vsekakor je bila listina izdana pred letom 1476, ko je Osana/Suzana že vdova. Prim. naslednji regest.

108. 1476, marec, 16.

Suzana, vdova po Hansu Volkunu *(Susanna des Hanns Balkun saligen wittib)*, zastavi Matiji Škrobutu *(Mathia Scrobuth)* in njegovi ženi Barbari svojo kmetijo na Boričevem v šmihelski župniji *(mein aygne hueben ze Boritsche in sanndt Michels pharr)*, na kateri živi Gregor Rosenberger *(Gregor Rosenberger)*, za 10 ogrskih guldnov oz. dukatov dobre vage; še vedno pa jo lahko odkupita štirinajst dni pred ali po sv. Mihaelu v skladu z deželnim pravom v metliški grofiji, sodil in ščitil pa ju bo vsakokratni metliški glavar *(ain yeder baubtman in der Mettling)*. Za listinsko pričevanje *(zu vrkundt dicz brieffs)* je Suzana prosila Hermana Pläsla *(Herman Pläsel)* in Sigmunda Špeka *(Sigmund Schegk)*, da sta na to zastavno listino *(satzbrieff)* vtisnila svoja pečata. Listina izdana leta 1476, v soboto pred postno nedeljo "oculi".

Orig. papir (vodni znak: krog z zvonom⟨?⟩); 29,8 x 22,4 cm; od dveh pečatov na hrbtni strani ohranjeni le sledovi zelenega voska; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 16; stara sign. B N°52 (in 31).

109. 1477

»Zastava *(oppignoratio)* neke njive. 1477.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. N N° 13.

110. 1478

»Jurij Frölichdorfer *(Georgius Frelichdorfar)* zapušča kaplanu presv. Rešnjega Telesa tri četrtine vseh vrst desetine od svojih treh kmetij *(a 3 fundis)* na Potov Vrhu *(in Potenberg)*, ⟨in sicer leta⟩ 1478, z obveznostjo, da opravi vsak kvatrni ponedeljek péto mašo za njegovo dušo in duše njegovih sorodnikov.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 67.
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.

– Podoben je tudi nedatirani regest izgubljene listine s sign. A N° 64:

»Jurij Frölichsdorffer *(Georgius Fralichßdorfar)* zapušča kaplanu Rešnjega Telesa vseh vrst desetino od treh kmetij na Potov Vrhu *(in Potenberg)* z obveznostjo, da opravi vsak kvatrni ponedeljek péto mašo za umrle.«

111. 1480, februar, 3.

Marko Gulla *(Marco Gulla)* proda Štefanu, stalnemu vikarju v Šentjerneju *(Steffan ewigen vicary zu sand Wartholome im veld)*, in njegovim dedičem svojo njivo in pol vrta v prosti lasti v Dolenji vasi v šmarješki župniji *(mein freyes aigens guet ainen akher vnd ainen halben gartten zu Niderdarff in sand Margreten pharr)*, ki ležita med vrtom Marka Erjavca in njivo Janeza Juga *(zwischen Markho Eryauitz gartten vnd des Janes Jug agkherr)*, in sicer za enajst mark denaričev dobre veljave *(vmb aindlauff markh phenning guette münss)*, po kupnem pravu, ki velja za prosto lastnino na Kranjskem *(nach kauffs frey aigen guets vnd landesrechten in dem land zu Krain)* in ki jo bo varoval deželni knez, deželni glavar ali upravitelj, novomeški sodnik *(der richter zu Ruedolfswerd)* ali gospostvo oziroma deželsko sodišče, pod katerega spada. To izpričuje z listino *(mit vrkundt des brieffs)*, za katero je poprosil novomeškega sodnika Marina Burjo *(Marin Wurya statrichter zu Ruedolfswerd)* in zapriseženega člana mestnega sveta Mihaela Raicherja *(Michelen Raicher ainen geswornen des rats)*, da sta pritisnila nanjo svoja pečata. Listina izdana leta 1480, v četrtek po svečnici.

– Regest (lat.) imenuje posest "inquilinatum".
Orig. papir (vodni znak: lev ali panter v koraku); 30 x 22,3 cm; oba na hrbtu pritisnjena pečata iz zelenega voska odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 17; stara sign. 32.

112. 1480

»Marjeta, Barbara in Uršula *(Margaretha, Barbara et Ursula)*, hčere Lovrenca Trelca *(Trediz⟨!⟩)*, zapuščajo bratovščini Rešnjega Telesa tretji del vse vrste desetine razen prosa in lanú od treh kmetij v "Weyerju"* *(Wayer)*, od osmih v Gorenjem Karteljevem *(Obr Cartelevo)*, od osemnajstih v Dolenjem Karteljevem *(in Inferiori Carteleuo)*, od petih v Zagorici *(Sagorez)* in od ene na Cesti *(Nazeste vel an der Strassen)*. 1480.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 31.
– O tem, kako je Trelc prišel do omenjene desetine, prim. regest št. 100.
* "Wayer/Weyer", ribnik, bi lahko pomenil vas Kal, oz. Veliki in Mali Kal. Vendar ne gre za isti kraj, saj se zgodi, da nastopajo vse tri lokacije hkrati (regest št. 205).

113. 1480

»Viljem Turjaški *(Bilhelmus ab Aversperg)* podeljuje bratovščini presv. Rešnjega Telesa tretji del desetine vsake vrste razen prosa in lanú, in to: v "Weyerju" od treh kmetij, v Gorenjem Karteljevu *(Ober Cartaleu)* od osmih kmetij, v Dolenjem Karteljevem *(in Unter Cartaleu)* od osemnajstih kmetij, v Zagorici *(Sagorez)* od petih kmetij in na Cesti *(Nazeste)* ali "an der Strassen" od ene kmetije. 1480.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 63.
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.
Gregorič tu "Wayer" izpusti, zato so vsi podatki napačni oz. premaknjeni za eno mesto naprej.

114. 1480

»Dva kardinala v času papeža Siksta IV. poklanjata cerkvi sv. Nikolaja ⟨v Novem mestu?⟩ odpustek štirideset dni. 1480.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 66.

115. [pred 1481]

»Brata Henrik in Baltazar Črnomaljska *(Henricus et Baltaßar de Zhernömbl)* dasta v fevd Jerneju Maletu *(infeudant Bartholomaeo Malle)* desetino od petih kmetij v Podborštu *(pod Borstam)* in od petih kmetij v Mirni Peči *(in Hönigstein)*.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 123.
– Glede datacije prim. D. Kos, *Bela krajina v poznem srednjem veku*, str. 21, op. 158.

116. 1481, julij, 4.

Jurij Škrilj *(Jörg Scrille)*, kaplan Marijinega špitala v Novem mestu *(die czeit vnser iebem frawen caplan im spytal in der stat Rudolfswerdt)*, izpričuje, da mu je Barbara, hči pokojnega Jurija Širskega in vdova po Lenartu Paradeiserju *(fraw Barbara Jörgen des Scheÿrer saligen eliche tochter vnd Lienharts des Paradeyser saligen witib)*, dala desetino v novomeškem pomirju *(in dem purkfrid der stat Rudolfswerd)*, dalje v Bršljinu *(czu Berschlin)* in v Lastovičjem, kjer se Bršljinski potok izliva v Krko *(vnd do selbs was der pach Berschlin an die Gurchk verfecht zu Lastowitz)*, ter od kmetije, ki leži proti Prečni in Hudemu *(gegen Priek vnd Pösen)*, in to skupaj z ustanovnim pismom za dve tedenski maši, eno v čast Mariji, drugo za verne duše. Če bi se ti dve maši ne opravljali, bosta bratranec Jurij Širski *(Scheyrer)* in mestni sodnik ustavila dohodke, dokler ne bo zadoščeno ustanovi. Da to izpriča *(des zu vrkund)*, je poprosil stiškega opata Ulrika *(Vlreychen abt zu Sitich)*, da je obesil na listino svoj pečat, in novomeškega sodnika ter mestni svet *(den richter vnd ratt der stat Rudolfswerd)*, da so obesili na listino še svoj mestni pečat *(ir stat sigill auch auff den prieff gehangen haben)*. Listina izdana leta 1481, v sredo na dan sv. Urha.

Orig. perg.; 29 x 14,5 cm, plika 5 cm; oba pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 4, št. 2; stara sign. A N° 38.
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 8, št. 135.

117. 1481, julij, 4.

Barbara, hči pokojnega Jurija Širskega in vdova po Lenartu Paradeiserju *(Barbara Jorgen des Scheyrers saligen eliche tochter vnd Lienharts des Paradeyser saligen witib)*, daje po nasvetu in pristanku svojih sorodnikov, posebej bratranca Jurija Širskega *(Jörgen des Scheyrer)*, za povečanje božje službe svojo desetino v Bršljinu *(zu Berschlin)* z vsem pripadajočim v Lastovičjem, kjer se Bršljinski potok izliva v Krko *(was der pach Berschlin an die Gurchk verfecht genant zu Lastowitz)*, ter od kmetije proti Prečni in Hudemu v novomeškem pomirju, *(gegen Priechk vnd Pösen in dem purchkfrid der stat Rudolfswerdt)*, in to z naročilom, da se vzameta dva dela, tretji pa dá župniku *(zwen teyl zu nemen vnd dem pharrar das drytail)*. Vsakokratni kaplan Naše ljube Gospe v novomeškem špitalu, Jurij Škrilj *(Scrille)* in njegovi nasledniki dobe to desetino za dve tedenski maši: eno naj opravijo v čast devici Mariji, drugo pa za verne duše z omembo ustanoviteljice in njenih prednikov. Če bi to ustanovo zanemarili, naj jim bratranec Jurij Širski, sodnik in svet Novega mesta zadržijo desetino za toliko časa, da bo ustanova izpolnjena. To izpričuje z listino, pečateno s pečatom svojega dediča bratranca Jurija Širskega *(vetteren Jörgen des Scheyrer als eins eriben)*, sama pa je prosila še mestnega sodnika, mestni svet in vso občino Novo mesto *(den richter rat vnd die gantz gemayn der stat Rudolfswerdt)*, da so zraven obesili še mestni pečat. Listina izdana leta 1481, v sredo na dan sv. Urha, škofa in spoznavalca.

Orig. perg.; 37,8 x 19 cm, plika 4,2 cm; oba viseča pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 4, št. 3; stara sign. A N° 39 (in 46).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 134.

118. 1481

»Listina, ki dokazuje, da je beneficij ⟨Dolenjske⟩ Toplice *(in Tepliz)* župnija; župnik mora v skladu z njo plačevati ⟨kapitlju?⟩ letno 52 beneških soldov, ob prazniku posvečenja cerkve pa mora priti v Šmihel asistirat pri obredih *(ad agendum levitam)*. 1481.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Toplice N° 26.

119. 1482, junij, 2., Šentrupert

Pashazij, pičenski škof *(Paschasius... episcopus Pettinensis)* in generalni vikar *(vicarius in spiritualibus et pontificalibus generalis)* oglejskega patriarha Marka, palestrinskega škofa in kardinala cerkve sv. Marka *(Marci episcopi Prenestini cardinalis tituli sancti Marci patriarche Aquilegiensis)* za del patriarhata zunaj Furlanije *extra patriam Fori Julii in eius patriarchatu generalis etc.)*, izpričuje, da je v nedeljo 2. junija posvetil glavni oltar v župnijski cerkvi v Šentrupertu *(Notum facimus per presentes quod nos die dominica secunda mensis Iunii in ecclesia parrochiali Sancti Rudperti Aqulegiensis diocesis altare summum dicte ecclesie, videlicet chori ad honorem et sub vocabulo sancti Rudperti... adhibitis et servatis solemnitatibus debitis et requisitis rite in nomine domini consecravimus)* ter da podeljuje odpustek štirideset dni kot škof *(auctoritate mei presulatus)* in prav toliko kot generalni vikar *(ex parte vicariatus mei antedicti)* vsem vernikom, ki obiščejo cerkev na dan posvetitve oltarja, ki naj se praznuje na nedeljo v osmini telovega, kot tudi vsem, ki obiščejo cerkev za božič, na praznik obrezovanja, razglašenja, trpljenja, vstajenja, vnebohoda, Trojice, telovega, ob posameznih praznikih device Marije, dvanajstih apostolov, štirih evangelistov in svetnikov Ruperta, apostolov Jakoba starejšega in Andreja, Krištofa, Nikolaja, Sebastijana, Barbare in Katarine, katerih relikvije so tu položene, oglejskih patronov Mohorja in Fortunata in na vse postne nedelje ter se izkažejo z milodarom, pa tudi vsem, ki ob trikratnem večernem zvonjenju kleče zmolijo tri zdravamarije. To potrjuje z listino *(in quorum fidem et evidentiam presentes fieri fecimus)*, ki jo je dal opremiti *(roborari)* s svojim podolgovatim visečim škofijskim pečatom. Listina izdana zgoraj navedenega meseca in dne, leta 1482, v petnajsti indikciji, v enajstem letu vladanja papeža Siksta IV.

Orig. perg. (nalepljen na papir); 29,5 x 16,2 cm, plika 4,5 cm; pečat odpadel; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 5; stara sign. ni vidna, ker je hrbtna stran prelepljena s papirjem.
Objava s prevodom: I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 150–152 (s sliko na str. 152).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 88, št. 100.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 54.

120. 1484

»Prezentacija ⟨neznanega duhovnika⟩ na beneficij ⟨Dolenjske⟩ Toplice *(Tepliz)*. 1484.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Toplice N° 11.

121. 1484

»Testament Martina Burje *(Mertini Wurie)*, v katerem zapušča kaplanu blažene Device v špitalu in presv. Rešnjega Telesa nekaj vrtov pred mestnimi vrati. 1484.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 37.
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.

122. [pred 1485]

»Herman Pläsel *(Hermanus Plasel)* proda Juriju Škrobutu *(Scrobut)* travnik v Borštu *(in Forst)* blizu Mirne Peči.«

Nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 107.
– Izhodišče za datacijo je dejstvo, da je Herman Pläsel leta 1485 že pokojni, prim. regest št. 123.

123. 1485, avgust, 28.

Mavricij Hlebec *(Mauricz Chlebitz)* in njegova žena Katarina, hči pokojnega Hermana Pläsla *(des Herman Pläsel saligen tochter)*, prodata Juriju Škrilju, kaplanu v novomeškem špitalu *(Jörgen Scrille caplan vnserer lieben frawen im spital zu Ruedolfswerd)*, nekaj njiv in travnik z vsem pripadajočim, z grmovjem in drevjem, ki jih obrašča *(mit dornen vnd mitt anderen gehülcz do pey verwachsen sey)*, v Rovtu med Prečno in Češčo vasjo v novomeškem pomirju *(in der Rwtt zwischen Priegk vnd Tschesdorff im purkfrid der stat Ruedolfswerd)*. Da to izpričata, sta Mavricij Hlebec *(Mauricz Chebicz⟨!⟩)* in njegova žena Katarina zaprosila mestnega sodnika Hansa Lengenhaimerja *(Hansen Lengenhaymer)* ter mestni svet in vso občino Novo mesto *(auch die gancz gemain zu Ruedolfswerd)*, da so poleg sodnikovega pečata obesili na listino tudi svoj mestni pečat *(ir stat in sigil)*. Listina izdana leta 1485, v nedeljo, na dan sv. Avguština.

Orig. perg.; 42 x 26 cm, plika 7,7 cm; oba viseča pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 4, št. 4; stara sign. B N° 7 (in 85).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 8, št. 136.

124. 1485

»Gašper Hlebec *(Gasper Hlebez)* proda travnik blizu Prečne *(Prezen)* Juriju *(Georgio)*, kaplanu v špitalu.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 8.

125. 1486, april, 24.

Baltazar iz Sušja *(von der Dürr)*, tržaški glavar *(zw Triest)*, proda bratovščini sv. Trojice v Novem mestu *(der heylig Dryvoltigkaitt pruederschaft zw Ruedolfswerdt)* žitno desetino, ki vsebuje dva dela vse vrste desetinske pravde ⟨dajatve⟩, razen od prosa, v vasi Dolenje Kamence *(darff Niderstainpach)* v mirnopeški župniji *(in Hőnigstainer pfarr)* za vsoto, ki so mu jo že plačali, in jim obljublja pravno varstvo. To izpričuje z listino, pečateno s svojim pečatom, poprosil pa je še svaka Friderika Gallenberškega *(Fridreichen Gallenberger)*, oskrbnika na Gotniku *(phleger zw Guetnegck)*, da je tudi on na listino obesil svoj pečat. Listina izdana leta 1486, na dan sv. Jurija.

Orig. perg.; 38 x 19,3 cm, plika 6,8 cm; oba viseča pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 25; stara sign. B N° 21 (in 78).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 130 (z datumom sv. Gregorja).

126. 1486

»Katarina Hlebec *(Catharina Hlebezin)* proda bratovščini presvetega Rešnjega Telesa travnik pri Prečni *(apud Prezhenam)*, imenovan Trebec *(Trebez)*. 1486.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 38.
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179. Za listino Ivana Volkuna in njegove žene, ki jo Gregorič tu omenja, glej regest št. 107.
– Opomba: Pisec regestov je hotel najprej zapisati drugo letnico, kot nakazujejo prečrtane številke 146.

127. 1487, maj, 20.

Neža *(Angness)*, hči pokojnega Nikolaja Kozjaškega *(des Niklas Kosyaker salligenn tochter)* in vdova po Pavlu Meltzu *(des Pawll Meltzenn... wittibe)*, zapušča z mislijo na božjo službo in zveličanje svoje duše in duš svojih prednikov ter zaradi posebne ljubezni do bratovščine sv. Trojice v Novem mestu *(der heylligenn Drivaltikhait in sand Anthoni kirchen zue Rudolfeswerdt)* tej bratovščini od svoje posesti v prosti lasti *(meines freyes aigens guttes)* mlin na Težki vodi *(am Swaren wasser)* nad Črmošnjicami *(oberhalb Tschermosnitz)* v šmihelski župniji *(in sand Michels phar)* pred Novim mestom *(vor Ruedollffeswerde)*, ki daje letno 60 malih škafov *(klain schaffell)* žita, kar znese 30 novomeških škafov, in sicer 10 škafov pšenice in 20 mešanega žita. Zato bodo bratje te bratovščine molili za zveličanje njene duše in duš njenih prednikov in potomcev, vsak kvatrni četrtek *(phinztag)* pa bodo v cerkvi sv. Antona brali zanje mašo trije kaplani, eden pa bo imel péto mašo, pri kateri bo poimensko molil za duše njenih prednikov, posebej za dušo njenega očeta Nikolaja Kozjaškega *(Niklas Kosyaker)* in matere Barbare ter za duše njenih bratrancev Alberta *(Albrecht)*, Ahaca *(Achatz)*, Volfarta *(Wollfart)*, Rutliba *(Ruetleb)* in Ludvika *(Ludweich)* Kozjaškega *(Kosyakher)*, za njena dva strica, Bernarda *(Bernharden Sachsen)* in Andreja Sachsa *(Andre Sachsen)*, in za njena dva moža, Vigula Turjaškega *(Bigulus Awrsperger)* in Pavla Meltza *(Paul Meltz)*, pa za dva sinova, pet bratov, tri sestre in za njeno dušo, ko bo umrla. Kadar bo maša zanje, naj se v nedeljo poprej oznani s prižnice, imena pa naj se vpišejo v knjigo bratovščine *(register der gebruder vnd swesteren)*, kadar pa se bo javno molilo za duše drugih bratov in sester, naj se moli tudi za njene omenjene prednike. To izpričuje z listino *(des zue vrkundt gib ich... diesenn brieff)*, pečateno s pečatom Ozvalda, opata v Stični *(Oswaldten, abbt zu Sittich)*, in z mestnim pečatom sodnika, sveta in vse občine Novega mesta *(der statt Rudollfeswerdt)*. Listina izdana leta 1487, v nedeljo, ko se v cerkvi poje "vocem iucunditatis".

Orig. perg.; 32 x 20,7 cm, plika 2,5 cm; oba viseča pečata odpadla (odtrgana); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 26; stara sign. A N° 44 (in 47).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 131.
– Istega leta je Neža ustanovila večni aniverzarij ⟨obletno mašo⟩ tudi v dobrniški župnijski cerkvi; zanj je poklonila žitno desetino v dobrniški župniji, in sicer v naseljih Gorenji in Dolenji Vrh in Šahovec, ter kmetijo v Dečji vasi. Podatek navaja J. Mlinarič, *Stiška opatija*, str. 249.

128. [pred 1488]

»Novomeški meščan Jurij Škrobut *(Georgius Schrobuth)* in žena Neža *(Agnes)* zapuščata *(fundant)* bratovščini Rešnjega Telesa 110 guldnov *(florenos)* pod pogojem, (1) da vsak torek opravijo mašo o obiskovanju blažene device Marije, (2) da bo njun sin Janez, ki je bil posvečen na ime njune posesti *(qui ad eorum*

propria bona fuit ordinatus), sprejet za kaplana te bratovščine, kakor hitro bo prosto kako mesto, (3) če pa ne, naj mu bo dovoljeno do smrti uživati to volilo.«

Nedatiran regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 39.

129. 1488, junij, 22.

Novomeški meščan Marin Frölich *(Marin Froleich mitburger zw Rudolfswerd)* in njegova žena Mara *(Mare)* ustanavljata pri oltarju sv. Jakoba v cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu *(einen capplan awff sandt Jacobs altar des heyligen czwelffpotens in sand Niklas kyrhen zw Rudolfswerd)* iz posebne naklonjenosti do čevljarske bratovščine, ki ima sedež pri tem oltarju mesto kaplana, in to s tedensko péto mašo ob sobotah v čast preslavne kraljice Marije. Zato poklanjata kaplanu: kmetijo v Češči vasi *(Tseschdarff)*, na kateri živi Martin Doberdrug in ki daje poldrugi funt denaričev dobre deželne veljave; dalje svoje njive ⟨v Ragovem⟩ pred Novim mestom, ki so med njivama obeh novomeških kaplanov, Klementa od Rešnjega Telesa in Jurija od špitala; po smrti pa še vse imetje in posest, hišo, dvor in vrt v mestu in zunaj mesta *(in der stat vnd aws der stat Rudolfswerd gelegen)*. Vse to poklanjata s soglasjem in pristankom Viljema Peuscherja *(Pewscher)*, augsburškega in regensburškega kanonika in župnika v Mirni Peči *(zw Hönigstein)*. Njemu pripada tudi potrditev vsakokratnega kaplana, ki ga prezentirajo ključar in bratje te bratovščine. Ustanovi se pridružuje *(sölich... löbliche stift hatt an gesechen)* tudi Neža, vdova po Marinu iz Trebnjega *(von Trewen)* in sestra pokojnega Hansa Opperta *(Hannsen seligen Opperta)*, in zapušča omenjenemu kaplanu 60 ogrskih guldnov oz. zlatih dukatov za tedensko mašo ob sredah ter v spomin in molitev za darovalce. Pavel Czeitlich *(Czeytlich)*, vikar mirnopeške župne cerkve in prvi kaplan omenjene ustanove, je s svojim denarjem, z denarjem tete Mare, vdove Frölich, in z omenjenimi 60 guldni kupil zemljo, ki daje tej kaplaniji naslednje dajatve: na Slatniku *(czw dem Zlateynik)* vse vrste desetino, vinsko, žitno, od prirastka živali in od lanú; na Grabnu *(an dem Graben)* vse vrste desetino razen od prosa in kokoši – ne daje je le gospod iz Turna *(die der herr avz dem Thueren alein nicht gibt)* – v Ragovem prav tako vse vrste desetino *(item am Ragowu allerley czehent)* in na Brodu *(an dem Furdt)* tudi vse vrste desetino. Vse to leži v šmihelski župniji pred Novim mestom in četrtino vse te desetine pobira župnik. Da bi vse to ostalo trajno in neokrnjeno, sta prosila stiškega opata Tomaža *(Thoman abbt czw Sitich)* in sodnika, svet in občino Novo mesto, da so obesili na listino vsak svoj pečat. Listina izdana leta 1488, v nedeljo pred sv. Janezom Krstnikom.

– Latinski regest na hrbtni strani: »Ustanovitev kaplanije sv. Jakoba... z desetino na Grabnu, v Ragovem in Slatniku *(in Graben, Ragou et Slateneg)*... ter na Brodu *(in Wrod)*; zraven je tudi ena huba pri Češči vasi *(apud Zhesdorf)* in nekaj vrtov in njiv pred Gorenjimi mestnimi vrati *(extra Superiorem portam)*.«
Orig. perg.; 34,5 x 32,5 cm, plika 4,3 cm; oba pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 1; stara sign. A N° 23.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 39, št. 3. Fotografija v Rast, 1. izredna št. 1994, str. 177.

130. 1488

»Jurij Škrobut *(Jurj Skrobut)* in njegova žena ⟨Neža⟩ zapuščata vse svoje imetje bratovščini presvetega Rešnjega Telesa.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 57.
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.

131. 1488

»Mavricij Hlebec *(Hlebez)* proda kaplanu pri oltarju sv. Jakoba dve kmetiji v Češči vasi *(in Zesh dorff)*. 1488.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 2.

132. 1488

»Katarina Hlebec *(Catharina Klebizin)*, rojena Pläsel *(nata Pläslainin)*, proda s soglasjem svojega moža oltarju kapele sv. Jakoba v cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu dve kmetiji na Pahi *(in Paka)* in dve v Grobljah ⟨pri Novem mestu⟩ *(in Grubla)*. 1488.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 22.

133. 1488

»Katarina *(Catharina)*, žena Mavricija Hlebca *(Moritii Hlebez)*, proda Štefanu Mačku *(Stephano Macheg)* travnik v Prečni *(in Prezhina)*. 1488.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 118.

134. 1488

»Sigmund Šak *(Sigmund Shagkh ⟨Peterlin: Schgakh⟩)* proda šmihelskemu župniku *(parocho s. Michaelis)* kmetijo na Boričevem *(in Barizhau)*. 1488.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 129.
Prim. A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 6; F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 15.

135. 1489

»Jurij Frölichsdorffer *(Frolishdorffar)* in Ivan Krobat *(Juvan Kroboth)* prodata bratovščini Rešnjega Telesa tri kmetije na Potov Vrhu *(Pottenberg)*. 1489.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 41.
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.

– Verjetno prav te tri hube na Potov Vrhu omenja tudi nedatirani regest listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 117.

»Tri kmetije *(fundi)*, kupljene na Potov Vrhu *(in Potenberg)*.«

136. 1490, januar, 17.

Jurij iz Mačkovca *(Jörg von Kaczendorff)* proda Juriju Škrilju *(Jorgen Skrille)*, kaplanu Naše ljube Gospe v novomeškem špitalu *(im spital zw Ruedolfswerd)* in vsem bodočim špitalskim kaplanom žitno desetino od imetja v svoji lasti *(aigens freis guts)* v naslednjih krajih *(endten vnd dörfferen)*: Gorenje in Dolenje Karteljevo pri Hmeljniku *(zw Ober vnd Vnder Cärtalew bey Hopffenpach)*, ribnik pri Zagorici *(ain weyer zu Sagoricz)* in kmetijo Selo ⟨pri Zagorici⟩ *(ain Kschies ain huebem)*, vse pod štatenberškim deželskim sodiščem v mirnopeški župniji, in to tretji del žitne desetine ter desetine od prirastka, kokoši in čebel. Zato izdaja listino, pečateno s svojim visečim pečatom, poprosil pa je tudi sodnika in mestni svet v Novem

mestu, da so nanjo obesili tudi svoj mestni pečat *(zw Ruedolfswerd das sew ir stat in sigill)*. Listina izdana v nedeljo pred sv. Fabijanom in Sebastijanom, leta 1490.

– Regesta na hrbtni strani: (1) nem.: »... v obojem Karteljevem pri Hmeljniku, v "Weyerju", Sagorici, Selu«; (2) lat.: ⟨komaj vidno⟩: »... v obojem Karteljevem pri Hmeljniku, v "Weyerju", Zagorici *(Sagoriz)*, na Selu *(Gschässß)*.«
Orig. perg.; 35,5 x 22,8 cm, plika 5,8 cm; od obeh pečatov ostala le perg. trakova; nem. jezik.
ARS, zbirka listin (št. 902); stara novomeška sign. B N° 6 (in 126).

137. 1490, maj, 2.

Jurij iz Mačkovca *(Jörg von Kaczendorff)* proda Juriju Škrilju, kaplanu novomeškega špitala *(Jörgen Skrille capplan ünserer lieben frawen im spital zu Ruedolfswerd)*, tretji del svoje žitne desetine v prosti lasti v vaseh: na Pahi *(an der Pakh)*, v Grobljah *(zu Groblach)*, v Češči vasi *(zu Tschesdorff)*, v Prečni *(zu Priekh)*, potem dve kmetiji proti Gori *(gegen perg)* in Luknji *(und Lueg)* ⟨to je⟩ v Kuzarjevem Kalu *(zu Kusartall)* pri Hudem *(am Pösen)* in na Gorenjih Kamencah *(zu Ober Stainpach)*, vse pod novomeškim sodiščem v mirnopeški župniji *(in Ruedolfswerder gerichte vnd Hönigstainer pharr)*, tretji del snopne desetine, prirastka, kokoši in čebeljih panjev, in sicer za šestdeset zlatih ogrskih guldnov oz. dukatov. O tem izdaja listino, pečateno s svojim visečim pečatom, poprosil pa je tudi sodnika ter svet Novega mesta *(zu Ruedolfswerd)*, da so obesili nanjo še svoj mestni pečat. Listina izdana leta 1490, v nedeljo po sv. Filipu in Jakobu.

– V regestu (lat.) na hrbtni strani so imena krajev zapisana takole: in Paka, Grublach, Zeshdorf, Prezna; versus Montem et Lueg in Koßar thall, in Bößen et Superiori Kamenza.
– M. Kos, *Gradivo za historično topografijo Slovenije*, bere Kusartall kot Kusarcall.
Orig. perg.; 35 x 22,1 cm, plika 6 cm; oba pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 4, št. 5; stara sign. B N° 5 (in 50).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 8, št. 137.

138. 1490

»Jurij iz Mačkovca *(Georgius de Kozendorff)* proda oltarju sv. Jakoba v kolegiatni⟨!⟩ cerkvi tretji del desetine v naslednjih krajih: Gorenji in Dolenji Globodol *(in utroque Tieffen thall)*, Rdeči Kal *(Rotten Thall)*, Bitnja vas *(Wizdorf⟨!⟩)* in Ivanja vas *(Juvanzdorf)* in nekaj kmetij v župniji Mirna Peč, v krajih Mali Vrh – sv. Matevž *(Mons dorf s. Matheus)*, Gorenje in Dolenje Vrhovo *(Frayhau)*, Črešnjice *(Kerschdorf)*, Goriška vas *(Görzendorf)*, Sv. Pavel – ⟨Dolenji⟩ Podboršt *(Podborstam)*, Hmeljčič *(Klein Hopffenbach)*, Veliki in Mali Kal *(in utroque Kall)*, Avščev dol⟨?⟩ *(Außsezigen thall)*, Sela *(Sele)*, Gora nad Kamenjem *(in Monte supra Stainbach)*. 1490.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 3.

139. [okoli 1490]

»Jurij iz Mačkovca *(Georgius a Kazendorff)* proda kaplanu oltarja sv. Jakoba v cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu naslednjo desetino: (1) dva dela vse vrste desetine, od pšenice in vina, prosa, prirastka živali, kokoši, lanú in čebel v Šmihelu *(in Mildorff⟨!⟩)*; (2) isto kakor v prvi točki, z izjemo vina v ⟨vaseh⟩: Veliki Slatnik *(in Inferiori Slateneg)*, Gorenja in Dolenja Težka Voda *(in utroque Schwern Bassern)*, Gorenji in Dolenji Rakovnik *(in utroque Rokounig)*, Sela *(na Selich)*, Cesta *(in Straßens dorff)*; (3) desetino kakor v drugi točki v ⟨vaseh⟩: Uršna sela *(in Wershendorff)*, Gora pri Marki *(in Berg apud Marchas)*, "Gertzendorf" *(in Gerschendorf)*, in to od štirih kmetij, vse v šmihelski župniji pod mehovskim sodiščem *(in iurisdictione criminali Mayhouvensi)*.«

Nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 1.
– Listino lahko datiramo bolj ali manj v čas že navedene izgubljene listine z regestom št. 137.
– Glede lokacije Gerschendorfa bi človek najprej pomislil na Grčevje, vendar to ni v šmihelski župniji. Prim. regest orig. listine št. 96 ter regesta št. 86.

140. 1491, december, 16.

Elza, žena Alberta Grünhawerja *(Elss, des Albrechten Grünhawer eliches gemahell)* in hči pok. Wurzenpüchlerja *(des Wurtzenpulher⟨!⟩)* iz Kostanjevice *(zw Lanndesrost)*, zastavi bratovščini sv. Trojice v Novem mestu *(zw Rudolfswerd in sannd Anthoni khirchen)* svojo kmetijo v prosti lasti *(meins frey aygens guets)* v Škocjanu *(zw Sannd Cantzian)* v župniji Gutenwerd *(in Guttenberder pharr)*, ki daje en gulden, tri kokoši, 12 dni tlake in 20 jajc, in to za 10 zlatih ogrskih guldnov, katere ji je v stiski posodil predstojnik bratovščine Kancijan *(Cantzian)*, župnik v Dobrniču *(pharrer zw Döwernikh)*. Če bodo denar vrnili katero koli leto štirinajst dni pred ali po božiču, jo lahko odkupijo. To izpričuje z listino, na njeno prošnjo pečateno s tajnim pečatom Novega mesta *(stat Rudolfswerd anhangunden sekhreth)*. Listina izdana leta 1491, v petek po sv. Luciji.

Orig. perg.; 27 x 26,5 cm, plika 3,5 cm; od visečega pečata ostal le perg. trak; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 5, št. 27; stara sign. B N° 17 (in 23).
Regest: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 7, št. 132.

141. 1491

»Jurij iz Mačkovca *(Georgius a Kozendorff)* proda bratovščini Rešnjega Telesa dva dela snopne desetine od prosa, živalskega prirastka, kokoši, lanú in čebel v vaseh: Konec in Grm ⟨Podgrad⟩ *(u Konzhe et Stauden)*, oboje v mehovskem okrožju *(in utroque predio circa Maychou)*, pa še tri dele desetine v Koroški vasi *(Karendorf)* in v Jurni vasi *(Jurendorf)*. 1491.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N°33..
Objava: J. Gregorič, Križ 12 (1942), str. 53–54. Ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179.

142. 1492

»Župniki in kaplani prosijo cesarja za ustanovitev kapitlja. 1492.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 18.

143. [1492]

»Friderik III. piše Novomeščanom, da bo ustanovil kapitelj, in jim priporoča duhovnike *(personas)*, ki bodo prišli tja. Prvi med imenovanimi za proštijo je bil Jakob* Nikolaj, župnik v Ponikvi *(fuit nominatus ad praeposituram primus Jacobus Nicolai, parochus in Ponikl)*.«

Nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 19. Datacija se orientira po predhodnem regestu.
* Jakob, dobesedno Nikolajev ⟨sin⟩, je znan iz Santoninovega Itinerarja tudi kot Jakob Novomeški "Iacobux de Rudolsverdt". Prim. P. Santonino, *Popotni dnevniki 1485–1487*, orig. izdaja Studi e testi 103 (1943), str. 87.

144. 1493, april, 27., Linz

Cesar Friderik III. naznanja, da so Jakob Turjaški, župnik v Šentrupertu, arhidiakon Dolenjske marke na Kranjskem in predstojnik bratovščine Rešnjega Telesa *(Jacob Awrspergär pfarrar zu Sand Ruprecht erczbriester in der Nideren*

March in Crain gotsleichnam bruederschafft brobst); Kancijan, župnik v Dobrniču, predstojnik bratovščine svete Trojice *(Cancian pfarrar zu Doŭernikh der heiligen driualtigkait bruederschafft verbesăr)*; Klement in Jakob, kaplana iste bratovščine Rešnjega Telesa *(Clement vnd Jacob der selbigen gotsleichnam bruederschafft ⟨caplăn – dodano nad besedilom⟩)*; in Pavel, kaplan bratovščine sv. Jakoba v Novem mestu *(Paul capplan sand Jacobs bruederschafft zu Rudolfswerd)*, izrazili željo, da združijo svoje dohodke z drugimi novomeškimi beneficiati in ustanove kolegiatni kapitelj v Novem mestu *(ain collegium daselbs zu Rudolfswerd)*, ter ga prosili, naj jim pri tem pomaga in kapitlju inkorporira župnije Šentrupert, Mirna Peč in Ponikva *(sand Ruprechts kirchen auch sand Cancian pfarrkhirchen zu Hŏnigstain vnd sand Merten pfarrkhirchen zu Panikhel)*. Cesar torej ugodi njihovi prošnji in ustanavlja novomeški kolegiatni kapitelj kot svojo ustanovo *(collegi so unnser stift genennt vnd dafŭr gehalten werden sol)*. Duhovniki bodo tokrat iz svoje srede *(vnder in)* izvolili prošta in kanonike ter v župnijski cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu opravljali skupno molitveno bogoslužje, kakor je navada v kolegiatnih cerkvah, in vsak dan peli jutranjo mašo. Cesar si za naprej pridržuje le pravico, da prezentira prošte *(die lehenschafft der brobstay daselbs zu Rudolfswerd... zu verleihen)*. Pečateno z visečim cesarskim pečatom, ker ni bilo pri roki pečata dednih dežel. Dano v Linzu, v soboto po dnevu sv. evangelista Marka, leta 1493, v 42. letu cesarstva ter v 54. letu rimskega in 35. letu ogrskega kraljestva.

Orig. je izgubljen.
KANM je imel nekoč original te listine, kot je razvidno iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 6.
(1) Prepis v notarskem vidimusu novomeške provenience, napravljenem 28. februarja 1494, glej regest št. 147.
ARS, zbirka listin, vrnjenih iz Avstrije po XIV. repertoriju avstrijskega Haus-, Hof- und Staatsarchiva.
(2) Uradni prepis tega vidimusa, napravljen leta 1865, glej regest št. 602.
KANM, f. 7, št. 2a.
Regest: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 54–55.
Slov. prevod F. Baraga: Rast 4 (1993), št. 1, str. 31–35.

145. 1493, december, 21., Dunaj

Maksimilijan I. potrjuje in priznava ustanovitev kolegiatnega kapitlja v Novem mestu, ki so ga s privolitvijo cesarja Friderika III. začeli Jakob Turjaški, župnik v Šentrupertu, arhidiakon Dolenjske marke na Kranjskem in ⟨predstojnik⟩ bratovščine Rešnjega Telesa *(Jacob Awerspergăr pfarrer zu Sand Rŭprecht erczpriester in der Nidern March in Crain gotsleichnams bruederschafft)*; Kancijan, župnik v Dobrniču, predstojnik bratovščine svete Trojice *(Cancian pfarrăr zu Doŭernikh der heiligen drivaltikhait bruederschafft verbeser)*; Klement in Jakob, ⟨kaplana⟩ iste bratovščine Rešnjega Telesa *(Clement vnd Jacob der selbigen bruederschafft gotsleichnam)*; in Pavel, kaplan bratovščine sv. Jakoba v Novem mestu *(und Paul capplan sand Jacoben bruederschafft zu Rudolfswerd)*. Obenem priznava inkorporacijo župnij v skladu z listino Friderika III. Dano na Dunaju v soboto na dan sv. Tomaža apostola, leta 1493 v osmem letu rimskega in četrtem letu ogrskega cesarstva.

Orig. je izgubljen. Bil je opremljen z visečim okroglim pečatom kraljeve pisarne.
KANM je imel nekoč original te listine, kot je razvidno iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 4.
(1) Prepis v notarskem vidimusu 28. februarja 1494, glej regest št. 147.
ARS, zbirka listin, vrnjenih iz Avstrije po XIV. repertoriju avstrijskega Haus-, Hof- und Staatsarchiva.
(2) Uradni prepis tega vidimusa, napravljen leta 1866, glej regest št. 602.
KANM, f. 7, št. 2a.
Objave glej pod regestom št. 147.

146. 1494, februar, 24.

Katarina, hči pokojnega Hermana Pläsla in žena Mavricija Hlebca *(Katherina des Herman Pläsel saligen tochter vnd des Mawricz Chlebitz eliche gemahel)*, proda duhovniku Pavlu Czeitlichu *(Zeitlich)* štiri kmetije: dve na Pahi *(auff der Pakh)* in dve v Grobljah ob Krki *(auff der Grubla neben dem wasser Gurkh)* pod novomeškim sodiščem, in sicer za 108 funtov denaričev *(vmb acht vnd hundert phundt phennig)* na odkup. Od kapiteljskega oskrbnika Mihaela Lipca *(Lippecz)* je že dobila zanje 17 funtov denaričev, tako da so kmetije zdaj v prosti lasti kapitlja. V pričevanje resničnosti *(ze vrkund der worhait)*, je vtisnil na listino svoj pečat Mavricij Hlebec *(Mauricz Chlebicz)*, poprosil pa je tudi Martina Činčiča *(Martin Tschintschitz)* in Klementa Škerjanca *(Clementen Skuryanecz)*, da sta še onadva vtisnila na listino vsak svoj pečat. Listina izdana leta 1494, v ponedeljek po nedelji v postu, ko se poje "reminiscere".

– Regest na hrbtni strani: »Katarina... proda kapitlju v prosto last *(in proprium)* dve hubi na Pahi *(na Paki)* in dve v Grobljah *(in Gruble)*.«
Orig. perg.; 32,3 x 24 cm; trije (vtisnjeni?) pečati odpadli; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 3; stara sign. B N° 124 (in 94).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 39, št. 4.

147. 1494, februar, 28., Stična

Notarski prepis (vidimus) prvih dveh ustanovnih listin novomeškega kapitlja. Leta 1494, zadnji dan februarja okrog dvanajste ure v dvanajsti indikciji in v drugem letu papeža Aleksandra VI., je stopil *(constitutus)* pred Tomaža, opata stiškega samostana *(coram nobis Thoma abate monasterii Siticensis cisterciensis ordinis)*, Jakob Turjaški, župnik v Šentrupertu, dolenjski arhidiakon in izvoljeni prošt novomeškega kolegiatnega kapitlja *(Jacobus Awrspergăr, plebanus apud sanctum Rudpertum, Inferioris Marchie archidiaconus Carniole, cuiusdam novi collegii prepositus electus)*. V rokah je imel dve pergamentni listini: listino rimskega cesarja Friderika ⟨III. z dne 27. aprila 1493, Linz⟩ in listino rimskega kralja Maksimilijana ⟨I. z dne 21. decembra 1493, Dunaj⟩. Prosil je za njun verodostojni prepis za primer, če bi se zaradi nevarnih poti zgubili ali kako drugače uničili. *Sledi prepis in opis obeh ustanovnih listin ter njunih pečatov ⟨glej regest št. 144 in 145⟩.* Opat je po pregledu listin ukazal javnemu notarju, da ju prepiše in dá prepisu obliko javnega transumpta ⟨prepisa⟩ z veljavnostjo izvirnika. Zato ju je tudi sam potrdil s svojim visečim podolgovatim pečatom. Izdano v stiškem samostanu. Kot priče so bili prisotni: Andrej Krustan, župnik na Krki *(Andrea Chrusstăn plebano parrochialis ecclesie sanctorum Cosme et Damiani in Oberngurkh)*, in kaplana *(divinorum cooperatoribus testibus)*: Gregor Zagorec, kaplan v Šentrupertu *(Gregorio Zagoricz apud sanctum Rudpertum)*, ter Jurij Pernhauer, kaplan v Šentvidu pri Stični *(Georgio Perenhawer apud sanctum Vitum prope monisterium Sittich)*.

Pripis notarja: Mihael Sterleker *(Michael Sterlekher)*, duhovnik oglejske škofije, rektor župnijske cerkve svete Marije v Šmarju *(parrochialis eclesie sancte Marie in Hardlandt)* in javni notar cesarske avtoritete, je s pričami prisostvoval prepisu. Instrumenta ⟨notarskega prepisa listine⟩ sicer ni napisal sam, ker je imel drugo delo, dal pa mu je uradno obliko, ga izdal in podpisal s svojim običajnim znakom, imenom in priimkom. Obenem ga je v pričevanje opremil s podolgo-

vatim pečatom stiškega opata Tomaža *(Thome abbatis monasterii Sitticensis)*, potrjuje pa tudi tri popravke v vrstah, ki jih našteje.

– Notarski znak: Davidova zvezda z napisom, ki se začenja v sredini in gre v smeri urinega kazalca po krakih zvezde: M I C H A E L. Zvezda stoji na podstavku, ki ima na vznožju napis: Harlandt / Michael Sterlekher de (Mihael Sterleker iz ⟨Lanišča⟩).
KANM je imel nekoč dvojnik tega notarskega prepisa, kot je razvidno iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 36: »Testimonium notarii publici fundationis Rudolphswertensis praepositurae.«
(1) Orig. perg.; 46,5 x 58 cm, plika 6 cm; podolgovati pečat stiškega samostana, (restavriran v restavratorsko-konservatorskem oddelku ARS); nem. in lat. jezik.
ARS, Zbirka listin, vrnjenih iz Avstrije po XIV. repertoriju avstrijskega Haus-, Hof- und Staatsarchiva.
(2) Uradni prepis tega vidimusa, napravljen leta 1866, glej regest št. 602.
KANM, f. 7, št. 2a.
Objava: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 21–24 (po uradnem prepisu, poslanem novomeškemu kapitlju iz Haus-, Hof- und Staatsarchiva z Dunaja leta 1866).
Regest, objavljen po zbirki prepisov v Deželnem arhivu v Gradcu: A. Muchar, *Urkunden-Regesten für die Geschichte Innerösterreichs vom Jahre 1312 bis zum Jahre 1500*, v: Archiv für Kunde österreichischer Geschichtsquellen II/1, Wien 1849, str. 498–499 (št. 443). Kasneje G. Göth navaja regest iz istega prepisa v MHK 17 (1862), str. 55, vendar z nesmiselno trditvijo, da je opat listini prevedel iz latinskega v nemški jezik. Ta trditev se pojavlja še danes, čeprav brez navedbe pravega avtorja (J. Mlinarič, *Stiška opatija*, str. 244. Kot vir brez osnove navaja Krausovo objavo). Listino navaja še J. Richter, *O inkorporacijah*, v: ČZN (NV) 7 (1971), str. 81 (imenuje jo zapisnik). Kar dodaja o ustoličenju prošta, je vse le plod domišljije.
Regest prinašajo tudi *Dragotine*, str. 73, št. 1 (s fotografijo).
Barvna fotografija : F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 32, fotografija pečata str. 13.
Regest tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 54–55.
Slov. prevod F. Baraga: Rast 4 (1993), št. 1, str. 31–35 (s fotografijo).

148. 1494, april, 30., Rim

Bula Aleksandra VI. "In suprema Apostolicae dignitatis specula". Na pobožno željo, da se v Novem mestu ustanovi kolegiatni kapitlj, ki so jo izrazili rimski kralj Maksimilijan in rektorji naslednjih župnijskih cerkva (1) sv. Kancijana v Mirni Peči *(Sancti Canciani in Hönigstain)*, (2) sv. Ruperta pri Mokronogu *(sancti Ruperti prope Nassenfues)* in (3) sv. Martina v Ponikvi *(sancti Martini in Ponikel)* dalje rektor (4) novomeške špitalske kapele blažene Marije *(capelle beate Marie hospitalis opidi Rudollfsberdt)* in člani obeh bratovščin, namreč (5) bratovščine sv. Rešnjega Telesa pri župnijski cerkvi sv. Nikolaja *(in parrochiali ecclesia sancti Nicolai dicti opidi)* in (6) bratovščine sv. Trojice v podružnični kapeli sv. Antona – vsaka od njih ima po tri kaplane – naroča papež Aleksander VI. stiškemu opatu *(discretioni tue per apostolica scripta mandamus)*, naj potem, ko bo zadevo preveril *(quatenus si est ita)*, cerkev sv. Nikolaja povzdigne v kapiteljsko *(ecclesiam sancti Nicolai prefatam in collegiatam ecclesiam)* in ustanovi *(auctoritate nostra erigas et instituas)* kapitelj s skupno kapiteljsko mizo, pečatom in blagajno ter trinajstimi kanonikati in prebendami ⟨nadarbinami⟩, z enim proštijskim in enim dekanskim mestom, in sicer tako, da omenjene kaplanije in župnije z njihovim soglasjem in s soglasjem kralja Maksimilijana za vedno priključi in utelesi kapitlju *(perpetuo unias, incorpores et annectas)*. Vsi sedanji kaplani in rektorji župnij postanejo kanoniki cerkve sv. Nikolaja, kasneje pa jih bo prezentiral kapitelj, medtem ko bo prošta tokrat in v bodoče prezentiral kralj Maksimilijan. Umestitev le-teh in potrditev izvoljenega dekana pa naj za vedno ostane tistemu, ki je dozdaj umeščal rektorje in kaplane. Kapitelj naj ima tudi zakladničarja ali prejemnika *(aerarium sive receptorem)*, ki bo zbiral dohodke in jih delil v skupno korist, o čemer bo dajal kapitlju letni obračun; ta pa ga bo po želji lahko zamenjal. V skladu s cerkvenimi kanoni naj izda kapitelj svoje statute, ki se jim bodo morali vsi pokoravati. Priključitev župnijskih cerkva, špitalske kapele in kaplanij ne sme povzročiti nobene pastoralne škode. Kar koli bi temu nasprotovalo, razglaša za neveljavno. Dano v Rimu pri sv. Petru leta 1494, na dan pred majskimi kalendami, v drugem letu papeževanja.

Orig. je izgubljen.
(1) Insert v notarskem instrumentu, napravljenem 16. januarja 1495, glej regest št. 149.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 2b; stara sign. A N° 11 (in 1).
Objava: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 37–39, št. 2.
(2) Prepis v Nadškofijskem arhivu v Vidmu, Chiese a parte Imperii, fasc. Carniola Inferiore, Prepositura di Rudolphswert.

149. 1495, januar, 16., Novo mesto

Notarski prepis (vidimus) bule Aleksandra VI. V petek 16. januarja, leta 1495 so se zbrali v kolegiatni hiši v Novem mestu *(Rudolffsberdt alias Newstatel in domo collegiata sew dotis)* novomeški prošt in dolenjski arhidiakon Jakob Turjaški *(Jacobus Awersperger in Rudolfsberdt prepositus necnon Inferioris Marche Carniole archidiaconus)*, ter dekan Jakob ⟨Nikolaj⟩ *(Jacobus, eiusdem venerabilis collegii sancti Nicholay decanus)* in drugi kanoniki novomeškega kapitlja in dali podpisanemu notarju prepisati nepoškodovano avtentično listino papeža Aleksandra VI. z dne 30. aprila 1494, pečateno z visečo svinčeno bulo. *Sledi besedilo listine št. 148.* Listino je prepisal in napravil njen vidimus ali transumpt *(vidimus sew transumptum atque copiam earum)* javni notar Tomaž Sterleker *(Thomas Schterlekar)*, ki jo je tudi podpisal in dal nanjo svoj notarski znak, tako da jo je mogoče kot veljavno *(tamquam literis originalibus)* uporabiti pred katerim koli sodiščem. Napravljeno v Novem mestu v kolegiatni hiši vpričo Gregorja Zagorca *(Sagorecz)*, ⟨duhovnika⟩ ljubljanske škofije, ter Petra Markuže *(Märkuscha)* in Matije iz Loža *(de Lass)*, duhovnikov oglejske škofije.

Pripis prvega notarja: Tomaž Sterleker iz Šmarja *(Thomas Sterleker de Harlandt)*, duhovnik oglejske škofije in javni notar cesarske avtoritete, potrjuje *(approbo)*, da se je vršilo vse, kakor je zapisano, in da je pričujoči javni instrument sam napisal, podpisal in opremil s svojim notarskim znakom ter s podolgovatim pečatom kostanjeviškega opata Janeza *(Johannis abbatis monasterii fontis sancte marie Cisterciensis ordinis prope Landstrass)*. Njegova je tudi razura v dvaintrideseti vrstici, tam se je namreč prepisovalec zmotil.

Pripis drugega notarja: Fabijan Parol iz Šentruperta *(Fabianus Paroll de Sancto Rudberto)*, duhovnik oglejske škofije in javni notar cesarske avtoritete, se je v pričevanje, da se je vse dogajalo, kakor je napisano, podpisal s svojim znakom, imenom in priimkom.

– Prvi notarski znak: roža v obliki drevesa na tristopenjskem hribčku; trak za deblom ima napis T S.
– Drugi notarski znak: trojna roža v vazi na podstavku z napisom: A M K / O V S M / Fab[ianus] Par[ol].
(1) Orig. perg., delno poškodovan ob robu; 89,5 x 40,5 cm; pečat odpadel; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 2b; stara sign. A N° 11 (in 1).
Objava: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 39, št. 5.
Regest: Dragotine, str. 74, št. 2 (s fotografijo).
Barvna fotografija : F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 33.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 67–69 (s slikama znakov obeh notarjev).
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 54–57.
(2) Trije prepisi iz 19. stol.
KANM, f. 7, št. 2b.
(3) Delni prepis iz 19. stol. kot priloga A k nekemu neznanemu spisu.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 24.

150. 1495, marec, 21.

Župnik v Mirni Peči Viljem Peuscher dá soglasje k inkorporaciji svoje župnije za ustanovitev kapitlja. 1495. Župnik v Mirni Peči Viljem Peuscher, augsburški in regensburški kanonik *(Wilhelmus Peuscher Augustensium et Ratisbonensium ecclesiarum canonicus rectorque parochialis ecclesiae sancti Canciani in Honigstain Aquilejensis dioecesis)*, postavlja svoje namestnike: Mihaela Lipca *(Lippetz)*, kanonika novega kolegija v Novem mestu, Janeza Pogna *(Pogen)*, rektorja župnijske cerkve v Šmihelu, Janeza Meserca *(Messeretz)*, duhovnika iz Novega mesta, Janeza Peliserja *(Pelliser)*, vikarja Marijine cerkve v Trebnjem, ter Matije Galla *(Gall)*, klerika v Loki *(in Loch)*..., da v njegovem imenu preprosto odstopijo *(pure libere et simpliciter resignandum)* in se odrečejo vseh pravic do omenjene cerkve *(iuribus sibi in et ad ecclesiam eandem competentibus)* ⟨v Mirni Peči⟩ za ustanovitev novega kolegija sv. Nikolaja v Novem mestu... To je bilo napravljeno *(acta fuerunt)* v hiši omenjenega Viljema. Priči sta bila: Baltazar "Deck" in Mihael "Swab", klerika speyerske in augsburške škofije *(Spirensis et Augustensis dioecesis)*. *Podpis notarja:* Wilhelmus Vitter clericus Augustensis dioecesis publicus notarius.

Listina izgubljena.
Regest napravljen po objavi A. Krausa. Tri pike v znamenje izpuščenega besedila so njegove.
Objava (delna): A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 39–40, št. 6.
– Opomba glede datuma: To in naslednjo listino datira Kraus z 9. marcem. Glede na to, da se je pri naslednji listini v datumu zmotil, pravilno je 21. marec, je verjetno tudi ta listina datirana z 21. marcem.
– Prim. regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 28:

»Župnik v Mirni Peči dá soglasje *(consentit)* k inkorporaciji svoje župnije za ustanovitev *(ad erigendum)* kapitlja.«

151. 1495, marec, 21., Šentrupert

Notarski instrument o inkorporaciji šmihelske župnije. Leta 1495, v trinajsti indikciji, v soboto 21. marca, v tretjem letu papeža Aleksandra VI. sta v šentruperskem župnišču *(in domo datus plebis Sancti Rudperti)* stopila pred javnega notarja in priče Janez Pogen, duhovnik regensburške škofije, kanonik kolegiatne cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu in župnik cerkve sv. Mihaela pri Novem mestu na eni ter Jakob Turjaški, prošt novomeške kolegiatne cerkve in arhidiakon Kranjske marke, v imenu ostalih kanonikov na drugi strani. Janez Pogen izpove svojo željo, da se njegova cerkev inkorporira kapitlju za povečanje božje službe, seveda ne brez poprejšnjega soglasja rimskega kralja Maksimilijana, ki je njen prezentator, oz. brez soglasja njegovih namestnikov. Sam bo vsekakor dal soglasje in se odrekel župniji, ki bo inkorporirana kapitlju, toda s pogojem, da bo do konca življenja dobival ustrezno nadomestilo *(pensio)* in da mu bodo na dan sv. Mihaela prošt in kanoniki vsako leto izplačali po 20 guldnov od svojih dohodkov, sicer bosta njegovo soglasje in odpoved brez učinka. S tem soglašata obe strani. Vendar naj se to ne razlaga kot simonija *(non sapiat aliquam speciem simonie)*, ampak naj to potrdi sveti sedež *(sed per sedem appostolicam acceptetur et approbetur)*. Priče: šentruperska kaplana Mihael Herman Ambrožič* *(presentibus Michaele Hermann/Ambrasitz)* in Gregor Zagorec *(Gregorio Szagorecz)* ter arhidiakonov kaplan Janez Czaindorfer *(Johanne Czaindorffer)*.

Pripis notarja: Fabijan Parol, javni notar, izjavlja, da je vse to sam videl in slišal ter lastnoročno podpisal in dodal svoj običajni notarski znak.

– Notarski znak: trojna roža v vazi na podstavku z napisom: A M K / O V S M / Fab[ianus] Par[ol].
(1) Orig. perg. (prvotna izvedba⟨?⟩ z napačno št. indikcije ⟨14⟩); 33 x 34 cm; notarski znak; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 19, št. 4; stara sign. A N° 51 (in 103).
* Ime usklajeno po obeh listinah; v tej listini nastopa le zapis: Mihael Herman.
(2) Orig. perg. (pisan bolj tekoče, s pravilno št. indikcije); 33 x 34 cm; notarski znak; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 19, št. 3; stara sign. M N° 47 (in 129).
* Ime usklajeno po obeh listinah; v tej listini nastopa le zapis: Mihael Ambrožič.
Regest v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 57 (z napačnim? branjem imen prič).

152. 1495, junij, 23., Novo mesto

Notarski instrument o inkorporaciji mirnopeške župnije. Pred javnega notarja Fabijana Parola so stopili (1) prošt Jakob Turjaški *(Awrsperger)*, (2) vikar ⟨njegov namestnik⟩ v duhovnih stvareh Jurij Škrilj *(Schkrille)*, (3) oskrbnik Mihael Lipec *(Appetz⟨!⟩)*, dalje (4) Klement Škerbelja *(Clemens Schkerbeyla)*, (5) Jakob Zlatec *(Szlat⟨!⟩)*, (6) Pavel Czeitlich *(Paulus Zceulich⟨!⟩)*, (7) Jakob Kic *(Khytz)*, (8) Primož Pinka *(Pinka)* in drugi kanoniki kolegiatne cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu ter napravili z Viljemom Peuscherjem *(Pewscher)* pogodbo o tem, kako bo župnijo v Mirni Peči brez oškodovanja⟨?⟩ soglasno izročil *(de supradando sine perlu[m]bando consensim)* kolegiatnemu kapitlju za popolnejšo⟨?⟩* inkorporacijo kapiteljski mizi *(incorporandam perfectius)*, za kar bo od kapiteljskega dekana in proštovega oz. kapiteljskega upravitelja ter oskrbnika Jakoba Nikolaja *(per... Jacobum Nicolai decanum dicti collegii praefatorum dominorum praepositi et capituli sindicum et procuratorem)* dobival 50 zlatih ogrskih guldnov za letno nadomestilo *(loco annue pensionis)* in drugo. To izpričujejo in obljubljajo vsi navzoči. Napravljeno *(acta sunt)* v proštijski hiši omenjenega kapitlja v Novem mestu *(in domo praepositure prefati Collegii in Rudolfswerd)* ⟨od⟩ javnega notarja Fabijana Parola *(Caroll⟨!⟩)* v prisotnosti prič. To so bili: Janez Peliser *(Pelliser)*, vikar v Trebnjem, Janez "Tschelliser", vikar sv. Kancijana ⟨v Škocjanu?⟩, in Nikolaj, upravitelj *(provisore)* cerkve sv. Kancijana v Mirni Peči, Mihael Ambrožič *(Ambrositz)*, kaplan v Šentrupertu, Jernej Dreyperch, kaplan v Šmarjeti, kaplan Janez Czaindorfer *(Zzaundorfer)* in Krištof Vranič *(Vranitsch)*, štolninski upravitelj *(stolarum rectore)* v Novem mestu.

Listina izgubljena. Regest napravljen po objavi A. Krausa. (* Vprašaj pri popolnejši inkorporaciji je njegov.)
Objava ⟨delna⟩ v: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 40, št. 7.
– Nekatera imena v regestu so zelo površno prepisana. Ker je listina izgubljena, prepisa ni mogoče preveriti. I. Steklasa, ki mu original očitno ni bil več na razpolago, je kanonika Czeitlicha (v tem zapisu *Zceulicha*), kasnejšega upravitelja (provizorja) šentruperske župnije, napravil za "Čevljiča" (I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 72–73).

Regest te izgubljene listine je ohranjen v popisu kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 35:

»Združitev *(unio)* mirnopeške župnije ⟨s kapitljem⟩.«

153. 1495, avgust, 10.

Marjeta, žena Mihaela Negibala *(Margaretha des Michelen Negibal gemahel)*, poklanja in zapušča novomeškemu kapitlju svojo njivo, ki leži poleg njiv Mihaela Brüssana in Mare Frölichove pred Novim mestom *(Ruedolfswerd)*, in sicer za mašo, ki naj bo vsako leto v kvatrnih dnevih z omembo pokojnih. Ko umre, pripade kapitlju tudi vrt na omenjeni njivi, ki si ga Marjeta še pridržuje do smrti. Da to izpriča *(des zw einer waren zewgnus)*, je poprosila svojega moža in

Ulrika Artterja *(Vlreich Artter)*, da sta vtisnila na listino vsak svoj pečat. Listina izdana leta 1495, v ponedeljek na dan sv. Lovrenca.

– Regest (lat.) na hrbtni strani imenu je Marjeto "Nagibalka".
Orig. papir (vodni znak: lok v krogu); 22 x 17,7 cm; vtisnjena pečata na hrbtni strani odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 4; stara sign. A N° 74.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 40, št. 9.
– Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 70 nam pove, da je Marjeta Negibal kasneje poklonila kapitlju vsaj še eno njivo:

»Marjeta, žena Mihaela Negibala *(Nagibal)*, voli oz. poklanja *(legat seu donat)* kapitlju dve njivi zunaj mesta.«

154. 1495, september, 23., Čedad

Notarski instrument s pooblastilom duhovnika Marina, da župnika Pogna odveže izobčenja: Bilo je leta 1495, v trinajsti indikciji, v sredo 23. septembra, v patriarhovi rezidenci v Čedadu *(Civitate Austrie)* v navzočnosti dr. Friderika de Federicija iz Oderza *(Federico Federici de Opitergio)*, klerika v Tarvisu in patriarhovega avditorja ⟨uradnika, ki sprejema pritožbe⟩, in duhovnika Marina, kantorja v čedadski kolegiatni cerkvi. Patriarh ⟨Nikolaj⟩ Donato je z grožnjo izobčenja ukazal Janezu Pognu, župniku župnijske cerkve sv. Mihaela pri Novem mestu *(Sancti Michaelis prope Rudolffswerd)*, da mora izprazniti beneficij blažene Device v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah *(in Toplicha)* in cerkev "liberam, vacuam et expeditam" prepustiti Martinu, Plavčevemu *(Plauecz)* sinu, duhovniku zagrebške *(Sagrabiensis)* škofije, ki ga je patriarh sam investiral ⟨imenoval in postavil⟩ nanjo. Ker Janez Pogen ni izpolnil naročila v ukazanem roku, je bil poklican na zagovor v Čedad. Prišel je pred patriarha v času, ki ga je ta določil, ga na kolenih prosil odpuščanja ter mu obljubil, da bo omenjeno cerkev prepustil nastavljenemu duhovniku. Patriarh je kantorju Marinu naročil, naj župnika Janeza odveže izobčenja ter mu sporoči patriarhov ukaz, da mora v roku enega meseca izprazniti topliški beneficij, v nasprotnem primeru bo izgubil župnijo.

Pripis notarja: Bertrand Rundulus, sin Krištofa Rundula iz Vidma, duhovnik oglejske škofije, javni notar cesarske avtoritete in kancler oglejskega patriarha, je ⟨listino⟩ napisal in jo v pričevanje opremil s svojim običajnim znakom.

– Notarski znak: simbol v obliki monštrance, ki ima v sredini napis B[ER]/TRANDI / R[UNDULI] ter malo niže S[ignum].
– Pripis na dnu listine: Marin, kantor kolegiatne cerkve v Čedadu, naznanja, da je dne 23. septembra po patriarhovem naročilu na način, ki je v cerkvi običajen odvezal Janeza Pogna izobčenja.
Orig. papir (vodni znak: morska deklica, ki z rokama objema dvignjen dvojni rep, v krogu); 21,5 x 29,2 cm (prepognjen list); vtisnjen okrogli notarski pečat z inicialkama N[otarius] P[ublicus] na obeh straneh grbovnega ščita, ki ima zgoraj križ; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 19, št. 5; stara sign. D/Toplice N° 14.
Prim. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 47.
– Župnik Pogen je bil citiran (poklican na zagovor) v Čedad 8. avgusta z grožnjo ekskomunikacije. O tem glej orig. papir v Nadškofijskem arhivu v Vidmu, Chiese a parte Imperii, Carniola Inferiore, Prepositura di Rudolphswert. (Za podatek se zahvaljujem dr. Božu Otorepcu.)

155. 1495, december, 10.

Katarina, hči pok. Hermana Pläsla in žena Mavricija Hlebca *(Katherina des Hermans Pläsel säligenn tochter vnd des Mawricz Chlebitz gemahl)*, zastavi proštu in kapitlju v Novem mestu za posojenih pet zlatnikov tri kmetije "zw Drawss" – na eni živi Bernard in daje 100 šilingov, pet škafov pšenice in pet škafov ovsa, drugi dve sta pusti; dalje kmetijo v Rogačici *(zw Rogätsicz)* – na njej živi Černe Bučar *(Tscherne Butschar)*, daje pa toliko kot Bernardova; in vinograd ravno tam, vse v župniji Gutenwerd. Če bi jih hotela še kdaj zastaviti ali prodati, jih bo najprej ponudila kapitlju. Da to izpriča in dá pričevanju večjo veljavo *(ze vrkund vnd von pesser zewgnüss willwn)*, je zaprosila Martina Činca *(Tschincz)* in Marina Papeža *(Papes)*, meščana Novega mesta *(ze Ruedolfswerd)*, da sta vtisnila na hrbtno stran listine vsak svoj pečat. Listina izdana v četrtek po sv. Nikolaju leta 1495.

– Regest na hrbtni strani (z letnico 1491⟨!⟩) ima dostavek: »Dejansko nobena huba ni kapiteljska.«
Orig. papir (vodni znak: lok v krogu); 22,4 x 29,4 cm; oba vtisnjena pečata na hrbtni strani odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 5; stara sign. B N° 122. Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 40, št. 8.

V nedatiranem regestu izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. N N° 2 nastopa tudi Mavricijev sin Janez Hlebec:

»Janez Hlebec *(Joannes Klebez)*, Mavricijev sin, odstopa *(cedit in proprium)* Janezu Pichlerju svoje terjatve *(praetensiones)* do kapitlja – te je menda *(ut asseritur)* povzročilo poslabšanje nekih posesti, ki jih je bil zastavil kapitlju.«

Prim. še naslednji nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 29:

»Mavricij Hlebec je zastavil kapitlju dvor Braitenau *(Pratenau ⟨Zalog⟩)*, leta 1534 pa ga je spet odkupil za 369 gld. 18 krc. 2 s.«

156. [1496, januar, 3., Novo mesto]

»Izvršitev bule papeža Aleksandra VI. ali dejanska postavitev kapitlja in umestitev vseh kanonikov *(Executio bullae... seu actualis erectio capituli, et investitura omnium simul capitularium)*.«

Nedatirani regest iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 12:
– Po vsej verjetnosti je mišljen dogodek v naslednjem, listinsko neizpričanem, le iz drugotnih virov* povzetem regestu:

Slovesna umestitev *(installatio)* novomeškega kapitlja: Umeščeni so bili: (1) prošt Jakob Turjaški, župnik v Šentrupertu, (2) dekan Jakob Nikolaj, župnik v Ponikvi, in kanoniki: (3) Kancijan, župnik v Dobrniču, (4) Janez Pogen, župnik v Šmihelu, (5–6) Klement Škerbelja in Jakob Kic, kaplana bratovščine Rešnjega Telesa, (7–10) Jurij Škrilj, Mihael Lipec, Jakob Zlatec in Primož Pinka, kaplani pri cerkvi sv. Antona, (11) Pavel Czeitlich, kaplan oltarja sv. Jakoba v cerkvi sv. Nikolaja, (12) Fabijan Parol, duhovni pomočnik v Šentrupertu, (13) Leonard Višnjegorski, župnik v Semiču. Ob umestitvi je bila v cerkvi slovesno prebrana odpoved mirnopeškega župnika in augsburškega kanonika Viljema Peuscherja.

* Dogodek z datumom 3. januar 1496, kolikor mi je znano, omenjajo:
(1) 1852. A. Jellouschek, *Beiträge zur Geschichte des Laibacher Bisthums*, v: A. Kraus, v: MHK 7 (1852), str. 34. Vira ne navaja. ⟨Pregledal sem Jellouschekov osebni fond v ARS, a o tem nisem našel ničesar.⟩: »Die ersten Kapitularen wurden am 3. Jänner 1496 installirt.«
(2) 1855. Klun, Archiv I, 31 (1855)., str. 31 ⟨Verjetno po Jelloušcheku, a vira ne navaja.⟩: »1496 (am 3. Jänner) waren die ersten Chorherren zu Rudolfswerth (Neustadtl in Krain) installirt...«
(3) 1882. P. F. H[rovat], *Zgodovinsko-mestopisni obrazci, VIII. Novomesto*, v: Vrtec 12 (1882), str. 170, po natisnjen v knjigi Fl. Hrovat, *Kranjska mesta*, Novo mesto 1885, str. 92.

– Hrovat edini našteva kanonike, a z nekaterimi netočnostmii:
»Umeščeni so bili kanoniki slovesno v dan 3. januvarja 1496. leta. Bili so sledeči: Škocjanski⟨!⟩ župnik Jakop Auersperger, prošt; Jakop Nikolaj, župnik pri sv. Martinu v Ponikvah, dekan; potem Doberniški župnik, Kancijan Redel⟨?⟩; župnik Šmihelski, Janez Pagan⟨!⟩, kaplana bratovščine sv. Rešnjega Telesa pri cerkvi sv. Nikolaja; Klement Skrbela in Jakop Kic, Jurij Skrile, Mihael Hipec⟨!⟩, Jakop Zlatec, Primož Pinka, kaplani pri cerkvi sv. Antona; Pavel Zeitlich, kaplan oltarja sv. Jakopa v cerkvi sv. Nikolaja; Fabijan Parol, duhovni pomočnik Šentruperski in semiški župnik Leonard Weichselberger.«
(4) 1885. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo,* 1885, str. 9, 44, 77. (Ponatis iz Slovenca.)
Str. 9: »Slovesno so bili umeščeni kanoniki dné 3. januarja 1496 leta. Prvi prošt je bil Škocijanski župnik Jakop Auersperger, dekan pa Jakop Nikolaj, župnik pri sv. Martinu v Ponikvah, in pa jednajst kanonikov. Bilo jih je toraj početkoma 13 kanonikov, ki so imeli skupno hrano in bivališče.«
Str. 44: »O priliki umestenja kanonikov (dné 3. januvarja 1496) se je takratni župnik in Avgsburški kanonik Viljem Peuscher župniji odpovedal. Dotična s prisego potrjena odpoved se je očitno v cerkvi prečitala.«
Str. 77 ⟨pri naštevanju dobrniških župnikov⟩: »Kancijan Redel, ki je postal kanonik ob ustanovljenji Novomeškega kapiteljna (l. 1496)...«
(5) 1891. I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 200, navaja podatek iz Kluna in Jellouscheka:
»Prvi kanoniki so bili umeščeni 3. januvarija 1496. I[eta].«

157. 1496, avgust, 15., Vigevano

Bernardin, kardinal cerkve sv. Križa v Jeruzalemu, saguntinski škof in papeški legat *(legatus de latere)*, piše stiškemu opatu *(in Sitich)*, kako mu je pisal cesar Maksimilijan I., da je novomeška cerkev *(ecclesia oppidi in Rudolffsberde*)*, ki jo je njegov oče Friderik povzdignil v kolegiatno in ji določil prošta in dvanajst** kanonikov, zaradi skoraj vsakodnevnih turških vpadov *(propter Turcorum fere quottidianas incursiones)* utrpela pri svojih dohodkih veliko škodo, tako da se prošt in kanoniki s temi dohodki ne morejo dostojno vzdrževati. Zato je kralj Maksimilijan kot prezentator cerkve sv. Mihaela pri Novem mestu *(parrochialis ecclesia sancti Michaelis prope Rudolfsuuerde)*, katere letni dohodki ne presegajo štirih mark srebra, predlagal njeno inkorporacijo kapitlju, da bi mu tako pomagal. Z apostolsko avtoriteto torej pooblašča opata, naj zadevo preveri in župnijo za vedno inkorporira kapitlju, dušno pastirstvo v njej pa zaradi tega ne sme trpeti. Izdano v Vigevanu *(datum Vigleveni, Novariensis diocesis)* leta 1496, osemnajstega dne septembrskih kalend, v petem letu papeževanja.

(1) Orig. perg. A; 38,5 x 24,5 cm, plika 3,5 cm; plika brez sledov pečata; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 19, št. 6; stara sign. A N° 53.
* *in Rudolffsberde* popravljeno iz Rudolffwerde; **dvanajst kanonikov popravljeno iz enajst.
– Regest (lat.) na hrbtni str. ima izraz incorporatio.
(2) Orig. perg. B; 38 x 27,7 cm, (plika razprta); viseči pečat odpadel; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 19, št. 7; stara sign. A N° 54.
– Pisava iste roke kot pri listini (1). **Dvanajst kanonikov popravljeno iz enajst.
– Regest na hrbtni strani ima izraz unio, ob kardinalu Bernardinu pa pripis "de Agreda".
(3) Prepis v notarskem instrumentu (regest št. 160)
NŠAL/KANM, f. 19, št. 8; stara sign. A N° 55 (in 16).
Prim. A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 10 (z datumom 1. sept.): »Pravi župnik Šmihelske fare je bil od tega časa novomeški kapitelj.«
(4) Prepis ima tudi Nadškofijski arhiv v Vidmu, AA, Chiese a parte Imperii, Carniola Inferiore, Prepositura di Rudolphswert. (Za podatek se zahvaljujem dr. Božu Otorepcu.)

158. 1496, september, 13., Vigevano

Fragment pisma Maksimilijana I. kardinalu Bernardinu: Maksimilijan, po božji milosti [izvolj]eni [rimski] kralj piše [Bernardinu], kardinalu cerkve sv. Križa v Jeruzalemu in pooblaščenemu papeškemu legatu v zvezi s kapitljem, ki ga je ustanovil njegov pokojni oče cesar Friderik [v Novem mest]u v oglejski škofiji. Zaradi turških [vpadov] v cesarstvo so utrpeli veliko pomanjkanje dohodkov. [Zato prosi, naj] jim [inkorporira] župnijsko cerkev Š[mihel], katere dohodki ne presegajo letno štirih mark zlata *(iiii markh golcz jarlicher gult)*. Trenutno

cerkev [...] milost inkorporacije *(einleybung gunst)* [...], da jo potrdite. Dano v Vigevanu *(Vegleueni)*, 13. septembra 1496, v 11. letu našega rimskega in 7. ogrskega kraljestva.

– Pripis: Kakor prosi presvetli gospod Pogen Bernardina, kardinala sv. Križa in penitenciarija ⟨spovednika⟩ papeža Aleksandra VI., v petem letu ⟨njegovega vladanja⟩.
Sočasni prepis⟨?⟩, papir (brez vodnega znaka), izgubljen del papirja z dobro tretjino besedila; lat. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 1; stare sign. nima (orig. je imel staro sign. A N° 49). (Prim. f. 19, št. 6, 7).

159. 1496, december, 19., Novo mesto

Volfgang Šek *(Scheckh)* proda Matiji Škrobutu *(Sckrobuth)*, novomeškemu *(zw Rudolfsberdt)* meščanu, njegovi ženi Barbari in potomcem kmetijo v Boričevem *(zw Boritsche)* v šmihelski župniji, na kateri živi Gregor Rosenberger. Obljublja jim pravno varstvo po deželnem pravu v metliški grofiji. V potrdilo in pričevanje je vtisnil na listino svoj pečat, za pečatenje pa je poprosil še novomeškega meščana Matijo Mastnika *(Mastnickh)*. Listina izdana v Novem mestu v ponedeljek pred sv. Tomažem apostolom 1496.

Orig. papir; 22 x 29,6 cm; sledovi dveh pečatov v zelenem vosku; nem. jezik.
ARS, Zbirka listin (št. 962); na hrbtni strani stara ⟨komaj berljiva⟩ novomeška sign. B N° 108.

160. 1497, januar, 21., Novo mesto

Notarski prepis (vidimus) listine kardinala Bernardina o inkorporaciji šmihelske župnije. Leta 1497, v petnajsti indikciji, v petek 21. januarja so v prisotnosti podpisanih prič stopili pred notarja novomeški prošt in arhidiakon Dolenjske marke Jakob Turjaški *(Jacobus Awrsperger in Rudolfswerd prepositus)* ter drugi kanoniki in duhovniki oglejske škofije. V rokah so držali listino kardinala Bernardina z velikim pečatom na svileni vrvici in prosili, da jo prepiše. *Sledi besedilo listine, izdane 15. avgusta 1496 (regest št. 157).* / Uradni prepis listine, veljaven povsod in pred vsakim sodiščem, je napravil javni notar Fabijan Parol v prisotnosti naprošenih prič. To so: Gregor Lichtenberg⟨?⟩ *(Liechten[berg?])*, Gregor Kupicz in Ozvald iz Metlike *(Osbald de Metling)*.

Pripis notarja: Fabijan Parol iz Šentruperta *(de Sancto Rudperto)*, duhovnik oglejske škofije in javni notar cesarske avtoritete, ki je bil prisoten in je videl in slišal vse, kakor je povedano, je lastnoročno napisal ta javni instrument, ga podpisal in objavil, ter ga v pričevanje opremil s svojim običajnim znakom in imenom ter s pečatom Novega mesta.

– Notarski znak: trojna roža v vazi na podstavku z napisom: A M K/ O V S M/ Fab[ianus] Parol.
Orig. perg.; 28,5 x 37,2 cm, plika 4 cm; delno ohranjen le perg. trak visečega pečata; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 19, št. 8; stara sign. A N° 55 (in 16).

161. 1497, februar, 14.

Pogodba med novomeškim magistratom in kapitljem zaradi kapiteljskega vrta ob obzidju. Mestni sodnik Hubert Činčič *(Tschintsthitz⟨!⟩)*, mestni svet in celotna občina podeljujejo proštu in kanonikom zemljišče *(grund und statt)* blizu cerkve sv. Nikolaja, kjer si bodo lahko zgradili kapiteljsko hišo in drugo potrebno, poleg tega pa jim podeljujejo še zemljišče, ki je od nekdaj pripadalo cerkvi sv. Nikolaja, leži pa nasproti cerkve med vrtom pokojnega Martina "Samapucha" in hišo Simona Godca *(Simon Godez)* vse do mestnega obzidja, ob katerem

morajo pustiti prostrano pot za vožnjo in ježo. To izpričujejo z obešenim tajnim mestnim pečatom *(eigen decret⟨!⟩)*. Listina izdana 1447⟨!⟩, na dan sv. Valentina.

Prepis iz 18. stol; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 2 (neka stara sign. N N° 6).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 40, št. 10.
– Opomba glede imena sodnika: I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 137 in 204 ga imenuje Čimšič, A. Kraus (glej spodaj) pa "Tschimtschitz" (Čimčic). Ime Samapuch piše Kraus kot "Samopuch".

Prim. regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. H N° 4.

»Mesto dodeljuje *(assignat)* kraj za izgradnjo kapitlja in kanoniških hiš *(pro capitulo et domibus canonicorum aedificandis)* in jih razglaša za izvzete iz mestne jurisdikcije *(a iurisdictione sua liberum)*.«

162. 1497, marec, 10., Innsbruck

Maksimilijan I. podeljuje novomeškemu proštu in kapitlju ter njihovim naslednikom pravico, da v primeru, ko kdo od kanonikov ali njihovih vikarjev umre, naj se to zgodi kjerkoli *(in was gerichten oder gebieten das beschehe)*, ne sme pokojnikove zapuščine *(verlassen hab vnnd gut)* vzeti nihče, ampak ostane kapitlju *(inen das geruelich volgen vnd gelassen sol werden von allermenigklich vnuerhynndert)*. Vse svoje podanike opominja, naj jim ne kratijo te pravice, ampak jim jo pustijo uživati *(sy der geruelich gebrauchen vnd genntzlich dabay bleyben lassen)*. To izpričuje z listino, izdano v Innsbrucku v petek po nedelji "letare" leta 1497, v devetnajstem letu rimskega in 12. letu ogrskega cesarstva⟨!⟩.

Listina izgubljena. Regest napravljen po objavi A. Krausa.
Objava (delna): A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 40–41, št. 11.

163. 1497, julij, 28.

Notarski instrument o postavitvi zastopnika pri cesarju Maksimilijanu. Leta 1497, v 15. indikciji, v petem letu papeža Aleksandra VI., v petek 28. julija nekako ob drugi uri je stopil *(personaliter constitutus est)* pred podpisanega javnega notarja Mihael Sterleker *(Sterlegkher)*, stalni rektor *(rector perpettuus)* župnijske cerkve Device Marije v Lanišču ⟨Šmarje-Sap⟩ *(in Hardlandt)* v oglejski škofiji, in na najustreznejši način *(melioribus modo, via, forma et causa, quibus melius et efficacius potuit et debuit)* slovesno postavil *(constituit, curavit et solemniter ordinavit)* za svojega zastopnika *(suum verum, ratum, legitimum et indubitatum procuratorem, actorem, factorem et negociorum suorum gestorem et vicarium specialem et generalem)* Jakoba Zlatca *(Szlatecz)*, kanonika kolegiatne cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu *(in Ruedolfswerd)*; ta naj stopi pred rimskega kralja Maksimilijana in izposloval njegovo soglasje *(ad petendum et obtinendum graciam, consensum atque favorem)*, da se lahko pravno upre stiškemu opatu in samostanu *(contra... abbatem et conventum monasterii Sitticensis)* v obrambo svoje cerkve, hkrati pa naj ga tudi poprosi za vrnitev v prvotno stanje *(se in iure opponendi, cclesiam suam defendendi et pristine libertatis restitutionem petendi)*, inkorporacija omenjene Sterlekerjeve cerkve stiškemu samostanu je bila namreč napravljena proti njegovi volji; zamolčali so resnico in navedli neresnico v njegovo škodo, a tudi v nemajhno škodo cerkve in bogoslužja *(qui... ecclesiam prefatam eo invito tacita veritate et narrata falsitate dicto eorum monasterio incorporare et unire procuraverint in dicti constituentis dispendium et gravamen; nec non in dicte ecclesie sue defectiones, destructiones ac divini cultus diminutiones non modicos)*. Napravljeno omenjenega datuma v sobi novomeškega kapitlja *(in stuba capituli in Ruedolfswerd)*. Kot priče so bili navzoči:

Jurij Škrile *(Schkrile)*, Klement Škerbelja *(Schkerbeila)* in Pavel Czeitlich, kanoniki omenjene kolegiatne cerkve, ter Peter, kaplan v Šmihelu ⟨pri Novem mestu⟩.

Pripis notarja: Instrument napisal in podpisal Fabijan Parol *(Paroll)*, javni notar cesarske avtoritete.

– Notarski znak: vaza s tremi cvetovi, srednji je tulipanov, spodaj v treh vrstah napis: A M R / O V S M / Fab[ianus] Paroll.
– Regest na hrbtni strani ne podaja prave vsebine: »"Michael Sterlekar", župnik v Šmarju v Lanišču ⟨Šmarje–Sap⟩, postavi *(constituit)* svojega zastopnika Jakoba Zlatca *(procuratorem Jacobum Slatez)*, opravki za inkorporacijo omenjene župnije stiškemu samostanu *(et incorporationi parochiae dictae monasterio Sitticensi facienda)* pred kraljem Maksimilijanom, 1497.«
Orig. perg.; 25,5 x 28,2 cm; levo spodaj notarski znak Fabijana Parola; lat. jezik.
NŠAL, Zbirka listin; stara novomeška sign. M N° 119.

164. 1497, julij, 28.

Notarski instrument o postavitvi zastopnika pri cesarju Maksimilijanu. Pred javnega notarja Fabijana Parola so stopili Jakob Turjaški *(Awersperg)*, prošt kolegiatne cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu, Mihael Sterleker *(Strilegkh⟨!⟩)*, dekan te cerkve, in drugi ⟨neimenovani⟩ kanoniki... ter postavili svojega zastopnika *(constituerunt suum verum certum legitimum et indubium procuratorem actorem factorem et negotiorum suorum gestorem ac nuncium specialem et generalem)* novomeškega kanonika Jakoba Zlatca *(Jacobum Szlaticu⟨!⟩)*, da bi ustanovitelja *(autorem fundatorrum et erectorem)* kralja Maksimilijana poprosil za inkorporacijo župnijske Marijine cerkve v Trebnjem *(in Treffen)* – soglasje sedanjega župnika so že dobili *(post moderni pastoris consesum)* – ter za pismo svetemu sedežu s prošnjo za to inkorporacijo *(nec non literas ad huiusmodi incorporationem ad sanctam sedem apostolicam petendam et obtinendam)*. Hkrati naj izposljuje od kralja tudi pismo za oglejskega patriarha s prošnjo, da inkorporira kapitlju tudi dolenjski arhidiakonat *(archidiaconatum Marchie)*, kar bo povečalo čast kapitlja. Navzoči so bili: Gregor Zagorec *(Zagoretz⟨!⟩)*, kaplan v Šentrupertu, in Peter, kaplan v Šmihelu pri Novem mestu, Fabijan Parol *(Pawl⟨!⟩)*, notar *(potarius⟨!⟩)*.

Listina izgubljena. Regest napravljen po objavi A. Krausa.
Objava (delna): A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 41, št. 12.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 70, op. 1.

– Popis kapiteljskega arhiva 1758 omenja listino pod sign. M N° 99 z naslednjim regestom:

»Jakob Turjaški *(Averspergar)*, prošt, Mihael Sterleker *(Sterlekar)*, dekan, in N., novomeški kapitelj, postavijo svojega komisarja oz. prokuratorja Jakoba Zlatca *(Slatez)* za ⟨poslanstvo⟩ k Maksimilijanu, ustanovitelju ⟨kapitlja⟩, da bi ga prosil za inkorporacijo trebanjske župnije in za posredovanje pri patrijarhu, da bi inkorporiral kapitlju dolenjski arhidiakonat *(archidiaconatum Marchie)*. 1497.«

165. 1497

»Jenže Ostreža *(Jenshe Ostresha)* zapušča kapitlju dvor Golo *(Gollhoff)* pri Krki. 1497.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 71.

166. 1498, marec, 21.

Matija Škrobut *(Mathia Skroboth)* in njegova žena Barbara prodata proštu in kapitlju cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu *(zw Ruedolfswerd)* svojo kmetijo v prosti lasti v Boričevem *(zv Boritschew)* v šmihelski župniji in metliški grofiji, na kateri živi Gregor Rosenberger, in to skupaj s kupno listino *(kawffbrieff)*, ki sta jo dobila od Volfganga Šeka *(Wolfgankh Scheken)*. V dokaz resničnosti *(zw waren vrkundt)* je Matija Škrobut *(Skröboth)* vtisnil na listino svoj pečat, poprosil pa je tudi Ulrika Arta *(Vlreichen Artter)*, novomeškega sodnika *(die zeit statrichter ze Ruedolfswerd)*, in Matijo Novomeščana *(Mätthiasen Newstetter)*, tukajšnjega meščana, da sta tudi onadva vtisnila nanjo vsak svoj pečat. Listina izdana leta 1498, na dan sv. Benedikta, v postnem času.

Orig. papir.; 21,2 x 28,8 cm; pod tekstom sledovi treh vtisnjenih pečatov v rjavem vosku; nem. jezik.
ARS, zbirka listin (št. 973); na hrbtni strani stara novomeška sign., B N° 56 (in 31).
– Omenjena kupna listina je listina št. 159.

167. 1499, april, 10.

Leta 1499, v drugi indikciji, dne 10. aprila. Franciscus Magonus, doktor prava, generalni vikar Dominika Grimanija, kardinala cerkve sv. Nikolaja "Inter imagines" v Rimu in oglejskega patriarha, in to v svetnih in duhovnih zadevah, potrjuje, da je prejel *(fatemur hodie recepisse)*, 35 dukatov pomoči škofiji *(pro charitativo subsidio)* od Jakoba Turjaškega *(Au⟨er⟩sperger)*, arhidiakona Slovenske marke *(Marchię Sclavonię)*, in sicer po njegovem poslancu Mihaelu Sterlekerju *(Michaele Sterlecher, nuncio eiusdem)*. Zato je dal svojemu kanclerju napisati ta listič *(cedulam)* in ga potrditi *(muniri)* z vtisnjenim pečatom ⟨svojega⟩ urada. Bertrardus Rundulus, kancler, po naročilu.

– Regest na hrbtni strani: »Patriarhu so dajali karitativno pomoč *(dabatur subsidium charitativum)*.«
Orig. papir; 22 x 17 cm (preganjen fol.); vtisnjeni mali pečat; lat. jezik.
ARS, Zbirka listin (št. 981); stara novomeška sign. G N° 51 ⟨popravljena v G N° 40⟩.

168. 1499, maj, 15.

Osterman Turjaški *(Asterman Awrsperger)* poklanja čevljarju Petru Kaligarju *(Petter Caligar schuester)* in njegovi ženi Heleni v kupno pravo domec in vrt *(khaufrecht... auff ainen hoffstat vnd ainen garten daneben)* v vasi Šentrupert *(im dorff Sand Ruprecht)*, in sicer med domcem in vrtom mojstra Mihaela Žnidarja *(meister Michelen Sneider hofstat vnd garten)* in kletjo Jakoba Slunta *(des Jacob Slundt khelder)* na vogalu na trgu pod pokopališčem, kjer le-ta živi. Vrt in domec dajeta letno 42 šilingov činža. Peter Kaligar se lahko odseli, kadar hoče, in tudi tlake mu ni treba delati. Listino je potrdil z malim pečatom *(betschafft)*, ker tokrat ni imel pri sebi običajnega *(grabens sigel)*, za pečat pa je poprosil tudi Sigmunda Mordaxa *(Sigmund Mardachsen)*, oskrbnika v Dolenjem Mokronogu *(pfleger zw Vndernassenfuss)*, in novomeškega kanonika Fabijana ⟨Parola⟩ *(Fabian chorherrn zw Rudolfswerd)*. Listina izdana v sredo po Kristusovem vnebohodu leta 1499.

Orig. perg.; 29 x 19,2 cm, plika 2,5 cm; vsi trije pečati odpadli; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 2, št. 6; stara sign. C N° 12.
Regest: I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 59–60, opis listine: str. 60, op. 1 (prim. tudi str. 306).
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 58–59.

169. 1499, avgust, 14., Dunaj

Kraljevi glavar, namestnik in regent na Dunaju *(haubtman stathallter vnd regenth zu Wienn)* pošilja kranjskemu glavarju Viljemu Turjaškemu prošnjo *(ein suplication.)* novomeškega kapitlja *(durch den probst vnd daz capitl zu Ruedolfswerde)* glede cerkve sv. Ruperta pri Mokronogu *(die pharrkirchen zu sand Rueprecht bey Nassenfues berurend)*. O prošnji je že pisal kralju in vsak dan pričakuje njegov odgovor. V kraljevem imenu priporoča kranjskemu glavarju, naj si prizadeva, da župnija ne bo nadlegovala prošta in kapitlja *(von der berurten pharrkirchen nicht gedrungen noch in daran kainerlay gewalt zugefugt)*, dokler o zadevi ne pove svojega mnenja kralj, nakar bo ukrepal po kraljevi želji. Dano na Dunaju v sredo pred praznikom vnebovzetja, leta 1599.

Sočasni prepis ali orig.⟨?⟩; 22 x 26 cm; brez pečata; nem. jezik.
KANM, f. 23/A, št. 1; stara sign. C N° 17.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 74–75 (z napačnim datumom 15. avgusta 1548 in s temu primerno prirejeno vsebino).
Regest tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 59.

170. 1499, september, 30.

Jurij Špek *(Jörg Spekh)* iz Gradca ⟨Graz⟩ *(zw Parisch Grecz)*, špitalski kaplan, proda kapitlju v Novem mestu *(zw Ruedolfswerd)* dvor Golo v šentjernejski župniji pod krškim sodiščem *(ein hoff zw Golu in sand Partelme pfarr in Landestrosser gericht gelegen)* in mlin z nekaj kmetijami, naseljenimi in nenaseljenimi, v šmarješki župniji *(in sand Margretten pfarr)* blizu Klevevža pri pustem gradu Štrléku na Gomili *(nahent bey Klingenfels vnd bey dem öden gesloss Stërlhekh genant Nagomily gelegen)*. Resničnost tega izpričuje s tem *(vrkund der worhait)*, da je vtisnil na listino svoj lastni pečat, poprosil pa je tudi novomeške meščane Martina Cinčiča *(Martin Zintschitz)*, Klementa Škerjanca *(Clementten Skurianecz)* in Hansa Kramerja *(Hansen Kramer)*, da so tudi oni pritisnili nanjo vsak svoj pečat. Listina izdana leta 1499, v ponedeljek na dan sv. Hieronima.

– Regest (lat.) na hrbtni strani ima za Golo "Gollu", Gomile pa piše kot "na Gomile".
Orig. papir (vodni znak: sidro v krogu); 22 x 29,5 cm; štirje vtisnjeni pečati odpadli (le ostanki zelenega voska); nem. jezik; listina močno poškodovana od vlage.
NŠAl./KANM, f. 7, št. 6; stara sign. B N° 127.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 41, št. 13.

171. 1499

»Osterman in Andrej s Turjaka *(ab Aversperg)* si od bratovščine presvete Trojice sposodita 60 ogrskih dukatov. 1499.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. N N° 14.

172. [pred 1500]

»Marjeta, žena Jurija Schrafusa *(Schrafueß)*, odstopa kapitlju deset podložnikov v Gabrju *(Gabrie)*, ki jih je bil njen mož v svojem testamentu zapustil in volil kapitlju.«

Nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 72.
– Glede datacije prim. regest št. 177.

173. 1500, marec, 5.

Dekan Mihael Sterleker *(Mihael Sterlegker techant)* in vsi kanoniki novomeškega kapitlja *(sand Nikla capitel kirchen zu Ruedolfswerd)* podeljujejo Mihaelu Märchnetu

in njegovim dedičem v kupno pravo kapiteljski mlin pod šmihelsko župnijsko cerkvijo pod mehovskim sodiščem ob Težki vodi *(vnderhalb sand Michels pfarrkirchenn ze aller nagst in Maychawer gricht am Swärnwasser)*, in sicer za letno plačilo enega funta denaričev ob sv. Mihaelu. Resničnost izpričuje listina ⟨pečatena⟩ z visečim pečatom kapitlja. Napravljeno in izdano v četrtek pred sv. Gregorjem, v postu leta 1500.

Regest (ali bolje komentar v lat. jeziku) na hrbtni strani: »Dokaz, da mlin pod šmihelskim župniščem pripada kapitlju.«
Orig. perg. kasiran z dvema vrezoma; 29,8 x 29 cm, plika raztegnjena; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 19, št. 9; stara sign. B N° 111.

174. 1500, marec, 12.

Dekan Mihael Sterleker *(Michael Sterklegkher techantt)* in vsi kanoniki novomeškega kapitlja *(sand Nikla capitel kirchen zw Ruedolfswerd)* v proštovi odsotnosti *(ym abwesenn des erwirdigenn vatters vnd herren brobsts daselbs)* izjavljajo, da je Jurij Mordax *(Jorg Mardax)* podaril kapitlju svoj mlin v prosti lasti, ki stoji v Šmihelu, takoj pod župnijsko cerkvijo pri Farovških njivah ob Težki vodi *(underhalb sand Michel pfarkirchen ze aller nagst vnd bey des pfarrhoffs ägkernn am Swären wasser gelegen)*, od katerega bodo dajali *(raichen vnd bezallen süllen)* mlinar Mihael Märchne in njegovi dediči vsako leto na dan sv. Mihaela funt denaričev činža *(zw zins)*, ter dve njivi – na eni živi Simon Godec *(Godetz)* in daje 30 šilingov, drugo je imel Kellicher in daje 40 šilingov – za mašno ustanovo v cerkvi sv. Ane na Grabnu *(am Graben in sand Anna kirchen)*, ki obsega tedensko mašo, zadnji dve maši o božiču in eno o veliki noči, ko naj bi duhovnik ⟨vsako leto⟩ blagoslovil tudi velikonočno jagnje in velikonočno jed, in sicer v stolpu ⟨gradu⟩ na Grabnu *(in dem thueren am Graben)*. Da to izpričajo in zagotovijo *(vrkund vnd von pesser zeugnus willen)*, da bodo obljubljeno spolnjevali, so kanoniki obesili na listino kapiteljski pečat *(vnsers capitels aigen in sygil)*. Listina izdana v postu leta 1500, na dan sv. Gregorja, papeža.

Orig. perg.; 30,5 x 26,7 cm, plika 4,7 cm; pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 7; stara sign. A N° 21 (in 66).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 41, št. 14.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 73.
– Pripomba na hrbtni strani pove, da gre za tedensko mašo ob sobotah.

Prim. tudi nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 56:

»Jurij Mordax iz Grabna *(Georgius Mordax de Graben)* odstopa bratovščini presvetega Rešnjega Telesa dve kmetiji v Gabrijelah *(in Gabriele)* ⟨naknadno spremenjeno v Gabrje *(Gabrie)*⟩.«

J. Gregorič, *Beneficiji pri cerkvi sv. Miklavža*, v: Križ 12 (1942), str. 53–54 in Rast, 1. izredna številka 1994, str. 179, omenja regest kot zadnji od listin, ki zadeva beneficij sv. Rešnjega Telesa ter ga postavlja že v 16. stol.

175. 1500, marec, 28.

Osterman Turjaški *(Asterman Awespergar)* poklanja duhovniku Mihaelu Ambrožiču *(Michelen Ambrosicz)*, šentruperskemu *(zw sand Rueprecht)* kaplanu, in dedičem v kupno pravo domec, vrt in njivo, imenovano "Lyssina", ki leži med njivo Ruperta Juga *(Ruppe Jug)* in travnikom mesarja Štefana *(Steffan Fleischakher)*, domec in vrt pa sta pri domcu mojstra Gregorja, krznarja *(pey maister Gregor Khursnar)*, vzdolž jarka, kjer je nekoč živel "Jure Rosecz". Od poklonjenega bodo letno dobivali pet denaričev manj kot pol funta činža. Lahko ga tudi prodajo ali

zastavijo, vendar mora ustrezno pismo nositi pečat Ostermana ali njegovih naslednikov; posest ni obremenjena s tlako. To izpričuje z listino, pečateno z lastnim visečim pečatom, ker tokrat ni imel pri sebi vrezanega pečata; poprosil je tudi Ludvika Galla *(Ludbeig Gallen)* in Friderika Rainerja *(Fridraeich Rainer)*, da sta obesila nanjo svoja pečata. Listina izdana leta 1500, v soboto pred postno nedeljo "letare".

Orig. perg.; 31 x 19,3 cm, plika 2,7 cm; vsi trije pečati odpadli; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 7; stara sign. B N° 125.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 88, št. 101.
Prim. obširnejši opis pri I. Steklasi, str. 60: "Lyssina" prevaja z "v Lisinah", sicer pa ima več napak: ime "Rosecz" napačno bere kot "Popeg", "Rainer" kot "Pammer".
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 60.

176. 1500, avgust, 3., Augsburg

Cesar Maksimilijan I. je ustregel prošnji novomeškega kapitlja in naročil naslovniku pisma ⟨verjetno vicedomu⟩, naj kaplanom in kapitlju dovolil zgraditi tabor *(befestigung)* ⟨v Mirni Peči⟩, kolikor to ne škoduje cesarju ali deželi. V nasprotnem primeru naj mu to sporoče. Augsburg, v ponedeljek pred sv. Ožboltom leta 1500.

Listina izgubljena. Regest napravljen po objavi A. Krausa.
Objava: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 42, št. 17. (Pismo je bilo že takrat delno odtrgano.)
– Opomba: Kraus v svoji objavi predpostavlja, da gre za Mirno Peč, ki se v ohranjenem delu pisma imensko ne navaja; verjetno je našel podatek v regestu na hrbtni strani, sicer prim. predhodno listino, ki je tudi izgubljena, in nedatirani regest tretje podobne ali morda prav te izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Mirna Peč N° 61:

»Soglasje za izgradnjo utrdbe v Mirni Peči *(Consensus faciendi fortalitii in Hönigstein)*.«

177. 1500, avgust, 18.

Neža *(Agnes)*, vdova po Pavlu Meltzu in hči pokojnega ⟨Nikolaja⟩ Kozjaškega *(Kosyegkhers)*, podarja kapitlju v Novem mestu *(capitl sand Nicla kirchen zu Rudolfswerd)* deset kmetij v vasi Gabrje v šentjernejski župniji pri Pleterjah *(darff Gabriach in sand Bartlme phar pei Plettriach in Aglern bistumb gelegen)*; pet od njih je njen bratranec Jurij Schrafus *(Jorg Schrafues)* poklonil bratovščini Rešnjega Telesa pri sv. Nikolaju, pet pa bratovščini sv. Trojice pri sv. Antonu v Novem mestu. Zanje naj kapitelj v ponedeljek po kvatrni nedelji opravlja v večen spomin péto vigilijo z zadušnico ter dve maši; temu dodaja za priboljšek še svojo kmetijo v Gabrju, na kateri je nekoč živel "Moyllikh". V pristno potrditev tega *(des zu warer vrkund)* izdaja listino, za katero je prosila kostanjeviškega opata Janeza *(Hansen abt zu Landestrost)* in Hansa Črnomaljskega *(Hansen von Tschernöml)*, da sta nanjo obesila vsak svoj pečat. Listina izdana v torek po Marijinem vnebovzetju *(vnser lieben frawen schidungtag)* leta 1500.

– Regest (lat. in nem.) na hrbtni strani imenuje Nežo "Meltzin", popis kapiteljskega arhiva iz leta 1758 pa "Melzhin".
Orig. perg.; 56 x 33,5 cm, plika 3.3 cm; oba pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 8; stara sign. A N° 75 (in 25). Fotografija v Rast, 1. izredna št. 1994, str. 179.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 41, št. 15, s pripombo, da je listina ohranjena v nem. in lat. jeziku.

– Kasnejšo usodo desetih hub v Gabrjah opisuje nedatirani regest iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 92:

»Deset kmetij v Gabrjah, ki jih je kapitelj razdelil na dva enaka dela, je odlično razdeljenih, ta ⟨del⟩ pa je pri Pankracu Sauerju.«

Prim. naslednji regest (št. 178).

178. 1500, avgust, 18., Velesovo.

Notarski instrument o ustanovi Neže Melz. Leta 1500, 18. avgusta, v tretji indikciji, v osmem letu papeža Aleksandra VI., je vpričo javnega notarja in spodaj podpisanih prič Neža, vdova po Pavlu Meltzu *(Melz)*, hči pokojnega Nikolaja Kozjaškega *(Nicolay Kosyacker)* izjavila svojo poslednjo voljo: Za rešitev svoje duše in duš svojih sorodnikov ustanavlja tedensko mašo v kolegiatni cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu *(in oppido Rudolfswerdt)*, za kar namenja deset kmetij v Gabrju v župniji Šentjernej blizu samostana Pleterje *(in villa Gabriach plebis sancti Wartholomei prope monasterium Pletriach)*. Kmetije je njen najbližji sorodnik v ravni črti Jurij Schrafus *(Georius⟨!⟩ Schrawfus)* zapustil cerkvi sv. Nikolaja za posojilo, ki ga je v stiski dobil od udov bratovščine *(racione cuiusdam mutui... a fratribus)* Rešnjega Telesa in sv. Trojice, pridruženih omenjenemu kapitlju, vendar z glavnim namenom *(principalius)* ustanoviti aniverzarij ⟨obletno mašo⟩. Ker misli, da to ne zadostuje, daje še eno kmetijo *(mansum)* iz svojega v isti vasi, da jo v imenu kapitlja posedujeta Mihael Sterleker, dekan, in Klement Škerbela, kanonik in kapiteljski oskrbnik *(Michaelem Sterlecker... et Clementem Sckerbelle)*, ki se obvezujeta, da bo omenjena tedenska maša opravljena vsak ponedeljek pri oltarju Rožnovenske Matere božje *(in ara sancte Marie de rosario)*, kadar to ne bo mogoče, pa naslednji dan. Obenem kapitelj odvezuje Nežo deleža pri dolgu omenjenega Schrafusa *(in debito per dictum Schrofus contracto)*. V imenu kapitlja sta omenjeni dekan in kanonik prosila notarja Jurija⟨?⟩, da to potrdi z izdajo enega ali več izvodov te notarske listine *(in cuius fidem... quesierunt... quatenus eis super premissis unum vel plura instrumentum vel instrumenta conficerem)*. Napravljeno v samostanu dominikank v dolini sv. Marije pri Kranju *(in monasterio dominarum vallis sancte Marie ordinis sancti Dominici proprie oppidum Krainburck)*. Priče: Lavrencij, vikar v Vodicah *(in Bodicz)*, Marinus, kaplan v Cerkljah *(capellano in Cerkla⟨?⟩)*, Matija, duhovni pomočnik ⟨kaplan⟩ v Cerkljah *(cooperatore in Zirckla)*, in častiti možje Urban Desa, Marko Sertor, Zernc oz. Momus iz Vogelj *(Zernc alias Momus de Voglaich)*.

Pripis prvega notarja: Jurij⟨?⟩ Klobučič *(Ge[o]rius Clabuczcz)*, duhovnik oglejske škofije in javni notar papeške avtoritete izpričuje, da je skupaj z naštetimi pričami in spodaj podpisanim notarjem tej ustanovi sam prisostvoval in v skladu s tem, kar je sam videl in slišal, lastnoročno napisal in podpisal ta javni instrument ter ga opremil s svojim znakom in imenom. Obenem potrjuje razuro v predzadnji vrsti. V velesovskem samostanu.

Pripis drugega notarja: Fabianus, duhovnik oglejske škofije in javni notar cesarske avtoritete potrjuje s svojim podpisom in notarskim znakom gornjo ustanovo, ki je bila napravljena tako, kakor je zapisano.

– Prvi notarski znak: ključa sv. Petra, nad njima deblo z dvema brstečima listoma v obliki srčka na vsaki strani, V sredini ime Ihs, Maria, spodaj zavit trak z napisom G Clabuczcz notarius.
– Drugi notarski znak: deblo s tremi brstečimi cvetovi na stopničastem vznožju z napisom: S S v / S[ignum] Fabiani notarii.
Orig. perg.; 33 x 27,5 cm; brez pečatov; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 9; stara sign. A N° 75 ⟨enako kot pri f. 7, št. 8⟩ (in 104).
– A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 41, št. 15 to listino v lat. jeziku le omenja v zvezi s predhodno, ki govori o isti ustanovi. Glej regest št. 177.

179. [1500 ?]

Kapitelj prosi cesarja Maksimilijana ⟨I.⟩ da dovoli utrditi župnijsko cerkev v Mirni Peči *(im Hönigstain)*, ki je dobro miljo oddaljena od mesta, sicer pa miljo naokrog ni nobenega gradu. Prosijo ga, da bi smeli zgraditi tabor *(ein beuestigung)*, da bi tako cerkev zavarovali pred napadom "nevernikov", v njej pa bi našli zavetje kristjani, trgovci in vozniki *(wagenman)*, saj pelje cesta tam mimo.

Listina oz. pismo izgubljeno. Regest napravljen po objavi A. Krausa, ki ima pri letnici vprašaj.
Objava: (1) A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 41–42, št. 16. (2) F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 44, z datumom v oklepajih.

180. 1501, februar, 15.

Notarski instrument o poravnavi med zastopniki cerkve sv. Jakoba v Vavti vasi in Marijo Frölich. Leta 1501, v četrti indikciji, v ponedeljek 15. februarja opoldne so stopili pred podpisanega javnega notarja Mihael Lipec, kanonik cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu in kapiteljski oskrbnik *(Michael Lipecz sancti Nicolai in Rudolfswerd canonicus et pro tunc eiusdem capituli procurator)*, kot razsodnik in posrednik med tožnikoma Martinom Ovnom *(Martinum Ouen)* in Klementom Klunom *(Clementem Klun)*, ključarjema cerkve sv. Jakoba v Vavti vasi *(victricos sancti Iacobi ecclesie in Waltendorff)*, ter toženko Maro Frölich, vdovo po novomeškem meščanu Marinu Frölichu *(matronam Mare Frolechin relictam quondam Marini Frölich concivis)*. Toženka je hranila denar omenjene cerkve, ki pa se je izgubil *(que peccunia cum prefata Mare reposita et conservata fuit, finaliter et deperdita)*, zato so jo izročili sodišču. Ker ključarjev ni zadovoljila nobena preiskava in nobena razsodba, sta se končno oglasila pri duhovnem sodniku, generalnem vikarju oglejske cerkve. Razložila sta mu zadevo in od njega izprosila poziv, da se mora Mara sama ali njen zastopnik v treh tednih po prejemu pisma pod kaznijo izobčenja zglasiti pri njem. Da bi se zmanjšali stroški in bi ne bilo nekoristnih poti, je kanonik Mihael odločil, da bo dala Mara ključarjem za bratovščino sv. Jakoba pri omenjeni cerkvi v naslednjih dveh letih štiri talente, in sicer vsako leto po dva, ključarja pa vsak po enega. Na prošnjo kanonika Mihaela je poravnavo potrdil notar z javnim instrumentom, izdanim v kapiteljski hiši sv. Nikolaja v Novem mestu *(in Rudolfswerd in domo capitulari sancti Nicolai)*. Priče: namestnik dekana Jurij Škrilj *(presentibus...Georgio Sckhrille, tunc temporis vicedecano)*, kanonika Klement Škerbelj *(Clemente Sckerbeylla)* in Jakob Zlatec *(Iacobo Slatecz)* ter zaprisežena člana novomeškega mestnega sveta Matija Mastnik *(Mathia Mastnick)* in Jurij Močnik *(Georgio Motschnick)*.

Pripis notarja: Blaž Kobeczler iz Črnomlja, duhovnik oglejske škofije, ki je skupaj s pričami prisostvoval poravnavi ter vse videl in slišal, kakor je rečeno, je lastnoročno napisal ta javni instrument in ga v pričevanje podpisal s svojim običajnim znakom, imenom in priimkom.

– Notarski znak: odsekana veja s trojnim poganjkom: listom, tulipanom in želodom. Na tristopnem ločenem podstavku napis: Blasius Kobeczler.
– Regest na hrbtni strani imenuje vdovo "Frolechin", popis regestov 1758 pa "Frolekin".
Orig. perg. (poškodovan na spodnjem pregibu); 32 x 33 cm; brez pečata; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 19; stara sign. M N° 2 (in 131).
– Že 28. marca in ponovno 30. avgusta 1500 je pisal v tej zadevi dekan Sterleker Frančišku Mazonu, generalnemu vikarju v Ogleju. O tem je ohranjen zapis v Nadškofijskem arhivu v Vidmu, Chiese a parte Imperii, Carniola Inferiore, Prepositura di Rudolphswert. (Za podatek se zahvaljujem dr. Božu Otorepcu.)

181. 1501, februar, 19.

Ustanovna listina v obliki testamenta. Novomeški meščan Marko Cicigoj *(Cicigoy)* podeljuje novomeškemu kapitlju vinograd, ki je bil poprej Kokaljev *(des Cockol)* na Novi gori pod cerkvijo Naše ljube Gospe v župniji Šentpeter *(in dem Neüen berg unter Unser lieben frawen in Sanckt Peters Pfhar)* ⟨na Trški gori⟩, in približno osem juter njiv *(acht tagwerkh pawes ongeuerd)*, ki leže pri Kačičevi hiši proti Krki *(zum Khetschitsch Herdtsal der Gurkh [zu?])*, in veliko srebrno posodo *(pecher)* z 12 srebrnimi žlicami ter 405 sadik *(zespen)* za večno ustanovno mašo ob petkih v novi špitalski cerkvi sv. Elizabete, v spomin nase in na svoje pokojne sorodnike. Zanjo naj skrbita kanonik Jakob Zlatec *(Slatetz)* in meščan Martin Činčič *(Tschimtschitz)*, po njuni smrti pa ključarji špitalske cerkve in mesto. Pečateno z visečim mestnim pečatom. Izdano v četrtek *(phinztag)* pred praznikom sedeža sv. Petra leta 1501.

– Regest na hrbtni strani imenuje Novò Goro "Stadtberg" (Trška gora).
Prepis iz časa prošta Jabacina (18. stol.); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 5; brez stare signature.

182. 1502, marec, 14.

Gregor Kompoljski *(Gümpoler)* in njegova žena Elizabeta *(Elspet)* prodata proštu, dekanu in novomeškemu kapitlju *(dem... capitl sand Nikla kirchen zu Rudolfswerd)* opuščeni mlin, kmetijo in ribolov v Vavti vasi pod mehovskim sodiščem *(zu Waltenndarff in sand Michel phar Mëychower gericht)* – ribolov je na Krki od Jurke vaši do Skalne stene *(auff der Gurckh wërët von Jurkendarff pis auff die Stain want)* – za 50 ogrskih guldnov, zlatih dukatov ali črnih denaričev dobre deželne veljave po gulden za funt, in 20 denaričev *(vmb funffizigkh gulden vngern vnd ducatn in gold vnd schwarzer munss, die zeit gueter landeswerungin Crain, je ein gulden per ein phundt vnd zwainzigkh phening)*, skupaj z listino kranjskega deželnega glavarja Viljema Turjaškega *(Wilhalbmen von Awersperg)*. To izpričuje z listino, za katero sta prosila Hansa Črnomaljskega, višjega dednega točaja na Kranjskem *(Hansen von Tschernöml, obristen erbschenken in Crain vnd auff der March etc.)*, in Sigmunda Pirscha, metliškega glavarja *(Sigmunden Pÿersen, die zeit haubtman in der Mettling)*, da sta nanjo obesila vsak svoj pečat. Listina izdana v ponedeljek po nedelji "iudica" leta 1502.

– Regest na hrbtni strani: »Gregor Kompoljski *(Gumpoler)* in Elizabeta prodata kapitlju mlin in hubo *(fundum)* v Vavti vasi ter ribolovno pravico do Velike skale *(usque ad Magnam petram)*.«
Orig. perg.; 49 x 28,9 cm, plika 4,5 cm; oba viseča pečata s trakovoma vred odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 13, št. 1; stara sign. B N° 106 (in 143).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 42, št. 18.

183. 1502, april, 24.

Pavel Schuster iz Šentruperta in njegova žena Polona *(Appollonia)* naznanjata, da sta novomeškemu kanoniku in sedanjemu šentruperskemu kaplanu Fabijanu Parolu dolžna devet ogrskih guldnov v zlatu, ki si jih je bil od njega sposodil pokojni Mihael, ženin brat[ranec?], ⟨duhovni⟩ pomočnik v Šentrupertu, a tudi sama sta si od Parola sposodila en gulden v zlatu dobrega črnega kova *(gueter schwarzer munß?)*. Zato sta mu zastavila svojo hišo in domec v Šentrupertu. Dolg z obrestmi vred obljubljata vrniti v naslednjih treh letih, sicer sme Parol njuno hišo in domec obdržati kot svojo lastnino. Priče: šentruperski sosedje Luka Šega *(Schega)*, Mihael Hrastič *(Michel Chraßtitsch)* in

Peter Kaliger *(Caliger)*, oskrbnik pri Andreju Turjaškem *(Andre von Awrsperg ambtmann)* Martin iz Škrljevega *(Mert von Greilaw)* ter Jurij Bebar iz Radeč *(Juri Webar von Ratschach)*. Listino sta pečatila Hans Czumdorffer, ⟨duhovni⟩ pomočnik v Šentrupertu, in Krištof Turjaški *(von Awrsperg)*. Izdana je bila na sv. Jurija dan leta 1502.

Orig. papir (vodni znak: sidro); 21,5 x 29,3 cm; dva vtisnjena pečata na hrbtni strani odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 10; stara sign. C N° 22 ⟨komaj vidno⟩ (in 208).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 42, št. 19.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 72. (Kaplana Mihaela imenuje Ambrožiča, pečatil naj bi bil Hans Tzandorfer, Parol pa naj bi bil "gemains capplan").
Regest tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 60–61.

184. 1502, december, 13.

Metliški mestni svet, sodnik in metliška soseska prosijo novomeškega dekana, kanonike in kapitelj cerkve sv. Nikolaja, da v odsotnosti novomeškega prošta pritisnejo kapiteljski pečat na pismo, naslovljeno kranjskemu vicedomu glede denarne pomoči, ki jo je cesar obljubil Metliki za gradnjo obrambnih naprav *(geltshalbn... zu hilff gemeiner stat Mettling dem weerlichen paw)*. Prošnja, pečatena s tajnim mestnim pečatom *(statsecret)*, je bila izdana v torek na dan sv. Lucije, device in mučenke, leta 1502.

Orig. papir (brez vodnega znaka); 22 x 21,5 cm; vtisnjeni pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 11; stara sign. M N°30.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 42, št. 20. Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 73.

185. 1503, februar, 24.

Sigmund Villanders *(vonn Villanders)* zastavi novomeškemu proštu, dekanu in kapitlju za 20 funtov črnih denaričev posojila dve kmetiji v (Gorenjih) Črmošnjicah pri Šentjoštu v šmihelski župniji pod mehovskim sodiščem *(zu Ober Tschërmoschnitsch bey Sand Jobst in Sand Michels pharr unnd in Meychowarer gericht)* – na eni živi župan Pavel *(der Paul Suppan)* in daje marko šilingov *(ein markh schilling)* in dve kokoši, drugo, ki je pusta, ima prav tako župan Pavel in daje 40 šilingov, ko bi bila zasedena, pa bi dajala pol marke šilingov in kokoš. Štirinajst dni pred jurjevim ali po njem pa lahko on ali njegovi dediči kmetiji odkupijo za 20 funtov črnih denaričev, kakor je na Kranjskem v navadi. V pričevanje resničnosti je na listino obesil svoj pečat *(insigill)* Sigmund Villanders, za pečatenje pa je poprosil tudi Andreja Galla. Listina izdana leta 1503, v petek na dan sv. Matije apostola.

Orig. perg. (listina kasirana z urezom); 34,5 x 24,5 cm, plika 3 cm; oba pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 12; stara sign. B N° 77.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 42, št. 21.

186. 1503, junij, 26.

Sigmund Villanders proda proštu, dekanu in kapitlju kolegiatne cerkve sv. Nikolaja *(des collegi sand Nickla kirchen zu Rudolfswerd)* od svoje dediščine v prosti lasti dve kmetiji v (Gorenjih) Črmošnjicah ⟨Verdun?⟩ *(czu Ober Tschermoschnitz)* pri Šentjoštu *(bey sand Jobst)* v šmihelski župniji, pod mehovskim sodiščem – na eni živi župan Pavel *(der Paul Suppan)* in daje marko denaričev in dve kokoši, druga je pusta in jo poseduje omenjeni Pavel ter daje 40 denaričev; ko pa bi bila pusta kmetija zasedena, bi dajala pol marke denaričev in eno kokoš; vse to proda za 32 funtov črnih denaričev dobrega kova *(gutter swarczer mũnss)*. Obljublja jim varstvo *(sew ze schermen zuuertretten vnd zuueranttwurtten vor aller klag*

vnd anspruch), če pa bi utrpeli škodo, jim obljublja odškodnino ali vračilo 32 funtov denaričev. Listino je pečatil Sigmund Villanders, ki je poprosil tudi Jurija Širskega *(Jőrgen Scheyrer)*, da je obesil nanjo svoj pečat. Listina izdana leta 1503, v ponedeljek pred sv. Petrom in Pavlom.

Orig. perg.; 34,5 x 24,5 cm, plika 4,8 cm (delno odrezana); od obeh visečih pečatov ostala le perg. trakova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 14; stara sign. B N° 97 (in 53).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 42, št. 23.

187. 1503, junij, 27.

Sigmund Villanders *(von Vilanders)* naznanja, da je dve kmetiji v Črmošnjicah *(zw Tschermannitz)*, ki ju je bil pred časom zastavil novomeškemu kapitlju *(dem erbirdigen hern des kapitlis zw Rudolfbert)* za 20 funtov denaričev, prodal kapitlju v prosto last *(fur frey eygen verkauft)* in od njega prejel celotno kupnino; zdaj prosi, naj mu kapitelj v štirinajstih dneh izstavi kupno listino, kakor je na Kranjskem običajno. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno v torek pred sv. Petrom in Pavlom leta 1503.

Orig. papir; 22 x 26,5 cm; vtisnjeni pečat z grbom, ki ima veliki W in inicialkama SE; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 13; stara sign. B N°47.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 42, št. 22.

188. 1504, maj, 20., Ljubljana

Odlok o desetini. Pavel Rasp, kranjski deželni upravitelj v času glavarja Hansa Turjaškega *(Paul Rasp des edeln herrn herrn Hannsen von Aůrsperg, herrn zw Schonberg meines herrn verweser in Crain)*, naznanja, da je deželno sodišče na zahtevo nekaterih deželanov *(landtlewt)* odločilo *(mit verainter vrtail zu recht erkant)*, da se mora dajati desetina od vsega, kar se seje in žanje, kakor tudi od male desetinske pravde, kot so čebelji panji, ovce, kozlički, prašički in drugo *(von peinstockhen, lemberen, kytzerm, verl vnd anderm)*. Če je število stvari, ki zapadejo desetini, manjše od deset, se desetina plača drugo leto. Kdor bi odločbi nasprotoval in desetine ne bi hotel dajati, kot je že oddavna navada, se mu zapleni premoženje. Odlok deželanov *(solche erkantnuß der landlewt)* daje deželni upravitelj novomeškemu kapitlju, da bo njemu in drugim, ki to žele, v pričevanje. Listino je opremil s svojim visečim pečatom v Ljubljani *(zu Leybach)* v ponedeljek pred sv. Urbanom leta 1504.

Orig. perg.; 32,4 x 20,5 cm, plika 6,3 cm; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 20; stara sign. J N° 9 (in 89).

189. 1504, december, 18.

Gregor Kompoljski in njegova žena Elizabeta *(Gregor Gumpoler vnd... Elspet sein eliche hawsfzaw)* prodata novomeškemu kapitlju mlin *(mulstatt)*, kmetijo in ribolov *(vischwaid)* v Vavti vasi v šmihelski župniji pod mehovskim sodiščem *(zw Waltendorff in Sand Michel pharr Meychower gericht)* skupaj s pismom Viljema Turjaškega *(von Awersperg)*, deželnega glavarja na Kranjskem. Ribolov v Krki sega od Jurke vasi do Skalne stene *(von Jurkhendorff piss auff die Stainwandt)*. V pričevanje je opremil listino s svojim visečim pečatom *(peitschadt)*, ker tokrat ni imel svojega malega *(grabens insigl)* pečata. Za večjo gotovost pa je poprosil tudi Andreja Harrerja *(Andre Harrar)* in Linharta Praunspergerja *(Lienhardt Prawensperger)*, ljubljanskega župana, da sta obesila nanjo še svoja pečata *(insigl)*. Listina izdana v četrtek pred sv. Tomažem, leta 1504.

– Regest na hrbtni strani: »Prepis kupne listine *(litterarum emptitiarum)* za mlin in hubo v Vavti vasi, prav tako tudi ribolov od Jurke vasi do Kamnitega brega *(usque ad Rupem lapideam)*.« Regest iste listine v popisu arhiva iz leta 1758: »Prepis... do Kamnite skale *(usque ad Schallam lapideam)*.«
(1) Orig. perg.; 51 x 27 cm, plika 5 cm; vsi trije viseči pečati odpadli; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 15; stara sign. B N° 71 (in 142).
(2) Prepis.
NŠAL/KANM, f. 13, št. 2; stara sign. J N° 29.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 42, št. 24.

190. 1505, maj, 4., Strassbourg

Cesar Maksimilijan I. naznanja: Potem ko je njegov pokojni oče ⟨Friderik III.⟩ ustanovil novomeški kapitelj in je le-ta doživel razne težave in nasprotovanja *(nachdem den ersamen... bropst techant vnd capitl des stiffts zu Rudolfswerd... teglichen allerlay irrungen vnd widerwerttigkeiten begegnen)*, on pa ga mora kot gospod in deželni knez ščititi *(sie vor gewalt vnd vnrecht zu schermen geburt)*, ga zato z vsemi podložniki in imetjem *(mit sambt iren lewten haben unnd guettern)* jemlje v posebno varstvo *(in vnnser sonnder verspruch schutz vnd scherm genomen vnd emphanngen haben)*. Zato vsem svojim podanikom naroča, naj ščitijo prošta, dekana in kapitelj z njihovimi podložniki, imetjem in posestvi ter naj ne puste, da bi jih kdo protipravno vznemirjal. Dano v Strassbourgu 4. maja 1505.

Listina izgubljena. Regest napravljen po (delni) objavi A. Krausa.
Objava (delna): A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 75–76, št. 25.

191. 1509, januar, 28.

Jurij Mordax *(Jőrg Mordachs)* zastavi novomeškemu kapitlju četrtino žitne desetine v snopih in desetino od prosa, lanú in živinskega prirastka pri mehovskem gradu v šmihelski župniji *(vnter dem geslos Maichaw in sand Michel pharen)*, in sicer za 20 funtov črnih denaričev *(vmb zwaintzig phunt phening schwartzer můntz)*. Listino so pečatili Jurij Mordax *(Jőrg Mordax)*, Klement Škerjanc *(Clement Skhuriantz)*, novomeški sodnik, in Florijan Pogner *(Florian Pogner)*, zapriseženi član mestnega sveta. Izdana je bila leta 1509, v nedeljo pred svečnico.

– Na koncu listine sta dva pripisa: (1) »"Jorg Mordax" potrjuje, da sam lastnoročno podpisuje in pečati listino, ki jo pečatita še "Skuryancz" in "Pogner".« (2) »Jorg Mordax lastnoročno potrjuje, da dolguje poleg zgoraj navedene vsote še osem funtov denaričev za žito, ki ga je dobil v ponedeljek po prazniku Rešnjega Telesa, 11. junija 1509.«
(1) Orig. papir (2 fol., vodni znak: sidro v krogu); 21,5 x 32,2 cm; trije pečati vtisnjeni čez papir; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 2; brez stare signature.
(2) Sočasni prepis.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 16; brez stare signature.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 42, št. 26.

192. 1509, oktober, 16., Costero

Cesar Maksimilijan I. "ustanavlja" v cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu kapitelj s proštom, dekanom in enajstimi kanoniki *(ecclesiam collegiatam et in ea prepositum, decanum et undecim caanonicos in ecclesia sancti Nicolai oppidi nostri Rudolfswerd... erigimus et fundamus)*. Kapiteljski duhovniki bodo v skladu s statuti vsak dan peli dnevnice in jutranjice, večernice pa bodo peli šolarji tega mesta. Vsak dan bodo imeli tudi dve péti maši. Patronatsko pravico pridržuje sebi, medtem ko prezentacija kanonikov ter volitev dekana pripada kapitlju. Za vzdrževanje dodeljuje *(assignamus et donamus)* kapitlju štiri župnije: Šentrupert, Mirno Peč, Ponikvo in Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩, ter dve kapeli v Novem mestu, namreč špitalsko kapelo Device Marije in kapelo sv. Antona. Kapiteljski

duhovniki bodo prebivali v isti hiši, imeli skupno blagajno in pečat ter skupnega oskrbnika ali prejemnika. Maksimilijan priznava kapitlju mestne pravice, hkrati ga oprošča davka na vino in dolžnosti stražarjenja. Obljublja mu svoje posebno varstvo, daje mu pravico, da pečati z rdečim voskom in mu določa proštijski grb – zlatega konja, kakor je na listini naslikan. To izpričuje z listino, opremljeno s svojim visečim pečatom. Dano v taboru pri Costeru* 16. oktobra 1509, v 24. letu rimskega in 12. letu ogrskega kraljestva.

(1) Orig. perg.; 37,8 x 57,5 cm, plika 5,8 cm; viseči pečat cesarja Maksimilijana I. na zlati vrvici (delno poškodovan); lat. jezik.
KANM, f. 7, št. 17 (z dvema prepisoma iz 19. stol., oba z interpolacijami); stara sign. A N° 1.
* Kraja izdaje nisem mogel lokalizirati. Original ima Costezo, a običajno ga vsi berejo kot Costero.
(2) Prepis, vidimiran 19. oktobra 1807, ima pri grbu zlatega konja interpolacijo: "tres flammas igneas ex ore eius evomens". Kraj izdaje "Costezo" (s povzetkom v francoščini).
NŠAL/KANM, f. 14, št. 14 (priloga A k dopisu v: f. 14, št. 25/B.1).
Objava: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 35–37, št. 1.
Regest: Dragotine, str. 75, št. 3 (s fotografijo) in z barvno fotografijo na str. 152.
Regest tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 61.
Barvna fotografija listine in detaljev: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 28–30.
Slov. prevod F. Baraga: Rast, 4 (1993), št. 5–6, str. 292–296. (Slika proštijskega grba te listine je izšla tudi na znamki za 44,00 tolarjev, PTT Slovenija, dan izdaje 9. april 1993.)
– Listino je prevedel v nemščino dekan ljubljanskega stolnega kapitlja v Srični 1526 IV/11. Prim sočsni prepis v NŠAL/KAL, f. 240/18 in nekoliko mlajši prepis v ARS, Vic. a. šk. 56, str. 405–428 (prim. M. Smole, *Vicedomski urad za Kranjsko 5*, str. 309). Tudi prevod dodaja originalu tri plamene, ki švigajo iz ust konju na grbu. Še dva pomembnejša dodatka: (1) Kapitlju sta dodeljeni tudi bratovščina Rešnjega Telesa in sv. Trojice, (2) kapitelj ima privilegij, da njegovi podložniki niso podvrženi deželnemu sodstvu *(auser halb mallefiz nit durch die landt richter, sonder durch ihr patron vnnd herrschafft straff, vnnd peen aingenomben werden soll)*. Kopija v KANM, šk. 205, št. 25/1.

193. 1511, maj, 26.

Novomeški duhovnik Mihael Maček *(Matscheckh)* proda za 10 funtov denaričev deželne veljave novomeškemu kanoniku Klementu Škerbelji *(Clementen Schkerbeilla)* travnik poleg Prečne *(neben der Pretschen)* nasproti kapiteljskega travnika. To izpričuje z izdajo listine, na katero je vtisnil svoj pečat *(vnter mein auffgedruckten betschaid)*, poprosil pa je tudi duhovnika Jakoba Zlatca *(Slatecz)*, da je vtisnil na listino še svoj pečat. Listina izdana leta 1511, v ponedeljek pred sv. Erazmom.

– Regest (lat.) na hrbtni strani: »Mihael "Mazhek", duhovnik, proda novomeškemu kanoniku Klementu Škerbelji *(Skarbella)* travnik poleg kapiteljskega v Prečni *(Prezhina)*.«
Orig. papir (brez vodnega znaka); 22 x 29 cm; oba vtisnjena pečata odpadla (sledovi rdečega voska pri enem in zelenega pri drugem pečatu); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 19; stara sign. B N° 134.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 27.

194. 1511, september, 28.

Testament Petra Dobrote *(Petrus Dobrutha)*, novomeškega kanonika *(von Newenstëtel)* in kaplana v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah *(auff der Töplicz beÿ Rosseck)*. Njegovo telo naj pokopljejo v kapiteljski cerkvi v Novem mestu *(zu Rudolfswerdt)*, za kar odreja 6 funtov denaričev, ki mu jih dolguje bratranec Klement Škerbelja *(Schkerbella)*, in 3 funte denaričev 86 šilingov, ki jih je potrošil prošt v toplicah *(verczert hat im pad)*. Samostanu sv. Frančiška v Novem mestu zapušča 10 funtov denaričev. 100 ogrskih goldinarjev daje za večno mašno ustanovo *(vmb ein ewig begen)* z devetimi mašami in péto zadušnico vsak kvatrni ponedeljek in v nedeljo pred njim s péto vigilijo, in sicer tako, da se kupi zemljiška renta *(gult vnd rent)*. Za bratovščino Rešnjega Telesa daje 10 ogrskih zlatnikov, in sicer "za potrebe ponoči in zjutraj po starem običaju". Dve čaši daje za izdelavo keliha,

zraven pa še nekaj srebra *(zu prochen silber)* in 5 gld. za pozlatitev. Bratrancu Marku, če bo šel za duhovnika, zapušča deset funtov denaričev in molitvenik, sicer pa naj se to kako drugače porabi za božjo službo. Svoje knjige: "Mesret, Biga salutis, Discipulum, Lambardica, Thesaurus, Bartholomeus: *(De proprietatibus)* rerum; Fortalicium fidei, Catholicon; Isidorus: Ethimologiarum", in čašo z oblogo ⟨?⟩ *(mit einer vberlud)* zapušča kapitlju, prav tako dva samostrela in sobno opremo, nekaj od tega, predvsem posodo, pa zapušča kuharici Geri. Dalje zapušča kapitlju dva vola in tri svinje, veliki sod, posteljo in dva konja. Bodočemu kaplanu ⟨v Dolenjskih Toplicah⟩ zapušča dva soda in posteljo, naši Gospe v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah pa sod, štiri puške in štiri samostrele, dva kavlja, škripec in dve sulici. Mojster⟨?⟩ Jakob, slikar *(Maiester Jacob Malër)*, se je za sliko v cerkvi v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah *(hat gedungt ein taffl zu der kirchen)* pogodil za 8 renskih goldinarjev, zraven je dobil funt denaričev, v oporoki pa mu zapušča še 2 gld. za pomoč. Kuharici Geri zapušča tudi malo srebrno čašo, bratrancu Martinu samostrel, novomeškemu špitalu posteljo, kapitlju pa obleko. Pri gospe Keyselljevi so tri postelje, dve blazini in odeja, pri čevljarju, ki je kupil njegovo njivo, pa miza in velika omara. Matjažev sin Hans z Mehovega *(herr Hans, des Mathiasch sun von Maichaw)* mu dolguje *(tenetur)* dva funta denaričev, dva pa mu poklanja za novo mašo; Luka Rodič *(herr Lucas Rodisch)* mu dolguje dva ogrska goldinarja za oblič ⟨?⟩ *(an ainer schauben)* in še 60 šilingov za posojenih 6 gld., od katerih mu je 6 funtov denaričev že vrnil; Jurij Schnitzenpaumer *(Schniczenpawmer)* mu dolguje 1 gld. v denarju ali v vinu, Andrej Harrer iz Višnje Gore *(Harar von Weixlburg)* 80 šilingov namesto Toppenauerja *(Thopenhawer)*, Edlinger Loški *(zu Laas)* 82 šilingov za hrano, Andrej Turjaški *(Awrsperger)* funt denaričev za sina Bastla, drugi Turjaški pa poldrugi funt denaričev za trideset maš za Krištofa *(von begen seines kuecz Christoffen)* in slepo kuharico Maro. Dalje mu dolgujejo: Mordax 30 šilingov, porabil jih je njegov sin Ožbalt *(Osbaldt)* za zdravnika, gospodič Čečker *(juncker Tschesckher)* mu dolguje funt denaričev in 34 šilingov za hrano, Obračan *(Abratchauär)* iz Starega gradu 24 funtov denaričev – na ta račun *(daran)* je testator 15 let posedoval kmetijo v Regrči vasi *(Reglersdarff)*; mesar Mihael, novomeški meščan, mu dolguje 7 funtov denaričev, mestni čevljar *(sutor)* Jurij 4 funte denaričev za hišo, ki mu jo je bil prodal, pa še mizo in veliko skrinjo. Te štiri funte zapušča kuharici Geri, da bo poravnala račune s preprostim ljudstvom *(damit sÿ das pofel volck auss richt)*. Andrej Hafner v (Dolenji) Straži *(Andre Hoffner zw Vntterwardt)* mu dolguje poldrugi funt denaričev, ki mu jih je bil dal na posodo; Krištof, izdelovalec mošenj *(beytler)*, pa 87 šilingov za vino, sedem jelenjih in dvajset kozjih kož – od tega mu je že napravil *(daran hab ich)* en ženski in en dekliški mošnjiček *(ein frawen vnd ein jungfraw peÿtl)*. Lenart v "Achltalu" mu dolguje 28 šilingov; Erazem z Gorenjega Polja v župniji Soteska *(Erasam zu Oberfeld in der Aÿnat phar)* približno 80 šilingov *(80 oder dapeÿ)*, nekaj si jih je sposodil, nekaj jih je zapil; Mihael Švalek iz Semiča *(Michel Schwaleckh vnter Schiememtsch)* mu dolguje funt denaričev za konja, pol funta pa dolguje cerkvi Naše Gospe v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah *(an der Töplicz)*; Gabrijelčič *(Gabrieltschicz)* dolguje funt denaričev za kravo; Lenart iz Lipovca mu dolguje 80 šilingov za vinsko desetino; dva brata, kmeta pod Gamberkom *(vnter dem perg des Gallen pawer)*, dolgujeta 26 šilingov za vinsko desetino. So pa še drugi dolgovi, ki so popisani na lističu. Kapitelj naj za plačilo cerkvi in bratovščini proda hiše njegovega

pokojnega bratranca Mihaela Lipca *(Lipecz)*. Za izvršitelja oporoke postavlja duhovnika Jakoba Zlatca *(Slatecz)* in Tomaža Sterlekerja *(Sterlegkher)*. Testament sta na prošnjo testatorja pečatila Jurij Mordax in Pavel Greger *(Grëger)* vpričo mladih gospodov Širskega in Malingerja *(in bey wesen der edln vnd vesten jungkherren Scheyrer vnd Malinger)*. Napravljeno v nedeljo pred sv. Mihaelom leta 1511.

– Lat. regest na hrbtni strani: ..."Dobrutta".
Orig. papir (2 fol.); 22 x 30 cm; dva vtisnjena pečata; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 18; stara sign. D/Toplice N° 21 (in 27).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 28.

195. 1511

»Vitez Andrej Turjaški *(Andreas eques ab Aversperg)* proda Pavlu Czeitlichu *(Paulo Zeitlich)*, vikarju v Šentrupertu *(ad s. Rupertum)*, domec in klet *(unum hoffstatt et celarium)*. 1511.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. C N° 18.
– Prim. verjetno sočasni nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. C N° 15:

»Andrej Turjaški proda kmetijo pri sv. Rupertu tamkajšnjemu vikarju.«

196. 1514, februar, 26., Rim

Bula papeža Leona X. Iz ohranjenega fragmenta sočasnega kolacioniranega prepisa bule je moč razbrati naslednje: Papež Leon X. potrjuje ustanovitev kolegiatnega kapitlja, pri cerkvi sv. Nikolaja [v Novem mestu], ki ima v skladu z listino Maksimilijana I. skupno kapiteljsko mizo, blagajno in pečat, šteje pa 13 kanonikov, od katerih je eden prošt in eden dekan. Kapiteljski mizi so s soglasjem Maksimilijana I. inkorporirane župnijske cerkve [... ...] in špitalska kapela, kar vse, kapiteljsko cerkev, ljudi in posest je vzel kralj v posebno varstvo, kakor je natančneje zapisano v listini, ki jo je o tem sam izdal in opremil s svojim pečatom. [Na prošnjo] Maksimilijana, izvoljenega cesarja, naj potrdi to ustanovo, oprošča papež kapitlju podložne cerkve in ljudi vseh cerkvenih kazni ter potrjuje [...] vse, kar vsebuje Maksimilijanova listina. Vse, kar bi tej ustanovi nasprotovalo, razglaša za neveljavno, nad njene nasprotnike pa kliče božjo kazen. [...] Leta 1514, četrtega dne Marčevih kalend, v drugem letu papeževanja.

Prepis kolacioniran *(collationatum est hoc presens transumptum)* od Gregorja Reclja *(Retzl)*, duhovnika oglejske škofije in notarja papeške in cesarske avtoritete – in povsem ustreza originalu. / Za to jamči *(do fidem)* Gašper Pechler *(Pechlär)*, javni notar papeške avtoritete. / Prepis potrjuje *(attestor presens transumptum)* Martin Zobel, javni notar apostolske avtoritete.

– Brez notarskih znakov in brez datuma izdaje prepisa.
Kolacioniran prepis, papir; prvotna velikost vsaj 60 x 43 cm, ohranjeno 30 x 22 cm (četrtina popisanega dela); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 7, št. 20; ohranjena stara sign. A N° 20.
– Prim. *Ehre*, XI, 481. V *Slavi vojvodine Kranjske* navaja Valvasor veliko listinskega gradiva z nahajališči, kapitelj pa omenja samo v zvezi s to listino: "MScr. Capit. Rudolfvv." *(rokopis novomeškega kapitlja)*.

– Regest na hrbtni strani: »Prepis inkorporacije novomeških kaplanij, ki so bile inkorporirane kapitlju s soglasjem kaplanov.«

– Ohranjen je tudi stroškovnik na hrbtni strani: »Jaz, Leonard Agricola, kancler, sem dobil od gospoda Hieronima Coletta, videmskega meščana, oskrbnikovega namestnika gospoda Ambroža Lamberga *(a domino Hyeronimo Coletto civi Utini procuratore substituto domini Ambrosii Lambergo(!))* naslednji

znesek: za dekansko pismo *(pro litteris decanatus)* 5 dukatov, za pečat *(pro sigillo)* en dukat, za registracijo privilegija, za potrditev izvolitve ⟨dekana⟩, za preskrbljena navodila *(pro registratione privilegii, confirmationis electionis, mandatorum procuratorum)* en dukat. Leonard Agricola, kancler.«

Prim. nedatirani regest verjetno prav te orig. listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 10.

»Potrditev novomeške kolegiatne cerkve in kapitlja od papeža Leona X.«

197. 1514, junij, 17.

»Cesar prezentira Poljane ⟨župnijo Stari trg ob Kolpi⟩ neposredno ribniškemu arhidiakonu, 17. junija 1514.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Poljane N° 48.

198. 1514, december, 18., Novo mesto

Notarski instrument o poravnavi med novomeškimi frančiškani in kapitljem. Kostanjeviški *(Fontis sancte Marie prope Landstraß)* opat Arnold, kot sodnik in izvršitelj listine, s katero ga je Sveti sedež delegiral, da posreduje v sporu med gvardijanom, brati frančiškani *(ordinis sancti Francisci minorum de observantia nuncupatorum)* ter njihovim zakonitim komisarjem patrom Pavlom de Pferdershaimom v frančiškanskem novomeškem samostanu sv. Marije *(monasterii sive domus sancte Marie in Rudolfswerd)* na eni strani ter toženimi *(litis consortes)* dr. Erazmom Steyrerjem *(Erasmum Steyrar)*, Jakobom Zlatico *(Jacobum Schlaticz)*, Jurijem Špekom *(Georgium Spek)*, Janezem Škrobutom *(Johannem Schkrobuth)*, Mihaelom Škrobutom *(Michaelem Schkrobuth)* in drugimi kanoniki kapiteljske cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu *(zu Rudolfswerd)* kot predstavniki kapitlja na drugi strani – izjavlja, da so se v prisotnosti javnega notarja in naprošenih prič 18. decembra 1514, v času papeža Leona X., v drugi indikciji zbrali dopoldne ob deveti uri v frančiškanskem samostanu kanoniki in frančiškanski gvardijan ter bratje, ki so ga, vsak po svojih rednih prokuratorjih in komisarjih, se pravi dr. Erazmu Steyrerju in bratu Pavlu, prosili, da kot razsodnik in posrednik v poravnavi *(amicabilis compositor)* vzpostavi med njimi večno slogo *(concordiam perpetuis temporibus duraturam)*. Stranki sta si pred njim namesto prisege v skladu z razsodbo obljubili izruvati plevel iz božje njive, kar bosta storili tako, da se bosta varovali žalitev in se med seboj spoštovali, zato bo v petek v cerkvi sv. Nikolaja, naslednji petek pa v župnijski⟨!⟩ cerkvi sv. Mihaela naznanjen ljudstvu preklic, ki ga nalaga apostolski sedež, v naslednjih točkah: (1) skupaj z drugimi duhovniki lahko tudi frančiškani na telovo v procesiji nesejo Najsvetejše po mestu na nemški način; (2) pri frančiškanih se lahko kdorkoli udeležuje maše in bogoslužnega branja, da le ne dela tega iz zaničevanja do župnije; (3) frančiškani lahko spovedujejo in mašujejo za ljudi v skladu z listino patriarha Marka ⟨Barba?⟩; (4) kdor želi, lahko prosi frančiškane da ga pokopljejo v svoji cerkvi, prav tako frančiškani lahko prejemajo miloščino od kogarkoli; (5) frančiškani lahko spovedujejo brez poprejšnjega župnikovega dovoljenja, ta pa spovedancem ne sme odreči obhajila, sicer ravna proti frančiškanskim privilegijem; (6) to dovoljenje jim je še posebej podelil Andrej, apostolski upravitelj patriarhata "vacante sede"; (7) frančiškani lahko v svoji cerkvi blagoslavljajo sveče na svečnico, oljke na cvetno nedeljo in pepel na pepelnično sredo v skladu z listino patriarha Bulgarnusa⟨?⟩ v Ljubljani; (8) frančiškanska cerkev ni podružnica sv. Nikolaja, ampak neposredno podrejena papežu, tako da v njej nihče ne more prepevati ali karkoli početi brez izrecnega dovoljenja

papeža ali njih samih. Te točke bosta v imenu kanonikov prebrala ljudstvu na dan sv. Tomaža apostola kaplan Jurij Pellifex ⟨Krznar⟩, naslednjo nedeljo pa v podružnični⟨!⟩ cerkvi sv. Mihaela kaplan Nikolaj; frančiškani jo bodo v svoji cerkvi prebrali, kadar bodo sami želeli. Frančiškani so dobili iz Rima izvršilno listino, ki obvezuje kanonike, da v roku enega leta poravnajo takso v znesku 50 renskih goldinarjev pa tudi druge izdatke z obrestmi, opravijo naj tudi zadostilno mašo *(per predicta eis satis fiat pro)* za pokojnega Tomaža Sterlekerja, nekdanjega kanonika, in Bartolomeja Drepacha, kaplana. Sicer pa kanoniki obljubljajo, da ne bodo več nadlegovali frančiškanov, gvardijan in frančiškani pa kanonike odvezujejo od izvršilne razsodbe *(executorialium)* kakor tudi od sodne izvršbe *(executorum)* v Zagrebu ter od vseh kazni, ki jih vsebuje izvršilna listina. V primeru, da kdo obljubo prekrši, se nasprotna stran lahko pritoži provincijalu oz. kanonikom, če pa bi bil prekršek obojestranski, se lahko pritožijo svojim opolnomočenim sodnikom. Zapisnik je na ukaz napisal zapriseženi javni notar Leonhard Pitzler, potrdil pa ⟨kostanjeviški⟩ opat s svojim pečatom, prav tako sta tudi kapitelj in frančiškanski samostan obesila na listino vsak svoj pečat. Izdano v frančiškanskem samostanu v Novem mestu *(in Rudolfswerd)* kakor zgoraj. Priče: Andrej Gall, Jakob Strauß, duhovnik Janez, ribniški vikar *(von der Reyffnicz)*, in Leonhard Pitzler de Gegpheber⟨?⟩, mestni pisar.

Pripis notarja: Gašper Pechlar, ribniški duhovnik iz oglejske škofije in javni notar papeške avtoritete podpisuje.

– Notarski znak: lipa na treh hribčkih, rastoča v tri liste, v sredini trak z napisom C P.
– Regest (lat.) na hrbtni strani: »Poravnava frančiškanskega samostana s kapitljem *(concordia et compositio fratrum s. Francisci monasterii cum Capitulo)*.«
– Na pliki: »V skladu z listino smo ljubim ⟨frančiškanom⟩ tudi plačali tistih 50 gld. *(solvimus et carissimis dictos 50 florenos)*, za kar smo od njih dobili pobotnico s pečatom, 3. marca 1516.«

Orig. perg. (na levem pregibu zgoraj nekoliko raztrgan, levo zgoraj in desno spodaj delček pergamenta odtrgan oz. odrezan); 50,5 x 34,5 cm (plika 6 cm, razprta); trije viseči pečati odpadli; lat. jezik.
ARS, Zbirka listin (št. 1174); stara novomeška sign. M N° 75 (popravljeno v M N° 65).
– Listino o poravnavi takse hrani arhiv novomeškega frančiškanskega samostana pod sign. F/25.

199. 1514, december, 22.

Helena, vdova po pokojnem Juriju iz Sušja *(Jorgen von de Dur saligen)*, proda Jakobu Strausu *(Jacoben Strawssen)* kmetijo na Vrhovem v mirnopeški župniji *(zu Freyhaw in Hönigstainer pffar)*, na kateri živi Jurij Novak *(Juri Nouackh)*, daje pa činžnega denarja *(czinsgelt)* 40 šilingov beneške veljave, 4 male škafe pšenice *(wayts schaffel)* in 4 male škafe prosa ter ovsa; pri čemer je mali škaf *(der schaffel)* pol novomeškega tržnega škafa *(geen czway auff ein Newstetter marckh schaff)*; dalje tri kokoši, eno čehuljo lanú *(harczelling)*, 15 jajc in tlako ali 20 šilingov kot nadomestilo zanjo. Listino sta pečatila Sigmund Pirsch, metliški glavar, in Andrej Gall iz Luknje *(zum Lueg)*; izdana je bila leta 1514, v petek po sv. Tomažu.

Regest (lat.) na hrbtni strani ima za Vrhovo "zu Berhou seu Frayhof".
Orig. perg.; 47,7 x 22 cm, plika odrezana; oba viseča pečata manjkata; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 21; stara sign. B N° 45 (in 54).

200. 1515, marec, 10., Otočec

Sigmund Villanders *(von Vilanders)* naznanja v svojem imenu in v imenu sina Viljema, da je izročil v kupno pravo Štefanu, sinu pokojnega Marina iz Hudega v trebanjski župniji *(des Marein saligen sun von Pössen aus Treffner pfar)*, svoj mlin na Vŕhpeču *(zw Verchpetsch)*, ki ga je sam dobil od svojega pokojnega tasta Hansa

Lengenhaimerja *(Lengenhaimer)*; njegova dolžnost je, da mlin vzdržuje in mu od njega ob sv. Mihaelu plačuje po 4 funte črnih denaričev. Če Štefan in dediči ne bi mogli mlina sami vzdrževati, smejo vse kupne pravice na mlinu izročiti sorodnikom, ki so dolžni Villandersu naprej plačevati omenjene dajatve. To izpričuje z listino, pečateno s svojim visečim pečatom. Napravljeno v četrtek pred postno nedeljo "oculi" leta 1515.

– Stari regest: »Prepis kupne listine za mlin "Varhpez".«
Kolacioniran prepis (kolacioniral notar Gašper Pechlar), papir (2 fol.); 22 x 29,5 cm; brez pečata; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 22; stara sign. B N° 55.

201. 1515

»Sigmund Villanders *(Sigismundus de Vilanders)* daje v zastavo *(vendit in enphytesim)* mlin na Vŕhpeču *(in Verchpezh)*. 1515«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 62.

202. 1517, november, 16.

Notarski instrument o poravnavi med kapiteljskim oskrbnikom Jurijem Matičem in kanonikom Klementom Škerbeljo. Leta 1517, v peti indikciji, v četrtek 12. novembra sta v navzočnosti treh cerkvenih dostojanstvenikov in spodaj navedenih prič stopila pred javnega notarja Jurij Matič *(Georgius Mattich)*, kanonik, pravni zastopnik in oskrbnik *(syndicus et procurator)* novomeške kapiteljske cerkve kot tožnik, in Klement Škerbelja *(Clemens Skerbella)*, prav tako kanonik novomeške kapiteljske cerkve, kot toženi v naslednji zadevi: Škerbelja si je bil od Matiča sposodil 32 ogrskih guldnov, o čemer obstaja pisna obveznica, 301 škaf pšenice *(scaphis tritici)* ter 115 in pol škafov prosa *(siliginis)*, o čemer obstaja obračunsko potrdilo *(sceda rationis)*, dolguje pa mu tudi 31 talentov črnih denaričev *(talentorum nigre monete)* in nekaj soldov, o čemer obstajata dve pobotnici. *Sledi razsodba komisarjev:* Škerbelja bo moral poleg glavnice 32 ogrskih zlatnikov plačati kapitlju še kazen 24 ogrskih zlatnikov, in to do 2. februarja, medtem pa vse njegove premičnine in nepremičnine bremeni ta hipoteka. Tako obremenjeno posest pa lahko odkupi še mesec dni po pretečenem roku. Obračun o porabi pšenice in prosa, bo moral ponoviti do 2. februarja, sicer bodo manjkajoči del proglasili za izgubljenega, in to v njegovo škodo, obračun pa zavrnili *(sibi pro peremptorio sub pena repulsionis)*. O dolgu 31 talentov črnih denaričev *(31 talentum denaris nigre monete)* in nekaj soldov na račun pšenice in prosa obstajata dve pobotnici, prva od 9. oktobra 1500, druga od 5. decembra 1504. Tudi v zvezi z njima bodo počakali do ponovnega obračuna, ko se bo manjkajoči denar spremenil v obveznice. Kdor bo tej razsodbi v kateri koli točki nasprotoval ali ugovarjal, bo moral plačati dunajskemu škofu ⟨Slatkonji⟩ 50 gld., nasprotni stranki pa prav toliko. Dano v škofijski palači na Dunaju v ponedeljek 16. novembra omenjenega leta popoldne okrog tretje ure. *Priče, navedene na začetku razsodbe:* (1) Mihael "Apfelpegkh", doktor obojega prava in kanonik v Regensburgu, "vicarius in specialibus" ter oficial dunajske škofijske kurije, (2) Štefan Klocker *(Klogkher)* – "doctor decretorum" in dekan ljubljanske ⟨stolne⟩ cerkve, (3) Avguštin Tyfernus *(Tifernus)* – arhidiakon v Pilštajnu *(Paillnstain)* v oglejski škofiji in kancler dunajskega škofa Jurija ⟨Slatkonje⟩, (4) Jakob Fricz – cesarski kaplan in kanonik v ljubljanski stolni in novomeški kapiteljski cerkvi, pa še sodniki in komisarji, ki so razsodili v zadevi dunajskega škofa Jurija ⟨Slatkonje⟩, novomeškega prošta.

Pripis notarja: Leonard Puechler, klerik passauske škofije, javni notar cesarske in papeške avtoritete ter zaprisežen konzistorijalni in ordinariatski pisar dunajske škofije, ki je bil pri poravnavi prisoten in je sam videl in slišal vse, kakor je povedano, je ta javni instrument, ki ga je napisal nekdo drug, podpisal *(subscripsi)* in spravil v javno obliko ter opremil *(signavi)* s svojim običajnim znakom in imenom.

– Notarski znak: širok razprt list eksotične rastline z navzdol obrnjenima cvetovoma na levi in desni (podobnima bodeči neži), ki poganja iz podstavka v obliki širokega cvetličnega lončka s črko S v sredini, pod njo trak z napisom: Leonhardi Puechler ⟨namreč S[ignum]⟩.
Orig. perg.; 50 x 63,5 cm; z znakom notarja levo spodaj; lat. jezik, gotska kurziva.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 1; stara sign. M N° 8.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 29.

203. 1517

»Travnik v Prečni *(in Prezhna)*, ki ga je zastavil *(oppignoratum)* kapitlju kanonik Klement Škerbelja *(a Clemente Skeerbela)*. 1517.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. N N° 25.

204. 1518, januar, 20., Velesovo

Elizabeta Mehovska *(Elizabeth Maychawerin)* proda novomeškemu kapitlju desetino od prosa na nekaterih zemljiščih v župniji Mirna Peč pod štatenberškim sodiščem za 32 funtov črnih ali belih denaričev ali za ustrezno vsoto *(als vill der zal pringt)* zlatnikov. Na račun kupnine je od kanonika in oskrbnika Jurija Škrobuta *(Jőrgen Schkhrobutten)* prejela 28 funtov denaričev. Potrdilo je izdala s svojim vtisnjenim pečatom na dan sv. Fabijana in Sebastijana leta 1518 v velesovskem samostanu *(in den wirdigen kloster zw Michelstetten)*.

Orig. papir (vodni znak: tehtnica v krogu); 22 x 16,2 cm, plika 10,5 cm; čez pliko vtisnjen pečat; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 2; stara sign. A N° 24.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 30.

205. 1518, april, 24.

Elizabeta Mehovska *(Elizabeth Maichawerynn)*, velesovska nuna, proda od svoje dedne posesti v prosti lasti *(meines rechten erbs unnd frew gutten)* novomeškemu *(zu Newstattlein)* kapitlju desetino od prosa in lanú v župniji Mirna Peč pod novomeškim in štatenberším sodiščem, od katere en del dobiva Krištof Gal, dva dela pa je do sedaj dobivala Elizabeta, in to po en mali škaf *(schafl)* prosa in pet povesem lanú *(harr reisten)* v vaseh: Kačič⟨?⟩ *(zu Katschischtz)*, Gradec *(zu Gratz)*, Bršljin ob Bršljinskem potoku *(zu Werslin, die hie des halben des Steinpach sind gelegen)*, Dolenje Kamence *(Unttersteinpach)*, Gorenje Kamence *(Aber Steinpach)*, Daljni Vrh *(Langenperg)*, Hudo *(am Pősn)*, Vrhovo *(zu Fruchow)*, Goriška vas *(zu Puchel)*, kjer živi Cvetle *(Zcwetle)*, Cesta *(an der Strassen)*, kjer živi Hartbeich, Jablan *(Aphaltrra)*, Veliki in Mali Kal *(Aber vnd Unter Kall)* ter Selo ⟨pri Zagorici⟩ ob cesti pri Hmeljniku *(an der strassen bey Hopphen pach zu Sell)*, Zagorica *(in Sagoretz)*, Gorenje in Dolenje Karteljevo *(zu beiden Kharthalew)*, "Weyer" in Pristava pod hmeljniško trdnjavo *(untter der vest zu Hopphen pach in den Mărhőfen)* pa tudi pri trdnjavi v opustelemm Selu⟨?⟩ pri Hmeljniku *(vnd auch ob der vest da selbst vnd zu dem öden geschŵs zu Hopphen pach)* ter Dolenje in Gorenje Kamenje *(Aber vntter vnd aber stein dorff)* – vse to s pripadajočimi pravicami proda za 32 funtov črnih *(phenning sbarczer műnss)* ali drugih denaričev enake vrednosti. Z desetino lahko razpolagajo kot s svojo prosto lastnino po kupnem in deželnem

pravu v Slovenski marki v metliški grofiji. Obenem jim obljublja vsakršno pravno varstvo. Na Elizabetino prošnjo sta listino pečatila priorica oz. ves velesovski samostan *(zu Mihcelstettenn)* ter kamniški župnik Jurij Herttenfelser. Izdano leta 1518, na dan sv. Jurija.

– Regest (lat.) na hrbtni strani ima slovensko ime: "na Cesti".
Orig. perg.; 37,7 x 27,5 cm, plika 5 cm; oba viseča pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 3; stara sign. B N° 58 (in 169).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 31.

206. 1518, avgust, 14.

Ustanovna listina Strausove ustanove v obliki oporoke. V cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu *(in der stadt Rudolphswert)*, v kateri želi biti pokopan, ustanavlja Jakob Straus *(Jakob Strauß)* ustanovo večnega oltarja s kaplanom za pet maš na teden, štiri pri novem oltarju te ustanove, pri katerem naj neprestano gori večna luč, in eno v kostnici *(in Karner)*. V ta namen poklanja 15 kmetij v Stopičah *(zu Stopling)*, na katerih daje Mario od dveh kmetij po en funt denaričev, se pravi dva funta, Matevž od dveh kmetij po 90 šilingov, se pravi funt in 60 šilingov, Urban daje od ene kmetije funt denaričev in od druge 90 šilingov, Martin "Fürzmann" daje od ene kmetije funt denaričev, "Ochs" ima kmetijo, ki je poprej dajala funt denaričev, zdaj pa 60 šilingov, Martin daje od dveh kmetij po 90 šilingov, se pravi funt in 60 šilingov, Urban Šutar *(Shuete)* daje od ene kmetije 40 šilingov, potem pusto kmetijo, od katere je nekdaj dajal "Shüpel" funt denaričev, in pusti dvor, ki je dajal marko šilingov. Na Težki vodi *(an Swarn wass)* poklanja dve kmetiji, od ene daje Pavel Lukman *(Lückmann)* funt denaričev, od druge, ki je pusta, pa je dajal Pankracij funt denaričev. Pri Šentjoštu poklanja dve kmetiji, od ene daje Mihael "Wrolnnig" funt denaričev, od druge, ki je zdaj pusta, pa je dajal Martin "Schefer" funt denaričev. Na Grmu pod Mehovim *(In der Stauden under Maichau)* poklanja dve kmetiji, ki sta zdaj pusti in od katerih je dajal Martin "Ochslennck" funt denaričev, ti rovti leže v župniji ⟨Šmihel⟩ pri Novem mestu do ene ure daleč. Dalje poklanja desetino pri Težki vodi ob Novem mestu *(bey am Swaren wass)* v Šteberku *(zu Steeberg)*, na Brodu *(zu Wurden)*, pri Šentjoštu, v Gorenjih in Dolenjih Črmošnjicah *(zu Ober vnd Nieder Tschermaßnig)* in tretji del vseh vrst desetinskih pravic, razen prosa, lanú in kokoši v Stopičah *(zu Stöpling)*, vse v šmihelski župniji v vrednosti osem funtov šilingov. V Štatenberku *(zu Schattenberg⟨!⟩)* poklanja dve kmetiji, od ene daje Lovre funt denaričev in 40 šilingov, od druge Jernej funt denaričev in 40 šilingov. Vse to namenja Matevžu "Copepanu⟨!⟩" iz Višnje Gore *(von Weichselberg)* kot prvemu kaplanu omenjene ustanove, potem ko bo končan novi oltar štirinajstih pomočnikov v sili. Prvi kaplan Matevž *(Mathes)* "Cupipan⟨!⟩" in njegovi nasledniki bodo skrbeli za večno luč in štiri maše pri tem oltarju vsak teden, eno pa bodo brali v kostnici *(in Karnar)* v tolažbo in zveličanje njega, njegove žene, prednikov in vseh vernih duš. Péto mašo bo opravil za božič, veliko noč, vnebohod, binkošti, na vse Marijine praznike in na dan posvetitve oltarja. Kadar ob prazničnih dnevih to ne bo mogoče, naj se poje maša naslednji dan. Dalje na godove dvanajstih apostolov in na dan vseh svetih, na dan vseh vernih duš pa naj bo vigilija z rekviemom z njegovim pogrebnim spominom pri vseh sedmih službah in enako na dan posvetitve oltarja, na god vsakega od štirinajstih pomočnikov v sili in na god sv. Ane. Pri mašah, ki jih bo pel kaplan, naj da učitelju *(schulmeister)* po tri beneške šilinge, pri vigilijah in

pogrebih pa devet denaričev. S soglasjem dunajskega škofa in novomeškega prošta Jurija Slatkonje *(Jörgen Kelokhoims⟨!⟩)*, dekana Jakoba Sketa *(Jakoben Sketha)* in vsega kapitlja pa poklanja kapitlju svojo kmetijo v Vrhovem *(zu Freuhau)*, v mirnopeški župniji, od katere daje Jurij Kunst 40 šilingov ⟨činža⟩, 20 šilingov za tlako, štiri male škafe pšenice *(waiz schäfel)*, štiri male škafe rži ali prosa, štiri male škafe ovsa, štiri kokoši in poldrugo čehuljo lanú *(harzehling)* ter 15 jajc. Njegov kaplan se bo udeleževal prazničnih procesij in pomagal pri božji službi ter prispeval k svečavi. Mežnarju bo plačal za vsakokratno zvonjenje pri pogrebu in za vsako vigilijo po tri denariče, za hostije in darovanje *(für hostien vnd opfer)* mu bo dal četrtino novomeškega škafa pšenice, kapitlju pa vedro mašnega⟨?⟩ vina *(zu sacrificiren)*, in sicer vsako leto na dan ustanoviteljeve smrti. To izpričuje *(des zu wahren urkund)* z lastnim pečatom, zaprosil pa je tudi kapiteljske duhovnike in Janeza Turjaškega, gospoda s Šumberka in glavarja na Kranjskem *(Hannsen von Auersperg, herrn zu Schönberg, landeshauptmann in Krain)*, Hansa, gospoda Črnomaljskega *(Hansen herrn zu Tschernmbel)*, in viteza Gregorja Lambergerja *(Gregoren Lanberger, ritter)*, da so listino opremili s svojimi pečati *(mit ihren eigenen insigilen auch verfertiget haben)*. Listina izdana v soboto pred Marijinim vnebovzetjem *(vor unser lieben Frauen tag zeitscheidung)* leta 1518.

(1) Prepis iz konca 18. stol. v KANM (z znakom za pet pečatov) po transumptu ⟨prepisu⟩ z dne 9. oktobra 1759, potrjenem od c. kr. komisije za dobrodelne ustanove, oz. 30. novembra 1765 od novomeškega magistrata. KANM, f. 34/1, št. 88 kot priloga A k nekemu drugemu ⟨neznanemu⟩ spisu. Po njem je napravljen ta regest.
(2) Prepis iz leta 1792 v NŠAL. Napravljen po prepisu, kolacioniranem 31. julija 1765, ki pa je le prepis prepisa originala, napravljenega 5. oktobra 1759.
NŠAL/ŠAL, Spisi škofijske pisarne III, f. 32, št. 245. (Opozarjam na razlike v datumih.)
Prim. I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 25–26.

Prim. tudi regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Straus N° 32:

»Jakob Straus prosi kapitelj, da bi s svojim pečatom potrdil njegovo ustanovo. 1518.«

207. 1518, avgust, 30.

Sigmund Villanders *(Sigismund von Vilanders)* in njegov sin Viljem prodata novomeškemu *(zu Rudalfsbert)* kapitlju žitno desetino v štatenberški dolini, ki sta jo pred leti zastavila ključarjem cerkve sv. Martina ⟨v Štatenbergu⟩ v župniji Gorenji Mokronog *(in Obernassenfusser)* za 40 funtov črnih denaričev s pridržkom, da jo lahko odkupita ali prodata naprej katero koli leto štirinajst dni pred jurjevim ali po njem. Zdaj jo torej prodajata kapitlju, od katerega sta si sposodila 6 ogrskih goldinarjev, kapitelj pa bo cerkvi sv. Martina poravnal kupnino 40 funtov denaričev. Listino je Sigmund Villanders *(von Vilander)* sam napisal in na njeno hrbtno stran vtisnil svoj pečat. Napravljeno v ponedeljek po sv. Avguštinu, leta 1518.

Orig. papir (brez vodnega znaka); 24,5 x 29,8 cm; vtisnjeni pečat na hrbtni strani (z znakom W); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 4; stara sign. B N° 50.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 32.

208. 1518

»Jurij Špek *(Georg Spekh)*, novomeški kanonik, ustanovi sobotno mašo Device Marije pri oltarju sv. Ane. 1518.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 40.

209. 1519

»Komisarji freisinškega škofa so dali Jakobu Zlatcu *(Slatez)*, novomeškemu kanoniku seniorju v fevd posest, imenovano Gallhof, on pa mora dati gradu Klevevž *(Klingenfels)* v znak priznanja *(pro recognitione)* vsako leto šest kopunov. 1519.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 99.

210. 1520, februar, 12.

Reverz Tomaža Juriča *(Thomas Juritsch)* in njegove žene, s katerim obljubljata novomeškemu kapitlju *(zw Rudolfswerd)* kot svojemu zemljiškemu gospodu za mlin na Ustju⟨?⟩ *(zw Naůůstie)*, ki sta ga kupila od Andreja Huberja *(van Andre Hueber)*, da ga bosta primerno vzdrževala in plačevala zanj letni činž, se pravi vsake kvatre štiri škafe pšenice in štiri škafe mešanega žita novomeške mere *(neusteter maß)* skupaj z desetino in drugimi dajatvami ob običajnem času. Listino sta pečatila novomeška meščana in zaprisežena svetnika Andrej Lončar *(Andre haffner)* in Pavle Ostrogar *(Paule Sporar)*. Izdana je bila 12. februarja 1520.

Orig. papir (vodni znak: sidro v krogu); 22 x 30 cm; dva vtisnjena pečata: Haffnerjev z lončkom in Sporarjev s ključem; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 6; stara sign. N N° 39.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 35.

211. 1520, oktober, 14.

Sigmund Villanders in njegov sin Viljem prodata oz. zastavita novomeškemu *(zu Rudolfswerdt)* kapitlju za 50 ogrskih zlatnikov *(gulden)*, mlin, imenovan Víhpeč *(zu Verchpetsch genant)*, kjer živi Martin, sin Marine iz Šentjurja *(Martin, Marinne sun von sandt Jörgen)*, daje pa 4 funte črnih denaričev letnega činža in leži v mirnopeški župniji pod žužemberškim sodiščem med dvema mlinoma, od katerih zgornji pripada Pirschu in je pust, spodnji pa vicedomskemu uradu v Ljubljani; toda vedno ga lahko odkupijo po odkupnem pravu, veljavnem v metliški grofiji in v Marki, štirinajst dni pred jurjevim ali po njem. Listino so pečatili Sigmund Villanders, Erazem Obračan *(von Obrotschon)* namesto sina Viljema in Jakob Straus *(Jacoben Strawssen)*. Izdano leta 1520, v nedeljo pred sv. Lukom.

Orig. perg.; 41 x 24 cm, plika 5,6 cm; vsi trije viseči pečati odpadli; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 5; stara sign. B N° 46 (in 14). Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 33.

212. 1520, oktober, 14., Šentrupert

Listina o posvetitvi šentruperske cerkve. Daniel de Rubeis, caorlski škof *(episcopus Caprulanus)*, generalni sufragan in vikar ⟨resigniranega⟩ oglejskega patriarha, ⟨sedaj⟩ portskega škofa kardinala cerkve sv. Marka, Dominika Grimanija *(pro... domino Dominico... episcopo Portuenski... cardinale sancti Marci sanctaeque sedis Aquileiensis patriarcha)* naznanja, da je leta 1520, v osmi indikciji, v nedeljo 14. oktobra posvetil šentrupersko cerkev s šestimi oltarji *(ecclesiam Sancti Rudperti una cum sex altaribus)* v čast naslednjih svetnikov: prvega v prezbiteriju v čast sv. Mihaela, drugega na levi strani Device Marije, tretjega sredi cerkve sv. Ane, četrtega na desnem vogalu ⟨prezbiterija⟩ sv. Nikolaja, petega pod prižnico sv. Roka, šestega v ladji na levi strani pa v čast sv. Bernarda in Antona. Vanje so položene relikvije sv. Lavrencija, patriarha Pavlina, Afre in tovarišic. Ponovno sta posvečena dva ⟨onečaščena⟩ oltarja, in sicer v prezbiteriju v čast sv. Ruperta, drugi, levo od njega, prav tako v prezbiteriju, pa v

čast sv. Mohorja in Fortunata. Podeljuje tudi dvakrat po štirideset dni odpustka pod navadnimi pogoji vsem, ki ob določenih praznikih in godovih ⟨navedeni so vsi svetniki posvečenih oltarjev⟩ ali na predvečer le-teh obiščejo cerkev in kakor koli zanjo kaj prispevajo. To izpričuje z listino, pečateno z okroglim visečim patriarhovim pečatom, izdano v cerkvi sv. Ruperta *(in ecclesia s. Rudperti)* zgoraj navedenega dne.

– Pripis: »Soglašamo, da se prenese (transferendum duximus) praznovanje posvetitve na nedeljo po ⟨kasneje prečrtano in popravljeno v pred⟩ prazniku sv. Luke.«
Orig. perg. (na hrbtni strani prelepljen s papirjem); 32,7 x 18,4 cm, plika 3,2 cm; pečat odtrgan skupaj z delom listine in plike (na pliki podpisan Leonardus Agricola); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 8; stara sign. 219 (morda še katera, ki ni vidna, ker jo pokriva papir, s katerim je prelepljena hrbtna stran).
Objava: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 88, št. 102.
Objava in slovenski prevod: I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 153–156, slika: str. 156.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 61–62.

213. 1520, oktober, 26., Rajhenburg

Patriarhovo dovoljenje za ustanovitev Strausovega beneficija: Daniel de Rubeis, caorlski škof, generalni sufragan in vikar ⟨resigniranega⟩ oglejskega patriarha, ⟨sedaj⟩ portskega škofa, kardinala Dominika Grimanija, dovoljuje, da sme novomeški meščan Jakob Straus *(dominum Jacobum Straus civem de Rodolsuerd)* za zveličanje in olajšanje svoje duše in duše svoje pokojne žene Marjete *(quondam dominæ Margarethæ uxoris suæ)* ter svojih prednikov ustanoviti v kapiteljski cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu *(in collegiata ecclesia sancti Nicolai eiusdem civitatis de Rodolsuerd)* večno kaplansko ustanovo *(unum capellanum perpetuum)* pri oltarju štirinajstih pomočnikov v sili *(in et sub vocabulo sanctorum quatuordecim coadiutorum)* na desni strani cerkve. Kaplana bo umeščal *(instituendum)* kapitelj, prezentacijsko pravico *(eligere et presentare)* pa po njegovi smrti dobi mesto. Listino oz. javni instrument, pečaten z obešenim okroglim patriarhovim pečatom, je napisal in podpisal notar patriarhove kurije Leonard Agricola v gradu Rajhenburgu v oglejski škofiji leta 1520, v osmi indikciji, v četrtek 26. oktobra 1520 v prisotnosti Erazma Steyrerja, arhidiakona Koroške, in Jurija Tanicza, arhidiakona Slovenske marke.

Orig. perg.; 26,7 x 19,5 cm, plika 3 cm; na rdeči vrvici obešen patriarhov okrogli pečat v leseni škatlici (delno poškodovan); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 6, št. 1; stara sign. G N° 18 ⟨popravljeno v G N° 16⟩ (in 45).

214. 1522, december, 5., Novo mesto

Jakob Straus *(Jacob Straws)* izroča svojo ⟨leta 1514⟩ kupljeno kmetijo v prosti lasti v Vrhovem *(zu Freichow)* v mirnopeški župniji *(in Hőnigsteiner phar)*, na kateri živi Tomaž Makovec *(Thome Mackhowetz)* in ki daje kapitlju 40 šilignov činžnih denaričev in 30 šilingov tlake na leto, vse računajoč v črnih denaričih *(alles auff schwarts můns zereitten)*, ter po štiri male škafe *(schafel)* žita, prosa in ovsa, štiri kokoši, poldrugo čehuljo lanú *(harczelling anderhalb)*, dve pogači in petnajst jajc kot dodatek *(recompens)* svoji ustanovi pri oltarju štirinajstih pomočnikov v sili *(meiner stifft altar der heiligen vierczehen nathelffer)*. Da to izpriča, je Jakob Straus izstavil kapitlju listino, pečateno s svojim pečatom in izdano v Novem mestu leta 1522, v četrtek na dan sv. Nikolaja.

– Regest (lat.) na hrbtni strani: »Straus podeljuje kapitlju ustanovno hubo, da bi bili njegovi beneficiati deležni kapiteljskih privilegijev, kar dokazuje, da se ta beneficij lahko podeljuje le kanonikom.«
Orig. perg.; 32 x 19 cm, plika 7,9 cm; pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 6, št. 2; stara sign. D/Straus N° 31 (in 45).

215. 1523, maj, 29., Otočec

Viljem Villanders *(Wilhalm von Villanders)* naznanja, da je njegov pokojni oče dolžan kapitlju 12 ogrskih goldinarjev, zastavljenih za travnik v Žerjavinu *(Scheriwinn)*, in da je tudi mlin na Vŕhpeču *(Vurchpetsch)* v mirnopeški župniji zastavljen kapitlju. Obljublja, da bo denar in glavnico, ki bremeni mlin na Vŕhpeču, plačal takoj, ko bo kapitelj to zahteval. Listino je pečatil z visečim pečatom Viljem Villanders; izstavljena je bila na Otočcu *(Werlay)* leta 1523, 29. maja.

Orig. perg.; 25,3 x 12,5 cm, plika 3 cm; viseči pečat odtrgan; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 23; stara sign. B N° 76.

216. 1526, avgust, 14., Dunaj

Ferdinand I., princ v Španiji, nadvojvoda avstrijski, vojvoda burgundski itd., naroča vsem ustanovam, samostanom in cerkvam v deželah Spodnje Avstrije, naj zaradi vedno hujših turških osvajanj dovolijo komisarjem Hansu Črnomaljskemu, Hansu Scharffu in Erazmu Obračanu brez ugovora popisati, stehtati in prešteti vse dragocenosti iz srebra, zlata ter dragih kamnov ter gotovino, ki jo imajo, kakor jim je bilo ukazano. Dano na Dunaju, 14. avgusta 1526.

Orig. papir v obliki pisma (2 fol.); 22 x 32,5 cm; pečat v rdečem vosku, s katrim je bilo pismo zapečateno, odtrgan; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 3. Stara sign. F N° 32 ⟨popravljeno v F N° 30⟩.

217. 1526, [oktober]

»Župnija Šmarje ⟨pri Jelšah⟩ je dala kralju za pomoč proti Turkom štiri srebrne kelihe, težke 3 funte 16 lotov. 1526.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 52.

218. 1526, [oktober]

»Župnijska ⟨cerkev⟩ sv. Jurija ⟨pri Celju⟩ s podružnicami je dala kralju za pomoč proti Turkom sedem srebrnih pozlačenih kelihov s patenami ⟨nadpisano: 5 funtov⟩, srebrno monštranco ⟨težko⟩ 2 funta in 107 dukatov. 1526.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 23.
– Da so se zbirale tudi štajerske cerkvene dragocenosti, je manj znano. V štajerskem deželnem arhivu v Gradcu bi bilo najbrž mogoče najti kaj več o tem. Literature o tem vprašanju ne poznam, citiram le podatek Ivana Steklase: »Na prošnjo stanov je nadvojvoda dopustil, da se smejo za obrambo dežele vse zlate in srebrne cerkvene dragocenosti upotrebiti, ali s to pogodbo, da se imajo kasneje povrniti. Da se bode pa vedelo, koliko da je cerkvenega premoženja, imele so se vse te dragocenosti vpričo stanovskih komisarjev dati kovniškemu mojstru zapisati, tehtati in ceniti. To oddano blago se je moralo na Štajerskem hraniti na graškem gradu pod tremi ključi, in iz dežele se ni smelo nič poslati. Na Kranjskem pa so soreheku ub varivaku te dragicebistu v vredbistu id 17,438 gold. na ljubljanskem gradu...« I. Steklasa, Jožef Lamberg, v: Letopis Matice Slovenske za leto 1888, str. 195–196.

Popis kapiteljskega arhiva iz leta 1758 ima še dva nedatirana regesta o pobiranju oz. oddaji dragocenosti. Eden je splošen, drugi govori o Šmihelu. Prim. A. Koblar, Kranjske cerkvene dragocensti l. 1526 v: IMK 5 (1895), str. 202.

(1) Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 112.

»Dragocenosti, zlato in denar, ki jih je na ukaz deželnega kneza dala župnija Šmihel.«

(2) Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. N N° 38:

»Na ukaz deželnega kneza oddano srebro in denar.«

219. [1526]

»Potrditev ustanove in privilegijev od ⟨deželnega⟩ kneza Ferdinanda [I.].«

Regest nedatirane izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 2. Leto izdaje listine navaja I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 202. Kot vir navaja Muzejski arhiv, danes ARS.

220. 1526

»Ambrož Lamberški *(Ambrosuius a Lomberg)*, salzburški oficial in kanonik *(vicarius officialis et canonicus Salisburgensis)*, postane po posredovanju kranjske dežele *(per omnium provincialium Carnioliae intercessionem)* dekan v Novem mestu. 1526.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 20.

221. 1527, april, 10., Dunaj

Ferdinand, ogrski in češki kralj, španski infant, nadvojvoda avstrijski, vojvoda burgundski itd., naroča kapitlju in ponavlja že večkrat izrečeni ukaz, da morajo vsi podrejeni, oskrbniki, zakupniki in uradniki skrbeti za proviant *(die profandt)* na hrvaški meji, in sicer za vojaščino, zbrano zaradi nevarnosti pred turškimi vpadi. Po naročilu proviantnega mojstra naj njihovi podložniki proviant tja ob vsakem času za plačilo vozijo in nosijo *(ieder zeit mit fueren vnd tragen gefuedert werde)*, v nasprotnem bodo primerno kaznovani. Dano na Dunaju 10. aprila 1527.

Orig. papir, (brez vodnega znaka); 32 x 26,5 cm; pečat (s katerim je bilo pismo zalepljeno) odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 25; stara sign. F N° 35 (popravljeno iz F N° 33).
Objava (delna), z napačno letnico 1557: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 49.

222. 1527, junij, 4., Novo mesto

Jurij Križe iz Brezovice *(Juri des Crise sun von Bresowitz)* in njegova žena Apolonija prodata novomeškemu kapitlju vrt pri mestnem obzidju nasproti kapiteljskega gumna *(gegen des capittels stadl gelegen)* za 8 funtov in 100 šilingov.[1] Listino sta pečatila Jakob Petelin *(Jacob Pettelin)* in Gregor Recelj *(Gregor Retzl)*. Izdano v Novem mestu 4. junija 1527.

[1]Nemški izraz je "dvajset šilingov manj kot devet funtov denaričev". Sodeč po regestu št. 206 znaša funt 120 šilingov.
Orig. papir (vodni znak: trdnjava ali možnar v krogu); 22 x 29,3 cm; dva vtisnjena pečata, prvi s petelinom ⟨Petelnov⟩, drugi z obsekanim deblom ⟨?⟩ ⟨Recljev⟩; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 7; stara sign. B N° 43.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 34 (1521!).

223. 1527 [s. d.], Praga

»Kralj Ferdinand priporoča kapitlju Martina Rueßarja za vikariat v Šmarju ⟨pri Jelšah?⟩ *(S. Marein)*. Praga, 1527.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 17.

224. 1527

»Novomeški prošt Sebastijan Kolbek *(Kolpek)* najponižneje prosi kapitelj, da bi mu dal 200 gld., ker je na Dunaju *(existens Viennae)*. Bilo bi prav, da bi mu ugodili *(meretur exaudiri)*, vendar so mu poslali *(dati sunt ipsi)* le 60 gld. 1527.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 73.

225. 1528,[1] november, 28., Dunaj

Ferdinand, ogrski in češki kralj itd., naroča kranjskemu deželnemu upravniku Nikolaju Thurnu *(Niclas vom Thurn[2])*, naj ugotovi, s kakšno mero so nekoč mirnopeškemu županiku dajali desetino in gorsko pravdo na Golobinjeku *(am Tawbenperg)*. Sedanji župnik Viljem Kompoljski *(Gumpuler)* se namreč pritožuje, da so gorniki *(perkgenossen)* povečali mero *(den ehmer)* v svojo korist. Naroča mu, naj sestavi komisijo, ki bo to raziskala in ukrenila, da se tožnik ne bo imel več razloga pritoževati. Dano itd.

Listina izgubljena. Regest napravljen po objavi A. Krausa, ki ima leto 1558.
Objava (delna) pod letnico 1558: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 92.
[1] Glede letnice prim. (1) spor o desetini in gornini na Golobinjeku za časa prošta Kolbeka, f. 34/1, št. 5.); in (2) Valvasorjev podatek, da je "Niclas von Thurn" prvi v vrsti deželnih upravnikov *(Landsverwalter)*, in sicer z letnico 1527 (*Ehre*, IX, str. 70).
[2] Kraus postavlja ime pod vprašaj.

226. 1528

»Mohor Toppenauer *(ab Hermagora Tapnarover)* zastavlja kapitlju posest Gomila *(Gomilla)*, tri puste kmetije pri ⟨Šmarjeških⟩ Toplicah *(prope Tepliz)*, imenovane Rožek *(Rosheg)*, mlin na vodi Toplici *(in aqua Tepliz)* in kmetijo na Ratežu *(Rodesh)*; pridržuje si le trajno pravico do odkupa teh zemljišč, ležečih v šmarješki župniji *(in parochia s. Margarethae)*. 1528.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 80.

227. 1530, april, 3.

Bratje Sebastijan, Sigmund in Adam Turjaški *(van Aurspurg)*, sinovi pok. viteza Andreja Turjaškega, dajejo Primožu Štupniku *(Primass Stupnikh)*, kaplanu *(geselbriester)* v Gorenjem Mokronogu, kupno pravico za domec *(khauff recht geben)* v Šentrupertu, ki ga je imel v kupnem pravu krznar *(Khursner)* Gregor. Domec in vrt se na eni strani dotikata domca mesarja Pavla *(Paul Fleisgakher)*, na drugi pa segata do poti. Od tega imetja je dolžan dajati letno 45 šilingov činža, tlake pa ne dela. Z njim prosto razpolaga, le v primeru prodaje mora dati listino pečatiti Turjaškim. O tem jim daje listino, na katero je obesil svoj mali pečat *(petschafft)*, ker trenutno ni imel pri sebi velikega *(grabens sigell)*, na njihovo prošnjo pa jo je pečatil tudi Andrej Mordax iz Grabna *(Andre Mardax vom Graben)*. Listina izdana leta 1530, na postno nedeljo "iudica".

Orig. perg.; 33 x 28 cm, plika 2,5 cm; od štirih ⟨?⟩ pečatov ostale le zareze v listini; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 24; stara sign. B N° 102 (in 228).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 88, št. 103.
– I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 75, op. 1 je imel listino za izgubljeno.
Regest tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 62.

228. 1531, januar, 20. – februar, 8.

Notarski instrument o poravnavi med kapitljem in kanonikom Matijo Puechfinkom. Leta 1531, v četrti indikciji, v osmem letu vladanja papeža Klementa VII., v petek 20. januarja, približno opoldne, so pred Sebastiana Kolbeka *(Sebastiano Kolbeckh)*, prošta kolegiatne cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu in rednega sodnika *(ecclesie collegiate sancti Nicolai in Rudolfswerdt et capituli ipsius preposito, iudice ordinario)*, stopili kanoniki: Mihael Škrobut *(Michael Schkrobuth)*, Gašper Pirsch *(Casparus Pirsch)*, Janez Dorneckher *(Joannes*

Dorneckher), Jakob Petelin *(Jacobus Petelin)*, Tomaž Matoh *(Thomas Mathoch)* in Gregor Recelj *(Gregorius Retzl)* kot tožniki *(actores ex una)* ter kanonik Matija Puechfink *(Puechfinckh)* in konvent ⟨ostali kapiteljski duhovniki⟩ kot toženi *(ex adverso principalis reus et conventus partibus ex altera)*. Prosili so ga za kompromisno razsodbo v že dolgo trajajočih sporih *(super differenciis et discordiis)* med njimi. Po kratkem posvetovanju *(sat matura deliberacione)* je prošt Kolbek v nemščini objavil *(vulgariter pronunciavit ac publicavit)* razsodbo *(laudum seu pronunciamentum)*, s katero sta se strinjali obe strani. Glede zmede, ki je nastala v novomeškem kapitlju, je sodnik po tožbi *(klag)* in zagovoru *(antwort)*, ugovoru *(red)* in ponovnem zagovoru *(widerred)*, po poizvedbi *(die eingebrachten kunntschafften)* in izpovedi prič *(zeugen sag)* in po posvetu s pravnimi strokovnjaki *(nach rat der rechterfarnen)* ugotovil: Matija Puechfink se ni smel *(hab nit gebürt)* proti volji kapitlja vtikati v upravo in si jo nasilno pridržati, sramotiti sobrate kanonike, jih grajati in tepsti, prav tako ni smel brez vednosti in privoljenja kapitlja samovoljno uporabljati kapiteljsko premoženje za plačevanje svojih delavcev. Zanj kot duhovnika se tudi ni spodobilo, da je razgrajal in vzpodbujal k mečevanju, s čimer je zapadel kazni civilnega sodstva *(in die straff der weltlichen gefallen)*. Ker je goljufal pri obračunu, mora kapitlju vrniti dolg in poravnati škodo. Prav tako se mora spraviti s kanoniki, ki jih je sramotil, grajal in tepel, ter jim plačati za škodo. Zaradi upornosti in nasilja ga mora prošt kot njegov sodnik kaznovati, vendar mu bo kazen pridržal *(im vorbehalten)*, jemlje mu le glasovalno pravico v kapitlju do preklica. Tudi dekan je obdolžen, da je sodeloval pri teh izgredih; ker temu ne oporeka, pomeni, da priznava. Vendar bo prošt tudi njemu kazen pridržal. Prošt je izrekel in objavil razsodbo *(que lecta, lata et in scriptis promulgata est)*, ki jo je podpisani notar na njegov ukaz zapisal *(subarratur)*.

Sodnikovi razsodbi *(sententia arbitraria)* ni nihče oporekal in ko je postala pravomočna *(in rem transivit iudicatam)*, so imenovani spet stopili pred sodnika in na osnovi razsodbe napravili pisno oceno stroškov *(quandam taxacionis et moderacionis expensarum scedam)*, ki so jo hkrati z zahtevo po izvršitvi razsodbe dali taksirati notarju *(per notarium compromissarium taxari)*. Sodnik je po ponovnem premisleku ocenil pristojbino na 50 renskih goldinarjev v veljavnem denarju dobrega kova *(bone, usualis et currentis monete)*, ki jo mora plačati krivec brez odloga, vse storjene krivice pa v celoti in za vedno izbriše doseženo soglasje *(omnino per concordiam deletis et in perpetuum sopitis)*. Toženi se je temu prostovoljno podvrgel v obliki obveze apostolski kameri *(in forma camere apostolice latissime obligacionis)*, in to pod kaznijo, ki jo kompromis navaja. Po razglasitvi sodbe in stroškov so prosili javnega notarja, da je v njihovem imenu napravil o tem enega oz. več javnih instrumentov. Napravljeno v novomeški kapiteljski hiši na Dolenjskem *(in domo Capituli Rudolfswerdensis in inferiori Carniole prouincia)* v sredo 8. februarja *(die Mercurii octava mensis Februarii)* ob tretji molitveni uri *(in hora terciarum)*. Naprošeni priči: duhovnika oglejske škofije Štefan Klückh in Simon Zupan *(Süppan)*, kapiteljska kaplana *(sacellanis)*.

Pripis notarja: Gašper Pechlär, duhovnik oglejske škofije in javni notar papeške avtoritete, ki je bil pri vseh navedenih dogodkih prisoten in je s pričami vred videl in slišal, da se je vse zgodilo, kakor je zapisano, je v priče-

vanje ta javni instrument lastnoročno napisal ter ga podpisal s svojim običajnim znakom, imenom in priimkom.

– Notarski znak: lipovo drevo s tremi listi na trojnem gričku, sredi drevesa napisni trak z inicialkama C P.
– Regest na hrbtni strani: »Kaznovanje nekoga, ki se je hotel s silo vriniti za upravitelja.«
Orig. perg.; 30 x 33,5 cm; notarski znak levo spodaj; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 8; stara sign. M N° 87 (in 34).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 36.

– Kanonik Gregor Recelj se je ukvarjal s kapiteljsko ekonomijo tudi še v času prošta Jurija Grafa, in to bolj uspešno. O tem govori nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. N N° 35:

»Pričevanje popravljenega gospodarskega računa kanonika in ekonoma Gregorja Reclja *(Gregorii Rezel)* in priznanje kapitlja, da mu dolguje *(item capitulum fatetur se ipsi debere)* 215 gld. 11 krc.; plačal mu jih je prošt Jurij Graf *(per Georgium Graff, praepositum)*. «

229. 1532, avgust, 3., Roje

Jurij in Blaž Apfaltrer z Roj *(Jorg vnd Wlaß die Appffhaltrer von Roy)* prezentirata kot dedna fevdnika *(lehenns heren)* in kolatorja ⟨podeljevalca⟩ župnijske cerkve namesto najstarejšega v rodbini, bratranca viteza Hansa Apfaltrerja *(Apfhaltrer)*, svetovalca ogrskega in češkega kralja, glavarja, oskrbnika *(anwalt)* in gradiščana *(purgkhraff)* na Dunaju, po smrti Erazma Slaparja *(Slaper)*, župnika Naše ljube Gospe v Polšniku *(Pillichperg)*, duhovniku *(laypryester)* Nikolaju Kompoljskemu *(Gymplerr)*, vikarju v Šentrupertu, Tomaža Steklino iz Litije⟨?⟩ *(von derr Lutay)*, s prošnjo, da bi ga potrdil. Da to izpričata, sta Jurij in Blaž Apfaltrer vtisnila na listino vsak svoj pečat. Listina izdana v Rojah *(zw Roy)* 3. avgusta 1532.

Orig. papir, 2. fol. (vodni znak: krog s sidrom, nad njim zvezda); 22,2 x 30 cm; dva vtisnjena pečata z inicialkama I. A. in W. A. in s podobojablane); nem. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 1; stara sign. D/Pošnik N° 52.

230. 1533, september, 18., Ljubljana

Trojan Turjaški *(Troyan von Awersperg)*, dedni komornik Kranjske in Slovenske marke ter cesarski svetnik notranjeavstrijske vlade, naznanja, da je med njim in stolnim⟨!⟩ proštom Sebastijanom Kolbekom ter kapitljem v Novem mestu *(Sebastian Kholbegkh, thuemprobst, vnd N., dem capitl zw Ruedolfswerd)* nastal spor zaradi mlina v Mirni Peči *(zw Hönigstain)*, ki se je povzpel do deželne pravde na Kranjskem. Zaradi dobrega sosedstva in prijateljstva pa se je turjaški namestnik in oskrbnik Viljem Villanders Otoški, oskrbnik na Rekštanju *(gewaltstrager vnd phleger zw Auersperg Wilhalmb von Vilanders zum Werdl vnd phleger zw Rukhenstain)*, v odsotnosti Turjaškega z njimi poravnal z naslednjo pogodbo: Mlin, ki daje letno 100 krc., dobijo Turjaški, kapitelj pa dobi v zameno zanj od Turjaških kmetijo v Koroški vasi *(zw Kharnerdorf)* pod mehovskim sodiščem, ki daje letno 80 krc. in tlako. Ker donaša mlin v primerjavi s kmetijo letno 20 krajcarjev več dohodka, jim Turjaški v skladu z deželnim običajem *(den landsprauch nach)* izplača še 6 renskih goldinarjev in 40 krajcarjev. Zdaj ima torej kapitelj v prosti lasti kmetijo z vsem pripadajočim, "mit veld, waid, stogkh vnnd stain". O tem izdaja kapitlju listino, na katero je obesil svoj pečat. Napravljeno v Ljubljani 18. septembra leta 1533.

Orig. perg.; 40,5 x 24 cm, plika razprta; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 10; stara sign. B N° 68.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 76, št. 37.

231. 1533, oktober, 1., Dunaj

Rimski kralj ter kralj v Nemčiji, na Ogrskem in na Češkem, španski infant in avstrijski nadvojvoda Ferdinand piše vsem duhovnikom, duhovnim in svetnim prelatom, baronom, vitezom in oprodom *(khnechten)*, deželnim glavarjem, upraviteljem, vicedomom, oskrbnikom, uradnikom, deželskim sodnikom, sodnikom, meščanom, občinam in vsem drugim podložnikom, posebno tistim, ki opravljajo službo upraviteljev ali oskrbnikov v krajih na turški meji, naj ne kršijo miru, ki so ga cesarski odposlanci *(oratores)* sklenili s turškim cesarjem, in naj ne vpadajo v sosednje turške kraje, da bodo lahko vsi nemoteno potovali sem in tja, prodajali in trgovali. Kršilci miru bodo strogo kaznovani. Dano na Dunaju, 1. oktobra leta 1533.

– Regest na hrbtni strani: »S Turki sklenjen večni mir *(PAX cum Turcis perpetua facta)*.«
Sočasni prepis, papir (vodni znak: sidro v krogu); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 9; stara sign. M N° 36.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 38.

232. 1533

»Leta 1533.V domovini je obstajal strah pred lakoto zaradi pomanjkanja žita v Italiji; za stvar poskrbi kralj in določi red, kako naj se prodaja ali zamenjuje žito zunaj dežele.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 26.

233. 1535, april, 18., Novo mesto

Reverz. Janez Kočevar *(Hanns Gotschewär)* obljublja, da bo ustrezno skrbel za kapiteljski mlin z njivo in vrtom v Črmošnjicah *(zu Tschermoschnitz)* pod mehovskim sodiščem, ki ga je prejel od kapitlja v kupno pravo za 20 krajcarjev manj kot 10 ogrskih goldinarjev. Plačeval bo *(raichen)* letni činž 6 škafov pšenice in 10 škafov rži novomeške mere *(neustatmas)* in vsake kvatre 4 škafe mešanega žita ter se ne bo pustil bremeniti z nobenimi odvetniškimi dajatvami. Reverz sta pečatila Jakob "Krznar" *(Kursner)*, član sveta, in Jakob "Mošnjičar" *(Pewtler)*, meščan v Novem mestu. Napravljeno v Novem mestu 18. aprila 1535.

Orig. papir; 21,5 x 29,3 cm; dva vtisnjena pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 11; stara sign. N N° 26.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 39.

234. 1536, december, 24., Novo mesto

Novomeški kapitelj proda Matevžu "Sedlarju" *(Sätlar)* v kupno pravo kmetijo v Podborštu *(undter dem Forst)*, ki je menda pripadala *(etwan zugehörig)* staremu ⟨mirnopeškemu⟩ župnišču. Njive te kmetije so vse blizu skupaj pri Goriški vasi *(nah dem Puechl)* ter obsegajo približno 14 oralov zemlje. Začetek borštnih njiv *(der agkher von dem Forst)* je jarek, kjer se napaja živina, do poti je kmetiji pripadajoča Jenžekovkina njiva *(Jenschekhoukha agkher)*, ki jo krog in krog omejujejo njive Matevža Perneta *(Matheusen Perne)*, Jurija Krivica *(Juri Khrewetz)*, Luka Mikca *(Lucas Mickhez)* in pustą kmetija v gmajni. Pri brvi ali mostu sta še posebej vrt in njiva s travnikom, ki spadata zraven, vse pod žužemberškim sodiščem v mirnopeški župniji. Zanjo je kapitelj že dobil 15 ogrskih goldinarjev, računajoč goldinar po 80 krajcarjev dobre deželne veljave. Letni činž zanjo, dva renska goldinarja, pa bo Matevž dajal kapitlju vsako leto okrog sv. Mihaela.

Listino je pečatil kapitelj z visečim tajnim kapiteljskim pečatom *(mit unserm anhangunden secret)*, izdana pa je bila v kapiteljski hiši v Novem mestu *(in unserm capitlshausen der statt Ruedolfswerdt)* 24. decembra 1536.

Sočasni prepis, papir (vodni znak: sidro v krogu); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 12; stara sign. J N° 15.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 40.

235. 1536

»Dolenjski arhidiakon je zbral od klera, cerkva in špitalov ter ključarjev *(a syndicis)* vojni davek za dovoz vojskovalnih strojev *(pro vehendis mahinis bellicis)*. 1536.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. G N° 11.

236. 1538, maj, 26., Novo mesto

Reverz. Novomeški meščan Ahac Schneider *(Achatz Schneider)* naznanja, da je dobil od kapitlja v kupno pravo vrt, ki leži pred mestom ob Krki *(enhalb der Gurckh)*, nasproti mosta, in pripada šmihelskemu vidmu *(dem widem zu sandt Michel zuegehörig)*. Obljublja, da bo kapitlju plačeval za letno pravdo in dajatve *(den järlichen zins vnd dienst)* po 24 krc., in sicer štirinajst dni pred ali po sv. Mihaelu. Zaveda se, da je vsaka sprememba ali prodaja mogoča samo z vednostjo in soglasjem kapitlja, zemljiškega gospoda, in da pripade deseti denarič od prodaje kapitlju, listina pa mora biti pečatena s kapiteljskim pečatom *(mit deß gemelten capitls sigil oder secret)*. V pričevanje potrdil s svojim pečatom, da pa bi bil reverz bolje izpričan, je zaprosil še Gašperja Šparerja *(Casper Sparer)*, člana mestnega sveta, da je tudi on na listino vtisnil svoj pečat. Listina izdana v Novem mestu v kapitlju 26. maja 1538.

Orig. papir (vodni znak: križ na polkrožnem stojalu s podstavkom); 22 x 31,7 cm; oba vtisnjena pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 13; stara sign. N N° 22.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 41.

– O istem vrtu je bila najbrž izdana tudi naslednja, zdaj izgubljena listina z nedatiranim regestom v popisu kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 85:

»Prepis pisma Ahaca Sneiderja, ki zadeva neki vrt.«

237. 1539, februar, 6., Dunaj

Ferdinand I., rimski kralj, daje kranjski duhovščini dovoljenje, da sme odkupiti duhovsko posest, ki so jo morali v zadnjem četrtletju preteklega leta zaradi turške stiske prodati in je tako prišla v druge roke. Dano na Dunaju, 6. februarja 1539.

Prepis (sočasni); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 4. Stara sign. F N° 16.

238. 1539, marec, 21.

Reverz. Martin Pratgesel *(Mart Pratgesel)*,* iz Kostela *(von Castel)* naznanja, da je od Matevža Czape kupil mlin pod Skalno steno pred Novim mestom, ki spada pod mehovsko sodišče *(ain mul vntter der Stainnwandt vor der statt Ruedolfswerdt in Maychauer gericht)*, in sicer skupaj s pripadajočo njivo. S soglasjem kapitlja kot zemljiškega gospoda je na njivi zgradil stope, ki jih bo uporabljal brez škode za druge. Vsako leto bo na dan sv. Mihaela plačal tri renske goldinarje činža *(zu dienst zins wass raichen sol vnd muess)*. Brez vednosti kapitlja ga ne bo prodal niti

pri njem kaj spremenil, kupno pismo pa bo dal pečatiti s kapiteljskim pečatom *(mit irem secret oler pedtschafften)*. Na reverz so vtisnili svoje pečate: Tomaž Gertica *(Thomass Gertiza)*, kamnosek Kancijan *(Canzian Stamitz)*, zaprisežena mestna svetnika, in Krištof Alt *(Cristoff Alltt)*, meščan Novega mesta *(zu Ruedolfswerdt)*. Novo mesto, 21. marca 1539.

* Pratgesel (Brotgesell) pomeni "kompanjon", prijatelj. Kraus (glej spodaj) bere "Pretzsell".
– Regesta na hrbtni strani: (1) nem.: »Reverz Mertla "Prattgeßel" za mlin "unter dem Steinwant"« (2) lat.: »Reverz Martina "Protsel" zaradi nekega mlina "in Steinwand".«
Orig. papir (vodni znak: orel s krono); 22 x 29,5 cm; trije vtisnjeni pečati (C. S. ima v pečatu kamnoseški znak); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 8, št. 14; stara sign. N N° 40.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 42 ("Gertiz" bere "Gerliz").
– Mlin pod Skalno steno stoji še danes nasproti gostilne "Pod smreko" v kraju Potok. Za podatek se zahvaljujem Marinki Dražumerič.

239. 1539

»Z apelacijo do cesarja dobi kapitelj proces *(actio)* proti gospodu Plankensteinu ⟨z gradu Zbelovo⟩, ki si je pripisoval *(praetendebat)* nekakšno patronatsko pravico ali kot pravijo odvetništvo oz. fevd *("vulgo vogtey sive lächenschaft")* nad pónikovskimi župnijami na Štajerskem. 1539.«

(Pripis:) »Iste argumente je mogoče uporabiti tudi proti gospodu Reissigu *(Raisig)*, ki si pripisuje patronatsko pravico pri sv. Heleni, podružnici sv. Jurija ⟨pri Celju⟩.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 26.

240. 1541, avgust, 1., Dunaj

Nadvojvoda Ferdinand I. dovoljuje novomeškemu kapitlju, da zastavi od svoje posesti za 300 funtov denaričev zemljišč. Za posojilo bo dobil obveznico, ki bo izplačana od nove naklade in živinske carine v Trbižu. Dovoljenje velja do izplačila obveznice. To izpričuje z listino, izdano na Dunaju 1. avgusta leta 1541.

– Regest na hrbtni strani: »Ferdinandovo dovoljenje za zastavo *(ad abalienandum)*«
Orig. papir (2 fol.); 31,3 x 22 cm; na hrbtni strani prvega lista nadvojvodov pečat, vtisnjen čez papir; nem. jezik.
ARS, Zbirka listin (št. 1404); stara novomeška sign. F N° 50 (popravljeno v F N° 47).

241. 1541, avgust, 1., Dunaj

Nadvojvoda Ferdinand I. naznanja, da sta mu novomeški prošt in kapitelj *(N., brobst vnd capitl des gotzhaus zu Ruedolfswerdt)* poleg drugih kranjskih prelatov brezobrestno posodila 300 funtov denaričev dobrega kova in veljave *(gueter lanndtleuffiger munz vnd werung)* predvsem za vzdrževanje vojske na Ogrskem *(kriegspolckhs in Hungern landen vnnd leuten zu guetem)*. Izplačala sta jih dvornemu plačilnemu mojstru Hansu Anngererju, vrnil pa jima jih bo prejemnik naklad in nove carine na živino v Trbižu. To izpričuje z listino, izstavljeno na Dunaju 1. avgusta leta 1541.

– Regest na hrbtni strani: Zadolžnica kralja Ferdinanda I. za 300 gld.
Orig. papir (2 fol., z luknjo v sredini prvega lista., drugi list levo spodaj nekoliko odrezan); 43,5 x 29 cm; pečat na hrbtni strani 1. fol. odpadel; nem. jezik.
ARS, Zbirka listin (št. 1403); stara novomeška sign. N N° 5.

242. 1541, avgust, 1., Dunaj

Nadvojvoda Ferdinand I. naznanja Krištofu Nädlerju, prejemniku naklade in nove carine na živino v Trbižu *(an der Terfis im Canal)*, da sta mu novomeški

prošt in kapitelj *(N., brobst vnd capitl des gotzhaus zu Ruedolfswerdt)* poleg drugih kranjskih prelatov in duhovnikov brezobrestno posodila 300 funtov denaričev prvenstveno za vzdrževanje vojske na Ogrskem *(kriegspolckhs in Hungern landen vnnd leuten zu guetem)*. Izplačala sta jih dvornemu plačilnemu mojstru Hansu Anngererju, vračati pa jima jih bo moral on kot prejemnik naklad in nove carine na živino v Trbižu proti izstavitvi ustreznih pobotnic vse dokler dolg ne bo odplačan. Potem mu bodo vrnili obveznico, on sam pa naj vsa izplačila vnese v obračun urada. Dano na Dunaju 1. avgusta leta 1541.

– Regest na hrbtni strani: »Zadolžnica kralja Ferdinanda I. za 300 gld.«
Oirg. papir (2 fol.); 43 x 28,7 cm; pečat na notranji strani 1. fol. odpadel, ostali le sledovi rdečega voska; nem. jezik.
ARS, Zbirka listin (št. 1402); stara novomeška sign. N N° 6.

243. 1541, oktober, 13., Soteska

Erazem Širski, vitez iz Soteske *(Erassmus von Scheyer zw der Aynedt ritter etc.)*, fevdni gospod cerkve sv. Erazma, ki so jo ustanovili njegovi predniki *(vor eltern)*, prosi Sebastijana Kolbeka *(Sebastian Colbegkh)*, prošta novomeškega kapitlja in arhidiakona Slovenske marke – glede na to, da je patriarh poveril kapitlju take naloge *(weil das capitl vom patteriarchen sollich vnd der geleichen sol sorgen)*, – naj potrdi prezentiranega duhovnika Petra Verteriča *(hern Pettern Vårttåritschen)*, ki ga prezentira za svojega novega fevdnega župnika *(als mein lechens pfarer)*, potem ko Jernej Polaj *(Partlme Polley)* ni hotel ostati. Izdano v Soteski 13. oktobra 1541.

Orig. listina v obliki pisma (vodni znak: v krogu tehtnica, nad njim zvezda); 22 x 30 cm; pečat odpadel; nem. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 1; stara sign. D/Soteska N° 66.
Prim. F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 53 (prezentiranega duhovnika imenuje "Vurturič").

244. 1542, september, 26., Novo mesto

Novomeški kapitelj naznanja, da je cesar in deželni knez po svojih komisarjih razpisal obvezno posojilo za obrambo pred Turki, ki znaša za kapitelj 300 gld. Ker kapitelj zaradi težkih deželnih davkov ni imel toliko denarja, je moral s cesarskim dovoljenjem zastaviti svojemu sobratu kanoniku Gregorju Reclju *(Gregorn Retzl)* za 221 renskih goldinarjev deželne veljave naslednje kmetije: pet kmetij na Vrhu *(am Pergl)* v šentjernejski župniji pod kostanjeviškim sodiščem *(in Sandt Warthlmes pfar in landstrasser gericht)* – na prvi od njih živi Lenart Veber, *(Leonhardt Weber)* in daje na leto dva škafa pšenice, prav toliko ovsa in ječmena ter dve kokoši, na drugi živi vdova po Simonu Kunu *(Simon Khüna wittib)*, na tretji Gregor Laj *(Gregor Lay)*, na četrti Ambrož Kruhe *(Ambros Khruche)*, na peti Lovro Mindorfer *(Laure Mindorffer)*, vsi dajejo enako z običajno tlako. Dalje kmetijo v Velikem Slatniku, od nje daje Luka Pernarth *(Lucas Pernarth)* po 25 krc. in običajno tlako; na Brodu *(am Fürt)* zastavlja eno kmetijo – na njej živi Martin Klun *(Martin Khlun)* in daje letno 40 krc. in običajno tlako, v Pahi dve kmetiji – obe dajeta po dva renska goldinarja in 30 krc. in nista zasedeni; eno kmetijo v Grobljah *(zu Grübla)*, kjer živi Janez, Simonov sin; daje letno 100 krc. in običajno tlako, štiri kokoši, štiri čehulje lanú *(fier har zelling)* in 20 jajc; v Grobljah še eno kmetijo, kjer živi Martin Doberdrug, ki daje enako. Za zastavljene kmetije je dobil kapitelj 221 renskih goldinarjev, računajoč goldinar po 60 krc., kanonik Recelj pa je dobil imenovane kmetije v kupno pravo.

Če kapitelj izplača dolg ali del dolga katero koli leto štirinajst dni pred jurjevim ali po njem, lahko kmetije odkupi. V pričevanje je bilo izdano Gregorju Reclju to zastavno pismo, opremljeno z visečim kapiteljskim pečatom, in sicer v Novem mestu v kapitlju 26. septembra 1542.

Orig. perg. (listina kasirana s tremi vrezi); 36,7 x 29,3 cm; pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 8, št. 15; stara sign. B N° 75.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 43 ("Retzl" bere "Ketzl").

245. 1542, september, 26., Novo mesto

Reverz kanonika Gregorja Reclja, s katerim potrjuje, da je za kapitlju posojenih 221 renskih goldinarjev dobil od kapitlja zastavno pismo. Potrdilo o tem je opremil s svojim pečatom. Novo mesto 26. septembra 1542.

– Regest na hrbtni strani: »Jorg Graf. Izročeno meni; odkupil z lastnim denarjem 1556.«
Orig. papir; 21,8 x 29,5 cm; vtisnjeni pečat: grb s kelihom in inicialki G R; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 8, št. 16 (staresignature ni).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 44 ("Retzl" bere "Ketzl").

246. 1542, december, 13., Novo mesto

Reverz soseske na Dolenjih Kamencah za prostor za pokopališče. Valent Bučica *(Wuczicza)* in Jakob Jenne, ključarja cerkve sv. Janeza na Dolenjih Kamencah *(zu Vnnterstainpach)*, Jurij Bučica *(Jörg Wuczicza)*, župan, Gregor Kupic *(Kupicz)*, Gregor Kuhelj *(Kuechil)*, Jernej Kic *(Jerny Kycz)*, Blaže Kostel *(Blase Kostell)*, Marko Ruperčan⟨?⟩ *(Marco Rupriczechar)*, Sebastijan Žerjav *(Sebastian Scheryaw)*, Andrej Hudin *(Andre Chudin)*, Simon Drug, Hrvat *(Simon Drug, vide Krobat)*, Jernej Mohar *(Jerny Mochar)*, Martin Banko *(Martin Wancko)*, Pankrac Širle *(Pangre Schirle)*, Matija Perič *(Mathia Pericz)*, Mihael Banko *(Michael Wancko)*, Ahac Rifelj *(Achacz Riffill)*, vsi stanujoči tu; Primož Potočar *(Primos Pottoczar)* in Andrej Roštar *(Andre Rostar)* iz Bršljina *(von Werslin)* ter Simon iz Hudega *(von Pösen)*, stanujoči v novomeškem pomirju in pod novomeškim sodiščem, skupaj z drugimi iz bližnjih vasi naznanjajo: novomeški prošt Sebastijan Kolbek *(Sebastian Kolbeckh)*, arhidiakon Dolenjske oz. Marke, pa tudi knežja oblast in oblast oglejskega patriarha, so dovolili izgradnjo pokopališča za njihovo okrožje, ki ga pride posvetit škof. Ne glede na to pa nočejo, da bi trpele stare župnijske pravice desetine, duhovnih ustanov, bratovščin, nabirk, tridesetih ⟨gregorjanskih?⟩ maš in drugega, vse pravice, male in velike, ki jim od nekdaj pripadajo; če se to zgodi, se pokopališče ukine. Da to izpričajo, so na njihovo prošnjo, ker sami nimajo pečatov, vtisnili na listino svoje pečate: Jurij Rajnuša *(Reynuscha)*, Ambrož Šprajcer *(Spreiczer)* in Matija Rakar *(Rackhar)*, vsi trije mestni svetniki; Marko Pavšel *(Marco Pawschl)* in Jernej Brecelj *(Jerny Wretzl)* izmed štiriindvajsetih v Novem mestu. Izdano v Novem mestu 13. decembra 1542.

Orig. papir (vodni znak: sidro v krogu); 22 x 32 cm (2 fol.); pet vtisnjenih pečatov (pri treh so inicialke: A H, A S, M W); nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 8, št. 17; stara sign. M N° 84.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 45.

247. 1542

»Kapitelj izplača ljubljanskemu konzulu Vidu Kislu *(Kisel)* in tovarišem⟨?⟩ *(sociis)*, Zwaitlerjevim skrbnikom *(tutoribus Zwaitlerianis)* 300 gld. z obrestmi. Denar si je bil sposodil za kralja ⟨v obrambo⟩ proti Turkom. 1542.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 90.

S tem v zvezi je tudi nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. N N° 10:

»Kapitelj je Zwailerjevim dedičem *(haeredibus Zwailerianis)* dolgoval 100 gld., a jih je izplačal in o tem dobil pobotnico.«

248. 1543, april, 6., Videm

Johannes Angelus de sancto Severino, doktor prava *(decretorum doctor)*, apostolski protonotar, kanonik v Vicenzi *(Vincentinus)*, generalni vikar oglejskega patriarha Marina Grimanija v duhovnih in svetnih zadevah, podeljuje po smrti novomeškega *(in Rudolfsberdt)* dekana Jakoba Pernhauerja *(Jacobi Pernhaur)* njegovo izpraznjeno mesto kanoniku ljubljanske *(Lubianae)* stolne cerkve Pavlu Wiennerju *(Paulo Vienner)* zaradi njegovih zaslug. Novomeškega dekana sicer voli in prezentira novomeški kapitelj, pravica nastavitve *(institutionem)* pa pripada oglejskemu patriarhu. Generalni vikar torej pooblašča katerega koli duhovnika, ki si ga izbere Pavel Wienner, da ga uvede *(imponat, inducat inductumque defendat)* v posest dekanske prebende. Še prej pa mora pred novomeškim proštom priseči zvestobo oglejskemu patriarhu. Listino je podpisal in potrdil z okroglim visečim pečatom *(et nostri rotundi sigilli appensione iussimus communiri)*. Dano in napravljeno v Vidmu *(Utini)* leta 1543, v prvi indikciji, v petek, 6. aprila, v devetem letu papeža Pavla III.

– Regest (lat.) na hrbtni strani piše Wienner kot Bienner. Kasneje je listina rabila za potrditveno formulo. Vsa imena so prečrtana in nadomeščena z N.
Orig. perg. (na zgibih delno razžrt); 36 x 31,7 cm (plika razprta, del plike na levi strani odrezan); lat. jezik.
NŠAl./KANM, f. 8, št. 18; stara sign. G N° 56 (popravljeno v G N° 43).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 46.

249. 1545, junij, 26., Novo mesto

Novomeški sodnik in mestni svet naznanjata novomeškemu proštu, dekanu in kapitlju, da je duhovnik Peter Somrackh želel prepustiti beneficij in kaplanijo, imenovano Strausova ustanova *(Straussen Stift genant)* kanoniku Matevžu Puechfinku *(Mattheusen Puechfinkhen)*. Ker imajo Puechfinka za primernega in vrednega, mu po predaji Petra Somrackha dodeljujejo beneficij ter ga prezentirajo kapitlju s prošnjo, da ga potrdi. V pričevanje izdajajo Puechfinku to prezentacijsko listino, opremljeno z visečim mestnim pečatom; izdano v Novem mestu 26 junija 1545.

– Regest na hrbtni strani ima "Puechfinken".
Orig. perg.; 38 x 30,5 cm, plika razprta; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 6, št. 3; stara sign. D/Straus N° 29 (in 45).

250. 1546, april, 24., Novo mesto

Matevž Jetrbenški *(Mathes Hertenberger)*, meščan v Novem mestu, naznanja, da je dobil od kapitlja v kupno pravo prostor z opustelim mlinom na Težki vodi, imenovan na Otoku *(ein mullstat ödweis am Schwerm wasser im Werdl genant)*, skupaj z obrežjem *(sambt dem rain)* pod mehovskim sodiščem. Na tem prostoru je iz lastnih sredstev zgradil mlin. Obljublja, da ga bo vzdrževal v dobrem stanju in plačeval za letni činž dva renska goldinarja, vsake kvatre po 40 krc., ter da se ne bo ⟨od nikogar⟩ pustil obremeniti z odvetščino ali kakor koli že imenovano dajatvijo *(dienstbarkhait)*. Tudi ga brez kapiteljske vednosti ne bo zastavil, zamenjal ali prodal, oz. bo pri prodaji plačal kapitlju deseti denarič.

Za pečatenje je poprosil novomeška meščana Krištofa Reholda *(Cristoff Rehold)* in Simona Herča *(Simon Hertsch)*. Napravljeno v Novem mestu 24. aprila 1546.

– Regest (lat.) na hrbtni strani ima slovensko ime "na Teski vodi".
Orig. papir (brez vodnega znaka); 22,5 x 29,5 cm; dva⟨!⟩ vtisnjena pečata, eden z inicialkama M H v grbu in nad njim, drugi z inicialkama I S in z nakovalom⟨?⟩ v grbu; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 8, št. 19; stara sign. L N° 32.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 47.

251. 1548, januar, 6.

Felicijan Močnik *(Motzschnegk)*, kaplan *(gesellpriester)* v Mirni Peči, proda svojo njivo v novomeškem pomirju, Jerneju "Sgleybu". Priča Jurij Rajnuša *(Rennuscha)*, mestni sodnik v Novem mestu.

Listina (papir) izgubljena. Regest napravljen po A. Krausu.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 87, št. 90.
– Kraus navaja listino med letnicama 1447 in 1457, kar bi kazalo na leto 1448, vendar bo letnica 1548 pravilna, saj za to leto navaja istega sodnika tudi I. Vrhovec (*Zgodovina Novega mesta*, str. 137), in sicer kot "Reinutscha", se pravi da ga ni prepisal iz Krausa.

252. 1548, januar, 27., Novo mesto

Novomeški prošt naznanja, da si je za denarno pomoč deželnemu knezu sposodil 150 renskih goldinarjev od Pankraca Sauerja s Kozjaka *(von Sauer zw Kosiackh)*, lanšpreškega oskrbnika, zato mu zastavlja nepremično premoženje novomeškega kapitlja. To izpričuje z listino, pečateno z malim kapteljskim pečatom. Izdano v Novem mestu 27. januarja 1548.

– Pod pečatom potrdilo deželnega knjigovodje Jurija Warlla, da je Jurij Graf 16. oktobra 1560 vrnil Pankracu Sauru omenjenih 150 gld.
– Regest na hrbtni strani: »Kmete z Vrhtrebnjega je Sauer vrnil Juriju Grafu leta 1560, potem ko jih je zastavil stari kanonik.«
Orig. papir (vodni znak: krožec s sidrom, nad njim zvezda); 21,8 x 32 cm; pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 10, št. 29; stara sign. B N° 130.

253. 1550, marec, 3.

Razsodba Jakoba Lamberga, kranjskega deželnega upravnika, v pravdi kapitlja s Krištofom Črnomaljskim zaradi desetine pri sv. Duhu pri Hmeljniku ⟨v Gorenjem Kamenju⟩. Črnomaljski mora kapitlju povrniti dolgovanih 352 veder vina za čas od leta 1538 do 1549, namreč za vsako leto po 32 veder. Izdano v Ljubljani v ponedeljek po nedelji "reminiscere" leta 1550.

Orig. papir, 2 fol. (vodni znak: krog z vrisanim T-jem in zvezdo pod njim); 22 x 31,5 cm; vtisnjeni pečat; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 14.

254. 1550, oktober, 12., Novo mesto

Jurij Andrikola Kočevar *(Jörg Andricolla Kotschewer)* se obvezuje, da bo marljivo gospodaril z mlinom na Težki vodi pri župnišču v Šmihelu *(zw S. Michel)* pod mehovskim sodiščem, ki ga je dobil s soglasjem kapitlja v kupno pravo od Luke Mavserja *(Lucasen Mausser)*. Ob sv. Mihaelu bo plačeval zanj kapitlju letni činž; brez vednosti kapitlja ga ne bo spreminjal ali prodajal, pri prodaji pa bo plačal deseti denarič. Reverz sta pečatila Mihael Hirth in Simon Zetzog, oba člana veče in novomeška meščana, v Novem mestu, 12. oktobra 1550.

– Iz regesta na hrbtni strani: »... mlin, ki je nekoč spadal pod kapitelj, daje zdaj dajatve špitalu *(ad praesens servit sub hospitale)*.«
Orig. papir (vodni znak: sidro v krogu z zvezdo na vrhu); 22,5 x 32 cm; dva vtisnjena pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 8, št. 20; stara sign. B N° 116. Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77, št. 48.

255. 1552, februar, 7., Novo mesto

»Ukaz, da se napravi komisija za izdelavo točnih mer *(commissio ad faciendas certas mensuras)*, ki jih morajo uporabljati mlinarji pri sprejemanju plačila, ter druga navodila o ravnanju s temi nepridipravi *(nebulones)*. Izdano v Novem mestu 7. februarja 1552.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 37.

256. 1554, februar, 8., Dunaj

Ferdinand I. ukazuje poravnavo v sporu med Novim mestom in kapitljem, ki so ga predložili v razsojo notranjeavstrijski vladi in kameralnim svetnikom, potem ko so ti ugotovili naslednje: Čeprav je pred petnajstimi leti imel kapitelj živinske hleve *(viech ställ)*, skednje *(schuphen)* in pristave *(mayr höf)* ter slamo in gnoj pred Novim mestom blizu Šmihela *(vor der stat Ruedolfswert bey sanndt Michel)* in na drugih svojih zemljiščih *(gründten)*, je pred nekaj leti te postavil prav ob mestno obzidje *(rinckhmaur)*, kar onemogoča primerno obrambo pred sovražnikom, če pa se vname seno na zidu lahko pogori vse mesto. Cesar je zato ukazal komisijski ogled in poravnavo. Kolikor se to ne bo zgodilo, so dolžni stvar predložiti v razsodbo vladi. Dano na Dunaju 8. februarja 1554, v 24. letu rimskega cesarstva in v 28. letu drugih.

– Naslovljeno na cesarska svetnika Hansa Lamberga, barona z Ortneka in Ottenstaina, kranjskega deželnega upravnika, ter Krištofa Knüllenberga, kranjskega vicedoma.
Prepis (sočasen); nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 16/a.

257. 1554

»Listina gospodov Žusemskih o tem, katero desetino imata pri gradu ⟨Žusem⟩ župnika župnij Zibika in Sv. Jurij ⟨pri Celju⟩. 1554.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 4.

258. 1557, junij, 29., Novo mesto

Prošt, dekan in kapitelj v Novem mestu izpričujejo, da so se zadolžili pri Juriju Grafu *(Georgen Graffen)* in Juriju Gusiću *(Georgen Gussitz)*, tukajšnjima kanonikoma, ki sta jim v stiski "na gorečo prošnjo" posodila od svojega denarja, ki sta ga sama zaslužila *(ir aygen verdiennt gelld, weliches sy mit iren diensten bekhummen)*, 369 gld. 9 krc., računajoč goldinar po 60 krajcarjev, in sicer zato, ker je moral kapitelj to vsoto plačati deželi. Za posojeno vsoto jima kapitelj zastavlja: ⟨1⟩: vas Potov Vrh *(Pattenberg)*, kjer živijo: (1) na eni kmetiji Lenart Kolenec *(Lienhartt Khaleinitz)*, ki daje 53 krc. 1 s. ⟨činža⟩, desetine pa po en novomeški mernik *(neustatter maß)* od prosa in poldrugi mernik od ajde ter tlako in eno kokoš; (2) Matija Berkopec *(Mathie Berkhapetz)* daje enako; (3) Tomaž Kolenec *(Thomaß Khaleinitz)* daje 1 gld. 46 krc. 2 s., za desetino po en mernik od prosa, pol mernika od ajde in tlako ter eno kokoš; (4) Pavel Komolec *(Paull Comolitz)* daje 40 krc. in za desetino enako kot drugi; (5) Simon Pavlin *(Simon Paulin)* daje 1 gld. 6 krc. 2 s. in za desetino proso in ajdo, tlako ter kokoš kot drugi; (6) Matija Belčič *(Mathie Weltschitz)* daje 1 gld. 6 krc. 2 s., vse drugo enako; (7) Pavel Jakša *(Paull Jagscha)* daje 1 gld. 46 krc. 2 s., drugo enako; (8) Matija Gosjak *(Mathia Gossiakh)* daje 1 gld. 6 krc. 2 s., drugo enako; (9) "Valent Bruessan" daje 30 krc., za desetino pol škafa prosa in tlako; (10) Jurij Kastelic

(Jurj Khastelitz) daje 30 kr, pol škafa prosa in tlako; (11) Andrej Farček *(Fartschekh)* daje 25 krc., poldrugi novomeški mernik pšenice, prav toliko prosa in ovsa, poldrugo kokoš, tri povesma *(harraisten)* in dve čehulji *(harrtzeling)* ⟨lanú⟩, 20 jajc, običajno tlako *(gewandliche rabat)* in ovčko z jagnjetom *(frischling mit dem lamp)*; (12) Gregor Somrak⟨?⟩ *(Sumra)* daje 12 krc. 2 s., en novomeški mernik pšenice – ražene mere *(gestrichne maß)*, mernik prosa, prav toliko ovsa, poldrugo kokoš, eno čehuljo *(hartzeling)* ⟨lanú⟩, 10 jajc in pol ovce z jagnjetom *(frischling schaff mit dem lamp ein halbes)*; (13) Jurij Mili *(Jurj Milj)* daje 12 krc. 2 s., novomeški mernik pšenice – ražene mere *(maß gestrichne)*, škaf prosa, mernik ovsa, poldrugo kokoš, čehuljo ⟨lanú⟩, 10 jajc in pol ovce z jagnjetom. Vsi našteti opravljajo tlako in dajejo desetino na Potov Vrhu. ⟨2⟩ Od prejšnjih in spodaj naštetih kmetij se jemlje cela desetina: (1) Miklavž Kacjan *(Mikhlaus Khatzian)*, (2) Jakob "Wallte", (3) Jurij Šuštar *(Schuester)*, (4) Jakob Mantze, vse štiri kmetije so podložne ⟨gospostvu⟩ Bregu pri Ribnici *(Willigrain)*. ⟨3⟩: mlin na Rateškem potoku *(Rodatesch)* z dvema kamnoma *(laufern)*, v katerem živi Pavle in ki daje štiri škafe pšenice in osem škafov mešanega žita novomeške mere *(neustetter maß)*. ⟨4⟩: kmetijo v Lokah *(zu Wlackach)* na Krki blizu Braitenaua ⟨Zaloga⟩, na kateri živi Tomaž *(Thome)*, ki daje 1 gld. 53 krc. 2 s. in tretji del tamkajšnje snopne desetine *(die dritt garn)*, ki jo dajejo vsak od svoje kmetije že omenjeni Tomaž, dalje Andrej Stelltzer, ki spada pod ⟨župnijo Dolenjske⟩ Toplice *(an der Toplitz gehorig)*, pa Mihael Poderžaj *(Poderschaj)* in Mihael Krivec *(Khriuetz)*, oba Scharffova podložnika ⟨Zalog⟩ *(dem Scharffen gehörig)*. ⟨5⟩: desetino na Selih *(Naselich)*, ki jo dajejo vsak od svoje kmetije: Nikolaj Šali *(Nikhlaß Schalj)*, Mihael Šali, Andrej Krese *(Cresse)*, Matevž Ribez *(Ribeß)* in Andrej prav tam; vsi spadajo pod Višnjo Goro. ⟨6⟩: Kruševičevo *(Khruschauitz)* kmetijo, na kateri živi Marin Krušavan *(Khruschauan)*, ki daje 48 krc., en novomeški mernik desetine od prosa in tlako. ⟨7⟩: tretji del snopne desetine od naslednjih kmetij, kjer živijo vsak na svoji kmetiji: Marin Krušavan *(Khruschauan)*, Luka Senitz, Miklavž iz Pake *(Pakhar)*, podložniki Širskih *(von Schaier gehorig)*. ⟨8⟩: (Gorenjo) Stražo *(Oberwardt)*, kjer dajejo tretji del snopne desetine vsak od svoje kmetije: Beno Gornik *(Wenne Pergmaister)*, Matija Cimerman *(Zimerman)*, Mihael Janko *(Jankho)*, Simon Darovec *(Darowitz)*, Jure Jurček *(Jurtschekh)*, Gregor Šetina *(Schethina)*, Tomaž Gorniček *(Garnitschekh)* in Gregor Gorniček, vsi podložniki stiškega opata. ⟨9⟩: celotno desetino od dvanajstih kmetij v Vavti vasi, ki jo dajejo med drugimi Pavel "Peranitz" in Jurij Škufca *(Schkhufitza)*, oba podložnika župnika v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah; Jakob Hlebec *(Hlebitz)*, ki spada pod Širske, Matevž Kozma *(Chosma)*, ki spada pod Scharffa ⟨Zalog⟩ *(dem Scharffen gehorig)*, vsak od njih od svoje kmetije. ⟨10⟩: Desetino v (Dolenji) Straži *(Wnterwardt)*, in sicer tretji del snopne desetine, ki ga dajejo vsak od svoje kmetije: (1) Lovro Sajevec *(Seyeuitz)*, (2) Tomaž Mužga *(Muschkha)*, (3) Matija Saje *(Scheie)*, (4) Lenart Krese *(Lienhart Cresse)*, (5) Luka Lužar *(Lucaß Luschar)*, (6) Jurij "Perschouar", (7) Andrej "Dreytzar", (8) Jenže Poderžaj *(Poderschaj)*, (9) Gregor Špelič *(Spelitz)*, (10) Matija Mužga *(Muschkha)*, (11) Marko Poderžaj, (12) Matija Sajevic *(Seyeuitz)*; vsi podložniki Črteža *(gehoren gen Reittenberg)*. ⟨11⟩: Podgoro *(Wndthermperg)*, se pravi tretji del snopne desetine, ki jo dajejo vsak od svoje kmetije: (1) Martin Kočevar *(Mertt Khotscheuer)*, Matevž Agležen *(Agleschen)*, Andrej na Rovtu *(am Grayt)* od domca in Lenart Podgorec *(Lienhart Podgoritz)* spet od ene kmetije, vsi spadajo pod Bernarda Galla z Luknje *(zum Lueg)*. Popisana zemljišča *(stukh guetter)*, desetino in kmetije je kapitelj zastavil obema kanonikoma po zastavnem redu na Kranjskem. Če jima v celoti ali

delno poravna svoj dolg 14 dni pred jurjevim ali po njem katerega koli leta, sta dolžna to posest in desetino *(stuckh, zehent vnnd guetter)* v celoti ali delno vrniti kapitlju. Zadolžnico potrjujejo z malim kapiteljskim pečatom in lastnoročnim podpisom prošt Sebastijan Kolbek *(Kolbeck)*, Andrej "Durkh" ter Valentin Petelin *(Petyeln)* in Jurij Lužar *(Georg Luschar)*, kanonika. Izdano v Novem mestu 29. junija 1557.

Orig. papir, (6 fol.), notranji listi kasirani z zarezo; 32 x 21,5 cm; vtisnjeni pečat kapitlja iz leta 1508; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 33; stara sign. B N° 79.
Prim. *Dragotine*, str. 76, št. 5 (s fotografijo).

259. 1558, november, 20., Novo mesto

Razsodba v sporu z mestom zaradi obzidja. Deželni glavar Jakob Lamberg in vicedomov namestnik Hans Holltzer sta zaradi spora med mestom in kapitljem v zvezi z zemljiščem pri cerkvi sv. Antona in pripadajočim hlevom, lopo, pristavo ter slamo in gnojem tam *(viechställ, schuphenn, mayrhof, straa vnd mist)*, prišla v Novo mesto na ogled. To je zaukazal rimski cesar že pokojnemu vicedomu Krištofu Khnüllenbergu 5. avgusta. Glede skednja in gumna *(theenn vnd stadl)* ob obzidju *(neben der rinkhmauer)* so razsodili, da lahko ostaneta podzidana *(mit pheillern vndermauert)*, kot sta zdaj, ne smejo pa ju povečati ali povišati. Slame in gnoja ne smejo polagati na obzidje *(an die rinkhmauer mer gelegt werde)*, ampak naj seno, ki ga ne morejo spraviti pod streho, vsakega četrt leta odpeljejo, da bosta zid in pot v primeru sovražnega napada prosta. Ker so začeli popravljati obzidje in ker je del obzidja, kjer stoji skedenj, v oskrbi kapitlja – cesar sam je ukazal denarno pomoč za popravilo – mora vsak kapiteljski podložnik prispevati k temu z dvema dnevoma tlake na leto, en dan s konjem in vozom, drugi dan z ročno tlako, in sicer za dobo dveh let od jurjevega do kresa, in to ob lastni hrani od šestih zjutraj do šestih zvečer. Tisti, ki nimajo konj in voz, morajo opraviti dvojno ročno tlako, to je skupaj tri dni, vsak kanonik pa mora za gradnjo obzidja in stolpov prispevati po 16 renskih goldinarjev. Korni mojster Jurij pa *(Es soll auch derr Jörg, jetziger Cermeister⟨!⟩)* mora podreti hiško *(das heußl)*, ki si jo je zgradil na vzpetini blizu lipe, kjer navadno kurijo kresove *(khreutgschüß)*, kajti v nemirnih časih je to v škodo občemu dobru pa tudi zaradi varnosti pred ognjem, in sicer mora v roku enega leta prostor izprazniti za prižiganje grmad in za druge obče potrebe. Sporno zemljišče pri cerkvi sv. Antona pa naj bo za vse čase prazno in občinsko. Listino sta pečatila izstavitelja z visečima pečatoma. Izdano v Novem mestu 20. novembra 1558.

Orig. perg.; 63 x 28 cm, plika 5,8 cm; oba viseča pečata odpadla; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 1; stara sign. H N° 16.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 77–78, št. 50.
Prim. I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 55–56, 235.

260. 1560, februar, 12.

Prošt, dekan in kapitelj v Novem mestu naznanjajo, da so na prošnjo ključarjev Marijine cerkve ⟨v Šmarju pri Jelšah⟩ *(der zech leyt sannd Marein kirchen)* tej cerkvi za določeno vsoto prodali v kupno pravo jamo oz. lokev za ribnik *(die grueben vnnd lackhen zu einen fischwasser)*, in sicer za letni činž v skladu z urbarjem. Naprej jo lahko prodajo le z vednostjo kapitlja, pri čemer morajo plačati

deseti denarič, listino o tem pa dati pečatiti s kapiteljskim pečatom. To izpričujejo z listino, pečateno z malim kapiteljskim pečatom. Leta 1560, 12. februarja.

– Pripis: Pravda za Lokvo *(der tzinss des grabens vnd lachkhen)* 5 funtov "persch".
– Regesta na hrbtni strani: (1) (nem.): »Lokva šmarske cerkve in pokopališča *(Ein lacken der kierhen sand Marein vnd freithoff)*.« (2) (lat): »Listina glede *(ratione)* lokve *(lacunae)* zunaj pokopališča in vsega pokopališča v Šmarju *(et totius coemiterii in St. Marein)*.«
Orig. perg; 38,5 x 21 cm, plika 4,3 cm; od visečega pečata ostal le košček perg. traku; nem. jezik.
ARS, Zbirka listin (št. 1335); stara novomeška sign. E N° 80.

261. 1560, marec, 28.

Prošt in kapitelj v Novem mestu prodata v kupno pravo Andreju Draschu in njegovi ženi Heleni ter njunim dedičem kmetijo v Šmarju ⟨pri Jelšah⟩, ki jo je imel poprej sin Gregorja Berička *(Weritschekho)* za določeno vsoto denarja. Kapitlju ali šmarskim vikarjem *(vnnsern vicarien zu Sannd Marein in Panickhl)* bosta dajala letni činž in pravdo *(den jarlihen zins vnnd diennst)* v skladu z urbarjem in jo ustrezno vzdrževala, sicer pa z njo svobodno razpolagala v skladu s kupnim pravom štajerske kneževine; naprej je ne smejo prodati brez vednosti in privolitve kapitlja, njihovega zemljiškega gospoda, plačati pa bodo morali tudi deseti denarič in listino o tem dati pečatiti kapitlju. To izpričujeta z listino, pečateno z malim kapiteljskim pečatom. Leta 1560, 28. marca.

– Na hrbtni strani: Kupec Mihael Kurnek, 35 gld. Prodajna listina *(venditiae)* za hubo Andreja Drasha. Zadeva župnijo Šmarje ⟨pri Jelšah⟩ (tri različne pisave).
Orig. perg.; 38 x 23 cm (plika 4,2 cm, razprta); viseči pečat odpadel; nem. jezik.
ARS, Zbirka listin; stare sign. nima.

262. 1560, september, 1., Novo mesto

»Novomeški prošt in kapitelj izročata Simonu Zajcu *(Simon Seytz)* in njegovim dedičem v kupno pravo njivo na Vidmu *(ein ackher am Widen)*. V neizpodbitno pričevanje sta listina opremila z malim kapiteljskim pečatom. Izdano v kapitlju v Novem mestu 16. septembra 1560.

Orig. papir (2 fol.); 22 x 32 cm; vtisnjeni pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 6; brez stare signature.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 78, št. 51.
– Regest na hrbtni strani ima umestno pripombo (besedilo je namrerč težko berljivo): »Pazljiveje prebrati ob primernem času.«

263. 1561, april, 15., Novo mesto

Novomeški kapitelj proda za določeno vsoto denarja novomeškemu meščanu Klementu Hattochu in njegovi ženi Marti vrt v mestnem pomirju pred Gorenjimi mestnimi vrati med Martininim in Zajčevim *(Martinin vnd Seyez)* vrtom v kupno pravo, medtem ko ga je imel poprej v zakupu *(zins weis gehabtt)*. Listina potrjena z malim kapiteljskim pečatom in izdana v Novem mestu 15. aprila 1561.

– Regest na hrbtni strani navaja "Jacomo di Berti", pač ime novega lastnika, sicer pa imenuje listino "stara listina o nekem vrtu".
Orig. papir; 16 x 31 cm (zganjen list); vtisnjen pečat odpadel, sledovi rdečega voska; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 2; stara sign. B N° 78.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 78, št. 52 ("Hattoch" bere "Haitschar").
– Klementov priimek je prvič "Hattoch", drugič "Treutschech⟨?⟩".

264. 1562, maj, 10., Novo mesto

Novomeški sodnik in mestni svet sporočajo novomeškemu proštu in dolenjskemu arhidiakonu Juriju Grafu *(Georgen Grauen)*, da so imenovali za kaplana Strausove ustanove duhovnika Gašperja. Le-ta se je že z reverzom obvezal, da bo izpolnjeval vse, kar od njega zahteva ustanovna listina, zdaj prosijo še prošta, da ga potrdi. Izdano v Novem mestu v soboto po Kristusovem vnebohodu leta 1562.

Orig. papir (prepognjen list); 21 x 31 cm; vtisnjen mestni pečat tipa B*; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 6, št. 4; stara sign. D/Straus N° 26.
Regest: Dragotine, str. 77, št. 6 (s fotografijo).
Fotografija listine in posebej pečata: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 36.
* Prim. B. Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta*, v: Novo mesto 1365–1965, str. 120. Sestavek prinaša fotografijo prav tega pečata. Enako tudi: B. Otorepec, *Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem*, str. 111.

265. 1562, avgust, 25., Novo mesto

Prošt in kapitelj v Novem mestu prodajo Štefanu "W[..]otschikhu" in njegovi ženi Zofiji zidanico *(gaden)* v Šmarju poleg kmetije Martina Kovača *(Khouatsch)* pri cesti, ki jo je imel poprej v kupnem pravu Blaž Vogelschekh. To izpričujeta z listino, pečateno s kapiteljskim pečatom. Listina izdana v Novem mestu 25. avgusta 1562.

Orig. papir; 22,5 x 32 cm; vtisnjeni kapiteljski pečat ⟨iz leta 1508⟩ s podobo sv. Nikolaja; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 90.

266. 1563, januar, 28.

Reverz novomeškega meščana Matevža Verbiča *(Matheus Verbitsch)* za njivo na Vidmu *(am Widem)*, ob poti *(neben des weges vnnd steges)* proti Šmihelu in Grmu *(gen S. Mihel unnd auf den Schtuden zu)*, ki jo je dobil od kapitlja v kupnopravno posest. Z njim se obvezuje, da jo bo obdeloval in ohranjal, če pa jo bo prodal, bo to storil le z vednostjo in privoljenjem kapitlja, kateremu bo ob tem plačal deseti denarič; redno bo od njive plačeval tudi letni činž, sicer bo izgubil pravico do nje. V pričevanje izroča kapitlju reverz, opremljen s svojim pečatom. Izdano 28. januarja 1563.

Orig. papir (vodni znak: figura⟨?⟩ s šestokrako zvezdo); 21 x 31,5 cm; vtisnjeni pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 3; stara sign. N N° 36.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 78, št. 53.

267. 1565*, september, 8., Gornja Radgona

Nadvojvoda Karel naznanja, da mu je na njegovo prošnjo za denarno pomoč za nameravani vojni pohod proti Turkom *(wider dem erbfeindt)* novomeški kapitelj odobril posojilo v višini 400 ogrskih goldinarjev. Zato mu dovoljuje, da lahko dá svojo posest v zakup *(aufzubringen vnd zuenttlechnen)* za dobo enega leta. Izdano v Radgoni, 8. septembra leta 1566⟨!⟩.

Insert v perg. listini št. 266. *Original ima letnico 1566, verjetno po pomoti.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 4; stara sign. N N° 18.

268. 1566, april, 20., Novo mesto

Novomeški prošt in kapitelj naznanjata, da se je deželni knez nadvojvoda Karel po posredovanju obeh svétnikov, poverjenikov in komisarjev, Ahaca, barona

Thurna s Križa ⟨pri Kamniku⟩ *(vom Thurn zu vnd zum Kreüz)* ter dednega maršala goriške grofije, in Gregorja Höferja iz Preddvora ter Haasberga *(zu Höfflein und Hasperg)*, kranjskega vicedoma, pogodil s kapitljem, da mu posodi 400 gld. za vojaški pohod proti Turkom oz. da za to vsoto zastavi svojo posest, za kar je nadvojvoda Karel izdal soglasje v Gornji Radgoni 8. septembra 1566.⟨!⟩ / *Sledi insert omenjenega soglasja (glej listino št. 265).* / Za izplačilo te pomoči je torej kapitelj zastavil stiškemu odvetniku Antonu Tavčarju *(Tauttscher, anwalden zu Sittich)* za 200 gld. s po 15 beci *(pazen)* oz. 60 krc. deželne veljave pet kapiteljskih kmetij na Trebanjskem Vrhu *(zu Ober Treffenperg)*. Na eni živi Martin Kuhar *(Kucharr)*, na drugi Jakob Kuhar *(Kuchar)*, na tretji Tomaž Kravser *(Khraußer)*, na četrti Tomaž Podanik *(Podanickh)*, na peti pa Martin Tomak *(Thomackh)*, ki dajejo od posameznih kmetij v listini naštete dajatve. Vse to mu zastavljajo in se zapiše v imenjsko knjigo *(im landpuech)*. Odpovedni oz. odkupni rok je pol leta, plačilo pa mora biti izvršeno štirinajst dni pred ali po izteku tega roka. To izpričujejo z listino, pečateno z navadnim kapiteljskim pečatom. Napravljeno v Novem mestu 20. aprila 1566.

– Pripomba na hrbtni strani: Posest je bila odkupljena *(haec bona recuperata sunt)*.
Orig. perg. (listina kasirana z vrezom); 70,5 x 38 cm, plika 3,5 cm; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 4; stara sign. N N° 18.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 78, št. 54.

Trebanjski Vrh omenja tudi nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 131:

»Kapiteljsko posest je mogoče zastaviti ali dati v začasni najem, ne pa preprosto prodati *(vendi irrecuperabiliter)*.«

269. 1566, april, 27.

Ritmojster Erazem Širski iz Soteske *(zur Ainödt vnnd Ürgberg⟨?⟩, e[iner] e[hrsamen] landtschafft in Crain vber derselben im Wartgelt haltennder pfärdt rittmaister etc.)*, prezentira kot najstarejši v družini po smrti svojega očeta Franca Širskega ⟨neimenovanemu⟩ proštu, dekanu in kapitlju v Novem mestu duhovnika Štefana za beneficiata kaplanije sv. Erazma v Soteski, da bo načeloval kaplaniji in tamkajšnjemu ljudstvu z božjo službo in lepim življenjem *(guetem wandel)*. Svojo prošnjo je opremil s svojim vtisnjenim pečatom in podpisom 27. aprila 1566.

Orig. papir (precej poškodovan); 21,5 x 33 cm; z vtisnjenim pečatom; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 21.

630 1566, avgust, 8., Ljubljana

Nikolaj Magerle, trenutno stanujoč v Beljaku, proda Waldhausnu Prünerju *(Walthausen Prüner)* in njegovi ženi Luciji, svojemu svaku in sestri, hišo *(behausung)* pri cerkvi sv. Nikolaja poleg kapiteljske hiše v Ljubljani ter vrt pred samostanskimi vrati med Tailerjevo *(Tailer)* hišo in vrtom pokojnega krojača Franka *(Frangkhen)*, in sicer za določeno vsoto denarja, ki jo je že prejel. To izpričuje z listino, ki so jo župan, sodnik in svet ljubljanskega mesta na njegovo prošnjo pečatili z večjim visečim mestnim pečatom. V Ljubljani, 8. avgusta 1566.

Orig. perg.; 36 x 25,5 cm (listina je spodaj odrezana); pečat manjka; nem. jezik.
KANM, f. 30, št. 22 (nekoč je listina rabila za platnice matične knjige R/5).

272. [1567, Gradec⟨?⟩]

»Potrditev ustanove in privilegijev ⟨novomeškega kapitlja⟩ od nadvojvode Karla.«

Regest, kasneje prečrtan, nedatirane izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 8. Leto izdaje listine navaja I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 202. Kot vir navaja Muzejski arhiv, danes ARS. Naknadno sem opazil, da prošt Jabacin v dopisu deželnemu glavarju leta 1782 navaja kot letnico potrditve 1567. (Prim. str. 581 oz. NŠAL/ŠAL, Župnije, f. 226/a, 1782.) Menim, da je ta podatek ustreznejši.

270. 1569, september, 1.,

Krištof Gall iz Podpeči *(von Gallenstein)* itd. potrjuje poravnavo v pravdi s proštom Jurijem Grafom *(Graff)* zaradi vrečne desetine v Rumanji vasi *(sakh zehends zu Ruedtmannsdorff)*. Pravdne stroške, 21 renskih goldinarjev in 50 krc., je plačal prošt tega dne ograjnemu prokuratorju in o tem mu Gall izdaja pobotnico. To izpričuje s svojim pečatom in podpisom. Napravljeno v Luknji *(Lueg)* 1. septembra 1569.

– Regest na hrbtni strani: »Kapitelj je izgubil pravdo z gradom Luknjo v sporu o prosenem merniku *(propter mensuram milii)*.«
Orig. papir; 21 x 31,6 cm; vtisnjeni pečat (enorog in inicialki C. G.); nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 25; stara sign. L N° 31.

271. 1570, maj, 3., Novo mesto

Novomeški prošt in kapitelj naznanjata, da je kanonik Viljem Kompoljski *(geystlich herr Wilhelm Gümpler unser chorbrueder seliger)* zapustil svojemu sinu⟨!⟩ Jakobu Kompoljskemu *(obgedachten herrn Wilhelm sun, mit namen Jacob Gümpler nach absterben seines vatters geerbt)* hišo z vrtom, ki leži ob deželni cesti poleg mlina Turjaških v Šentrupertu *(des herrn von Aursperger müll zw S. Rueprecht)* in ki daje vsakokratnemu šentruperskemu župniku 10 krc. letnega činža in dva dni tlake za pomoč pri delu na travniku. Tudi Jakob Kompoljski je umrl, hišo z vrtom pa zapustil svoji ženi za jutrnjo. Zdaj jo od nje kupi kapiteljski vikar *(župnik)* v Šentrupertu Janez Petrus *(Johannes Petrus)*. Vse to se je zgodilo s soglasjem in pristankom kapitlja, ki mu gre deseti denarič, če se bo hiša prodala naprej. Da to izpriča in napravi bolj zanesljivo *(des zu vrkhundt vnd merer sicherheit wegen)*, je kapitelj listino opremil z manjšim kapiteljskim pečatom. Izdano v Novem mestu 3. maja 1570.

Orig. perg.; 39 x 27 cm, plika 4,5 cm; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 5; stara sign. C N° 24. Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 78, št. 55.
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 62–63.

272 [1570]

Glej zgoraj!

273. 1574, marec, 30., Novo mesto

Jakob Gričar *(Gritscher)*, meščan Novega mesta, naznanja, da je od novomeškega kapitlja kupnopravno pridobil štiri kapiteljske vrtove pred Gorenjimi mestnimi vrati v novomeškem pomirju poleg vrtov gospoda Luke *(Lucassen)*, kjer stoji zdaj njegov skedenj *(stadel)*. Kapitlju obljublja, da jih bo ustrezno vzdrževal, ob morebitni prodaji pa mu bo plačal deseti denarič in mu dal pečatiti listino, sicer pa bo redno plačeval letni činž v skladu z urbarjem. To izpričuje z reverzom, pečatenim z lastnim pečatom. V Novem mestu, 30. marca 1574.

– Regest na hrbtni strani: »Reverz za štiri vrtove, ki jih ima sedaj Friderik Dilanc *(Dillanz)*.«
Orig. papir (vodni znak: sidro⟨?⟩ v krogu); 21,8 x 31,3 cm; pečat (z inicialkama I G), vtisnjen čez prirezan upognjen papir spodaj; nem. jezik. ARS, Zbirka listin; stara novomeška sign. N N° 32.

274. 1576, november, 22., Videm

Pričevalno pismo za prošta Polidorja Montagnano. Jakob Maracco *(Maraccus)* iz Verone, doktor obojega prava, papeški akolit in protonotar ter generalni vikar oglejskega patriarha Janeza Grimanija v duhovnih in svetnih zadevah, izdaja Polidorju Montagnani naslednje pričevalno pismo *(publico nostrarum litterarum testimonio)*: Polidor Montagnana je več kot petnajst let služil patriarhatu kot najvišji komisar v Slovenski marki in na Kranjskem ter kot arhidiakon za Koroško in Štajersko *(cum titulo et potestate supremi per Iapydam et Carniolam comissarii et Vallis Sauniae ac Draviae archidiaconi)*, pri čemer je vsem izkazal svojo vero, kreposti in znanje. Prav zato so mu bili Grimaniji *(domus Grimana)* vedno naklonjeni, pa tudi vsi drugi, ki ga poznajo, ga "ljubijo kot brata, sprejemajo kot zaščitnika, časte kot očeta in ga občudujejo". Nikoli ga ni zavedla kaka kriva misel, nikoli ni dopustil kakega tujega obreda, priznaval je le krščansko zakonodajo, predvsem pa je neutrudno skrbel, da njegovi verniki niso utrpeli nobene krivoverske škode, ter varoval čast apostolskega sedeža. V svojem prizadevanju za krščansko državo in njene veljake se je večkrat izpostavil smrtni nevarnosti. To je njegova največja krepost, v tem si želi biti slavljen *(hac se efferi gloria et praedicatione desiderat)*. V pričevanje je dal patriarh izstaviti listino, pečateno z večjim patriarhovim pečatom, ki se uporablja v podobnih zadevah, in podpisano od njegovega kanclerja. Izdano in napravljeno v Vidmu, v patriarhovi palači blizu cerkve sv. Antona, 22. novembra 1576.

– Kasnejša pripomba na hrbtni strani: »Nota bene. Polidor je bil glavni komisar *(supremus comissarius)* in arhidiakon za *(per)* Koroško, Kranjsko in Štajersko več kot petnajst let *(15 et amplius annis)*.«
Orig. perg.; 52,8 x 32,8 cm, plika 5,2 cm; viseči pečat z vrvico v red odpadel; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 6; stara sign. G N° 24 (kasneje popravljeno v G N° 21).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 78, št. 57.

275. 1577, april, 1., Novo mesto

Menjalna listina. Novomeški kapitelj podeljuje Blažu Potočarju *(Pototschar)* in njegovi ženi Maruši iz Novega mesta kapiteljsko njivo pod novomeško jurisdikcijo, ki leži med Bršljinom in Muhaberjem *(undter der statt Ruedolffswerdt jurisdiction, zwischen Wurschlin unnd Muheber)* in meji zgoraj na kapiteljsko njivo, spodaj na njivo Kristana iz Bršljina, na tretjem koncu pa na Potočarjevo njivo, kakor izkazujejo mejniki⟨?⟩ *(Pinnberkch)*, od katere ni treba ničesar plačevati ali dajati kapitlju, ampak le mestu *(sonnder allein gemainer statt)*. V zameno zanjo dasta Blaž in njegova žena Maruša kapitlju z vednostjo in pristankom sodnika in mestnega sveta svojo lastno in Kolbičevo *(des Kholbitsch)* njivo, na njej stoječo lopo za seno *(heyschuphen)* in zraven ležeči gozdiček *(klainen förstl)* – njuna njiva meji na enem koncu na omenjeno kapiteljsko njivo, z drugima dvema koncema pa na cesto – tako bo kapitelj prost vseh dajatev mestu. Obe stranki obljubljata, da bosta to menjavo za vedno držali, obvezujoč se na splošno deželno obvezo za škodo na Kranjskem in v Dolenjski marki *(bey verbündung des gemainen landtleüffigen schadenpundts in fürstenthumb Crain unnd der Undtern March)*. V pričevanje resničnosti sta bili izstavljeni dve enako glaseči se listini *(verprieffungen in gleichem laut)*, pečateni z navadnim mestnim in kapiteljskim pečatom. Napravljeno v Novem mestu prvega aprila leta 1577.

Orig. papir; 55,5 x 31 cm (prvotno 42 cm); spodnji rob z obema pečatoma odrezan; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 8; stara sign. J N° 11.

– Podoben regest ima izgubljena listina v popisu kapiteljskega arhiva 1758, sign. N N° 24:

»Kapitelj zamenja z Jenžetom Potočarjem *(Jenshe Potozhar)* njivo za njivo, oboje blizu Bršljina *(Wershlin)*.

276. 1577, oktober, 24., Novo mesto

Novomeški kapitelj daje Jakobu Staudocherju in njegovi ženi Geri za 10 tolarjev po 70 krc. v kupno pravo kmetijo na Vidmu pri sv. Nikolaju pri ⟨Knežji⟩ Lipi *(am Widem bey Sanndt Nicla, bey der Linden gelegen)*, ki meji na Lindnerjevo in Prelubnerjevo njivo *(stoßt an dei Lindner unnd Prelubner ackher)* in ki sta jo prej imela Urban Šušterič *(Schuesteritsch)* in Marina, njegova žena. Zanjo bosta dajala letni činž 22 šilingov in dvanajstkrat v letu postregla duhovniku s hrano in pijačo, kakor se za duhovnika spodobi. V pričevanje resničnosti so listino opremili z malim kapiteljskim pečatom. Listina izdana v novomeškem kapitlju 24. oktobra 1577.

– Regest na hrbtni strani: »... kmetija *(fundum)*, na Vidmi' v župniji Poljane.«
– Opomba: Jakob in Gera prečrtano, namesto Jakoba pripisan nad vrstico Pavel, tudi prečrtan, in pod vrstico Janez; na robu dodano in kasneje prečrtano "in obema njunima dedičema Pavlu in Juriju".
(1) Orig. perg.; 37 x 26 cm, plika 5,3 cm; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 7; stara sign. D/Poljane N° 46.
(2) Kolacioniran prepis 1808 ter dva prepisa iz 18./19. stol.:
KANM, f. 34/1, št. 91.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 78, št. 56.

277. 1577, november, 14., Novo mesto

Reverz Blaža Potočarja *(Pototscher)* in njegove žene Maruše za njivo nad Bršljinom, ki sta jo kupnopravno pridobila in ki leži med kapiteljsko njivo ter njivo, ki pripada cerkvi sv. Katarine. Da to izpričata sta poprosila za pečat mestnega tajnika Tomaža Moserja. Izdano v Novem mestu 14. novembra 1577.

Orig. papir; 21 x 31,5 cm; vtisnjeni pečat; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, 28; stara sign. N N° 27.
Prim. regest št. 275.

278. 1577

»Zakupno pismo *(litterae emphytenticae)* kapiteljske kmetije v Pahi *(in Paka)* za dva rodova *(ad duas vitas)*. 1577.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 72.

279. 1579, oktober, 29., Novo mesto

Reverz novomeškega meščana Petra Strmca *(Stermez)* in njegove žene Maruše za njivo na Peščeniku *(Peschtschenickh?)* med njivama Gregorja in Nikolaja ⟨priimka neberljiva⟩, ki sta si jo kupnopravno pridobila. Obljubljata, da bosta njivo primerno vzdrževala *(stattlich vnd peülich zu halten)*, če pa jo bosta prodala, bosta plačala kapitlju deseti denarič in mu dala pečatiti kupno listino; prav tako bosta dajala kapitlju vse običajne dajatve. V pričevanje resničnosti je listino pečatil Peter s svojim pečatom. Novo mesto *(Ruedolffswerdt)*, 29. oktober 1579.

Regest na hrbtni strani: »Reverz za njivo "na Peshzheniki"« ⟨ime je v sami listini skoraj neberljivo⟩.
Orig. papir; 21,5 x 31,5 cm; vtisnjeni pečat (z inicialkama P. S.); nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 28/a; stara sign. N N° 17.

280. 1580

»Župljani ⟨Dolenjskih⟩ Toplic *(parochiani Termenses)* prosijo gospode Turjaške *(petunt a dominis ab Aversperg)* kot župnijskega patrona, naj odstranijo predikanta in ga nadomeste s katoliškim župnikom *(ut sublato praedicante substituatur catholicus parochus)*. 1580.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Toplice N° 9.

281. 1582, julij, 10., Novo mesto

Dne 10. julija [15]82 je bila napravljena posebna pogodba *(dieser wülkhürlicher verthrag)* med novomeškim proštom Polidorjem Montagnano in kanoniki ter Gašperjem Scharffom iz Braitenaua ⟨Zaloga⟩ in Vrhkrke *(zw Pretthnaw vnd Obergurkh etc.)*, (1) Scharff, ki je nekoč vzel kapiteljskim ljudem ribiško mrežo, se obveže poravnati krivico, kapitelj pa ga razreši tožbe. (2) Spor zaradi hrasta *(aichenpaumb)*, ki ga je vzel Scharff kapiteljskemu mlinarju, potem ko ga je le-ta menda posekal v njegovem gozdu, bo poravnan tako, da prošt Scharffu nadomesti prizadejano škodo, mlinar pa bo, če se dožene, da je bil hrast res posekan v Scharffovem gozdu, ustrezno kaznovan. (3) Scharffu se prizna večna pravica do tretjega dela snopne desetine od pristave in zemljišča v Zalogu *(von seiner mayrhoff vnnd pawveld zw Pretthenaw)*. (4) Vsi spori med obojimi podložniki prenehajo. Sporazum sta lastnoročno podpisala in pečatila Montagnana in Scharff, zaradi boljšega pričevanja *(zw merrer geezeugnus)* pa sta prosila za podpis še Hansa Buseta *(Wusetto)*, Tomaža Moserja, novomeškega mestnega sodnika, in Krištofa Lauscherja, oskrbnika Otočca. Napravljeno v Novem mestu kot zgoraj.

– Opomba: Buset ni podpisan.
Orig. papir (2 fol., raztrgana po pregibih); 21,4 x 32,5 cm; dve vrsti vtisnjenih pečatov, v prvi vrsti pet (prvi od njih, nekoliko večji, je Montagnanov), v drugi vrsti štirje pečati; nem. jezik (Lauscherjevemu podpisu sledi pripis v italijanščini). NŠAl./KANM, f. 10, št. 38; stara sign. J N° 12.

282. 1583, julij, 31., Novo mesto

Uršula, vdova po Tomažu Godelcu *(Thomasen Godelz)*, proda kapitlju svoj vrt v prosti lasti, ki leži v Novem mestu nad špitalom poleg ceste in kapiteljskega zemljišča *(oberhalb spittal zwischen vnd neben der gassen vnd des capittls grundt gelegen)* za 16 renskih goldinarjev po 15 becov ali 60 krc. To izpričuje z listino, za katero je zaprosila mestnega sodnika Pavla Zrimška *(Paulen Srimbscheckh)* in mestnega zakladničarja Erazma Scheytrerja *(Scheyttrer)*, da sta nanjo vtisnila vsak svoj pečat. Napravljeno v Novem mestu zadnjega julija 1583.

– Regest na hrbtni strani: »...vrt pod kapiteljskimi okni proti špitalu.«
Orig. papir; 42,2 x 31,3 cm; dva vtisnjena pečata; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 9, št. 9; stara sign. B N° 103.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 58.

283. 1583, september, 3., Novo mesto

Listina o dodelitvi njive, ki jo je pred leti dobil v kupno pravo za določeno vsoto denarja pokojni Gregor Zlatè *(Slate)*, novomeški meščan. Njiva leži med Kolbičevo *(des Colbitschen)* njivo in njivo pokojnega Matije Rozmana *(Mathia Rosman)* pod mestnim sodiščem. Ker je Zlatè umrl brez potomcev, je njiva pripadla kapitlju, ta pa je na prošnjo nekaterih meščanov sklenil, da jo izroči Heleni, ženi novomeškega meščana Sebastijana Riemerja. Njivo sme obdelovati in uživati do smrti, s tem da vsako leto ob sv. Mihaelu plača činž, po

njeni smrti pa se vrne kapitlju. Listina pečatena z manjšim kapiteljskim pečatom. Napravljeno v Novem mestu 3. septembra 1583.

– Regest (ali bolje razlaga) na hrbtni strani: »To dokazuje, da zakupno pravo za več rodov ne preide na druge dediče in sorodnike, ampak le na potomce v ravni črti, se pravi na sinove in hčere.«
Orig. perg.; 37 x 31 cm; pečat v rdečem vosku odpadel; nem. jezik.
NŠAl./KANM, f. 9, št. 10; stara sign. B N° 100.

284. 1583, oktober, 26., Videm

Podelitev pravice do nošnje almucije. Pavel Bizancij *(Byzantius)*, doktor obojega prava, naslovni katarenski *(Catharensis)* škof, generalni vikar oglejskega patriarha Grimanija *(suffraganeus et vicarius generalis)*, podeljuje v želji, da bi bila novomeška cerkev *(de Rudolswert)* za zgled drugim, na prošnjo Polidorja Montagnane *(de Montegnana)*, štajerskega arhidiakona in komisarja za Gorenjsko in Dolenjsko *(utriusque Carniolae supremi commissarii)*, novomeškega prošta, nadvse zaslužnega za oglejsko cerkev, njemu in kanonikom za večne čase pravico, da nosijo almucijo po rimskem običaju tudi pri maši in cerkvenih slovesnostih. To potrjuje z listino, ki jo je po njegovem naročilu podpisal kancler ⟨Maphaeus a Porta⟩ in nanjo obesil večji patriarhov pečat. Izdano in napravljeno v patriarhovi palači v Vidmu leta 1583 v enajsti indikciji v sredo 26. oktobra.

Orig. perg. A (spodaj delno odrezan); 27,4 x 52,8 cm, plika 4,3 cm, delno odrezana; viseči(?) pečat odtrgan; lat. jezik.
NŠAl./KANM, f. 9, št. 11; stara sign. H oz. K N° 14.
Fotografija : F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 40
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 59; Dragotine, str. 78, št. 8 (s fotografijo).
– Almucija, kratka pelerina z nakazanim pokrivalom, prim. nem. Mütze.

285. 1585

»Šmihelski župnik *(parochus s. Michaelis)* proda mlin na Težki vodi *(na Teske vode)* nad špitalskim mlinom. 1585.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 104.
Prim. A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 6.

286. 1592, januar, 9., Novo mesto

Reverz Štefana Dretine *(Dreittina)*, meščana in člana sveta v Novem mestu, za njivo, kupljeno od Martina Mikliča *(Mikhlitsch)*, blizu Kapiteljskega hriba ⟨Marofa!⟩ *(neben des Capitels perg)* pred Gorenjimi mestnimi vrati, za katero je dal kapitlju kot zemljiškemu gospodu določeno vsoto denarja. Obljublja, da jo bo ustrezno vzdrževal in dajal predpisane dajatve, se pravi renski goldinar za letno pravdo ob sv. Mihaelu. V pričevanje resničnosti opremil s svojim pečatom *(mit aignem bedtchaft verfertiget)*. Napravljeno v Novem mestu 9. januarja 1592.

– Regest na hrbtni strani: »Reversales de uno agro penes agrum capituli in Rabenperg.«
Orig. papir (vodni znak: pladenj s pokrovom v obliki ležeče črke B, nad njim P); 22 x 32,7 cm; vtisnjeni pečat (s sekiro za meso in inicialkama S. D.); nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 30; stara sign. N N° 31.

287. 1593, september, 28.

»Posvetitev vélikega oltarja sv. Nikolaja v kolegiatni cerkvi ⟨v Novem mestu⟩ dne 28. septembra 1593, z odpustki. Istega dne sta bila posvečena še dva druga oltarja, a so ju ⟨kasneje⟩ porušili *(sed destructa sunt)*.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 61.

288. 1595, marec, 20., Laško

Reverz duhovnika Luke Gleicha Polidorju Montagnani, arhidiakonu *(obrister erzbriester)* na Štajerskem in Kranjskem, proštu v Novem mestu in cesarskemu svetniku, ob prevzemu župnije Naše ljube Gospe v Leskovcu pri Krškem, ki mu jo daje kot vikarju za neomejen čas z vsemi dajatvami in služnostmi po starem običaju: (1) obljublja, da bo opravljal katoliško bogoslužje v Leskovcu, Krškem in na podružnicah "brez krivoverstva in sektaštva"; (2) svojemu gospodu Montagnani bo izkazoval potrebno spoštovanje in skrbel tako za njegovo kot za svojo čast; (3) obljublja, da bo vzdrževal dva duhovnika in učitelja ter skrbel za njihovo hrano in stanovanje; (4) vse dajatve od župnijske cerkve in podružnic bo vestno pobiral in nobene posesti zamenjal ali prodal, ampak v vsem ravnal po želji svojega gospoda in plačeval ustrezne davke. Župnišče in gospodarsko poslopje *(meyerhoff)* bo vzdrževal in zanj porabil 10 gld. ter o tem svojemu gospodu položil točen obračun; točno bo popisal tudi inventar; kadar bo prišel njegov sel, ga bo brezplačno nasitil in poskrbel tudi za konja, ob sv. Mihaelu pa bo plačal Montagnani 400 gld. deželne veljave. Za božič mu bo dostavil 20 pitanih kopunov ali pa plačal za vsakega po en renski goldinar, na nedeljo "Invocavit" bo tudi dostavil v Laško, Celje ali v Novo mesto 500 jajc. Za kakršno koli škodo ali zamudo bo plačal odškodnino. V pričevanje je potrdil *(becrefftigt)* obveznico s svojim podpisom in običajnim pečatom. Izdano v Laškem 20. marca 1595.

Orig. papir (4 fol., vodni znak: dvoglavi orel z veliko krono); 21 x 32 cm; vtisnjeni pečat (z inicialami LG); nem. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 2/a; brez stare sign.

289. 1597/98

»Kupna listina, ki jo je izstavil kapitelj o kmetiji v Šmarju ⟨pri Jelšah⟩ 1597 in 1598.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 5.

290. 1598, marec, 25.

Sodnik in mestni svet Novega mesta naznanjajo novomeškemu *(zu Ruedolfswerdt)* proštu, dekanu in kapitlju, da je prost Strausov beneficij oz. kaplanija *(Straussenthurn)*, nad katero imajo fevdno pravico *(vnnser Lehens stift)* po resignaciji Jurija Zusina. Zanjo je zaprosil tukajšnji kanonik Polidor Montagnana mlajši *(Polidorn von Mantagnano der jünger canonici alda)* in ker ga imajo za primernega, so ga že izvolili in sprejeli za kaplana ter mu podelili kaplanijo za vse življenje. Zdaj prosijo kapitelj, da ga potrdi in investira. To potrjujejo z listino, pečateno z malim mestnim pečatom. Listina izdana 25. marca 1598.

Orig. perg.; 34,5 x 19,7 cm, plika razprta; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 6, št. 5; stara sign. H N° 1.

291. 1598, marec, 26., Novo mesto

Uršula, vdova po Gašperju Weinbergerju, novomeškem meščanu, proda za določeno vsoto denarja Andreju Rotarju *(Rötter)* in njegovi ženi Gertrudi svojo hišo v Novem mestu v Špitalski ulici *(ain behausung alda in der statt Ruedolfswerdt in der Spital gassen)* – hiša meji na spodnjem koncu na špitalsko cerkev, na zgornjem pa na hišo Jerneja Jemšnika *(Jherni Jämsnigkh)* – skupaj z zemljišči ob stebru, ki se dotika hišice ⟨mestnih⟩ vrat, vse pa sega do mestnega obzidja *(so an das thorheüsl ànstost vnnd solches alles an gemeiner statt ringmauer anreinendt)*. Listino sta na njeno pisno prošnjo pečatila mestni sodnik in mestni svet s srednjim pečatom Novega mesta *(mit...statt mittern insigil)*. Napravljeno v Novem mestu 26. marca 1598.

Orig. papir (vodni znak: dvoglavi orel s krono na vrhu, na sredi grb s srpom); 44,8 x 31,5 cm; pečat Novega mesta tipa B*, vtisnjen čez papir na zeleni vosek; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 25; brez stare signature.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 60.
* B. Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta* v: Novo mesto 1365–1965, str. 121 z op. 25, ki navaja prav to listino.

Prim. tudi nedatirani regest iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 57:

»Andrej Rotar *(Rottar)* kupi hišo od Uršule, vdove po Gašperju Weinbergerju *(Weinpergar)*.«

292. 1600, januar, 10., Slatnik

Andrej Apfaltrer *(Abfaltrer)* z Roj in Slatnika *(zum Roi vndt Slatinegkh)* prezentira kaplana Mihaela Bartola *(Wartol... mein lieben heren khablan)* za župnika pri Naši Gospe v Polšniku *(zum Bilberg)*. To umestitveno pismo *(bestol brif)* je sam napisal in podpisal ter ga opremil s svojim pečatom. Napravljeno v Slatniku, 10. januarja, leta 1600.

Orig. papir; 22 x 33,3 cm; vtisnjeni pečat; nem. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 2; stara sign. D/Polšnik N° 53.
– Opomba: Beneficiata predhodnika listina ne omenja, nima prošnje za potrditev, tudi se ne imenuje prezentacijska, ampak umestitvena.

293. 1600, april, 20., Novo mesto

Reverz duhovnika Marka Založaja *(Marx Schaloschai)*, naslovljen na Polidorja Montagnano, knežjega svetnika in novomeškega prošta. Založaj jemlje župnijo Naše ljube Gospe v Leskovcu pri Krškem za leto dni v zakup z vsemi dohodki in obljublja: (1) da bo opravljal katoliško bogoslužje v Leskovcu, Krškem in na podružnicah "brez krivoverstva in sektaštva"; (2) svojemu gospodu Montagnani bo izkazoval potrebno spoštovanje in skrbel tako za njegovo kot za svojo čast; (3) obljublja, da bo vzdrževal dva duhovnika in učitelja in skrbel za njihovo hrano in stanovanje; (4) vse dajatve od župnijske cerkve in podružnic bo vestno pobiral in nobene posesti zamenjal ali prodal, ampak bo v vsem ravnal po želji svojega gospoda in plačeval ustrezne davke. Ker je župnišče potrebno popravila, gospodarsko poslopje *(mayrhoff)* pa je od predhodnega vikarja povsem zapuščeno, ga bo s pomočjo vaščanov popravil; če bo ostal pri župniji, bo zanjo porabil 10 gld. in o tem svojemu gospodu podal točen obračun; kadar bo prišel proštov sel, ga bo brezplačno nasitil in poskrbel tudi za konja; točno bo popisal tudi inventar; za jurjevo in ob sv. Mihaelu pa bo plačal Montagnani po 200 gld. deželne veljave. Za božič bo dostavil 20 pitanih kopunov ali plačal za vsakega po en renski goldinar, in 500 jajc na nedeljo "invocavit" v Laško, Celje ali v Novo mesto. Za škodo ali zamudo bo plačal odškodnino. V pričevanje potrjuje obligacijsko listino s svojim podpisom in pečatom. Izdano v Novem mestu 20. aprila 1600.

– Listino sta podpisala in pečatila oba, prošt Montagnana in duhovnik Marko Založaj *(Marcus Saluschaj)*.
Orig. papir (4 fol., vodni znak: dvoglavi orel s krono); 21 x 32 cm; dva vtisnjena pečata; nem. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 2/b.

294. 1602, februar, 2., Novo mesto

Testament. Polidor Montagnana *(Polidoro von Montagnana)*, novomeški prošt, svetnik nadvojvode Ferdinanda itd. razdeli po izpovedi katoliške vere in zaupanja v zveličanje imetje, ki si ga je z božjo pomočjo in s svojo marljivo službo že od mladosti dalje v obilju sam pridobil, v manjši meri pa ga tudi podedoval od staršev – torej z njim svobodno razpolaga, pri čemer se sklicuje tudi na posebne svoboščine, pridobljene od oglejskega patriarha Janeza Grimanija *(Hanns Crimanen)* in nadvojvode Karla – takole: (1) Dušo izroča Bogu, telo pa kapeli bratovščine sv. Rešnjega Telesa k svojemu že postavljenemu nagrobnemu spomeniku *(neben vnd vnnder meinem alberait aufgerichten epitaphio vnnd grab)*.[1] Sedmega in tridesetega dne naj pogostijo duhovnike in reveže. Bodoče župnike v Laškem prosi, naj izpolnijo njegovo željo. (2) Svoji nekdanji "zvesti in pridni" gospodinji Gertrudi, hčeri pokojnega Jurija Goldšmidiča *(Jörgen Goldtschmeditschen)* iz Krškega, s katero je imel nekaj otrok ⟨kasneje jih našteje⟩ *(aus blödigkheit des fleisches etliche khinder erworben)* in ki mu je čez trideset let vse do zdaj zvesto služila ter ga tudi v tegobah ni zapustila, z njegovim premoženjem varčno ravnala in mu ga pomagala ohranjati, poklanja v hvaležnosti za njeno dobroto in za vzgojo njunih dveh otrok v poštenosti, znanosti *(guetten khünsten)* in vrlinah svojo graščino Hrib pri Preddvoru *(freÿen sÿz zu Görtschach beÿ Höflein)* skupaj z desetino ter urad Preddvor, ki ga ima v zakupu. Ničesar od tega naj ne proda, vsaj ne brez pristanka skrbnikov, marveč raje še poveča; če pa se poroči, zgubi pravico do vsega premoženja, tudi do denarja, obleke, nakita, prstana in pasu, postelje in posteljnine, sploh do vsega, kar ji je kdaj poklonil – vse naj pripade otrokom, sama dobi za odpravnino le 100 renskih goldinarjev v gotovini ⟨točka kasneje v celoti prečrtana⟩. (3) Ker ima za dediče lastne pozakonjene moške telesne potomce *(legitimierten leibs erben)*, za kar se Bogu posebej zahvaljuje, odreja zanje – da ne bi prišlo do kakršnih koli nesoglasij – takole: a) svojim vnukom, trem otrokom svojega pokojnega sina Janeza Severina Montagnane: Janezu, Ferdinandu in Elizabeti poklanja svojo graščino Velika Breza *(Pierkhenstain)* in svojo hišo v Celju ⟨oboje prečrtano in dodano na robu: za poravnavo dolgov, ki jih je napravil pokojni sin, je moral Veliko Brezo prodati, tako da lahko svojim vnukom zapusti le 1.000 gld. od hiše v Celju⟩; b) najmlajšemu sinu Inocencu Montagnani *(Innocenten von Montagnana)*, ki je bil tudi pozakonjen, zapušča po smrti njegove matere posestvo Hrib pri Preddvoru *(meinen frey eigenthumblich siz zu Görtschach bey Höflein)* z vsem pripadajočim ⟨skupaj z uradom Preddvor, ki ju je dobil v zastavo *(so mir... versazt worden)* za 2.000 gld. – vse naknadno prečrtano⟩, s pravdo v treh krajih, mlinom, ribolovom in desetino ter drugim, če bo še kaj pridobil; c) hčerki Feliciti Harrer zapušča poleg vsega, kar je že prejela, še 400 renskih goldinarjev ⟨od dajatev Velike Breze in veliko srebrno čašo – kasneje prečrtano in dodano – od hiše v Celju⟩; d) hčerki Evfrozini zapušča svojo zidano hišo v Novem mestu pri cerkvi sv. Nikolaja, skupaj z njivami in vrtovi, in 500 renskih goldinarjev, ki jih bo dobila od ⟨Velike Breze in – prečrtano⟩ hiše v Celju ⟨in kasneje od njenih bratrancev Janeza in Ferdinanda Montagnane *(von Montagnana)*, ki bosta poskrbela tudi za njeno poroko in obleko – prečrtano⟩. (4) Vse premičnine: srebrnino, posteljnino in ostalo v graščinah in hišah naj si razdelijo med seboj otroci in vnuki. (5) Svojima bratoma Juriju in Jerneju Montagnani *(von Manntagnana)*, ki jima je bil skoraj kot oče – priskrbel jima je stanovanje, njunim

otrokom pa pomagal pri vzgoji, Jurijeva sinova Franc in Polidor sta na njegove stroške študirala v Gradcu, na Dunaju in drugod, hčerki Suzani pa je priskrbel doto in poročil tudi Elizabeto, hčerko pokojnega Jerneja – pa zdaj zapušča še ⟨50 – prečrtano⟩ 40 zlatih dukatov. (6) Vnučkama svoje pokojne sestre Radegunde po materi Geri Ambroziji Hutten v Laškem zapušča po 20 renskih goldinarjev. (7) Druga sestra, Felicita Katterberg *(Khatterperin)*, je imela dva sina, Matijo in Adama, ter hčerko Marjetico *(Margetiza)*, ki jih je sam vzgajal in jim od 1592 do 1599 pomagal študirati v Gradcu, na Dunaju, na Reki *(Vluminen)* in v Italiji – glede njih odreja takole: nečakoma voli letnih 60 gld., Marjetici pa 25 gld. Rad bi, če se bodo izkazali hvaležne, temu dodal še kaj, predvsem da bi ohranil Katterbergov dvor, saj jim je od 1584 do 1594 pomagal tudi s tem, da je reševal dvor, mlin in vinograd od zakupa za 145 gld. na leto, vse drugo, kar jim je dal, pa so po Katterbergovi smrti otroci že dobili, zato jim zdaj ne zapušča ničesar. (8) Vsak duhovnik bo ob njegovem pogrebu dobil zlat dukat. Kapeli sv. Krištofa, ki jo je postavil iz svojega, zapušča mlin na Vidmu v pomirju Laškega skupaj z vinogradom in njivami in sto kron *(hunder kronen)*[2], ki jih je dobil po nadvojvodovi volji od kaplanije Petrovče *(Plettrauitsch)*, a jo ima zdaj arhidiakon Mihael Šega. Od teh dohodkov pa naj se bere letna maša v župnijski cerkvi na dan sv. Krištofa. Hkrati prosi župnika, naj bo izvršitelj oporoke in naj vsako leto zanj opravi péto zadušnico. V primeru, da bi oporoke ne priznali in bi ji odvzeli pravico do imena testament, naj velja vsaj kot kodicil ⟨določilo poslednje volje⟩. Izvršitelj oporoke naj bo Marko Anton Moscon *(Muschkhon)* iz Šrajbarskega turna in Jurij Goldšmidič (*Goldtsmiditsch)* ⟨s pripisom na robu: nadvojvodov višji komornik⟩. Pečatili[3] in lastnoročno podpisali: prošt Montagnana, novomeški sodnik in mestni svet, Marko Anton Moscon ⟨prečrtan, in na robu dodan Goldšmidič⟩. Napravljeno v Novem mestu na svečnico leta 1602.

[1] Montagnanov nagrobnik je v Laškem. Primerjaj o tem tipkopis Miloša Rybáře v šk. 148.
[2] Mišljene so verjetno srebrne beneške krone ⟨Fr. Kos v: IMK, 2 (1892), str. 26⟩ in ne francoske zlate krone, ki jih poleg (veliko kasnejših) avstrijskih edine navaja P. Kos v Enciklopediji Slovenije (geslo "krona").
[3] Dejansko so pečatili in podpisali: prošt Montagnana, mestni notar Jožef Bratenc *(Wrättenz)*, Marko Anton Moscon (Maschkhon) in Jurij Goldšmidič *(Galdtschmeditsch)*.⟩
Orig. papir (12 fol.); 33 x 22 cm; štirje vtisnjeni pečati, med njimi mestni pečat tipa D*; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 10, št. 40; stare sign. nima.
Regest: Dragotine, str. 78, št. 9 (s fotografijo). Prim. F. Kidrič, SBI. II, str. 152.
* B. Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta* v: Novo mesto 1365–1965, str. 122 ⟨brez navedbe listin iz KANM).

– Verjetno je obstajal še kakšen primerek testamenta. Prim. regest iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 54.

»Testament novomeškega prošta Polidorja de Montagnana *(de Montaniana)*, podpisan 2. februarja 1602.«

295. 1602, november, 8.

»Marko Kunej, ⟨kasnejši⟩ prošt, dobi plemiški naslov *(Nobilitatio Marci Kunii, praepositi)*. 28. februarja 1602.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 65.

296. 1602

»Potrditev za oddajo v najem župnije Lemberg *(Confirmatio per modum locationis ad parochiam Lemberg)*. 1602.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 16.

297. 1603, maj, 8., Begunje

Jurij Andrej Kacijanar Begunjski *(Khazianer Wigaun etc.)* naznanja, da ga je njegov podložnik Hanže Zupan iz Studenčic zaprosil, naj prepusti njegovo kmetijo, ki je zaradi starosti ne more več obdelovati, sinu Matevžu, ki je poročen pri Petru Pogačarju v Lescah *(Pogatscher zu Leeß)*. To zdaj stori pod določenimi pogoji [...]. Med pričami⟨?⟩ Krištof M[...] in Vašte Prešeren *(Waste Preßern)*. Napravljeno v gradu Begunje 8. maja 1603.

Prepis, komaj berljiv; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 57, str. 1.

298. 1604, maj, 5., Novo mesto

Polidor Montagnana *(de Montagnana)* poklanja kapitlju svojo knjižnico v Celju *(quandam bibliothecam Cilie existentem, nempe omnes et singulos libros cuiuscunque sunt⟨!⟩ generis, qualitatis, seu momenti in camera domus meæ loci supra scripti...gratiose do, concedo, impartior ac dono)*, ker nima pri roki drugega, s čimer bi se mu izkazal hvaležnega ali kar bi mu lahko poklonil. Poleg tega zapušča kapitlju pohištvo s posteljami ter naroča ljudem, ki imajo v oskrbi omenjeno hišo, knjige in stvari, da morajo brez obotavljanja vse izročiti kapitlju, kakor hitro jim bo dano na vpogled to pismo. Pričujoče pismo je Montagnana lastnoročno podpisal in dal potrditi z malim pečatom. Izdano v Novem mestu v proštijski zgradbi 5. maja 1604.

Sočasni prepis; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 42; (stara sign. originala je bila M N° 88).
– Na hrbtni strani so navedene priče: Janez Hiller, knjigotržec ljubljanskega Kolegija *(bibliopola Collegii Labacensis)* ljubljanskega kapitlja, Mihael Stubler, krojač *(sarcinator)* ob navzočnosti kanonikov Mihaela Stebergerja *(Stebergero)* ter Antona Florija *(Florio)*.

299. 1604, december, 26., Gradec

Prezentacijska listina za Marka Kuneja. Nadvojvoda Ferdinand II. piše svojemu prijatelju *(amico nostro)* oglejskemu patriarhu oz. njegovemu generalnemu vikarju ali komur že pripada pravica investiranja ter mu kot patron novomeške proštije *(pro iure patronatus nobis tamquam duci Carniolae competente)* po smrti Polidorja Montagnane *(Pollidori de Montegnana)* prezentira magistra Marka Kuneja *(magistrum Marcum Kunae)*, dolenjskega arhidiakona in župnika v Krškem, in ga prosi, da ga *(dictum praepositum Marcum Kunę)* investira na proštijo in kanonično umesti ter mu izroči vso posest. Listino je svojeročno podpisal in dal nanjo obesiti svoj pečat. Izdano v Gradcu 26. decembra leta 1604.

– Regest na hrbtni strani: »Prezentacija Marka Kuneja *(Marci Kunii)*, poslana oglejskemu patriarhu.«
Sočasni prepis; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 11; stara sign. G N° 4.

Prim. še nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758: sign. G N° 38.

»Patriarh potrdi Marka Kuneja za prošta.«

In še en nedatirani regest s sign. M N° 117:

»Prezentacija Marka Kuneja z dispenzo, da lahko obdrži krško župnijo hkrati s proštijo.«

300. 1605, februar, 1., Novo mesto

Reverz dolenjskega arhidiakona in župnika v Krškem Marka Kuneja *(Marcus Khune)* nadvojvodi Ferdinandu II. ob podelitvi novomeške proštije. V njem obljublja, da se bo držal obredov po običaju svete katoliške Cerkve. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno v Novem mestu 1. februarja 1605.

Prepis (sočasni); nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 41; stara sign. N N°28.

301. 1607, julij, 12.

Prošt in kapitelj podeljujeta učitelju Martinu Piscatorju ⟨Ribiču⟩ za izkazano marljivost v šoli in cerkvi hišo pokojnega Sebastijana Butaliča *(Wuttaliz)* pri Gorenjih mestnih vratih v osebno last *(für frey aigenthumblich)*. Potrjeno s proštovim in kapiteljskim pečatom. Listina izdana v proštiji v Novem mestu 12. julija 1607.

– Regest na hrbtni strani: »Podelitev kapiteljske hiše Martinu Pistoriju *(Peku)*. S kakšno pravico *(Quo iure?)*.«
Drugi zapis: »Zadeva Zalokarjevo hišo v Novem mestu...«
Koncept.
KANM, f. 34/1, št. 42; stara sign. J N° 13.

302. 1608, april, 30.

Vdova Rozina Kačič *(Kätschitschin)*, rojena Višnjegorska *(von Weixlberg)*, proda Juriju Goderlu, meščanu iz Radeč, tretji del snopne desetine v svoji lasti od 12 kmetij v naslednjih krajih: Glino ⟨pri Šentjanžu⟩ *(zu Naglini)*, Cerovec *(Zerouez)*, Mlini *(Mlini)*, Grič ⟨pri Cerovcu⟩ *(Gritsch)* in Trebeljévo *(Dräwelimb⟨!⟩)* pod gospostvom Dvor pri Radečah *(alles auf Weixlstain gehörig)* – skupaj z vrečno desetino ter desetino od prirastka in kokoši. V potrditev je listino opremila s svojim podpisom in pečatom⟨!⟩. Za večjo veljavo – ker ⟨mati⟩ ravno ni imela pečata – se je poleg podpisa svoje matere na listino podpisal tudi Hans Friderik Kačič. Napravljeno zadnjega aprila 1608.

– Regest na hrbtni strani: »Desetina cerkve sv. Janeza v šentruperski župniji ⟨danes župnija Šentjanž⟩.«
Orig. perg.; 35 x 21 cm, plika 4,6cm; pečata ni, perg. trak priča, da je bil načrtovan, a ne tudi obešen; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 26; stara sign. C N° 28.
– Opomba: Krajevnega imena Mlini danes ni več. Mišljeni so mlini na Kamniškem potoku pod Glinem.

303. 1609, marec, 15., Begunje

Razsodilno pismo: Pred dragomeljskega oskrbnika Volfa Kordiša sta prišla Peter Schebath in Peter Marin, ključarja cerkve sv. Ruperta, pri kateri se je zadolžil pokojni Lienhart Brajnovec *(Breinovez)*. Njegov sin Jure je moral zato prodati kmetijo Baštetu Muleju, dragomeljskemu podložniku. Mulej ga zdaj toži še za njivo, ki jo je dobil Brajnovec posebej v zakup od Andreja Kacjanarja, o čemer ima tudi zakupno pismo. Dragomeljski oskrbnik izdaja razsodilno pismo, ki ga je sam podpisal, da je njiva od prodaje izvzeta. Izdano v Begunjah 15. marca 1609.

Prepis; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 57, str. 2.

304. 1609, maj, 1., Šentrupert

Prodaja vinske kleti v Šentrupertu. Bratje Matija, Jernej in Andrej Karič *(Mathia, Jerni und Andre Käritsch)* prodajo Marjeti Mertlič *(Mertlizin)* iz Kamnika za

19 renskih goldinarjev in 40 krajcarjev svojo lastno vinsko klet v Šentrupertu *(unnsern aigenthumblichen kheller zu S. Rueprecht)*, med hišama Primoža Stoparja in Martina Garbna *(Carben)*; s kupnim pismom 2. junija 1587 jo je dobil njihov pokojni oče Matija Karič *(Kharitsch)* od novomeškega prošta, dekana in kapitlja v kupno pravo. Zanjo mora dajati zemljiškemu gospodu letno pravdo v skladu z urbarjem, ki ga imajo v šentruperskem župnišču. Pri nadaljnji prodaji dobi kapitelj oz. njegov vikar v Šentrupertu deseti denarič, kupno pismo pa mora biti pečateno s kapiteljskim pečatom. V pričevanje so prosili kapitelj, da je potrdil listino s svojim visečim pečatom. Listina izdana v Šentrupertu 1. maja 1609.

Orig. perg.; 32 x 25 cm, plika 4 cm; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 12; stara sign. C N° 13.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 61 ("Käritsch" bere "Kantsch").
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 88, op. 2 ("Käritscha" prevaja v "Kauča").
Regest tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 63.

305. [1609, julij, 27., Gradec]

»Potrditev ustanove in privilegijev ⟨novomeškega kapitlja⟩ od Ferdinanda II.«

Nedatirani regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 3.
Prim. M. Smole, *Vicedomski urad za Kranjsko 5*, str. 309–310. Fotokopija v KANM, šk.205, št. 25/2:

Cesar potrjuje na prošnjo prošta Kuneja kapiteljske privilegije. Sklicuje se na ustanovo Maksimilijana I., potrdilno listino svojega deda Ferdinanda I. ⟨regest št. 219⟩ in svojega očeta nadvojvode Karla ⟨regest št. 272⟩. Vse te listine so v originalu prinesli predenj, da jih ponovno potrdi, kar s to listino tudi napravi in hkrati naroča, da morajo to vsi upoštevati. Listina je bila pečatena z visečim knežjim pečatom. Izdano v Gradcu 27. julija 1609.

306. 1610, junij, 10., Strassburg

Krški škof Janez Jakob, gospod Lamberški, baron ortneški, ottensteinski in stokhernski, cesarski svetnik in tajni svetnik knezov, bratov Ferdinanda in Leopolda, avstrijskih nadvojvod, javno izklicuje fevdno posest krške škofije na Kranjskem. Predenj je namreč prišel šentruperski župnik Krištof Planck *(Planekh)* in navedel posest *(stuekh, gült vnnd güetter)*, za katero je v dvomu, ali izvira iz fevda krške škofije. V strahu, da ne bi on ali njegovi dediči kdaj kaj od tega izgubili, če se ugotovi, da je krški fevd, je zaprosil, da se mu izda o tem pričevalna listina *(khundtschafft vnd meldbrief)*, navedel pa je naslednjo posest: – tri kmetije v Prapročah *(zu Praprotsch)*, na eni živi Jernej Grablič *(Jerny Grablitsch)*, na drugi Marko "Sehguett", na tretji Matija "Colzibe"; – eno kmetijo na Ponjavah *(zu Poniauach)*: na njej živi Gregor Piškur; – tri kmetije v Vrtovi vasi *(Verthouauaß)*: na njih živijo Jenže Novak, Klement Gustinčič in Simon Jenšak; – eno kmetijo na Preseki *(na Pressickhj)*: ⟨na njej živi⟩ Tomaž Kikelj *(Khikhl)*; – eno kmetijo na Bregu *(zu Breg)*: Gregor Mežnarčič *(Meßnertschitsch)*; – eno kmetijo na Slavini *(na Slauini)*: Tomaž Slavenšek; – eno kmetijo v Prežganju *(zu Preschgainn)*: Blaže Sirec *(Siriz)*; – tri kmetije v Leskovcu *(zu Leßkhouez)*: Matija Škrilj *(Schkhril)*, Lovro Kralj *(Kraill)* in Jakob Rorman; – dve kmetiji v Rupi *(zu Rupa)*: Mihael Rupar in Martin Rupar; – štiri kmetije pri Šentjanžu: Blaže Švigelj *(Schuigl)*, Jurij Kacl *(Juri Khazl)*, Jernej Dragman in Ahac Šalohar *(Schallochar)*; – šest kmetij na Dobravi *(na Dobraui)*: Mihael Medenko, Jenže Medenko, Luka Medenko, Klemen Medenko, Gregor Pungarter in Mihael

Željko *(Schelkho)*; – posest *(paufeld)*, imenovano na Vidmu *(am Widem)*, ki obsega približno tri kmečke kmetije *(pauern hueben)*; – žitno desetino od naslednjih vasi: Polje *(na Pulli)*, Gabrijele *(Gabriollich)*, Zgornje in Spodnje Mladetiče *(Viladatitsch⟨!⟩)*, Most *(na Mosti)*, Gorenje in Dolenje Jesenice *(Jesseniz)*, Zagorica *(Sagoriz)*, Škrljevo *(zu Schkherleui)*, dve kmetiji v Bistrici *(Wistriza)*, Prelesje *(Preleßia)* in Podgorica *(Podgorizo⟨!⟩)*; – snopno in vrečno desetino v krajih: Polje *(na Pullj)*, Gabrijele *(zu Gabriollich)*, Mladetiče *(Mladatischach⟨!⟩)*, Gorenje in Dolenje Jesenice, Škrljevo *(Schkherleuim)*, Zagorica, Pijavica *(Piauiz)*, Gorenja vas *(Goreina Vasß)*, Gomila *(Gomilla)*, Videm *(na Vidmi)*, Koluderje *(Coluderich)*, Podboršt *(Podworschtom)*, Hinje *(v Hinach)* pri Šentjanžu, Črešnjice *(v Zreschnizach)*, Kij *(na Khij)*, Gaber *(v Gabry)*, Ovseno *(v Oufenim)*, Rupa *(Ruppa)*, Osredek *(na Oßredkhy)*, Klada *(v Khlady)*, Gradec *(na Gräzu)*, Kal *(na Kalli)*, Svinjsko *(Suinſkhu)*, Vransko *(na Vranſkhim)*, Požarče *(na Poscharſkhim)*, Moste⟨?⟩ *(na Mukhim)*, Dol *(Dolli)*, Brezje *(v Bresy)*, Log *(na Logi)*, Črešnovec *(Tschreßnouez)*, Veliki in Mali Cirnik *(Zernickh)*, Kremen *(na Khremenj)*, Bistrica *(na Wiſtrizj)*, Prelesje *(Prelefy)*, Gorenji⟨!⟩ in Dolenji⟨!⟩ Rakovnik *(Ober vnd Vnter Rakhounickh)*, Podgorica *(Podgoriz)* in Holm *(Holnn⟨!⟩)*; – vinsko desetino v krajih: Migolska Gora *(Mingouez perg)*, Ravnik *(na Raunickh)*, Rakovnik, Drenovec *(Drenouez)*, Okrog *(Okhrog)*, Zabukovje *(Sabukhouie)*, Gabrce *(Gabiza⟨!⟩)*, Draga, Glaviše *(Glauische)*, Stražberk *(Straſperg)*, Mlake *(Mlakhe)*, Holm *(Holm)*, Ukenberg *(Vkhenberg)*, Škovec⟨?⟩ *(Schibkouez)*, Grič⟨?⟩ *(Grischoua)* pri Šentjanžu, Trebelno *(Trebeluu)*, Budna vas *(Wundendorff)*, Cerovec *(Zerauez)*, Žabjek *(Schabiekh)*, "Traberkh", "Lubelperg", "Laserberg", Pekel *(Päkhell)*, Hrastje *(Fastenperg⟨!⟩)*, Veliki in Mali Cirnik, Ovseno, Svinjsko, Podgrad *(Artt⟨!⟩)*, Viher *(na Vichru)*, Hrastje⟨?⟩ *(Hrastun)*, Silovec *(Silleuez)*, Kostanjevica *(Khostaineuiza)*, Podboršt *(Podworschtom)*, Gabrska Gora *(Gabrßkhal Jora⟨!⟩)*, Suha Gora *(Suchal Jora⟨!⟩)*, Kamni Vrh⟨?⟩ *(Kameniza)*, Dol⟨?⟩ *(vi Dulli)* in Vrhe⟨?⟩ *(Verchech)*; – vso vinsko-gorsko pravdo v Glavišah *(zu Glauisch)* in Stražberku *(zu Straſberg)*. Škof mu torej milostno ugodi in mu izroča to listino, da jo lahko uporabi, kadar koli bo to potrebno. To izpričuje s svojim visečim pečatom. Listina izdana na gradu Strassburgu, 10. junija leta 1610.

– Regest označuje listino kot "Meldbrieff" (nem.) oz. "Literae insinuatoriae" (lat.).
Original, pergament; 34,5 x 25,2 cm, plika 3 cm; viseči pečat odpadel; nemški jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 13; stara sign. M N° 172.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 88, št. 104.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 86 (v op. 2 razloži nastanek listine).
Regest s fotografijo tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 64–65.

307. 1611, julij, 26., Novo mesto

Tržaški škof Ursino ⟨de Bertis⟩, vizitator oglejskega patriarhata, naznanja, da je tega dne, se pravi 26. julija, posvetil cerkev sv. Ane na Grabnu *(ecclesiam sive capellam extra Novacivitatem positam)* kot podružnično cerkev šmihelske župnije, skupaj z oltarjem sv. Ane, v katerega je položil relikvije sv. Simona apostola in tržaškega mučenca Lazarja *(Lazeri martyris Tergestini)*. Vsem, ki cerkev obiščejo, poklanja ta dan odpustek enega leta, na obletnico posvetitve pa odpustek štiridesetih dni. To potrjuje z izdajo listine *(in quorum fidem has... fieri iussimus)*, ki jo je sam podpisal in pečatil. Napravljeno v Novem mestu 26. julija 1611.

Orig. perg.; 27,5 x 18 cm; sledovi vtisnjenega pečata v rdeč vosek; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 19, št. 10; stara sign. M N° 10.
Prim. A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 8 in F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 16.

308. 1611, julij, 27., Novo mesto

Tržaški škof Ursino ⟨de Bertis⟩, patriarhov vizitator, naznanja, da je 27. julija posvetil cerkev vseh svetnikov na Ljubnem *(in villa Lubina et in Monte)* kot podružnično cerkev šmihelske župnije, skupaj z vélikim oltarjem vseh svetnikov, v katerega je položil relikvije sv. Simona apostola in tržaškega mučenca Lazarja *(Lazeri martyris de Tergesto)*. Vsem, ki cerkev obiščejo, poklanja ta dan odpustek enega leta, na obletnico posvetitve pa odpustek štiridesetih dni. To izpričuje z izdajo listine, ki jo je sam podpisal in pečatil. Napravljeno v Novem mestu 27. julija 1611.

Orig. perg.; 20,6 x 18,7 cm; sledovi pečata, vtisnjenega v rdečem vosku; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 19, št. 11; brez stare signature.
Prim. A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 8 omenja posvetitev te cerkve 26. julija, naslednjega dne pa posvetitev cerkvice in oltarja sv. Vida na Ljubnem. Prim. tudi F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 16.

309. 1612, januar, 22., Novo mesto

Novomeški kapitelj proda Martinu in Mihaelu Miklavčiču *(dennen arbeitsamben Marttin vnd Michel Mikhlautschitsch)* za določeno vsoto denarja zidano vinsko klet *(einen gemauerten, zu vnser pfar Sanct Rueprecht aigenthumblichen gehörigen weinkheller)* pri pokopališču šentruperske župnijske cerkve *(nächst am freythoff auf der obrigen seytten der pfarkhierchen)* z vsemi pripadajočimi pravicami. Skrbeti morajo zanjo in plačevati letno pravdo šentruperskim vikarjem, za vsako posestno spremembo pa dolgujejo kapitlju deseti denarič. To izpričuje z listino, pečateno z malim kapiteljskim pečatom *(Zu vrkhundt ist vnseres capidtles hierundter fürgedrukhtes khlieneres insigil gestelt)*. Napravljeno v Novem mestu v proštiji in kapitlju leta 1612, 22. januarja.

– Pripis na hrbtni strani: »Zdaj je tam župnijska kašča *(traitcasten)*.«
Orig. perg.; 39,8 x 15,4 cm, plika 2,3 cm; viseči kapiteljski pečat s podobo sv. Nikolaja in z gotskim napisom " ... capitu[li] ruedolfswerd 1508", v pločevinasti škatlici, brez pokrova; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 2, št. 9; stara sign. C N° 10.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 62.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 88, op. 2, in tudi str. 303.
Regest s fotografijo listine in pečata tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 65–66 (pečat na sliki je slabo viden in pomaknjen za 90 stopinj v levo).

310. 1612, april, 18., Novo mesto

Novomeški kapitelj izroča Andreju Bratiču *(Brätitsch)* v kupno pravo za tri rodove *(auf drey manss stambens zuverstehen leib)* mlin na Vrhpeču nad Mirno Pečjo *(zu Verhpezh oberhalb Hönigstain)*, pod pogojem da bo redno plačeval običajni činž, kakršno koli lastniško spremembo pa napravil samo s soglasjem kapitlja kot pravega zemljiškega gospoda, in od kupnine plačal kapitlju deseti denarič. Pečateno z malim kapiteljskim pečatom. Napravljeno v Novem mestu v proštiji in kapitlju leta 1612, 18. aprila.

Orig. perg.; 38,5 x 14,8 cm; viseči pečat odpadel; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 14; stara sign. B N° 113. Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 63.

311. 1612, november, 20., Radeče

Jurij Goderle, mestni svetnik *(rathsbürger)* in mesar v Radečah, proda Sebastijanu Šviglju *(Schuigl)* tretjino žitne desetine od 12 kmetij v naslednjih krajih: Glino ⟨pri Šentjanžu⟩, Cerovec, Mlini, Grič in Trebeljevo *(Drawelnimb⟨!⟩)*. V pričevanje je na listino obesil svoj pečat. Poprosil pa je tudi Andreja Mikca *(Mikhez)*, stanujočega v ⟨Rimskih⟩ Toplicah pod Laškim, da je na listino obesil še svoj pečat in jo potrdil s podpisom. Napravljeno in izdano v Radečah, 20. novembra 1612.

– Regest na hrbtni strani: »Desetina cerkve sv. Janeza v šentruperski župniji ⟨danes župnija Šentjanž⟩.«
Orig. perg.; 62 x 16 cm, plika 2,5 cm; od obeh visečih pečatov ostala le perg. trakova; nem. jezik – inicialka bogato okrašena z ornamentiko, ki spominja na slovenske narodne motive.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 27; stara sign. C N° 27.
– Prim. regest št. 302, predvsem glede krajev.

312. 1614, december, 8., Trst

Ursino de Bertis *(Ursinus de Berthis)*, doktor obojega prava, škof in grof tržaški, podeljuje duhovniku Nikolaju Mravu *(Mrau)*, župniku v Lindarju *(Lindarii)* v pičenski škofiji, na priporočilo apostolskega nuncija Erazma v Gradcu in glede na njegove zasluge kanonikat in prebendo pri tržaški stolni cerkvi sv. Justa, ker je to mesto prosto zaradi resignacije Karla Peslerja *(Pesleri)*, sedanjega župnika v Cerknici *(Cyrkniz)*. Potrjuje ga za kanonika, čeprav je odsoten, in ga poziva, naj pride in zasede svoj kanonikat ter opravi izpoved vere pred njim ali generalnim vikarjem, umestil pa ga bo dekan Dominik Mazaris. V pričevanje je dal izstaviti listino s svojim pečatom in podpisom. Izdano v škofijski palači 8. decembra 1614 vpričo duhovnika Jakoba Hrastovca *(Crastauez)*, hišnega magistra, in Orazia Leonarduzija *(Oratio Leonardutio)*, škofovega služabnika, ki sta bila za priči.

Orig. perg. (spodaj odrezana tretjina listine); 41 x 34,5 cm, plika razprta (2/3 na levi sta odrezani); pečat odrezan (skupaj s pliko); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 15; stara sign. M N° 25.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 64.

313. 1617, oktober, 26., Gradec

Ferdinand II., kralj češki, nadvojvoda avstrijski, vojvoda burgundski, brabantski, štajerski, koroški, kranjski itd. itd. odgovarja na prošnjo stiškega opata Jakoba, ki toži, da morajo stiški menihi svoje skromne dohodke v vinu in drugem voziti z Dolenjske v samostan tudi ponoči, ker nikjer na poti nimajo varne strehe. Včasih jih tudi okradejo in je tako samostan zelo oškodovan. Da bi temu odpomogli, prosijo, da bi jim pripadla patronatska pravica nad župnijo Trebnje *(ius praesentandi super parochiam Treuin nobis competente)*, ki je sredi poti med Stično in hrvaško mejo. Ferdinand se torej svoji patronatski pravici odreka in poklanja jurisdikcijo nad trebanjsko župnijo stiškemu samostanu (z interpolacijo v oklepaju *"iurisdictionibus ac antiqua consuetudine nihil derogari volumus"*), ki naj nanjo vedno prezentira primerne duhovnike. V pričevanje je listina opremljena z visečim kraljevskim pečatom. Izdano v Gradcu 26. oktobra 1617.

Redigirani prevod iz nemščine v latinščino, ok. 1680.
KANM, f. 34/2, št. 2/11 (c/2, pod črko PP).

314. 1618, julij, 19., Kolovrat

Adam Apfaltrer iz Motnika *(zu Möttinkh)* prezentira na kaplanijo⟨!⟩ Naše ljube Gospe v Polšniku Sebastijana Apárnika, kaplana na Vačah *(geselpriester zu*

Watsch), za vse življenje. Ker sedanji kaplan Mertl Smuk zaradi svoje neprizadevnosti *(vnfleiß)* deželi ni mogel plačati letnih davkov kaplanije, ki dosegajo 200 renskih goldinarjev, ampak jo je plačal Apfaltrerjev bratranec Krištof Rambschüsl s Kolovrata, mu zdaj ta znesek dolguje prezentirani Sebastijan. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno v Kolovratu *(Colobrat)* 19. julija 1618.

Orig. papir; 21 x 32,5 cm; lep vtisnjen pečat; nem. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 3; stara sign. D/Polšnik N° 58.

315. 1618, november, 13., Novo mesto

Felicita, žena Jurija Dilanca *(Geörgen Dillantz)*, rojena Gričar *(Gritscherin)*, proda Marku Kuneju *(Marxen Khune)*, svetniku ogrskega in češkega kralja, proštu v Novem mestu in dolenjskemu arhidiakonu, dekanu in kapitlju njivo pri cesti, ki pelje proti Bajnofu, in sicer med kapiteljsko njivo in njivo Blaža Geilerja *(Geillers)*, ki jo ima v prosti lasti in jo je podedovala od svojega pokojnega očeta Adama Gričarja *(Gritscher)*, kakor izkazujejo mejniki *(wi die pimbwerch und marchstein ausweisen)*. Prodaja jo za 400 renskih goldinarjev, 150 goldinarjev pa odloča za ustanovo za pokoj svoje duše. Prosila je svojo mater, vdovo Marijo Gričar, rojeno Krusinec *(Krussinzerin)*, ter svoja brata Gotfrida in Gotharda Gričar *(Gritscher)*, da so listino potrdili s svojimi pečati in podpisi. Napravljeno v Novem mestu 10. novembra 1618.

– Listina ima tudi pečat in podpis izstaviteljice Felicite.
– Regest na hrbtni strani: »... njiva "in Wresauo".«
Orig. perg.; 60 x 27 cm, plika 7 cm; vsi štirje viseči pečati odpadli; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 16; stara sign. K N° 2.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 65.

316. 1621, april, 24., Zgornji Motnik

Po smrti *(per... discessum)* Sebastijana Aparnika, zadnjega imetnika *(posessoris)* beneficija v kuratni cerkvi božje Matere v Polšniku, podružnici šentruperske župnije, prezentira Adam Apfaltrer *(Apfheltrer)* z Roj in Motnika novomeškemu proštu in kapitlju duhovnika Nikolaja Božiča *(Wohizh)*, s prošnjo, da ga potrdi in umesti. Listino lastnoročno podpisal in pečatil z običajnim pečatom Adam Apfaltrer. Zgornji Motnik *(Oberburgii⟨!⟩)* ⟨popravljeno iz Gallenek⟩, 24. aprila 1621.

Orig. papir; 19,5 x 30,5 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 4; stara sign. D/Polšnik N° 59.

317. 1622, februar, 18., Ljubljana

Ljubljanski meščan in član mestnega sveta Andrej Maršal *(Marshall)* proda ljubljanskemu meščanu trgovcu Lovrencu Kodeli *(Khodeln)* hišo na Starem trgu, med hišo Štefana Feitelija in hišo Gebhartovih dedičev *(zwischen Steffan Feitelis vnd der Gehbhartischen erben heusern)*. Na njegovo prošnjo so ljubljanski župan, sodnik in mestni svet lisistino potrdili z večjim visečim mestnim pečatom *(mit...grössern herunter anhangunden insigill)*. Napravljeno v Ljubljani na prvem zasedanju sodišča ⟨?⟩ *(in gehaltenen ersten statt rechten)* 18. februarja 1622.

Orig. perg. A (zgornji rob oglodan); 60 x 19 cm, plika 3,5 cm; od visečega pečata* mesta Ljubljana ostal le fragment v rdečem vosku (vidni gotski črki LA); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 3, št. 28; brez stare signature.
* Sliko pečata glej v: B. Otorepec, *Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem*, str. 91.

318. 1622, avgust, 10., Dragomelj

Jurij Baltazar Kacijanar, baron v Begunjah in Smledniku *(freyherr zum Khazenstein vnd Flödnig etc.)*, naznanja, da v moči te listine prodaja Matiji Muleju svoje kmetije *(müethueben)* v Studenčicah, ki jih je "bono titulo" pridobil njegov oče Jurij Andrej Kacijanar, tako da jih lahko brez ugovora poseduje ali tudi proda, vendar ne brez soglasja vsakokratnega lastnika – trenutno je to gospostva Dragomelj – njemu Mulej tudi plačuje letne urbarialne dajatve. To izpričuje z listino, ki jo je na njegovo prošnjo podpisala in pečatila tudi njegova svakinja gospa Marija Saloma Lamberg iz Boštanja *(zum Saunstein)*, rojena baronica Lamberg s Kamna in Gutenberga *(zum Stein und Guttenberg)*, in to v imenu zemljiškega gospostva Dragomelj. Napravljeno v Dragomlju 10. avgusta 1622.

Prepis (v dvojniku); nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 57, str. 3 in 5.

319. 1624, februar, 7., Novo mesto

Kupna pogodba med Hansom Jakobom Apfaltrerjem in novomeškim meščanom in svetnikom *(rathsburger)* Blažem Grillerjem, trgovcem, za devet kmetij: tri v Leskovcu *(Haselbach)*, tri v Radežu⟨?⟩/Ratežu⟨?⟩ *(Radetesch)*, dve v Suhadolu *(Suchadoll)* in eno v Gutenwerdu ⟨Otok pri Drami⟩. Griller jih kupuje za cesarske tolarje, računajoč tolar po en goldinar in pol; od tega je Apfaltrer že prejel 100 tolarjev, 300 jih dobi v postu, 1.150 pa ob sv. Jerneju v Ljubljani, na Dunaju ali v Linzu ali kjer bo Apfaltrer to želel. Ko bo ves denar prejel, mu bo Apfaltrer izdal kupno listino. Ta kupni dogovor je izpričan z dvema enako se glasečima listinama, katerih vsaka je opremljena s podpisom drugega. Napravljeno v Novem mestu 7. februarja 1624.

(1) in (2): Orig. papir, 2 fol. (vodni znak: dvoglavi orel s krono); 20,5 x 31,3 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 45/1 in 45/2.

320. 1626, marec, 12., Novo mesto

Albert Pesler *(Albertus Besler)*, doktor svetega pisma, papeški protonotar in prošt v Novem mestu, ter dekan in kapitelj "cesarske ustanove" v Novem mestu dajejo Pavlu Krištofliču *(Paulle Cristoflitsch)* kmetijo v Tomažji vasi *(zu Tomaßdorff)* v kupno pravo za tri rodove – to kmetijo so v kupno pravo za tri rodove *(auff drey leib khauffrechtsweise empfangen)* dobili že svojčas njegovi prastarši, tako da bi morala zdaj ponovno pripasti kapitlju – zanjo bo moral dajati dajatve v skladu z urbarjem in opraviti na leto šest dni ročne tlake. To so potrdili z lastnoročnim podpisom in pečatom. Napravljeno v Novem mestu 12. marca 1626.

Orig. papir; (preganjeni list) 29 x 44,5 cm; čez prednji list vtisnjen pečat; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 18; brez stare signature.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 66; Dragotine, str. 80, št. 12 (s fotografijo).

321. 1627

»Cesarska komisija določi podložniško tlako kapiteljskih podložnikov na Štajerskem. 1627.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 8.

322. 1629, november, 22., Rim

Breve papeža Urbana VIII., s katerim razglaša jubilejno leto s prošnjimi procesijami za odvrnitev kuge, lakote in vojske in podeljuje vsem škofijam odpustke, kakršni so ob jubilejnem letu v navadi v Rimu. Dano v Rimu pod Ribičevim prstanom 22. novembra 1629.

Tisk (pod naslovom slika sv. Mohorja in Fortunata), Videm *(Utini, per Nicolaum Schirattum, 1630)*; 30,3 x 41 cm; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 10, št. 46; stara sign. F N° 43.

323. 1630, julij, 29., Gradec

Štajerski deželni odborniki naznanjajo, da so v deželnem zboru zaradi rastočih davčnih zaostankov sklenili, da dolžnikom zarubijo posest in prevzamejo denar, kdor pa želi, lahko posest v roku dveh mesecev odkupi, sam proda ali zastavi *(verschreiben)*. Med dolžniki je bil tudi Danijel Merc, župnik v Šentjurju ⟨pri Celju⟩, in ker ni prinesel gotovine v roku, so njegovo posest 27. aprila letos zarubili, se pravi, vzel jo je v zastavo Jurij Albrecht baron Dietrichstein iz Frajštajna, "Wlögiendta" in Anderburga, dedni točaj na Koroškem. Po sklepu deželnega zbora je torej dobil posesti *(güter)* z naslednjimi imeni: Urban Ratajc *(Rathaez)*, Mihael Zissar, Peter Klanjšek *(Khleinscheckh)*, Matevž Vrebič *(Wräbitsch)*, Pankrac Lesstackh, Matej Pfarkhirchen, Boštjan Peček *(Petscheckh)*, Andrej Trunk *(Trunckh)* in Melhior Vidmajer *(Widmayr)* s tretjim delom žitne desetine in s kaplanijo v župniji Šentjur. Zaostali davek je znašal 103 gld. 4 šilinge, zastavnina in kazen s popustom 142 gld. 7 šilingov 18 denaričev, kar je zneslo 246 gld. 3 šilinge 18 denaričev. Dietrichstein je znesek v celoti poravnal. Listino o tem so odborniki podpisali in postavili nanjo svoje uradne pečate. Gradec, 29. julija leta 1630.

Orig. papir, 4 fol. (vodni znak: grb mesta⟨?⟩); 20,6 x 32 cm; pet vtisnjenih pečatov deželnih odbornikov (dva sta tudi podpisana); nem. jezik.
KANM, f. 34/1, 49; stara sign. E N° 14.

324. 1630, december, 23., Rim

Breve papeža Urbana VIII. naslovljen ⟨neimenovanemu⟩ novomeškemu proštu. Papež odgovarja proštu na pismo, v katerem mu je ta sporočil, da mu je bila kanonično podeljena izpraznjena novomeška proštija pod pogojem, da v določenem roku pridobi na kaki javni univerzi doktorat iz obojega ali enega prava, kar pa je preprečila nevarnost kuge *(ob contagii impedimentum)*. Papež mu predpisani rok podaljša za leto dni, v katerem meni, da bo kuga minila in si bo lahko pridobil zahtevano doktorsko čast. Dano v Rimu pri sv. Petru pod Ribičevim prstanom 23. decembra 1630.

– Niti regest niti naslov na hrbtni strani ne navajata proštovega imena: Naslov: »Sedanjemu proštu kolegiatnega kapitlja v Novem mestu *(Dilecto filio moderno praeposito saecularis et collegiatae ecclesiae oppidi seu loci de Ruedolfsbert Aquilegiensis dioecesis)*.«
Orig. perg. (desno zgoraj in levo spodaj delno odrezan); 43,3 x 25,5 cm; pečat (kolikor je bila listina pečatena) levo spodaj odrezan; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 9, št. 19; stara sign. A N° 80.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 67.
– Iz popisa kapiteljskega arhiva 1758 vemo, da je arhiv nekoč hranil tudi prepis te listine (z imenom prošta) s sign. M N° 21.

– Na omenjeno zadevo se nanaša tudi izgubljena listina, znana iz nedatiranega regesta v popisu kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 109:

»Dovoljenje, dano novomeškemu proštu Nikolaju Mravu, da lahko prejme doktorski naslov zunaj univerze od ljubljanskega škofa.«

325. [1630]

Nikolaj Mrav *(Nicolaus Mrau)*, prošt kolegiatne cerkve v Novem mestu *(prepositus secularis et collegiate ecclesie oppidi de Rudolfswert)* v oglejski škofiji, obljublja zvestobo papežu Urbanu VIII. in naslednikom.

– Regest na hrbtni strani: »Zaprisežna formula prošta Nikolaja Mrava *(Forma iuramenti praepositi Noclai Mrau)*.«
Orig. perg.; 40,5 x 28,5 cm; viseči pečat, s katerim je bila listina zaprta kot pismo, odtrgan; lat. jezik (pisava bulatika).
KANM, f. 30, št. 7; stara sign. M N° 96.
– Prim. regest št. 332 in opombi.
Fotografija: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 63.

326. 1631, januar, 20., Gradec

Ferdinand II., izvoljeni rimski cesar, naznanja s tem odprtim pismom *(offen patent)*, da namerava novomeški prošt in ribniški arhidiakon Nikolaj Mrav *(Mrau)* pri vizitaciji svojega arhidiakonata duhovniške zlorabe in neprimernosti ustrezno kaznovati, da pa bi to lahko izvedel, je prosil za dovoljenje, da sme uporabiti svetno prisilo *(brachium saeculare)*. Cesar torej naroča vsem sodiščem, naj prošta pri vizitaciji ne ovirajo, ampak mu naklonijo svojo pomoč. Izdano v Gradcu 20. januarja 1631.

– Med podpisniki je tudi cesarski namestnik, ljubljanski škof Rajnald Scarlichi.
Orig. papir; 50 x 39,5 cm; vtisnjen deželnoknežji pečat; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 9, št. 20; stara sign. (komaj berljiva) F N° 14.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 68.

327. 1634, marec, 8., Dunaj

Imenovanje Nikolaja Mrava za skradinskega škofa. Cesar Ferdinand II. izvoli, imenuje in prezentira, po cesarskem patronatskem pravu, ki ga ima *(authoritate iuris patronatus nostri regii)*, novomeškega prošta Nikolaja Mrava – kot primernega in zaslužnega človeka – za skradinskega škofa *(scardinensem ... scardoniensem)* v splitski nadškofiji, potem ko je umrl dosedanji škof Tomaž Ivković *(Thomae Jokouich⟨!⟩)*. Hkrati mu podeljuje svojo cesarsko patronatsko pravico za podeljevanje izpraznjenih skradinskih beneficijev. Dano na Dunaju 8. marca 1634.

Sočasni prepis (vodni znak: v krogu račka na trojnem griču); lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 10, št. 12; brez stare signature.

328. 1634, julij, 3., Novo mesto

Tomaž Hrastnikar *(Thomaß Hrastnigkhar)* in njegova žena Neža prodata Jakobu Javoršku *(Jauörschekh)* in njegovi ženi Elizabeti za določeno vsoto denarja hišo in vrt poleg mežnarije v Šentrupertu, ki sta jo svojčas kupnopravno pridobila *(khauffrechts weiß... erkhaufft)* od Marka Spata *(Spatth)* in njegove žene Uršule; kupca sta dolžna dajati kapitlju letno pravdo in davek v skladu z urbarjem v šentruperski župniji. To posest lahko tudi prodata, vendar morata pri tem izplačati kapitlju deseti pfenig, dolžna pa sta mu tudi dati pečatiti

kupoprodajno listino. Izstavitelja listine sta prosila novomeški kapitelj, da je zaradi lastništva nanjo obesil svoj pečat. Napravljeno v Novem mestu 3. julija 1634.

– Regest (lat.) na hrbtni strani: »Na Štefana Faldiga prepisano kupno pismo.«
– Pripis s podpisom ⟨vikarja⟩ Štefana Belčiča: »Dne 1. oktobra 1657 prepisano na Štefana Faldiga za tri rodove.«
Orig. perg.; 37 x 30 cm (plika razprta); sledovi visečega pačata, sicer pa čez papir vtisnjen podolgovati pečat kapitlja z letnico 1629 (verjetno ob prepisu na naslednika); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 9, št. 24; stara sign. B N° 54.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 69; I.
Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert* 88 (op. 2).
Prim. Dragotine, str. 81, št. 13 (s fotografijo na str. 82, št. 14⟨!⟩).
Regest tudi v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 66.

329. 1637, maj, 10., Novo mesto

Prošt, dekan in kapitelj v Novem mestu prodajo Matiji Kovačiču *(Mathia Kouatschitsch)*, njegovi ženi in dedičem kmetijo v Gorenjem Kamenju *(zu Ober Steindorff)* za določeno vsoto denarja v kupno pravo za tri rodove, in to pod pogojem, da bo dajal vse dajatve in davke po urbarju in opravil na leto dvanajst dni tlake, šest dni vozne in šest dni ročne, sicer bo zgubil kupno pravo do nje. V pričevanje resničnosti je kupno listino lastnoročno podpisal prošt Nikolaj Mrav in jo opremil s kapiteljskim pečatom. Napravljeno v Novem mestu 10. maja 1637.

Prepis, kolacioniran 12. decembra 1738 s pripisom "zadnji rod". Nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 11; brez stare signature.

330. 1637, november, 26., Novo mesto

Novomeški kapitelj sporoča deželnemu knezu, da mu pošilja svojega dekana Frančiška Mrava s prošnjo za potrditev privilegijev in ustanovnih pisem *(ut supplicationem pro confirmatione privilegiorum et fundationis porrigat)*. Pečateno z običajnim kapiteljskim pečatom *(nostri solito capituli sigillo)*. Listina izdana v Novem mestu 26. novembra leta 1637.

Orig. papir; 20 x 27,5 cm; ovalen vtisnjeni kapiteljski pečat z letnico 1629; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 14; stara sign. F N° 10.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 70.

331. 1639, september, 23., Soteska

Janez Adam Gallenberg iz Podpeči in Soteske *(von Gallenberg zuem Gallenstein vndt Aynöd)*, odvetnik mekinjskega samostana *(vogth)*, prosi Nikolaja Mrava, izvoljenega skradinskega škofa *(erwöhlten bischoffen zu Scardona)*, patriarhovega arhidiakona, novomeškega prošta, cesarskega svetnika, doktorja obojega prava itd. *(beeder rechten doctori etc.)*, naj po smrti Matije Brezarja *(Matthiae Wreßars)* potrdi "znanega in splošno cenjenega" *(bekandt vnd aus gemainer sage beruehmbt)* Sigmunda Galla, ki je "stare krščanske katoliške vere", kandidat svobodnih umetnosti in filozofije ter župnik v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah, prezentiranega na to kaplanijo. V pričevanje resničnosti vtisnil na prezentacijsko listino svoj pečat. Napravljeno v Soteski 23. septembra 1639.

Orig. papir, preganjen list, zlepljen s pečatom (vodni znak: baročni grb samostana Kostanjevica⟨?⟩ z motivom divjega moža, ob straneh grba inicialki T W); 21 x 32 cm; lep vtisnjeni pečat (z inicialkami HAVGZGAZM); lat. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 4; stara sign. D/Soteska N° 67.

332. [1639]

Frančišek Mrav *(Franciscus Mrau)*, duhovnik in prošt kolegiatne cerkve v Novem mestu *(presbiter et prepositus secularis et collegiate ecclesie oppidi seu loci de Rudolfswert)* v oglejski škofiji, obljublja zvestobo papežu Urbanu VIII. in naslednikom, proti vsem bo branil rimski episkopat, regalije ⟨kraljevske pravice⟩ sv. Petra in druge privilegije in pravice Cerkve. Po svojih močeh bo preganjal *(pro viribus persequar et impugnabo)* heretike in shizmatike. Cerkvene posesti ne bo zastavljal ali kako drugače odtujeval, ampak se bo držal konstitucij o prepovedi razpolaganja s cerkvenim imetjem nižjih cerkva ⟨?⟩ *(super prohibitione investiturarum bonorum jurisdictionalium ad ecclesias inferiores spectantium)*, ki je bila izdana leta 1625. "Tako mi Bog pomagaj in sveti Evangeliji *(sic me deus adiuvet et hec sancta dei evangelia)*."

– Regest na hrbtni strani: »Zaprisežna formula za novomeško proštijo *(Forma iuramenti ad praeposituram Rudolfs[wertensem])*.«
Orig. perg.; 35 x 26 cm; listina je bila zaprta s pečatom na vrvici, odtrganim ob odpiranju (prim. regest št. 320, op. 2); lat. jezik. (bulatika).
NŠAL/KANM, f. 9, št. 17; stara sign. M N° 52.
– Listina je bila preganjena dvakrat podolgem in enkrat počez ter zaprta s pečatom na vrvici, ki je šla skozi dve luknjici, tako ji je dal pečat osem luknjic na zgornjem in prav toliko na spodnjem robu. Ko so pečat odtrgali in listino razgrnili, je nastalo osem vbodov (oz. zarez), kakor bi bila pečatena z osmimi pečati ⟨tako je menil J. Gregorič, *Popis listin novomeškega Kapiteljskega arhiva*, št. 83⟩.
– Enako sta prisegla tudi prošt Nikolaj Mrav (regest št. 325) in Janez Andrej Stemberg (regest št. 352).

333. 1640, oktober, 1.

Zadolžnica Marka Mrava *(Marx Mrau)* in njegove žene Barbare *(Warbara)* za 200 gld. deželne veljave *(landtsgabiger münz)*, ki jima jih je posodil Hans Adam Gallenberg iz Soteske *(Hanss Adam von Gallenberg vnd Aynodt etc.)*, in sicer na 6-odstotne obresti. Ker sama nista vešča ne branja ne pisanja, sta prosila Hanžeta Streffingerja, da je listino v njunem imenu napisal in opremil s svojim pečatom. Napravljeno v Novem mestu prvega oktobra 1640.

– Na desni podpisan Streffinger, na levi novomeški prošt Frančišek Mrav z dopisom "vigore prioris pig[nora]toris".
– Na hrbtni strani izračun obresti od 1. oktobra 1640 do 25. marca 1643 (29 gld. 40 krc.) in regest: »Dolžno pismo Marka Mrava gospodu Gallenbergu za mlin v Strmem Bregu *(in Stremwreg⟨!⟩)*.«
Orig. papir (2 fol.); 20,3 x 30,3 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 47; stara sign. N N° 4.

334. 1640

»Reverz vikarja v Lembergu. 1640.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 55.

335. [okoli 1640]

Kapitelj prosi cesarja Ferdinanda III., da odtegne podložnike in imenje kapitlja jurisdikciji mehovskega gradu *(der "Mayhauser⟨!⟩ Burg")*, kjer zdaj vlada Rudolf Paradeiser, in sicer zato, ker ravna s kapiteljskimi podložniki na turški način *(auf "türkische art")*.

– Pismo je po vsej verjetnosti manjkajoča priloga D k spisu f. 34/1, št. 52.
Listina izgubljena. Regest naparavljen po regestu A. Krausa.
Regest A. Krausa v: MHK 20 (1865), str. 85, št. 71 (po njem je napravljen tudi gornji regest).

336. 1641, april, 3., grad Motnik

Adam Apfaltrer z Roj *(zum Roy)*, glavar Gorenjske *(in Obern virtel)* itd., prezentira Nikolaju Mravu, novomeškemu proštu, cesarskemu svetniku, patriarhatskemu arhidiakonu za Dolenjsko itd., po smrti Nikolaja Božiča *(Boshitsch)* za župnijo Naše ljube Gospe v Polšniku *(zu Pillichperg)* Adama Merčuna *(Mertschun)*. V pričevanje resničnosti je prezentacijo opremil s svojim pečatom in podpisom. Napravljeno na gradu Motniku *(gschlosMetnikh)* 3. aprila 1641.

Orig. papir; 21 x 30,5 cm; mali pečat, vtisnjen v rdeč vosek; nem. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 6; stara sign. D/Polšnik N° 55.

337. 1641, julij, 9., Novo mesto

Gregor Matesič *(Mätätschitz)* s Starega gradu zamenja z novomeškim kapitljem svojo njivo v Kačiču *(zu Khätschitsch)*, ki je pod jurisdikcijo Novega mesta in leži poleg ceste ob njivah Jakoba Kramerja in Adama Krabatta, za kapiteljsko njivo v Ločni *(zu Loschez)*. To je imel poprej Matevž Kostrevec *(Costreuiz)*, zdaj pa jo je dobil Matesič, ker leži med njegovima njivama. Kapitlju sicer pripada od nje 20 krc. letne pravde, a Matesič jo je dobil kot pravde prosto v zameno za njivo v Kačiču, ki jo ima zdaj kapitelj v prosti lasti. Da je to resnično, izpričuje Gregor Matesič s svojim pečatom in podpisom. Napravljeno v Novem mestu 9. julija 1641.

Orig. papir; 45,5 x 32 cm; pečat s pečatnim prstanom v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 9, št. 21; brez stare signature.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 68, št. 72.
– B. Otorepec, *Stari grad pri Novem mestu in njegovi lastniki*, v: Dolenjski zbornik 1990 uporablja priimek Matesič z omembo variant Matešič in Matačič. M. Smole, *Graščine na nekdanjem Kranjskem*, uporablja priimek Matežič.

338. [1642, julij, 1., Dunaj]

›Potrditev kapiteljskih privilegijev od Ferdinanda III.«

Nedatirani ⟨naknadno prečrtani⟩ regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 5. Prim. M. Smole, *Vicedomski urad za Kranjsko 5*, str. 310. Fotokopija v KANM, šk. 205, št. 25/3:

Cesar omenja, da so mu iz Novega mesta prinesli originalno listino Maksimilijana I. ⟨iz leta 1509⟩, ki so jo potrdili vsi trije njegovi predhodniki *(prim. regest št. 305)* in ki se v latinščini in v nemškem prevodu glasi »Maksimilijan ... ⟨besedilo v prepisu iz Vic. a. ni izpisano⟩.« Kot vladajoči gospod in deželni knez zdaj to tudi sam v vseh točkah potrjuje in naroča, da to vsi upoštevajo. Listina je bila pečatena z visečim cesarskim pečatom, izdana na Dunaju, 1. julija 1642.

339. 1642, avgust, 1., Motnik

Adam Apfaltrer z Roj in Motnika *(in Roy et Mötnig)* prezentira kot senior družine Apfaltrer Frančišku Mravu, doktorju svobodnih umetnosti in bakalavru svete teologije, novomeškemu proštu itd., na beneficij Naše ljube Gospe v Polšniku *(in Pillichperg)* Janeza Umeka *(Vmek)*, potem ko je resigniral Adam Marčun *(Martschun)*. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Podpisano *(signatum)* v Motniku *(Möttnig)* na dan avgustovih kalend 1642.

Orig. papir, dvojni list, zlepljen s pečatom (vodni znak: baročni grb (samostana Kostanjevica?) z motivom divjega moža, ob straneh grba inicialki TW); 32 x 21 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 7; stara sign. D/Polšnik N° 54.

340. 1642, september, 19., Polšnik

Reverz Janeza Umeka *(Vmak)*, župnika cerkve blažene Device na Polšniku, ki ga je na to mesto prezentiral Adam Apfaltrer *(Apfeltrar)*, s katerim obljublja proštu Frančišku Mravu, dolenjskemu arhidiakonu in cesarskemu svetniku, svojo pokorščino. Obljublja mu, da bo po dosegu kanonične nastavitve pri omenjeni cerkvi bival v župniji *(ecclesia)*, skrbel za dušno pastirstvo ter v vsem izkazoval čast kapitlju. Izdano v Novem mestu 19. septembra 1642.

Orig. papir, 2 fol. (vodni znak: dotikajoča se kroga z dvojnim obodom in s soncem ali srcem z žarki v sredini); 20,1 x 29,7 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 54/1; stara sign. D/Polšnik N° 56.

341. 1643, februar, 24., Novo mesto

Novomeški prošt, dekan in kapitelj naznanjajo, da sta Janez in Mihael Bratič *(Hannß vnd Michel Wrättitsch)* prodala Adamu Stoparju *(Adamen Stupper)* in njegovim dedičem mlin na Vŕhpeču *(zu Vrhpet(hii)* nad Mirno Pečjo, ki sta ga imela od kapitlja v kupnem pravu. Zdaj sta ga prodala Stoparju za tri rodove po moški strani *(auf drey leiber manßstamben zuverstehen)* in dobila za to od njegovega očeta Primoža Stoparja *(Primaßen Stupper)* določeno vsoto denarja. Naročata, naj ga ohranja v dobrem stanju in kapiteljskemu oskrbniku zanj plačuje ustrezne dajatve. Če ga želi prodati ali zastaviti, lahko to stori le z vednostjo kapitlja, obenem pa mu je dolžan odšteti pripadajoči deseti denarič. Listino je pečatil kapitelj z visečim pečatom. V Novem mestu 24. februarja 1643.

Orig. perg. (listina kasirana z vrezom v sredini); 30x 31,5 cm (plika razprta); viseči pečatodpadel; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 9, št. 22; brez stare signature.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 86, št. 73; Dragotine, str. 82, št. 14 (s fotografijo na str. 81, št. 13⟨!⟩).
– Iz popravkov na listini je razvidno, da je kasneje ta mlin na enak način kupil Martin Starec *(Martin Storiz)*, oče Mihaela Starca, od Janžeta Škode *(Janße Skhoda)*, kar je razvidno iz popravkov nad prečrtanimi prvotnimi imeni oz. na levem robu listine, ki so jo verjetno tako uporabili za koncept nove listine.

342. 1643, junij, 29., Polšnik

Reverz Janeza Umeka *(Vmak)*, duhovnika ljubljanske škofije, proštu Frančišku Mravu, doktorju svobodnih umetnosti in filozofije, bakalavru *(baccalaureus formatus)* svete teologije, ter dekanu in kapitlju, s katerim obljublja, da bo duhovno oskrboval vikariat Polšnik in ga upravljal v soglasju s kapitljem, potem ko ga je dobil v posest. To potrjuje z lastnoročnim podpisom in pečatom 29 junija 1693 v polšniškem vikariatu.

Orig. papir, 2 fol. (vodni znak: dotikajoča se kroga z dvojnim obodom in s soncem ali srcem z žarki v sredini); 20,7 x 30,3 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 54/2; stara sign. D/Polšnik N° 57.

343. 1646, april, 20., Mokronog

Gospostvo, trg in občina *(dominium, civitas et communitas)* Dolenji Mokronog prezentira *(praesentandum duximus)* po smrti Gregorja Botricija novomeškemu proštu in apostolskemu protonotarju Frančišku Mravu magistra⟨?⟩ *(R. D. M. ⟨reverendum dominum magistrum?⟩)* Janeza Walleja za mokronoškega vikarja *(de memorato vicariatu investiat)*. Izdano v Dolenjem Mokronogu 20. aprila 1646.

Orig. papir, dvojni list, zlepljen s pečatom (vodni znak IcV z deteljico nad c-jem, na drugi strani trije klobučki nad pladnjem); 31,5 x 21,2 cm; dva pečata v rdečem vosku, pečat trga vtisnjen čez papir; lat. jezik.
KANM, f. 29/B, 1; stara sign. Q N° 4 (popravljeno iz 1). Prim. KANM, f. 34/1, št. 59.

344. 1647*, oktober, 13., Soteska

Jurij Sigmund, gospod Gallenberški s Turna, Rožeka in Podpeči *(a Gallenberg in Thurn, Rosek et Gallenstain)*, plemeniti gospod v Soteski, patron in dedni zavetnik Mekinj ter prisednik sodišča kranjske vojvodine, prosi prošta Stemberga, da bi na izpraznjeni beneficij *(beneficium simplex)* sv. Erazma v Soteski investiral in umestil predlaganega gospoda Petra.

Listina (kolikor ne gre preprosto za pomoto) izgubljena. Regest napravljen po regestu A. Krausa.
Regest: A. Kraus, v: MHK, str. 86, št. 74.
– Listina je vključena med regeste zgolj zaradi načela celovitosti, da ne bi bila izpuščena nobena od kapiteljskih listin, ki jih je objavil Kraus. *Datacija je gotovo napačna, a to ni edina napaka. V letu 1647 je bil novomeški prošt Frančišek Mrav, Jurij Sigmund Gallenberški pa je nasledil svojega očeta Janeza Adama šele po njegovi smrti leta 1664. (Prim. Valvasor, *Ehre*, VIII, str. 715 in M. Smole, *Graščine na nekdanjem Kranjskem*, str. 608–609.) A tudi sicer je vrsta beneficiatov v Soteski sklenjena za celotno obdobje 1648–1686, tako da za nekega Petra (razen Petra Miheliča) v njej ni prostora.

345. 1648, junij, 5., Novo mesto

Sodnik N. in novomeški mestni svet naznanjata, da so prišli prednje predstavniki ceha oz. bratovščine kovačev *(zunft und bruderschaft der hueff schmiedt)* z naslednjo prošnjo: Bratovščina že ima sedem vrtov, ki so pod mestno jurisdikcijo in ležijo pred Gorenjimi mestnimi vrati med nekdanjo Costnišičevo in Gričerjevo njivo *(Zostnischitsch und Gritscherisch)*, pripadajoča zgradba pa naj bi bila pogorela v hudem požaru. Zdaj je kovaški ceh z menjalno pogodbo pridobil še tri druge vrtove v bližini in želi, da mu mesto izstavi običajno zaščitno listino za vseh deset vrtov. Mesto torej izdaja listino, s katero potrjuje, da imajo člani omenjenih deset vrtov v prosti lasti *(für frey eigent hümblich innhaben)*, tako da jih lahko po želji uporabljajo ali zastavijo, ne smejo pa jih prodati *(abalieniren)*, ker so starodavna dobrodelna ustanova *(ad pias causas vor zeiten gestiftet)*. Zanje morajo plačevati mestni hiši po 1 gld. 20 krc. ter deželne davke, vsake kvatre pa morajo dati za mašo za pokojne sodnike. To zaščitno pismo so v pričevanje opremili in potrdili *(verfertiget und confirmirt)* z običajnim srednjim mestnim pečatom *(mit gemainer stadt mittern sigillo)*. Napravljeno v Novem mestu 5. junija 1648.

Kolacioniran prepis s pristavkom: Prepis, ki ga je stranka sama prinesla se dobesedno ujema z nežigosanim predloženim originalom. C. kr. okrajno sodišče Novo mesto, 12. februarja 1847. Nem. jezik.
KANM/Društva, f. 1, št. 1/1 (škatla 156)
– Opomba: Orig. papir. z vtisnjenim mestnim pečatom je v Dolenjskem muzeju; po inventarni knjigi oddelka "Kulturna zgodovina" pod št. 818. Sliko tega pečata (tipa C) je objavil B. Otorepec v knjigi *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta* v: Novo mesto 1365–1965, str. 121.

346. 1648, december, 10., Soteska

Janez Adam Gallenberški iz Podpeči in Soteske *(in Gallenstain et Ainodt)*, odvetnik mekinjskega samostana, prosi Frančiška Mrava, doktorja svobodnih umetnosti in filozofije *(aa. et philos. doctori)* ter formiranega bakalavra teologije *(ss. theologiae baccalaureo formato)*, apostolskega protonotarja in prošta kolegiatne cerkve v Novem mestu, naj po resignaciji Sigmunda Galla, ki je zdaj župnik v Žužemberku, potrdi za beneficiata v Soteski prezentiranega magistra⟨?⟩ Štefana Skubljeta *(M. Stephanum Skobellium)*. To izpričuje z listino *(in quorum fidem etc.)*, izdano v Soteski 10. decembra leta 1648.

Orig. papir (2 fol.); 20,8 x 29,5 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 5; stara sign. D/Soteska N° 64.

347. 1650, avgust, 17. ali 18., Videm

Potrdilna listina prošta Kumberga. Marko Gardenigo *(Marcus Gradonico)*, ki mu kot oglejskemu patriarhu pripada pravica do nastavitve in potrditve *(instituendi et confirmandi)* novomeškega prošta, nastavlja in potrjuje *(instituimus et confirmamus)* Mihaela Kumberga *(a Chumperg)*, škofa kristopolskega *(Christinopolitani*)* in arhidiakona, za prošta novomeške proštije z vsemi pravicami, ki so jih imeli ali so si jih pridobili njegovi predhodniki, saj je potem, ko je bila proštija po smrti Frančiška Mrava izpraznjena, cesar, ki mu pripada prezentacijska pravica, prav njega izbral in imenoval za prošta, kakor je razvidno iz prezentacijske listine. Ta je bila izdana na Dunaju, 14. junija 1650 in poslana kranjskemu vicedomu Frideriku Attemsu ter iz nemščine prevedena v latinščino. Oglejski patriarh torej po Kumbergovem prokuratorju ⟨pooblaščencu⟩ Janezu Kr. Sansoniju postavlja in investira Kumberga za prošta *(ponimus et induimus)*, s tem da mu je, ko je le-ta v Kumbergovem imenu pred njim klečeč prisegel in obljubil zvestobo papežu in oglejskemu patriarhu, položil na glavo biret. Obenem naroča stiškemu opatu Janezu, patriarhovemu poslancu in izvršitelju *(nostri in hac parte nuncio et executori)*, naj ga v njegovem imenu uvede v posest proštije *(in possessionem inducat)*. V pričevanje izdaja listino, podpisano s patriarhovim podpisom in pečateno s patriarhovim pečatom, kakor se uporablja v podobnih zadevah. Izdano v Vidmu *(Vtini)*, v patriarhovi palači, leta 1650, v četrtek *(die jovis)**, 17. avgusta, v šestem letu papeževanja Inocenca X. Priči Janez Virgilius, videmski kanonik, in Frančišek, videmski župan *(Francisco, sindico Vtinensi)*.

* Tako ima original, v vrstah proštov stoji navadno "škof chrysopolski", pravilno je kristopolski *(Christopolis)*.
** Dejansko je bila takrat sreda ali pa 18. avgust 1650.
– Prim. F. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 61.
– Prvotni regest na hrbtni strani: »Potrditev Mihaela Kumberga za prošta – bila je zvijačna in ⟨kapitlju⟩ podtaknjena *(quae fuit subdola et subreptitia)*.«
Orig. perg. 41,5 x 27,4 cm, plika 3 cm; viseči pečat odpadel; lat. jezik.
ARS, Zbirka listin; stara novomeška sign. G N° 25 ⟨popravljena v G N° 22⟩.
– Prim. ARS, Sam A. I (Stična), f. 16, pismo papeškega nuncija na dunaju Camilla de Melzi *(Camillus Meltius)*, capuanskega škofa, opatu Janezu Weinzerlu 5/IX 1650 z naročilom, naj z njegovo avtoriteto *(auctoritate nostra)* vpelje v posest novomeške proštije *(inducat... in corporalem et realem et actualem possessionem praepositurae)* legitimno in kanonično nastavljenega in potrjenega prošta Mihaela Kumberga *(a Chumperg)*, kristopolskega škofa.

348. 1653

»Posvetitev glavnega oltarja šmihelske župnijske cerkve; prejšnji oltar je bil podrt in zgrajen je bil nov z novim prezbiterijem *(cum novo choro)*. 1653.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 18.

349. 1653

»Kupno pismo Andreja Kostanjarja *(ab Andrea Costainar)* za vrt, ležeč neposredno pod kapitljem nasproti špitalu, kjer je zdaj vrt za rože. 1653.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 73.

350. [1653]

»Cesar Ferdinand III. naroča vicedomu, naj umesti prošta Janeza Andreja Stemberga v svetno posest ⟨proštije⟩. 1653.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 148.
Prim. M. Smole, *Vicedomski urad za Kranjsko 5*, str. 290.

351. 1654

»Papež ⟨Inocenc X.⟩ potrdi Stemberga za novomeškega prošta. 1654.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 142.

352. [1654]

Janez Andrej Stemberg *(de Stemberg)*, prošt kolegiatne cerkve v Novem mestu *(prepositus secularis et collegiate ecclesie oppidi seu loci de Rudolphswert)* v oglejski škofiji, obljublja zvestobo papežu Inocencu X. in naslednikom.

– Regest na hrbtni strani: »Zaprisežni obrazec *(forma iuramenti)* oz. izpoved vere *(professio fidei)* ...«
Orig. perg.; 45 x 28 cm; listina je bila zaprta s pečatom na vrvici, odtrganim ob odpiranju (prim. rgestu št. 320, op. 1); lat. jezik. (pisava bulatika).
KANM, f. 30, št. 8; stara sign. M N° 136.
– Prim. regest št. 332 in opombi.
Fotografija: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 63.

353. 1655

»Dve kmetiji v Šmarju, prepisani zaradi dolga 136 gld. 36 krc. s posesti *(ex potestate)* Mihaela Kurnika *(Kurnius!)* na Antona Grbca, vikarjevega nečaka za dva rodova. 1655.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. E N° 74.

Stem v zvezi sta še dva regesta izgubljeniih listin, in sicer (1) nedatirani s sign. E N° 79 in (2) 1655, s sign. E N° 75:

(1) »Iz listine je mogoče dokazati, da dolguje Anton, nečak gospoda Grbca, davčni denarič za kmetije Mihaela Kurnika *(Kurnig)*, ki jih je, kot je razvidno, zapravil *(per male narata expracticavit)*.«

(2) »Kmetija Antona Grbca v Šmarju. 1655.«

354. 1656, februar, 23.

»Ženitna obljuba *(fides matrimonialis)* Maruške Želut *(Maruska Shelutin)*, da se bo poročila z novomeškim mesarjem Jurijem Marincem *(Marinez)*, na osnovi katere sta se poročila istega dne, 23. februarja 1656.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 51.

355. 1656, avgust, 29., Stari grad

Dne 29. avgusta leta 1656, v Starem gradu. Razsodba Gregorja Matesiča v tožbi mirnopeškega župnika Štefana Belčiča *(Welthitch)* proti Pavlu Unkherju, podložniku ⟨cerkve v⟩ Hmeljčiču. Njemu podložnega Kopiča *(Khopitsch)* pri Naši ljubi Gospe na Hmeljčiču je namreč vlekel za lase in brado, češ da ga je le-ta imenoval "diebischen huern söhn". Matesičeva *(Matschatschitsch)* razsodba *(abschiedt)*: Unkher se mora spraviti *(zu vergleichen schuldig)* s Kopičem, krivico pa lahko maščuje *(zu vindiciren)* po pravni poti.

– Regest (ali bolje razlaga) na hrbtni strani: »Razsodba, iz katere je razvidno, da so prebivalci Hmeljčiča, ki so pravdno *(cum censu)* podložni tamkajšnji cerkvi, tudi pod župnikovo sodno oblastjo *(sunt de instantia parochi)*, saj jim je bil iz gmajne dodeljen prostor za koče *(pro apponendis eorum domunculis(?))*.«
Orig. papir (2 fol.); 20,4 x 30,4 cm; lastnoročni podpis in pečat Gregorja Matesiča v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 21, št. 5; stara sign. D/Mirna Peč N° 64.

356. 1657, junij, 3.

Mesto Krško *(iudex, senatus populusque civitatis Gurgfeldensis)* prezentira kot patron oz. podeljevalec beneficija cerkve sv. Janeza Ev. v Krškem Matijo Bajžlja *(Weisl)* za zorničarja *(primissarium)* in prosi novomeškega prošta Janeza Andreja de Stemberga, dolenjskega arhidiakona in cesarskega svetnika kot svojega duhovnega ordinarija, da to prezentacijo potrdi. 3. junija 1657.

– Prošt Germanik Thurn je na koncu pripisal štiri vrste kot koncept neke starejše potrditve, ki se končuje s sicer težko razložljivo letnico 1647.
Prepis, oz. prevod iz nemščine v latinščino (z večjo zarezo ob pregibu desno spodaj), lat. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 72; brez stare signature.
– Nedatirani regest v popisu kapiteljskega arhiva 1758 ima to listino pod D/Krško N° 67 z imenom "Waishel".

Drugi nedatirani regest s sign. D/Krško N° 63 vsebuje Bajžljevo potrditev:

»Potrditev Matije Bajžlja *(Mathiae Waishel)*, zorničarja v Krškem.«

357. 1657, december, 3.

Matija Kastelec resignira proštu Stembergu na "župnijo oz. beneficij" blažene device Marije v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah, ki ga je prejel leta 1646 od prezentatorja Volfganga Engelberta grofa Turjaškega, ker so ga župljani v raznih stvareh tožili. To potrjuje s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno v Toplicah 3. decembra 1657.

Orig. papir; 21 x 30 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 21; stara sign. D/Toplice N° 31.
Objava (v lat.): F. Hrovat, *Novomeško okrajno glavarstvo*, 1885, str. 48–50, s pripombo: »Ker kaže njegovo blago srce in gorečnost, hočem ga priobčiti.«

358. 1658, april, 12., Novo mesto

Pobotnica za plačilo zemljišča pred Gorenjimi mestnimi vrati ter od vrta in hleva na prostoru, kamor naj bi se naselili kapucini *(capuzinern eingeräumbten garten vndt stadl)*. Posest je prodala Kordula Pirgl *(Cordula Pirglin)*, rojena Ljubljančanka *(Läbacherin)*, novomeškemu proštu in dolenjskemu arhidiakonu Janezu Andreju Stembergu za 100 gld., bila pa je last njenih mladoletnih otrok iz zakona s pokojnim Mihaelom Gaillerjem. Listino je potrdila Kordula Pirgl s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno v Novem mestu 12. aprila 1651.

Orig. papir (2 fol.); 20,8 x 31,5 cm; pečat v rdečem vosku z napisom ANNA PIRGL⟨!⟩; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 16; stara sign. B N° 140.

359. 1658, april, 15.

»Prezentacija Andreja Danielisa Ravenskega ⟨z gradu Ravne pri Pivki⟩ *(a Raunoch)* na župnijo blažene Device Marije v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah *(ad parochiam BMV in Thermis)*. 1658.«

Regest izgubljene listine v popisu kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Toplice N° 29.

Nedatirani regest izgubljene potrditve te prezentacije ima v istem popisu sign. D/Toplice N° 28:

»Prepis potrditve gospoda Danielisa Ravenskega *(a Raunoch)* za župnika v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah *(ad parochiam in Thermis)*.«

360. 1658, junij, 2., Novo mesto

Pogodba med proštom Janezom Andrejem Stembergom ter tamkajšnjimi kapitularji na eni in Jurijem Jankovičem *(Jänkhouitsch)* s Priwerta, gospodom v Trebnjem in na Hmeljniku, ter njegovo ženo Sidonijo Jankovič, roj. baronico Ruessenstein *(von Ruessenstein)*, na drugi strani. Iz krščanske pobožnosti in posebne naklonjenosti do kapucinskega reda, ki si je želel pri Novem mestu zgraditi cerkev in samostan, sta se omenjena zakonca namenila, da jim izposlujeta in poklonita za to potrebno posest in prostor. Po privolitvi kapucinov sta se domenila s proštom in kapitularji, tako da so zdaj ti dolžni dati kapucinom prostor za cerkev, samostan in vrt, v zameno za to pa jim poklonita zakonca Jankovič posest, ki sta jo dobila od svojega zeta oz. bratranca pokojnega Hansa Raaba, imenovano Rosenberg ⟨Marof⟩ *(Rosenperg)*, z vsem pripadajočim v njihovo prosto last. Sklenjeno na dan, ko so kapucini na prostor, določen za samostan in cerkev, postavili prvi kamen, 2. junija 1658.

Koncept pogodbe, ki je bila tudi udejanjena.
KANM, f. 34/2, št. 1/2; brez stare signature.

361. 1658, avgust, 20., Strassburg

Sigmund Franc *(Sigmund Franz)*, nadvojvoda avstrijski in augsburški ter krški škof, daje Marku Albrehtu Matesiču *(Marxen Allbrecht Matetschitsch)* v fevd določeno posest krške škofije na Kranjskem. Ta obsega kmetijo v Gorenjem Kronovem, kjer je nekoč živel Blažič *(alwo vor der Blasiz gewesen)*, zdaj pa Jurij "Sekhall", ki daje zanjo ⟨svojemu zemljiškemu gospodu⟩ po 1 gld., 2 kokoši, 2 pogači in 100 trt *(weingartenstokhen)*, ter dve kmetiji v ⟨Šmarjeških⟩ Toplicah, na katerih eni je prej živel Žganjar *(Sgainer)*, zdaj pa Boštjan Žganjar, ki daje zanjo 2 gld. 30 krc. pravde, 4 kokoši, 2 pogači in 100 trt. Na drugi živi Gašper Lazar *(Lasar)* in daje 2 gld. 30 krc. denarne pravde, 4 kokoši, 2 pogači in 100 trt. Listino je potrdil škof Sigmun Franc z visečim pečatom. Izdano na gradu Strassburgu 20. avgusta 1658.

– Pri Lazarjevi hubi pripomba: »Ta posest je kapiteljska, in sicer jo je dal Matesič v zamenjavo za kapiteljsko hubo *(fundus)*, imenovano "V Kosanah".«
– Regest (ali bolje razlaga) na hrbtni strani: »Hubo *(fundus)* Jerneja Radovana je gospod s Starega gradu zamenjal s kapiteljsko hubo, imenovano "Na Kosanah", potem pa so ugotovili, da je huba, dana kapitlju, krška posest, zaradi česar je leta 1685 nastal spor, ali naj jo kapitelj sprejme. Spor so rešili tako, da je moral sporno hubo obdržati Matesič *(Matetschitsch)* kot starograjski gospod, da kapitelj ne bi bil oškodovan, kakor to izpričuje pričujoča listina.«
Prepis; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 23; stara sign. B N° 138.

362. 1659

»Grofica Frankopanska *(de Frangepanibus)* ustanovi pri frančiškanih mašo, ⟨ki se bere⟩ vsake kvatre *(singulis angariis)*. 1659.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 137.

363. 1660, junij, 1., Novo mesto

Prošt, dekan in kapitelj zamenjajo z novomeškim meščanom čevljarjem Adamom Papežem vrt s kozolcem za nekdanjim Gaillerjevim vrtom ob cesti proti Krki pred Gorenjimi mestnimi vrati, ki spada pod mestno jurisdikcijo ter leži ob zgradbi in ob vrtovih očetov kapucinov; s tem ga bodo lahko priključili svojemu vrtu. Zanj dobi Papež od kapiteljske posesti drugi vrt, ki je oproščen davkov in pravde, leži pa poleg špitalskega vrta in špitalske zgradbe na vogalu pred Gorenjimi mestnimi vrati. To menjalno listino potrjujejo z malim kapiteljskim pečatom in z lastnoročnimi podpisi. Napravljeno v Novem mestu 1. junija 1660.

Prepis, brez navedbe podpisov in pečata; nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 78; stara sign. B N° 142.

364. 1660, julij, 20., Rim

Breve papeža Aleksandra VII. z uradno razlago zaprisege gojencev papeških kolegijev, kakor ga je napravila Kongregacija de propaganda fide. Dano v Rimu pri Mariji Veliki pod Ribičevim prstanom 20. julija 1660, v šestem letu papeževanja.

– Dodan je zaprisežni obrazec.
– Na hrbtni strani: »Zaprisežni obrazec dunajskih semeniščnikov *(forma iuramenti ab alumnis pontificiis in convictu Viennensi emittendi solita)*.«
Prepis (sočasni); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 54; stara sign. M N° 139.

365. 1662, avgust, 21., Novo mesto

Kordula Biegel, roj. Laboher *(Laboherin)*, proda rožnovenski bratovščini *(erzbruderschafft)* v prosto last svoje štiri vrtove pod mestno jurisdikcijo, ležeče pred mestnimi vrati na travniku *(am anger)* poleg vrtov, ki jih daje kapitelj v zakup *(capitlische zinss gärthen)*. Da to izpriča, je pisno zaprosila sodnika in novomeški mestni svet, da so to kupno listino opremili in potrdili z malim mestnim pečatom. Napravljeno v Novem mestu 21. avgusta 1662.

– Pripis: »Vsakokratni kaplan dobi od teh štirih vrtov 2 gld. 32 krc.«
Orig. papir; 20,2 x 31,7 cm; vtisnjeni pečat Novega mesta tipa H* (slabo odtisnjen); nem. jezik.
KANM, f. 34/1, št. 79; brez stare signature.
* B. Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta* v: Novo mesto 1365–1965, str. 126 ⟨brez navedbe listin iz KANM⟩.
– Letnico ustanovitve bratovščine Rožnega venca navaja, kolikor mi je znano, samo Valvasor: »Beneficij, ki ga je s primernim stanovanjem in potrebnimi dohodki ustanovil Mihael Jelšaver, stražmojster, leta 1660.« (Lat.: *Ehre*, XI, 482: Mihael Jelshaver, vigiliarum praefectus; Nem.: *Ehre*, XI, 485: Mihael Jelßhofer, Wachtmeister.) Prim. I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 26.

366. 1663

»Vesoljni jubilej papeža Aleksandra VII. 1663.«

Regest izgubljene listine kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 144.

Prim. tudi nedatirani regest izgubljene listine M N° 145:

»Jubilej Aleksandra VII. ⟨za božjo pomoč⟩ proti Turkom.«

367. 1664, december, 20., Novo mesto

Menjalna pogodba za vrt med Janezom Andrejem Stembergom, skopskim škofom *(von Stemberg, bischoffen zu Scopia)* in novomeškim proštom, dolenjskim arhidiakonom itd., ter dekanom in kapitljem na eni in kanonikom Matijo Kastelcem *(Matthiam Castelleti)* kot beneficiatom Jelšaverjeve ustanove *(Jelschouarischen fundation)* in kaplanom nadbratovščine svetega Rožnega venca na drugi strani: *(1)* za izgradnjo kapucinskega samostana je pred Gorenjimi mestnimi vrati ograjeno zemljišče *(pezirekh)*, kjer imajo kapitularji ne le nekaj od meščanov kupljenih vrtov, ampak sta tam tudi beneficiatov vrt in gumno

(dröschthön), ki ju je le-ta kupil od Gailerjevih *(Gaillerische)* dedičev za 104 renske goldinarje, kapitelj pa jih je izročil kapucinom; hkrati je dal kapitlju in proštiji kapucinski dobrotnik Jurij Jankovič z Rožeka *(Jankhouitsch zum Rosseekh vnd Pribert etc.)* v zamenjavo pristavo z vsem pripadajočim na Rosenbergu ⟨Marof⟩; *(2)* kapitelj da zdaj kanoniku Kastelcu nove, kapitlju inkorporirane vrtove, ki se spuščajo od kapucinskega obzidja navzdol proti reki Krki, vsak od njih pa donaša do 40 krajcarjev na leto. V pričevanje je bila izdana menjalna listina, ki sta jo obe strani podpisali in opremili s svojim pečatom ter je vsaka dobila svoj izvod. Napravljeno v Novem mestu 20. decembra 1664.

Orig. perg.; 37 x 27,7 cm, plika 5,5 cm; dva viseča pečata manjkata; nem. jezik.
KANM, f. 9, št. 23; stara sign. D/Jelšaver N° 3.
Regest in delni prepis: A. Kraus, v: MHK20 (1865), str. 86, št. 75; Dragocenosti, str. 84, št. 17 (s fotografijo).
Fotografijo ima tudi: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 66.

368. 1665, januar, 15., Ljubljana

Poravnava med Janezom Andrejem Stembergom, izvoljenim skopskim škofom in novomeškim proštom, ter Jurijem Jankovičem *(Jankhouitsch)* "von Prunwerth auf Treffen", imetnikom Hmeljnika, glede sporne desetine; sklenjeno je, da bo za naprej Hmeljnik glavni decimator v žitni desetini, kapitelj pa v vrečni; posebna pravila veljajo glede prehodnega obdobja. O tej poravnavi sta bili napravljeni dve enako glaseči se listini *(instrumenta)*, opremljeni s pečati in podpisi obeh strani. Napravljeno v Ljubljani 15. januarja 1665.

Podpisani: Stemberg *(e[lectus] episcopus Scopiensis)*, Jurij Jankovič, gof Janez Friderik Gallenberg in grof Jurij Sigmund Gallenberg.
Orig. papir; 20,5 x 31,5 cm; štirje pečati v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 57; stara sign. J N° 44.

369. 1665

»Ustanova čevljarskega ceha *(a tribu sutorum)* za 20 maš. 1665.«

Regest prepisa izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. A N° 81.

370. 1666, januar, 8., Ljubljana

Reverz nakelskega vikarja Lovrenca Purgarja, naslovljen na ljubljanskega prošta Germanika Thurna, ob nastopu službe. Obljublja mu, da bo v treh obrokih plačeval vsakoletni davek 300 gld., davek 68 gld. 20 krc. na praznik sv. Andreja ter redno *(ex proprio nominatam)* in izredno *(extraordinariam)* kontribucijo, vse v denarju nemške veljave; dajal bo tudi šest kopunov in dve libri popra ob prazniku sv. Martina ter skrbel za vzdrževanje *(sarta tecta)* župnišča in cerkve, cerkveno posest pa bo obdeloval s pomočjo podložniške tlake. V pričevanje je reverz lastnoročno podpisal in opremil s svojim pečatom, in to v Ljubljani 8. januarja 1666.

Orig. papir (2 fol.); 20,5 x 29,5 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik. ⟨Priloga: šest pobotnic za obdobje 1663–66.⟩
KANM, f. 34/2, št. 5; stara sign. M N° 175 – ni iz popisa kapiteljskega arhiva 1758.

371. 1666, marec, 16., Novo mesto

Menjalna pogodba, s katero Janez Leonard Mellär in njegova žena Ana Marija odstopata kapitlju hišo pred Dolenjimi mestnimi vrati na vidmu *(am widem)*, na levi strani ceste proti Šmihelu, ki jo je prej imel Mihael Geisitsch, a jo je s kupno listino 20. januarja 1649 prepustil zakoncema Mellär v kupno pravo in sta od nje dajala kapitlju po 2 gld. 30 krc. na leto; prav tako odstopata proštu,

dekanu in kapitlju v prosto razpolago gumno *(dröschen)* z vrtom pred mestnim mostom poleg Keršičevega *(Kerschitsch)* vrta in njive, ki sta ju pridobila s kupnim pismom 4. aprila 1650. V zamenjavo dobita od kapitlja njivo in polja nedaleč od mestnega gozda, imenovanega Brezovec *(Bresouiz)*, in sicer Derkovo in Gaillerjevo zemljišče *(grundstück)* ob cesti proti Bajnofu, tako da z njim prosto razpolagata v skladu s kupnim pravom v deželi in ga s soglasjem zemljiškega gospoda lahko tudi zamenjata ali prodata, kapitlju pa dajeta zanj po 4 gld. letno. V pričevanje sta bili napravljeni dve enaki listini za obe pogodbeni stranki, v Novem mestu 16. marca 1666.

Orig. papir (levo spodaj podolgovata razjeda od miši); 21 x 32 cm; vtisnjeni pečat kapitlja (najlepši med številnimi ohranjenimi pečati z letnico 1629), na prvi strani tudi suha pečata z napisom "Historischer Verein für Krain" in "Drž. arhiv Ljubljana"; nem. jezik.
ARS, Zbirka listin; stara novomeška sign. B N° 145.

372. 1666, maj, 4., Novo mesto

Testament Ane Marije, žene Leonarda Mellärja, mestnega glavarja (statthaubrmans) in sedanjega mestnega sodnika v Novem mestu. Dušo izroča Bogu, svojemu Stvarniku, Kristusu Odrešeniku in Bogu Svetemu Duhu, Razsvetljevalcu. Vsem, ki so jo kdaj razžalili, odpušča in tudi sama vse prosi za odpuščanje. Njeno telo naj z običajnimi molitvami *(exequien)* skromno pokopljejo v kapeli sv. Antona Padovanskega pri frančiškanih, njen mož pa naj ob tem po lastnem preudarku razdeli miloščino. Svojemu možu zapušča vse v skladu z zakonsko pogodbo, razen deleža, ki pripada njenim dedičem. Zapušča mu tudi dediščino, ki ji je pripadla po starših, ki pa po moževi smrti pripade v dediščino njenim trem bratom, Francu, Janezu Kr. in Andreju Avguštinu, ter bratrancem Kocijančičem. Vsakemu od njih naj po njeni smrti odšteje po 500 gld. na račun njihovega bodočega deleža. Frančiškanom naj daje tedensko po 15 krc.⟨?⟩ za nakup mesa, kadar ga po pravilu smejo jesti, prav tako tudi kapucinom. Po njegovi smrti pa naj dediči za potrebe njihove kuhinje *(zur kuchel notturft)* varno naložé 500 gld. vsaj na 5-odstotne obresti. Od njih pričakuje, da bodo opravili za njeno dušo po dve maši na mesec. Če pa bi jim bilo to pretežko breme, naj jim ta denar sčasoma nakažejo v obrokih brez obremenitve. Za okras kapele sv. Antona zapušča 12 gld. na leto, ki naj jih jim izplačuje njen mož, dokler bo živel. Po njegovi smrti naj dediči naložé 100 kron v obveznice, katerih obresti se bodo porabile v ta namen. Dalje zapušča cerkvi Naše ljube Gospe na Trški gori 20 gld., stari novomeški cerkvi sv. Antona 20 gld., bratovščini Corporis Christi in Rožnega venca v glavni cerkvi 40 gld., špitalski cerkvi 10 gld., cerkvi sv. Križa na Trebelnem 10 gld., cerkvi sv. Ane na Grabnu 10 gld., cerkvi Naše ljube Gospe v Smolenji vasi 10 gld. Svoja boljša oblačila – damastno krilo iz zelene svile... – zapušča delno frančiškanom in kapucinom, delno obema bratovščinama pri cerkvi sv. Nikolaja za cerkveni okras. Ostala oblačila, zlat prstan, ogrlice in korale naj si razdelijo njeni bratje, Janez Kr. pa ima pravico, da izbira prvi. V pričevanje je podpisala testament s svojim podpisom. Da to podkrepi, posebno ker sama ne uporablja pečata, je pisno zaprosila še sodnika in novomeški mestni svet, da so na testament pritisnili mali mestni pečat. Napravljeno v Novem mestu 4. maja 1666.

Kolacioniran prepis; nem. jezik. Zdi se, da je lastnoročno podpisan od Ane Marije Mellär *(Mallärin)*.
KANM, f. 34/2, št. 31/1; brez stare signature.

373. 1666, junij, 25., Vrh (pri Škocjanu)

Zadolžnica Volfganga Blanda *(Wlando)*, s katero potrjuje, da dolguje Melhiorju Hasiberju z gradu Češnica pri Moravčah *(von Lichteneckh)* 60 zlatih dukatov "in specie", za kar mu zastavlja dve kmetiji, in sicer kmetijo "na Tratti", na kateri živi Pavel Gorenc *(Paulle Gorenz)*, in kmetijo v Ostrožniku *(Ostrosnigkh)*, na kateri živi Andrej Zagorec *(Sagorez)*. To izpričuje s tem zadolžnim pismom, opremljenim s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno na Vrhu pri Škocjanu *(Auenthall)* 25. junija 1666.

– Fol. 2 r: Hasiberjevo potrdilo, da je omenjenih 60 zlatih dukatov "in specie" prejel od Janeza Ivankoviča, izvršitelja Blandove oporoke, obresti pa je na njegovo prošnjo Blandovim sirotam spregledal. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah pod žuzemberškim gospostvom 27. oktobra 1667.
Orig. papir (2 fol.); 21 x 30 cm; pečata (fol. 1 Blandov, fol. 2 Hasiberjev) v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 9/1. Stare sign. nima.

374. 1666, december, 10.

Janez Schnellaritsch kot pooblaščenec *(gewaltstrager)* svoje žene Ane, ki je dobila od svojega pokojnega očeta Mihaela Bukovca *(Wukhouez)* vinograd na Trški gori, spadajoč pod stiško gorsko pravo, potrjuje, da je dobil zanj od svojega zeta Jurija Kernca 48 gld. Tako zdaj nima pri omenjenem vinogradu nobenega deleža več. Da to izpriča, je zaprosil stiškega meniha *(conventherrn)* patra Roberta, upravnika Bajnofa *(hoffmaistern am Weinhoff)*, da je to odrekovalno listino *(verzichtsbrieff)* opremil in potrdil s svojim pečatom, 10. decembra 1666.

Orig. papir (2 fol., vodni znak: avstrijski grb, srednje polje izpolnjeno z ornamentom); 21 x 31,7; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 8; brez stare signature.

375. 1667, maj, 13., Ljubljana

Zadolžnica ljubljanskega prošta grofa Germanika Thurna *(Germanicus comes a Turri, praepositus Labacensis)*, s katero potrjuje, da dolguje Janezu Mayrhofferju 35 gld. 25 krc. 2 s., in sicer na račun njegovih vplačil: (1) 8 gld. od gosposke imenjske rente *(an pfundt herrn gült)*, ki jo je v njegovem imenu plačal od kaplanije Rešnjega Telesa in Svete Trojice v Radovljici za leto 1666; (2) 6 gld. 40 krc. od voska in vina za oltar Rešnjega Telesa; (3) 4 gld. 23 krc. 2 s. za davek in kontribucijo *(an steuer vnd contribution)* od omenjene bratovščine; (4) 14 gld. 13 krc. 1 s. za vojaško oskrbo za čas od 21. do 31. januarja 1667. Prošt obljublja Mayrhofferju, da mu jih bo poravnal, hkrati pa od njega zahteva pobotnice za omenjene izdatke. To izpričuje s svojim podpisom. Napravil v Ljubljani 13. maja 1677.

Prepis (sočasni); nem. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 6/a; brez stare signature.

376. 1667, oktober, 6., Ostrožnik

Peter Pettauer, zapriseženi deželni čuvaj *(Überreiter)* in pooblaščenec rentnega mojstra, je po nalogu urada poverjenikov z dne 27. septembra 1667 zaradi davčnih zaostankov v skladu s sodnim redom *(pänn ordnung)* zarubil dve Blandovi kmetiji v vasi Ostrožnik, ki ju zdaj izroča Melhiorju Hasiberju, da mu v roku treh let plača 83 gld. 59 krc. 2 s. davčnega zaostanka. Kmetiji mu zdaj pripadata s podložnikoma in vsem pripadajočim vred. Eno ima *(possediert!)* Andrej Zagorec *(Sagoriz)*, ki daje od nje po 7 gld. nemške veljave davkov ⟨najbrž pravde⟩ *(steuer)*, kontribucije glede na naklado, 2 kokoši, 20 jajc in običajno ročno in živinsko tlako. Drugo kmetijo, imenovano "na Tratte", ima Pavle Gorenc *(Goreniz)* in plačuje od nje po 6 gld. davkov ⟨pravde⟩, sicer pa enako kot Zagorec. Če bi kdo od Blandovih dedičev temu nasprotoval, mu grozi kazen 100 dukatov v zlatu. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Listina izdana v vasi Ostrožnik *(Ostroschnikh)* 6. oktobra 1667.

– Na fol. 2 je Fettauerjevo potrdilo, da je dobil od Hasiberja za vračilo rubežnih stoškov dva dukata v zlatu in 9 gld. in še dva dukata za rentnega mojstra, kar znese skupaj 23 gld. 13 kr 1 s.
Orig. papir (2 fol.); 20,5 x 34 cm; dvakrat pečateno s pečatom v rdečem vosku; nem. jezik. Na zadnji strani napis: "Pänn und übergab zedel". Podatki o obeh podložnikih so zapisani naknadno.
KANM, f. 34/2, št. 9/3.

377. 1667

»Zakupna pogodba za mlin v Vavti vasi. 1667.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 146.

378. 1668, december, 15., Soteska

Jurij Sigmund, gospod Gallenberški, s Turna, Rožeka in Podpeči, gospod Soteske, patron in dedni odvetnik Mekinj, prisednik sodišča kranjske vojvodine, prezentira proštu Germaniku Thurnu - Valsassina *(a Turri et Vallis Saxinae)*, passauskemu kanoniku in dolenjskemu arhidiakonu, na beneficij sv. Erazma v Soteski *(beneficium simplex)*, ki je po smrti mag. filozofije in svobodnih umetnosti Štefana Skubljeta *(Scuble)* izpraznjen, duhovnika Matijo Kastelca *(Castellez)*, novomeškega kanonika, in ga umesti. Izdano v gradu Soteska, 15. decembra 1668.

(1) Orig. perg.; 53 x 30,5 cm; viseči pečat odtrgan; lat. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 6; stara sign. D/Soteska N°74.
(2) Orig. perg, za spoznanje večji od kapiteljskega, z lepo ohranjenim visečim pečatom Gallenberških v leseni škatlici. Kapiteljska listina je pisana v kurzivu, ta posnema tiskane črke. Podpis Junja Sigmunda levo, v kapiteljski listini desno.
ARS, Zbirka listin (listina iz gradu Soteska).
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 86, št. 76.
Fotografija: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 69.
– Kastelčeva resignacija na ta beneficij je v isti zbirki pod datumom 2. januar 1672, in to v dveh izvodih. Eden je naslovljen na prošta, drugi na patrona. Razlog, ki ga za to navaja, je zavzetost z rožnovensko bratovščino.

379. 1670, april, 15., Postojna

Hans Georg Apfaltrer z Roj in (Gorenjega) Motnika, s Turna ⟨v Brezniku⟩ itd. *(zu Ray vnd Ober Mottnig vnd Thurnau etc.)*, prezentira po smrti Janeza Umeka *(Vmekh)* proštu Germaniku grofu Thurnu na župnijo Naše ljube Gospe v Polšniku Pankraca Vosellija *(Voselium)* za vse življenje. Prezentacijsko listino je opremil s svojim pečatom in podpisom. Napravljeno v Postojni 15. aprila 1640.

Prepis (sočasni); nem. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 12; brez stare signature.

380. 1670, maj, 17., Ljubljana

Jožef Hočevar *(Hotschever)*, župnik v Boštanju, in cerkveni ključarji so se tega dne poravnali s Hansom Danijelom Reffingerjem, naročenim skrbnikom Reffingerjevih otrok, ter Hansom Danijelom Reffingerjem, ki ga je ograjno sodišče razglasilo za polnoletnega *(fogtbahr)*, in vdovo Katarino Dorotejo Ref-

finger, varuhinjo *(vogtgerhabin)* svojih otrok, zaradi nastalega spora glede neke cerkvene kmetije. Sklenili so, da se omenjena kmetija, ki je pri glavnem davčnem uradu ocenjena na 5 gld., v boštanjskem urbarju pa na 6 gld. in zaradi njive v Dolenji vasi še s 6 librami in 6 dnevi letne tlake, prepiše na cerkev s 5 gld. obremenitve, medtem ko šesti godlinar in 6 liber ter 6 dni letne tlake pripade župniku, ki je zato dolžan vsak kvatrni petek maševati za Reffingerje v cerkvi sv. Nikolaja pod gradom. Listino o poravnavi so lastnoročno podpisali in pečatili Janez Herbert grof Lamberg, gospod v Boštanju in Čreteže, kot ⟨boštanjski⟩ odvetnik, stranki poravnave in priče. Izdano v Ljubljani 17. maja 1670.

Insert v uradno zahtevani listini o Reiffingerjevi mašni ustanovi, napisani 20. in potrjeni 24. decembra 1784.
KANM, f. 29/D, št.1; brez stare signature.

381. 1671, april, 29., Novo mesto

Prošt Germanik grof Thurn *(a Turri et Vallis Saxinae)*, passauski kanonik, dolenjski arhidiakon in prošt novomeške kolegiatne cerkve, ter dekan in kapitelj imenujejo Pankraca Vosellija za kuratnega duhovnika pri cerkvi sv. Marije v Polšniku, podružnici Šentruperta, potem ko je postala po smrti Janeza Umeka *(Vmacha)* vakantna ⟨prosta⟩ in je njen patron Janez Jurij Apfaltrer z Roj in iz (Gorenjega) Motnika kot senior družine 12. oktobra 1670 nanjo prezentiral naslovnika, od katerega je prošt že dobil obligacijsko listino *(litteras reversales)*. Sam izdaja o tem potrdilno listino *(ut aiunt confirmationis litteras)*, opremljeno s svojim vtisnjenim pečatom, izdano v Novem mestu *(Rudolphsberthi)* 29. aprila 1671.

Prepis (sočasni); lat. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 13 (prvi list); stara sign. D/Polšnik N° 65.
Prim. I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 64 (župnika imenuje Vozelin⟨!⟩).

382. 1671, april, 29., Polšnik

Reverz Pankraca Vosellija na dan, ko ga je Janez Jurij Apfaltrer prezentiral, prošt Germanik grof Thurn - Valsassina *(a Turri et Vallis Saxinae)* pa imenoval za kuratnega beneficiata, potem ko je izpovedal vero in proštu prisegel zvestobo. Reverz ⟨obligacijsko listino⟩ je v pričevanje podpisal in opremil s svojim pečatom. Izdano v Polšniku, 29. aprila, na dan umestitve, leta 1671

(1) Orig. papir; 21 x 30,2 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 17/2; stara sign. D/Polšnik N° 62. ⟨V popisu iz leta 1758 je pod to sign. regest. št. 430.⟩
(2) Prepis (sočasni).
KANM, f. 29/C, št. 13 (drugi list); stara sign. D/Polšnik N° 65. ⟨Popis iz leta 1758 te sign. nima.⟩

383. 1672, maj, 17.

Reverz Mihaela Purpurja, duhovnika in beneficiata sv. Erazma v Soteski, po resignaciji kanonika Matije Kastelca, ko ga je grof Jurij Sigismund Gallenberški *(a Gallenberg)* prezentiral proštu grofu Germaniku Thurnu - Valsassina *(a Turri et Vallis Saxinae)* in kapitlju in je bil po izpovedi vere uveden v posest beneficija. Reverz ⟨obligacijsko listino⟩ je v pričevanje podpisal in opremil s svojim pečatom 17. maja 1672.

(1) Orig. papir, 2 fol.; 20,5 x 30 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 18; stara sign. D/Soteska N° 70.
– Prepis ima datum 29. april.
(2) Orig. perg. ARS, Zbirka listin (izvira iz gradu Soteska).

– Kastelic je resigniral na Sotesko že 2. januarja 1672, o čemer pričata dve pismi, poslani proštu in patronu, obe ohranjeni v orig. v zbirki listin v ARS.

384. 1672, oktober, 21., Bajnof

Stiški menih brat Filip, oskrbnik Bajnofa, naznanja, da je Eva Nebec, vdova po Pavlu Nebcu, odstopila za določeno vsoto Gašperju Dischlerju, novomeškemu meščanu in mesarju, svoj vinograd z vsem pripadajočim na Trški gori, ki je poleg vinograda Mihaela Ocvirka *(Ozuiregkh)* in Anžeta Borštnerja *(Worstner)* pod stiškim gorskim pravom. Z njegovim privoljenjem in ob njegovi navzočnosti je vzel Gašper Dischler te vinograde v posest vpričo dveh gornikov *(pergkhmaister)*, namreč Petra Oselnika *(Osselnigkh)* in Matije Žura *(Schurra)*. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno na Bajnofu, 21. oktobra 1672.

Orig. papir, 2 fol.; 20,7 x 32 cm; pečat v črnem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 24; neka stara sign. 8.

385. 1673, november, 15., Rim

Bula papeža Klementa X., s katero dovoljuje novomeškemu proštu in njegovim naslednikom uporabo škofovskih insignij. Papež odgovarja na pismo novomeškega prošta Germanika Thurna *(a Turri)* o tem, da leži Novo mesto ob turški meji *(in finibus Turcarum)* in da je več kot osem dni oddaljeno od Ogleja, v njem pa je kolegiatna cerkev, kamor prihaja veliko plemstva iz mesta in okolice, pa proštija z 2.000 gld. *(scudatorum)* letnega dohodka, v kateri služi Bogu poleg prošta in dekana še enajst kanonikov; obiskovalci kapiteljske cerkve ne pogrešajo nobenega sijaja in okrasja razen škofovskih insignij pri božji službi, s čimer bi vse dobilo nov sijaj. Papež ustreže njegovi prošnji in njemu ter njegovim naslednikom dovoli, da nosi škofovske insignije, mitro, palico in prstan, obuvalo *(sandaliis)* in rokavice ter vse druge insignije in okras za javna in svečana opravila, prav tako mu daje pravico do slovesnega blagoslova po maši, večernicah in jutranjicah in pri drugih slovesnih bogoslužnih opravilih, razen v prisotnosti višjega dostojanstvenika, papeškega legata ali nuncija, oz. samo z njegovim dovoljenjem. Prošt lahko blagoslavlja tudi križe, kelihe, slike, zvonove, posode, tabernaklje, a tudi oltarje, korporale, duhovniška oblačila in kraje, posvečene bogoslužju, če za to ni potrebno maziljenje s svetim oljem ali krizmo; prav tako ima tudi pravico do spravnega blagoslova onečaščenih cerkva *(ecclesias quomodolibet sanguinis vel seminis humani effusione pollutas)* z blagoslovljeno vodo. Obenem mu daje tudi pravico odvezovati od zadržanih grehov. Dano v Rimu pri Mariji Veliki leta 1673, sedemnajstega dne decemberskih kalend, v 4.* letu papeževanja.

Čeprav nas na listino opozarja plošča na proštijskem portalu, se bula v Novomeškem kapiteljskem arhivu ni ohranila ne v originalu ne v prepisu. Regest, dodan seznamu zaradi pomembnosti, je napravljen po naslednjih virih:
(1) Delno skrajšan prepis, napravljen 5. julija 1782 v Novem mestu in poslan v Gorico. Zanj trdi prošt Jabacin, da se ujema z originalom (sodeč po izpuščenem besedilu, označenem s tremi pikami, Jabacin ni imel pri roki originala).
NŠAL/ŠAL, Ž f. 226a, Novo mesto.
(2) "Transcriptum bullae pro infula", ki ga je "po originalu"⟨?⟩, shranjenem v videmskem ⟨nadškofijskem?⟩ arhivu, napravil Anton Koblar na prošnjo prošta Čerina. Ker ga na škofiji v času prošta Struklja ni bilo mogoče najti, je Štrukelj leta 1961 napravil ta prepis Čerinovega prepisa Koblarjevega prepisa listine, kot ga je našel v novomeškem kapiteljskem arhivu, in ga poslal ordinariatu, kjer se je ohranil.
Pisarna nadškofijskega ordinariata v Ljubljani, fasc. Kapitelj-Novo mesto, 1940 dalje (št. 1580/1961).
* Ta prepis ima številko 5.
KANM, f. 34/2, št. 30/a, 1–2 ima fotokopiji obeh prepisov.
– Priložena je tudi kopija pisma Petra Pavla Glavarja z dne 7. februarja 1775 iz NŠAL/KANM, f. 11, št. 14.

386. 1674, april, 27., Novo mesto.

Testament Hansa Leonarda Mellärja, člana novomeškega notranjega sveta in mestnega glavarja. (1) Svojo dušo izroča Kristusu, telo pa materi zemlji, in sicer naj ga pokopljejo pri očetih frančiškanih poleg pokojne žene v njegovi kapeli sv. Antona *(in meiner... alhier aufgerichteten cäpellen)*. Na dan pogreba naj razdelijo revežem 50 gld., na sedmi dan pa naj po lastni presoji vse pogostijo z jedačo in pijačo. Njegovi dediči naj frančiškanom vsako leto na obletnico njegove smrti izročijo 4 gld. za kruh in meso. (2) Po smrti zapušča frančiškanom dva soda vina ⟨enako kapucinom – kasneje prečrtano⟩ in glavnico 800 gld., vanjo je že vključenih 100 gld., ki jih je pred časom posodil Hansu Kornischu z namenom, da frančiškani vsak torek v kapeli sv. Antona opravijo péto zadušnico zanj in za njegove starše ter sorodnike. Če pa bi jim bilo to pretežko, naj jo opravlja svetni duhovnik, in sicer za obresti od 700 gld. Posebej prepušča frančiškanom še delež, ki mu gre od letnega obračuna kot njihovemu sindiku ⟨denarnemu upravljalcu⟩ in duhovnemu⟨?⟩ očetu. Za okras kapele sv. Antona zapušča glavnico 500 ⟨popravljeno iz 1.000⟩ gld., ki naj jo varno naložé. (3) Kapucinom voli 1.000 gld., ki naj jih naložé, obresti pa porabijo za potrebe kuhinje ⟨in samostana – dodano na robu⟩. Po njegovi smrti naj jim dostavijo še dva soda vina. (4) Mestnemu špitalu zapušča 1.000 gld. ⟨od svoje posesti – pripisano na robu⟩. Zapušča mu tudi hišo pri Gorenjih mestnih vratih, ki mu jo je le-ta prodal ob obračunu *(bey der spitall raittung in solutum überlassenes hauß)*; na ta račun bo lahko špitalski mojster plačal letno vzdrževalnino za dva obubožana meščana. Za boljšo prehrano z mesom zapušča špitalu še obresti od glavnice 100 gld. (5) Mestni svet naj po lastni presoji razdeli med revnejše meščane 50 starov mešanega žita. (6) Cerkvi sv. Nikolaja zapušča 100 gld., bratovščini Rešnjega Telesa v njej *(ibidem)* 100 gld., bratovščini Rožnega venca 250 gld., da med drugim poravnajo njegov račun iz časa, ko je bil njen blagajnik. Cerkvi sv. Katarine zapušča 40 gld., cerkvi sv. Antona 50 gld., cerkvi sv. Jurija 40 gld., cerkvi Naše ljube Gospe na Trški gori 50 gld., cerkvi v Smolenji vasi 20 gld., cerkvi sv. Ane na Grabnu 20 gld., cerkvi v Trebelnem 20 gld. (7) Starčev *(Stärizisch genante)* travnik pri Krki pred Gorenjimi mestnimi vrati poklanja mestu v prosto posest, uživa naj ga mestni sodnik. (8) Mesto naj si da izplačati od njegovih dedičev 360 gld., na račun obresti od te glavnice pa naj oskrbuje kapucine z oljem. (9) Del dolga Jakoba Štravlina *(Straulin)* iz (Dolenjega) Mokronoga, ki znaša 400 gld. naj z obrestmi vred izterjajo njegovi krvni sorodniki, če se bodo javili. (10) Matevžu Reisingerju poklanja 200 gld., ki mu jih je ostal le-ta dolžan, zraven pa še 6 kron, za katere mu je zastavil svoj srebrni pas, ki naj mu ga vrnejo. Nikolaju Lisentinu odpušča dolg pri obračunu, z izjemo 100 lotov srebra, ki jih mora v skladu z zadolžnico poravnati v naravi. (11) Svojemu služabniku v trgovini *(ladendiener)* Juriju zapušča 100 gld. in vsa moška oblačila. Uradnik *(ambtman)* Jurij ima pri njem v dobrem še triletno plačo 48 gld., ki mu jo morajo izplačati do leta 1674. Za njegovo zvesto službo mu zapušča še dodatnih 10 gld. Hlapcu vozniku Martinu naj se izplača dveletni zaslužek, to je 26 gld. Katarini *(der Chätl)*, ki so jo od otroških let vzgajali v njegovi hiši, zapušča podedovano Belonijevo hišo *(Belognische behausung)* z vrtom in vsem, kar ji pripada. Prav tako ji zapušča njivo, imenovano Lešišče *(Läschischtsche)*, na mestnem travniku *(am Anger)*, in 100 gld. ter še nekaj nepremičnin *(fahrnus)* po presoji ⟨dobrih ljudi – dodano na robu⟩. Kar zadeva ostalo služinčad, zapušča vsem po dve plači. Marinki, svoji nekdanji kuharici, zapušča 20 zlatnikov, stari Marini iz špitala pa krilo iz močnega blaga⟨?⟩ *(kerntuech)*. Končno odpušča svojim podložnikom vse dolgove ⟨tudi tistim, ki mu dolgujejo mošt in med – dodano na robu⟩, zato pa naj se ga spomnijo v molitvi. (12) Za svojega univerzalnega dediča imenuje svojo neporočeno sestro Marijo Mellär, naj ji potem, ko bo izpolnila njegovo oporoko, pripadejo vse nepremičnine in premičnine in vse, kar ostane od odpravnine Kocijančičevih dedičev. Izdano v Novem mestu 27. aprila 1674.

(1) Koncept ⟨?⟩ testamenta ⟨po njem je napravljen regest⟩; nem. jezik.
(2) Prepis testamenta ⟨s pripombo: Testator je umrl 2. maja istega leta⟩; nem. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 31/2; brez stare signature.
– Na posebnem lističu je seštevek imovine: »Imenje Barbo 4.664 gld., Kaysellovo imenje 2.000 gld., vinograd 1.500 gld., hiša z vsem pripadajočim 1.600 gld., pristava 1.000 gld., huba v Zalogu 100 gld., trgovina *(der laden)* 3.000 gld., vina za 1.500 gld., žita za 800 gld., premičnin za 1.000 gld.«

387. 1675, julij, 25., Rim

Prefekt apostolskega sakrarija in naslovni škof porfirski Jožef Evsanij *(Eusanius)* potrjuje, da so relikvije sv. Feliksa, namreč kosti *(corpus seu ossa corporis)* in steklenička s krvjo *(cum vase sanguinis)*, avtentične, vzete iz katakomb sv. Ciriake *(e coemeterio Cyriacae)* in shranjene v cipresni skrinjici, povezani s svileno vrvico. V Rimu, 25. julija v jubilejnem letu 1675.

Orig. papir na tiskanem formularju s sliko škofovega grba (preganjen list); 22,2 x 31,5 cm; čez prednji list vtisnjen pečat; latinski jezik.
NŠAl./KANM, f. 18, št. 2; brez stare signature.
Objava: Križ 10 (1940), str. 36; prim. Rast, 1. izredna št. 1994, str. 163–164 (s sliko).
Regest: Dragotine, str. 85, št. 19 (s fotografijo).
Fotografijo ima tudi: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 70.
– Na hrbtni strani je zapis, identičen z besedilom listine št. 394.

388. 1675, avgust, 31., Soteska

Jurij Sigmund, grof in gospod Gallenberški *(von Gallenberg)*, s Turna, Rožeka in Podpeči, ter gospod v Soteski, prosi prošta Germanika grofa Thurna - Valsassino *(a Turri et Vallis Saxinae)*, da potrdi prezentiranega Petra Miheliča *(Michelizh)* za beneficiata na beneficij *(ad... beneficium simplex)* sv. Erazma v Soteski, potem ko je nanj resigniral Mihael Purpur. Listino je lastnoročno podpisal in pečatil prezentator. Izdano na gradu Soteska, zadnjega avgusta 1675.

Orig. papir (2 fol., zlepljena s pečatom); 29,5 x 20,5 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 8; stara sign. D/Soteska N° 76.

389. 1675, september, 3., Rim

Breve papeža Klementa X., s katerim podeljuje oltarju sv. Feliksa v novomeški kapiteljski cerkvi *(ecclesiam collegiatam sancti Nicolai di Rudolphsberto)* v cesarskem delu oglejske škofije *(aquileiensis diocesis a parte imperii)* za dobo sedmih let status privilegiranega oltarja s popolnim odpustkom za pokojne na dan vseh svetih in v osmini ter vsak ponedeljek. Dano v Rimu pri Mariji Veliki pod Ribičevim prstanom 3. septembra 1675.

Orig. perg.; 40 x 14 cm; na hrbtni strani sledovi pečata v rdečem vosku; lat. jezik.
NŠAl./KANM, f. 18, št. 4; brez stare signature.

390. 1675, september, 27., Rim

Breve papeža Klementa X., s katerim podeljuje popolni odpustek vsem, ki bodo na dan, določen od ordinarija*, obiskali cerkev oz. kapelo božjega groba na Grmu *(ecclesiam seu capellam Sancti sepulchri prope Stauden)*, molili za slogo kristjanov, za izkoreninjenje krivoverstev in za povišanje svete Cerkve, ne glede na to, da je v svetem letu prepovedano razglašati ⟨še druge⟩ odpustke. V Rimu pri Mariji Veliki pod Ribičevim prstanom 27. septembra 1675.

Orig. perg.; 39 x 15 cm; na hrbtni strani sledovi pečata v rdečem vosku; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 18, št. 1; brez stare signature.
* Ordinarij navadno pomeni škof. Tu je mišljen prošt kot tisti, ki ima škofu podobne pravice.

391. 1675, oktober, 6., Rim

Papeški vikar kardinal de Carpineo potrjuje, da so relikvije različnih mučencev, vzete iz katakomb svetih Priscile in Kalista v petih lesenih skrinjicah, zavite v barvni papir in povezane z rdečo svileno vrvico ter poklonjene grofu Germaniku Thurnu, avtentične. V Rimu, 6. oktobra v jubilejnem letu 1675.

– Regest na hrbtni strani: »Bula, ki zadeva telo sv. Feliksa, mučenca.«
Orig. papir na tiskanem formularju (preganjen list); 22,2 x 31,5 cm; čez prednji list vtisnjen pečat izstavitelja; latinski jezik.
NŠAI/KANM, f. 18, št. 3; stara sign. M N° 176.
– Na hrbtni strani je delno težko berljiv zapis prošta Germanika z lastnoročnim podpisom; iz njega izvemo, da je prvo skrinjico z relikvijami poklonil ⟨neimenovanemu⟩ škofu panonske škofije, drugo in tretjo je prav tako poklonil, a ime ni zapisano, četrto je 10. novembra 1677 odprl v Novem mestu, zapis o peti manjka.

392. 1676, november, 12., Soteska

Reverz duhovnika Petra Miheliča *(Michelizh)*, beneficiata sv. Erazma v Soteski, potem ko ga je po resignaciji Mihaela Purpurja nanj prezentiral proštu Germaniku "a Turri et Vallis Saxinae" grof Jurij Sigismund Gallenberški. Reverz potrjuje s svojim pečatom v svoji beneficiatski hiši v Soteski 12. novembra 1676.

Orig. papir; 20,8 x 32,5 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 35; stara sign. D/Soteska N° 71.

393. 1677, marec, 29., Mokronog

Marija Marjeta Khaysell prezentira proštu Germaniku grofu Thurnu - Valsassini, passauskemu kanoniku, dolenjskemu arhidiakonu in cesarskemu svetniku, ter kapitlju Janeza Jakoba Schrecka na vikariat sv. Egidija v Dolenjem Mokronogu, potem ko je zaradi napredovanja odstopil apostolski protonotar magister⟨?⟩ Janez Walleneck *(M. Johannes von Wallenekh)*. V pričevanje izdaja prezentacijsko listino, opremljeno s svojim pečatom in podpisom. Izdano na gospostvu in v trgu Mokronog 29. marca 1677.

Orig. papir (2 fol., zlepljena z vtisnjenim pečatom); 36 x 24,3 cm; pečat Mokronoga, vtisnjen čez papir, in mali pečat Kheysellove v črnem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 29/B, 2; stara sign. Q N° 6 (popravljeno iz 3).

394. 1677, november, 1., Novo mesto

Prošt Germanik grof Thurn izpričuje, da je telo svetega mučenca Feliksa s posodico krvi dobil od škofa Evsanija v Rimu v dar za sveto leto 1675. Prinesel ju je s seboj na Kranjsko in ju tega dne s procesijo ob prisotnosti velike

množice ljudi namestil v novomeški cerkvi sv. Nikolaja *(in arca et ecclesia s. Nicolai Rudolphsberti)* ter izročil javnemu češčenju. Potrjeno *(in fidem datum)* v Novem mestu 1. novembra 1677.

(1) Orig. papir (preganjen list, zlepljen s pečatom); 16,5 x 20,5 cm; čez prednji list vtisnjen pečat; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 18, št. 5; brez stare signature.
(2) Zapis na hrbtni strani listine št. 387. Tudi ta ima lastnoročni Germanikov podpis.
NŠAI/KANM, f. 18, št. 2, verso.
Objava: Križ 10 (1940), str. 36; prim. Rast, 1. izredna št. 1994, str. 164 (s sliko).
Regest: Dragotine, str. 85, št. 20 (s fotografijo).
Fotografija pečata (z inicialmi G[raf] G[ermanicus] V[on] T[hurn]: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 71.

395. 1679, marec, 16., Bajnof

Filip iz stiškega samostana, bajnofski oskrbnik, naznanja, da so Mihael Mahnič *(Mächnitsch)*, njegova žena Apolonija in njegov brat Anže Mahnič prodali duhovnikoma Janezu in Juriju Dischlerju svoj vinograd v prosti lasti *(frey aigenthumblichen weingartten oder posstat)* na Trški gori, ki leži poleg vinograda Jenžeta Borštnerja *(Warstner)*, z vsem pripadajočim in s četrtino mošta gorske pravde, potem ko sta o tem obvestila svoje sorodnike in bližnje sosede, za 40 gld. deželne veljave, 6 mernikov prosa in 6 mernikov ajde. Posest je bila predana vpričo vinogradnikov Matije Žura *(Surra)* in Mihaela Oselnika *(Osselnigkh)*. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno na Bajnofu 16. marca 1679.

Orig. papir, 2 fol.; 21 x 32,7 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 40; brez stare signature.

396. 1679, [...], Novo mesto

Magdalena Stružnik *(Strussnikhin)*, opolnomočenka svojega moža Tobije Stružnika naznanja, da je zamenjala njegovo hišo v prosti lasti, ležečo v mestu na trgu poleg ⟨hiše⟩ Janeza Kr. Purkchardta, z Andrejem⟨?⟩ [...] in njegovo ženo Gertrudo za njun [...], ki leži pri hiši Jakoba Mennikha in Gregorja Hoykhe, prav tako na trgu proti drugim ⟨mestnim⟩ vratom, za doplačilo 250 gld., ki ga je skupaj s pogodbo dobila. 3 junija 1677. V pričevanje je listina opreljmena z običajnim mestnim pečatom. Napravljeno v Novem mestu [...] 1679.

Orig. papir (listina poškodovana, zelo obledela in težko berljiva); 44 x 30,5 cm; dokaj dobro ohranjen vtisnjeni mestni pečat tipa E*; nem. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 39; neka stara sign. 3.
* B. Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta* v: Novo mesto 1365–1965, str. 123 ⟨brez navedbe listin iz KANM⟩.

397. 1680, februar, 20., Novo mesto

Prošt Sigmund Krištof grof Herberstein *(von Herberstain)*, baron v Neubergu in Hrastovcu *(Guettenhaag)*, gospod Lankowiza itd., dedni komornik in dedni stolnik na Koroškem, regensburški in passauski kanonik, skupaj z dekanom in kapitljem naznanja, da se je pokojni Janez Ivankovič – kakor mu je bilo povedano – dogovoril z njegovim predhodnikom, pokojnim proštom grofom Thurnom, glede svojega pokopa pri oltarju sv. Jakoba v kolegiatni cerkvi, kar mu je obljubil in poklonil že njegov predhodnik grof Janez Andrej Stemberg, a tega ne more dokazati z nobeno listino. Zato je bil po svojem preudarku in s soglasjem omenjenega grofa pripravljen dati cerkvi miloščino. Ker pa je kmalu zatem Bog oba poklical k sebi, to ni bilo storjeno. Nakar je prišel Avguštin

Ivankovič, da bi v svojem imenu in v imenu Merheričevih in Langerjevih sirot, otrok iz obeh zakonov svoje sestre, izplačal cerkvi sv. Miklavža miloščino 50 gld. nemške veljave in tako dobil zanje in za njihove potomce tu mirno počivališče, dokler jim bodo dovolili. V pričevanje je listina opremljena z njegovim podpisom in pečatom. Izdano v Novem mestu 20. februarja leta 1680.

Orig. papir, 2 fol.; 20,5 x 32,5 cm; lep vtisnjeni pečat; nem. jezik.
KANM, f. 34/2, 42; neka stara sign. 9.

398. 1680, marec, 25., [Novo mesto]

Janez in Jurij Dischler *(Disler)*, brata duhovnika, izpričujeta, da sta 18. marca 1676 napravila z že pokojnim tretjim bratom Gašperjem, novomeškim meščanom, skupni testament, po katerem bo po smrti kogar koli izmed njih vsa dediščina pripadla drugima dvema in končno zadnjemu. Po bratovi smrti se jima je s svojim imetjem pridružila še sestra Neža, ki je sklenila ostati devica do smrti. S soglasjem Sigmunda Krištofa grofa Herbersteina *(grafen von Herberstain)*, barona iz Neuberga in Hrastovca *(Guettenhaag)*, gospoda v Lankowizu, koroškega dednega komornika in strežaja *(trugksassen)*, kanonika knežjih škofij Regensburga in Passaua, dolenjskega arhidiakona in infuliranega prošta kolegiatne cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu kot krajevnega ordinarija *(als ordinario loci)*, ter dekana in kapitlja zdaj skupaj ustanavljajo v novomeški špitalski cerkvi sv. Martina, ki je trenutno brez stalnega kaplana, ki bi skrbel za nedeljsko mašo za bolnike, večno duhovno ustanovo: (1) za vzdrževanje kaplana določajo obligacijo na 583 gld. 20 krc. uradne veljave z letnimi 35 gld. obresti, da bi z njimi plačeval davek na imenje; (2) zidano hišo v Novem mestu pri cerkvi sv. Katarine, kjer bo lahko beneficiat stanoval; (3) vrt, gumno, hlev in tri senike pri tukajšnjem kapucinskem samostanu; (4) tri njive v Kačiču, ki zgoraj mejijo na deželno cesto, spodaj pa segajo prav do Krke, skupaj z obdelano obrežno njivo, ki leži med Ganserjevo njivo in njivo Jurija Kozine; (5) njivo pod cesto pod kapiteljskim Marofom *(Rabbbenbergkh)*, za katero cerkev sv. Nikolaja že od nekdaj dobiva po 35 krc. miloščine na leto; (6) njivo poleg pristave Jenžeta Derka in njive Jakoba Nagla *(Nägel)*; (7) vinograd na Trški gori, imenovan Murnov dol⟨?⟩ *(im Murendall)*, podložen Stični s trinajstimi četrtinami gorske pravde; (8) deset celih kmetij – devet od njih je v Dolenjem Kamenju *(zu Vnterstaindorff)*, deseta pa v Malem Slatniku, vse so kupili od Volfa Ferdinanda Mordaxa – in urbar, kamor bodo vpisali še vse drugo, kar bodo še pridobili in bo pripadlo beneficiju; (9–10) podeljujejo tudi vse tisto, kar bo v bodoče dobil kdor koli od njih; (11) poslednji od njih bo na smrtni postelji imenoval kaplana, sicer pa ga bo imenoval mestni svet, potrdil pa prošt; (12) prednost pri tem imajo sorodniki; (13) beneficiat mora zato zanje in za njihove starše Janeza in Ano v špitalski cerkvi osebno opraviti nedeljsko mašo in še dve med tednom, četrto mašo pa opravi za meščane. Dalje so navedene še obletnice, dolžnost inventariziranja itd. Mariji, hčerki njihove pokojne sestre Marjete, mora beneficiat dati 20 gld., otrokom druge pokojne sestre Ane Serepazin⟨?⟩ pa prav tako 20 gld., čeprav so že vsi od njih veliko dobili. Za beneficij so nabavili tudi paramente in srebrn pozlačen kelih z njihovim vgraviranim imenom ter pateno in mašne vrčke. Vsako leto v maju mora beneficiat polovico dohodka oddati mestu, ki denar razdeli revežem, s tem da imajo prednost sorodniki. Cerkev sv. Nikolaja dobi ob obračunu 1 gld. Za to se obvezujejo s splošno deželno obvezo za škodo na Kranjskem. Za

večno pričevanje in večjo gotovost so bile naparavljene tri enako se glaseče listine, ki so jih ustanovitelji opremili z lastnoročnimi podpisi in pečati in s pečatom tukajšnjega prošta, dekana in kapitlja ter s srednjim pečatom *(mitern insigills)* sveta Novega mesta 25. marca 1680.

(1) Orig. perg. A, listina v obliki knjige, vezane v rjavo usnje (25 fol., od tega 9 fol. pisanih na pergament, drugi, papirni, so prazni); 21,5 x 28,5 cm (platnice: 22 x 29 cm); trije pečati v rdečem vosku na fol. 9 r, od dveh visečih pečatov ohranjen le kapiteljski iz leta 1629 v leseni škatlici brez pokrova; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 30, št. 1a; neka stara sign. N° 110 (na platnicah), 30 (na prvem listu).
Podpisani so prošt Herberstein, dekan Štefan Belčić in kanonik senior Matija Kastelec ter ustanovniki Janez, Jurij in Neža Dischler *(Dilser/Dislerin)*, vsak pod svojim pečatom.
(2) Orig. papir B, listina v obliki knjige, vezane v rjavo usnje (25 fol.); 18 x 24,8 cm (platnice: 19 x 25,5 cm); trije vtisnjeni pečati v rdečem vosku in dva viseča pečata (kapiteljski iz leta 1629 in mestni tipa E*) v lesenih škatlicah brez pokrova; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 30, št. 1b; stara sign. D/Dišler N° 78 (spredaj na platnicah). To je edina signatura pod šifro D/Dišler, to je "Dišlerjev *(Dishlernianum)* beneficij sv. Martina v špitalu v Novem mestu".
* B. Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta*, v: Novo mesto 1365–1965, str. 119–120 ⟨brez navedbe listine iz KANM⟩. Na pečatu je lepo viden drugi del letnice 73, s čimer popravljam Otorepčev podatek. Glede prvega dela letnice velja, kar je ugotovil dr. Otorepec, ki mu je bil pečat znan "le v enem izvodu".
Prim. I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 32–34.
Regest: Dragotine, str. 86, št. 21 (s fotografijo listine B).
Fotografija obeh pečatov in listine B: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 73–74.

– Iz nedatiranega regesta izgubljene prezentacijske listine v popisu kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Straus N° 40, nam je znano, da je bil Jurij Dischler nekoč Strausov beneficiat:

»Meščani prezentirajo na Strausov beneficij Jurija Dischlerja *(Dishlar)*.«

399. 1680, april, 9., Novo mesto

Pogodba med novomeškim kapitljem in Volfom Danijelom Brennerjem, baronom iz Luknje, gospodom Kostela in deželnim prisednikom. Na željo prošta Herbersteina in po posredovanju kranjskega deželnega upravitelja Janeza Herberta Kacijanarja, grofa Begunjskega in barona Smledniškega, v "Piberpachu" in v "Stainhausnu", se vinska desetina na Malem Ljubnem razdeli na tri dele, od katerih eden pripade gospostvu Luknja, dva pa kapitlju, medtem ko vsa druga desetina v celoti pripada kapitlju kot glavnemu decimatorju ⟨pobiravcu desetine⟩, vendar s pogojem, da se postavi meja *(rainstain)* za vinogradniški predel. Desetina od vina, ki bi ga pridelali zunaj te meje, je v celoti kapiteljska. V pričevanje sta bili izstavljeni dve enako se glaseči listini, ki sta ju oba podpisala oz. pečatila. Napravljeno v novomeški proštiji 9. aprila 1680.

– Na listino so se podpisali še dekan Belčič, kanonik senior Matija Kastelec in Jurij Dischler.
Orig. papir; 22 x 32,2 cm; kapiteljski pečat izrezan, ohranjen le Brennerjev v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 10, št. 58; stara sign. K N° 37 (popravljeno v 36).

400. 1681, december, 14., Novo mesto

Reverz novomeškega kanonika Jerneja Basalija *(Bartholomaeus Basalius)*, s katerim obljublja novomeškemu proštu Sigmundu Krištofu grofu Herbersteinu spoštovanje in pokorščino, vestno izpolnjevanje kanoniških dolžnosti in da bo zadovoljen s prihodki, kakršne so imeli njegovi predhodniki. To potrjuje s svojim podpisom in pečatom. Novo mesto, 14. decembra 1681.

Orig. papir; 20,7 x 32 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 10, št. 17; stara sign. N N° 41.

401. 1681 [s. d.], Ljubljana

Škof Jožef Rabatta objavlja apostolski breve Inocenca XI., ki ga je ta objavil 11. septembra 1681 o splošnem jubileju v adventu 1681, in navaja pogoje za pridobitev jubilejnega odpustka v ljubljanski škofiji, ki veljajo od prve ⟨30. novembra⟩ do vključno tretje adventne nedelje ⟨14. decembra⟩.

Tisk, Ljubljana (J. B. Mayr); 38 x 54,5 cm; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 10, št. 60; brez stare signature (stara signatura arhivskega popisa iz leta 1758 je M N° 94).

402. 1682, julij, 20., Novo mesto

Frančiškanski provincial province Bosne, Hrvaške in Kranjske brat Frančišek Mazoll sprejme plemenitega in učenega gospoda Avguština Ivankoviča v frančiškansko bratovščino *(ad ordinis nostri confraternitatem)*, in sicer v znak priznanja za njegova dobra dela. Izdano v Ljubljani, v frančiškanskem samostanu, posvečenem Mariji Vnebovzeti, 20. maja 1682.

Orig. papir s tiskanim formularjem; 32 x 41,5 cm; lep vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, 34/2, št. 43; brez stare signature.

403. 1682, avgust, 4.

»Meščani so prezentirali na Strausov beneficij šmarješkega župnika Adama Koha. Investiran je bil in je sprejel beneficij v posest 4. avgusta 1682.

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Straus N° 41.

404. 1684, september, 1., Novo mesto

Testament apostolskega protonotarja in novomeškega kanonika magistra Janeza Wallenecka *(von Wallenegg/Waleneg)*, župnika v Gorenjem Mokronogu in beneficiata Naše ljube Gospe v ⟨Dolenjem⟩ Mokronogu. Želi, da ga pokopljejo v kapeli pred oltarjem sv. Florijana v Novem mestu. Čeprav so to kapelo zgradili novomeški kanoniki s proštom Herbersteinom na mestnem zemljišču in je zato za ustanovo, ki jo želi tu napraviti, potrebno soglasje sedanjega prošta Friderika Hieronima Lanthierija - Paradiga, barona v Schönhausu, gospoda v Vipavi in Rihemberku *(deß heiligen römischen grauen von Landtherj vnnd Paradigo etc. freüherrn zu Schönhauß, herrn zu Wippich vnnd Reiffenberg)*, dolenjskega arhidiakona in infuliranega prošta cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu, ter celotnega kapitlja, hoče kljub temu ustanoviti v tej kapeli beneficij za dve tedenski maši za pokoj svoje duše in duš svojih sorodnikov, in sicer ob torkih in petkih ob sedmi uri. Če bi beneficiat kdaj to iz malomarnosti opustil, bo moral naslednjo nedeljo pred vrati kapele dati za miloščino 15 krc. Vsako leto na sv. Florijana dan pa mora darovati mašo za varstvo mesta pred ognjem po priprošnji sv. Florijana. Beneficiata, po možnosti iz njegovega sorodstva, prezentira mesto *(die herrn von Rudoslfswerth)*, pravico potrditve in nastavitve *(ius confirmandi et instituendi)* pa ima kapitelj. K nadarbini spadata hiša na Mestnem trgu, ki je bila nekoč last Nikolaja Mellärja in jo je Walleneck podedoval po svoji sestri Frančiški Uršuli Thurn, ter vrt za frančiškanskim samostanom; prav tako mu pripada vinograd v Razboru, ki ga je podedoval skupaj s hišo in ki je z gorsko pravdo podložen Volfu Karlu baronu Juriču v Strugi. Če bi mu bilo njegovo vzdrževanje v breme, ga lahko z vednostjo mestnih gospodov zamenja za manjšega, razliko pa naloži v drugo posest, kar velja tudi za hišo. Beneficiju dodaja še dve obligaciji s 60 gld. obresti deželne veljave, dalje dva pozlačena srebrna keliha, dve srebrni pateni, daritveni vrček s plitvico *(opfer kändleein vnnd daß peck)* ter drugo mašno opravo, kar je vse nabavil še za življenja. Vsak bodoči nastavljeni beneficiat naj da kapitlju 12 kron, kar naj se ne jemlje kot simonija. Listino je izstavil v štirih, enako se glasečih izvodih, enega za kapiteljski arhiv, drugega za mestni arhiv, tretjega zase in četrtega za svoje sorodnike. Opremil jo je s svojim podpisom in pečatom, za pečatenje pa je poprosil tudi novomeškega prošta in kapitelj ter novomeški mestni svet *(herrn von Rudolphswerth)*. Napravljeno v Novem mestu prvega septembra 1684.

(1) Orig. perg. listina v obliki knjige, vezane v perg., (6 fol. perg., 2 fol. ⟨vezna lista⟩ papir); 30,4 x 21,8 cm (platnice 31 x 22,5 cm, s trakovi za spenjanje); tri je vtisnjeni pečati, Walleneckov, kapiteljski iz leta 1629 in mestni tipa A*; nem. jezik.
NŠAI/KANM, f. 30, št. 2; neka stara sign. N°35 (popravljeno iz 30).
* B. Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta*, v: Novo mesto 1365–1965, str. 119–120 ⟨brez navedbe listine iz KANM⟩.
Regest: Dragotine, str. 87, št. 22 (s fotografijo).
Fotografija: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 85.
Prim. I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 30–31, 98.
– Ime Walleneck piše Valvasor kot Walneg (*Ehre*, XI, str. 486) in Walnegkh (*Ehre*, IX, str. 120⟩.
(2) Prepis.
NŠAI/KANM, f. 10, 18; brez stare signature.

405. 1684, september, 17., Turn v Dolenjem Mokronogu

Vdova Ana Marija Höffer *(von Höfferin)* proda Janezu Mežnerčiču njivo pri Bršljinu za 200 gld. deželne veljave in en zlati dukat. 100 gld. ji je plačal 21. junija. Dokler ji ne izplača še drugih 100 gld., se šteje, da je njiva njena in pod hipoteko. Priči: Jurij Kozina, meščan in čevljar v Novem mestu, ter Janez Jernej Dell Mohr. Napravljeno *(veruertigt)* v ⟨Strelovem⟩ Turnu v (Dolenjem) Mokronogu 17. septembra 1684.

– Fol. 1v ima seznam izplačil: 1. julija 1685 100 gld., 10. maja 1686 100 gld. V mestni hiši, potrjeno s podpisom in pečatom Ane Marije Höffer *(von Heferinn)*.
Orig. papir, 2 fol.; 20,5 x 32 cm; pečat v črnem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 56; brez stare signature.

406. 1686, januar, 31., Novo mesto

Friderik Hieronim grof Lanthieri - Paradigo *(de Lanthieri et Paradigo)*, baron v Schönhausu, gospod v Vipavi, Rihemberku ⟨nad Branikom⟩ in Paumkirchenthurnu, infulirani novomeški prošt in dolenjski arhidiakon, naznanja, da mu je Peter Mihelič, župnik *(parochus)* v cerkvi sv. Erazma v Soteski, razložil, da ima med kmetijami *(fundos)* svoje župnije eno na zelo visoki gori, imenovani Kulova sela *(Kallengshies)*. Že dolga leta nazaj jo je kmet *(a colono)* zapustil, torej je neobdelana, še vedno pa mora zanjo plačevati davke – sebi v škodo. Zato prosi, da bi kmetijo zamenjali za enakovredno ⟨kje drugje⟩. Prošt se je o tem posvetoval z državnim grofom Jurijem Sigmundom gospodom Gallenberškim s Thurna, Rožeka in Podpeči, gospodom v Soteski, dednim patronom in odvetnikom Mekinj, pravim cesarskim komornikom, predsednikom kranjskih deželskih sodnikov in glavarjevim namestnikom ter deželnim odbornikom *(deputati)*, ki je patron župnije. Ta je bil takoj pripravljen, da jo prepiše in vzame nase dajatev 37 krc. gosposke imenjske rente *(ut vocant herrengült)* in 3 gld. 47 krc. in 1 sold deželnega davka zase oz. za gospostvo Soteska. Namesto dajatve župniku, ki naj bi dobival tretji del desetine in tlako, pa daruje cerkvi glavnico 150 gld. nemške veljave, naloženo pri deželi na 6-odstotne obresti, za potrebe župnika ali plačilo davkov. Prošt potrjuje to zamenjavo ali pravzaprav

odtujitev s svojim pečatom in podpisom. Listina izdana v Novem mestu zadnjega januarja 1686.

Prepis; lat. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 57/2; stara sign. D/Soteska N° 80. (Popis kapiteljskega arhiva 1758 ima pod to sign. drugi regest, in sicer št. 457.) Urbarialni izpis o donosu te hube glej v KANM, f. 34/2, št. 57/1.

407. 1686, avgust, 31., Soteska

[Jurij] Sigmund Gallenberški itd. prezentira gospodu Hieronimu Frideriku grofu Lanthieriju - Paradigi *(de Lanthieri et Paradigo)*, baronu Schönhausa, gospodu Vipave in Paumkircherthurna, dednemu goriškemu točaju *(pincerna)*, dolenjskemu arhidiakonu in proštu kolegiatne cerkve v Novem mestu, [Jurija] Baltazarja Kirchbergerja, da ga investira na beneficij sv. Erazma v Soteski.

Listina izgubljena. Regest napravljen po objavi A. Krausa.
Regest: A. Kraus, v: MHK 20 (1865), str. 86, št. 77.
Prim. Valvasorja, *Ehre* VIII, 715, ki omenja tudi Kirchbergerjevega predhodnika Petra Miheliča.
– F. Hrovat v svojem popisu kapiteljsketa arhiva iz leta 1880 listino še navaja pod sign. f. 29/A, št. 9.

Verjetno gre za listino, znano iz nedatiranega regesta v popisu kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Soteska N° 78.

»Na beneficij sv. Erazma v Soteski je prezentiran Jurij Baltasar Kirchberger *(Kyrsperger)*.«

408. 1686, avgust, 31., Soteska

Reverz Jurija Baltazarja Kirchbergerja *(Kürchberger)*, beneficiata sv. Erazma v Soteski. Potem ko ga je po Jurij Sigmund grof Gallenberški *(a Gallenberg)* po smrti Petra Miheliča prezentiral proštu Frideriku grofu Lanthieriju - Paradigu, dekanu in kapitlju za beneficiata in potem ko je bil po izpovedi vere uveden v dejansko posest svojega beneficija, obljublja s pričujočo listino, da bo zvest in marljiv v izvrševanju svoje službe, kakor se za duhovnika spodobi. To potrjuje s svojim podpisom in pečatom v svoji beneficiatski hiši sv. Erazma v Soteski zadnjega avgusta leta 1686.

Orig. papir, 2 fol.; 20,5 x 32,2 cm; pečat v črnem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 57/3; stara sign. D/Soteska N° 77. ⟨Popis arhiva iz leta 1785 omenja pod to sign. samo prezentacijo.⟩

409. 1687, april, 24., Novo mesto

Ustanova Friderika Dilanca *(Dillanz)* za doto dveh meščanskih hčera. Ker ga je njegova mati Felicita Dilanc *(Dillanzin)*, roj. Gričar *(Gritscherin)*, v svojem lastnoročno napisanem testamentu postavila za univerzalnega dediča in mu naročila, da naj po njeni smrti najprej poskrbi za glavnico 1.000 gld. in jo varno naloži, da bodo z njenimi 6-odstotnimi letnimi obrestmi pomagal dvema meščanskima hčerama iz Novega mesta do dote, pa doslej ni imel priložnosti, da bi ta kapital varno naložil pri gosposki, ki je preveč spremenljiva, določa v ta namen naslednjo posest: (1) svoja dva dela žitne in vrečne desetine ter desetine od živalskega prirastka od osmih celih kmetij v Dolenjem Gradišču *(Untergradisch)* v šentjernejski župniji, katere tretji del pripada kostanjeviškemu gospostvu, (2) en del enake desetine v vaseh šentjernejske župnije: Ostrog, Sentjakob Ravno *(na Ranach)*, Drama *(na Drame)*, Mihovica *(na Muchouz)*, katere drugi del pripada šentjernejskemu župniku in tretji Francu Ludviku Busetu *(von Wuseth)*, (3) vinsko desetino na Tolstem vrhu *(Fastenberg)*, ki jo tudi deli z

imenovanima; (4) gorščino prav tako v Hrastju, in sicer 15 in pol velikih veder. Vse to določa za ustanovo, tako da vsak imetnik tega imenja in posesti izplača novomeškemu magistratu vsako leto o božiču po 60 gld. deželne veljave v gotovini, ta pa jih brez lastnega koristoljublja izroči dvema častnima meščanskima dekletoma. Kar zadeva samo posest, ki jo bodo dobili seveda njegovi dediči, odloča, da jo lahko prosto uživajo, vendar morajo vsako leto od nje odšteti magistratu toliko, koliko je določil, v nasprotnem ima magistrat pravico do rubeža. To potrjuje s svojim podpisom in pečatom ter s podpisi in pečati zaprošenih prič: Friderik Hieronim grof de Lanthieri, prošt, Janez Franc baron Paradeiser, Volf Ferdinand baron Mordax, Janez Burkhardt, Volf Konrad Breckerfeld *(von Preckherfeldt)*. Napravljeno v Novem mestu na dan sv. Jurija 1687.

Prepis iz 19. stol.; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 3/1.
Regest: I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 99.

410. 1688, junij, 12., Novo mesto

Prošt, dekan in kapitelj v Novem mestu prodajo Gregorju Auffu za določeno vsoto denarja svojo lastno *(aigenthumblihe gehörige)* tričetrtinsko kmetijo v Vavti vasi *(Walten dorff)*, da lahko z njo razpolaga kot z lastnino v kupnem pravu za tri rodove. V pričevanje so listino opremili in potrdili z običajnim kapiteljskim pečatom. Napravljeno v novomeškem kapitlju 12. junija 1688.

Orig. papir, 2 fol.; 20,8 x 32,2 cm; podolgovat vtisnjeni pečat z likom sv. Nikolaja; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 4; brez stare signature.

411. 1688, september, 3., Boštanj

Jožef Hočevar *(Hozheuar)*, župnik sv. Križa v Boštanju, beneficiat Naše ljube Gospe v Radečah *(Ratschach)* itd., določa za ustanovo pri tej cerkvi, s katero želi koristiti svoji duši in pomagati svojim naslednikom, kmetijo *(integrum fundum)* v Zagradu⟨?⟩ *(Örth)*, na kateri živi Lovrenc Temič, po domače Zorko *(cuius fundi colonus Laurentius Themizh, vulgo Sorko existit)*, vinograd na gorici Vetrnik *(Veternik)* z desetino in z dvema vedroma mošta *(musti urnis)*, za gorsko pravdo gospodu z Gomile *(Unter Erkenstain)*. V vinski kleti je 50 vinskih vrčev *(vasa)*, tri vinske posode *(tria labra vinaria)*, črpalka *(unum elvacrum)* in stiskalnica, kar vse pripade ustanovi. Potem še travnik v Grahovici *(Grachouiz)* pod cesto, imenovan "Draga", in 151 in pol gld., ki jih je leta 1643 naložila dežela za župnijo *(liberationi parochiae)*. Uživalec ustanove bo moral skrbeti za vzdrževanje in krasitev oltarja v čast sv. Jožefu v cerkvi sv. Ane na Okiču *(in Okizh)* in za letno mašo na njegov praznik, in to na lastne stroške. Vsak mesec pa je dolžan opraviti po eno mašo tudi za dušo ustanovitelja in njegovih sorodnikov. Da bo imela ustanova večjo trdnost, so jo pečatili in lastnoročno podpisali: Friderik Hieronim grof Lanthieri - Paradigo *(de Lantheri et Paratico)*, prošt, in več drugih ter ustanovitelj sam. Napravljeno v boštanjskem župnišču 3. septembra 1688.

– Podpisani: Friderik Hieronim grof de Lanthieri, prošt in arhidiakon, Jožef Hočevar, ⟨boštanjski⟩ župnik, Andrej Basalius *(Baesalius)*, kanonik senior ter Avguštin Ivančič, Andrej Antončič in M. Mihael Anderlič, kanoniki.
Orig. papir (2 fol.); 20,7 x 32,2 cm; šest pečatov v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 29/D, št. 2; (neka stara sign. A 96).
– Za cerkev na Okiču prim. Valvasor, *Ehre* VIII, str. 800.

412. 1689, maj, 26., Novo mesto

Prošt, dekan in kapitelj v Novem mestu prodajo Jenžetu Aufu *(Jensche Auff)* polovično kmetijo v Praprečah *(zu Prapratsch)* v svoji lasti *(aigenthumblich gehörige)*, ležečo med kmetijama kapiteljskega podložnika Pavla Aufa *(Paulle Auf)* in lukenjskega podložnika Matije Hlebca⟨?⟩ *(Hlebetsch)* za določeno vsoto denarja v pristno kupno pravo za tri rodove *(zu einem rechten khauffrecht auf drey leiber zuverstehen)*. V pričevanje so kupno listino opremili in potrdili z običajnim kapiteljskim pečatom. Napravljeno v novomeškem kapitlju 26. maja 1689.

Orig. papir, 2 fol.; 20,8 x 32,2 cm; ovalen vtisnjeni pečat iz leta 1629 z likom sv. Nikolaja; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 5; brez stare signature.

413. 1689, maj, 28., Novo mesto

Friderik Hieronim grof Lanthieri - Paradigo *(Paratico)*, baron v Schönhausu *(Schenhauß)*, gospod v Vipavi, Rihemberku in Paumkirchenthurnu *(Paumb Kürcher-Thurn)*, dedni točaj goriške grofije in prošt v Novem mestu, ter tamkajnšnji dekan in kapitelj naznanjajo, da je vdova Ana Katarina Dell Mor *(Delmohrin)* z njihovim soglasjem odstopila in prodala svoj vrt, ležeč pred Gorenjimi mestnimi vrati *(vor dem obern thor)* med Fidlerjevim *(Fidlerischen)* in Marinovim *(Marinischen)* vrtom. Kot vdova po Dominiku Dell Moru *(Dellmor)* je imela vrt v kupnem pravu za tri rodove, zdaj pa ga prodaja spet v kupno pravo za tri rodove Juriju Marnu *(Mährin)* in njegovi ženi Suzani za določeno vsoto denarja, od katere je že izplačala kapitlju deseti denarič. Od vrta se plačuje činž v višini 2 gld. 13 krc. 1 s. deželne veljave. V pričevanje so listino potrdili s svojim podpisom in kapiteljskim pečatom. Napravljeno v novomeški proštiji 28. maja 1689.

– Prvi pripis: Podpisani: Franc Struppi, Marija Lucija de Fraydwinn, roj. Struppi, in Rozina Terezija Callorosi, roj. Struppi, odstopajo Francu Fričku *(Frütschkho)* in njegovi ženi Mariji Ani pravico zadnjega rodu *(den dritten leib)* do omenjenega vrta za 15 gld. deželne veljave. To izpričujejo s svojimii podpisi. Napravljeno v Novem mestu 4. marca 1730.
– Drugi pripis: Venceslav Fričko *(Fritschko)* je izročil kapitlju *(in das urbarium der löblichen probstey)* deseti denarič od gornje vsote, to je 1 gld. 30 krc. deželne veljave. To izpričuje podpisani. Pietro De Secoli, začasni upravitelj *(de Seculi, pro tempore administrator)*.
Prepis; nem. jezik, le zadnji pripis oz. podpis je originalen.
KANM, f. 34/3, št. 6; brez stare signature.

414. 1689, september, 12., Novo mesto

Zakonca Jernej Mikec *(Barthlmee Mikhez)*, meščan in mesar v Novem mestu, ter njegova žena Marjeta ustanavljata pri cerkvi sv. Nikolaja svoj beneficij. (1) Zanj zagotavljata naslednjo posest: hišo v mestu, tri njive na mestnem polju *(in staatfeldt)* ter tri vinograde na Trški gori *(in Statperkh)* in četrtega na Slatniku *(in Schlatenegkh)*. Vse to zdaj uživa ženin bratranec Janez Počervina *(Johannes Potscheruinna)* kot njen upravičenec na osnovi miznega naslova *(titulus mensae)*. (2) Za beneficiata imenujeta omenjenega Janeza Počervino, ki bo po smrti enega od ustanoviteljev opravljal po eno tedensko mašo, po smrti obeh pa dve, in sicer eno obvezno v cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu. (3) Po njuni smrti bo imel pravico patronata nad beneficijem notranji in zunanji mestni svet, ki bo dajal Novomeščanom prednost pri prezentaciji. (4) Beneficiat ima poleg tega obveznost, da opravi na obletnico nastopa prvega beneficiata v cerkvi sv. Nikolaja péto mašo. (5) Ob nastopu mora dati prezentatorjema 12 cesarskih tolarjev za odškodnino in takso. (6) Ob zamenjavi ali smrti vsakega

beneficiata naj se napravi inventar vseh premičnin in nepremičnin. (7) Prošta in njegove naslednike prosita, da njuno ustanovo potrdijo. (8) V večno pričevanje in večje zagotovilo te ustanove *(dessen zu ewigen vrkhundt vnd mehrerer versicherung)* so bile napisane tri enako se glaseče listine, ki so jih poleg zakoncev Mikec podpisali še prošt, dekan in kapitelj ter mestni svet. Eno za kapiteljski arhiv, drugo za mestno hišo *(auf das rathhauß)* in tretjo za ustanovitelja. Napravljeno v Novem mestu 12. septembra 1689.

Orig. perg. listina v obliki knjige, vezane v pergament (trije perg. in dva papirna fol.); 15,8 x 24,5 cm (platnice 16,5 x 25 cm); dva viseča pečata odpadla, odtis pečatnega prstana B[artolomeja] M[ikca] v rdečem vosku.
KANM, f. 30, št. 9; stara sign. I.it. l.

415. 1691, avgust, 1., Žužemberk

»Prezentacija grofa Rajmunda Lanthierija *(comitis Raymundi de Lantiri)* na župnijo ⟨Dolenjske⟩ Toplice *(ad dictum beneficium in Thermis)*. Izdana v Žužemberku 1. avgusta 1691.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Toplice N°35.

416. 1692, november, 24.

Ljubljanski prošt dr. Oktavijan grof Bucelleni, od apostolske nunciature ⟨na Dunaju⟩ delegirani sodnik, razsodi v sporu o pravici patronata nad beneficijem Rožnega venca v kolegiatni cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu, ki ga je ustanovil Mihael Jelšaver *(Jechouar⟨!⟩)*, med tožnikom Janezom Henrikom Stembergom *(a Stemberg)*, naslovnim opatom in beneficiatom božjega groba ⟨v Štepanji vasi⟩ nad Ljubljano kot legitimnim naslednikom pokojnega kanonika Jerneja Gladiča, in tožencem grofom Friderikom Hieronimom Lanthierijem *(comitem de Lantieri)*, novomeškim proštom. Bucelleni razsodi v prid Stemberga, novomeški prošt pa mora poravnati stroške pravde. Tako je razsodil delegirani sodnik grof Oktavijan Bucceleni *(Ita pronunciaui. Ego Octavianus comes Buccelleni, judex delegatus)*. *⟨S tem se listina konča.⟩*

Prepis (sočasni); lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 7; brez stare signature.

417. 1693, junij, 20., Novo mesto

Friderik Hieronim grof Lanthieri, baron Schönhausa, gospod v Vipavi in Rihemberku, goriški dedni točaj, dolenjski arhidiakon in novomeški prošt, s soglasjem kapitlja odstopa in prodaja za določeno vsoto denarja v kupno pravo ključavničarju Marku Lemutu *(Marxen Lemuth schlossern)* in Ani, njegovi ženi, njivo ob deželni cesti nad kapiteljskimi vrtovi pred Gorenjimi mestnimi vrati, ki so jo doslej imeli osiroteli otroci Jenžeta Jurešiča *(Jensche Juröschischen puppilln)* v kupnem pravu za še dva rodova. Kapitelj je od njih že prejel deseti denarič, tako da jo imata kupca lahko še za dva rodova; od njive dajeta v skladu z urbarjem po 1 gld. 40 krc. letno, če pa jo prodata, pripade kapitlju deseti denarič. V pričevanje je listino opremil s svojim podpisom, Novo mesto 20. junija 1693.

Orig. papir (2 fol.); 20,5 x 29,5 cm; Lanthierijev pečat v rdečem vosku (poškodovan); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 10, št. 19; neka stara sign. N. 2.

418. 1693, oktober, 20., Novo mesto

Mestni sodnik in mestni svet prodata za določeno vsoto denarja knjigovezu Janezu Križmanu *(Johanesen Chrißman)* hišo Janeza Stokerja *(Janesen Stokher)*, ki jim je pripadla po njegovi smrti *(uns an der herrn anforderung angefallenes)*. Hiša z vrtom stoji med frančiškanskim samostanom in stavbo Jurija Auffa. V pričevanje je listina opremljena z navadnim mestnim pečatom *(Vrkhundt dessen ist vnser hirunnder gestelte, gemeiner statt insigils fertigung)*. Napravljeno v Novem mestu 20. oktobra 1693. N., sodnik, in mestni svet.

Orig. papir; (preganjen list) 21,5 x 32,2 cm; vtisnjeni mestni pečat tipa D* (pečat je precej nerazločen, tako da ni mogoče reči, ali gre za tip D/a ali D/b); nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 9; brez stare signature.
* B. Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta*, v: Novo mesto 1365–1965, str. 111.

419. 1693

»Originalna pogodba s Sofijo Gusić *(Gussiczin)* glede mesarja. 1693.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 148.

420. 1694, maj, 14.

Testament duhovnika Mihaela Mauserja, rojenega *(currens cum Achatio Victorino ad aeternam ⟨vitam⟩ ab)* 28. novembra 1651. Svojo dušo izroča Bogu, svoje telo črvom in zemlji *(hoc corpus tibi o terra lego et vermibus!)* v grobu, medtem ko naj se njegovo premoženje razdeli na tri dele in dodeli cerkvi sv. Nikolaja, bratovščini Rešnjega Telesa in bratovščini Rožnega venca *(et quia rem suam terrae negare non possum, charissima Matter terra in crypta et una mecum in tres partes divisum⟨!⟩, una pars ecclesiae ad s. Nicolaum, secunda pars confraternitati sanctissimi Corporis Christi, et tertia pars confraternitati sanctissimi rosarii)*. Ker nima posesti razen nekaj skromne gotovine *(pecuniolam)*, zapušča vse svoji materi. Sestri Mici *(Miza)* voli svojo hišo in kar spada zraven, tako da bo lahko mati v miru dočakala smrt. Revežem voli vedro *(urnam)* vina in mernik *(modium)* kruha, Marku, sinu gospoda Böhma *(Poem)*, pa vse svoje knjige in oblačila. Frančiškanskemu in kapucinskemu samostanu voli po 10 gld. To je njegova zadnja volja, podpisana z lastno roko 14. maja 1694.*

* Podpis je videti kot podpis slepca.
Orig. papir; 20,8 x 33 cm; mali pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 10; neka stara sign. 1.
– Opomba: A. Peterlin, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, 1879, str. 3, omenja župnika Mausarja leta 1687.

421. 1696, januar, 21., Dunaj

Leopold I. notranjeavstrijskemu tajnemu svetu. Zaradi starosti in bolehnosti novomeškega prošta Friderika Hieronima Lanthierija, ki ni več kos mnogovrstnim duhovnim opravilom, imenuje Leopold I. Rajmunda Ferdinanda grofa Lanthierija, šentruperskega župnika, za tamkajšnjega koadjutorja ⟨pomočnika⟩ s pravico nasledstva *(pro coadiutore daselbsten cum clausula futurae successionis)*, za kar ga je zaprosil bolehni stari prošt. Koadjutor naj notranjeavstrijski vladi in komori napiše ustrezni reverz. Dunaj, 21. januarja 1696.

Prepis (sočasen?); nem. jezik.
NŠAl/KANM, f. 10, št. 20/b; brez stare signature.

422. 1696, januar, 21., Dunaj

Leopold I. sporoča ⟨neznanemu naslovniku⟩, da podeljuje Rajmundu Ferdinandu grofu Lanthieriju *(Lantery)*, županiku v Šentrupertu na Dolenjskem, mesto proštijskega koadjutorja ⟨pomočnika⟩, za katerega je zaprosil, s pravico nasledstva *(coadiutoriam auf die probstey zu Rudalphßwerth cum clausula futurae successionis)*. Kakor hitro se mu torej Lanthieri izkaže z listino, ki jo je potrdil papež ali kdo v njegovem imenu, ki mu gre ta pravica, naj ga nastavi na koadjutorsko mesto. Dano na Dunaju, 21. januarja 1696. Podpisana Leopold in grof Julij Friderik Bucelleni.

Prepis ⟨brez imena naslovnika⟩; nem. jezik.
NŠAl/KANM, f. 10, št. 20/a; brez stare signature.

423. 1696, junij, 13., Brežice

Zadolžnica J. A. de Urbaniča *(J. A. de Urbanitsch)* za 300 gld., ki jih dolguje Hansu Juriju Aparniku *(Apärnikh)*, cesarskemu kranjskemu proviantnemu oskrbniku *(prouiandtsverwalter)* in davčnemu ter deželnemu prejemniku v Brežicah *(anschlags- vnd einer löblichen landschaft in Crain mitldings einnembern zu Rain)*. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Izdano v Brežicah, 14. junija 1696.

Uradni prepis, kolacioniran 31. oktobra 1712 od Ferdinanda Sežuna *(Ferdinand von Seschun, stadt syndicus alda)*, mestnega župana, z lastnoročnim podpisom in pečatom; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 14; stara sign. 67.

424. 1698, april, 14., Videm

Janez Delfini, Oglejski patriarh in kardinal sv. Vida in Modesta, piše novomeškemu proštu *(praeposito Nouamestensi)* Rajmundu Frideriku Lanthieriju *(de Lantheriis)* ter ga po resignaciji Friderika Hieronima grofa Lanthierija imenuje za dolenjskega *(in districtu Carnioliae Inferioris)* arhidiakona, da bo vizitiral cerkve in duhovnike, blagoslavljal sveta oblačila in posode, razen v primeru, kadar je za blagoslov potrebno maziljenje *(non tamen ea, in quibus sacra unctio adhibetur, benedicere)*, postavljal temeljne kamne za nove cerkve, jih blagoslavljal, onečaščene pa ponovno blagoslovil, razen v primerih, če so bile prej posvečene, razsojal v sporih, ki spadajo pod cerkveno sodišče, pospeševal cerkveno disciplino in skrbel za zveličanje ljudstva. Obenem ukazuje vsem župnikom in duhovnikom v arhidiakonatu, da ga ubogajo, sicer jih ima pravico kaznovati. Listino je podpisal patriarhov tajnik in jo opremil s patriarhovim pečatom. Izdano v Vidmu, v patriarhovi palači, 14 aprila 1698.

Sočasni prepis, morda original⟨?⟩, delno poškodovan. Manjka vogal, kjer bi lahko bil pečat; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 18; stara sign. neberljiva.

425. 1698, maj, 24., Dunaj

Andreas Santacrucius, selevkidski nadškof in papeški nuncij na avstrijskem dvoru, pooblašča s svojo apostolsko avtoriteto Rajmunda Ferdinanda Lanthierija za dolenjskega arhidiakona in mu poverja vse arhidiakonske naloge, potem ko se je tej službi odpovedal Hieronim Friderik Lanthieri. Vsem duhovnikom arhidiakonata pa pod kaznijo izobčenja naroča, da ga kot takega sprejmejo in ubogajo. Obenem mu podeljuje tudi dovoljenje za posvečevanje cerkvenih oblačil in posod, za postavljanje temeljnih kamnov za nove cerkve in za njihovo blagoslovitev kakor tudi za blagoslovitev onečaščenih cerkva. Listino je overovil nadškof Andrej z lastnoročnim podpisom in dal pečatiti s svojim

pečatom. Listina izdana na Dunaju, v običajni rezidenci v Apostolski palači 24. maja leta 1698.

Orig. papir s tiskano glavo (2 fol.); 39,5 x 25,8 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 10, št. 21; neka stara sign. N. 4.

426. 1698, november, 23., Krško

Mesto Krško prezentira po smrti mestnega zorničarja magistra Janeza Fundiša *(Fundisch)* in po resignaciji Janeza Zalokarja *(Sallagkhör)* proštu Rajmundu grofu Lanthieriju - Paradigi *(a Lantiri unnd Paratico)* Andreja Tadeja Moravčarja *(Andreaßen Thadaeum Morautscher)* za beneficiata v Soteski. V Krškem, 23. novembra 1698.

Orig. papir, v obliki zapečatenega pisma; 20,5 x 32 cm; pečat mesta Krško, vtisnjen čez papir; nem. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 20; brez stare signature.

427. 1702, april, 21.

Testament Martina Jošta *(Jost)*, župnika cerkve sv. Duha v Središču ⟨ob Dravi⟩ *(zu Palstrau)*: Pokopljejo naj ga pod glavnim oltarjem pri sv. Duhu; univerzalni dedič bodi njegov brat Gašper Jošt, izvršitelj oporoke pa Janez Mihael Flosser *(Flässer)*, oskrbnik Velike Nedelje. Med drugim zapušča za pokoj svoje duše župnijski cerkvi ⟨sv. Duha⟩ in Naši Gospe Žalostni v Središču 7 gld., kapeli sv. Ane in frančiškanom v Ormožu *(Fridau)* pa po 10 gld. Za potrditev je poprosil spodaj imenovane, da se na oporoko podpišejo in jo opremijo s vojim pečatom. Napravljeno v župnišču Sv. Duha v Središču ob Dravi 21. aprila 1702.

– Podpisani: Martin Jošt, župnik pri Sv. Duhu, P. Bruno, Janez Mihael Flosser, izvršilec testamenta, Hans Jurij Lehenreitter, tržni pisar, Tomaž Horvat, učitelj *(magister)* pri Sv. Duhu.
Prepis, kolacioniran 20 julija 1713 s podpisom in pečatom dr. Martina Gregoriča, advokata za Štajersko in Kranjsko v Veliki Nedelji; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 25; neka stara sign. 4.

428. 1702, maj, 15., Motnik

Jurij Sigmund baron Apfaltrer, dedni patron *(erbvogt)* boštanjske župnije prezentira na ta beneficij, ki je po smrti "župnika" Pankraca Vosellija izpraznjen, novomeškemu dekanu Avguštinu Ivankoviču Janeza Kr. Kostneka *(Kostnegkh)*, šentruperskega kaplana "na čakanju" *(sistierenden cooperatorem)*. Napravljeno nad Motnikom *(ob Möttnig)*, v največji naglici, 15. maja 1702.

– Pripis: "Zadeva ne dovoljuje odlašanja, ker so sorodniki pokojnega Vosellija že marsikaj odnesli iz župnijske hiše."
Orig. v obliki pečatenega pisma; 20,2 x 28,2 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 5; brez stare signature.

429. 1702, september, 26., Novo mesto

Testament mirnopeškega župnika *(priester undt vicarius)* Martina Schwagerja: Dušo izroča božjemu usmiljenju, telo pa materi zemlji v novomeški kapeli sv. Florijana. Mirnopeški cerkvi zapušča 50 gld., cerkvi sv. Uršule na Golobinjeku *(zu Gollobinegg)* 16 gld., cerkvi sv. Pankracija na ⟨gradu⟩ Hmeljniku 10 gld., kapeli sv. Florijana ⟨v Novem mestu⟩ 20 gld., cerkvi sv. Nikolaja ⟨v Novem mestu⟩ 50 gld., obema bratovščinama ⟨v Novem mestu⟩ po 3 gld., očetom kapucinom in frančiškanom po 50 gld. Vsa ta volila naj v roku dveh let izpolni gospod Schremb, ki mu dolguje 1.000 gld. kranjske veljave. Vsak oskrbovanec v špitalu dobi po en carski petak. Po njegovi smrti naj se iz zapuščine izloči 200 gld. za maše za njegovo dušo, za vsako dobi duhovnik cesarski petak. Svojemu oskrbovancu *(zuchtkind)* Jožefu Potočarju *(Pototscher)* zapušča 300 gld. pri Svetcu, tako da jih dobi šele po 24. letu starosti, dotlej pa dobiva le 5-odstotne letne obresti. Nečaku Matjažu Kramerju *(Crammer)* zapušča 100 gld., ki mu jih bo dal gospod Svetec, nečaku Jakobu Kramerju prav tako 100 gld., ki mu jih bo dal gospod Schremb. Nečaku Martinu Kramerju, ki mu je že odpisal dolg 200 gld., zapušča še 200 gld. Svoji teti Svetčevi poklanja 200 gld. in prav toliko tudi teti Elizabeti Schrebin, Juriju Aschu, padarju v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah, poklanja obresti od dolgovanih 150 gld., od kapitala pa 20 gld. Katarini Potočar zapušča 15 gld., mesarju v Mirni, svojemu prijatelju, pa 20 gld. Hčerki Martina Kramerja zapušča 50 gld. Svoja dva vinograda v gorici sv. Jurija *(St. Jrgenberg)* zapušča župniji Mirna Peč oz. njenemu vikarju, ki naj za to vsak teden opravi mašo za njegovo dušo. Če pa ta tega ne bi hotel, pripadeta oba v last Martinu Kramerju. Župniku poklanja še 15 veder vina in po 4 mernike *(mernig)* pšenice, soržice, prosa, ajde in ovsa. Vso drugo zapuščino dobi njegova sestra Gertruda Kramer. To izpričuje s svojim lastnoročnim podpisom in pečatom ter s podpisom priče ⟨manjka⟩. Napravljeno v Novem mestu 26. septembra 1702.

Orig. papir (2 fol.); 20,5 x 32 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 28; stare sing. ni.

430. 1705, januar, 21 Ljubljana

Poravnava med Jurijem Sigmundom baronom Apfaltrerjem, patronom župnijske Marijine cerkve v Polšniku, in dediči pokojnega polšniškega župnika Pankraca Vosellija. Listino o poravnavi *(vergleichs conträct)* so napravili v dveh med seboj enakih izvodih. Izdano v Ljubljani 21. januarja 1705.

Podpisani: Jurij Sigmund baron Apfaltrer kot odvetnik cerkve, dr. Ferdinand von Wrembfelt kot pooblaščenec dedičev in Adam Florjančič *(Floriantschitsch)* kot priča *(beystandt oder unterhandler)*.
Orig. papir (2 fol.); 20,5 x 31,8 cm; trije pečati v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 29; stara sign. D/Polšnik N° 61 z regestom in pripombo »moj oče je končal ta spor«).
– Regest v popisu kapiteljskega arhiva 1758 ima pod to sign. prazen prostor, sign. D/Polšnik N° 62 pa se nanaša na to listino, kot je razvidno iz besedila: »Poravnava med Vosselijevimi dediči *(Vassalischen erben)* in cerkvenim odvetnikom ter sedanjim župnikom v Polšniku za prizidano hišo in še 100 gld. nemške veljave.«

431. 1708, april, 24., Soteska

Grof Volfgang Vajkard Gallenberški *(von Gallenberg)*, gospod Gamberka, Turna, Rožeka in Podpeči *(Gallenstain)*, gospod v Soteski ter dedni patron in odvetnik mekinjskega samostana, dejanski cesarski komornik in tajni svetnik, predsednik sodišča *(iudiciorum provincialium praeses)* vojvodine Kranjske, deželni upravnik *(locumtenens capitaneus)* in deželni odbornik, ter njegov brat Sigmund Baltazar prezentirata po resignaciji Mihaela Kastelca *(Castellez)* dolenjskemu arhidiakonu in novomeškemu proštu Rajmundu Frideriku ⟨!⟩ grofu Lanthieriju Tomaža Juraja *(Thomam Jurai)* za beneficiata v Soteski. Podpis in pečat grofa Volfganga Vajkarda Gallenberga. V pričevanje je listino lastnoročno podpisal in opremil s svojim pečatom. Izdano v Soteski 24. aprila 1708.

Orig. papir (2 fol.); 20,5 x 31,5; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 19; brez stare signature.

432. 1709, januar, 21

Arhidiakonov namestnik baron Frančišek Danijel Moškon *(Franciscus Daniel lib baro a Moschkon)* podeljuje Janezu Krstniku Starihi *(Staricha)* jurisdikcijo za oskrbovanje duš in vsa opravila, ki zadevajo ⟨duhovnega⟩ pomočnika v župniji

Črmošnjice *(in parochia Zermosnicensi)*. Posebej mu naroča, da mora brati knjige *(librorum lectio iniungitur)*, primerne za to službo. Izdano v uradu arhidiakonata 21. januarja 1709.

– Trije pripisi o podaljšanju jurisdikcije, in sicer v letu 1709 dvakrat in 1710 enkrat.
Orig. papir; 20,5 x 31,5 cm; pečat v rdečem vosku odpadel; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 41; brez stare signature.

433. 1711, december, 29.

Testament Ane Marije Regine Wolf *(Wollffin)*. Svojo dušo izroča Bogu, telo pa materi zemlji; če bo umrla v Ljubljani, naj jo pokopljejo pri ljubljanskih frančiškanih v grobnico poleg krstilnika *(in die nehste gerufft)*, za kar namenja 100 gld. nemške veljave. Pri frančiškanih ustanavlja tudi letno sveto mašo, za katero naj dobi duhovnik vsakokrat po 17 krc. Tudi pri kapucinih, avguštincih in diskalceatih ter pri svetnih duhovnikih *(petrinih)* ustanavlja po eno letno mašo z vsakokratno glavnico 100 gld. V Novem mestu *(zu Neustattel)* ustanavlja pri frančiškanih in kapucinih mašno ustanovo s po 100 gld., prav tako pri svetnih duhovnikih *(petrinih)* z enako glavnico 100 gld. Ljubljanskim klarisam voli 100 gld. pod pogojem, da se pisno obvežejo, da bodo dale letno za šest maš za njeno dušo, in to na dan njene smrti in za njen god, pa še v kvaternih dnevih štirikrat na leto, tako da se ena od teh maš opravi v njihovi cerkvi. Oskrbovancem mestnega špitala *(denen spitalern)* voli 15 gld. Mestnim in drugim revežem naj ob njenem pogrebu porazdelijo 3 gld. Novomeškemu špitalu voli 40 mernikov žita, ki mu jih bo dala njena sestra Barbara, škapulirski bratovščini pri novomeških frančiškanih voli svojo železno skrinjo, bratovščini Jezusove smrtne stiske pri jezuitih pa 40 gld. in tri srebrne svečnike. Dr. Novaku *(Nouagkh)* v Novem mestu voli 4 tolarje in dva prazna soda, dr. Gerbcu 30 gld., svoji sestri Mariji Elizabeti voli 150 gld., njeni hčerki Mariji Feliciti, roj. Hauben, turško odejo, spalno srajco kavne barve, srebrno solnico, dva predpasnika iz šlezijskega lanú itd.; sestri Barbari 150 gld...; sestri Konstanci 150 gld...; sestri Mariji Tereziji Perschin 150 gld...; svojemu bratu Francu 150 gld...; svojim prijateljem, Klemenovim dedičem *(Chlemeinishen erben)* pa skupaj 100 gld. Za izvršitelja oporoke postavlja Vincenca Bartholisa. Svojega zemljiškega gospoda prosi, da njegovo zadnjo voljo prizna za oporoko ali vsaj za kodicil. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom ter s podpisi in pečati naprošenih prič. Izdano v Ljubljani 29. decembra 1711.

Prepis (6 fol), kolacioniran v deželni pisarni (brez datuma prepisa); nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 50; brez stare signature.

434. [po 1715]

Ustanova Ane Marije Struppi v obliki oporoke. Vdova Ana Marija Struppi *(Struppin)* roj. Mohr *(Marihinn⟨!⟩)* ustanavlja pri kapiteljski cerkvi beneficij sv. Jožefa in sv. Frančiška Ksaverja v sporazumu z Jurijem Francem Ksaverjem Marottijem, pičenskim škofom, novomeškim proštom, dolenjskim arhidiakonom in deželnim odbornikom kot krajevnim ordinarijem, in s soglasjem dekana in kapitlja. Beneficiatu pripada hiša blizu Bluthove hiše, vinograd na Trški gori pod mestnim gorskim pravom, ki je sicer prost vsake gorščine *(ab omni "gorshena")*, in obresti od glavnice 1.500 gld. Zato naj on sam ali kdo drug dvakrat na teden opravi mašo po njenem namenu, ko bo umrla, pa za pokoj njene duše, tako da se poimensko spomni nanjo. Če pa prvi beneficiat ⟨[njen]

sin – v oklepaju⟩, ne bo mogel sam opraviti teh maš, ni dolžan poskrbeti za nadomestilo niti mu jih ni treba opraviti v kolegiatni cerkvi, kakor bodo dolžni storiti njegovi nasledniki. Po ustanoviteljičini smrti bosta prezentatorja zdravnik Franc Ks. Calorossi, doktor filozofije in medicine, in Sigfried Franc Freidong *(Freidongk)*, po njuni smrti pa najstarejši sin enega od njiju oz. njuni potomci, v primeru da jih ne bi bilo, pa mestni župnik. Beneficiat je dolžan maševati vsako nedeljo in zapovedan praznik, hkrati pa opravljati tudi druga opravila, kakor mu bo določil njegov predstojnik. Na dan sv. Katarine naj glavnemu oltarju pokloni osem novih sveč iz belega voska, ki naj bodo tam ves čas devetdnevnice sv. Frančiška, da se tako prihrani izdatek cerkvi *(ne ecclesia ob paramenta, ceram etc. detrimentum patiatur)*. Ana Marija Struppi, vdova, roj. Mohr *(Struppin... Mohrinin)*. ⟨Brez kraja in datuma.⟩

Prepis (4 fol.); lat. jezik.
KANM, f. 34/2, št. 32; brez stare signature.

435. 1716, oktober, 15.

Bula papeža Klementa XI., s katero pošilja oglejskemu patriarhu dispenzo od zakonskega zadržka sorodstva *(secundo et quarto a suo stipite provenientibus consanguinitatis gradibus)* za poroko Ljubljančana Herbarta Buseta *(Wusetha)* in Novomeščanke Felicite Gusić *(Gushitshin)*. Papež patriarhu prepoveduje, da bi vzel za dispenzo kakršno koli plačilo, v nasprotnem zapade izobčenju. Dano v Rimu pri Mariji Veliki leta 1716, na dan oktobrskih id.

– Pripis 1: ⟨fol. 1r⟩: Dekan Janez Avguštin Ivankovič jamči za verodostojnost prepisa papeške listine, pečatene s svinčeno bulo. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Novo mesto, 8. novembra 1716.
– Pripis 2: ⟨fol. 1v–2r⟩: Dioniz Delfini, oglejski patriarh in z a ta primer posebej delegirani apostolski izvršitelj, sporoča, da je dobil iz Rima dispenzo za poroko, o kateri naj novomeški dekan še enkrat preveri dejstva, potem mu dovoljuje, da lahko zakonca veljavno poroči. Izdano v Vidmu, v patriarhovi palači, 19. novembra 1716.
Uradni prepis bule in orig. dopis patriarha s patriarhovim pečatom (vtisnjenim čez papir) in podpisom; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 66; brez stare signature.

436. 1717, februar, 17., Novo mesto

Jurij Franc Ksaver Marotti, škof v Pičnu, svetnik rimskega, cesarsko-kraljevega in katoliškega veličanstva *(Röm. kays. auch königl. und cathollischen May.)*, dolenjski arhidiakon in novomeški prošt, ter dekan in kapitelj naznanjajo, da sta Mihael Derk *(Derkh)*, novomeški meščan in mesar, ter njegova žena Uršula podelila oz. za določeno vsoto prodala Andreju Kalčiču *(Khaltschitsch)* in njegovi ženi Marjeti ter njunim dedičem za tri rodove pravico do pol kmetije v Bršljinu *(zu Werschlin)*, ki sta jo sama imela v kupnem pravu od proštije *(von der probstey)* za tri rodove. Od denarja, ki sta ga dobila, sta plačala *(endtricht)* kapitlju deseti denarič. Potrjeno s kapiteljskim pečatom in opremljeno s proštovim podpisom. Izdano v cesarski proštiji v Novem mestu 17. februarja 1717.

Prepis (sočasni); nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 67; brez stare signature.

437. 1719, junij, 20., Stari trg ob Kolpi

Testament župnika Mihaela Kapša *(Kapsch)* ⟨iz Starega trga ob Kolpi⟩. Župnijski cerkvi ⟨sv. Jožefa⟩ poklanja znesek 76 gld. nemške veljave, ki mu ga cerkev dolguje. Za brevir *(vor das brevier)* naj se bere 20 maš. Prav tako naj se berejo maše za druge knjige v skladu z njihovo ceno *(nach gebühr)*. Marini, hčeri Jakla Kapša, ki jo je sam poročil s svojim hlapcem Hanžetom Mavrinom

(Hansche Maurin) iz Vimolja *(Vümmalla)*, poklanja svoje svetno imetje: Rožmanov mlin *(Roßmans mühl genandt)* na tri kamne z vsem pripadajočim, hišo v Starem trgu z zemljo, dvema paroma volov, s konjem in perutnino ter vinograd v Slavskem⟨?⟩ Lazu *(in Gereith)*, s pogojem, da ga bosta do smrti negovala. S testamentom hkrati ustanavlja beneficij za dvanjst letnih maš za svojo ubogo dušo, za kar bosta skrbela njegova dediča. Če umreta brez potomstva, zapade vse imetje ⟨župnijski⟩ cerkvi sv. Jožefa. Ker je vsa njegova posest na ozemlju knezov Turjaških, določa za izvršitelja oporoke njihovega upravitelja Antona Danijela Jenčiča *(Jentschitsch)*. Ker vsa njegova posest leži na ozemlju knezov Auerspergov, je zaprosil njihovega upravnika Antona Danijela Jenčiča, da testament podpiše in potrdi s svojim pečatom. Izdano v župnišču v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩ 20. junija 1719.

– Podpisani: Magister Mihael Kapš; Gregor Mohr, Matija vikar, Pavel Pribilich, Matija Mavser, duhovnik, Simon Pavel "Wäräbkhö", pisar v uradu gospostva Poljane, Peter Schuster, župan v Starem trgu, Pavel Kuppe, župan v Banji⟨?⟩ Loki *(in Laag)*, Jakl Kapš in Justin Juvanc.
Orig. papir (4. fol.); 19 x 30,7 cm; štirje pečati s pečatnim prstanom v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 69; brez stare signature.

438. 1719, september, 29., Rim

Tomaž Cervini, kanonik bazilike sv. Petra in naslovni heraklejski škof, pomočnik *(assistens)* Svetega sedeža in rimski vikar *(urbis vicesgerens)*, potrjuje pristnost relikvij sv. Križa. V tiskanem obrazcu razlaga njihovo poreklo in identiteto s tistimi relikvijami sv. Križa, ki jih je na svojih pohodih vedno nosil pri sebi cesar Konstantin, potem ko jih je dobil od svoje matere sv. Helene. Tomaž Cervini jih je dobil od opata Venancija Filipa Piersantija *(Piersanctis)*, kanonika kolegiatne cerkve sv. Marije "Ad martyres" v Rimu, magistra ceremoniarja Apostolskega sedeža. Bile so v srebrni skrinjici, dolgi štiri palce, povezani s svileno vrvico in na dveh mestih zapečateni s pečatom verulanskega škofa Dominika de Zaulija *(de Zaulis)*. Njihovo pristnost, potrjeno v listini, ki jo je priložil relikvijam, potrjuje še starejše pričevanje, ki ga je 20. septembra 1706 priskrbel Fabij Ferdinand Cialli, notar papeške kurije *(curiae nostrae)*, od komendatorja opatije sv. Silvestra de Nonantula Antona Barberinija. Po tem pričevanju je relikvije sv. Križa vzel njegov generalni vikar nemški opat Jakob iz srebrne skrinje *(ex thecis argenteis)*, v kateri v opatiji sv. Silvestra že dolga stoletja hranijo košček sv. Križa kot relikvije, ki izvirajo od cesarja Konstantina. Tomaž Cervini je skrinjo odprl, preveril na opisani način pristnost relikvij, in košček teh relikvij v obliki križa v srebrni kapsuli, pokriti s kristalom ter prevezani s svileno vrvico rdeče barve, poklonil jezuitskemu patru Kamilu Castelliniju. V potrdilo je ukazal izdati listino, opremljeno s svojim podpisom in pečatom. Dano v Rimu 29. septembra 1719.

– Z dvema pripisoma: (1) »Podpisani Kamil Castellini je te relikvije sv. Križa v Rimu 1. marca 1720 poklonil baronu Antonu de Herberg« (recto). (2) »Pristnost relikvije sv. Križa potrjuje ljubljanski škof Sigmund Feliks *(von Schrattenbach)* 3. avgusta 1729« (verso – z lastnoročnim podpisom in lepim vtisnjenim pečatom).
Orig. papir z vpisi na tiskanem obrazcu (2 fol.); 32,5 x 22,5 cm; vtisnjena pečata (recto et verso); lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 70; brez stare signature.

439. 1720*, oktober, 21., Pogance

Grof Janez** Lovrenc Paradeiser *(Johann Loerenz graff Paradeyßer)*, višji dedni lovski mojster na Koroškem, višji cesarski dedni poročnik *(leüthenandt)* in glavar *(haubtman)* "zu Khrischanitsch Thurn", naznanja za vse svoje potomce na posesti Pogance *(des guetts Pogänz)*, da mu je Janez Jakob Žonta *(Johann Jacob Schontta)*, notranji svetnik knežjega mesta Novo mesto *(innern raths-verwandter der fürstlichen statt Rudolphswerth)*, tega dne izročil 100 gld. nemške veljave v gotovini za blagor svoje duše in za pobožno ustanovo *(ad pias causas)*, da bi se z njenimi 6-odstotnimi obrestmi vzdrževala razsvetljava pri Naši ljubi Gospe v Stopičah *(Stoppitsch)*, glavnica pa naj bi za vedno ostala na posesti Pogance. V pričevanje sta bili napravljeni dva enako se glaseči listini potrjeni s podpisom izstavitelja. Napravljeno na Pogancih *(Pogänz)* 21. oktobra 1720.

– Obstajata dva prepisa, oba brez sign., vodni znak je pri obeh enak (poštni rog na eni, AN na drugi polovici prepognjenega lista). Razlikujeta pa se tako v letnici izstavitve* kot v imenu izstavitelja**.
(1) Prepis iz 18. stol. (s popravkom pomotoma izpuščenega stavka); nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 72.
– Regest na hrbtni strani: "Transumptum fundationis..." *1720, **Janez Lovrenc Paradeiser.
(2) Prepis iz 18. stol. (brez popravka izpuščenega stavka); nem. jezik.
KANM, f. 24/A, št. 1.
– Regest na hrbtni strani: "Copi" (nadaljnje besedilo težko berljivo). *1726, **Lovrenc Paradeiser.
– V popisu regestov kapiteljskega arhiva 1758 je signatura izgubljenega originala A N° 88, žal brez datacije.

440. 1721, marec, 11., Novo mesto

Jurij Franc Ksaver Marotti *(Georg Franz Xauery von Marotti)*, pičenski škof, cesarski svetnik, arhidiakon Dolenjske in Slovenske marke, prošt v Novem mestu, dekan in kapitelj naznanjajo: Potem ko je Martin Novinec *(Nouiniz)*, tukajšnji meščan in mesar, kupnopravno *(khauffrehtweiß)* pridobil njivo "Na vidmu", urbarialnih zahtevkov pa ni pravočasno izpolnil, so mu to njivo, ki leži med njivo Andreja Svetca *(Suetetz)* na eni in njivo Andreja Spreizerja na drugi strani, odvzeli in jo dali Andreju Spreizerju, ki je ne le poravnal urbarialni dolg, ampak je Martinu Novincu plačal tudi presežek kupnine *(den überschuß des khauffschillings)* za 200 gld. deželne veljave. S tem pismom in s plačilom desetega in dvajsetega denariča jo je torej dobil v kupno pravo za tri rodove, in to s soglasjem Martina Novinca, ki jo lahko dobi nazaj, če bodo on ali njegovi dediči Spreizerju izročili 200 gld. S ⟨proštovim⟩ podpisom v dokazilo. V pričevanje je listino sam podpisal oz. pečatil. Napravljeno v rezidenci *(ressitenz)*, v cesarski proštiji v Novem mestu 11. marca 1721.

– Pripis: »Kupno pismo za njivo "Na Vidmu", ki jo je Martin Novinec *(Nauiniz)*, novomeški meščan in mesar, kupnopravno pridobil, ni pa poravnal zanjo urbarialne dajatve, zato jo dajeta prošt in kapitelj Andreju Spreizerju.«
Orig. papir (2 fol.); 20,5 x 33 cm; vtisnjeni pečat odpadel; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 73; neka stara sign. 3.

441. 1721, julij, 7., Mokronog

Karel Jožef Danijel državni grof von Reissig, baron v Žusmu, dedni odvetnik v Herwelu⟨?⟩ in Pilštajnu, Hageneku, Paki, Dreveniku⟨?⟩, Strmolu, Hrastovcu⟨?⟩ *(Haag)*, Turnu pod Rajhenburgom, Škrljevem in gospostvu Dolenji Mokronog poklanja cerkvi sv. Tilna v prosto last zemljišče pri Švabskem dvoru za eno letno mašo. Potrdil s svojim lastnoročnim podpisom in pečatom. (Dolenji) Mokronog 7. julija 1721.

– Regest na hrbtni strani: »Leta 1721 je grof Reissig odstopil zemljišče za izgradnjo župnišča.«
Orig. papir; 20,5 x 31,5; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 29/B, št. 3; stara sign. Q N° 8.

442. 1721, december, 18., Novo mesto

Škof Jurij Ksaver de Marotti, prošt v Novem mestu, in Jožef Schrott, sin pokojnega Janeza Jakoba Schrotta iz (Dolenjega) Mokronoga, univerzalnega

dediča nekdanjega mokronoškega vikarja, skleneta pogodbo glede dotacije kapele sv. Štefana v mokronoški župnijski cerkvi. (1) Jožef Schrott bo dal kapeli v last *(ins aigen)* "pro dote" v oporoki dodeljeno njivo, ki leži pod Žalostno goro *(zu unter Trauenberg)* med cerkvijo in njivo Jenžeta Simončiča *(Shimontschiz)*, potem travnik, ki leži pod Slepškom *(Plintenbach)*, to je med bližnjimi Pleterji in travnikom *(wisflekhen)*, ki pripada Simončiču, in še njivo v Gorenji Šujici *(Obenschuiza)*, ki leži med njivo Janeza Pleskoviča *(Pleskhouiz)* in Schrottovo njivo. Posest je prosta vseh dajatev in davkov in cerkev jo bo lahko uporabljala kot drugo svojo lastnino. (2) Schrott se dalje obvezuje, da bo varoval pravice župnijske cerkve in jih branil. (3) Na račun obeh njiv in travnika pa mu cerkev posodi 50 gld. nemške veljave, za katere ji bo plačeval 6-odstotne obresti, dokler jih ne vrne. (4) Kapelo sv. Štefana bo oskrbel z vsem potrebnim, se pravi z ornatom, svetilkami in drugim. (5) Prošt pa se skupaj z mokronoškimi župniki *(vicariis)* obveže, da bo varoval njegovo pravico do grobnice, zgrajene zanj in za njegov prijateljski krog *(befreunndtschafft)* v kapeli sv. Štefana. (6) Obe strani dobita po en neokrajšani izvod te pogodbe. V pričevanje sta bili izdani dve enako se glaseči listini, od obeh strani podpisani in obema takoj izročeni. Napravljeno v Novem mestu 18. decembra 1721.

– Med podpisi je tudi Matija Kodrič *(Chodrizh)*, mokronoški kaplan.
Orig. papir (2 fol.); 20,5 x 29,5 cm; dva pečata v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 75; stara sign. Q N° 5.

443. 1721

»Magistrat prezentira duhovnika Janeza Pogneca *(Pognez)* na beneficij *(beneficium simplex)* pri oltarju sv. Florijana v cerkvi sv. Antona opata ⟨v Novem mestu⟩. 1721.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. B N° 144.

444. 1723, maj, 8., Dunaj

Pričevalna listina dunajskega kanonika Baltazarja a Nolaren de Nolenstein, cesarskega ceremoniarja in miloščinarja ter najvišjega kaplana, pevca pri sv. Štefanu, palatinskega grofa in viteza zlate vojske *(aurataae militiae eques)*, da je pričujoči žebelj veren posnetek žeblja, s katerim je bil pribit Jezus na križ in ki ga ob večni luči pobožno hranijo v cesarski zakladnici na Dunaju. Tiskano potrdilo o tem je izstavitelj listine lastnoročno podpisal in dal nanj vtisniti svoj pečat, obenem pa ga je dal tudi obesiti na ta žebelj. Na Dunaju, 8. maja 1723.

– Pripis (latisnki) z Attemsovo roko: »Vsem, ki ob nedeljah ali petkih pobožno počastijo to sliko Kristusa na Križu v kolegiatni cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu, pod katero je dan v češčenje tudi žebelj, ki se je dotaknil pravega svetega žeblja, in ki ob tem izmolijo kako militev, podeljujem 40 dni odpustka. Novo mesto, 9. septembra 1760. Karel Mihael, goriški nadškof.
Orig. papir, tiskani obrazec; 32,7 x 20,3 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 18, št. 6.
Objava: Križ 10 (1940), str. 40; ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 165 (z dodatnimi napakami).
O Križanem, o katerem govori pripis škofa Attemsa, J. Gregorič, Podoba Križanega v kapiteljski cerkvi, v: Križ, 9 (1939), str. 15–16; ponatis v: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 149 (s fotografijo).
Fotografijo križa ima tudi F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 97, št. 97.

445. 1723, december, 12., Novo mesto

Bratovščina čevljarskega in usnjarskega ceha v Novem mestu *(ein löbliche Bruederschafft der ersammen Schuechknecht- vnd Löderer Gesöllen in Ruedolphwerths⟨!⟩)* se obvezuje, da bo dala vsako četrtletje na kvatrno soboto brati eno mašo za pokojne brate, in sicer ob pol osmih po prvi zornični maši. Kdor se je ne bo udeležil, naj se javi starešini *(dem alt Gesölln)*, sicer ga bo to veljalo dva groša kazni. Priče: Matjaž Šegadin, Andrej Fabijan, Janez Jurij Maličič⟨?⟩ *(Malidschit)* in Luka Cozözo ter Andrej Depardan⟨?⟩, Luka Errey, Blaž Prestar, Matjaž Tarleb, Mihael Fabjančič, Martin Arswitan ter oba cehovska mojstra, Rupert Percin in Janez Wiltmann. Napravljeno v Novem mestu 12. decembra leta 1723.

– Listina se začne z besedami "Gott mit vnns."
Regest na hrbtni strani: »Obligacijsko pismo bratovščine sv. Jakoba čevljarskega ceha *(ex tribu suthoria)*.«
Orig. papir (2 fol.); 20,1 x 22,3 cm; dva pečata v rdečem vosku: (1) škorenj in črki L[ederer] P[ruderschaft], (2) levja ali angelska glava s črkama I[esus] M[aria]; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 9; neka stara prečrtana sign. N. 6.

446. [1725, avgust, 9., Novo mesto]

Testament kapiteljskega podložnika Matije Jeniča *(Jenitsch)* iz Regrče vasi *(Gregorsdorf⟨!⟩)*. Cerkvi v Šmihelu poklanja 10 mernikov pšenice in 48 krc. deželne veljave, Naši ljubi Gospe v Stopičah 5 mernikov pšenice, cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu 1 gld. 20 krc., škapulirski bratovščini pri frančiškanih 40 krc., Naši Gospe v Smolenji vasi *(Pächdorff)* 40 krc., sv. Ani na Grabnu *(in Graben)* 20 krc., sv. Matiji na Bučki 40 krc., Žalostni gori 40 krc., sv. Frančišku Ksaverju pri Šentrupertu ⟨na Veseli Gori⟩ 40 krc., Naši Gospe na Trški gori *(zu Stattberg)* 40 krc., sv. Juriju v Orehovici *(Orehig)* 20 krc., sv. Lenartu ⟨v Gotni vasi⟩ pod Mehovim 20 krc., Naši Gospe na Grmu ⟨Podgrad⟩ 20 krc., sv. Marjeti v Jurni vasi 20 krc., sv. Florijanu na Cerovcu 20 krc.; dalje poklanja sinu Matiji v Vavti vasi določeno količino pšenice in žita – nekaj ga je dobil že pred poroko – potem še par okovanih koles, par volov, plug, kopačo, gnojne vile in dve sekiri. Hčeri Maruši v Boričevem *(Waritschoua)* 5 mernikov prosa, že prej pa je dobila 15 kron za doto. Hčeri Neži v Gotni vasi *(Güettendorf)* daje 5 mernikov prosa in 15 kron za doto, od česar je že dobila telico za 9 petakov, dobiti pa mora še dva velika vola. Sestri Katarini daje 50 mernikov prosa, hčeri Katarini 10 mernikov prosa, starejšemu sinu Jenžetu 60 mernikov prosa, 15 mernikov pšenice pa naj mu ostane od poletja, medtem ko naj da svojemu bratu Matiji iz vinograda v Cerovcu 20 gld. Vinograd v Novi gori voli svoji ženi Katarini ⟨prvotno Marjeti, prečrtano⟩, ta pa naj da 15 kron njegovi hčeri Katarinki *(Catharinkha)*, ko se bo poročila, njegovemu sinu Matiji pa 10 gld. po materini smrti. Svoji ženi voli še eno kravo. Vsa druga hišna oprema naj ostane pri hiši starejšemu sinu.

– Datum na hrbtni strani v regestu: »Originalni testament pokojnega Matije Jeniča iz Regrče vasi, kapiteljskega podložnika, 9. avgusta 1725, proštija Novo mesto.«
Orig. papir, 2 fol.; 20,5 x 32,2 cm; brez pečata; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 81; brez stare signature.

447. 1729, februar, 6., Ljubljana

Ljubljanski škof Sigmund Feliks grof de Schrattenbach postavlja *(promovemus, nominamus, instituimus ac confirmamus)* s pričujočo listino *(tenore praesentium)* barona Antona Gotharda Erberga *(ab Erberg)* za tako imenovanega škofovega kanonika *(vulgo dictum ad baculum)* skupaj s pripadajočo prebendo *(cum annexo sibi beneficio)* sv. Petra na Pšati *(Peischant⟨!⟩)* in hkrati za ljubljanskega ⟨stolnega⟩ župnika, potem ko je umrl prejšnji župnik Adam Baltazar Kušlan *(Kuschlan)*, pravica dodeljevanja *(collatio)* teh dveh beneficijev namreč pripada ljubljanskemu škofu. Od njega zahteva običajno prisego o pokorščini, skrbnem upravljanju in

poštenem življenju, o skrbi za duše in oznanjanju božje besede ter poučevanju otrok pri verouku; nakar ga investira, tako da mu podeli roketo, mozeto, štolo, prstan, križ in rdeč ⟨pečatni⟩ vosek ter mu na glavo posadi biret. To izpričuje z listino *(in quorum fidem praesentes... dedimus)*, ki jo je lastnoročno podpisal in opremil s pečatom škofijske pisarne *(officii nostri sigillo)*. V Ljubljani, v škofijski pisarni, dne 6. februarja 1729.

Prepis (ali koncept?); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 10; brez stare signature.

448. 1729, april, 9., Coburg

Testament vdove Marije Magdalene Spath *(Spathin)*. Ker ne ve, kako naj bi se oddolžila svoji hčeri Barbari Sabini Spath za vse njene usluge, ji prepušča vse svoje pravice. Napravljeno v Coburgu, 9. aprila 1729.

– Podpisali in pečatili Marija Magdalena Spath, Janez Jakob Görlitz, kurator, in Janez Volfgang Bodsenius, priča.
Orig. papir; 21 x 34 cm; trije pečati, dva v črnem, eden v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 87; neka stara sign. 46 oz. 49.

449. 1730, april, 25., Krka

Leta 1730, 25. aprila v vasi Krka. Testament Matije Znanca *(Snanz)*. Pokopan želi biti v cerkvi *(intra ecclesiam)* v Smolenji vasi, kjer ležijo njegovi predniki in kjer naj se vsako leto opravita dve sveti maši. Za glavnega dediča imenuje svojo hčerko Uršulo Judež *(Judeshin)*, ki pa mora dati svoji sestri Gertrudi 5 gld. kranjske veljave. Cerkvi v Smolenji vasi voli 10 gld. in kravo *(et unam s[it] v[enia] vacam)*, ki je pri Juriju Znancu v Smolenji vasi. Marijini cerkvi na Trški gori voli vinograd "per Hrami", cerkvi sv. Ane ⟨na Grabnu⟩ in cerkvi sv. Janeza v Mačkovcu pa po 4 mernike prosa. Ženi Marini zapušča vinograd na Krški gori *(in Kerska Gora)*. Polovico pridelka dveh vinogradov, to je na Trški gori in na Krški gori *(Gerska Gora)*, zapušča svoji ženi, polovico hčeri Uršuli. Po trgatvi naj si vinograda razdelita hčeri Uršula Judež *(Judeshouka)* in Gertruda "Mattokin". Vsaka pa naj da za 100 maš v cerkvi sv. Nikolaja, za drugih 100 pa pri frančiškanih in kapucinih. Če bi se zgodilo, da jima bo za to zmanjkalo denarja, naj prodata del vinograda in z izkupičkom poravnata pobožna volila. Manjšo goved voli svoji hčeri Uršuli, vola Klava in drugega, manj vrednega, pa svaku Mihaelu Judežu za dolg, da bo lahko dal svojima hčerama in sinu Martinu, ki služi ⟨za hlapca⟩, po eno obleko iz "lodna", kot pravijo. Gertrudinemu sinu voli 4 mernike prosa in skrinjo, ki drži 20 mernikov; oboje naj ostane na kmetiji, dokler nečak ne pride do svojega. Hčerama voli še po dva soda *(dolia)*. Ženi prav tako in še 20 mernikov žita. Če ga bodo porabili v družini, naj ji ga hišni gospodar povrne. On naj tudi poskrbi, da bo imela za hrano in obleko do konca življenja. Če se doma ne bi dobro počutila, ji morajo, preden odide, izročiti vse, kar ji je volil, če pa ostane, ji morajo skazovati čast in spoštovanje. Od vina, ki je v hiši, voli svoji ženi sod z 10 vedri, drugega, ki drži 12 veder, pa zapušča svaku Mihaelu Judežu. Vino naj proda in izplača pogrebne stroške z mašami, ki se bodo brale zanj na dan smrti in sedmi dan. Oporoko je podpisani sam napisal v prisotnosti prič, Martina Znanca iz Struge in Janeza Kluna iz Bajnofa.

Prepis; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 88; brez stare signature.

450. 1731, maja, Polšnik

Reverz vikarja Janeza Kr. Miheliča *(Michellitsch, vicarius loci)* Juriju Ksaverju Marottiju, pičenskemu škofu, cesarsko-kraljevemu svetniku, arhidiakonu Dolenjske in Slovenske marke, predsedniku odbornikov deželnih stanov na Kranjskem itd., dekanu in vsemu novomeškemu kapitlju ob nastopu službe vikarja v Polšniku. Potrdil z lastnoročnim podpisom in pečatom. To potrjuje z reverzom, ki ga je sam podpisal in pečatil. Izano v Polšniku maja 1731.

Orig. papir; 19,5 x 31 cm; pečat s pečatnim prstanom v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 89; stara sign. D/Polšnik N° 63.

451. 1732, julij, 5., Rakovnik

Andrej Danijel Barbo grof von Waxenstein, baron z Gotnika *(auf Guettenegkh)*, Paza *(Paaß)* in Čušperka, gospod s Kiselsteina *(Kießelstein)* in Rakovnika ⟨pri Mirni⟩ *(Kroyssenbach)*, in njegova žena Katarina Elizabeta Barbo, roj. grofica Purgstall, poklanjata cerkvi sv. Frančiška Ksaverja na Veseli Gori dve zemljišči. Prvo, na bregu blizu cerkve, pripada kmetiji v vasi Podgorica in ga ima v zakupu Hanže Zupančič; to je na eni strani tik poleg Wazenbergovega gostača, pod gospostvom Dob, na drugi strani pa ob gozdu, in meri 20 klafter v širino in 49 in pol klafter v dolžino na drugo stran proti Straži do poti, ki vodi k cerkvi; drugo zemljišče pa je pod hribom proti Šentrupertu, nedaleč od Kalvarije in se dotika gozda že omenjene kmetije, meri pa 25 sežnjev v dolžino in 23 in pol sežnjev v širino, kar je določeno z mejniki. Zemljišče dobi cerkev v popolno last. Če pa bi bilo kdaj naprodaj, naj se najprej ponudi prvotnemu lastniku. To izpričujeta s svojim podpisom oz. pečatom *(Vrkhundt dessen ist unser hierunder gestellte fertigung)*. Napravljeno na Rakovniku 5. julija 1732.

Orig. papir; 21 x 32,8 cm; dva pečata v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 23/A, št. 4; brez stare signature.
Regest: I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šentrupert*, str. 191, op. 3.

452. 1734, oktober, 20., Dolenji Mokronog

Testament Leopoldine Konstance Wolleneck, roj. Höffer zum Soolfert *(von Wollenegg Höfferin zum Soolfret)*. Pokopana želi biti skromno v cerkvi sv. Egidija v (Dolenjem) Mokronogu, ki ji voli 50 gld. deželne veljave. Cerkvi sv. Florijana v Mokronogu ⟨na Šeginkah⟩ voli 100 gld. za maše za svojo dušo, Marijini cerkvi na Žalostni gori in Marijini cerkvi na Vrhu *(am Verh perg)* voli po 50 gld. Svojemu bratrancu Francu Ernestu von Steinhoffnu ⟨v Kandiji⟩ poklanja 300 gld., sestri Ani Elizabeti, zdaj Gergellin, ter nečakom Höfferjem po 100 gld.; Jerneju, ki ga je vzgojil njen mož, daje poleg vsega, kar je že dobil od njega, namreč cel Gorenčičev in pol Lebnovega vinograda, travnik "pod Logam", obleko in opremo ter kmetijo v Martinji vasi in od nje 200 gld., še 100 gld. in od njene pokojne sestre 10 gld.. Vse to naj se izplača s prodajo njene posesti na Sveti gori ⟨?⟩. Univerzalni dedič vsega ostalega pa je njen bratranec Franc Ernest von Steinhoffen. To izpričuje s svojim podpisom oz. pečatom in s podpisi in pečati prič *(gezeigen)*. Napravljeno v Gorenjem Mokronogu 20. oktobra 1734.

– Podpisani: Leopoldina Konstanca von Wolleneckh (Wollenekh) in priči: Franc Jožef Schratth ter Anton Lukhmann.
Uradni prepis (4 fol.), kolacioniran na uradu kranjskega deželnega glavarstva; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 95; brez stare signature.

453. 1734, december, 7., zunaj Novega mesta

Jurij Ksaver Marotti, pičenski škof, cesarski svetnik, novomeški prošt, arhidiakon za Dolenjsko in Slovensko marko itd., imenuje Tomaža Blečića za novomeškega kanonika, saj ima kot novomeški prošt pravico, da podeljuje kanonikate in z njimi prosto razpolaga *(canonicatuum... collatio et omnimoda dispositio)*. Skupaj z imenovanjem dobi Blečič mesto v koru in volilni glas v kapitlju *(locum in stallo, vocem in capitulo)* ter vse druge prednosti kot ostali kanoniki, in to takoj ko bo opravil od tridentinuma predpisano izpoved vere in pri evangeliju prisegel zvestobo proštu in naslednikom. To potrjuje *(in quorum fidem et robur)* z listino *(litteras patentes)*, opremljeno s svojim podpisom in običajnim pečatom ⟨arhidiakonskega?⟩ urada *(officii)*. Izdano zunaj Novega mesta *(extra Rudolphswertum)* 7. decembra 1734.

Orig. papir (2 fol.); 20 x 30 cm; vtisnjeni pečat prošta Marottija (zelo lep); lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 39/7; brez stare signature.
Prim. Dragotine, str. 89, št. 25 (s fotografijo).
Fotografija pečata: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 94.

454. [1736, marec], grad Mokronog

Grof Reissig, lastnik *(possesor)* mokronoškega gospostva, prezentira proštu Marottiju po resignaciji Jožefa Vidmayra 13. januarja za mokronoškega župnika Simona Tadeja Reicha. Prezentacijska pravica mu namreč pripada v skladu z odlokom, ki mu ga je izdal prošt 7. marca 1721. Listino je sam podpisal in opremil s svojim pečatom. Izdano v gradu Mokronogu [...].

– Na hrbtni strani je zapisan datum prejema prezentacijske listine, 11. marec 1736.
Orig. papir (delno odrezan); 20 x 31,5 cm; del lista s pečatom odrezan; nem. jezik.
KANM, f. 29/B, št. 5/a; stara sign. Q N° 20.

455. 1736, april, 30., Ljubljana

Po smrti Gašperja Jošta *(Josta)*, beneficiata bratovščine Rožnega venca v Novem mestu, prezentira ljubljanski kanonik Janez Andrej a Stemberg, opat Božjega groba v Štepanji vasi ⟨pri Ljubljani⟩, na ta beneficij *(pro beneficio Jelshoueriano)* začasnega namestnika Franca Sigmunda Höfferja *(Franciscum Sigismundum ab Höffer)*. Svojega nečaka Frančiška Jerneja Stemberga *(de Stemberg)*, senjskega kanonika, ki na Dunaju študira teologijo, pooblašča, da si ogleda dokumente v zvezi z beneficijem, ki naj bodo dobro shranjeni. Njega samega bo prav kmalu ustrezno in kanonično prezentiral. Škofu ⟨Marottiju⟩ želi zdravje v tolažbo zaupane mu črede, in se mu skupaj z nečakom priporoča. V Ljubljani, 30. aprila 1736. Janez Andrej a Stemberg, ljubljanski kanonik.

Orig. papir (v obliki pisma), 2 fol.; 20,2 x 31,5 cm; brez pečata; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 97.

456. 1738, julij, 24., Šentrupert

Testament šentruperskega župnika Janeza Jurgliča *(Jurglitsch)*. Pogreb naj bo skromen, vendar primeren njegovemu stanu, in to v šentruperski cerkvi. Za voščene sveče in maše ob pogrebu voli 105 gld. nemške veljave, ki jih bo dal v ta namen baron Jakob Ravbar z gradu Kot *(Winkl)*; dolguje mu namreč 100 gld., in to znese z obrestmi 105 gld.. Obleko in knjige voli za svete maše, ki naj se opravijo v Šentrupertu, izjema je le knjiga "Schazkhamer" in tista, ki je v vezavi pri knjigovezu Valusiju v Ljubljani; ti dve naj dobi pred kratkim

ustanovljena bratovščina presvetega Rožnega venca v Šentrupertu. Bratovščina Rožnega venca naj dobi tudi par volov, ki je pri župnijskem kmetu v Dobrávi. Podružna cerkev sv. Frančiška Ksaverja na Veseli Gori *(in Monte gaudioso)* dobi kot volilo veliko črno kravo, eno izmed župnijskih krav, ki mu jo dolguje župnija za štolnino. Revnim kmetom, ki mu dolgujejo okoli 200 gld., odpiše ves dolg ter jim poklanja, kar dolgujejo. Svojemu starejšemu bratu Andreju Jurgliču voli vprežnega konja, ki ga je kupil na Štajerskem. Drugemu bratu Jožetu voli konja z žrebičkom. Od treh njiv, ki jih ima pod Drago, daje tisto, ki jo ima v zakupu sedanji učitelj Fortunat, mlajšemu bratu Jožetu, drugo poklanja bratu Andreju, tretjo pa, skupaj s kaščo, sestri Mici in njenemu možu Luki "Gnetiz", ki naj zato podeli ubogim v njegovem imenu 9 gld. deželne veljave. Poravna naj tudi dolg novomeški apoteki, ki ji za zdravila dolguje okrog 20 gld.. Univerzalni dedič je njegova sestra Mica "Gnetiz" z možem, da jima s tem izkaže priznanje za njuno dobrohotnost in zvestobo. Narejeno v šentruperskem župnišču 24. julija 1738.

– Priče Janez Andrej Lakner (Lackner), magister svobodnih umetnosti in licenciat teologije, šentruperski kaplan, Matija Štrukelj (Strukl), kaplan, in Nikolaj Gruden, kaplan.
Prepis; lat. jezik. NŠAI/KANM, f. 23/E, št. 8/2; brez stare signature.
Regest v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 66–67.

457. 1740, januar, 20., Soteska

Andrej Dizma grof Turjaški, gospod v Kočevju, Šumberku in Žužemberku, Mokricah, Čušperku, Rožeku in Soteski itd., prvi maršal na Kranjskem in v Slovenski marki ter cesarski dedni komornik itd., namenja 1.000 gld. nemške ali uradne veljave *(germanicae monetae sive ambtswehrung)* za dve tedenski maši v Soteski. Ta beneficij ustanavlja v spomin na pokojno ženo Auroro Elizabeto, roj. Batthyány *(Batthÿan)*, ki je tu pokopana, in to v skladu z njeno oporoko, napisano dne 15. avgusta 1738, obsega pa naslednje dolžnosti: (1) dvakrat na teden naj se bere maša pri poljubnem oltarju v cerkvi v Soteski po namenu ustanoviteljice pokojne Aurore Elizabete – opravljene maše naj se skrbno zapisujejo v knjigo; (2) glavnica naj se investira v gospostvo Soteska, ki je dolžno vsako leto izplačati župniku v Soteski 50 gld.; (3) ustanova je namenjena izključno beneficiatu v Soteski in je drugi ne more prevzeti, tudi v primeru, da je beneficij izpraznjen, pač pa mora patron čimprej imenovati novega beneficiata; (4) patron beneficija ostaja družina grofov Turjaških, se pravi sedanji naslednik sin Jožef iz drugega zakona, če pa ta rod izumre, preide patronat na otroke iz prvega zakona z Barbaro, roj. grofico Erdödy, in sicer na njenega prvega sina Nikolaja, na drugega sina Karla ali na katerega njunih naslednikov – če izumre tudi ta rod, pa ostane patronat pri imetnikih gospostva Soteska. Novomeškega prošta prosijo kot svojega ordinarija, da ta beneficij potrdi, hkrati pa izdajajo o tem tri enako se glaseče "avtografe", enega za novomeški proštijski arhiv, drugega za patrona beneficija in tretjega za beneficiata, vse potrjene s podpisom in vtisnjenim rodbinskim pečatom *(sigilli gentilitii appressionem)*, podpisane pa tudi od naprošenih prič s klavzulo deželne obveze za škodo na Kranjskem *(sub indemnitate et vinculo qurengae seu Landtschadenbundt excelsi hujus ducatus Carnioliae)*. Listina izdana v Soteski 20. januarja 1740.

– Podpisani: Grof Dizma ab Auersperg, grof Aleksander ab Auersperg, grof Nikolaj ab Auersperg, grof W. E. Ignacij ab Auersperg,, grof Jakob Vajkard Anton Barbo de Waxenstain.
– Listina je insert ali bolje začetek potrdilne listine prošta Marottija, ki se glasi:

Jurij Franc Ksaver de Marotti, pičenski škof, cesarski svetnik, novomeški prošt in arhidiakon za Dolenjsko in Slovensko marko potrjuje ta ⟨brez pastoralnih dolžnosti obremenjeni⟩ beneficij *(beneficium simplex)*, vreden letnih 50 nemških gld. in ga združuje s tamkajšnjo kuratno cerkvijo oz. vikariatom, z drugimi bese-

dami, inkorporira ga beneficiju sv. Erazma v Soteski. Potemtakem ga dobi sedanji župnik Janez Zupan *(Suppan)* tako da na osnovi napravljene in potrjene prezentacije po zapriseženem reverzu, da bo izpolnjeval vse v listini predpisane dolžnosti, lahko uživa in za vedno obdrži vse njegove sadove v skladu s kanoni tridentinskega koncila o pridružitvi takega beneficija beneficiju, ki ima pastoralne dolžnosti, a nizke dohodke *(beneficia curata tenuioris proventus)* za pospeševanje božje službe in duhovno korist vernikov. Za večjo trdnost je listino, lastnoročno podpisano in pečateno z običajnim pečatom javno razglasil *(publicari... demandavimus)*, razglas pa dal podpisati prisotnim in ga shraniti v novomeški arhiv. Reka *(Flumine Sancti Viti)*, 17. februarja 1740. / Listina je bila publicirana in potrjena *(lectum, latum et publicatum fuit suprascriptum decretum confirmationis et unionis)* 17. februarja 1740 na Reki, kjer novomeški prošt navadno stanuje *(in loco solitae habitationis)*. To s svojima podpisoma potrjujet priči: ⟨novomeški⟩ kolegiatni kanonik in apostolski protonotar Anton Jakob Lumaga de Millecron in pičenski kanonik Anton Grahovac (Grahouaz).

Prepis (dva izvoda); lat. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 18; brez stare signature.
– Original je imel po popisu kapiteljskega arhiva iz leta 1758 sign. D/Soteska N° 80.

458. 1740, marec, 4., Ljubljana

»Pogodba s takratnim kapucinskim provincialom očetom Honorijem iz Ennsa *(Ananiensis)* glede dveh samostanskih pridigarjev, ki naj bi pridigala v kolegiatni cerkvi ob nedeljah in praznikih, napravljena v Ljubljani 4. marca 1740.«

Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. M N° 174.

459. 1740, september, 1., Hmeljnik

Zadolžnica *(landschaden bündige carta bianca)* Ernesta grofa Paradeiserja za 2.900 gld. nemške veljave, ki jih grof Paradeiser *(Paradaiser)* dolguje Janezu Kr. Zapfu *(Zapff)*, doktorju obojega prava, kot dodeljenemu skrbniku dveh osirotelih otrok Felicite Rozman, roj. Höffer *(Höfferin)*, in sicer kot razliko *(kauf schillings rest)*, ki jo je ostal dolžan Francu Adamu Zierhaimbu pri nakupu gospostva Hmeljnik. Kot hipoteka velja njegovo premoženje, za posojilo pa mu bo plačeval 5-odstotne obresti; odpovedni rok je četrt leta. Napravljeno na gospostvu Hmeljnik 1. septembra 1740.

– Potrdilo na drugi strani: Do 8. maja 1760 je Paradeiser že odplačal 900 gld., za 2.000 gld. pa bo vsakega 1. septembra še naprej plačeval 5-odstotne obresti, kar potrjuje s svojim pečatom oz. podpisom. Napravljeno na gospostvu Hmeljnik 8. maja 1760. Kasnejši nemški regest na hrbtni strani: Messenstiftung des Johann Capf(!).
– Zapis na tretji strani, obrnjen na glavo: Zadolžnica je bila dobesedno vpisana v deželno desko vojvodine Kranjske s soglasjem Volfganga Danijela barona Erberga kot predsednika deželnega sveta, in sicer v črni kvatern ⟨zvezek⟩ dolžnikov na dan "divisio apostolorum", to je 15. julija 1760, pod črko L 26. Kolacioniral Jurij Jakob v. Hohenwart, vicedirektor deželne deske na Kranjskem.
Orig. papir (2 fol.) 21 x 32,5 cm; (1) in (2) pečat grofa Paradeiserja v rdečem vosku, (3) vtisnjeni pečat kranjske deželne deske; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/1.

460. 1740, september, 3., Novo mesto

Novomeški kapitelj postavlja ⟨po smrti svojega ordinarija prošta Jurija Ksaverja de Marottija, pičenskega škofa⟩ doktorja teologije Antona Gotharda barona Erberga *(von Erberg)*, ljubljanskega stolnega kanonika in župnika ter apostolskega protonotarja, za svojega kapitularnega vikarja v duhovnih in svetnih rečeh, ker je že tako kapiteljski sekvestrator novomeškega prošta. Glede na to, da zaradi krivičnega sekvestra niso mogli uporabiti uradnega pečata, so listino podpisali in pečatili s svojimi pečati. Novo mesto, na sedežu *(in residentia)* cesarske proštije 3. septembra 1740.

– Podpisani: kanonik senior Anton Wullavitsch, Tomaž Blečić, kanonik, Anton Matteg, kanonik in župnik, Karel Anton de Minolli, kancler. Kapitularni notar Jožef Vidmayr.
Prepis; lat. jezik. NŠAI/KANM, f. 11, št. 2; brez stare signature.

461. 1740, november, 11., Rim

Breve papeža Benedikta XIV., s katerim naznanja sveto leto in se priporoča za božjo pomoč na začetku svojega vladanja. Dano v Rimu pri Mariji Veliki pod Ribičevim prstanom 11. novembra 1740.

– Prvi pripis: Potrdilo apostolskega nuncija na Dunaju o soglasju z originalom.
– Drugi pripis: Novomeški kanonik in župnik Anton Matteg določa tri cerkve: kapiteljsko, frančiškansko in kapucinsko, kjer lahko verniki dosežejo popolni odpustek, če jo obiščejo v času od tihe nedelje do velike noči 1741, se tri dni postijo, spovejo in dajo kako miloščino.
Tisk (s sliko sv. Petra in Pavla ter grbom Benedikta XV. na začetku), Dunaj 1740 *(typis Joannis Petri de Ghelen)*; 40 x 64 cm (v Novem mestu je prilepljen podaljšek za 9,5 cm, in to za Mattegov pripis in pečat); dva vtisnjena pečata, in sicer apost. nuncija na Dunaju in novomeškega kapitlja (z letnico 1629); lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 12, št. 12; neka stara sign. N. 16.

462. 1741, julij, 28., Rim

Bula papeža Benedikta XIV. **Ker je po smrti pičenskega škofa Jurija Ksaverja Marottija novomeška župnija, imenovana proštija, ki se nahaja na Kranjskem, v cesarskem delu oglejske škofije oz. v ljubljanski škofiji *(parrochialis ecclesia Praepositura nuncupata loci Rudolphswert in ducatu Carniolae Aquleiensis a parte Imperii seu Labacensis dioecesis)*, izpraznjena, in ker ima patronat nad njo cesarica Marija Terezija, ta pa je nanjo že prezentirala barona Antona Gotharda Erberga, naroča papež oficialu ljubljanskega škofa, naj ga nanjo umesti. Erberg lahko obdrži tudi kanonikat in prebendo ljubljanske stolnice, katere dohodki niso večji od 24 dukatov v zlatu, dolžan je le priskrbeti stalnega vikarja za pastoralno delo, povezano s tem kanonikatom. Dano v Rimu pri Mariji Veliki leta 1741, petega dne avgustovih kalend, v prvem letu papeževanja.**

(1) Prepis; lat. jezik.
Pripis prošta Jabacina na hrbtni strani: »Konfirmacijska listina barona Erberga. pridobljena z zvijačo *(subreptitie)*, saj cerkev sv. Nikolaja imenuje župnijsko, kapitlja pa sploh ne omenja; morda ga je nameraval ukiniti.«
NŠAI/KANM, f. 11, št. 3; brez stare signature.
(2) Orig. perg.; 57 x 43 cm, plika 5,5 cm; svinčeni papeški pečat (bula) z likom sv. Petra in Pavla; lat. jezik (bulatika).
NŠAI, Zbirka listin.

463. 1741, avgust, 9.

Testament Franca Ksaverja Werneškega *(von Wernegkh)*, novomeškega kapucinskega novinca iz Boštanja, glede na volilo njegovega očeta v testamentu, izdanem v Boštanju 17. aprila 1725, po katerem mu pripada od gospostva Boštanj 2.500 gld. deželne veljave. (1) Velikemu oltarju kapucinske cerkve voli šest funt težkih sveč iz belega voska; (2) za pokoj očetove duše naj se tu opravi sto maš po 30 krc. ⟨za 50 gld.⟩; (3) najkasneje v dveh mesecih po njegovih zaobljubah naj dobijo reveži 60 gld.; (4) vso preostalo dediščino voli svojemu bratu Janezu Ignacu Werneškemu, če pa bo umrl ali odšel v samostan, naj to pripade materi Susani von Wernekh, roj. Gandini. V primeru, da se ponovno poroči, pa zapušča svojo dediščino otrokoma gospe von Wisenthall, Katarini in Jožefu; (5) če njegov brat Janez Ignac postane svetni duhovnik *(ein Petriner)*, naj mu letno nakažejo po 50 gld.; (6) če ta testament ne bi veljal kot "sollemne testamentum", naj velja kot "codicile" ali vsaj kot "donatio mortis causa". Oporoko je potrdil sam s svojim podpisom in priče s svojimi podpisi in pečati. Napravljeno v Novem mestu 9. avgusta 1741.

– Podpisani: Franc Ks. Werneški, zdaj kapucinski klerik novinec brat Avguštin Boštanjski, in priči: dr. Janez Kr. Zapf *(Zopff)*, deželni advokat ter Jožef Vimayr.
Prepis, kolacioniran od kranjskega ograjnega sodišča (4 fol.); nem. jezik. KANM, f. 34/3, št. 101; brez stare signature.

464. 1741, avgust, 25., Novo mesto

Pogodba med dediči prošta Marottija in vikarjem cerkve Device Marije v ⟨Dolenji⟩ Straži ter ključarji te cerkve zaradi 407 gld. deželne veljave, ki jih je cerkvi dolgoval pokojni prošt. Univerzalni dedič Anton Kajetan de Marotti ostaja dolžan še 226 gld. 26 krc. nemške veljave, ostali dolg je poravnan. To izpričujejo podpisi, ki slede *(zu wahrer vrkhundt dessen ist... die unterschrüft)*. Listino je izdala ⟨likvidacijska⟩ komisija v novomeški proštiji 25. avgusta 1741.

– Podpisani: Franc Adam Zierhaimb, likvidacijski komisar, Anton Kajetan von Marotti, Janez Hieronim Marcina von Marzenhäimb, dr. obojega prava in tajnik kranjskega deželnega urada, Andrej Pavličič, vikar v Straži, s ključarji *(Pauliczizsh, vicarius Strashensis cum syndicis)* in Janez Zapf *(Zapff)*, priča.
Delni prepis ⟨= izvleček *(extract)*⟩; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 13; brez stare signature.

465. 1741, oktober, 19., Novo mesto

Testament duhovnika Filipa Vraniča (Filippo Vranich). Pokopljejo naj ga v cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu, kjer pokopavajo duhovnike in druge imenitne osebe. Za pogrebne stroške odreja 16 dukatov po štiri petice *(di 4 petize)*, za kar naj se opravi tudi nekaj svetih maš. V pazinski proštijski cerkvi *(nella chiesa prepositurale a Pisino)* naj se opravi zanj 400 maš, 200 pa pri pazinskih frančiškanih. Za svoja univerzalna dediča imenuje svoja brata Luko in Jerneja Vraniča, ki bosta morala poravnati tudi stroške novomeškemu zdravniku ranocelniku *(il medico speciale e zerugico qui a Nouomiesta)*. Če bi se brata s tem ne strinjala, pripade vse rožnovenski in karmelski bratovščini, namreč tistima v Pazinu. Ker nima pri sebi denarja, prosi kanonika de Minollija, naj on jamči za stroške, kasneje pa mu bodo vse povrnili dediči. Izvršitelj oporoke naj bo dr. Franc Luxetich. Da bi imela oporoka svojo dokazno moč, jo je podpisal, podpisale pa so jo tudi za to naprošene priče in jo potrdile s svojimi pečati. Novo mesto *(Nouamesta nel Cragno Inferiore)*, 19. ok[tobra] 1741.

– Priče, kanoniki: Karel Anton de Minolli, Tomaž Blečić in Jožef Vidmayr.
– Pripis kanonika Minollija 26. oktobra 1741 v nemščini: Ker se je duhovnik Vrančič preselil iz hiše Janeza Mežana v hišo Janez Burgerja, želi, da se zapiše, naj se Burgerju povrnejo stroški.
Orig. papir.; 19,5 x 32 cm (2 fpl.); trije pečati s pečatnim prstanom; ital. jezik z nem. pripisom.
KANM, f. 34/3, št. 103; brez stare signature.

466. [1743, marec]

Mokronoški magistrat in Karel Jožef Danijel Reich grof Reissig *(Reißig)* – imetnik dveh tukajšnjih domcev, ki jih je dobil 7. marca 1742 – prezentirata novomeškemu proštu kot krajevnemu ordinariju, potem ko je resigniral magister svobodnih umetnosti in filozofije Simon Tadej Reich, novomeškega kanonika Jožefa Vidmayra za beneficiata župnije oz. vikariata (Dolenji) Mokronog ter prosita prošta, da prezentacijo sprejme, jo potrdi in beneficiata čim prej kanonično umesti.

Orig. papir; 20,5 x 32,5 cm; vtisnjeni pečat trga Mokronog; nem. jezik.
KANM, f. 29/B, št. 8; stara sign. Q N° 9.
– Prezentacija v obliki pisma brez kraja in datacije. Na hrbtni strani je datum prejema: 8. marec 1743.

467. 1744, september, 22., Novo mesto

Izjava prič o zadnji volji pokojnega duhovnika Antona Divjaka *(Dibiagk)*, po rodu iz Novega mesta, in to glede dediščine v višini 200 gld. ki jo je na račun pokojne matere Ane pričakoval od svojega bratrancu Antona Voleka. Volek je

namreč ni izročil niti Divjaku niti materi, od leta 1712 dalje pa ni izplačal niti obresti od te glavnice, kar znaša zdaj že 310 gld. Sicer pa je testator določil naslednja volila: bratovščini Rožnega venca v Novem mestu za ornat 200 gld., njegovemu že staremu očetu 50 gld., obema bratoma skupno 60 gld., Marku Ludviku, mestnemu ključavničarju, za pridno strežbo v času njegove bolezni 20 gld., predstojniku *(directori)* bratovščine Rožnega venca za maše za njegovo dušo 70 gld., cerkvi sv. Jerneja v Rohiču *(Rohitsch)* 15 gld., cerkvi blažene Hijacinte v Rohiču 5 gld., cerkvi sv. Valentina v Brežicah 4 gld., tamkajšnjemu oltarju sv. Notburge 6 gld., Janezu Nepomuku v Smolenji vasi 4 gld., župnijski cerkvi sv. Mihaela pri Novem mestu 6 gld., blaženi Devici Mariji na Taboru pri Rohiču 10 gld., blaženi Devici Mariji v Stopičah 5 gld., vse ostalo pa naj se porabi za duše v vicah. Listino so potrdili s svojimi podpisi in pečati. Napravljeno v Novem mestu 22. septembra 1744.

– Pečatili in podpisali: Andrej Schmutz, tamkajšnji župnik, ter priči Martin Terpin in Ignac Franc Novak.
Orig. papir; 20,5 x 31,8 cm; trije pečati v rdečem vosku; nem. jezik. Priložen tudi prepis.
KANM, f. 34/3, št. 105/1; brez stare signature.

468. 1745, januar, 1., Novo mesto

Carta bianca ⟨zadolžnica⟩ za 350 gld. nemške veljave, ki jih dolguje Ernest grof Paradeiser novomeškemu kanoniku Janezu Kr. Znancu, za kar mu bo plačeval 5-odstotne obresti; v roku četrt leta po predhodni odpovedi pa mu bo povrnil tudi kapital. Izdano v Novem mestu 1. januarja 1745.

– Pripis 1: Dne 19. julija je dobil Paradeiserna "carto bianco" od kanonika Janeza Znanca še 50 gld., za katere mu obljublja, da jih bo vrnil z dolžno zahvalo, kadar koli bo želel. Podpisana grof in grofica Ernestin Alojzija Paradeiser.
– Pripis 2: Ta "carta bianca" je s privolitvijo Volfganga Danijela barona von Erberga, predsednika deželnih svetnikov intabulirana v prvi črni kvatern ⟨zvezek⟩ starih dolgov leta 1760, v petek na dan sv. Silverija, se pravi 20. junija pod črko L 20, kmalu po deseti uri dopoldne.
Uradni prepis, potrjen od kresijskega urada Novo mesto 5. aprila 1840; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/2. Orig. obeh pripisov je v KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/5.

469. 1745, februar, 16., Stična

Menjalna pogodba med stiškim opatom Viljemom Kovačičem in novomeškim proštom Antonom Gothardom baronom Erbergom za dva podložnika. Stiški opat prepušča novomeški proštiji svojega podložnika Matijo Langerja, da lahko z njim razpolaga kot s svojim podložnikom, proštija pa prepušča Stični svojega podložnika Miho Krauzerja. Pogodbo izpričujeta dve enako se glaseči listini, katerih vsaka nosi podpis nasprotne stranke. Napravljeno v Stični 16. februarja 1745.

Orig. papir; 21,7 x 33,5 cm; lep pečat stiškega opata Viljema Kovačiča v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 14; stara sign. J N° 10 (poleg prečrtano 50).

470. 1747, april, 20., Ljubljana

Grof Seifrid Baltazar Gallenberški *(Seyfridt Waltheßer graff und herr von Gallenberg)* prezentira Antonu Gothardu baronu Erbergu iz Dola *(von Erberg zum Lusstall)*, poverjeniku deželnih stanov in novomeškemu proštu, na beneficij sv. Barbare v Novem mestu po smrti prejšnjega beneficiata Antona Kostelca *(Costellez)* v skladu z ustanovno listino novega beneficiata duhovnika Avguština Kostelca *(Castellez)* ter prosi prošta, da ga potrdi in dá umestiti, kakor je običaj. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Listina izdana v Ljubljani 20. aprila 1747.

Orig. papir; 21,7 x 33 cm; lep gallenberški pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 15; brez stare signature.

471. 1748, marec, 9., Podsreda

Janez Seifrid Apfaltrer prezentira kot odvetnik župnije Polšnik s patronatsko pravico, Antonu Gothardu baronu Erbergu, gospodu v Stari Loki, proštu v Novem mestu in dolenjskemu arhidiakonu *(in Vnter Crein in der wündischen Mark)* po resignaciji Janeza Krstnika Miheliča *(Michellitsch)* za novega župnika ali vikarja v Polšniku dosedanjega kaplana v Mokronogu Antona Grilca *(Grilz)*. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. Izdano v Podsredi *(Herberg)* 9. marca 1784.

Orig. papir (2 fol.); 20,4 x 31,6 cm; pečat, vtisnjen v rdeči vosek; nem. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 8; stara sign. D/Polšnik N° 66.

472. 1748, [april⟨?⟩], 24.

Reverz Antona Grilca *(Grilz/Grilliz)*, novega vikarja v Polšniku, ki obljublja proštu Gothardu baronu Erbergu, gospodu v Stari Loki, cesarsko-kraljevemu svetniku in arhidiakonu Dolenjske in Slovenske marke ter predsedniku kranjskih stanov kakor tudi dekanu in kapitlju v Novem mestu vestno izpolnjevanje dolžnosti in pokorščino. Reverz je lastnoročno podpisal in opremil s svojim pečatom. Izdano v Polšniku 24. [...] 1748.

Orig. papir; 21,4 x 32,5 cm; pečat s pečatnim prstanom; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 109; stara sign. D/Polšnik N° 64.

473. 1749, avgust, 22., Hmeljnik

Grof Ernest Engelbert Paradeiser, imetnik gospostva Hmeljnik, prezentira po smrti Antona Kancijana Forlanija novomeškemu proštu Gothardu Erbergu duhovnika Franca Ascha na beneficij "podružne" cerkve sv. Pankracija na ⟨gradu⟩ Hmeljniku in prosi prošta, da ga potrdi in umesti. To potrjuje s svojim podpisom in pečatom. Izdano na gradu Hmeljniku 22. avgusta 1749.

Orig. papir; 20,5 x 30,5 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 11, št. 4; stara sign. D/Hmeljnik N° 75.

474. 1749, november, 29., Rim

Breve papeža Benedikta XIV. *"Omnium Ecclesiarum solicitudinem"*, s katerim ustanavlja apostolski vikariat za avstrijski del oglejskega patriarhata s sedežem v Gorici.

– Regest na hrbtni strani: »Ustanovitev in objava apostolskega vikariata v Gorici *(Errectio et publicatio vicariatus apostolici Goritiae)*.«
Prepis (sočasen, nekolacioniran); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 16; brez stare signature.
Objava: ZZ, št. 11 (1890), st. 161–166; F. M. Dolinar, *Slovenska cerkvena pokrajina* ⟨AES 11 (1989)⟩, str. 43–46, št. 1.

475. 1750, januar, 3., Dolenji Mokronog

Karel Jožef Danijel grof von Reissig, imetnik gospostva in deželskega sodišča (Dolenji) Mokronog, potrjuje, da je hrib, na katerem stoji cerkev Matere božje Sedem žalosti ⟨na Žalostni gori⟩, skupaj z mokronoškim sodnikom in tržnim svetom oz. tržani že pred časom poklonil *(gewidmet und geschenkt)* tej cerkvi, zdaj pa daje častno besedo *(cavaliers-worth)*, da tako tudi ostane. To potrjuje in

izpričuje *(ratificire vnd bezeige)* s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno na gospostvu (Dolenji) Mokronog 3. januarja 1750.

Orig. papir; 20,3 x 30,5 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 29/B, št. 9; stara sign. Q N° 7.

476. 1750, januar, 12., Rim

Konstitucija papeža Benedikta XIV., s katero poziva odpadle redovnike, naj se vrnejo v svoje samostane. Dano v Rimu leta 1750, dan pred januarskimi idami, v devetem letu papeževanja.

– Dva pripisa: (1) 1760 II/6 Pristnost potrjuje s pečatom in podpisom Peter Altaner, tajnik apostolskega nuncija na Dunaju. (2) 1760 V/13 Po naročilu novomeškega prošta objavil frančiškanom in kapucinom Filip Jakob Pugl, kanonik in notar.
Tisk, ⟨4 fol.⟩; 20,5 x 32 cm; vtisnjeni pečat dunajske apostolske nunciature; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 11, št. 5; brez stare signature.

477. 1750, junij, 27., Rim

Breve papeža Benedikta XIV. *"Postquam per alias"*, s katerim imenuje baselskega kanonika Karla Mihaela Attemsa za naslovnega mennitenskega škofa in apostolskega vikarja v Gorici.

– Regest na hrbtni strani: »Postavitev *(constitutio)* apostolskega vikarja v osebi grofa Mihaela Attemsa.«
Prepis (sočasen, nekolacioniran); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 18; brez stare signature.
Objava: ZZ, št. 11 (1890), st. 170–176; F. M. Dolinar, *Slovenska cerkvena pokrajina* ⟨AES 11 (1989)⟩, str. 50–59, št. 3.

478. 1750, december, 25., Rim

Bula papeža Benedikta XIV., s katero podaljšuje odpustek svetega leta.* Kakor v preteklem svetem letu lahko dobijo popolni odpustek verniki, ki se spovedo in obhajajo in ki v naslednjega pol leta petnajst dni zapovrstjo pobožno obiščejo stolnico ali druge tri od ordinarija določene cerkve in molijo za povišanje Cerkve, za izkoreninjenje krivoverstev, za slogo krščanskih vladarjev in za zveličanje krščanskega ljudstva. Dano v Rimu pri Mariji Veliki leta 1750 osmi dan januarskih kalend, v 11. letu papeževanja.

Prepis (sočasni); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 11, št. 6.
* Sveto leto je proglasil papež z encikliko 16. junija 1749. Glej KANM, f. 12, št. 19.

479. [okoli 1750]

Barbara Dolničar *(Dolnitscher)*, vdova po učitelju Primožu, voli še za življenja svojim trem podpisanim otrokom iz tega zakona: Hčerka Marija *(Maria/Miedl)* dobi v sobi stoječo opremljeno posteljo z novo turško odejo in posteljnino, dalje orehovo skrinjo, skrinjo iz mehkega lesa, spalno srajco, flanelasto krilo, jopico kavne barve, cinast vrč, štiri skodelice s krožniki, vse slike, mizo, kuhinjsko posodo in ostalo hišno opremo. Mlajša hčerka Barbka *(Barberl)* dobi ostalo posteljnino v manjši sobi, dve skrinji iz mehkega lesa, modro jopico, že izprano krilo in štiri cinaste skodelice s krožniki. Sin Francelj dobi malo posteljo in posteljnino, "ein flaibes-beth" in pograd s podstrešja, pet cinastih skodelic in štiri krožnike. Od štirih vatlov *(Lucath)* finega lanenega platna *(Leinbath)* naj napravijo Franceljnu srajco in Barbki predpasnik. Preostanek dobi Marija, vendar pripade še majhen kos Franceljnu, ki dobi tudi dve skrinji iz mehkega lesa. Pernate blazine naj si med seboj razdelijo; če kdaj dobijo nazaj cinasti vrč

in dve skodelici, ki so zastavljeni pri Jožefu Rotterju, dobi vrč Francelj, skodelici pa hčerki. 15 gld., ki si jih je mati izposodila od Marije, naj izplačajo iz njene zapuščine. Univerzalni dedič je hčerka Miedl, ki ji pripadajo hiša, podložna kapitlju, in dve njivi. Vendar naj da po materini smrti vso posest oceniti in naj izplača Barbki in Franceljnu, vsakemu po eno tretjino. Prošt Gothard baron Erberg ji mora na račun zaslužka njenega moža izplačati še 106 gld. 47 krc. nemške veljave. Iz tega naj se popravi hiša in poplačajo dolgovi, ostanek pa naj si enakovredno razdelijo Barbka, Miedl in Francelj.

Prepis; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 153.

480. 1751, december, 24., Kostanjevica

Kostanjeviški samostan kot lastnik gospostva Ruperčvrh priznava: (1) da je kapela na Ruperčvrhu postala šmihelska podružnica sv. Jožefa; (2) da javni pristop k tej cerkvi za vedno ostaja prost; (3) da bo gospostvo skrbelo za vso njeno opremo; (4) da bo župnik, ko bo na praznik sv. Jožefa in v nedeljo po prazniku posvetitve šmihelske cerkve imel tu péto mašo po namenu gospostva, dobil iz blagajne gospostva vsakokrat po 1 gld., kar znaša 20 grošev nemške veljave, šmihelski mežnar *(aedituus)*, ki bo spremljal župnika, pa po 5 grošev ali 15 krc. To izpričuje z reverzom, opremljenim z opatovim in samostanskim pečatom in podpisom. Izdano v samostanu "Ad Fontes Beatae Mariae Virginis" pri Kostanjevici dne 25. decembra 1751.

– Podpisana opat Aleksander ⟨Taufferer⟩ in prior Aleksander ⟨Hallerstein⟩.
– Regest na hrbtni strani: »Reverz kostanjeviškega opata in samostana glede kapele na Ruperčvrhu.«
Orig. papir; 21,4 x 31,6 cm; dva pečata v rdečem vosku (pečat opata Tauffererja in pečat samostana z napisom: SYG. MINUS CONV. AD FONT. MARIE); lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 20; stara sign. 39.

481. 1751, december, 26., Lanšprež

Testament Janeza Šimoniča (Shimonitsch), duhovnika v Kostanjevici. Za njegovo dušo naj se opravi 100 maš. Cerkvi, kjer bo pokopan, voli 15 gld. deželne veljave. Želi, da ga pokoplje pet duhovnikov, prvi od njih naj dobi zlatnik, vsi drugi po 2 gld., nosači pa po 2 kvinarja. Cerkvi sv. Jožefa na Lanšprežu voli 5 gld., mežnarju *(aedituo)* 2 kvinarja. Za sedmi dan želi imeti štiri duhovnike, vsak od njih prejme po en goldinar, domači župnik pa dva... Svoje knjige zapušča nečaku *(patruelo)* Mihaelu Smrekarju. Svojemu bratu Jakobu voli 240 gld., sestri Elizabeti in nečaku po 10 gld., nečakoma Matiji in Janezu pa po 20 gld. Lastnoročno napisani testament je potrdil s svojim podpisom in pečatom. Izdano v Kostanjevici 26. decembra 1751.

Prepis., morda orig. ⟨?⟩; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 117.

482. 1752, april, 20.

»Frančišek Karel grof Lichtenberg *(Liechtenberg)* ustanavlja v cerkvi sv. Erazma v Soteski ustanovo tridnevnih ignacijanskih duhovnih vaj ⟨z ustanovno glavnico 2.000 gld.⟩. Dne 20. aprila 1752.«

– Ustanova je bila mišljena kot pomoč duhovniku, da opravi vsakoletne duhovne vaje. Prim. regest št. 496.
Regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva 1758, sign. D/Soteska N° 82.
Prim. KANM, f. 29/A, št. 15, s podatkom o ustanovni glavnici.

483. 1752, maj, 6., Šmarje pri Jelšah

Testament kaplana Jurija Urbnika *(Vrbnigg)*. Če bo umrl v Šmarju ⟨pri Jelšah⟩, želi, da ga pokopljejo v kapeli sv. Mihaela. Zato poklanja župniji 100 gld. Vsak duhovnik dobi pri njegovem pogrebu po en dukat, župnik, ki bo ostale povabil h kosilu, pa 30 gld. Za njegovo dušo naj se opravi 200 maš po 20 krc.; domači mežnar *(mesner)* dobi za zvonjenje 3 gld., mežnarja pri sv. Roku in sv. Barbari pa po 1 gld. 30 krc.; za stroške pogreba in sveče odreja 15 gld., za pomoč novi kapeli sv. Roka pa voli 100 gld. Sorodniki v Studenici so že dobili svoj delež, prav tako tudi žena Florjana Schaberla iz Zibike, vendar ji zapušča še 100 gld.; svoji teti *(mamb)* Tereziji Bračko *(Wratzkin)*, ki služi na gospostvu Petač *(Petatschin in Bischauez)* na Hrvaškem, voli 50 gld., njegovo hišo pa naj uporabijo za kak beneficij, kakor so se že dogovorili. Izvršitelj oporoke naj bo župnik Matevž Vrečar *(Vretscher)*; za njegov trud mu poklanja 24 gld. Svoje maloštevilne knjige zapušča kapucinom, prav tako tudi tri skrinje s perilom. Lastnoročno napisani testament je potrdil s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno v Šmarju 6. maja 1757.

– Podpisani: Jurij Urbnik, kurat v Šmarju, in priče: Matevž Štrukelj *(Strukl)*, spovednik, Matevž Vrečar *(Vretscher)*, župnik, Matevž Rozman *(Roßman)* in Franc Ks. Hasl, kaplan.
Kolacioniran prepis s podpisom in pečatom dr. Frančiška Antona Torte de Grienthalla, infuliranega opata in komisarja pri sv. Juriju pod Rifnikom; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 118.

484. 1753, februar, 10., Mokronog

Po smrti vikarja Jožefa Widmayra, apostolskega protonotarja, prezentira Marija Ana baronica von Formentini, roj. grofica von Cristalnigg, imetnica gospostva Dolenji Mokronog skupaj s trgom Mokronog novomeškemu proštu Erbergu, ki mu glede na župnijo Šentrupert pripada "ius confirmandi, instituendi, installandi", duhovnika goriške škofije Martina Čebula *(Zewulla)*, izkušenega v duhovnih vajah in sploh "von gutten handl und wandl", za vikarja cerkve sv. Egidija v Dolenjem Mokronogu. Prezentacijska listina, opremljena s podpisom prezentatorja, je bila izstavljena v gospostvu in trgu Mokronog 10. februarja 1753.

Prepis; nem. jezik.
KANM, f. 29/B, št. 15.

485. 1754, marec, 29., Šentjošt

Testament Jenžeta Jeniča *(Jensche Jenitsch)*, ki mu je bil za pričo novomeški kanonik Tomaž Blečić. Dušo izroča božjemu usmiljenju in priprošnji božje Matere Marije, telo pa svoji prvi materi zemlji; pokopljejo naj ga v grobnici *(krufft)* župnijske cerkve sv. Mihaela. Tej cerkvi, podružnični cerkvi Device Marije v Stopičah in podružnični cerkvi sv. Jošta poklanja po 10 gld.; za pogrebne stroške in svete maše voli 70 gld.; ženi Marjeti daje dosmrtno stanovanje in 500 gld. nemške veljave; mlajšega sina Janeza postavlja za univerzalnega dediča; starejšemu sinu Matiji daje za njegov študij še 400 gld., neporočeni hčerki Neži pa 300 gld.; vnuku Antonu Plešcu *(Plöschiz)*, sinu pokojne hčerke Katarine, je po materini smrti že dal vola in konja, za dve leti mu je poravnal davke od kmetije in plačal en dukat za zdravila, nakar mu je dal še dva vola in 10 panjev čebel, zdaj pa mu voli še vinograd. Novomeškemu proštu Gothardu Antonu baronu Erbergu, svojemu zemljiškemu gospodu, pa

izroča v varstvo ta svoj testament. Ker ni vešč ne branja ne pisanja, je zaprosil priče, da so potrdile njegovo oporoko. Napravljeno v vasi Šentjošt, 29. marca 1754.

– Podpisani priči: Tomaž Blečič, kanonik, Sigmund Ksaver Langer.
Orig. papir (2 fol.); 23 x 34,5 cm; dva (slabo ohranjena) pečata; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 119/2.

486. 1755, april, 11., Novo mesto

Testament novomeškega kanonika seniorja in Strausovega beneficiata Antona Buloviča *(Wullouitsh)*. (1) Za svoj pokop v grobnici novomeške cerkve sv. Nikolaja voli 40 gld. Bratovščinama Rešnjega Telesa in Rožnega venca voli po 10 gld., cerkvama sv. Antona in sv. Katarine skupaj 10 gld., bratovščini sv. Sebastijana ali sv. Jurija *(oder s. Georgium⟨!⟩)* 10 gld. in prav toliko tudi novomeškim revežem. Vse to se plača od terjatve na njegov kanonikat, njen ostanek pa zapušča otrokom čevljarskega mojstra in novomeškega meščana Jergla Gregoriča. (2) Za maše daje 300 gld., (3) sestri Mariji 100 gld., (4) bratrancu Jožefu pa 50 gld. in 12 svojih panjev čebel od Jakoba Šimiča v Stopičah. (5) Čevljarjevi hčerki Mariji Gregorič zapušča vinograd na Trški gori, drugim trem njegovim otrokom pa vsakemu po 20 gld. (6) Otrokoma krojačice Neže Pelinove daje po 20 gld., (7) nečaku Tomažu Vuloviču *(Wullauitsch)* 100 gld. ter vse knjige, obleko in pisalno mizo. (8) Univerzalni dedič je nečak Mihael, pasarski pomočnik, ki naj dobi obveznico za 100 gld. od pokojnega brata Franca, obveznico za 200 gld. od Ernesta Paradeiserja in vinograd na Trški gori ter vse njegovo pohištvo. (9) Antonu Telmanu, novomeškemu krojaškemu mojstru in meščanu, zapušča kot izvršitelju oporoke 30 gld. (10) Na koncu voli še nečaku Jožefu Lahu 6 gld. (11) Vsak, ki bo prišel na njegov pogreb, naj dobi polič vina, dva ⟨hlebčka⟩ kruha in en groš. To potrjuje s svojim podpisom in pečatom. V Novem mestu, 11. aprila 1755.

– Dva pripisa: (1) Svakinji Elizabeti Bulovič *(Wullautschin)* zapušča še 15 gld. nemške veljave. (2) V omari za obleko *(kleidtkasten)*, v tretjem predalu, se v nogavici nahaja 200 dukatov.
(1) Orig. papir (4 fol. in ovitek); 21,5 x 32,5 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 22; brez stare signature.
(2) Prepis (6 fol.), z obema pripisoma.
KANM, f. 34/3, št. 124.

487. [1754, april], Mokronog

Marija Ana baronica Formentini, nekdanja grofica von Reissig prezentira Antonu Gothardu, baronu Erbergu, gospodu v Stari Loki, doktorju sv. pisma, apostolskemu protonotarju, cesarskemu svetniku in infuliranemu novomeškemu proštu ter arhidiakonu Dolenjske in Slovenske marke, po resignaciji Martina Čebula *(Zewull)* za novega vikarja cerkve sv. Egidija Franca Gregorja Radkoviča *(Radtkhouitsch)*, trenutno vikarja v Šentrupertu. V pričevanje izdaja prezentacijsko listino, opremljeno s svojim podpisom oz. pečatom. Na gospostvu in v trgu Mokronog [...].

– Datum prezentacije in pečat odrezana. Datum prejema na vrhu listine je 26. april 1754.
Orig. papir (del s pečatom in podpisi odrezan); 35 x 24,5 cm; nem. jezik.
KANM, f. 29/B, št. 12; stara sign. Q N° 11.

488. 1755, julij, 11., Gorica

Goriški nadškof Karel Mihael Attems piše Janezu Lužarju *(Luser)*, rektorju cerkve sv. Frančiška na Veseli Gori *(in Freidenberg)* v šentruperski fari, da poklanja tej "baziliki" posebni privilegij eksemptnosti ⟨izvzetosti od jurisdikcije⟩

od župnijske cerkve, tako da ne velja več za njeno podružnico, njega samega pa postavlja po 23 letih skrbnega vodstva te cerkve za njenega administratorja oz. svojega vikarja, za kar je odgovoren le njemu in novomeškemu arhidiakonu. Skrbi naj za večno luč in za drugo... Podeljuje mu pravico, da odvezuje od zadržanih grehov in da za svojo cerkev blagoslavlja svete posode in oblačila ter daje tujim duhovnikom dovoljenje, da lahko tam spovedujejo. To velja do preklica *(praesentibus ad beneplacitum nostrum duraturis.)* Izdano v Gorici v nadškofijski palači 11. julija 1755.

Orig. papir (2 fol.); 20 x 29,3 cm; veliki vtisnjeni Attemsov pečat s podpisom; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 11, št. 10/b; brez stare signature.

489. 1756, februar, 16., Ljubljana

Volf Ferdinand Polz, inšpektor turjaških grofij in gospostev, razglaša Jožefa Eppicha, sina pokojnega Martina Eppicha, turjaškega podložnika iz kočevske grofije, stanujočega v Globodolu *(Tiefenthal)* in poročenega s pokojno Marušo, za prostega turjaškega podložništva *(zehle ihn... der erbholdschafft... ledig und loß)*, tako da se lahko naseli, kjerkoli želi. Jenže Mohorčič *(Machartschitsch)* iz Vavte vasi *(zu Walkhendorff)*, ki je pod jurisdikcijo drugega gospostva, ga je namreč nekoč iz čistega usmiljenja sprejel na svoj dom kot za svojega sina. Zdaj je zaprosil za odpustnico od podložništva *(um entlassung der erbhodschafft)*, ki jo je s tem pismom dobil, saj je bil denar za odkup že vplačan upravniku kočevske grofije Jožefu Karlu Khernu. Zdaj je torej prost podložništva turjaški knežji hiši, "tako da se lahko odseli, se naseli drugam in išče svojo srečo, kjer mu drago." V pričevanje je odpustnico *(endlassungsbrieff)* lastnoročno podpisal in potrdil s knežjim inšpekcijskim pečatom. Napravljeno v Ljubljani 16. februarja 1756.

Orig. papir; 23,5 x 43,8 cm; vtisnjeni pečat; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 127; stara sign. B N° 150, pri čemer je B nad, N° 150 pod regestom.

490. 1756, maj, 10., Novo mesto

Sodnik in svet deželnoknežjega Novega mesta odpuščata od podložništva *(der erbhaltschafft entlassen)* Jerneja *(Jerney)* Lukšiča *(Lugschitz)* ter ga predajata podložništvu novomeške proštije in kapitlja, tako da je od zdaj naprej njihov podložnik. Jernej, sin Jenžeta Lukšiča, kapiteljskega podložnika iz Jurne vasi *(zu Jurendorff)*, se je namreč slučajno rodil v Novem mestu *(in diser stadt casu gebohrn)* in tako postal mestni podložnik. Andrej Rome je plačal mestu za odškodnino določeno vsoto, zato ga le-to zdaj odpušča od podložništva, kar dokazujeta z uradnim podpisom in vtisnjenim mestnim pečatom. Izdano v Novem mestu 10. maja 1756.

Orig. papir; 21,1 x 32,6 cm; vtisnjeni pečat odpadel; nem. jezik; stara sign. 152.
KANM, f. 34/3, št. 128; stara sign. [B] N° 152.

491. [pred 1757]

Prošt, dekan in kapitelj v Novem mestu prodajo Jenžetu Zorcu *(Surz)*, kapiteljskemu podložniku *(rucksass)*, polovično kapiteljsko kmetijo v Šmihelu, ki jo je imel nekoč v zakupu *(müthweis possedierte halbe hueben)* Matevž "Cästiga", in sicer jo dobi v kupno pravo za tri rodove *(auf drey leiber)*. Od nje mora dajati letne dajatve v skladu z urbarjem in opraviti osem dni letne tlake *(robbath)*, tri dni pa biti na razpolago za lovskega gonjača *(ins Raisgejädt besonders zu erscheinen)*. Če to polovično kmetijo v celoti ali delno proda, je dolžan plačati kapitlju deseti

denarič od kupnine in takso. To dokazujejo s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno v novomeškem kapitlju [...]

Prepis, brez datuma; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 262.
– Datacija je le približna. Zanjo sem upošteval načelo konstitucij iz leta 1757 (prim. regest št. 498, točka 10).
– Na hrbtni strani je pripis z datumom 1. april 1783: Za doplačilo 12 kron je Franc Zorc dobil omenjene pol hube v trajno last *(vollig ins eigen verglichen auf ewig)*. Letno mora opraviti osemdnevno ⟨popravljeno: devetdnevno⟩ tlako brez hrane. Prim. regest št. 559.

492. 1757, maj, 12.

Testament Gregorja Pärtla iz Zagorice. (1) Pokopljejo naj ga pri mirnopeški podružnici v Gorenjem Karteljevem. (2) Za njegovo dušo naj opravijo maše za štiri krone po sedem sedemnajstic *(sibzener)*, vsako mašo pa naj plačajo s štirimi beči *(pazen)*. (3) Svojim trem vnučkom Andrejčku, Jančku in Nežki *(Andrezekgh, Jenschekh und Neschkha)* poklanja svoj vinograd, ki spada pod Hmeljnik, skupaj z novinami in pripadajočo zidanico *(gaden)*. (4) Njim in snahi poklanja tudi tretjino svojega žita, tretjino pa svoji poročeni hčeri Anki. (5) Njej daje tudi vinograd v Kneži ji na Loki *(in Kneschia na Loke)*, skupaj z zidanico *(völligen gaden)*. (6) Vnuku Andrejčku poklanja z železom okovani voz, par boljših volov, kravo in zadolžnico za 10 gld. 50 krc. na Koprivčevo *(Kopriuiz)* kmetijo v Kamenici *(Kamenza)*. (7) Ovdoveli snahi poklanja tudi pol vinograda v Karteljevem in pol "gadna". (8) Drugo polovico dobi sin Martinek *(Martinikh)*. (9) On je univerzalni dedič vsega drugega njegovega premoženja kakor tudi dolga Jenžeta Pärtla iz Mirne Peči za vino, kar znaša 12 gld. 20 krc. deželne veljave. Ker pa je še mladoleten, prosi svoje zemljiško gospostvo, da varujejo to njegovo razdelitev *(disposition)*. Ker sam ni vešč ne branja ne pisanja, je poprosil uradnega proštijskega pisarja, da vpričo njegovega spovednika in naprošenih prič v njegovem imenu zapiše ta testament. Napravljeno v vasi Zagorica 12. maja 1757.

– Podkrižani priči: Anton Krašovec in Jakob Mahnič, priči s pečatom in podpisom: mirnopeški kaplan Blaž Vidič (Widitsch) in Jurij Jožef Fischer, zapisnikar.
Orig. papir (4 fol.); 21,2 x 32,2 cm; dva pečata v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 133.

493. 1757, maj, 16., Grm

Franc Avguštin Zois von Edlstein, gospod posesti Grm, Zaboršt *(Forst)* in Graben, zamenja svojega grmskega podložnika Matijo Kovačiča s podložnikom novomeškega kapitlja Matijo Gorencem. Listino potrjuje s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno na graščini Grm, 16. maja 1757. Podpisan Franc Avguštin Zois v. Edlstein.

Orig. papir (2 fol.); 21,5 x 33 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 23; stara sign. B N° 151.

494. 1757, junij, 25., Novo mesto

Karel Mihael Attems, prvi goriški nadškof, opat sv. Petra v Rožacu in v "Topoltza"* *(ad S. Petrum in Rosacis et Topoltza)*, novomeški prošt, baron v Peči *(Pezenstein)* itd., gospod sv. Križa, Ločnika *(Lucinici)*, Podgore, Jazbine, "Palla Crucis", Sv. Jurija itd., dejanski cesarski tajni svetnik itd., imenuje Nikolaja Grudna za župnika župnijske cerkve sv. Egidija v Mokronogu; le-ta se je namreč z napredovanjem prejšnjega župnika Gregorja Rakovca *(Rackoviz)* izpraznila, zato sta zdaj gospostvo in trg Mokronog nanjo prezentirala Grudna.

Attems hkrati naroča dekanu Vincencu Mlakarju, naj uvede Grudna v župnijo, ko bo prisegel v skladu s predpisi tridentinskega koncila. V potrdilo izdal ⟨to listino⟩ v novomeški proštiji ob letni pastoralni vizitaciji 25. junija 1757.

* *Vizitacijski zapisniki goriškega nadškofa Karla Mihaela grofa Attemsa 1753–1774*, zv. 2 (Ljubljana 1991), ima tudi "Topolza", "Topolska", v KANM f. 11, št. 10a, tisk: "Topolcfa". Opatija, ki je ne znam lokalizirati. Vsekakor ni mišljeno Topusko, ki je kot cistercijanska opatija posvečeno Mariji, čeprav tudi za Topusko nastopajo enaki zapisi. Prim. Ivan Ostojić, *Benediktinci u Hrvatskoj* III, Split 1965, str. 216.
– Na hrbtni strani je pripomba: »Namesto pisarniške takse je bilo vplačanih osem zlatnikov za pomoč semenišču, in sicer 12. julija, ko sem bil umeščen za župnika.«
Orig. papir (s tiskano glavo); 32,8 x 22,5 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 134.

495. 1757, julij, 11., Novo mesto

Karel Mihael Attems, prvi goriški nadškof ... imenuje Antona Mattega za arhidiakona novomeškega okrožja z naslednjo obrazložitvijo: Cesarica Marija Terezija mu je zaradi nadškofijske rezidence in zaradi skrbi za obširno nadškofijo ter v pomoč za duhovniško semenišče, ki bo kmalu odprto, podarila novomeško proštijo. Za novomeškega prošta ga je potem *(ad eandem [praepositurام])* potrdil papež Benedikt XIV., vendar pa nikakor ne more stalno bivati v proštiji. Zato želi svojo odsotnost nadomestiti s primerno osebo, za kar je izbral Antona Mattega, ki je že preko dvajset let novomeški kanonik in mestni župnik. Po resignaciji dosedanjega dekana Vincenca Mlakarja 26. junija tega leta so ga na letni seji zbrani kanoniki enoglasno, in on prav tako, 27. junija izvolili za novega dekana, on pa ga zdaj imenuje še za arhidiakona novomeškega okrožja in mu podeljuje ustrezna pooblastila. V dokaz je izdal listino, opremljeno s svojim podpisom in pečatom, in to v času vizitacije v Novem mestu 11. julija 1757.

Prepis; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 135; stara sign. G.

496. 1757, avgust, 31., Stari grad pri Novem mestu

Komisijska razsodba *(commissarischer ausspruch)* v sporu med goriškim nadškofom in novomeškim proštom Karlom Mihaelom grofom Attemsom ter imetnikom gospostva Soteska Volfgangom Sigmundom grofom Lichtenbergom *(von Lichtenberg)* zaradi lovskih pravic *(reyßgejaids)* na Ljubnem *(in Lubenberg)*. Cerkev sv. Vida na Ljubnem pripada šmihelski župniji, kakor sledi tudi iz Valvasorjeve Kronike, iz VIII. knjige njegovega topografsko zgodovinskega opisa, v 2. delu na str. 772, kjer se ta cerkev našteva med šmihelskimi podružnicami. Lovska pravica je kapiteljska. prav tako vinograd in gozd Cerovje *(Zerouje)*. Enako velja za Uršna sela *(Ursna Sella)*, ki so v vikariatu Vavta vas, pa tudi za pristavo na Ljubnem, kar izpričuje potrdilo šmihelskega župnika Petra De Secolija z dne 30. julija 1757 in kar velja tudi za lovsko pravico. O vsem tem govori 116 let star register s cerkvenimi pogrebi itd., a tudi sedanji šmihelski vikar Franz Ksaver Kunz in priče, posebej Matija Schenetsch, ml. in st., Janže Schenetsch, Matija Hrovat, Matija Dular *(Dullar)*, Janže Roshenberger, Jurij Roshenberger, Janže Skrainer, Miha Khum, čeprav nekateri iz Soteske temu ugovarjajo. Reprezentanca in kamera sta tudi izdali ukaz, da se lovski revir popiše in se zanj napiše ustrezna kupna listina. V

potrditev komisijske razsodbe jo je lastnoročno podpisal komisar Janez Sigmund Breckerfeld *(v. Breckerfeld)*. Stari grad, 31. avgusta 1757.

Orig. papir; 21,3 x 33 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 24; neka stara sign. B N° 161.

497. 1757, september, 7., Soteska

Reverz novega župnika Janeza Raniloviča *(Ranilovitsch)* goriškemu nadškofu. Pred nastopom službe bo opravil osemdnevne duhovne vaje, *vsako leto pa tridnevne duhovne vaje v smislu Lichtenbergove ustanove. Vršil bo svoje katehetske dolžnosti, pridigal in maševal, preprečeval bo javna pohujšanja, reševanje težjih primerov *(casus)* bo pisno posredoval arhidiakonu, prihajal bo redno na sinode in izpolnjeval sinodalne sklepe, ohranjal bo cerkveno posest neokrnjeno, trudil se bo, da bo goreč duhovnik in stanoval bo v župnišču. Reverz, izdan v Soteski, potrjuje s svojim podpisom in pečatom 7. septembra 1757.

* Stavek je dodan z drugo roko. Glede Liechtenbergove ustanove prim. regest št. 481.
Orig. papir; 21,2 x 32 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 16.

498. 1757, [s. d.], Novo mesto

⟨Nove⟩ konstitucije novomeškega kolegiatnega kapitlja, ki jih je avtoriziral grof Karel Mihael Attems *(quas authoritate ... Caroli Michaelis... ab Attems... auspiciamur)*, prvi goriški nadškof in sedanji prošt. (1) Molitveno bogoslužje *(horae canonicae, tam diurnae quam nocturnae)* naj vsak dan pobožno opravijo vsi, prošt – kolikor nima hkrati škofovske časti – dekan in kanoniki, a tudi drugi, ki jih veže dolžnost korne molitve, med njimi to še posebej velja za notarja arhidiakonata – če mu le dopušča služba. Dnevne molitvene ure molijo ob tri četrt na deset, večernice pa v zimskem času ob tričetrt na tri, v letnem ob tričetrt na štiri, in to skupaj z učiteljem in učenci *(unacum ludimagistro et scholaribus)*, ob nedeljah, praznikih in vigilijah s koralnim petjem brez orgel; takoj jim sledi kompletorij in po njem matutin s hvalnicami za naslednji dan po že starodavnem običaju. Za to skrbi dekan, ki je zadolžen, da vodi kor *(chorum dirigere)*, skrbi pa tudi za kapiteljski arhiv in knjižnico *(ac tandem archivii capitularis et bibliotecae curam gerere)*. To dela po določenih pravilih, med drugim tudi kaznuje vsakogar, ki izostane, s 6 krc. globe; denar, ki se čez leto nabere, pa naj se porabi delno za plačilo reditelja *(punctatoris)*, ki naj bo po možnosti eden od starejših kanonikov, delno za reveže. (2) Ob sobotah naj se po končanih hvalnicah pojejo litanije Matere božje ob spremljavi orgel. Od nedelje v osmini Rešnjega Telesa do nedelje pred sv. Jernejem, ko je praznik posvetitve te cerkve, naj bo vsako nedeljo čez pokopališče *(ducatur per coemeterium)* procesija z Najsvetejšim in s petjem štirih evangelijev. Vsak ponedeljek, sredo in petek v postu naj se po deveti dnevni molitveni uri pojejo litanije vseh svetnikov po starodavnem običaju skupaj z učiteljem glasbe in dijaki. V skladu z ustanovno listino se vsak dan opravita dve péti maši *(duo officia sive sacra)*, in sicer ena od njih v čast Mariji *(unum quidem votivum BMV et alterum de tempore)*. (3) Prva péta maša naj bo pozimi ob sedmih, poleti ob šestih, zadnja pa po deveti molitveni uri. (4) Ob praznikih so péte maše z leviti, ob glavnih praznikih jo poje prošt, sicer pa dekan ali kanoniki; vsi prazniki so točno našteti. (5) Če mašuje prošt, sta levita kanonika, sicer duhovnika ali klerika. Vsak od njih dobi dva mernika pšenice in polovico od darovanja ob božiču. (6) Ob nedeljah in zapovedanih

praznikih je maša s pridigo. (7) Z marcem se začne ob nedeljah ob pol šestih oz. pozimi ob šestih jutranja kateheza. Začne jo dekan, za njim pa naj se zvrsti vseh osem kanonikov do adventa. Tedaj prevzamejo pridige kapucini, ki jih imajo do božiča. Januarja in februarja zaradi otežkočenega dostopa na kapitelj in mraza kateheze ni. Kateheze naj se držijo Belarmina ali Rimskega katekizma in naj ne bodo daljše od pol ure, da se ljudje ne začno dolgočasiti. Zato naproša *(supplicamus)* frančiškane in kapucine, naj bi v teh dneh začenjali jutranjo mašo uro kasneje. (8) Pri molitvah v koru, pri procesijah na pokopališču v mestu ali zunaj mesta in pri drugih cerkvenih opravilih naj nosijo duhovniki talar z roketo. Kar zadeva plačilo, naj dobi dekan, ki je dobival dozdaj po 100 gld. nemške veljave, za naprej vsako leto na dan sv. Jurija po 150 gld. nemške veljave, kanoniki, ki so dobivali do zdaj po 30 gld. kranjske veljave, pa po 50 gld. kranjske veljave, in to poleg stanovanja, hrane in potrebne oskrbe. Pri tem naj ne pozabijo na uboge in bolne. (9) Poleg župnika, čigar dolžnosti so določene drugje, naj tudi dekan in kanoniki, in sicer vsak po trikrat v določenem tednu, obiščejo bolnike v mestu. Posebna skrb velja bolnim duhovnikom. Med kanonike naj se vsakokrat sprejmejo samo duhovniki, primerni za dušno pastirstvo. Med seboj naj pisno volijo najprej dekana, kakor je običaj v drugih kolegiatnih in stolnih kapitljih, potem zakristana, ki naj skrbi za čistočo v cerkvi, dalje mežnarja *(aedituus)*, ki naj skrbi za zvonjenje, in končno sholastika, ki nadzira učitelja glasbe in njegovo mladino ter skrbi za njihovo pobožnost. Ker trije kanonikati še niso zasedeni, naj jih nadomestijo trije bližnji menzalni župniki kot naslovni kanoniki, ki jih ne vežejo dolžnosti kolegiatne cerkve. Le enkrat na leto naj v talarju in roketi pridejo k večernicam, namreč na dan pred praznikom posvetitve cerkve, drugega dne pa naj prisostvujejo maši za dobrotnike. Da bodo kanoniki stalno primerno usposobljeni za dušno pastirstvo in cerkvena opravila, naj vsi duhovniki in kleriki, ki ne stanujejo več kot pol ure iz mesta, pridejo vsak drugi teden v proštijo na pastoralno konferenco *(conferentia casuum)*, z izjemo julija in avgusta ter posta, ko je čas velikonočnih spovedi. Na konferenci naj najprej eden od kanonikov četrt ure razlaga izbrano poglavje iz rubrik ⟨molitvenih pravil⟩ brevirja ali misala, potem pa naj kdo v vlogi penitenta ⟨spovedanca⟩ razloži kazus ⟨primer iz spovedne prakse⟩, natisnjen v škofijskem direktoriju, drugi, v vlogi spovednika, pa naj ga rešuje, kar naj traja do tričetrt ure. Kar zadeva skupne pobožne vaje, naj vsako jutro vsaj četrt ure meditirajo ali kaj pobožnega berejo. Najmanj dvakrat mesečno naj se tudi spovedo, občasno naj to vidijo tudi ljudje. Vsako leto naj skupaj z mestnimi in sosednjimi duhovniki opravijo v proštiji duhovne vaje, in to najmanj tridnevne. (10) Glede časnih ⟨ekonomskih⟩ zadev določbe niso potrebne, z izjemo te, da naj se v prihodnje kmetije, ki so se do zdaj prodajale na dva do tri rodove *(generationes)*, poslej prodajajo za stalno, tako da pripada kapitlju le "umrščina", se pravi, da dobi dajatev ob vsaki spremembi gospodarja bodisi zaradi smrti, podaritve ali prodaje. (11) Vsako četrtletje naj se dejanski in naslovni kanoniki zberejo na posvet, kaj bi v dušnopastirskem pogledu ali za okras cerkve lahko še storili. O teh sklepih, posebno pa o nesoglasjih, naj ne govorijo okrog. Če se kdo v čem pregreši ali če dekan pri kaznovanju prekorači meje diskretnosti, naj zadevo predložijo proštu ali nadškofu, ki bo o stvari razsodil. V pomembnejših zadevah mora dobiti kapitelj pisno soglasje prošta oz. ga mora o zadevi točno obvestiti. Enkrat letno naj se vsi kanoniki zberejo in dekan naj jim prebere te

konstitucije. Zdaj jih predlagajo v potrditev cesarici Mariji Tereziji. ⟨Brez kraja in datuma.⟩

– Podpisali in pečatili prošt, dekan in osem kanonikov: (1) Karel Mihael ⟨Attrems⟩, goriški nadškof in novomeški prošt; (2) Anton Matteg, dekan; (3) Anton Bulovič *(Wullovitch)*, kanonik senior, (4) Tomaž Blečić, (5) Andrej Pavličič, (6) Janez Avsec, (7) Filip Jakob Pugel, (8) Janez Kr. Znanc *(Snanz)*, (9) Matija Kozlevčar *(Kosleutner)*, (10) Janez Zupan *(Suppan)*, kanoniki.
Prepis; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 130; brez stare signature.

499. 1758, maj, 16., Novo mesto

Zapfova duhovna ustanova. V čast Device Marija in v dušni blagor sebe ter svojih pokojnih žena, Marije Viktorije, roj. von Steinhoffen, in Marije Jožefe, nekdaj vdove von Schidtfeldt, ustanavlja Janez Kr. Zapf *(Zapff)*, doktor obojega prava in zapriseženi deželni advokat, duhovno ustanovo. (1) Za njenega prvega beneficiata imenuje Mihaela Smrekarja ter ga predlaga goriškemu nadškofu Karlu Mihaelu Attemsu v potrditev. (2) Službo naj nastopi 25. julija 1758 in naj vsak teden opravi dve maši: eno v cerkvi novomeških kapucinov "pro gratia finali" ⟨da bi umrl v božji milosti⟩ ustanovitelja, po ustanoviteljevi smrti pa za njegovo dušo in duše njegovih sorodnikov; drugo, v kapiteljski cerkvi sv. Nikolaja, pa za njegovi pokojni soprogi. (3) Obema cerkvama naj beneficiat vsako leto na dan sv. Janeza Kr. plača po 2 gld. nemške veljave, vsako leto pa naj na dan ustanoviteljeve smrti razdeli med uboge 1 gld. (4) Potem ko bo beneficiat Smrekar umrl, naj ga nadomesti kak njegov sorodnik ali naj opravljajo maše kanoniki. (5) Za ustanovo določa letnih 40 gld. obresti od kapitala 2.000 gld., naloženega pri grofih Paradeiserjih na Hmeljniku. Ker upravlja Smrekar tudi Zapfovo gospodarstvo, mu dodatno obljublja brezplačno hrano in stanovanje v svoji hiši v Novem mestu, za plačo pa bo dobival po 100 gld. na leto. (6) To velja, kolikor ostane. (7) Če bi grof Paradeiser glavnice ne želel obdržati, naj jo s soglasjem goriškega nadškofa in kapitlja naloži na drug primeren kraj. Končno prosi Zapf nadškofa in kapitelj, da ustanovo potrdita. V večno potrdilo in zagotovilo izdaja to ustanovno listino v dveh izvodih, se pravi za kapiteljski arhiv in za beneficiata. Obe listini je potrdil z lastnim podpisom in pečatom. Napravljeno v Novem mestu 16. maja 1758.

(1) Orig. papir (4 fol.); 23,3 x 34,3 cm; pečat izstavitelja v rdečem vosku in pečat kapitlja, vtisnjen čez papir; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/3a.
(2) Insert v listini z regestom št. 560, izdani 15. januarja 1785.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/9.
(3) Uradni prepis, kolacioniran 6. julija 1789 od novomeške kresije.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/3b.

500. 1758, avgust, 31., Gorica

Goriški nadškof potrjuje Mihaela Smrekarja *(Smreiker)* za beneficiata pri beneficiju sv. Nikolaja, ki ga je pred kratkim *(novissime)* v novomeški kapiteljski cerkvi ustanovil doktor obojega prava Janez Zapf *(Zapff)*, beneficiata pa je nanj prezentiral novomeški dekan Anton Matteg. V dokaz itd. Izdano v Gorici v nadškofijski palači 31. avgusta 1758.

– Prepis prepisa Antona Mattega, kolacioniran od arhidiakona Jabacina 17. maja 1762; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 11, št. 10/e.
– Dodatna opomba: Po Smrekarjevi smrti je ostal beneficij nezaseden. Goriški nadškof Attems je zato 18. oktobra 1762 pisal novomeškemu kapitlju, naj poskrbi, da se prezentira naslednik, če ne gre drugače, tudi s pomočjo svetne prisile *(brachio saeculari)*. Prepis pisma v: KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/3c.

501. 1759, januar, 1., Hmeljnik

Državni grof Ernest Paradeiser *(deß h. Röm reichs graf von Paradeiser)*, imetnik gospostva Hmeljnik itd., naznanja, da se je njegov brat Hanibal, nekdanji imetnik graščine Neuhof *(des guetts Neühoff)*, zadolžil pri Grebinu za 600 gld. nemške veljave, računajoč goldinar na 15 becov ali 60 krc. To glavnico je Grebin namenil novomeškemu katehistu *(einem zeitlichen catehichsten)* za običajni krščanski nauk *⟨prim. regest št. 509⟩*, vzel pa jo je grof Ernest na gospostvo Hmeljnik, da jo bo obrestoval s 5-odstotnimi obrestmi, ki jih bo vsako leto zadnjega decembra izplačeval novomeškemu katehetu po želji v denarju ali v vinu, ki mu ga bo vsakokrat zastonj dostavil, kamor bo želel. Če se gospostvo kdaj odproda ali zamenja, ostane breme 600 gld. pri vsakokratnem lastniku Hmeljnika. Če pa želi, lahko katehet kapital dvigne z napovednim rokom četrt leta ter ga naloži kam drugam. To izpričujeta pečata oz. podpisa *(ferttigung)* obeh ⟨prejemnika in nakazitelja⟩. Napravljeno na gospostvu Hmeljnik 1. januarja 1759.

– Dejansko sta pod listino pečata in podpisa grofa Ernesta in grofice Alojzije Paradeiser. Nakazitelj je podpisan v pripisu 1: To isto priznava Janez Kr. Zapf *(Zapff)* pravni naslednici *(juris velejani(?))* Alojziji grofici Paradeiser *(von Paradÿser)*, kar izpričuje s svojim pečatom oz. podpisom. Napravljeno na gospostvu Hmeljnik 7. maja 1760.
– Pripis 2: 5-odstotne obresti se s tem zmanjšajo na 4-odstotne. Novo mesto 28. maja 1785. Martin Jožef Jabacin.
Orig. papir (2 fol.); 21 x 32,5 cm; z dvema pečatoma Paradeisarjev in dvema pečatoma potrditeljev v rdečem vosku in kapitlja, vtisnjen čez papir; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/4.

502. 1759, januar, 3., Novo mesto

Nadomestna ustanovna listina Belčičeve mašne ustanove. Novomeški prošt, dekan in kapitelj izdajajo potrdilo, ki naj nadomesti ustanovno listino šentruperskega župnika in novomeškega dekana Štefana Belčiča z glavnico 2.000 gld. deželne oz. 1.700 gld. nemške veljave za mašno ustanovo v šentruperski župniji. Belčič je za soglasje pisno zaprosil grofa Sigismunda Krištofa ab Herbersteina, nekdanjega novomeškega prošta, ki mu je 14. aprila 1682 izdal potrditveni dekret za ustanovo, prave ustanovne listine, kakršno je v svoji prošnji obljubil, da jo bo napisal, pa ni mogoče najti. Zato zdaj kapitelj s to listino postavlja in potrjuje Belčičevo ustanovo: (1) Šentruperski župnik in trije kaplani ali vikarji opravijo tedensko vsak po eno mašo na teritoriju župnije. (2) Na dan ustanoviteljeve smrti 1. decembra izmolijo oficij za pokojne, opravijo péto mašo z dvema levitoma ⟨asistentoma⟩ ob spremljavi orgel in libero. (3) Ker daje glavnica zaradi davka na premoženje le še 76 gld. in 30 krc. obresti, naj si za 208 letnih maš med seboj razdelijo 61 gld. in 12 krc., namesto dodatnih 50 maš pa naj od preostalih 15 gld. 18 krc. med reveže, ki bodo prišli k obletni maši razdelijo 3 gld. 49 krc. 2 s. Učitelj glasbe ali organist za spremljavo ter mežnar za zvonenje dobita skupaj 1 gld. 31 krc. 3 s. duhovščina pa dobi za kosilo ta dan 2 gld. 17 kr 3 s. Preostanek, se pravi 7 gld. 39 krc., dobi župnijska cerkev. Če se bo v bodoče davek zmanjšal, naj se povečajo naštete vsote. Da bo to trdneje dežalo, so o tem izdali tri enako se glaseče listine, eno za kapiteljski arhiv, drugo za župnijsko cerkev in tretjo za

dvorno komisijo pobožnih ustanov. Vse je napisal in podpisal dekan in jih opremil z običajnim vtisom kapiteljskega pečata. Napravljeno v novomeški proštiji 3. januarja 1759.

Kolacioniran prepis, napravljen 13. septembra 1787 s podpisom in pečatom prošta Jabacina; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 2.
Prim. Steklasa, *Zgodovina župnije Šent Rupert*, str. 95/96.
– Belčič je ustanovil tudi mašno ustanovo pri kapiteljski cerkvi. O tem glej KANM, f. 32, št. 9.

503. 1759, april, 19., Ljubljana

Novomeški kanonik Janez Zupan *(Supan)*, nekdanji župnik in beneficiat sv. Erazma v Soteski, ustanavlja pri bratovščini Kristusovega smrtnega strahu *(todtangst Christi bruderschafft)* v Soteski ustanovo, za katero namenja obligacijo iz leta 1746 za 600 gld. nemške veljave s 4-odstotnimi obrestmi, sicer pa ji nalaga naslednje obveznosti: (1) Vsakdo, ki želi biti sprejet v bratovščino, se lahko zastonj vpiše vanjo; (2) vsak petek v letu naj se bere maša pri oltarju omenjene bratovščine za pokojne brate in sestre te bratovščine z izrecnim namenom za milost v smrtni uri za vse žive člane; (3) ob kvatrnih nedeljah naj se postavi v cerkvi "castrum doloris" ⟨mrtvaški prt⟩, opravi naj se maša in moli za isti namen; (4) na nedeljo pred vsemi svetimi naj se opravi maša z molitvijo v isti namen; (5) za vseh teh 56 maš je namenjenih 16 gld. 48 krc. od obresti, ki jih bo do svoje smrti dobival sam ustanovitelj, medtem ko dobijo preostanek župnik za štiri péte "libere" in pomožni spovedniki pri bratovščinskih pobožnostih; (6) če bi bilo to breme za župnika v Soteski pretežko, naj ga prepiše na univerzalnega dediča ⟨ki ga bo določil v testamentu⟩; (7) vse to naj se zapiše v treh izvodih, za kapiteljski arhiv, za gospostvo Sotesko in za župnika v Soteski. Listino je potrdil s svojim podpisom in pečatom. Napravljeno v Ljubljani 19. aprila 1759.

Prepis od goriškega ordinariata 7. septembra 1785 potrjenega prepisa; nem. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 12.

504. 1759, junij, 23., Ljubljana

Testament duhovnika Janeza Dimica. (1) Zahvaljuje se Bogu za vse dobrote in ga prosi za milost zveličanja. (2) Pokopljejo naj ga v grobnici pri sv. Petru v Ljubljani z dvanajstimi duhovniki, njegovo telo pa naj nosi osem duhovnikov. Vsak naj dobi pol funta težko svečo in 24 krc. Nato natančno opredeli, koliko naj dobi vsak, ki bo prisostvoval pogrebu. Tridesetim najrevnejšim ljudem naj pri tem izplačajo po 17 krc. itd. (3) V kostanjeviškem samostanu *(Maria Brunn)* naj berejo zanj 300 maš, v novomeškem kapitlju 200, pri frančiškanih 300; župnik v Mokronogu naj opravi 30 in njegov kaplan tudi 30 maš pri sv. Petru, za vsako pa dobi po 17 krc. Dvanajst naj jih kaplan opravi na Blečjem Vrhu, za te dobi po 24 krc. Pri oltarju Rešnjega Telesa v stolnici naj berejo 300 maš po 20 krc. (4) Od glavnice 3.000 gld. pri kranjskih deželnih stanovih voli sestri Mici obresti od 2.000 gld. po 20 gld. letno, ostalo pa njenemu sinu Jakobu Smoletu za štipendijo, če postane duhovnik, pa naj bo za "mizni naslov". Iz tega naj se študira tudi Jakobov bratranec Jožef Lippar iz ⟨Dolenjskih⟩ Toplic *(Depliza)*, vendar največ štiri leta. (5) Po Jakobovi smrti naj ta del glavnice postane ustanova za dva študenta, njegova sorodnika iz njegove rojstne vasi "Podgier" ali vsaj iz Mengša, z njo pa naj upravlja kanonik Schiffrer. (6) Od preostale glavnice 1.000 gld. voli polovico cerkvi v Škocjanu, polovico pa za uboge, ki ne morejo prosjačiti od vrat do vrat. Z denarjem naj upravlja trg

Mokronog, ki mu bo dajal župnik obračun o porabi. O revežih mora voditi točen seznam, za tuje reveže pa ne sme porabiti niti krajcarja. (7) Za otroke sestre Uršule je dovolj poskrbel s tem, da je odkupil njivo za 157 gld. 30 krc. in jo pridružil kmetiji, na kateri živijo, zato nimajo od njega več kaj pričakovati. Leta 1757 je pri gospodu Auerspergu v Šrajbarskem Turnu *(zu Thurn am Hart)* naložil 300 gld. nemške veljave, te voli otrokom svoje sestre, Jerneju in Nikolaju ter Jeri, vsakemu po 100 gld. z obrestmi vred, če pa kdo od njih umrje neporočen, si bosta preostanek razdelila druga dva. Svoji sestri Mici zapušča njivo, ki jo je kupil od bratranca Matevža Novaka za 120 gld. (8) Univerzalni dedič naj bo njegova duša, tako da se za preostanek opravijo zanjo svete maše. (9) Če ne bo umrl v Ljubljani, naj ga pokopljejo kot ubogega duhovnika po krajevnem običaju. (10) Če bi kdo od dedičev ne bil zadovoljen s svojim deležem, naj se mu vzame še ta in naj ga dobi univerzalni dedič, njegova duša. Vse drugo ostane v veljavi. (11) Izvršitelj oporoke naj bo duhovnik Janez Andrej Perger, za kar dobi 30 gld. To izpričuje s svojim podpisom. Napravljeno v Ljubljani 23. junija 1759.

– Podpisani priči Janez Kr. Dominik Kraškovič (Kraskovitsch) in Jožef Jakolič (Jacolitsch), kaplan v samostanu sv. Klare v Ljubljani.
Orig. papir; 20,7 x 32, 5 cm (4 fol.); trije pečati v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 146.

505. 1759, december, 11., Ljubljana

Začasno potrdilo *(interims-schein)*. Filip Jakob Grebin s Hmeljnika daje 200 gld. deželne veljave kot posojilo *(capitalisten-darlehen)* glavnemu deželnemu prejemniku na 5-odstotne obresti od 1. decembra 1759 dalje brez odtegljaja davka na premoženje s četrtletnim odpovednim rokom. To izpričuje s svojim podpisom. Ljubljana 11. decembra 1759.

– Ostali podpisani: Jožef grof Barbo von Waxenstein, podpredsednik urada odbornikov *(Viceamtspraesident)*, Maks Anton baron Polhograjski *(freiherr von Billichgratz)*, glavni prejemnik *(generaleinnehmber)*, in Janez Kr. Rosenfeld *(von Rosenfeld)*, upravnik urada glavnega prejemnika *(General einnehmberamts verwalter)*.
– Grebinovo pismo župniku v Poljanah. Filip Grebin, oskrbnik na Hmeljniku, poklanja sv. Mihaelu v župniji Poljane 200 gld. za mašno ustanovo tridesetih maš na leto, morda pa bo sčasoma prispeval še kaj več. Hmeljnik, 18. januarja 1760.
Prepis iz 18. stol; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 147.

506. 1760, april, 2.

Testament Antona Svetlina, notarja novomeškega kapiteljskega urada. (1) Njegovo telo naj položijo v grobnico novomeške kapiteljske cerkve. (2) Za maše za dušni pokoj voli 30 gld., za vsako naj bo vsaj po 20 krc. (3) Tudi za denar od prodanih knjig in obleke naj se opravijo maše. (4) Po njegovi smrti naj razdele med reveže, v katerih moramo gledati Kristusa, pet kron po sedem sedmakov. (5) Sestri Uršuli voli 15, sestrama Mici in Marjeti pa po 10 kron. Zadnji poklanja tudi 30 vatlov lanenega blaga bakrene barve, ki se nahaja pri njegovem bratrancu Ignacu Verhovšku *(Verhouschegkh)* v (Dolenjem) Mokronogu, če pa so ga že prodali, naj dobi 18 vatlov tistega, ki ga hrani kanonik Pavličič. (6) Polbratu Tomažu voli 10 kron, škornje in 10 boljših srajc. Druge naj si razdele njegove sestre. (7) Možu sestre Uršule poklanja 5 kron, prav toliko tudi svoji mačehi. (8) Bratrancu Antonu Žurbi *(Schurbi)* zapušča tri pare manjših nogavic, en par robcev ter belo nočno čepico; bratrancu Ignacu Verhovšku sedlo, čabrako ⟨konjska deka⟩ *(tschaberaquen)* in volčjo kožo, kleriku

Lavšerju *(Lauscher)* pa suknjo. (9–10) Za univerzalnega dediča imenuje sestro Uršulo, (11) za izvršitelja oporoke pa novomeškega kanonika Janeza Zupana *(Suppan)*. Napravljeno v novomeški proštiji 2. Aprila 1760.

Pripis: Teti Mici *(mamb)*, ženi pokojnega Luke Žurbija *(Schurby)* voli 5 kron, njegovi hčeri Suzani pa svilen robček *(fazanet)*, medtem ko zapušča bratrancu Ignacu Verhovšku še prešito odejo in dve pernici, sestri Uršuli posteljo *(federbeth)*, blazino in odejo *(decken)*, bratu Tomažu pa odejo *(bessern Kozen)*, skrinjo, ki jo ima pri sebi kanonik Pavličič, in železnino *(eysenwerch)* v njej. "Actum ut supra." Podpisani: Anton Svetlin in priči Janez Zupan in Jurij Jožef Fischer.
Orig. papir; 21 x 31,8 cm (4 fol.); trije pečati v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 149.

507. 1760, maj, 26., Novo mesto

Sporazum kanonikov o plačilu stroškov za novo grobnico. Ko se je v času dekana Vincenca Mlakarja leta 1755 kanonik Janez Kr. Znanc *(Snanz)* lotil gradnje grobnice *(cryptae)* in jo končal na svoje stroške, se niso mogli dogovoriti, koliko bo kdo prispeval za njihovo kritje. Zato so prejšnje leto končno prosili prošta Attemsa, goriškega nadškofa, za razsodnika. Na kapiteljski seji 6. februarja leta 1706 pa so kanoniki sklenili, da bodo rešili zadevo sami med sabo. Ugotovili so, da sta bili zgrajeni dve grobnici, ena pri oltarju Rešnjega Telesa za duhovnike, druga pri oltarju blažene Device Marije Rožnega venca za zunanje ljudi *(pro saecularibus)*. Za prvo bodo plačali do jurjevega 40 gld., se pravi vsak po 5 gld. nemške veljave, za drugo pa bodo vzeli 40 gld. iz volila 100 gld. nekega kmeta za ustanovo petih maš na leto, za kar zadostuje 60 gld., ali pa bodo prispevali zanjo iz pogrebne štolnine, če prvo ne bo dovoljeno. Da bi ta javni instrument dobil večjo veljavo, so ga vsi podpisali in opremili s kapiteljskim pečatom v proštijski rezidenci v Novem mestu dne in leta kot zgoraj.

– Podpisani: Anton Matteg, dekan in arhidiakon, Anton Wullauitch, kanonik senior, in kanoniki: Tomaž Blečić, Andrej Pauličič, Janez Avsec, Filip Jakob Pugl, Matija Kozlevčar *(Kosleutsher)* in Janez Zupan *(Suppan)*.
Orig. papir (4 fol., fol. 1–2 popisana); 21,5 x 32,8 cm; z ovalnim kapiteljskim pečatom sv. Nikolaja, ki ima na obodu napis "S NICOLAUS PATRONUS ECCLESIAE RUDOLPHSBERT 1629"; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 27.

508. 1760, junij, 2., Novo mesto

Obljuba novomeških mesarskih mojstrov, da se bodo držali vseh obveznosti do novomeške kapiteljske cerkve, kot so delali njihovi predniki istega stanu, predvsem da bodo vsako leto na drugo postno nedeljo plačali 12 sedemnajstic ali 4 gld. za olje, ob smrti pa bodo za vsakega člana ceha domači plačali po 1 gld. Tudi bandero bodo nosili v procesiji znotraj in zunaj mesta. To izpričujejo s svojimi podpisi in z dostavljenim potrdilom ⟨mesta⟩. Podpisani v imenu ceha: Filip Smrekar, Janez Gregorič, Bernard Pelz in Bernard Novak. Dostavek: Sodnik in mestni svet deželnoknežjega Novega mesta potrjujejo zgornji reverz. Izdano v Novem mestu 2. junija 1760.

Orig. papir (2 fol.); 20,6 x 32,8 cm; dva pečata (pečat mesta in pečat mesarskega ceha); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 26.

509. 1760, julij, 16., Hmeljnik

Grebinova katehetska ustanova ⟨večji del (skoraj tri strani) listine odpade na arengo (uvod), ki razodeva Grebinovo prisrčno ljubezen do otrok⟩:
Filip Grebin ustanavlja katehetsko ustanovo, za katero namenja 600 gld. nemške veljave, ki jih je naložil pri Ernestu Engelbertu grofu Paradeiserju in

njegovi ženi Mariji Alojziji, roj. baronici Valvasor *(a Valvasor)* na 4-odstotne letne obresti. Obresti naj se izplačajo novomeškemu popoldanskemu katehetu vsako leto konec decembra z datumom 1. januarja, in sicer v pomoč za nakup drobnih daril, ki jih bo med letom delil otrokom *(pro emendis munusculis inter pavulos per annum distribuendis)* ter jih tako vzpodbujal k pogostejšemu poslušanju kateheze. Hkrati je katehistova dolžnost, da enkrat mesečno opravi ali da opraviti mašo po namenu ustanovitelja. Ustanovitelj prosi novomeški kapitelj, da ta skromni beneficij *(quamvis leve beneficiolum)* sprejme v svoje varstvo in ga s svojim podpisom ter pečatom potrdi, in sicer v dveh enako se glasečih listinah, katerih ena naj se hrani v novomeškem kapiteljskem arhivu, druga pri cesarsko-kraljevi komisiji za dobrodelne ustanove *(caesareo regiae piarum causarum commissioni)* na Kranjskem. Obe listini je potrdil ustanovitelj s svojim podpisom in pečatom na gradu Hmeljniku 16. julija 1760.

– Pripis 1: Novomeški kapitelj sprejema in potrjuje Grebinovo ustanovo namenjeno za pomoč popoldanskemu katehistu in hkrati sprejema tudi svojo zadolžitev. To potrjuje itd. Izdano v novomeški proštiji 20. julija 1760.
– Pripis 2: Ustanovo sprejema tudi goriški ordinariat, kar glede na svoja pooblastila potrjuje Anton Matteg kot arhidiakon novomeškega distrikta. V novomeški proštiji 22. julija 1760.
– Pripis 3: Imenovano pobožno ustanovo sprejema in potrjuje nadškofijski ordniariat. V nadškofijskem uradu v Gorici, 31. januarja 1785. Podpisan Matija Godina, generalni provikar.
Orig. papir (4 fol.); 21,5 x 32 cm; trije pečati v rdečem vosku in četrti, proštijski, vtisnjen čez papir; lat. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/5. Dodana sta orig. potrdil, o katerih več v regestu št. 468.
– Na vrhu listine je zapis s tekočo št. 136 in datumom 2. decembra 1812: »ricevuto un franco dieci cent. compreso il decimo« s podpisom davčnega prejemnika.

510. 1760, avgust, 16., Polšnik

Anton Grilc *(Grilliz)*, župnik v Polšniku, naznanja, da je nekdanji tamkajšnji župnik Janez Kr. Hostnik *(Hostnig)* v svoji oporoki namenil glavnico 150 gld. nemške veljave, naloženo pri kranjski deželi v Ljubljani s 5-odstotnimi obrestmi za osem letnih maš, ki naj se berejo v omenjeni cerkvi po njegovem namenu. Grilc je te maše vse do sedaj vestno opravljal, ker pa o tem ni bilo doslej pravnega instrumenta, ga s to listino izdaja, in določa naslednje: (1) naj se te maše opravijo vsako leto pri privilegiranem oltarju za dušo ustanovitelja in za duše njegovih sorodnikov; (2) naj od opravljenih maš dobi župnik po 3 gld. 24. kr, mežnar *(aedituus)* pa po 30 krc. Drugo gre za razbremenitev davkov, za sveče in paramente. Listino – v treh enako se glasečih izvodih – podpisuje s svojim podpisom in z imeni ključarjev ter jo potrjuje s svojim pečatom. Izdano v župnišču v Polšniku 16. avgusta 1760.

– Imena ključarjev: Jakob Grošelj *(Groshel)*, Gregor Thori in Gašper Dolinšek *(Dolinseg)*.
Orig. papir (2 fol.); 20,5 x 33 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 16 (prim. tudi f. 29/C, št. 15).

511. 1760, oktober, 3., Gorica

Škof Attems ustanavlja vikariat sv. Štefan pri Žusmu in daje dovoljenje za umestitev prvega vikarja. Za ustanovitev vikariata je zaprosil župnik v Zibiki Sebastijan Urbančič, ob škofovi vizitaciji komisariata Šentjur pri Celju ⟨dne 31.⟩ julija. Nadškof je stvar raziskal, ugotovil, da so ljudje sicer revni in da ni sklada za vzdrževanje duhovnika, vendar je vikariat potreben, cerkev pa primerna in ustrezno opremljena. Ustanavlja torej vikariat s stalnim vikarjem in s podružnicama sv. Janeza Krstnika in sv. Ane skupaj z njunim ozemljem, ki bo od zdaj naprej dajalo desetino in biro ter običajno štolnino vikarju pri sv. Štefanu, ki pa bo moral od tega plačevati ustrezne davke. Župnik Urbančič je s

pismom 8. septenbra že prezentiral Jurija Gašperčiča *(Caspertschitsch)* za prvega vikarja, ki ga šentjurški komisar lahko umesti, pravico prezentacije pa si zanaprej pridržuje goriška nadškofija. Listino je sam podpisal in jo dal potrditi z uradnim pečatom. Izdano v Gorici v nadškofijski kuriji 3. oktobra 1760.

Prepis; lat. jezik.
NŠAI/KANM, f. 11, št. 9.
Prim. A. Ožinger, *Vizitacije savinjskega arhidiakonata goriške nadškofije 1752–1774*, v: Karel M. Attems. *Vizitacijski zapisniki*, zv. 2, str. 527.

512. 1760, december, 20., Novo mesto

Potrdilna listina o ustanovi Filipa Jakoba Grebina. Prošt, dekan in kapitelj naznanjajo, da je Filip Jakob Grebin pred smrtjo zapustil za ustanovo v čast sv. Mihaela, katerega oltar je v župnijski cerkvi v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩, 200 gld. nemške veljave, naloženih pri Kranjski deželi, da bi se njemu v čast vsako leto darovalo 30 maš s po 20 krc. za duše v vicah. Da bo to zanesljiveje držalo, se izdaja ta instrument z naslednjimi določili: (1) Ustanovo *(beneficiolum)* poseduje sedanji župnik Mihael Mihelič, ki ga lahko pri tem zamenja njegov vikar; (2) če bo prinašala glavnica manjše obresti, bo opravil toliko manj maš; (3) če bi glavnice ne hotela obdržati dežela, se ponudi komu drugemu. Za večjo trdnost ustanove se napravijo tri listine, ena za kapiteljski arhiv, druga za župnika Miheliča, tretja za komisijo pobožnih ustanov *(piarum causarum)* v Ljubljani. To izpričujejo z vtisnjenim kapiteljskim pečatom in podpisom, in sicer v c. kr. proštiji Novo mesto 20. decembra 1760.

– Pripis župnika Miheliča, da sprejema ustanovo z vsemi dolžnostmi in ugodnostmi *(cum oneribus simul et emolumentis)*. To izpričuje s svojim podpisom in pečatom. V župnišču v Poljanah, 19. marca 1761.
Orig. papir, 4 fol.; 21 x 31,5 cm; ovalni pečat proštije (sv. Nikolaj iz leta 1629), vtisnjen čez papir (fol. 3r), in pečat župnika Miheliča (fol. 3v) v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 25/B, št. 5.

513. 1761, februar, 19., Mirna Peč

Testament mirnopeškega župnika Blaža Vidiča. (1) Želi, da ga pokopljejo na mirnopeškem pokopališču in (2) zanj opravijo rekviem ter péto mašo, pa še toliko maš, kolikor bo duhovnikov. (3) Svojemu bratu Matevžu zapušča 30 gld. nemške veljave, otrokoma svoje pokojne sestre pa 300 gld. deželne veljave, ki jih je v gotovini posodil njihovemu očetu Luki Kuresu za odkup zemljišča, o čemer priča pri njem nahajajoča se listina. Teti Doroteji Dobrin *(Dobrinkin)* in njenim otrokom daje 50 gld. nemške veljave, ki naj si jih v enakih delih med seboj razdelijo. (4) Župnijski cerkvi in podružnicam zapušča 100 gld., mednje naj jih razdeli njegov naslednik. Bratovščini sv. Filipa Nerija v Ljubljani podeljuje zadolžnice za 105 gld. (5) Izvršitelj oporoke dr. med. Peter Nikolaj Jurko *(Jurkho)* dobi 150 gld. (6) Univerzalni dedič naj bo "Invalidenhaus", frančiškanom in kapucinom pa voli po 30 gld., za kar naj se v obeh samostanih opravi po 90 maš. Vse svoje knjige poklanja novomeškemu kanoniku Francu Ašu *(Asch)*, brevir in talar pa poklanja svojemu vikarju Jožefu Aršniku *(Arschniku)*. To potrjuje s svojim podpisom oz. pečatom in s podpisi oz. pečati prič. Napravljeno v župnišču v Mirni Peči 19. februarja 1761.

Pripis: Carta bianca ⟨zadolžnica⟩ za 100 gld. od gospe von Sallenstäin *(von Sallenstäin)* se kot zastava nahaja pri vikarju Jožefu Aršniku. Podpisani: Blaž Vidič *(Widitsch)*, Franc Žerovec *(Scheroviz)*, kaplan, in ⟨Ernest⟩ Leopold Fričko *(Fritschkho)*.
Orig. papir; 20,5 x 33 cm; trije pečati v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 156.

514. 1761, oktober, 3., Soteska

Janez Pšenica *(Pscheniza)*, mlinar v Peščeniku *(zu Peschenig)* pod gospostvom Soteska, ustanavlja pri župnijski cerkvi sv. Erazma v Soteski večni beneficij *(ein ewiges beneficium)* 24 letnih maš, in sicer z glavnico 300 gld., naloženo 1. oktobra 1759 pri cesarici, deželni knežnji, tako da se bo iz obresti od 1. oktobra 1762 dalje bralo zanj oz. za njegovo dušo in za duše njegovih po 24 maš na leto pri privilegiranem oltarju; kar ostane od obresti, pa naj se porabi za svečavo. Ker sam ne zna ne brati ne pisati, je dal napraviti dva izvoda, ki sta ga pečatila in lastnoročno podpisala Franc Karel grof Lichtenberški kot patron cerkve sv. Erazma in Sigfried grof Lichtenberški kot priča. En izvod dobi novomeški kapiteljski arhiv, drugega pa gospostvo Soteska v večen spomin. Napravljeno na gospostvu Soteska 3. oktobra 1761.

– Pripis 1: Podpisani Anton Haan, župnik v Soteski, potrjuje, da je 1. oktobra 1759 prejel od pokojnega Janeza Pšenice v posodo 300 gld., 3. oktobra 1761 pa jih je naložil kot c. kr. posojilo za omenjeno ustanovo 24 maš na leto, ostanek pa za voščene sveče. To izpričuje s svojim podpisom. Napravljeno v Soteski 5. januarja 1785.
– Pripis 2: Župnik in beneficiat Anton Haan je dobil 1. oktobra 1761 od Janeza Pšenice omenjeno obligacijo, vezano do 1. avgusta 1768, ko bo prepisana na deželo Kranjsko.
Prepis prepisa, potrjenega od goriškega ordinariata 4. februarja 1785 s podpisom Matije Godine, namestnika generalnega vikarja *(provicar. generalis)*; nem. jezik (dva izvoda, eden brez Haanovega pripisa).
KANM, f. 29/A, št. 11.

515. 1762, april, 29.

Martin Jožef Jabacin, doktor svete teologije, apostolski protonotar, dekan kolegiatne cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu, arhidiakon za Dolenjsko in Slovensko marko itd., daje Antonu Lauscherju pravico, da odvezuje od pridržanih grehov. To potrjuje z listino, opremljeno z arhidiakonovim podpisom in pečatom. Urad novomeškega arhidiakonata 29. aprila 1762.

Na hrbtni strani pripis dveh podaljšav jurisdikcije (1) do 1766 in (2) do prihodnje sinode.
Orig. papir s tiskano glavo (robovi poškodovani); 23,5 x 33 cm; pečat s proštijskim grbom, vtisnjen čez papir; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 163.

516. 1762, avgust, 22., Brežice

Ženitna pogodba med Antonom Tiringerjem *(Thiringer)*, članom notranjega mestnega sveta deželnoknežjega mesta Brežice *(Rain)*, in Marijo Ano, roj. Znanc *(Snanzin)*: Nevestina dota je 250 gld. deželne veljave, ženin, vdovec, pa s svoje strani doda 500 gld. in še dodatnih 50 gld., s katerimi bo lahko nevesta v primeru, če ji mož umre, preden dobita otroke, prosto razpolagala. To potrjujejo s svojim podpisom in pečatom ženin, nevesta in priči. Mesto Brežice, 22. avgusta 1762.

– Podpisani: Antoni Tiringer, kirurg, in priči: Franc Simon Orešnik *(Oresnikh)* ter Karl Pauer⟨?⟩, član mestnega sveta.
Orig. papir; 21 x 32 cm; trije pečati v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 167.

517. 1763, oktober, 31., Ljubljana

Marija Terezija naznanja: (1) Janez Kr. Dimic *(Dimiz)*, nekdaj župnik v Gorenjem Mokronogu in kasneje novomeški kanonik, je v svoji oporoki, v 6. točki, zapustil glavnico 1.000 gld. za dve pobožni ustanovi: polovico je volil župniji Gorenji Mokronog ⟨danes Trebelno⟩, polovico njenim ubožcem, ki zaradi bolezni ne morejo prosjačiti od vrat do vrat, za glavnico in obresti pa naj

skrbi trg Dolenji Mokronog *⟨citat – glej regest št. 504⟩*. (2) Cesarska komisija za pobožne ustanove je zadevo raziskala in ugotovila, da ustreza predpisom. (3) Dobila je tudi reverz župnika župnije Gorenji Mokronog Bertolda von Höfferna *(Berthold von Höffern)* z dne 14. maja 1763 za 1.000 gld. *⟨ki ga dobesedno navaja⟩*. (4) Ker spada župnija Gorenji Mokronog pod patronat kostanjeviškega samostana, je izposlovala od njega sprejemno listino, izdano v kostanjeviškem samostanu 23. maja 1763 *⟨ki jo dobesedno navaja⟩*. (5) Po vsem tem, ko so bile naročene originalne listine na ustreznih krajih in je bila glavnica pri deželi 1. maja 1763 pravilno naložena na 5-odstotkov, potrjuje torej to pobožno ustanovo in izstavlja o tem potrdilno listino v štirih enako se glasečih izvodih, da jih shranijo: kapitelj, župnija Mokronog, kostanjeviški samostan in pisarna komisije za pobožne ustanove. Izdano v glavnem mestu Ljubljani 31. oktobra 1763.

– Pod listino pripis: Po c. kr. naročilu svet reprezentance in kamere vojvodine Kranjske. Feliks Erazem Ziegler.
Orig. papir (4 fol.); 25,5 x 36,5 cm; čez papir vtisnjen cesarski pečat (s premerom 7,5 cm); nem. jezik.
KANM, f. 29/B, št. 14.

518. 1764, januar, 26., Gorica

Goriški nadškof Karel Mihael Attems razglaša Sv. Štefana pri Žusmu za samostojno župnijo, potem ko ga je 31. julija 1760 s soglasjem župnika iz Zibike razglasil za kuratni vikariat, za kongruo ⟨plačo⟩ vikarja pa odredil dohodke vasi, ki pripadajo cerkvam sv. Štefana, sv. Janeza in sv. Ane, in sicer tako, da se skupni davki obeh sedanjih župnij razdelijo na pol. Nova župnija je od Zibike neodvisna, podložna je le komisarju v Šentjurju ⟨pri Celju⟩. Kot izraz spoštovanja in kot nekakšno odškodnino pa naj novi župnik vsako leto na praznik sv. Jerneja plača župniku v Zibiki 30 gld., ob žegnanju pa pokloni cerkvi v Zibiki šest funtov sveč iz belega voska, kar naj velja za večne čase. V potrdilo itd., izdano v Gorici v nadškofijski kuriji 26. januarja 1764.

Sočasni prepis vidimusa, datiranega s 5. februarjem 1764; lat. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 10.

519. 1764, marec, 7., Novo mesto

Kupna pogodba med kapitljem in nemškim viteškim redom za staro hišo nemškega viteškega reda, imenovano "alt teütsch ordenshauß", ki leži pri cerkvi sv. Jurija v Novem mestu in je podložna mestu *(der gemeinen stadt Rudolphswerth mit aller herrn anforderung unterworffen)*, z vsemi vrtovi in travniki, mejami in mejniki *(mit Rein und Stein umfangen)*, kar nemški viteški red za določeno vsoto denarja nepreklicno proda kapitlju, tako da bo poslej kapitelj z njo razpolagal kot s siceršnjo svojo lastnino *(als wie sonst mit sein frey eigenthumlihen guth)* z edinim pridržkom, da za vsako spremembo potrebuje soglasje magistrata in da plačuje za letni davek in kontribucijo 3 gld. 20 krc. 1 s. nemške veljave, dokler bo ostalo pri sedanji nakladi *(anschlag)*. To kupno pismo naj se dobesedno prepiše v novo zemljiško knjigo *(in das städtische neüe grund oder verwörfungs buch)*. V pričevanje je listina opremljena s pečatom nemškega viteškega reda *(ritterlichen teütschen orden)*, z običajnim večjim mestnim pečatom ter z običajnim kanclijskim podpisom. Izdano v Novem mestu 7. marca 1764.

Orig. papir; 22,3 x 34 cm; pečat deželnega komendatorja v rdečem vosku in vtisnjeni pečat Novega mesta; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 171.

520. 1764, marec, 26., Novo mesto

Mestni sodnik in svet deželnoknežjega Novega mesta naznanjata, da je nastal januarja 1764 pri justifikaciji Jere Bradaševke *(Bradaschoukha)* spor med mestnimi podložniki Cegelnice *(Züglhütten)*, ki so bili edini dolžni dati potrebno orodje za izvedbo smrtne obsodbe *(zu vollziehung deß hochen und scharffen gerihts allein)*, kakor je bil vedno običaj, in med kapiteljskim podložnikom Jožefom Muhičem *(Mühitsch)*, ki so mu nasilno vzeli kolo, na katero sta bili pribiti delinkventkini glava in roka. Zato je kapiteljsko gospostvo zahtevalo od mesta poravnavo Muhiču nastale škode in zadoščenje za nasilje mestnih podložnikov. Mesto torej daje pisno zagotovilo kapitlju in njegovim podložnikom, da v podobnih sodnih zadevah nikoli ne bo zahtevalo od njih najmanjše usluge. Listina je potrjena z navadnim mestnim pečatom in običajnim uradnim podpisom. Napravljeno v Novem mestu v mestni hiši 26. marca 1764.

(1) Orig. papir (poškodovan); 22,8 x 36 cm (2 fol.); vtisnjeni pečat Novega mesta tipa H*(morda vendarle malo večji); nem. jezik.
(2) Sočasni prepis.
KANM, f. 34/3, št. 173 (orig. in prepis).
Prim. I. Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, str. 142.
* Prim. B. Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta*, v: Novo mesto 1365–1965, str. 126.

521. 1764, maj, 12., Rim

Frančišek Nikolaj Angel Marija Landini iz Firenc, eremit iz reda sv. Avguština, naslovni porfirski škof, prefekt apostolskega sakrarija in asistent apostolskega sedeža, izpričuje, da je košček kosti sv. papeža Pija V., ki ga poklanja kot darilo, vzet z avtentičnega kraja, položen v srebrn relikviarij ovalne oblike in pokrit s kristalom, povezan s svileno vrvico rdeče barve ter zapečaten. Listina je potrjena s škofovim pečatom in podpisom. Dano v Rimu 12. maja 1764.

Orig. na tiskanem obrazcu; 25 x 17 cm; vtisnjeni pečat izstavitelja; lat. jezik.
KANM, f. 18, 8.

522. 1764, december, 26., Bistra

Izjava Filipa Jakoba Pugla po trinajstih mesecih preizkušnje *(noviciata)* glede svojega "skromnega" imetja *(cum levissima mea substantia secundum statuta disponere)*. Najprej odloča, da ostane v veljavi testament *(dispositionem)*, kakor ga je napravil pred vstopom v red. Za dva habita in perilo *(lineamentis)*, dobljeno v noviciatu, določa 47 gld., za habit pri zaobljubah pa 100 gld. deželne veljave, vendar naj ostane ta denar deponiran za njegove druge izredne izdatke. Za trenutne večje potrebe *(pro hic et nunc magis extraordinariis necessitatibus)* določa 40 gld., patru prokuratorju daje za reveže 10 gld., čevljarju *(sartori)* Antonu namenja 15 gld., svojemu instruktorju p. Gabrijelu 10 gld., svojemu nečaku kleriku Ignaciju Bačerju *(Batscher)* za popotnico in manjše izdatke 20 gld. ter za služinčad *(famulitio de primo ad ultimo)* 50 gld. Dalje namenja patru prokuratorju svoj plašč *(clamidem)*, podšit z lisičjim krznom, lekarnarju pa *(pharmacopollae)* svojo vijolično obleko *(vestem)* in spodnjo haljo *(cum subuncula)* črne barve s prošnjo, da mu pomore v potrebi. Relikvije sv. Boštjana želi pokloniti kaki cerkvi, kjer častijo tega mučenca, a zaenkrat naj mu jo še dovolijo imeti za lastno pobožnost. Odreka se vsemu, kar je prinesel s seboj v red, obenem pa prosi za dovoljenje, da lahko uporablja svoje nekdanje stvari. Nazadnje prosi za rožno olje *(pro oleis florum)*, za mrežo proti muham in za vrata nad stopnicami.

Izdano v Bistri *(in Freydenthall)* 26. decembra 1764. Filip Jakob Pugl, nevredni kartuzijanski novinec, l. r.

Dodatek: Volilo nečakom in cerkvam novomeškega arhidiakonata. Nečakoma in nečakinjama, ki so še mladoletni, voli 200 gld. v obliki dveh zadolžnic po 100 gld., ki jih ima pri mesarju *(Ianionem)* Frančišku Kalčiču *(Calziz)* in pri krznarju *(pellionem)* Janezu Bačerju *(Batšcher)*. Za izvršitelja oporoke določa kanonika Janeza Avseca *(Aussez)*. Nečakinjama Mariji in Elizabeti daje zlat prstan in koralde, Frančiški Smolnikar⟨?⟩ *(Smelikerin)* voli njivo pri jezeru, a ne kot doto. Košaro *(cistam)* iz svoje sobe voli nečakinji Mariji Bačer *(Batscherin)*, zraven pa še 10 gld. Nečaku Ignaciju Bačerju voli vse knjige in obleko iz velike omare. Zapušča mu tudi palico s srebrnim vozlom *(nodo)* in zimsko obleko črne barve, ki jo bo poslal iz Bistre, črno platneno ogrinjalo *(pallium)* in dvoje svilenih dokolenskih ovojev *(tibialia)*, ki naj jih dobi šele ob novi maši, prav tako novi talar in letno ogrinjalo za semenišče ter 20 gld. za popotnico domov in nazaj v Gorico. Dolgove pokojnega gospoda Kerna in glavarja barona Erberga zapušča mlajšim načakom. Cerkvi blažene device Marije v Smolenji vasi voli 8 gld., cerkvi sv. Kozma in Damijana v Dolžu *(in Dolo)* 4 gld., Marijini cerkvi v Mehovem ⟨Podgrad⟩ 4 gld.; novomeškim cerkvam sv. Antona 5 gld., sv. Katarine 9 gld. in sv. Jurija 3 gld., ubogim v špitalu 2 gld., ubogim v mestu 4 gld., gospodu Fretschererju 60 gld., gospe Miller 4 gld., svojo veliko omaro na hodniku voli kolegiatni cerkvi sv. Nikolaja. Za univerzalnega dediča določa uboge in duše v vicah. V ta namen naj se porabi vse preostalo. S svojim podpisom potrjuje, da je vse skladno z njegova voljo in potrjeno od predstojnika. Izdano v Bistri 26. decembra 1764.

Orig. papir; 16,5 x 22 cm (8 fol.); brez pečata; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 178.

523. 1765, februar, 8., Gorica

Goriški nadškof in novomeški prošt Karel Mihael grof Attems povzdigne cerkev blažene device Marije v Kalobju, nekdanjo podružnico župnije Šentjur ⟨pri Celju⟩ *(sub parochia commissariali sancti Gregorii)*, v samostojno župnijo *(in parochialem et sacramentatam)*, in sicer na prošnjo vernikov zaradi prevelike oddaljenosti od matične župnije, ki je posebno pozimi težko dostopna. Nova župnija obsega vse ozemlje od Kalobja proti župniji Šentjur do Józbin Vrha *(Jasbin Verh)*, proti Planini ⟨pri Sevnici⟩ *(Montpresium)* do Vodic *(Vodize)*, proti Mariji Magdaleni v Slivnici razen Vezóvja *(Wesoviedou)*, proti Šentjurju do Šibenika *(Shibenegg)*, to je do vrat, ki se po domače imenujejo "Hudičeva vrata" *(Teiflsthor)*, se pravi vse ozemlje s hišami in ljudmi v teh mejah, vključno s podružničnima cerkvicama sv. Marjete in sv. Jakoba. V priznanje nekdanje podložnosti župniku v Šentjurju pa naj kalobski župnik vsako leto za jurjevo plača 24 gld. in vsako leto za praznik sv. Jurija pelje svoje župljane v procesiji k nekdanji matični župniji sv. Jurija ter ji poklonil šest pol funta težkih *(medii ponderis)* sveč iz belega voska. Nova župnija dobiva desetino od vina in pšenice ter vrečno desetino svojega ozemlja z običajnimi dohodki od štolnine in vsega, kar je prej spadalo pod župnijo Šentjur, skupaj s tretjino miloščine. Ker bo s tem za novo župnijo dovolj poskrbljeno, naj najkasneje v roku enega leta sprejme še kaplana *(capellanus ab illo curatus assumatur)*, ki naj dobi hrano in tretjino štolnine, od bere, ki so jo prej dajali šentjurškim kaplanom, zdaj pa

pripada župniku, ter dodatnih 20 mernikov pšenice. V potrdilo itd. Izdano v Gorici v nadškofijski kuriji 8. februarja 1765.

Kolacioniran prepis z dne 3. aprila 1816; s pečatom celjskega magistrata in podpisom sekretarja Vincenca Potočnika; lat jezik.
KANM, f. 34/3, št. 181.

524. 1765, avgust, 28., Stari trg ob Kolpi

Testament Mihaela Miheliča *(Mihelitsch)*, župnika v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩. (1) Svojo dušo izroča Bogu v upanju, da bo postala dedič nebeškega kraljestva, (2) telo, ki se bo ločeno od duše spremenilo v prah, pa naj skromno *(absque speciali pompa, conformiter tamen meo statui)* pokopljejo v grobnici *(in crypta)* cerkve sv. Jožefa. Za maševanje naj dobi vsak od domačih po štiri šestice *(sexarii)*, župniki deset, tujci pa po eno krono *(coronatum)* in dodatno šestico v osmini. Za maše voli 300 gld., pridigarju pa namenja en zlatnik. (3) Bratu Marku zapušča vinograd z zidanico in sodi *(cum celario, vasculis et aliis)* v Sodevcih *(in Sodevatz)* z obveznostjo, da odda vsako jesen cerkvi sv. Jožefa štiri vedra mošta *(4 urnas musti)* za zorničarja, ki bo v tej cerkvi opravil obletno mašo. Brat Marko dobi tudi 20 mernikov pšenice *(modii de tritico)* in prav toliko veder vina *(et tot urnas vini)*. (4) Njegova hči Doroteja dobi *(eius filiae Dorotheae dentur)* 20 mernikov prosa in 20 mernikov pšenice, dva para rjuh, tri krave in deset ovac. (5) Vinograd na Sinjem vrhu *(Schweinberg)* z zidanico in dvema sodoma zapušča svojemu služabniku *(servo seu socorello)* Štefanu Valetiču *(Valetich)*, z enim sodom pa razpolaga župnik. Doma naj mu dajo dva tovora vina *(onera vini)* in dva tovora pšenice ter ovčice pri Martinu Medvedu v Sodevcih *(in Sodevatz)*. (6) Bratrancu *(fratruelo)* zapušča svoje knjige, žimnico in dve blazini, rjuhi in odejo ter 40 gld. in spalno srajco. (7) Njive pri Kalvariji voli župniku; če jih bo prodal, naj se denar porabi za okras oltarja sv. Mihaela. (8) Svoji sestri Katarini Brozovec *(Brosovetz)* v Dragi voli 20 gld. Sestričnama, ženi Martina Sterbenca in njeni sestri Luciji, poročeni z Jurijem, voli po 10 gld. in črta vse njune dolgove. Jurij Medved *(Medvet)* iz mesta ⟨?⟩, poročen z njegovo sestro, pa naj dobi 12 mernikov žita. (9) Pri župnijski cerkvi sv. Jožefa ustanavlja jutranjo mašo za 3.000 gld., delno naloženih pri deželi, tako da bo ob nedeljah in praznikih maša ob sedmih za poveljnike in čuvaje ⟨?⟩ *(pro praetoribus et custodibus)*. Ta beneficij naj se podeljuje njegovim sorodnikom do četrtega kolena. (10) Vse čebele voli cerkvi, z izjemo tistih, ki jih imata brat in služabnik v Blaževcih *(in Blasevatz)*, te poklanja njima. (11) Univerzalni dedič je sv. Jožef, župnijski cerkvi Lukovdol *(Lukodolensi)* ⟨na Hrvaškem⟩ pa naj dajo 200 gld. (12) Gospodu Ignaciju Slivaču *(Slivach)* odpušča dolg in mu dodaja še tovor *(unum onus)* vina in tovor pšenice *(tritici)*. (13) Vsak župljan, ki bo prišel na pogreb, naj dobi pšenični hlebček *(panis tritici)* in vedro vina. Sorodniki, to so Jakob Mihelič iz Blaževcev *(ex Blasevach)* ter Mihael, Marko in Pavel Valetič naj dobijo po dva mernika pšenice *(modios duos tritici)*, prosa *(milei)* in ajde *(panici)*. (14) Revežem voli 20 gld., (15) bratovščini sv. nadangela Mihaela v Mengšu en zlatnik, (16) škapulirski ⟨bratovščini⟩ v Moravičkih Selih *(Moravizce in Sella)*, (17) kapeli sv. Rožnega venca v Kočevski Reki in (18) sv. Frančišku Ksaverju v Lukovdolu ⟨na Hrvaškem⟩ voli po en zlatnik. (19) Mežnarjema *(domesticis edituis)* Mihaelu in Janezu namenja za zvonjenje po štiri šestice, drugim, ki bodo zvonili v župnijski in v podružničnih cerkvah, pa po dve. Služabnica Marina Prebilić *(Praebilich)* naj dobi za večletno službo štiri mernike prosa. (20) Cerkvi sv. Jožefa naj dajo 100 gld. za poravnavo dolga. Izvršitelja oporoke naj

bosta Jurij Zaisar in Ignacij Jauth, upravnik gospostva *(praefectum dominii)*. V priznanje jima voli po 20 gld. plačila. Če ta njegova volja ne bi veljala za testament, naj velja vsaj za kodicil ⟨volilo⟩, darovnico zaradi smrti ali kaj drugega s pravno vrednostjo. Napravljeno v župnišču Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩ 28. avgusta 1765. Mihael Mihelič, župnik.

Orig. papir, 2 fol.; 21,2 x 33 cm; pečat s pečatnim prstanom v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 184.

525. 1765, september, 28., Castel Gandolfo

Bula papeža Klementa XIII., s katero na prošnjo goriškega nadškofa Karla Mihaela Attemsa *(ab Attembs)* podeljuje novomeški proštiji, ki ima poleg prošta – sedanjega goriškega nadškofa – še dekana in osem kanonikov, ki so, kakor pravijo, nekoč vsi imeli pravico, da pri bogoslužju nosijo almucijo, v bodoče pravico, da odvezujejo od zadržanih grehov, ter dovoljenje, da poleg rokete z rokavi nosijo tudi vijolično moceto *(rocchettum cum suis manicis et mozzettam)*, podloženo s svilo "kremesinske" barve in s prav takimi resicami in gumbi *(cum as[s]ulis et nodulis)*. Dano v Castel Gandolfu *(in arce Gandulphi)* v albanski škofiji leta 1765, na četrti dan oktobrskih kalend, v osmem letu papeževanja.

Orig. perg.; 59 x 76 cm, plika 6 cm; svinčena bula (papeški pečat); lat. jezik.
KANM, f. 11, št. 15 (s tipkopisom, ki ga je napravil Jože Gregorič za objavo v Križu).
Objava: Križ 11 (1941), str. 43; ponatis: Rast, 1. izredna št. 1994, str. 171–173 (s fotografijo).
Regest: Dragotine, str. 91 št. 29 (s fotografijo).
Barvna fotografija : F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 34.
– Moceta (tudi mozeta) je novejša oblika almucije, to je kratkega ogrinjala z le nakazano kapuco, ki je bila pri almuciji bistveni del (prim. nemško: *Mütze*).

526. 1766, april, 23., Novo mesto

Listina *(Litterae patentes)* s katero arhidiakon Jabacin podeljuje spovedno jurisdikcijo Ignaciju de Portico; potrjena z arhidiakonovim pečatom in podpisom; izdana v Novem mestu 23. aprila 1766.

Orig. papir, s tiskano glavo; 22,5 x 33 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 191.

527. 1766, oktober, 22. Novo mesto

Izvleček treh ⟨ohranjenih⟩ točk ⟨Zupanovega testamenta?⟩ Zupanove ubožne ustanove: (2) Letne obresti [od glavnice 1.400 gld.] pripadajo hišnim ubožcem, domačim in tujim, vendar le tistim v mestu, na sledeči način: (3) Miloščine ne dobe v denarju, marveč ob določenih časih v žitu, in to med seboj pomešano *(zusammengemischtes)* ⅓ pšenice, ⅓ prosa in ⅓ ajde. (4) To naj jim mestni župnik, ki najbolj pozna naravo ubožcev, razdeli kot oče otrokom vsako leto itd. Novo mesto, 22. oktobra 1766. Janez Zupan, kanonik novomeške kolegiatne cerkve.

Prepis z rokopisom prošta Urha (nem. jezik). Urhova pripomba: »Glavnica 1.400 gld. C.M. ⟨konvencijske veljave⟩ v rentni obveznici *(Noten-Rente)* št. 35329 za 1.120 gld. daje letno 47 gld. 4 krc. obresti.«
Prošt Čerin je dopisal s svinčnikom: »24. 7. 1767 je v mrliških maticah še podpisan Zupan. Bržkone, da je umrl 1770.«
KANM, f. 31/3, št. 1/1.

528a 1767, januar, 23., Novo mesto

⟨Prvi⟩ Testament kanonika Janeza Znanca *(Snanz)*. (1) Dušo izroča božjemu usmiljenju, telo pa krščanskemu pokopu. (2) Za univerzalnega dediča imenuje svojo dušo, tako da se preostanek vsega njegovega imetja uporabi za svete

maše. (3) Od svojega premoženja 400 gld. nemške veljave, naloženega 1. januarja 1745 in 1. julija 1758 pri gospostvu Hmeljnik za 5-odstotne obresti oz. po obrestni redukciji za 4-odstotne obresti, voli 300 gld. novomeški kapiteljski cerkvi, kjer naj se opravi zanj po 12 maš na leto. Za obresti od ostalih 100 gld. pa naj se vsak petek prižgeta ena ali dve svetilki *(amplen)* pri sliki Križanega* v kapiteljski cerkvi. (4) Mestnim ubožcem voli 8 gld., Katarini Gornik 8 gld. 30 krc., Mariji Goršin *(Gorschinin)* pa svoje pohištvo. Hkrati ji poklanja tudi 25 gld. 30 krc. nemške veljave, ki ji jih je posodil za nakup Vodopivčeve njive, a zato naj da brati zanj 15 maš. Druge svoje sorodnike je izplačal že za življenja. (5) Za izvršitelja oporoke imenuje kapiteljskega dekana Martina Jožefa Jabacina, ki mu v priznanje za trud poklanja dve vojaški trobenti *(2 feld trompeten)*. Napravljeno v Novem mestu 23. januarja 1767.

* Prim regest št. 444.
Orig. papir (2 fol.); 23 x 34,3 cm; trije pečati v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/6a.
– Prim regest št. 528b. Testamenta nosita isti datum, pisava pa je povsem različna in tudi pečate imata drugačne. Tudi podpisa testatorja se razlikujeta.

528b 1767, januar, 23., Novo mesto

⟨Drugi⟩ testament kanonika Janeza Znanca *(Snanz)*. (1) Dušo izroča božjemu usmiljenju, (2) telo pa stanu primernemu pokopu. (2) Za univerzalnega dediča imenuje svojo dušo, tako da se preostanek vsega imetja uporabi za svete maše. (3) Za maše pri frančiškanih voli 260 gld., za maše pri kapucinih 270 gld., za maše v cerkvi sv. Nikolaja, kjer bo pokopan, pa 210 gld. Obenem daje tudi za maše v Šmihelu, kjer so pokopani njegovi starši, in sicer 30 gld. (4) Mestnim ubožcem v špitalu *(denen hausarmen)* zapušča 30 gld. deželne veljave. (5) Cerkvi sv. Katarine, sv. Antona in sv. Sebastijana v mestu daruje po 2 gld. (6) Katarina Gornikova dobi 10 gld., "Jerni" Znanc, mlinar v Šmihelu, pa 2 gld. (7) Mici Goršin voli vse svoje premičnine, medtem ko je druge sorodnike že vse izplačal. (8) Od obresti 118 gld. deželne ali 100 gld. nemške veljave naj se kupi olje, tako da bosta vsak petek goreli pred Križanim v kapiteljski cerkvi dve svetilki. (9) Cerkvi sv. Antona naj se iz njegove zapuščine izplača 44 gld., saj jih ji dolguje še od časa, ko je bil njen ključar. (10) Mici Goršin je za nakup Vodopivčevih njiv posodil 30 gld. deželne veljave. Te ji poklanja, vendar naj da zato zanj opraviti 15 maš. (11) Za maše za njegovo dušo, ki je univerzalni dedič, naj dajo 400 gld., ki mu jih dolguje grof Ernest Paradeiser. Za izvršitelja oporoke določa kapiteljskega dekana Martina Jožefa. Jabacina, ki mu v priznanje za trud poklanja dve vojaški trobenti. Napravljeno v Novem mestu 23. januarja 1767.

Orig. papir (2 fol.); 22,2 x 33,7 cm; štirje pečati v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/6b.
– Ta in prejšnji testament imata isti datum, pisava pa je povsem različna in tudi pečate imata drugačne. Prav tako se razlikujeta podpisa testatorja.
– Ta testament je precej daljši in bolj dolgovezen od prvega. Pričam je dodan Gregor Janič *(Janitsch)*. Vse besedilo in tudi imena prič so napisana z isto roko, dodan je tudi nepomemben stilistični popravek z Jabacinovo roko⟨?⟩. Zdi se, da so bili pečati dodani kasneje, da bi dobil testament uradno veljavnost.
– Na vrhu je zapis s tekočo št. 138 in datumom 2. decembra 1812 o prejemu takse: »ricevuto un franco 65 cent. compreso il decimo« s podpisom davčnega prejemnika.

529. 1769, maj, 8., Novo mesto

Titulus mensae za posvetitev Janeza Kr. Žagarja:* Ker želi Janez Kr. Žagar, ki je že prejel štiri nižje redove, sprejeti tudi subdiakonat, diakonat in

prezbiterat, in ker nima v skladu s tridentinskim koncilom – 21. zasedanje, 2 poglavje: "Cum non deceat eos..." – cerkvenega beneficija, lastnega premoženja ali rente oz. drugih sredstev za stanu primerno življenje *(honeste vivere)*, je zaprosil, da mu podpisani preskrbijo ustrezno premoženje *(patrimonio)*, se pravi "titulus mensae". Dajejo mu ga (1) oče Andrej Žagar, hmeljniški podložnik, na račun obresti od posesti, in sicer v vrednosti 1.700 gld. nemške veljave, (2) Matija Potočar, novomeški podložnik, od posesti v vrednosti 500 gld. in (3) Jakob Žura *(Schura)*, bajnofski podložnik, od posesti v vrednosti 500 gld. Za večjo veljavnost so prosili zemljiška gospostva, da to listino potrdijo s svojimi pečati. Napravljeno v Novem mestu 8. maja 1769.

* Titulus mensae (mizni naslov) je zagotovilo o ekonomski preskrbljenosti kot pravna osnova za posvetitev v duhovnika. Ime "titulus mensae" je tudi naslov listine, ki to preskrbljenost izpričuje.
Koncept ali prepis⟨?⟩; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 218.

530. 1769, maj, 11., Novo mesto

Arhidiakon Jabacin podeljuje Andreju Janši *(Janzha)*, kaplanu v Polšniku, spovedno jurisdikcijo. V pričevanje je listino podpisal in opremil z arhidiakonatskim pečatom. V Novem mestu 11. maja 1769.

Orig. papir (s tiskano glavo); 23 x 33,5 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 219.

531. 1770, marec, 28., Gorica

Karel Mihael, goriški nadškof, knez rimskega cesarstva, grof Attems, baron v Pezensteinu *(in Pezenstein)* itd., gospod svetokriški *(s. Crucis)*, v Ločniku *(Lucinici)*, Podgori *(Podgorae)*, Jazbini *(Iasbinae)*, Pallacruxu *(Palla-crucis)* in sv. Juriju *(s. Georgii)* itd., dejanski tajni svetnik c. kr. veličanstva itd., potrjuje Antona Wolwiza, župnika v Dolah pri Litiji, za novomeškega kanonika po smrti kanonika Frančiška Moravčarja *(Moraitsch)* in naroča proštu Jabacinu *(Jabacini)*, da ga umesti. V potrdilo itd. Izdano v Gorici v nadškofijski kuriji 28. maja 1770.

– Na koncu Attemsov podpis s pripisom: "zahtevati kanclijsko takso dveh zlatnikov za izgradnjo škofijskega semenišča ⟨v Gorici⟩".
Orig. papir (s tiskano glavo z lepim Attemsovim grbom); 45 x 32,5 cm; vtisnjeni Attemsov pečat; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 11, št. 10/r.

532. 1770 maj, 21., Gorica

Po združitvi župnij Stopiče in Šmihel odstavi nadškof Attems šmihelskega upravitelja Antona Pleskoviča in stopiškega vikarja Frančiška Agorelo ter imenuje in nastavi za novega župnika kanonika Marka Kranjca *(Krainiz)*. Hkrati ga obvezuje, da naj takoj poskrbi, da bo imel Šmihel kaplana, resigniranemu župniku Petru De Secoliju *(Desecoli)* pa naj poleg hrane in stanovanja v župniji plačuje letnih 25 gld. nemške veljave. Za Stopiče naj si po smrti resigniranega župnika vzame kaplana *(cooperatorem)*, ki bo imel naslov vikarja. Arhidiakonu Jabacinu pa naroča, naj sprejme izpoved vere novoimenovanega župnika in naj ga umesti po tridnevnih duhovnih vajah. Izdano v Gorici v nadškofijski kuriji 21. maja 1770.

Orig. papir s tiskano glavo; 43,5 x 33,5 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 230/3.
– O združitvi obeh župnij je bila izdana listina "instrumentum unionis", ki se tu omenja. Njen regest glej v Dodatku, poglavje 3.2, pod datumom 1770 III/28.

533. 1770, avgust, 18., Novo mesto

Blaž Peterca daje župnijski cerkvi v Polšniku 50 gld. nemške veljave s 4-odstotnimi obrestmi za letno mašo, ki naj se vsako leto opravi zanj in za njegove sorodnike na praznik Marijinega rojstva, tako da dobi župnik zanjo 34 krc., drugo naj bo za vosek, vino in paramente. Vpisano v župnijsko matriko. Izstavljeni so trije formularji oz. instrumenti, eden za župnika, drugi za ustanovitelja *(pro legatori⟨!⟩)*, tretji za proštijski arhiv. To izpričuje s svojim podpisom in arhidiakonskom pečatom. V Novem mestu, 18. avgusta 1770.

– Podpisani: dekan in arhidiakon novomeškega okrožja Martin Jožef Jabacin, kanonik in notar arhidiakonskega urada Anton Grilc *(Grilliz)* ter župnik v Polšniku Simon Kordiš *(Cordisch)*.
Orig. papir; 20,8 x 32,5 cm; dva pečata, proštijski vtisnjen čez papir, drugi v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 29/C, št. 11.

534. 1771, april, 21., Novo mesto

Martin Jabacin, dekan in predstojnik kraljevega kapitlja *(des königlichen Capituls)* v Novem mestu, kanonik Anton Grilz *(Grilliz)* kot predstojnk *(directoris)* bratovščine presv. Rešnjega Telesa ter ves kapitelj prodajo Mariji Ani Seellin bratovščinsko hišo in pripadajoča vrtova v prosto last *(ins frey eigen)* z vsem pripadajočim za 160 gld. nemške veljave, tako da jo lahko uživa, zastavi, zamenja ali proda kot lastno posest *(als selbst eigenen guth)*, vendar tako, da ima pri nakupu "ceteris paribus" kapitelj vselej prednostno pravico. Kupovalka je dolžna dajati urbarialne dajatve vsako leto omenjenemu predstojniku, ta pa jih je dolžan oddati mestni blagajni. Seveda pa mora pred vsako spremembo dobiti predhodno soglasje mestnega magistrata. V resnično pričevanje in večjo podkrepitev so listino podpisali in izdali prodajalci, hkrati pa tudi zaprosili mestni magistrat za ratifikacijo od zemljiškega gospoda vsebovanih pogojev. Izdano v Novem mestu 21. aprila 1771. Pripis s potrditvijo mesta 22. aprila 1771.

Prepis; nem. jezik.
KANM, f. 37, št. 5/4.

535. 1774, oktober, 15., Vesela Gora

Testament Mihaela Valla *(Michaelis Walli)*, že 41 let duhovnega pomočnika pri sv. Frančišku na Veseli Gori, napisan 15. decembra 1774. Za glavnega dediča postavlja cerkev sv. Frančiška. Denar naj se porabi za maše, in sicer zanj, za druge duše, ki so jih potrebne, in za tiste, do katerih ima obvezo *(teneor)*. Knjige naj se prodajo, kakor pač morejo *(eo modo, quo possunt)*. Obleko naj razdelijo revežem, talar pa, če se bo kateri ohranil, naj dajo Janezu Žmavcu *(Schmauz)*. Ob pogrebu naj vsak revež dobi groš, da bo molil zanj. Puščavnik, domači služabnik in dekle ter cerkveni hlapec naj dobe po 2 petaka *(quinarios)*. Sorodnica Mica Ciber *(Zibrouka)*, ki stanuje poleg nove trnovske cerkve v Ljubljani, naj dobi eno krono *(coronatus)*, in prav toliko tudi mežnar Irgel pri tej novi cerkvi. Posebej zanj naj opravijo 10 maš. Sirotišnica *(domus pupillorum)* v Ljubljani naj dobi 2 gld. Skromno pohištvo, ki ga ima v sobi, naj dobi cerkev sv. Frančiška Ksaverja. Rektorja cerkve prosi, naj bo izvršitelj oporoke. O njegovi smrti naj čimprej obvesti bratovščino sv. Filipa Nerija v Ljubljani in bratovščino sv. Sebastijana v Novem mestu. "Actum ut supra."

Prepis, kolacioniran 5. aprila 1777 od Aleša "Drescherja", notarja arhidiakonskega urada,. z njegovim podpisom in pečatom; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 23/E, št. 7/5.

536. 1774, december, 9., Ljubljana

Sporočilo dvornega dekreta z dne 19. novembra 1774: Cesarsko deželno glavarstvo na Kranjskem naznanja v cesarjevem imenu Martinu Jožefu Jabacinu, novomeškemu dekanu, in vsemu kapitlju naslednje: (1) Število kanonikov naj se zmanjša na šest, vendar se lahko s povečanimi dohodki spet poveča. (2) Cesar prezentira v času sedisvakance ⟨pred nastopom novega škofa⟩ goriškemu kapitularnemu vikarju dekana Jabacina za prošta, ker je 13 let skrbno vodil kapiteljsko gospodarstvo. Ko bo potrjen, naj dostavi deželnemu uradu vdanostno izjavo in popolni inventar proštijskega imetja. (3) Vsa kapiteljska posest, z izjemo proštovega vrta, naj bi se v skladu z dekretom prodala na licitaciji *(licitando kauflich hindangegeben)*, dohodki pa sistematizirali. Toda ker bi zaradi nizke napovedi ⟨dohodkov⟩ ne bilo pametno posesti prodajati, bo moral prošt skupaj z okrožnim uradom o tem dobro razmisliti. (4) Kanoniška kongrua ⟨plača⟩ bo znašala poslej 300 gld. na leto, prošt pa, ki mora iz svojega vzdrževati notarja, bo dobival 900 gld. Skupna miza se ukine, toda kanoniki naj še naprej stanujejo skupaj v kanoniški hiši. (5) Tudi posest beneficija v Lescah naj se proda na licitaciji, beneficija samega pa ne smejo prenesti ne v Novo mesto ne v Radovljico, marveč mora beneficiat stanovati v Lescah *(in loco)*. (6) Glede ⟨posesti⟩ župnije Ponikva, ki jo je pokojni goriški nadškof odvzel kapitlju in jo razdelil *(dismembrirt)* na štiri vikariate, je treba zaslišati goriški ordinariat in kapitelj ter dostaviti poročilo, s kakšno pristojnostjo je bilo to storjeno. (7) Kapitelj naj pošlje ⟨dvoru⟩ načrt svojih statutov v skladu z ustanovno listino. O tem je bil izdan dvorni dekret 19. novembra, ⟨v Ljubljano⟩ je prispel 7. decembra, njegovo vsebino pa zdaj naznanjajo dekanu Jabacinu in vsemu kapitlju s pripombo, naj dekan, takoj ko bo potrjen, prinese potrdilno listino, da bodo storili vse potrebno za njegovo umestitev. Ljubljana, 9. decembra 1774. Marija Jožef grof von Auersperg, l. r., deželni glavar.

Orig. dopis sporočila o dekretu; nem. jezik. Dodan je nekoliko skrajšan prevod v francoščini.
KANM, f. 14, št. 9 (kot priloga k pismu, ki je v NŠAI/KANM, f. 14, 25⟨B/1⟩.
Dekret, izdan 19. novembra, se verjetno nahaja v arhivu deželnega urada v ARS.

537. 1775, september, 26., Novo mesto

Na dvorno zahtevo, naj se za ustanove, ki še nimajo ustanovne listine, napiše ustrezna ustanovna listina, naznanjata prošt in kapitelj v Novem mestu, da je pokojni kanonik novomeškega kapitlja Janez Kr. Znanc že 20. januarja 1765 določil 400 gld., od katerih naj se za 300 gld. opravi v kapiteljski cerkvi po 12 maš na leto, za 100 gld. pa naj se v skladu s točko 8 njegove oporoke, ki je bila napravljena 23. januarja 1767 in objavljena 25. marca istega leta, poskrbi vsak petek za luč pred Križanim* v kapiteljski cerkvi. To izpričujeta z listino, potrjeno z običajnim pečatom kapitlja, gospostva in arhidiakonata. Napravljeno v Novem mestu 26. septembra 1775.

* Prim regest št. 444.
– Pripis 1: To potrjuje tudi posebna delegacija goriškega ordinariata. Novomeška proštija, 29. septembra 1775. Podpisan prošt Jabacina.
– Pripis 2: Pričujočo pobožno ustanovo sprejema in potrjuje v skladu z ustanoviteljevo voljo nadškofijski ordinariat. Gorica, 31. januar 1785. Podpisan Matija Godina, generalni provikar.
Orig. papir (2 fol.); 23 x 37 cm; ovalni kapiteljski pečat z letnico 1629, vtisnjen čez papir, in dva pečata potrditeljev v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM/Z, f. 45/9, št. 1/7.
– Na vrhu je zapis o prejemu takse: »ricevuto 55 cent. compreso il decimo« s podpisom davčnega prejemnika.

538. 1776, maj, 20., Gorica

Poravnava med proštom Jabacinom in župnikom von Wichtensteinom glede arhidiakonskega naslova. Predhodnik Attems, ki je bil hkrati novomeški prošt in goriški nadškof, je župnijo Šentjur pri Celju leta 1765 podelil Jožefu Schrökingerju *(de Schrökinger)* in ga hkrati imenoval *(deputasset)* za komisarja Novemu mestu podložnih župnij, leta 1773 pa ga je počastil tudi z naslovom arhidiakona. Po njegovi smrti je Rudolf Jožef Edling, sedanji goriški nadškof, imenoval za komisarja šmarskega župnika Antona von Wichtensteina ter mu hkrati podelil naslov arhidiakona. Sedanji novomeški prošt Jabacin se je na to pritožil "frequentissimis litteris", češ da so s tem kršene njegove pravice, in nadškof ga je povabil v Gorico, kjer so nepristranski člani konsistorija zadevo raziskali in dosežena je bila naslednja poravnava: (1) prošt Jabacin se imenuje za arhidiakona vseh inkorporiranih župnij; (2) von Wichtensteinu ostane naslov komisarja v vseh štajerskih župnijah, vendar je podrejen arhidiakonu Jabacinu, ki mu lahko odstopi tudi funkcije, povezane z arhidiakonsko službo; (3) izvzeta je župnija Šentjur ⟨pri Celju⟩ z vikariatoma Slivnica in Kalobje, kjer je imenovan za komisarja Anton de Schwarzhoffen. Listina izdana 20. maja 1776 v nadškofijski rezidenci v Gorici.

– Pripis: Poravnavo je istega dne sprejel in potrdil s svojim podpisom Martin Jožef Jabacin, prošt in arhidiakon.
Orig. papir; 24 x 39 cm; dva pečata v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 249.

539. 1776, december, 24., Mokronog

Ko se je po smrti vikarja Nikolaja Grudna izpraznilo mesto vikarja pri cerkvi sv. Egidija v (Dolenjem) Mokronogu, pošiljajo gospostvo in trg Mokronog infuliranemu proštu in arhidiakonu Dolenjske in Slovenske marke Martinu Jožefu Jabacinu prezentacijsko listino za novega vikarja Franca Bernekarja, potrjeno s svojim pečatom. Izdano na gospostvu in v trgu Mokronog 24. decembra 1776.

Orig. papir, 2 fol., spodnji rob drugega lista s pečatom in podpisom odrezan; 22,5 x 33,3 cm; nem. jezik.
KANM, f. 29/B, št. 18.

540. 1777, januar, 25., Rim

Frančišek Nikolaj Angel Marija Landini iz Firenc, eremit iz reda sv. Avguština, naslovni porfirski škof, prefekt apostolskega sakrarija in asistent apostolskega sedeža, izpričuje, da je košček kosti sv. Antona, opata, ki ga poklanja, vzet z avtentičnega kraja, položen v kositrni relikviarij ovalne oblike in pokrit s kristalom, povezan s svileno vrvico rdeče barve ter zapečaten. V dokaz *(fidem)* izdaja pričevalno listino *(literas testimoniales)*, opremljeno s svojim podpisom in pečatom. Dano v Rimu 25. januarja 1777.

Orig. na tiskanem obrazcu; 26,5 x 19,5 cm; vtisnjeni pečat izstavitelja; lat. jezik.
KANM, f. 18, 10.

541. 1777, marec, 6., Novo mesto

Testament Karla Bertolda von Höfferna, beneficiata pri sv. Florijanu v Novem mestu. (1) Pokopljejo naj ga v cerkvi sv. Nikolaja v Kastelčevi grobnici *(in Kastelzische gruft)*, kakor je običaj *(dem gebrauch nach)*. (2) Od 1.000 gld. nemške veljave, naloženih v Ljubljani, naj bo za večne maše 300 gld., vsak mesec po

eno, opravljajo pa naj jo kanoniki po vrsti zanj in za njegove sorodnike pri privilegiranem oltarju v cerkvi sv. Nikolaja. (3) Kolegiatni cerkvi sv. Nikolaja voli 15 gld. (4) Ob dnevu njegove smrti in pogreba naj se opravi 150 maš, v kolegiatni cerkvi 100, pri frančiškanih in kapucinih pa po 25. (5) Hiši invalidov *(dem invalidenhaus)* zapušča 2 gld., prav toliko tudi ljubljanskemu sirotišču *(dem pupilar haus in Laibavh)* in osnovni šoli *(normalschule)*, novomeškim revežem pa naj razdelijo 4 gld. (6) Za univerzalnega dediča določa svojo dušo, za katero naj se berejo maše v kolegiatni cerkvi v Novem mestu. (8) Če se javi kdo od njegovih sorodnikov zaradi dediščine, naj nikomur nič ne dajo. (9) Izvršitelj oporoke naj bo kanonik Tomaž Wullowitsch *(Wollouitsch)*, za kar dobi 30 gld. Za potrditev te poslednje volje je dal na oporoko svoj običajni pečat in se nanjo podpisal. Napravljeno v Novem mestu 6. marca 1777.

Prepis, potrjen 20. januarja 1785 od prošta Martina Jožefa Jabacina.; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/8.

542. 1777, maj, 5., Rim

Horacij Matej, nadškof v Kalocsi, papeški hišni prelat, asistent apostolskega sedeža in kanonik liberijanske bazilike ⟨Maria Maggiore⟩, izpričuje avtentičnost relikvij kosti sv. Florjana, spoštljivo postavljenih v srebrno ovalno škatlico, opremljeno z dvojnim steklom, povezano s svileno vrvico rdeče barve in zapečateno, ter dovoljuje njihovo javno češčenje. Dano v Rimu 5. maja 1777. Podpisan nadškof in sekretar Fabijan Valente.

– Na dnu listine je tiskana pripomba "gratis ubique", kar pomeni, da se zanjo ne zahteva taksa.
Orig. na tiskanem obrazcu z nadškofovim grbom; 27 x 19,5 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 18, 11.

543. 1777⟨?⟩ [s. d.], Loreto

Brat Michael Augustinus Augustini, papeški penitenciar ⟨spovednik⟩ in predstojnik spovednikov v loretski hišici ⟨Marijino svetišče v Loretu⟩, izpričuje, da je tančica, pritrjena na pričujoči sličici, opremljeni s pečatom, bila na veliki četrtek in petek položena na sveti kip Lavretanske Marije in da se je dotaknila svetih sten, obleke in Marijine "scutellam", ki jih tu hranijo. V dokaz itd. Izdano v Loretu leta 177[.].

Orig. na tiskanem obrazcu (podobici s pripeto črno tančico čez Marijino sliko); 18,5 x 26 cm; brez pečata; lat. jezik.
KANM, f. 18, 9.

544. 1778, marec, 15., Rim

Frančišek Anton Marcucci od Brezmadežnega spočetja, montaltski škof v pokrajini Piceno *(Montis alti in Picino)*, papeški prelat in asistent apostolskega sedeža ter vikar mesta Rima, dovoljuje češčenje avtentičnih relikvij las sv. Karla Boromejskega, shranjenih v ovalni kositrni škatlici, pokriti s kristalom, povezani s svileno vrvico rdeče barve in zapečateni s škofovim pečatom. To pričevalno listino *(literas testimoniales)* je podpisal in ukazal opremiti s svojim pečatom škof Franciscus Antonius Marcucci. Dano v Rimu 15. marca 1778.

– Na dnu listine je tiskana pripomba "gratis", se pravi brez takse.
Orig. na tiskanem obrazcu s škofovim grbom; 31 x 21,5 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 18, 12.

545. 1778, marec, 20., Rim

Frančišek Anton Marcucci od Brezmadežnega spočetja, montaltski škof v pokrajini Piceno *(Montis alti in Picino)*, papeški prelat in asistent apostolskega sedeža ter vikar mesta Rima, dovoljuje češčenje avtentičnih relikvij od krznenega oblačila *(ex veste pellicea)* sv. Karla Boromejskega, shranjenih v ovalni škatlici žlahtne kovine *(aurichalco)*, pokriti s kristalom, povezani s svileno vrvico rdeče barve in zapečateni s škofovim pečatom. V dokaz izdaja pričevalno listino, opremljeno s svojim podpisom in pečatom. Dano v Rimu 20. marca 1778.

– Na dnu listine je tiskana pripomba "gratis", se pravi brez takse.
Orig. na tiskanem obrazcu s škofovim grbom; 31 x 21,5 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
KANM, f. 18, 13.

546. 1778, maj, 7., Ljubljana

Testament Franca Kunca *(Kunz)*, kurata v Šmarju ⟨pri Jelšah⟩. (1) Svojo dušo izroča Bogu; (2) pokopljejo naj ga pri frančiškanih, (3) ki naj zanj opravijo 20 maš. (4) Za mašno ustanovo za svojo dušo pri cerkvi sv. Frančiška Ksaverja na Veseli Gori namenja vse, kar ostane od zneska 3.000 gld. nemške veljave po izplačilu vseh volil. (5) Svojemu stricu Jožefu Kuncu voli srebrno uro, svojemu nečaku Mihaelu Šetini *(Schettina)* 5 gld., sestri Mici, katere priimek mu ni znan, 5 gld., čebelje panje voli Matiji, podložniku Turjaških, kmetom, ki mu kaj dolgujejo, odpisuje dolg, cerkvi sv. Frančiška na Veseli Gori voli 20 gld., tamkajšnjemu ravnatelju cerkve pa svojo posteljo in predale s knjigami. (6) Ubožnici voli 5 gld., sirotišnici 4 gld., fondu za normalno šolo pa 2 gld. (7) Od denarja, ki ga je dal shraniti gospe von Coppini, naj dobi 12 dukatov dr. Coppini, 8 dukatov profesor kirurg, prav toliko Cecilija Schrey za hrano in postrežbo in enako apoteka, kolikor bo primanjkovalo, pa naj gre od vsote 3.000 gld., vloženih pri deželi. (8) Vsa svoja oblačila voli revežem, kar je boljših kosov pa duhovnikom na Veseli Gori, prav tako naj se proda zaloga platna, denar pa razdeli med reveže. (9) Obe priči naj dobita po 5 gld. (10) Izvršitelj oporoke naj bo Jožef Zupančič, registraturni adjunkt pri kranjskem deželnem glavarstvu, za kar naj dobi 80 gld. (11) Za univerzalnega dediča določa svojo dušo, preostanek zapuščine pa naj se porabi za maše pod točko 4. To potrjuje s svojim pečatom in podpisom. Ljubljana, 7. maja 1778.

– Podpisana Franc Ksaver Kunc, kurat, in Jožef Zupančič (Suppantschitsch), zaprošeni izvršitelj testamenta.
Podpisa prič sta zaradi madeža nečitljiva.
Prepis v nem. jeziku.
KANM, f. 23/A, št. 5; stara sign. 41.
– Regest na hrbtni strani navaja le znesek 1.000 gld.

547. 1779, april, 24., Novo mesto

Prošt in kapitelj v Novem mestu naznanjata, da je Janez Ude *(Udeth)* dobil za določeno vsoto denarja v kupno pravo za tri rodove pristavo *(marhof⟨!⟩)* pri Šmihelu nad Kuntarjevim mlinom z urbarialno št. 267, ki jo je dotlej imel v zakupu Jožef Gačnik *(Gatschnig)*, in sicer pod pogojem, da bo na njej postavil hišo, hlev, gumno in kar še spada k primernemu gospodarstvu *(Haushaltung)*. To izpričuje s svojim podpisom oz. pečatom. Napravljeno v novomeški proštiji 24. aprila 1779.

Uradni prepis; nem. jezik.

548. **1780, september, 16., Novo mesto**

Testament *(testamentum nuncupativum)* mestnega vikarja Antona Lauscherja, napravljen 16. septembra 1780 v Novem mestu, v kapiteljski rezidenci. (1) Pokopljejo naj ga na pokopališču ali v grobnici zunaj pokopališča *(in crypta exteriori)*. (2) Tukajšnjemu meščanu, svojemu posebnemu prijatelju in dobrotniku Frideriku Jenellu voli črni plašč s svileno podlogo *(nigram togam cum subucula serica)*. Antonu Križmanu *(Krishmon)*, prav tako meščanu, voli plašč sive barve, po domače "caput-rock" in 6 gld. nemške veljave. Špitalu *(domui invalidorum)* voli 2 gld., sirotišču *(domui pupillorum)* 2 gld., drugim domačim revežem pa 10 gld. (3) Univerzalni dedič je njegova duša, zanjo in za duše njegovih sorodnikov in dobrotnikov naj se daruje toliko maš, kolikor denarja bo ostalo. Tomaž Wolovitsch in pisarniški notar Aleks Drescher, priči.

Orig. papir, 2 fol.; 23 x 34 cm; dva pečata v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 255.

549. **1781, maj, 12., Soteska**

Grof Marija Sigmund Gallenberg prezentira po smrti župnika Janeza Rinke proštu Jabacinu svojega mladostnega učitelja *(actualem juventutis meae moderatorem)* Antona Haana za novega župnika v Soteski s prošnjo, naj ga potrdi in pošlje *(mittere)* v posest beneficija. Soteska, 12. maja 1781.

Orig. papir (2 fol., v obliki zapečatenega pisma); 22,5 x 34,5 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 29/A, št. 14.

550. **1781, maj, 18., Novo mesto**

Novomeški prošt in dolenjski arhidiakon Jabacin ter Štefan Videčič, župnik v Šentrupertu, naznanjata, da je bila v šentruperski cerkvi ustanovljena mašna ustanova, o kateri ne obstaja ustanovna listina, zato jo s tem nadomeščata. Danijel Barbo grof Waxenstein je že pred davnimi leti zapustil župniji hišo za mežnarja, za kar naj se na določene dni v letu opravijo po štiri maše. O tem zdaj izdajata ustanovno listino v dveh izvodih, enega za komisijo dobrodelnih ustanov pri deželi, drugega za proštijski arhiv, medtem ko bo župnik v Šentrupertu dobil prepis. To potrjujeta s svojima podpisoma in pečatoma. Narejeno v novomeški proštiji 18. maja 1781.

Orig. papir; 31,4 x 33,9 cm; dva pečata v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 23/A, št. 6.
Regest v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 68, št. 38.

551. **1782, november, 6., Novo mesto**

Prošt in kapitelj prodata Janezu Boršnerju *(Worschner)* za 60 gld. četrtinsko kmetijo v Šmihelu, ki je v rektificiranem urbarju pod št. 101 in jo je prej imel Jurij Platnar, za večno v kupno pravo. Imetnik je dolžan ob vsaki spremembi lastništva plačati deseti in dvajseti denarič ⟨15%⟩, sicer pa mora plačevati redne dajatve in opraviti 12 dni letne tlake. To izpričuje običajni podpis oz. pečat. Napravljeno v novomeški proštiji 6. novembra 1782.

Prepis (koncept?); nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 261.

552. **1782, november, 29., Novo mesto**

Prošt in kapitelj v Novem mestu naznanjata, da je Anton Pesek *(Pessikh)* po smrti svojega očeta Antona s soglasjem kapitlja prodal Jožefu Marcu *(Marz)* v kupno pravo svojo hišo s koščkom zemlje v Kandiji, ki meri 10 x 9 oz. 8 klafter, in to za 170 gld. To izpričujeta z običajnim podpisom in pečatom *(zu wahrer urkhundt dessen ist unsere... gewöhnliche fertigung)*. Napravljeno v novomeški proštiji 29. novembra 1782.

Orig. papir; 23 x 33,6 cm; kapiteljski pečat iz leta 1629; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 37.

553. **1783, december, 11., Novo mesto**

Prošt in kapitelj prodata Francetu Goršinu *(Gorschin)* za določeno vsoto denarja četrtinsko kmetijo v Šmihelu, ki jo ima rektificirani ⟨usklajeni⟩ urbar pod št. 93 in jo je prej imel Jurij Mihalič, za večno v kupno pravo. Imetnik je dolžan ob vsaki spremembi lastništva plačati kapitlju deseti in dvajseti denarič, sicer pa mora plačevati redne dajatve in opraviti 12 dni letne tlake. To izpričuje običajni podpis oz. pečat. Napravljeno v novomeški proštiji 11. decembra 1783.

Prepis (koncept?); nem. jezik.
KANM, f. 34, št. 266.

554. **1783, december, 11., Novo mesto**

Prošt in kapitelj naznanjata, da sta prodala pet sedmin od tako imenovane Spreizerjeve in Fabianijeve njive, Jožefu Gačniku *(Gatschnig)* v kupno pravo za tri rodove, medtem ko jih je imel dozdaj le v zakupu. Preostali dve sedmini pa je že prej odkupil Lovrenc Stamizer. Prodana posest meji na gospostvo Grm in leži proti potoku, po širini pa se razteza med zgornjo in spodnjo potjo proti Šmihelu. Rektificirani urbar ima to posest pod št. 263. Imetnik je dolžan ob vsaki spremembi lastništva plačati kapitlju deseti denarič. To izpričuje običajni podpis oz. pečat. Napravljeno v novomeški proštiji 11. decembra 1783.

Prepis (koncept?); nem. jezik. KANM, f. 34, št. 267.

555. **1784, januar, 25., Novo mesto**

Prošt in kapitelj v Novem mestu naznanjata, da je c. kr. mitničar Ernest Leopold Fričko iz Pobrežja *(Freythurn)* prodal novomeškemu poštnemu mojstru Jožefu Hartlu kot kupnopravni lastnik v drugem rodu tako imenovano Svetčevo njivo, gumno, vrt in skedenj *(Suettizischen stuk aker, then, garten und stadl)* pod Dolenjimi mestnimi vrati v Kandiji, ki meji na zgornjem koncu na njivo Janeza Kr. Tratnika, na spodnjem pa na cesto proti Šmihelu, njena urbarialna št. pa je 261. Prodaja je izvršena s soglasjem kapitlja, ki je od njega dobil deseti denarič. Jožef Hartel je dokupil od kapitlja kupno pravico za en rod, tako da je postal zdaj kupnopravni lastnik posesti za tri rodove. To izpričujeta z običajnim podpisom in pečatom. Napravljeno v novomeški proštiji 25. januarja 1784.

Orig. papir; 21,5 x 34 cm; vtisnjeni kapiteljski pečat iz leta 1629; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 39.

556. **1784, maj, 3., Novo mesto**

Prošt in kapitelj privolita, da dobi Anton Papež, nekdanji podložnik gospostva Grm, tretjinsko zakupno kmetijo *(müth huben)* pod št. 187 rektificiranega

urbarja, ki jo ima v lasti *(besizenden)* vdova po Jenžetu Žuri *(Schur)* s sinovoma Francem in Jurijem, in sicer v primeru, če se z njo poroči. Papež sme ostati na kmetiji kot lastnik *(als hubens besizer verbleiben)*, vdovina otroka pa bo, ko doraseta, oskrbel kapitelj s hubnim deležem ⟨s kmetijo⟩ kje drugje. To izpričuje običajni podpis oz. pečat. Napravljeno v novomeški proštiji 3. maja 1784.

Prepis (koncept?); nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 271.
– Pripis: Anton Papež prinese k hubi osem kron po sedem petic ter šest in pol mernikov ajde.

557. 1784, maj, 3., Novo mesto

Prošt in kapitelj brezplačno, za vedno in nepreklicno podeljujeta Jožefu Udetu polovično kmetijo v Šmihelu pod št. 98 in 102 rektificiranega urbarja, potem ko jo je poprej imel v lasti pokojni Martin Ude. Z njo lahko prosto razpolaga, le pri spremembi lastništva mora odplačati primščino *(erb oder empfangs zinß)*, se pravi tri dukate ⟨po 260 krc.⟩, to je 13 gld. nemške veljave. Primščine je bil zaradi revščine tokrat oproščen. To izpričuje običajni podpis oz. pečat. Napravljeno v novomeški proštiji 3. maja 1784.

Prepis ali koncept; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 272.

558. 1784, maj, 10., Proštija, Novo mesto

Podpisani ⟨prošt in kapitelj?⟩ naznanjajo, da so na prošnjo proštijskega podložnika Jenžeta Pavlina *(Jensche Poulin)* dali njegovemu sinu Mihi v zakup do konca življenja *(auf sein Leib Leben lang müthweis zu verstehen)* polovico kmetije v vasi Vrh pri Šentjerneju h. št. 8 pod rektifikacijsko št. 247, ki jo je pred Pavlinom celo posedoval Martin Gornik. Miha bo moral za svojo polovico kmetije dajati redne in izredne urbarialne dajatve, po rektificiranem registru odmerjeno tlako, pripadajoče činžno žito in malo pravdo ⟨brez konkretnih podatkov⟩ ter jo primerno vzdrževati. To izpričujejo s svojim podpisom oz. pečatom. Napravljeno v novomeški proštiji 10. maja 1784.

Koncept.
KANM, f. 34/3, št. 273.

559. 1784, maj, 12., Novo mesto

Prošt in kapitelj podeljujeta Francu Zorcu za 20 gld. nemške veljave v večno in nepreklicno posest pol kmetije v Šmihelu pod št. 99 rektificiranega urbarja, ki jo je bil dobil v kupno pravo njegov oče Jenže Zorc *(Surz)* za tri rodove, pri čemer je prvi rod pomenil sina Franca. Ker je bila kupnina za tri rodove že plačana, znaša sedanje doplačilo 20 gld. nemške veljave, ki ga je kapitelj že prejel. Pri vsaki spremembi lastnika dobi kapitelj deseti in dvajseti denarič. Poleg rednih dajatev morajo on in bodoči lastniki v letnem času nadzirati proštijsko lovsko okrožje *(probstey reisgeiats-bezierk)* in opraviti dvodnevno ⟨poravljeno iz štiridnevno⟩ ročno tlako na leto. To izpričujeta s svojim podpisom oz. pečatom. Napravljeno v novomeški proštiji 12. maja 1784.

Prepis (koncept?); nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 274.
– Prim. regest št. 490.

560. 1785, januar, 15., Novo mesto

Prošt in kapitelj v Novem mestu potrjujeta Zapfovo *(Zapff)* mašno ustanovo z namenom, da pridobita zanjo soglasje *(willbrief)* deželnega kneza, kakor zahteva dvorni odlok *(auf allerhöchste anordnung)*. *Sledi insert ustanovne listine ⟨glej regest št. 499⟩, in pismo nadškofa Attemsa ⟨glej opombo k regestu št. 500⟩.* Od treh izvodov listine dobi enega dvorna komisija za ⟨pobožne⟩ ustanove, drugega ustanoviteljevi sorodniki, tretjega kapiteljski arhiv. To izpričuje prošt s svojim podpisom. Napravljeno v Novem mestu 15. januarja 1785.

Orig. papir (6 fol.); 23,5 x 36 cm; čez papir vtisnjeni podolgovat kapiteljski pečat in pečat Matije Godine v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/9.
– Na vrhu je zapis s tekočo št. 135 in datumom 2. decembra 1812 o prejemu takse: »ricevuto 3 franci 30 cent. compreso il decimo« s podpisom davčnega prejemnika v Ljubljani.

561. 1786, januar, 13., Vrh⟨?⟩ pri Mokronogu

Dne 13. januarja 1786. Testament Matevža Petriča. Vse imetje naj se proda na dražbi, izkupiček pa da za maše za žive in mrtve po njegovem namenu. Njegova duša in duše, ki ga obvezujejo *(pro quibus teneor)*, naj bodo njegov univerzalni dedič. Sestri Neži voli 5 gld. kranjske veljave, sestri Mariji pa 10 gld. Ubožnici *(ad domum pauperum)* in špitalu *(domum invalidorum)* ter šoli *(normali scholae)* voli po 2 gld. nemške veljave. Izvršitelj oporoke naj bo novomeški prošt in arhidiakon. V pričevanje je oporoko lastnoročno napisal in opremil s svojim pečatom. Na Vrhu⟨?⟩ *(in Monte seu Hrip)* pri Mokronogu.

Orig. papir (2 fol.); 22,5 x 34,5 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 313/1 (A) orig. in kolacioniran prepis. s priloženim spremnim pismom).

562. 1786, januar, 28., Novo mesto

Prošt in kapitelj v Novem mestu naznanjata, da sta polovično kmetijo na Vrhu pri Šentjerneju pod urbarialno št. 244 in hišno št. 7, ki jo je doslej imel v zakupu Matevž Mikec *(Mikiz)*, prodala v kupno pravo za vse čase Nikolaju Koligerju, prežeškemu podložniku iz Brezovice, za 19 kron, računajoč krono po sedem petakov *(fünfer)*, ki jih je kapitelj dobil v gotovini, s pogojem, da dobi ob dedovanju kapitelj 1 dukat, se pravi 4 gld. 30 krc., ob prodaji pa deseti denarič. To izpričujeta z običajnim podpisom in pečatom Napravljeno v novomeški proštiji 28. januarja 1786.

Orig. papir; 22,5 x 34,5 cm; vtisnjeni pečat proštijskega in arhidiakonskega urada; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 40.

563. 1786, maj, 17., Vavta vas

Testament župnika Janeza Bajca *(Waiz)* iz Vavte vasi *(Baltendorff)*. Vse imetje naj se oceni in proda, nakar naj dobi sirotišnica 15 petic *(quinarii)* in prav toliko vsi sorodniki skupaj, ki jim je v življenju veliko, včasih preko svojih zmožnosti pomagal. Gospodu Osvaldu naj plačajo za dolg v apoteki 19 gld., gospodu Kussu naj dajo 9 gld. in g. Žagarju iz Maribora 36 gld. Testator prosi rošta, naj ga za leto dni oprosti plačila činža od pol kmetije, od katere je imel le malo dohodka. Sluga naj dobi za pet mesecev 15 petic in kos platna, služkinja 5 gld. C. M. in kuhar 10 gld. Kaplanu naj se zbriše dolg 14. gld. 40 krc. nemške veljave, g. Hartlu naj plačajo 10 gld., Matiji Dolarju *(Dollar)* pa naj dajo za apno 12 petic. Kar bo ostalo, naj dajo za maše za njegovo dušo, ki jo imenuje za

univerzalnega dediča. Njegova dolžnika sta Štefan Dular *(Dullar)*, ki mu dolguje 7 gld. kranjske veljave, in Jurij Ušenica iz Prapreč *(Usheniza ex Praprezhae)*, ki mu dolguje 9 gld. za seno in deteljo. Izvršitelj oporoke naj bo prošt. Da ne bi kdo menil, da je kaj vrednega pustil v Bernikarjevi hiši, kamor je zahajal, naj vedo, da ima tam le nekaj oblačil *(indusiis)*, dokolenske podveze ⟨gamaše?⟩ *(tibialiis)* in par čevljev. Napravljeno v župnišču v Vavti vasi v potrditev resničnosti njegove poslednje volje 17. maja 1786.

– Testament do polovice pisan lastnoročno, naprej z lepšo pisavo, verjetno s tujo roko. Na hrbtni strani sta podpisa prič: Anton Muhič in Štefan Tholler ⟨Dolar?⟩.
Orig. papir (2 fol., v obliki zapečatenega pisma); 22,3 x 34 cm; pečat v rdečem vosku na hrbtni strani.
KANM, f. 34/3, št. 286.

564. 1786, junij, 6., Turn pod Novim gradom

Sigmund Andrej Gandini na Liliensteinu itd. *(Sigmund Andre von Gandini zum Lilienstein etc.)*, lastnik graščine Turn pod Novim gradom ⟨Turn nad Preddvorom⟩, naznanja, da je prodal kranjskemu meščanu in trgovcu Antonu Pavlinu v trajno in nepreklicno kupnopravno last svoji graščini pripadajoči dominikalni gozd blizu Zaloga ⟨pri Golniku⟩ oz. Bele ⟨Zgornja Bela pri Preddvoru⟩ *(bey Sallach oder Bella)*. Pavlin ga je kot najboljši ponudnik kupil na licitaciji za 470 gld. deželne veljave. Zanj mora plačevati po 1 gld. 30 krc. nemške veljave činža, pri vsaki zamenjavi lastništva pa 3 cekine ali 15 gld. deželne veljave. Če ga proda naprej, bodisi delno ali v celoti, pa mora plačati od kupnine deseti in dvajseti denarič ⟨15%⟩ in en dukat *(species ducaten)* za listinski zapis *(verbriefung)*. Obvezujejo ga seveda tudi vsi davki gosposki. To potrjuje s svojim podpisom oz. pečatom. Napravljeno na graščini Turn pod Novim gradom 6. junija 1786.

Orig. papir (2 fol.); 21,5 x 34,5 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 289.

565. 1786, julij, 4., Novo mesto

Prošt in kapitelj *(Kapitul des Collegiat Stiefts)* v Novem mestu potrjujeta, da je podložnik *(Rücksass)* iz Kandije Mihael Potokar *(Potoker)* zaprosil, da bi dobil v trajno kupno pravo hišo št. 6, ki jo je po poroki dobil v kupno pravo ⟨le⟩ na rodove. Hiša meji na eni strani na Krko, na drugi na krušno kamro Jožefa Hartla, na tretji na cesto proti ⟨gradu⟩ Kamnu *(Steinbrückl)* in na četrti na pot proti ribniku zraven pa še dve njivi, ki ju ima prav tako v kupnem pravu ⟨le⟩ na rodove, ležita pa pod Dolenjimi mestnimi vrati na Vidmu. Njiva Pri malem Borštku *(Per malem Borstku)* meri 2 jutri in 1.026 kvadratnih klafter, njiva Pri poti *(Per potu)* pa 2 jutri 127 kvadratnih klafter. Zraven spada še ograda *(Hudweide)* Pri Kosovki *(Per Kusouk)* z 72 kvadratnimi klaftrami površine s kozolcem in senikom; sega pa na eni strani do deželne ceste proti Metliki, meji na proštijsko posest ob cesti ter na novo postavljeno gumno in lopo Franca Brezovarja, na drugi strani pa na njivo, ki pripada gospostvu Grm, in na gozdiček, na tretji strani na njive Janeza Gregoriča in na četrti strani na njive Matija Mavserja ter hišo Martina Turka. Vse to je dobil Potokar v trajno kupno pravo in s soglasjem kapitlja hkrati prenaša na ime svojega pastorka Andreja Zorca *(Surz)*. Pri morebitni prodaji dolguje kapitlju deseti denarič pa še

dukat takse za prepis *(Umschreibgeld)*. To izpričujeta z običajnim podpisom oz. pečatom. Napravljeno v novomeški proštiji 4. julija 1786.

Prepis; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 41.

566. 1787, april, 3., Novo mesto

Testament kanonika seniorja Janeza Avseca. (1) Ker je prepovedano še naprej pokopavati v kanoniško grobnico, naj ga pokopljejo v Šmihelu, vsa mestna duhovščina pa naj ga spremi do predmestja Kandije. Na dan pogreba naj razdele med revеže 10 gld. nemške veljave. (2) Univerzalni dedič bodi njegova duša. (3) Kapiteljski duhovniki naj zanj darujejo 150 maš, frančiškani 50 maš, ostali mestni duhovniki 50 maš. (4) sirotišnica in špital ⟨civilna bolnica?⟩ *(invalidenhaus)* v Ljubljani naj dobita po 2 gld., ubožna ustanova v Novem mestu 12 gld., normalna šola pa 3 gld. (5) Glavnico 1.100 gld. v deželnih obveznicah namenja mašni ustanovi pri oltarju Rešnjega Telesa za tri maše na mesec; za vsako naj se izplača po 1 gld., ostanek pa uporabi za razsvetljavo cerkve. (6) Za sorodnike in prijatelje je poskrbel že v življenju, zato ne dobe nič več. (7) Vendar voli svojemu nečaku Mihi Avsecu 20 kron, njegovemu sinu Jerneju, nekdanjemu študentu, pa 10 kron, zimsko suknjo in šest srajc. Matija Avsec dobi njegov dežni plašč in dve srajci, druga oblačila pa naj se razdele revežem. Če njegov nečak Miha ne bo zadovoljen z 20 kronami, naj se mu da le pet kron, drugo pa dobi njegov sin Jernej. (8 – v celoti prečrtano) Jožef Hartel, poštni mojster, mu dolguje 100 gld. nemške veljave. Za njihove obresti naj se opravijo na leto štiri maše v Šmihelu oz. v Smolenji vasi. (9 – v celoti prečrtano) Župan Janez Jenič iz Šentjošta mu dolguje 100 gld. Za njihove obresti naj opravi stopiški župnik štiri maše na leto. (10) Šestim otrokom pokojne Marije Contini voli 100 gld. (11) Novomeškemu vikarju, ki je brezplačno pokopal veliko revežev, voli 100 gld., da bo za njihove obresti opravil štiri maše za te pokojne na leto. (12) Izvršitelj oporoke naj bo prošt Jabacin. 3. april 1787, Novo mesto.

– Podpisani priči Fortunat Jakob Kogl in Jožef Anton Pikordi.
– Dodatek (codicillus) z dne 16. maja 1788. Dolžnik pod št. 8 je svoj dolg že poravnal, denar pod točko 9 pa naj se primakne k njegovi zapuščini, zato ti dve točki črta. Priči: Štefan Grabner in Anton Berneker. Objavljeno 24. decembra 1791, Peter Fister, ⟨ljubljanski⟩ župan.
Prepis, kolacioniran na ljubljanskem magistratu 19. septembra 1792; nem. jezik.
KANM, f. 32, št. 5 (kot del dokumentacije o mašni ustanovi).

Ohranjen je tudi starejši fragment tega testamenta z naslednjo vsebino:

Ob njegovem truplu naj gorijo šest in pol funta težke sveče. Položijo naj ga v kanoniško grobnico v kolegiatni cerkvi sv. Nikolaja, in to v spremstvu vseh duhovnikov; vsak od njih naj dobi voščeno svečo in običajno štolo. Za njegovo dušo naj opravijo frančiškani in kapucini po 50, mestni duhovniki pa po 30 maš, za katere naj plačajo po 20 krc. nemške veljave. Ljubljanski sirotišnici, špitalu in normalni šoli poklanja po 2 gld., novomeškim revežem pa naj takoj po njegovem pogrebu razdelijo 10 gld. Pri kranjskih deželnih stanovih nalaga glavnico 1.100 gld. za [mašno ustanovo].

Koncept ali orig.? – fragment, manjka fol. 2.
KANM, f. 34/3, št. 138.

567. 1787, september, 20., Mirna Peč

Testament mirnopeškega župnika Antona Žniderščiča *(Shnidershiz)*. Ko v štiri-inpetdesetem letu stoji blizu smrti, določa: Bratu Janezu, ki hodi po svetu kot mlinar, pripada 50 gld. še od materine dediščine, ki jo je hranil zanj. Hišica *(domuncula)*, kupljena za 30 gld., na župnijski zemlji blizu glavne ceste *(penes viam regiam)*, naj pripade bratu Karlu, ki še nima stalnega bivališča. Vinograd na gori sv. Jurija, uro, nož in tri zlate tobačnice voli Mariji Ani de Enzenberg, ki je nekaj let pri njem gospodinjila. Dobi naj tudi dve večji kositrni skledi in 13 krožnikov. Vse drugo, to je žito, vino, živali, čebele, pohištvo, tudi knjige, naj se proda in porabi za maše, ki jih je še dolžan opraviti. Prav tako 100 gld., ki mu jih dolgujejo na Hmeljniku na račun Grebinove ustanove od leta 1779 do 1787. Univerzalni dedič naj bodo duše v vicah. Za izvršitelja oporoke imenuje svojega prisrčnega prijatelja Janeza Žagarja, kaplana v Šentrupertu. Njemu zapušča pištolo *(sclopos)*, knjigo Besomberja v dveh delih, kupljeno za 6 gld., in mizico ⟨za igro?⟩ dama *(mensam damae)* ter veliko zeleno tobačnico iz papirja. 2 gld. voli sirotišču ali normalni šoli. Novomeškemu proštu priporoča srečni izid oporoke. Mirna Peč, 20. septembra 1787.

Orig. papir, 2 fol.; 20,8 x 32,3 cm; pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 302.
Regest v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 68, št. 39.

568. 1788, april, 28., Novo mesto

Prošt in kapitelj izpričujeta, da je kanonik Gregor Jenič kupil za 120 gld. nemške veljave v trajno kupno pravo tako imenovano Rifovo njivo *(Riefischen Acker)* pred Dolenjimi mestnimi vrati v Kandiji pod št. 208 topografskega reda *(der topographischen ordnung)*, ki jo je imel doslej v zakupu Janez Jenič. Njiva meri 1 jutro, 1.126 in 2/6 kvadratnih klafter; na eni strani meji na vozno pot proti Šmihelu, na levi in desni na njive Elizabete Jugovic, na enem vogalu *(mit einem ekh)* pa na njivo novomeškega poštnega mojstra Jožefa Hartla.To izpričujeta z običajnim podpisom in pečatom. Napravljeno v novomeški proštiji 28. aprila 1788.

(1) Orig. papir; 22 x 34,7 cm; lep vtisnjeni pečat proštijskega in arhidiakonskega urada; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 45.
(2) Prepis; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 310.

569. 1792, avgust, 4., Dunaj

Pričevalno pismo o relikvijah sv. Križa in sv. Jederti v kapiteljski cerkvi. Dunajski pomožni škof in generalni vikar Edmund von Artz izpričuje, da so relikvije sv. Križa in sv. Jedrti, shranjene v ovalnem kovinskem relikviariju, pokrite s kristalom in povezane s svileno vrvico rdeče barve, avtentične. V dokaz je listino lastnoročno podpisal in potrdil z vtisnjenim pečatom. Dunaj, 1. avgusta 1782.

Orig. papir (na tiskanem obrazcu); 34,8 x 22,8 cm; vtisnjeni pečat; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 18, št. 7.

570. 1792, september, 22., Novo mesto

Sodni upravnik in svet novomeškega okrožja naznanjata, da je Štefan Podržaj *(Poderschey)*, novomeški okrožni sekretar, na javni dražbi kot najboljši ponudnik kupil hišo neporočene *(der Jungfrau)* Ane Marije Seellin št. 232 z

dvema pripadajočima vrtovoma za 266 gld. nemške veljave, tako da mu je bila z vsem pripadajočim izročena v prosto last *(ins freü eigenthum übergeben)*, mora pa jo vzdrževati in od nje redno plačevati davke mestni blagajni ter ji poravnati 2-odstotno takso od kupnine. V pričevanje je listino potrdilo mesto z uradnim pečatom in podpisom. Napravljeno v Novem mestu 22. septembra 1792.

Prepis, nem. jezik.
KANM, f. 37, št. 5/5.

571. 1793, marec, 26., Novo mesto

Prošt in kapitelj naznanjata, da je Janez Ude s soglasjem kapitlja Mihaelu Hrastarju za vedno prodal v kupno pravo svojo njivo pod urbarialno št. 90, ki jo je imel v zakupu, in kos vrta pri župnišču v vasi Šmihel, in sicer za 10 gld., pri čemer je plačal kapitlju deseti denarič. Urbarialne dajatve znašajo 2 gld. To izpričujeta s svojim podpisom in s pečatom kolegiatnega kapitlja. Novomeška proštija, 26. marca 1793.

– Podpisan prošt Peršić *(Franz Niklas Persich [v.] Köstenheim)*.
Orig. papir; 22 x 35,3 cm; kapiteljski pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 47.

572. 1793, maj, 18., Novo mesto

Prošt in kapitelj v Novem mestu naznanjata, da je Jožef Rosenberger za 60 gld. nemške veljave kupil v kupno pravo za vedno celo zakupno kmetijo pod urbarialno št. 84 v vasi Šmihel. Napravljeno v novomeški proštiji 18. maja 1793.

– Podpisan prošt Franc Nikolaj Peršić *(Franz Niklas Persich v. Köstenheim)*.
Orig. papir; 22 x 34,6 cm; pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 46.

573. 1794, marec, 12., Novo mesto

Prošt in kapitelj naznanjata, da je Anton Smolič *(Smollitsch)* kupnopravno pridobil polovično zakupno kmetijo *(Miethuben)*, ki jo ima na Vrhtrebnjem, in to za določeno vsoto denarja, ki jo je dal že proštovemu predhodniku. Ker pa o tem nakupu v pravem pomenu besede nima listine, mu jo kapitelj s tem izstavlja. Če pride do kakih lastniških sprememb, jih mora javiti ter plačati kapitlju deseti denarič ocenjene vrednosti. Če se bo držal navedenih pogojev, mu kapitelj obljublja varstvo in se obvezuje s splošno deželno obvezo za škodo na Kranjskem *(bei Verbindung des allgemeinen Landschaden Bund in Krain)*. To izpričujeta s podpisom in pečatom. Napravljeno v novomeški proštiji 12. marca 1784.

– Podpisan prošt Peršić *(Franz Niclas Persich von Köstenheim)*.
Orig. papir; 22 x 35 cm; prav lep pečat prošta Peršića v rdečem vosku; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 48.
Regest: Dragotine, str. 93, št. 33 (s fotografijo).

574. 1794, maj, 29., Novo mesto

Jožef Stamitzer in njegova žena Magdalena, kapiteljska podložnika iz Kandije, prodata kapiteljskemu županu iz Jurke vasi Matiji Dularju *(Duller, kapitlerischen suppan zu Jurkendorf)* svojo hišo, vrt in kozolec *(hauß, garten und harpfen)* za 100 gld. nemške veljave, s tem da si pridržujeta pravico, da lahko do smrti živita v hiši in obdelujeta vrt, za kar bosta plačevala kupcu po 5 gld. letne najemnine. Pogodba vključuje možnost, da dobita nazaj vse brez dodatne

odškodnine, če kupcu v dvanajstih letih vrneta 100 gld. To izpričujejo lastnoročni podpisi obeh pogodbenih strank in njunih prič. Napravljeno v deželnoknežji proštiji v Novem mestu 29. maja 1794.

Orig. papir; 22,2 x 34,5 cm; brez pečata; nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 49.

575. 1797, december, 4., Novo mesto

Prošt in kapitelj v Novem mestu naznanjata, da je Matija Mikec *(Mükitz)* 5. junija 1795 kupil za 50 gld. nemške veljave polovično kmetijo pod urbarialno št. 199 na Potov Vrhu *(Pottendorf)* in jo tako za vedno dobil v kupno pravo. Od nje je dolžan dajati ustrezne dajatve ter tedensko vozno in ročno tlako oz. denarno nadomestilo zanjo. To izpričujeta s podpisom in pečatom. Napravljeno v novomeški proštiji 4. decembra 1797.

– Podpisan prošt Peršić *(Franz Niclas Persich v. Köstenheim)*.
Orig. papir; 21,2 x 34,5 cm; pečat v rdečem vosku (slabo odtisnjen); nem. jezik.
NŠAL/KANM, f. 12, št. 51.

576. 1802, februar, 20. oz. marec, 16., Novo mesto

Testament kanonika seniorja Tomaža Antona Bulovića. (1) Pokopljejo naj ga na pokopališču kolegiatne cerkve sv. Nikolaja v spremstvu vsega kapitlja in novomeških frančiškanov. (2) Na dan pogreba naj zanj opravijo sedem maš, skupaj pa sto, zanje naj dobe po 30 krc. (3) Vse njegove dolgove naj izplačajo iz njegove zapuščine, dolgovi pa so naslednji: a) Vidu Margrafu dolguje 200 gld. nemške veljave s 5-odstotnimi obrestmi, b) vdovi Konstanci Moser 100 gld. s 4-odstotnimi obrestmi, c) Štefanu Videtiču, dekanu in župniku v Šentrupertu, svojemu najboljšemu prijatelju, 150 gld. brez obresti. (4) Glavnico 100 gld. naj naložijo "in fundo publico" s 5-odstotno obrestno mero, za kar naj se opravijo v kolegiatni cerkvi za pokojno Marjeto Žubko *(Schubka)* po štiri maše na leto. Po 1 gld. ostane cerkvi za razsvetljavo. (5) Nadaljnjih 300 gld. naj naložе z enakimi obrestmi, za kar naj se za njegovo dušo opravi po 15 maš na leto. (6) Ubožcem vikariata Dol ⟨pri Litiji⟩ voli 10 gld. (7) Kolegiatni cerkvi sv. Nikolaja voli 50 gld., ki naj jih porabijo po lastnem preudarku. (8) Vinograd na Grč Vrhu *(in Görtschberg)*, imenovan Hočevar, zapušča svoji teti *(Mamm)* Ani Mottweis, roj. Bulovič, in sicer z vsem ⟨naštetim⟩ inventarjem. (9) Dva druga vinograda prav tam, imenovana "Kosteinka" in "Plesar", ki ju ceni na 50 gld., naj njegova teta spravi v denar, tega pa naj porabi za otroke njegovega bratranca krojača Florijana Kinskega *(Kinsky)*. (10) Svoji teti zapušča tudi sliko Ecce homo s kovinskim okvirjem, dva para srebrnega pribora, cinasti vrček za kavo, posteljo, dva prta, šest servetov, dve brisači, eno blazino, tri cinaste sklede in ducat cinastih krožnikov. (11) Teta Ana Mottweis naj poskrbi za nečaka Florijana Kinskega tudi v skladu z zakonsko pogodbo z dne 15. septembra 1783 ob svoji poroki s Filipom Mottweisom, tako da mu izplača 100 gld. od vinograda, imenovanega Hočevar, od njegove zapuščine pa naj doda še dve celi zimski obleki, dve rjuhi dobre vrste, posteljno prekrivalo, dve blazini in štiri moške srajce. (12) Drugemu nečaku Atanazu Kinseku, ki je na Ogrskem, voli 40 gld. (13) Za uboge in za šolski sklad voli skupaj 3 gld. (14) Za univerzalnega dediča postavlja Ano Mottweis, ki naj vso ostalo njegovo zapuščino proda na dražbi ter izplača njegova volila. Ker zaradi ohromele roke ne more sam podpisati svojega testamenta, ga v njegovem imenu podpisujeta

zapisničar in priča Leopold Machtiger, kresijski protokolist ter kanonik Jurij Grahek, priča. Novo mesto, 20. februarja 1802.

– Publicirano 16. marca 1802. Kokeil, župan. Kolacionirano z originalom na magistratu. Jakob Glavan, ekspeditor.
Prepis, kolacioniran od ekspeditorja Jakoba Glavana in overovljen z njegovim podpisom ter pečatom ljubljanskega magistrata, vtisnjenim čez papir; nem. jezik.
KANM, f. 32, št. 11 (priloga k dokumentaciji mašne ustanove).

577. 1804, avgust, 2., Novo mesto

Zaščitna listina (Schirmbrief). Člani *(Kapitularen)* deželnoknežjega kolegiatnega kapitlja v Novem mestu naznanjajo, da je za polovično kapiteljsko kmetijo pod št. 127 rektificiranega urbarja, ki jo je imel poprej v zakupu *(mitrechtlich besessene)* Jurij Pipan *(Pippan)*, plačal Jakob Wölle iz Vavte vasi Pipanov zaostali davek v znesku 43 gld. 26 krc. 1 in 2/3 solda ter jo s tem od prošta barona von Zierheima dobil za dar v nepreklicno last, tako da zdaj (1) novi lastnik z njo prosto razpolaga, da le (2) plačuje zanjo obvezne redne in izredne dajatve in da (3) daje predpisano tlako v skladu s patentom v naravi ali v denarju. Kapitelj pa mu daje varnost *(Schutz und Schirm)* in jamči zanjo. To izpričuje pečat oz. podpis zemljiškega gospostva *(Urkund dessen nachstehende grundobrigkeitliche Fertigung)*. Novo mesto, 2. avgusta 1804.

– Podpisan Mihael Šešek *(Scheschigg)*, kanonik in kapiteljski administrator.
Orig. papir (2 fol.); 24 x 37,5 cm; majhen kapiteljski pečat (premer 2,1 cm) v rdečem vosku z likom sv. Nikolaja in napisom CAP. RVD. ter križem spodaj; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 328.

578. 1804, september, 15., Ljubljana

Ustanovna listina Hoffmanove ustanove. Kanonik in gimnazijski prefekt ustanavlja z erarno obligacijo na glavnico 500 gld. naslednjo ustanovo. (1) Duhovnik, ki bo oskrboval to ustanovo, naj opravi zanj, za njegove starše in sorodnike in za dva soustanovitelja štiri maše na leto. (2) 14 gld. od vsakoletnih obresti naj uporabi za nakup asketskih ⟨duhovnih⟩ knjižic in naj jih razdeli med gimnazijce, "ki imajo do njega več zaupanja in se mu dado voditi." (3) Dva preostala goldinarja naj za svoj trud obdrži sam. (4) Ta ustanova se ne sme spremeniti v študentsko ustanovo *(stipendienstiftung)* ali uporabiti za nakup šolskih nagrad. Če se preostali denar ne more drugače uporabiti, naj bo v pomoč ubožnemu študentu iz bližnjega sorodstva. (5) En izvod ustanovne listine naj dobe zato njegovi sorodniki. (6) Veljati začne po njegovi smrti. (7) Oskrbnik te ustanove naj bo vsakokratni gimnazijski prefekt v Novem mestu, če je svetni duhovnik, sicer naj jo da škofija najbolj gorečemu duhovniku v Novem mestu, ki največ stori za dobro mladine. Ljubljana, 15. septembra 1804.

– Podpisani: Mihael Hoffmann, kanonik in gimnazijski prefekt, ter priči Franc Podržaj, škofijski notar, in Janez Debevec, duhovnik.
– 1818, 10. julija, v Ljubljani. Sprememba ustanove. Ker so se obresti obligacij tako znižale, naj se ta ustanova spremeni v izključno mašno ustanovo, in sicer za toliko maš, kolikor bodo dopuščale obresti. Darujejo naj se za tri soustanovitelje duhovnike Mihaela, Rudolfa in Bruna. Podpisan Mihael Hoffmann, nekdanji kanonik senior zdaj ukinjenega kolegiatnega kapitlja v Novem mestu in takratni gimnazijski prefekt.
Orig. papir (2 fol.); 3,5 x 37 cm; trije (fol. 1v) in en (fol. 2 r) pečat v rdečem vosku; lat. jezik.
KANM, f. 32, št. 25.

579. 1805, oktober, 27., Novi Vinodolski

Senjskomodruški ali krbavski škof Janez Krstnik Ježić *(Jesich)* izpričuje, da je v kolegiatni cerkvi sv. Filipa in Jakoba v Novem Vinodolskem *(in collegiata ecclesia Noviensi)* 27. oktobra na 21. nedeljo po binkoštih podelil tonzuro in nižje redove

kleriku Mihaelu Marottiju iz Kastva *(Castuanum)* iz ⟨takratne⟩ tržaške škofije. V dokaz je listina, izdana v Novem Vinodolskem leta 1805. Janez Kr., škof.

Orig. papir (s tiskano glavo); 45 x 30,5 cm; škofov vtisnjeni pečat; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 30, št. 6.

580. 1806, april, 5., Novo mesto

Zaščitna listina *(Gewährbrief)*, izdana od uprave deželnoknežjega kolegiatnega kapitlja v Novem mestu Jožefu Rosenbergerju za celo kmetijo v Šmihelu pod št. 84, in to skupaj s kajžo pod št. 85 rektificiranega urbarja, ki jo je po očetovi smrti, ocenjeno za 215 gld., kupnopravno pridobil s plačilom lavdemija ⟨primščine⟩, po kupni listini 18. marca 1793 določenega na 21 gld. 30 krc. (1) Kmetiji pripadajo naslednja zemljišča in zgradbe: njive – "ta velka Niva", "per Pildu", "per Pottu", "na Suppanie", "na Laßziku"; vrtovi in sadovnjak pri hiši; travnika "per Worstiku" in "per Pildu"; lesena stanovanjska hiša, dva hleva, gumno *(dreschtöne)*, kozolec in lesena kajža. (2) Vsako spremembo mora naznaniti zemljiškemu gospostvu in zanj plačati 10 odstotkov; (3) zemljišča in zgradbe mora ustrezno vzdrževati. (4) Dajati mora žitno desetino, tridnevno tedensko ročno tlako "v naravi", in dajatve: zemljiški činž *(grundzins)* 1 gld. 40 krc., zaščitni denarič *(schutzgeld)* 25 krc. 1 s., urbarialno izboljšavo 34 kr. 3 s., lesni denarič *(holzgeld)* 26 kr. 2 s., tovornino *(samfartgeld)* 1 gld. 20 kr. in še za kajžo 1 gld. 39 kr. činža *(obrigkeitlichen grundzinß)*. Zemljiški gospod pa mu obljublja varstvo. To izpričuje pečat oz. podpis zemljiškega gospostva. Napravljeno *(geschehen)* v Novem mestu 5. aprila 1806.

– Podpisan Ignacij Banko, upravnik (brez pečata).
Orig.? na tiskovini (2 fol.); 22,4 x 35 cm; brez pečata, s suhim žigom za 5 krc. na začetku.
KANM, f. 34/3, št. 329.
– Priloga: Potrdilo o plačilu takse za kupnopravno kmetijo v Šmihelu pod urbarialno št. 84 in kajžo pod urbarialno št. 85, ki jo je plačal Jožef Rosenberger *(Kostenberger(!))* leta 1793. Plačilo prvega obroka 40 gld. je sprejel 22. februarja oskrbnik von Leonarditsch, plačilo drugega obroka 30 gld. pa 26. aprila Krašovec (Kraschovitz).

581. 1809, avgust, 7., Novo mesto

Pogodba za kmetijo v Mirni Peči pod št. 114 rektificiranega urbarja. Po pogodbi med upravo deželnoknežjega kapitlja v Novem mestu in Janezom Partlom kot varuhom mladoletnega Jakoba Partla, (1) plača le-ta za spremembo zakupne kmetije v kupno *(verwandlung der miethgründe ins kaufrechtliche eigenthum)* kupnino *(kaufschilling)* v višini 150 gld. (2) Lastnik kmetije je dolžan plačevati predpisane deželnoknežje dajatve in (3) urbarialne dajatve svojemu zemljiškemu gospodu, to je činž 26 krc., lesni denarič 13 krc. 1 s., odvetniško dajatev *(schutzgeld)* 12 krc. 2 in pol s., tovornino 40 krc. ter opraviti dva dni ročne tlake tedensko brez hrane; (4) za vsako posestno spremembo mora dobiti pristanek zemljiškega gospoda in mora zanjo plačati 10 odstotkov vrednosti kmetije. To izpričujejo podpisi obeh pogodbenih strank in njihovih prič. Napravljeno v Novem mestu 7. avgusta 1809.

Podpisi: Gertraud Partel, Jakob Partel, varuha mladoletnega Jakoba, ter Jurij Dressel in Matija Oblak, priči, podpisani po Antonu Škofu *(Schkoff)*.
Orig.? na tiskovini (2 fol.); 24 x 37,7 cm; brez pečata, s suhim žigom za 5 krc. na začetku. Tiskani naslov na hrbtni strani opredeljuje pogodbo kot kupnopravno listino *(kaufrechtsbrief)*.
KANM, f. 34/3, št. 330.

582. 1809, september, 14., Novo mesto

Kupna pogodba med novomeškim kapitljem in Janezom ter Uršulo Jenič, varuhoma mladoletnega Jožefa Jeniča. (1) Hubna posest ⟨kmetiji⟩ v Koroški vasi pod št. 169 in 173 rektificiranega urbarja se spremeni iz zakupne v kupnopravno ter postane prava prostodedna lastnina *(das wahre, rechtmäßige, freyvererbliche Eigenthum)*, potem ko vplačata zanjo v obrokih znesek 125 gld. (2) Lastnik kmetije je dolžan plačevati predpisane deželnoknežje dajatve; (3) urbarialne *(nach Weisung des Rectificatorii, Grundbuchs und Stiftbüchels)* dajatve svojemu zemljiškemu gospodu, to je za činž *(Zinsgeld)* 1 gld. 6 kr 1 in 1/2 solda, za tovornino 36 krc. 2 in 2/3 solda, za les *(Holzfuhrgeld)* 12 kr 3/12 solda, za varščino 11 krc. 3/12 solda za urbarialno izboljšavo 15 krc. 3 in 9/12 solda ter 5 in 1/2 funta preje za tlako⟨?⟩ *(Robathgespunst)*; napraviti mora po en dan tovorne in en dan ročne tlake na teden. (4) za vsako posestno spremembo mora dobiti pristanek zemljiškega gospoda in mora zanjo plačati 10 odstotkov vrednosti. To izpričujejo podpisi pogodbenih strank in njihovih prič. Napravljeno v Novem mestu 14. septembra 1809.

– Podpisani: Ignacij Banko, upravnik. Podkrižani Janez Jenič iz Težke Vode, Uršula Jenič iz Koroške vasi, varuha mladoletnega Jožefa Jeniča, ter Janez Jenič iz Vinje vasi. Kot zadnji je podpisan Anton Škof, pisar in priča.
Prepis, potrjen od zemljiške gosposke s podpisom Mihaela Šeška (Scheschigg), kanonika in upravnika.; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 331.

583. 1809, september, 17., Novo mesto

Kapitularji deželnoknežjega kolegiatnega kapitlja v Novem mestu prodajo Ignacu Banku njivo "Wreg za starm Hribam", ki je po izkazu urbarja iz leta 1738 nastala iz lazov, leži pa nad deželno cesto na pokopališkem vogalu in se spušča do Krke, po hribu navzgor pa za dolino Schlap ⟨Žleb?⟩ pri njivi Matija Luznerja spet do deželne ceste, je pa pod št. 283 rektificiranega urbarja, na kateri je nekoč po izkazu glavnega urbarja, fol. 407, stal mlin, in to za 300 gld., tako da (1) razpolaga z njim kot s svojo posestjo, pri vsaki lastniški spremembi pa plača 4 gld. kot lavdemij; (2) zanjo plačuje predpisane davke in (3) predpisane dajatve zemljiškemu gospodu, ki bo njega in njegove dediče varoval in branil. To izpričuje podpis zemljiškega gospostva. Novo mesto, 17. septembra 1809.

Orig. papir; 23,5 x 36 cm; pečat kapitlja v rdečem vosku, na začetku taksni žig; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 332.
– Priloga: Trojno plačilo takse Lucije Turk za št. 282 in 283 rektificiranega urbarja: iz leta 1793 s podpisom upravnika Karla Bernardiča, 1794 s podpisom upravnika Kraškoviča in 1797 spet s podpisom Bernardiča.

584. 1810, april, 15., Novo mesto

Kapiteljski duhovniki *(kapitularen)* deželnoknežjega kolegiatnega kapitlja v Novem mestu prodajo Mariji Ani Wolf iz Novega mesta njivo z vrtom pred Gorenjimi mestnimi vrati pod št. 277 rektificiranega urbarja. Po listini 18. februarja 1727 je zemljišče s prodajo pripadlo Martinu Kotterju kot prvi telesu, v skladu s certifikatom 15. januarja 1770 njegovi hčerki, poročeni Kanduč, kot drugi, po njeni smrti pa je po sodni izjavi novomeškega magistrata 2. aprila 1810 pripadlo njenemu sinu Francu Kanduču kot tretji generaciji ⟨dobesedno "telesu" *(Leib)*⟩. Od njega ga je kupila in pravno pridobila Marija Ana Wolf za 150 gld. v bankovcih *(Banko Zetteln)*, tako da (1) razpolaga z njo kot s svojo posestjo, pri vsaki lastniški spremembi pa plača 10-odstotni lavdemij;

(2) zanjo plačuje predpisane davke in (3) predpisane dajatve zemljiškemu gospodu, (4) ki ji zagotavlja, da bo njo in njene dediče varoval in branil. ⟨Vse to je sklenjeno⟩ pošteno in brez prevare pri splošni deželni obvezi za škodo na Kranjskem *(treulich und ohn gefärde bey verbindung des allgemenien landschaden bundes in Krain)*. To izpričuje kapiteljski podpis oz. pečat *(urkund dessen nachstehende förtigung)*. Napravljeno *(geschehen)* v Novem mestu 15. aprila 1810.

Prepis; nem. jezik.
KANM, f. 34/3, št. 333.

585. 1817, januar, 24., Novo mesto

Ženitna pogodba v petih točkah med polnoletnim Jožefom Povhom *(Pouh)* iz Hrastja in Ano Florijančič iz Gorenjega Mokronoga, sklenjena v prisotnosti podpisanih prič. (1) Nevesta prinaša 50 gld. gotovine in kravo, vredno 30 gld., s čimer jo bo oče Tomaž Florijančič v dveh letih izplačal, po njegovi smrti pa bo dobila svoj dedni delež enako kot drugi bratje in sestre. (2) Ženin obljublja nevesti vse svoje premično in nepremično premoženje in zakupno kmetijo v Hrastju. (3) Če umre nevesta prva brez potomcev, vse ostane ženinu, razen skrinje z obleko, ki jo dobe njeni bližnji, če pa prej umre ženin, dobi nevesta vse, razen vinograda v Poljanah, ki ga dobijo njegovi sorodniki; če pa bi imela dediče, jim pripada zakoniti delež. (4) Glede ženinovih bratov in sester velja pogodba, sklenjena 10. januarja, za ženinovo mater pa bo poskrbljeno v skladu s sodno zabeleženim testamentom, napravljenim 5. septembra 1814. (5) Po smrti zakonca bo dal preživeli zanj brati deset maš. V pričevanje so se poleg uradnega podpisa in pečata lastnoročno podkrižali pogodbeni stranki in priče. Kresijsko gospostvo Novo mesto, 24. januarja 1817.

– Podkrižani: ženin, nevesta, nevestin oče ter priči Jožef Anschak in Franc Debevec *(Debeutz)*. Podpisana: Matija Winkler, upravnik, in Anton Škof *(Schkoff)*, zapisničar.
Orig. papir (2 fol.); 21,4 x 34 cm; čez papir vtisnjeni pečat novomeškega okrožnega gospostva; nem. jezik.
KANM, f. 37, št. 4.

586. 1819, marec, 1., Dunaj

Konstitucije novomeškega kapitlja. Ob ponovni ustanovitvi novomeškega kolegiatnega kapitlja z dvornim dekretom 5. januarja 1818, potem ko so ga ukinili za časa francosko-ilirske vlade z gubernijskim aretéjem ⟨odlokom⟩ 7. decembra 1810, daje cesar po sporazumu z ljubljanskim ordinariatom, s kameralno prokuraturo in z ljubljanskim gubernijem naslednje konstitucije: (1) Kapitelj, ki je imel po ustanovni listini enega prošta, enega dekana in enajst kanonikov, a se je z odlokom 13. maja 1741 njihovo število zmanjšalo na osem, z odlokom 19. novembra 1774 pa na šest kanonikov, naj ima poslej enega prošta in 4 kanonike, ki se jim doda v pomoč en vikar. Najstarejši kanonik bo opravljal službo dekana, vendar brez posebnega naslova in brez posebne prebende. (2) V koru skupno molijo dnevnice ob 9.15, večernice s sklepno molitveno uro pa ob 15.15. Jutranjice in hvalnice moli vsak zase. (3) Vsak dan naj imajo v kapiteljski cerkvi vsaj dve maši. V poletnem semestru naj bo prva maša ob 6. uri, ob nedeljah in praznikih pa zaradi pridige pol ure prej. V zimskem času naj bo ta maša ob 7. uri oziroma ob 6.30. Druga maša naj bo vsak dan ob 10. uri. (4) V ustanovni listini ⟨Maksimilijana I.⟩ je sicer določeno, da se za ustanovnika darujeta dve maši na dan, zaradi zmanjšanih dohodkov pa ostaja poslej le ena, in to jutranja. Sicer pa je treba vestno opravljati tudi vse druge ustanovne maše. Ob določenih praznikih ima prošt mašo "in

pontificalibus". (5) Vsakokratni prošt je hkrati mestni župnik, kanoniki pa njegovi kooperatorji, ki jim pomaga tudi vikar. (6) Inkorporirane župnije so: Šmihel, Mirna Peč, Šentrupert in Ponikva. Od njih dobiva kapitelj menzalne prispevke, ki jih lahko dvigne le s soglasjem deželnega urada, do njih pa ima patronatske dolžnosti, le za tekoče vzdrževanje *(sarta tecta)* morajo skrbeti same. (7) Vsi kapiteljski dohodki se stekajo v skupno blagajno, zaklenjeno s tremi ključi. Iz nje se plačujejo vse kapiteljske javne dajatve in vsi davki podložnikov. Tudi vikar dobiva iz nje letno plačo 300 gld.; prav tako dobivata iz skupne blagajne svojo plačo organist in mežnar, za patronske župnije pa gre iz nje 500 gld. Porabo tega denarja morajo župnije dokumentirati, če pa kaj ostane, je na razpolago za naprej in ne gre nazaj v blagajno. Kar ostane v blagajni, pa je dohodek prošta in kanonikov, ki naj si ga razdele tako, da dobi prošt eno tretjino, dve tretjini pa si med seboj razdelijo kanoniki na štiri enakovredne dele. Vsi stanujejo v kapiteljski hiši. V pričevanje je listina pečatena s cesarsko kraljevim in knežjim visečim pečatom. Listina izdana v cesarskem glavnem in rezidenčnem mestu na Dunaju prvega marca 1819, v 28. letu cesarjevanja. Franc, l. r.

– *Dostavek 1* ⟨fol. 22 v in fol. 23⟩: Statuti, posebej §§ 11 in 15, so bili spremenjeni 19. aprila 1842 z najvišjim sklepom *(Entschließung)*, objavljenim z dekretom dvorne pisarne 24. aprila 1842. Iz njega je spremembo prinesel gubernijski odlok *(Erlass)* 20. maja 1842, št. 11314. *Iz tega odloka je prepisan izvleček v dostavku 2.*

– *Dostavek 2* ⟨fol. 23 r/v⟩: Izvleček gubernijskega odloka *(Verordnung)*, ki ga je izdal novomeški okrožni urad 20. maja 1842 pod št. 11314. Po dvornem dekretu z dne 24. aprila, št. 12395, je cesar z najvišjim sklepom 19. aprila 1842 odredil, da se je vključitev le štirih župnij v § 11 zgodila po pomoti, kapitlju je namreč pripadalo še ostalih 16 patronatskih župnij in kuracij, zato se ta paragraf ustrezno spremeni. Cesar je spremenil tudi določilo § 15 in sprostil omejitev izdatkov za patronatske župnije, določeno na 500 gld., saj je v skladu z najvišjim odlokom z dne 22. aprila 1832., ki je bila naznanjena guberniju 10. maja 1832, št. 9148, nova minimalna kongrua ⟨plača⟩ za prošta 800 gld. in za kanonike 400 gld. Ta znesek namreč po izjavi državnega knjigovodstva za deželo kapiteljski dohodki v letih 1832–1836 več kot pokrivajo in je zato povsem sprejemljiv. Ko pa bi se dohodki zmanjšali, bi bilo po istem cesarskem sklepu treba ustrezno zmanjšati tudi število kanonikov. Pravilnost izvlečkov potrjuje direkcija c. kr. gubernijskega ekspedita. Ljubljana, 22. junija 1843.

– Zapis obeh dostavkov potrjen od ilirskega gubernija 22. junija 1843.
(1) Orig. perg. listina v obliki knjige, vezane v rdeč žamet (vezni list + 26 fol.: fol. 1–24 perg., vezna lista in prvi in zadnji fol. papir); 34,5 x 27 cm (platnice 36 x 29 cm); velik viseči pečat v leseni škatli; nem. jezik.
KANM, f. 15 ⟨orig. in dva prepisa⟩. Regest: Dragotine, str. 96, št. 37 (s fotografijo).
Fotografijo ima tudi: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 123.
(2) Prepis iz časa pred letom 1842.
(3) Prepis iz leta 1909.

587. 1819, maj, 6., Stari trg ob Kolpi

Testament Dominika Hrastnika, umrlega 10. maja 1819: (1) Fondu za normalno šolo poklanja 10 gld., ubožni ustanovi pa 25 gld.; (2) poravnajo naj se dolgovi vsem njegovim upnikom, Leopoldu von Steinbergu 500 gld., Ivani pl. von *(edle von)* Steinberg 224 gld. in 100 gld., gospodu Perku iz Celja 100 gld., Barbari von Steinberg 154 gld. 53 krc., kramarju iz Ponikve Tomažu Zajcu

127 gld., od cerkvenega denarja pa 125 gld. 38 krc.; (3) Ivani pl. von Steinberg, ki mu služi že od leta 1807, ko je bil še v Šentvidu pri Svibnem *(Mondpreis)*, dodeljuje za vsako leto po 100 gld.; (4) Neži Turšič voli 50 gld.; (5) vsem hlapcem voli poleg letne plače še po 4 gld.; (6) univerzalni dedič naj bo vdova Ivana pl. von Steinberg *(edle von Steinberg)*. V pričevanje, da je to njegova poslednja volja, je testament lastnoročno podpisal in zaprosil za podpis tudi priče. Ponikva ⟨Stari trg ob Kolpi⟩, 6. maja 1819.

– Podpisani: Franc Čuk (Tschug), Franc Ipavec (Ipowitz), priči; Dominik Hrastnik (Hraßnig), župnik; Blaž Mlakar (Mlaker), podložnik gospostva Ponikva, priča.
Prepis ⟨?⟩, morda original ⟨?⟩; nem. jezik.
KANM, f. 35/1, št. 3/1 (Ponikva, 1819).

588. 1822, junij, 30., Novo mesto

Ženitna pogodba med vdovcem Janezom Lužarjem *(Luscher)* iz Broda *(Wrud)* in Marjeto Turk iz Verduna *(Werdun)*: (1) nevesta prinese v zakon svoj vinograd v Verdunu, ki ga ima v zakupu od komende Nemškega viteškega reda v Novem mestu, skupaj s hišo, kletjo, kravo, skrinjo za žito in panjem v vrednosti 60 gld.; (2) to doto pomnoži *(wiederlegt)* ženin s svojo kajžo v Irči vasi pod gospostvom Neuhof z vsem pripadajočim; (3) če umre kdo od njiju brez potomcev, mu ostane vsa zapuščina z izjemo zakonite četrtine, ki si jo oba pridržujeta v svobodno razpolago, v primeru potomcev pa ti dobijo svoj zakoniti delež; (4) obenem se ženin in nevesta obvezujeta, da bosta ženinovo taščo Marjeto Küstel do smrti oskrbovala s hrano in stanovanjem, po njeni smrti pa dala zanjo za 12 maš; (5) preživeli da v primeru smrti za pokojnega zakonca za 6 maš. To izpričujejo podpisi. Novo mesto, 30. junija 1822.

Podpisan: Elsner. Podkrižani: Janez Lužar, Marjeta Turk, Mihael Može *(Mosche)*, ženinov svak, Jakob Fabijančič, priča.
Prvi uradni prepis (2 fol.); taksni pečat za 15 kr; nem. jezik.
KANM, f. 37, št. 6.

589. 1829, februar, 10., Ljubljana

Razsodba c. kr. mestnega in deželnega sodišča kranjskega v pravni zadevi kameralne prokurature, zastopajoče Zapfovo *(Zapff)* beneficiatsko oz. mašno ustanovo v Novem mestu, kot tožnika, ter dveh potomcev pokojne Felicite Rozman *(Roßmann)*, roj. von Höffer *(von Höffern!)*, ki se nahajata neznano kje, in njunega pravnega zastopnika *(curator)* dr. Maksimilijana Wurzbacha kot tožene stranke zaradi 2.000 gld. dediščine po carti bianchi ⟨zadolžnici⟩, izdani 1. septembra 1740. Ta je bila zaradi zaostankov na dan 8. januarja 1827, se pravi na dan eksekutivne prodaje Hmeljnika, ponujena na dražbi za 239 gld. 16 krc. v kovancih *(M. M. = Metallmünze)*. Po tej razsodbi pripada glavnica izključno Zapfovi mašni ustanovi *⟨prim regest št. 499.⟩*. ⟨Dopis poslala⟩ c. kr. mestna in deželna pravda, Ljubljana, 10. februarja 1829.

– Sledi pripis o intabulaciji v deželni deski 2. junija 1829 s pečatom deželne deske in podpisom registratorja Mihaela Žeravca (Scherautz).
Orig. papir; 22 x 34,5 cm; kot zapečateno pismo poslan kameralni prokuraturi; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45/9, št. 1/10.

590. 1832, november, 8., Novo mesto

Sprejemna listina (Acceptationsurkunde) Grebinove mašne ustanove. Podpisani duhovni in svetni predstojniki novomeškega kuratnega kolegiatnega kapitlja naznanjajo, da bo v skladu z Grebinovo katehetsko ustanovo *⟨prim. regest št. 509⟩* novomeški popoldanski katehet vsak mesec opravil ali dal opraviti mašo po namenu ustanovitelja, ostali znesek pa bo porabil za nakup darilc za krščanski nauk *(auf den Ankauf von Christenlehrgeschenken)*, ki jih bo med letom razdelil otrokom. Mašo bodo opravljali kanoniki, za vsako bodo dobili po 45 krc., mežnar 6 krc. in cerkev 9 krc. Kanonik, ki bo poučeval popoldanski krščanski nauk, pa dobi ostanek da nakupi darila za otroke. Novo mesto, 8. novembra 1832.

Orig. papir (2 fol, privezana k listini št. 591 kot njen integralni del); 23,5 x 37,5 cm; suhi pečat z napisom PRAEPOSIT. & PAROCH. NEOSTADIENS.; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45, št. 9/3.

591. 1833, april, 28., Ljubljana

Škofijska potrdilna listina Grebinove mašne ustanove. Anton Alojzij Wolf, ljubljanski knezoškof itd. izpričuje, da je Filip Grebin *(Grebbin)* zagotovil *(sichergestellt)* pri kuratnem kolegialnem⟨!⟩ kapitlju v Novem mestu mašno ustanovo z naslednjim pojasnilom *(Erklärung)*. *Sledi navedba listine Grebinove katehetske ustanove št. 509 in sprejemna listina le-te št. 590.* Po ugotovitvi denarnega stanja ustanove naroči, naj se ustanova vpiše v zakristijski koledar, opravljene maše pa v za to določeno knjigo. Za večjo trdnost se napravijo trije enaki izvodi te potrdilne listine s knezoškofovim podpisom in pečatom. En izvod dobi c. kr. ilirski gubernij v Ljubljani, drugega predstojništvo kuratnega kolegiatnega kapitlja v Novem mestu, da jo shrani v blagajno *(in Zechschreine)*, tretjo obdrži knezoškofijska pisarna. Izdano v nadškofijski rezidenci v Ljubljani 28. aprila 1833.

– Sledita dva priveza: originalna sprejemna listina kolegiatnega kapitlja in potrdilna listina ilirskega gubernija.
Orig. papir (3 fol., s tiskano glavo: ime in grb škofa Wolfa, integralni del listine sta dva priveza, skupaj 6 fol.); 24,5 x 37 cm; Wolfov pečat (str. 6), vtisnjen čez papir (tudi priveza imata vsak svoj pečat); nem. jezik z lat. insertom Grebinove ustanovne listine.
KANM/Ž, f. 45, št. 9/3.

592. 1833, julij, 2., Ruperčvrh

Okrajno sodišče Ruperčvrh *(Bezirksgericht Rupertshof)* razsodi kot personalna instanca med proštom Andrejem Albrechtom in sosedom Francem Dragmanom *(Dragmann)* glede nekdanjega proštovega vrta. Franc Dragman si je prisvojil proštov del vrta za svojo hišo pod urbarialno št. 251 in potem podrl nekdanjo ograjo na meji s svojo posestjo. Sporni del vrta je dolžan v štirinajstih dneh vrniti in v tem času spet postaviti ograjo v prvotno stanje. Obe strani plačata ob odpisu stroškov *(mit Aufhebung der gegenwärtigen Unkosten)* preprosto sodno takso in pristojbino za pečat in dostavo. Okrajno sodišče Ruperčvrh v Novem mestu, 2. julija 1833.

Orig. papir; 21,4 x 34,8 cm; brez pečata, na začetku suhi taksni pečat za 15 krc.
KANM, f. 37, št. 11.

593. 1838, december, 15., Novo mesto

Določilo poslednje volje Martina Jugovica *(Jugovitz)*, posestnika cele kmetije na Trati, podložnika *(dienstbar)* župnišča Stara Loka. ⟨1⟩ Za univerzalnega dediča svojega premoženja imenuje najstarejšega sina Janeza Jugovica. ⟨2⟩ Ostali otroci, predvsem sinova Jurij in Anton, dobita vsak po 500 gld. očetove in materine odpravnine poleg tu običajne bale *(Ausstattung)*, kadar se poročita. Hčere Mica, Lenka, Mina, Margareta in Katarina dobijo vsaka po 300 gld. poleg tu običajne bale, ki obsega 12 mernikov žita, skrinjo, posteljnino in stanu

primerno poročno obleko. To starševsko odpravnino dobijo, kadar se poročijo oz. postanejo polnoletne. ⟨3⟩ Univerzalni dedič mora poskrbeti za otroka, ki ga še pričakujejo. Če bo deček, naj dobi 500 gld., če bo deklica 300 gld. odpravnine. ⟨4⟩ Ženo Marijo Jugovic, rojeno Waischack, naj univerzalni dedič vedno spoštuje kot mater in jo oskrbuje z živežem in obleko, poleg tega pa naj ji vsako leto da še 6 gld. v gotovini za njeno zasebno uporabo. Če pa ne bi hotela živeti s sinom v skupnem gospodinjstvu, naj dobi vsako leto po dva mernika pšenice, dva mernika žita, en mernik ječmena, dva mernika prosa, štiri mernike ajde in pol mernika drobnih živil *(Greiselwerck)*, 15 funtov prekajenega mesa, 10 funtov slanine, 12 funtov masti ter kisa, jabolk, mleka, soli in drv po potrebi. Če se odseli, ji mora plačati dostojno stanovanje. ⟨5⟩ Bratu Ignacu Jugovicu, kanoniku v Novem mestu, mora univerzalni dedič v gotovini izplačati 200 gld., ki jih je bil dal bratu na posodo, kadar koli bo to želel. ⟨6⟩ Za drugega skrbnika svojih mladoletnih otrok postavlja poleg svoje žene soseda Pavla Jugovica s Trate. ⟨7⟩ Njegovo telo naj po običaju stanu primerno pokopljejo, za njegovo dušo pa naj se opravi pet ⟨prečrtano in zapisano štirideset⟩ maš. ⟨8⟩ Za šolski sklad voli 2 gld. V dokaz svoje poslednje volje je to listino lastnoročno podkrižal in zaprosil priče za podpis. Napravljeno v Novem mestu 15 decembra 1838.

– Podpisane priče: Fr. Sarko⟨?⟩, Jožef Jenko in Franc Ksaver Jelovšek.
Orig. papir (2 fol.); 23 x 36,5 cm; pečat v rdečem vosku (Jelovškov?); nem. jezik.
KANM/Personalia, f. 12, št. 16.

594. 1846, junij, 9.

Reverz Janeza Križaja *(Krischay/Krishay)* ob nastopu službe mirnopeškega župnika, za katerega je bil imenovan z dekretom 14. marca 1846. Potrjuje, da je ob svoji umestitvi prejel vso v inventarju iz leta 1832 navedeno lastnino. Obljublja zvestobo svojemu ordinariatu in patronatu⟨!⟩ Kolegiatnemu kapitlju, ki mu bo vsako leto 24. aprila ⟨jurjevo⟩ in 1. septembra plačeval po 42 gld. 30 krc. za menzalni prispevek in vse druge morebitne redne ali izredne dajatve. Skrbno bo upravljal z župnijskim imetjem in skrbel za zemljiške knjige, urbarje in druge zapisnike. Hkrati prisega, da ni in tudi nikoli ne bo vpleten v nobeno tajno zvezo ne doma ne na tujem. To potrjuje s svojim podpisom oz. pečatom in s podpisoma prič. Mirna Peč, 9. junij 1846.

Orig. papir, 3 fol.; 12 x 34,3 cm; lep pečat v rdečem vosku; nem. jezik.
KANM, f. 21, št. 9.

595. 1848, december, 16., Novo mesto

Slovenska oporoka kanonika Franca Veritija. Vsi kapiteljski duhovniki naj po njegovi smrti opravijo zanj po eno mašo, za kar dobi vsak po 4 gld., tudi frančiškani naj ga spremijo k pokopu, ne sme pa biti zraven mestne godbe ali straže. Vsem duhovnikom naj se poravnajo stroški za pot, na dan pogreba in na osmi dan pa dobi vsak še po 1 gld. za kosilo. Med reveže naj se razdeli 10 gld. Pokopljejo naj ga poleg kanonikov Pfeiferja in Eržena. Kuharica naj po njegovi smrti dobi še polletno plačo, zapušča pa ji posteljo, dva para rjuh in dvojno odejo, uro, omaro, kolovrat, možnar, škaf in korec, likalnik in kotel iz družinske hiše ter kuhinjske posode in orodja, kolikor ga potrebuje. Tudi za deklo naroča enako plačilo, zapušča ji posteljo, dva para rjuh in dvojno odejo,

kolovrat in bakren škaf, živež pa naj si sami razdelita med seboj. Mestni bolnišnici zapušča dve postelji, dva para rjuh in dvojno odejo. Vse knjige zapušča ljubljanskemu škofu, ki naj nemške knjige in kranjske rokopise razdeli novomašnikom, laške naj dá v knjižnico, kranjske pa naj horjulski župnik razdeli med farane. Stroški za vse to naj gredo iz njegove zapuščine. Svoj brevir poklanja kapitlju, vse drugo imetje pa naj se proda. Obresti od denarja, ki ostane, naj se porabijo za maše zanj in za njegove sorodnike. Kar bodo izterjali od njegovih še neporavnanih terjatev, naj se razdeli napol – polovico dobi mestna bolnišnica, polovico pa mestni reveži. Od 167 gld., ki mu jih dolguje Jožef Leben iz Horjula, gre 100 gld. za reveže horjulske župnije, 6 gld. za župnika, 25 gld. za župnijsko cerkev, po 12 gld. pa za podružnice sv. Kancjana na Vrzdencu *(na Vershdenzu)*, sv. Uršule v Zaklancu in sv. Mihaela v Samotorci. Novo mesto, 16. grudna 1848.

Prepis v dvojniku; slovenski jezik.
KANM/Personalia, f. 12, št. 33.

596. 1852, april, 24., Ljubljana

Anton Alojzij Wolf, ljubljanski knezoškof, potrdi in kanonično investira Jerneja Arka za novomeškega prošta in župnika, potem ko ga je 1. decembra 1851 za to imenoval avstrijski cesar Franc Jožef I., ki mu pripada "ius patronatus" te proštije in župnije. Novi prošt je slovesno izpovedal vero in pred ljubljanskim škofom prisegel zvestobo Apostolskemu sedežu, nakar ga je škof umestil in mu priznal pravico, da pri slovesni maši ali blagoslovu nosi škofovsko mitro in palico. V pričevanje je dal škof izstaviti listino z uradnim pečatom in svojim podpisom. V škofijski rezidenci v Ljubljani, 24. aprila 1852.

Orig. papir s tiskano glavo škofa Wolfa; 24,6 x 40,3 cm; papirni pečat v obliki nalepke; lat. jezik.
NŠAL/KANM, f. 14, št. 35/7. Uradna št. listine 762/1852.

597. 1854, april, 22., Dunaj

Franc Jožef I., po milosti božji avstrijski cesar, imenuje Jerneja Arka, infuliranega prošta ⟨prošta, ki ima pravico do škofovskih znakov⟩, dekana in župnika v Novem mestu, za viteza reda Franca Jožefa. To potrjuje z izdajo lastnoročno podpisane listine *(Fertigung)* in s podpisom *(Gegenzeichnung)* kanclerja svojega Franc-Jožefovega reda. Dano v glavnem in rezidenčnem mestu na Dunaju 22. aprila 1854, v šestem letu vladanja *(unseres Reiches)*.

– Podpisana Frnac Jožef I. in "baron von Pflugl, ker ni bilo kanclerja reda".
– Listina je sicer velika, besedilo pa je prav kratko. Regest je skoraj dobesedni prevod.
Orig. papir s tiskanim ornamentom; 67,5 x 49 cm; reliefni pečat, vtisnjen v papir; nem. jezik.
KANM/Personalia, f. 3, št. 4.

598. 1856, april, 19., Novo mesto

Testament Jožefa Ježa (Jesch). (1) Glavnica, s katero razpolaga, znaša 1.287 gld. (2) Po njegovi smrti naj se v mestni cerkvi opravi 10 tihih maš. (3) Za univerzalnega dediča določa novomeško ubožno ustanovo. (4) Svojim petim bratom in sestram določa po 100 gld., njihovim otrokom pa po 5 gld. (5) Proštu Arku zapušča svojo zalogo ovsa *(Hafervorrath)*, približno 30 mernikov. (6) Novomeški cerkvi zapušča 50 gld. za mašno ustanovo, tako da se zanj opravita po dve maši letno. (7) Mestni župnijski cerkvi zapušča 10 gld. in če znaša preostalo imetje več kot 200 gld. še nadaljnjih 20 gld. (8) V tem primeru voli tudi župnijski cerkvi v Vodicah 5 gld., vodiški podružnici sv. Štefana 5 gld.

in vodiškim revežem 5 gld. (9) Vse preostalo premoženje zapušča novomeški ubožni ustanovi. Če bo tega več kot 200 gld., naj se vsakoletne obresti razdele revežem, če pa bo manj, lahko prošt po lastni presoji celotno vsoto razdeli med reveže. (10) Pet ali šest gld. v mošnji v njegovi skrinji in bankovec za 1 gld. pripadajo sestri Mariji Jež, zato naj se ji vrnejo. Novo mesto, 19. aprila 1856.

– Sestavil Anton Ogullin, podkrižal Jožef Jež, podpisali priči Janez Barborič in Anton Saje.
Prepis; nem. jezik.
KANM, f. 31/3, št. 1/4.

599. 1860, oktober, 1., Novo mesto

V spomin. Novo ostrešje cerkvenega stolpa je bilo leta 1860 napravljeno v piramidalni obliki z zidanimi ⟨trikotnimi⟩ zaključki z odprtinami *(mit gemauerten durchbrochenen Frontons)* in z do tal predelanimi zvoniškimi linami ter prekrito s skrilovci *(mit Schiefersteinen)*. Vse skupaj je stalo 2.700 gld., večino je pokril prošt iz lastnih sredstev, nekaj je prispevala cerkev, 100 gld. pa kanonik Franc Jelovšek. Mestna nabirka je bila porabljena za križ in okrasje vrh zvonika. Novo mesto, 1. oktobra 1860. Jernej Arko, prošt in mestni župnik.

Orig. papir (2 fol.); 20,3 x 23,6 cm; rokopis prošta Arka z lastnoročnim podpisom; nem. jezik.
KANM, f. 30, št. 12. listina je bila najdena 9. avgusta 1983 ob novem prekrivanju strehe.

600. 1863, november 11, Novo mesto

Testament kanonika Mateja Svetličiča. ⟨1⟩ Svojo dušo izroča božjemu usmiljenju, telo pa stanu primernemu pokopu. Pri pogrebu, ki naj ga vodi prošt, dobi le-ta 10 gld. nemške veljave, kanoniki po 5 gld. in vikar 4 gld.; enako dobe frančiškani, vsak pa naj zato opravi po eno mašo zanj. Za maše, ki se bodo opravile na dan pogreba ali osmi dan v župnijski cerkvi ali pokopališki kapeli, dobijo duhovniki po 1 gld. Pevci in oba mežnarja dobijo po 1 gld. in funt težko svečo, nosilci truge pa poleg običajne štolnine še 2 gld. Če bodo peli pri pogrebu študentje, dobijo prav tako vsak po 1 gld. in funt težko svečo. Tuji duhovniki dobijo 2 gld. za potne stroške, za kosilo pa še 3 gld. Pri pogrebu naj se razdeli med sorodnike in revnejše Novomeščane 100 pol funta težkih sveč, mestnim revežem pa 50 gld., da bodo molili zanj. Nosilci krste in svetilk dobe po pol merice vina in hlebček kruha, tisti, ki bodo pri njem bdeli in zanj molili, pa vino in kruh po običaju, sicer pa naj opravljajo molitve le do 9. ure zvečer. Po tem času naj bo pri njem le en moški za čuvaja. Ta dobi 6 gld. Na grob naj mu postavijo spomenik, enakovreden spomenikom njegovih predhodnikov. Ker je bil 19 let in nekaj mesecev župnik pri sv. Petru v Ljubljani, naj ob njegovi smrtiv tej cerkvi in v vseh petih šempetrskih podružnicah trikrat zazvonijo z vsemi zvonovi. Župnijska cerkev dobi 10 gld., podružnice po 5 gld., vsak mežnar pa po 3 gld. Prav toliko dobi tudi zvonar velikega zvona pri sv. Petru. Osmi dan naj se pri sv. Petru opravi oficij za pokojne z enim nokturnom ⟨berilom⟩ in maša zadušnica. ⟨2⟩ Za univerzalnega dediča postavlja "predmestno cerkev sv. Petra v Ljubljani". Ta naj poravna vse pogrebne stroške ⟨3⟩ in izplača volila: ⟨a⟩ Sestri Marjani, poročeni Sever glavnico 1.000 gld., od katere naj dobiva le obresti, dokler bo živa. Če bi se temu protivila, ne dobi niti obresti, pač pa dobita oboje njeni hčeri Marina in Gertruda. Le če bi ovdovela, lahko z obojim sama razpolaga. ⟨b⟩ Marini in Gertrudi voli še posebej vsaki po 300 gld. ⟨c⟩ Otroka pokojne sestre Katarine, poročene Velikanje

⟨popravljeno iz Veliwanje⟩, Janez in Simon, dobita po 400 gld., otroci njene pokojne hčere Marine, poročene Petrič, pa naj si med seboj razdelijo 1.200 gld. ⟨d⟩ Otroci polbrata Andreja Svetličiča dobijo tistih 300 gld., ki bi jih bil moral dobiti sam od očetove hiše, zraven pa še 1.000 gld., da se varno naložijo na hranilno knjižico ali da se zanje kupi posest. Ko bodo polnoletni, si jih lahko med seboj razdelijo. Očetovi hiši naj ostane tudi njegov srebrni jedilni pribor. ⟨e⟩ Otrokom drugega polbrata Franca Svetličiča zapušča posest v Zavratcu in še 1.000 gld. zraven. ⟨f⟩ Svoji mačehi Marjani voli 200 gld., polsestri Marini pa 300 gld. ⟨g⟩ Dalje voli župnijski cerkvi Naše ljube Gospe v Šmarju ⟨-Sap⟩ 50 gld., župnijski cerkvi Naše ljube Gospe v Spodnji Idriji 200 gld., revežem te fare pa 100 gld. Hišnim revežem pri sv. Petru v Ljubljani voli 200 gld., revežem v Novem mestu 100 gld., novomeški župnijski cerkvi sv. Nikolaja 200 gld., pokopališki kapeli 60 gld. in frančiškanski cerkvi 50 gld. ⟨h⟩ Ubožni ustanovi v Ljubljani voli 50 gld., semenišču 120 gld., Alojzianumu 75 gld., šolskemu skladu 10 gld., ljubljanskemu verskemu zakladu pa 900 gld. Schillingov sklad pri sv. Petru dobi 60 gld., vsaka podružnica, se pravi sv. Krištof na polju ⟨za Bežigradom⟩, sv. Marjeta v Tomačevem, sv. Martin ob Savi, sv. Nikolaj v Bizoviku in sv. Štefan v Štepanji vasi pa po 50 gld. Denar naj se naloži, obresti v višini 1 gld. 40 krc. pa vsako leto izplačajo cerkvenemu predstojniku *(Kirchenprobst)*, presežek naj ostane cerkvi. ⟨i⟩ Svoji kuharici Gertrudi Peternell voli 300 gld. Poleg tega ji zapušča posteljo z dvojno posteljnino in vso kuhinjsko opremo ter živež, kolikor ga je na zalogi. Svoji bivši dekli Heleni Mohorčič voli 10 gld. ⟨k⟩ Ljubljanski stolnici voli 30 gld. ⟨l⟩ Učitelju pri sv. Petru Karlu Götzlu in njegovi ženi ter vsaki hčeri posebej: Karolini, Heleni in Amaliji, voli vsakemu po 50 gld. Otrokom bivšega mežnarja Jožefa Riharja – umrl je za tifusom, ki je vladal v letih 1849/50 v šentpeterski vojaški kasarni – Jožefu, Gregorju, Mariji, Ani in Neži, voli vsakemu po 100 gld. Otrokom pokojnega mežnarja Bartla Vrhovnika voli skupaj 50 gld. zvonarju in napovedniku *(Ansager)* Blažu Jevnikarju pa 50 gld. ⟨m⟩ Mariji Tereziji Lukanič, hčerki pokojnega adjunkta Nikolaja Lukaniča iz Mokronoga, voli 50 gld., prav toliko tudi njeni materi Johani. ⟨n⟩ Svojemu bivšemu kaplanu Jožefu Muhiču voli 5 gld., kanoniku Janezu Pogačarju 5 gld., Lovrencu Dorniku 10 gld., Antonu Gregorcu 15 gld., Primožu Koscu 5 gld., Valentinu Sežunu 15 gld., Luki Cerarju 20 gld., Francu Waldeckerju 10 gld., Jožefu Zelencu 10 gld., Jožefu Bonnerju 5 gld., bili so namreč njegovi kaplani *(Cooperatoren)* – naj sprejmejo to skromno priznanje in molijo zanj. Dodatno zapušča Luki Jeranu 10 gld. z isto pripombo. Kolegi in prijatelju Jakobu Jeranu voli 20 gld., Martinu Pajku, župniku v Polju, 20 gld., sošolcu Janezu Zavrlu, beneficiatu v Višnji Gori, 50 gld. Antonu in Ani, otrokoma Jožefa Teršinerja, posestniku hiše št. 61 v Poljanskem predmestju, voli vsakemu po 62 gld., njuni materi pa 10 gld. – to bi jim moral plačati nekdo drug, a ker tega verjetno ni storil, plača on, da bi jim rešil življenje *(Seele)*. Ubožnim rudarjem in gozdnim hlapcem *(Holzknechten)* v Idriji naj se v obstoječi sklad izplača 80 gld., svojemu nečaku Janezu Velikanje ml. v Spodnji Idriji voli 100 gld. Za maše zase voli 100 gld., za vsako naj dobi duhovnik po 1 gld., od tega 50 v Ljubljani pri sv. Petru, po 25 pa v Idriji in Novem mestu. ⟨o⟩ V Spodnji Idriji

daje za ustanovno mašo zase 220 gld. Zanje naj se kupi obveznica, ki bo dajala obresti za štiri maše na leto. Enako glavnico zapušča cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu za isti namen. Nadaljnjih 220 gld. voli cerkvi sv. Jošta na Črnem Vrhu pri Idriji z istim namenom za tri maše na leto, in sicer za svoja dva strica Andreja in Matijo Gostišo, ki sta umrla na Dunaju, ter za Andrejevo ženo Terezijo. ⟨p⟩ 200 gld. voli novomeški bolnišnici, da jih porabi za opremo, kadar bo zgrajena. Novomeški ubožni ustanovi zapušča 100 gdl. ⟨q⟩ "Slovenjegraško srečko" voli šolskemu učitelju v Spodnji Idriji, kadar bo tu šola. Če pa se to ne bo zgodilo, naj si dobitek oz. obresti od njega razdelijo župnik, kaplana in organist. ⟨r⟩ 120 gld. voli cerkvi sv. Petra v Ljubljani za ustanovno mašo zase. ⟨4⟩ Univerzalni dedič naj odplača dolg v višini 450 gld. na kmetiji Jožefa in Marije Jeras v šentpeterskem predmestju v Ljubljani, a ne naenkrat, temveč v obrokih po 50 gld. ⟨5⟩ Otrokom Velikanje iz drugega zakona voli skupaj 50 gld. ⟨6⟩ Svoje slovenske ali kranjske molitvenike zapušča šentpetrskemu župniku, da jih po lastni presoji razdeli med župljane. Druge svoje knjige in spise zapušča novomeški dekanijski knjižnici v nastajanju. Če v dveh letih po njegovi smrti knjižnice še ne bo, naj jih semeniški vodja razdeli med revne semeniščnike. Namizna ura naj se proda, zlato "uro repetirko" pa dobi Janez Velikanje ml. Svoj plašč zapušča Janezu Velikanje st., ostalo obleko in škornje pa otrokom polbrata Franca. Servete, brisače in posteljnino zapušča polsestri Marini. Oba križa s Križanim – eden je kovinski in pozlačen – poklanja sestri Marjani oz. njenima hčerama za spomin. Leseni križ na klečalniku, ki ga ima od pokojnega dekana Ahačiča, poklanja duhovniku Jožefu Križnerju s Primskovega na Gorenjskem. Če ga ne želi imeti, naj ga odda v zakristijo v Šmarje ⟨-Sap⟩. Novi kórak ⟨roketo⟩, dar pokojne tete Terezije Gostiša, poklanja cerkvi sv. Jošta na Črnem Vrhu pri Vipavi. Drugi kórak naj skupaj z biretom ostane cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu. ⟨Relikviar s koščkom Kristusovega križa in ogrinjala Device Marije dobi župnik pri sv. Petru v Ljubljani – prečrtano.⟩ Stenske slike naj si po želji vzame kuharica Gertruda Peternell, druge pa naj razda novomeški prošt. Svoje brevirje zapušča ubogim semeniščnikom, dežnike pa svoji kuharici. Svojo blagajno *(Bursa)* in pisalno mizo poklanja cerkvi sv. Petra v Ljubljani. Srebrni pozlačeni križ, ki ga je nosil kot kanonik, je last kapitlja in mu ga vrača. Vse, česar ne omenja, kot na primer leseno pohištvo, naj se proda. ⟨7⟩ Izvršitelj oporoke naj bo prošt ali njegov namestnik. Za svoje delo dobi 200 gld. Če bo testator pred smrtjo dodal še kodicil ⟨dodatek⟩, naj se upošteva kot oporoka. Novo mesto, 11. novembra 1863.

– Poleg testatorja Mateja Svetličiča so podpisani še Franc Ksaver Jelovšek, kanonik, ter Jožef Žagar in Andrej Meterc, priči.
– Kodicil z dne 9. avgusta 1866 vsebuje nekaj sprememb zaradi smrti tistih, ki jim je kaj volil, a nič bistvenega.
– Na koncu je pod istim datumom dodana še opomba za izvršitelja oporoke z napotki, kje se nahajajo slovenjegraška srečka in zadolžnice. Omenja tudi, kje so tuje hranilne knjižice in srebrna gotovina, ki so jo ljudje pri njem shranili in ki naj se jim vrnejo.
Orig.? papir; 25 strani fol. formata; nem. jezik.
KANM/Personalia, f. 12, št. 26.

601. 1864, december, 2., Rim

Breve papeža Pija IX., s katerim podeljuje kaplanu Petru Urhu milost, da lahko pri vsaki maši za dušo ali duše pokojnih, ki so se preselile s tega sveta v

božji ljubezni, pa naj mašuje pri katerem koli oltarju, doseže odpustke, ki bi jih dosegel, če bi maševal pri privilegiranem oltarju, in sicer štirikrat v tednu; če pa mu je morda že bil dodeljen kak podoben indult ⟨papeški privilegij⟩, je s tem preklican. Dano v Rimu pri sv. Petru pod Ribičevim prstanom dne 2. decembra 1864.

– Na hrbtni strani ime naslovnika *(cooperatori parochiali)* in zapis: Pogačar, 7223 ter stroškovnik za izdajo listine: 1 skud *(scudum)*, 60 obolov *(oboli)*.
Orig. perg.; 41,2 x 13,7 cm; suhi rdeči pečat Pija IX.; lat. jezik.
KANM, f. 30, št. 13.

602. 1866, junij, 14., Dunaj

Uradni prepis notarskega vidimusa (prepisa) prvih dveh ustanovnih listin novomeškega kapitlja. ⟨Glej regest št. 147 z notarskim prepisom listin št. 144 in 145.⟩ Da se prepis dobesedno ujema s tukaj shranjeno na pergament napisano in z visečim pečatom opremljeno listino–vidimusom potrjuje ravnateljstvo c. kr. Haus- Hof und Staatsarchiva. Dunaj, 14. junija 1866. Dr. Franz Ser. Ritter von Erb, l. r.

– Spremno pismo: V odgovor na dopis z dne 24. maja dobi kolegiatni kapitelj uradno overovljen prepis zaželene ustanovne listine Friderika IV., ⟨po novejšem štetju III.⟩ izdane v Linzu 27. aprila 1493, ki jo je napravil cesarski državni arhiv. Za prepis in štempeljsko pristojbino dolguje 5 gld. 40 krc., za vidimacijski pečat pa 2 gld. 40 krc., ki naj ga po priloženem računu pošlje neposredno cesarskemu Haus Hof und Staatsarchivu. Prepisa ni bilo mogoče napraviti po originalu, ki ga ni v državnem arhivu, pač pa po tam ohranjenem skoraj sočasno napravljenem vidimusu, ki je opremljen z vsemi znaki pristnosti in verodostojnosti. Dunaj, 22. junija 1866. Za zunanje ministrstvo podpisan državni podsekretar ⟨Otto baron Rivalier von⟩ Meysenbug.

Orig. papir (6 fol.); 21 x 34 cm; s črno-rumeno vrvico, čez njo vtisnjen pečat Cesarsko-kraljevega tajnega hišnega, dvornega in državnega arhiva; nem. jezik.
KANM, f. 7, št. 2a.
Objava: A. Kraus, v: MHK 21 (1866), str. 21–24. V uvodu pove, da ima glavno zaslugo za prepis Otto Rivallier baron von Meysenbug, resnični tajni svetnik in državni podsekretar na zunanjem ministrstvu na Dunaju ⟨znamenit avstrijski državnik⟩. Več o besedilu glej pod regestom št. 147.
Barvna fotografija : F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 33.
– Prepis je napravljen zelo vestno, po načelih ektodike, z zanemarljivimi napakami; omenjam le, da je notarjevo ime spremenil v Sterteckher.
– Spremni dopis k prepisu vsebuje popravek v zvezi z regestom, ki ga je objavil A. Muchar. Prim regestšt. 147.

603. 1867, oktober, 4., Novo mesto

Diploma o podelitvi častnega meščanstva *(Ehrenbürgerrechts-Diplom)* proštu Jerneju Arku in o vpisu njegovega imena v zlato mestno knjigo. *(in das altehrwürdige goldene Buch der Stadt)* ob njegovem zlatomašnem jubileju 6. oktobra 1867, in to kot priznanje zaslug za mestno občino ter v znamenje spoštovanja in hvaležnosti, kot je bilo sklenjeno na seji 4. oktobra 1867.

– Podpisani: Toussaints Jellouschekh vitez von Fichtenau, župan, Dom[inik] Rinoli, prvi občinski svetnik, in Valent[in] Oblak, drugi občinski svetnik.
Orig. papir (s tiskano obrobo ter z ročno koloriranim grbom in napisom); 54 x 72 cm; nem. jezik.
KANM, Diplome.
Regest: Dragotine, str. 98, št. 41 (s fotografijo).
Fotografijo ima tudi: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 129.

604. 1868, avgust, 13. – september, 12., Novo mesto

Testament Jerneja Arka. ⟨A⟩ Njegovo premoženje obstaja: ⟨1⟩ v gotovini, koliko, vesta njegov služabnik Matija Avsenik *(Ausenik)* in kanonik Belin, zato naj puste knjige v miru in naj v njih ne iščejo denarja; oba tudi vesta, kje je denar, ki pripada župniji in ubožni ustanovi; ⟨2⟩ v premoženju, ki ga ima pri

raznih dolžnikih, kar je zapisano v posebni knjižici; ⟨3⟩ v premičninah, predvsem v živini, žitu in drugem živežu ter v zalogi vina, zraven pa sodi še: 24 nožev, vilic in žlic, srebrna solnica, srebrna tabatiera ter trije prstani; ⟨4⟩ v 16 hranilnih knjižicah in 10 obveznicah narodnega posojila po 100 gld. ⟨B⟩ Za univerzalnega dediča postavlja kapiteljsko cerkev, ki ji zapušča svoje premoženje za izdelavo novih zakristijskih vrat, za cerkvena oblačila, za mežnarjevo stanovanje itd. Denar naj porabijo takoj, da bo cerkev čim prej opremljena z vsem potrebnim. Cerkev je dolžna poravnati tudi vsa plačila. ⟨1⟩ Pogreb naj bo skromen. Kanoniki in vikar, ki bodo šli za pogrebom, naj dobe vsak po en zlat dukat za 4 gld. 30 krc., pontifikant ⟨vodja pogreba⟩ pa dva. Drugi duhovniki naj dobe po 3 gld. nemške veljave v srebru in po 1 gld. za kosilo ter funt težko svečo. Vsak frančiškan dobi po 1 gld. in funt težko svečo. Meščanska garda *(Bürger-Corps)* dobi 25 gld. in prav toliko njena godba. Nosilci krste in sveč dobe po 3 gld., vsi drugi pogrebci pa naj dobijo izplačano dvojno štolnino. Pri molitvah za osmi dan naj dobi vsak kapitular po 2 gld., pontifikant pa 4 gld. Organistu *(Cantor)*, mežnarju in ministrantom naj se spet izplača dvojna štolnina, pevskemu zboru pa običajna. Na dan pogreba ali osmi dan naj razdeli vikar ali kdo izmed kanonikov ⟨med reveže⟩ 30 gld, 20 gld. pa naj dobe kapitularji, da opravijo 20 maš. ⟨2⟩ Ne glede na to, kdaj bo umrl, naj izplačajo služinčadi plačo za celo leto, in sicer takole: hlapec Franc Kern dobi 60 gld. plače, sluga Matija Avsenik 50 gld., kuharica Marjana Traven *(Traun)* 40 gld., sobarica Marija Hafner 21 gld., kuhinjski pomočnici Gertruda Kern in Barbara Stanišič pa po 26 gld. Denar naj se jim izplača v gotovini takoj po smrti. Vsem pa pripadata še šesttedensko prosto bivanje in hrana ter pijača v proštiji, razen če bi hotel kdo prej oditi. Isto velja tudi za sorodnike, ki bodo prišli na pogreb. ⟨3⟩ Služinčadi, ki bi se hotela vrniti na Gorenjsko, pripada tudi potnina v višini 10 gld., kuharica Travnova in sobarica Hafnerjeva pa dobita zraven še posteljnino. ⟨4⟩ Svoja slabša oblačila in posteljnino voli revežem, da jih razdelijo mednje, le boljša oblačila naj prodajo; palico in dežnik pa dobi sluga Matija Avsenik. ⟨C⟩ Druga volila: ⟨1⟩ Kočijaž Franc Kern dobi še dodatnih 50 gld., Matija Avsenik 100 gld., Marjana Traven in Gertruda Kern po 50 gld., Barbara Staniščič pa 30 gld. ⟨2⟩ Žena izgubljenega *(verschollenen)* nečaka Franca Arka iz Dolenje vasi in njena dva otroka dobe po 100 gld. Kar je prispeval za hišo in za plačilo njihovim upnikom, je že tako darovano otrokom. ⟨3⟩ Nečakinja Marija, poročena Tanko, po domače Frančevka iz Rakitnika, dobi 300 gld., njena pohabljena hči Johana Tanko pa 50 gld. ⟨4⟩ Nečakinja Marjana v Ljubljani, poročena Zupančič, dobi 100 gld. ⟨5⟩ Nečaka Andrej in Jožef Arko iz Dolenje vasi, sinova pokojnega brata Martina, dobita vsak po 100 gld. ⟨6⟩ Nečak Anton Bojc (Boiz), sin pokojne sestre Gerte, dobi, če je še živ, 100 gld. ⟨7⟩ Nečakinja Marija Bojc, poročena prav tako Bojc, dobi 100 gld., njena hčerka Marija pa 50 gld. ⟨8⟩ Nečakinja Marija, poročena Ložer, hčerka brata Martina iz Dolenje vasi, dobi 100 gld. ⟨9⟩ Pranečakinja Marija, poročena Vesel, ki je babica v Dolenji vasi, dobi 50 gld. ⟨10⟩ Nečakinja Marija, poročena Zbačnik, hčerka brata Jožefa iz Dolenje vasi, dobi 100 gld. ter obresti dveh hranilnih knjižic, ki dasta na leto 24 gld. Glavnica sama je last ubožne ustanove v Dolenji vasi. Po njeni smrti ostane ustanovi, da deli obresti vnaprej po lastni presoji. ⟨11⟩ Sorodnikom iz Dolenje vasi pri Ribnici, ki niso imenovani, naj razdeli župnik 100 gld. po lastni presoji in ne da bi bil za to komu odgovoren,

za svoj trud pa dobi sam 20 gld. ⟨12⟩ Od desetih obveznic narodnega posojila (v višini 1.000 gld.) dobita novomeška kapiteljska cerkev in cerkev v Dolenji vasi za ustanovno mašo vsaka po 200 gld.. Novomeška ubožna ustanova dobi 200 gld., prav toliko tudi župnijska cerkev v Dolenji vasi pri Ribnici. Novomeški špital *(Nothspital)* in župnijska cerkev v Ribnici pa dobita vsak po 100 gld. ⟨13⟩ Pokopališki kapeli v Novem mestu voli 50 gld., za kamniti ali železni nagrobnik pa določa toliko, kolikor bo stal. ⟨14⟩ Ker je že veliko knjig razdal, ceni svojo preostalo knjižnico in spise na kakih 100 gld. Skupaj z omaro jih zapušča kapiteljski knjižnici. Slovenske knjige med njimi lahko kanoniki po lastni presoji razdele med pobožne vernike ali duhovnike. ⟨D⟩ Glede dolžnikov določa: kjer je v knjižici dolžnikov zapisano "darilo", naj znesek odpišejo. Glede ostalega inventarja našteje, kaj pripada kapitlju. To je vinski sod, ki drži 11 avstrijskih veder, srebrni pastorale ⟨škofovska palica⟩, knjižna omara v spalnici, v kateri so matične knjige, vsi portreti proštov in vozček za dovažanje vode. Tuje hranilne knjižice, ki jih je imel shranjene pri sebi, morajo na zahtevo izročiti lastnikom, razen knjižice z volilom otrokoma izgubljenega nečaka Franca – ta naj se, ko bosta otroka polnoletna, pošlje na sodišče v Ribnico. ⟨E⟩ Za izvršitelja oporoke imenuje dr. Janeza Skedla in mu za nagrado določa 200 gld. Hkrati prosi kapitularje, naj izvršitelju oporoke pomagajo pri delu. V primeru, da bi dr. Skedl ne hotel sprejeti te dolžnosti, naj ga zamenja dr. Jožef Rosina. Zapuščinska razprava naj se čimprej zaključi. Novo mesto, 13. avgust 1868. Jernej Arko, prošt.

Dodatek: Služabnik Matija Avsenik dobi Arkovo posteljo *(Betstatt)* s posteljnino in malo omarico, ki jo ima v svoji sobi. Stenska ura je že tako njegova. Od zapuščine cerkvi pripada tretjina dekliški šoli za dotacijsko glavnico. Novo mesto, 12. septembra 1868.

– Pripis na zadnji strani: Objavljeno pred pričama Francem Jellofskym in Francem Luserjem. Okrožno sodišče Novo mesto, 15. septembra 1868.
Prepis ⟨?⟩, 6 fol., nem. jezik.
KANM/Personalia, f. 3, št. 6.

605. 1868, oktober, 9., Ljubljana

Listina o posvetitvi glavnega oltarja kapiteljske cerkve. Ljubljanski knezoškof Jernej Vidmar *(Bartholomaeus Widmer)* potrjuje, da je 22. septembra 1868, v torek po 16. nedelji po binkoštih, posvetil veliki oltar sv. Nikolaja, škofa *(sub invocatione s. Nicolai ep.)*. Vanj je položil relikvije sv. Krescencija, Sekunda in Deodore, mučencev. Vernikom podeljuje ta dan in ob vsaki obletnici, ki naj se zanaprej praznuje tretjo nedeljo v oktobru, odpustek enega leta. Vsem, ki ⟨kadar koli⟩ obiščejo cerkev, pa poklanja odpustek štiridesetih dni na način, ki je v Cerkvi v navadi. To pričevalno listino, ki jo je v dokaz lastnoročno podpisal in opremil z običajnim pečatom, naj se za vedno hrani v omenjeni cerkvi. Izdano v Ljubljani v škofijski palači 9. oktobra 1868. Jernej, škof.

Orig. perg.; 23,2 x 31,5 cm; pečat, vtisnjen čez papir; lat. jezik.
KANM, f. 30, št. 11.
Regest: Dragotine, str. 98, št. 42 (s fotografijo).
Fotografijo imD tuxi: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 127.

606. 1874, maj, 10., Kostanjevica nad Gorico

Fr. Friderik Hoenigmann, provincial hrvaško-kranjske province frančiškanskega reda *(Ordinis Minorum S. P. N. Francisci strictioris observantiae provinciae sanctae*

Crucis Croatiae-Carnioliae minister provincialis) pooblašča *(concedo facultatem)* na temelju avtoritete, ki jo je dal od leta 1561 dalje frančiškanom apostolski sedež in ki sta jo potrdila papeža Klement XII. in Benedikt XIV., p. Bernarda Vovka, provincialnega definitorja ⟨svetovalca⟩, emeritiranega ravnatelja in aktivnega profesorja novomeške gimnazije ter gvardijana novomeškega samostana, da sme na prošnjo Simona Wilfana, prošta, župnika in dekana v kolegiatni cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu *(Novomesti)*, postaviti v omenjeni cerkvi križev pot, za kar je ljubljanski škofijski ordinariat izdal 28. aprila dovoljenje pod št. 406. Izdano v frančiškanskem samostanu Oznanjenja blažene Device Marije v Kostanjevici nad Gorico *(Kostanjevicae supra Goritiam)* 10. maja 1874. / Potrdilo o postavitvi križevega pota. P. Bernard Vovk, frančiškanski duhovnik *(sacerdos Ordinis Minorum S. P. Francisci Reformatorum)*, potrjuje, da je v župnijski cerkvi sv. Nikolaja, škofa, 14. maja 1874 blagoslovil in slovesno postavil križev pot, ki ima takšno avtoriteto in veljavo, da verniki, ki opravijo ta križev pot v stanju milosti, lahko dobijo zase in za pokojne enake odpustke, kakor so bili podeljeni romarjem v svetih krajih ali obiskovalcem križevega pota v Jeruzalemu.

Orig. papir (na tiskanem obrazcu); 30 x 44 cm; pečat, vtisnjen na zelenem lističu, ima napis: SIGIL. P. NOV. S. CRUCIS FRAT. MINOR. STRICT. OBS.; lat. jezik.
KANM, f. 18, št. 14.

607. 1875, september, 25., Rim

Breve papeža Pij IX., s katerim podeljuje ljubljanskemu stolnemu kanoniku Petru Urhu za pet let pravico, da blagoslavlja križe, svetinjice *(sacra numismata)* in rožne vence *(coronas precatorias)*, tako da dobi tisti, ki jih uporablja, ob smrtni uri popolni odpustek, za rožne vence pa tudi tako imenovani odpustek sv. Brigite. Dano v Rimu pri sv. Petru pod Ribičevim prstanom dne 25. septembra 1875.

– Na hrbtni strani ime naslovnika in zapis Cerncic 5515, Lir 7, strošek za izdajo listine 7 lir, za agencijo 6 lir.
Orig. perg.; 41,8 x 16,1 cm; suhi rdeči pečat Pija IX.; lat. jezik.
KANM, f. 30, št. 14.

608. 1876, december, 10., Dunaj

Franc Jožef I., avstrijski cesar in apostolski kralj Ogrske, podeljuje Simonu Wilfanu, proštu novomeškega kolegiatnega kapitlja, pravemu konsistorialnemu svetniku, mestnemu župniku in dekanu, potem ko mu je s cesarskim pismom *(Handschreiben)* 4. novembra 1875 v znak priznanja za njegovo dolgoletno zaslužno delovanje podelil odlikovanje železne krone tretjega razreda, in je Wilfan v skladu s statuti tega viteškega odlikovanja zaprosil za dvig v viteški stan, dovoljenje, da sme uporabljati opisani grb. »Ščit je razdeljen na pol podolgem in počez; desno zgoraj je na plavem polju zlata gred *(Sparren)*, nad njo pa druga ob drugi dve zlati zvezdi; levo je na rdečem polju poskočen srebrn enorog; spodaj je na plavem polju zlato plamteče sonce, ki vzhaja med dvema zelenima gorama s srebrnimi vrhovi, vzpenjajočimi se z desne in leve; na glavni obrobi ščita počivata dva kronana turnirska šlema; z desnega visi plav pramen *(Decken)*, obrobljen z zlatom, z levega rdeč, podložen s srebrom; krona nad desnim šlemom nosi sklenjene, spredaj plave, zadaj zlate orlovske peruti, nad levim pa je poskočen srebrn enorog.« To izpričuje z lastnoročnim podpisom diplome, ki jo je dal opremiti s svojim cesarskim pečatom. Po posredovanju dr. Jožefa barona Lasserja von Zollherima, pravega tajnega svetnika in notranjega ministra, izdano in izdelano v glavnem in rezidenčnem cesarskem mestu na Dunaju 10. decembra 1876.

Orig. perg. listina v obliki knjige, vezane v rdeč žamet (4 fol.); rokopis, pisan na perg. s tiskano obrobo; 37,5 x 28,5 cm (platnice 38 x 29 cm); pečat odtrgan; nem. jezik. Grb na 5. strani je naslikal podpisani Carl Boess.
KANM, f. 30, št. 10. Regest: Dragotine, str. 99, št. 43 (s fotografijo).

609. 1877, november, 20., Rim

Breve papeža Pija IX., s katerim podeljuje Rihardu Franku privilegij popolnega odpustka pri mašah za pokojne. Ker je prosilec izrazil željo, da bi papež njegove maše *(ut missae a te celebrandae)* obdaroval z odpustki *(caelestium munerum largitione decorentur)*, ki mu jih lahko podeli *(quorum dispensationem nobis credidit Altissimus)*, mu papež s to listino podeljuje milost, da lahko dušam pokojnih, za katere bo kjerkoli maševal, trikrat v tednu nameni odpustek *(suffragium)*, kakršnega bi dobil, če bi maševal pri privilegiranem oltarju *(ad altare privilegiatum)*. Dano v Rimu pri sv. Petru pod Ribičevim prstanom 20. novembra 1877, v 30. letu papeževanja.

– Na hrbtni strani je naslov: "Dilecto filio praesbitero Richardo Franck, parocho in dioecesi Labacensi" ter suhi pečat s formularjem plačila stroškov *(expensae)*: za listino šest lir *(libellae)* in za agencijo pet lir.
– Spodaj je podpisan ljubljanski škof Krizostom ⟨Pogačar⟩ s pripisom "vidi".
Orig. perg.; 40 x 14,2 cm; suhi rdeči pečat (Peter lovi ribe); lat. jezik.
KANM, f. 30, št. 15.
– Kanonik Rihard Frank je dobil navedeni privilegij kot župnik v Tržiču (1868–1880).

610. 1879, marec, 30., Novo mesto

V spomin! Zvonik kapiteljske cerkve je bil leta 1860 pokrit s skrilovci *(ploščicami – Schieferstein)*, a ga je bilo treba na novo pokriti z bakrom, ker sta veter in mraz ploščice majala in trgala, tako da je streha zamakala in se je lesu delala škoda. Novo streho, pozlačen križ in celotno obnovo je oskrbel prošt Simon vitez pl.von Wilfan *(von Wilfan)*. Delo je vodil vikar Ivan Tomažič. Začelo se je o sv. Petru in Pavlu 1878, dovršeno je bilo o veliki noči 1879. Stroški v višini 5.500 gld., so bili pokriti iz zapuščine kanonika Franca Jelovška. Takrat so bili na kapitlju Simon vitez plemeniti Wilfan, Anton Grašič, Anton Franc Vovk [...]. V Novem mestu *(Rudolfswert)*, na [peto] nedelja v postu, 30. marca 1879. Ivan Tomažič, vikar.

Orig. papir (zelo preperel, delno odkrušen); 12 x 31,5 cm; suh župnijski pečat v modrem; slovenski jezik.
KANM, f. 30, št. 16. Listina je bila najdena ob novem prekrivanju strehe 9. avgusta 1983.

611. 1879, marec, 30., Novo mesto

Spominska listina o prekrivanju zvonika junija 1878. Komaj je začel 63-letni mož Vendelin Küssel s svojim sinom Avgustom prekrivati zvonik, je bil le-ta kot rezervni pionir vpoklican v okupacijsko službo *(Ocupationsdienst)* v Bosno in Hercegovino, zato ga je prekril sam. Njegova žena Marija, roj. Andree je tega leta umrla, v Bosno pa sta bila vpoklicana še sinova Henrik in Franc, najstarejši sin Vendelin pa je bil v Črnomlju sluga davčnega adjunkta. Kljub vsemu bi bil zvonik pravočasno prekrit, ko bi križ, naročen v Ljubljani, pravočasno prispel. Tako pa se je to zgodilo šele naslednje leto, ko so se vsi trije sinovi zdravi vrnili iz vojne. Novo mesto, 30. marca 1879.

– Podpisana: Vendelin Küssel, kleparski mojster, in Avgust Küssel ⟨ki je listino napisal⟩, sin.
Orig. papir (2 fol.); 21 x 38 cm; brez pečatov; nem. jezik.
KANM, f. 30, št. 17.
– Listina je bila najdena ob novem prekrivanju strehe 9. avgusta 1983 v kovinskem valju pod križem na zvoniku.

612. 1879, september, 30., Rim

Breve papeža Leona XIII., s katerim podeljuje na temelju apostolske avtoritete glavnemu oltarju cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu *(Rudolphswerth)* za vse čase poseben dar *(hoc speciali dono illustrare)*, da lahko vsi duhovniki, svetni in redovni, ki bodo pri njem maševali za duše pokojnih, ki so se v božji ljubezni ločile s tega sveta, po zaslugah svetnikov in blažene Device Marije dosežejo zanje odpustek od kazni vic, če bo tako Bogu všeč. Dano v Rimu pri sv. Petru pod Ribičevim prstanom dne 30. septembra 1879.

Orig. perg.; 41,5 x 15,8 cm; suhi rdeči pečat Leona XIII.; lat. jezik.
KANM, f. 30, št. 18.

613. 1886, junij, 7., Novo mesto

Prošt in mestni župnik Peter Urh izdaja sprejemno listino ustanove, ki jo je napravil mirnopeški župnik Janez Zajc *(Saiz)* – umrl je 27. januarja 1846 – kakor je določil v tretjem paragrafu svoje oporoke. Svojo hišo in njivo v Novem mestu, imenovano Jakličeva, namenja za čevljarska dekleta. Oboje naj se proda in dà 100 gld. za novi novomeški špital, tako da se obresti uporabijo za bolne Novomeščane, ostali denar pa naj se naloži za čevljarske hčere. Vsakokratni prošt podeli obresti pošteni in ubogi deklici novomeške čevljarske zadruge *(Schustervereines)*. Deklica naj se vsak petek udeleži maše in jo daruje za ustanovitelja ter zanj izmoli križev pot. Zadolžnica naj se hrani v novomeški ubožni ustanovi, oddane obresti pa naj se vsako leto vnesejo v obračun ubožne ustanove, saj je prošt hkrati patron tako svoje kot ubožne ustanove. Ustanova ima zdaj 950 gld. glavnice, zato jo prošt sprejema in se obvezuje, da bo zanjo vestno skrbel. Listino je potrdil z lastnoročnim podpisom in pečatom. Novo mesto, 7. junija 1886.

Prepis (koncept?); nem. jezik. KANM, f. 31/3, št. 1/6.

614. 1889, november, 26., Rim

Breve papeža Leona XIII., s katerim podeljuje na temelju apostolske avtoritete oltarju blažene Device Marije Vnebovzete v cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu *(Budolfswerthi!)* za vse bodoče čase poseben dar, da lahko vsi duhovniki, svetni in redovni, ki bodo pri njem maševali za duše pokojnih, ki so se v božji ljubezni ločile s tega sveta, po zaslugah svetnikov in blažene Device Marije dosežejo zanje odpustek od kazni vic, če bo tako Bogu všeč. Dano v Rimu pri sv. Petru pod Ribičevim prstanom dne 26. novembra 1889.

Orig. perg.; 42,2 x 16,1 cm; suhi rdeči pečat Leona XIII.; lat. jezik.
KANM, f. 30, št. 19.

615. 1890, januar, 9., Dolenjske Toplice

Ustanovna listina Cimbasove ustanove. Janez Cimbas, upokojeni kaplan v Toplicah, je v svoji oporoki, napisani 23. marca 1885, določil del svojega premoženja (3.918 gld. 18 krc.), ki ga je naložil na škofiji v Ljubljani, v dobre namene. O tem naj samostojno odločijo topliški župnik, novomeški prošt in Jožef Strniša, poštar v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah. Ti so kot prvi namen postavili ustanovitev mestne dekliške šole s tremi ali več razredi, ki naj bi jo vodile šolske sestre notredamke iz Šmihela ali kaka druga katehetska redovna kongregacija. Če pa se to ne bo moglo izvesti do leta 1904, naj se kapital

uporabi za samostojno kuracijo ali župnijo na Gorenjih Sušícah *(in Šice)* ali v Uršnih selih, dosedanjih podružnicah topliške župnije, oddaljenih poldrugo do poltretjo uro od župnijske cerkve. Če pa do leta 1906 to ne bo uspelo, naj se porabi za mestno bolnico, ki naj bi jo vodili usmiljeni bratje. Če do leta 1907 tudi to ne bo uspelo, naj se denar uporabi za štiri štipendije za uboge in pridne dijake na višji novomeški gimnaziji, ki bodo prejemali podporo vseh osem ali devet let. Kandidate za to določita topliški župnik in novomeški prošt, če pa se ne bi mogla sporazumeti, prevzame odločitev škofijski ordinariat. ⟨Dolenjske⟩ Toplice, 9. januarja 1890.

– Podpisani: J. Babnik, župnik, Peter Urh, prošt, dekan in mestni župnik, I. Strniša, poštar.
Prepis v nemščini (dvojen). Enega je 10. junija 1897 potrdilo novomeško okrajno sodišče.
KANM/Ž, f. 45, št. 8/1.

616. 1892, december, 14., Novo mesto

Kanonik Jožef Vovk. Določilo poslednje volje *(Letztwillige Anordnung)*. Dušo priporoča božjemu usmiljenju, telo pa stanu primernemu, skromnemu pokopu, brez glasbe in spremstva meščanske garde – tudi nosilci krste naj nimajo uniform. Za pogrebne stroške in za maše za svojo dušo zapušča hranilno knjižico, shranjeno v kapiteljski blagajni, v kateri je 509 gld. 47 krc. Za univerzalnega dediča določa svojega brata Antona, ki bo izplačal naslednja volila: kapiteljski in mestni župnijski cerkvi 100 gld.; mestnim revežem 50 gld., katere naj jim prošt nemudoma razdeli; služkinji Heleni Kunstel pa zapušča poleg plače tudi posteljo, omaro za obleke iz poselske sobe ter kuhinjsko posodo, kolikor je potrebuje za eno osebo, dva tekača in križ. Novo mesto, 14. decembra 1892.

Jožef Vovk je zapisano razglasil za svoj testament in ga lastnoročno podpisal vpričo naštetih prič: Rihard Frank, Jožef Hočevar, Feliks Zavodnik.
Razglašeno 23. novembra 1893, uradno potrjeno 23. novembra 1893.
Litografiran in uradno potrjen prepis; nem. jezik.
KANM/Personalia, f. 12, št. 33.

617. 1895, december, 3., Rim

Breve papeža Leona XIII., s katerim podeljuje vsem, ki se bodo v marcu naslednjega leta ob štiristoletnici ustanovitve kolegiatnega kapitlja v Novem mestu udeležili več kot polovice slovesnih molitev in duhovnih vaj v kapiteljski cerkvi *(in ipsa collegiata ecclesia sollemni pompa ac magna cum fidelium christianorum frequentia piae supplicationes ac spirituales exercitationes habendae sint)*, se spovedali in prejeli obhajilo ter zadnji dan slovesnosti obiskali to cerkev in molili za slogo krščanskih vladarjev, za izkoreninjenje krivoverstev, za spreobrnjenje grešnikov ter za poveličanje svete matere Cerkve, popolni odpustek, ki ga lahko poklonijo tudi dušam pokojnih. Dano v Rimu pri sv. Petru pod Ribičevim prstanom 3. decembra 1895, v osemnajstem letu papeževanja.

– Na hrbtni strani suhi pečat s formularjem plačila stroškov *(expensae)*: za listino dve liri *(libellae)* in za agencijo pet lir.
Orig. perg.; 42 x 16,2 cm; suhi rdeči pečat (Peter z ribiško mrežo); lat. jezik.
KANM, f. 30, št. 20. Spremni dopis v KANM/Župnija, f. 20, št. 2.

618. 1898, julij, 25., Novo mesto

Testament kanonika Riharda Franka. Bližnjega sorodstva nima, ker so vsi njegovi bratje in sestre umrli neporočeni. Svoje premoženje ima shranjeno v železni omarici *(Cassette)*, ki jo bo njegova kuharica ali njena nečakinja izročila

sodnemu izvršitelju. Ta naj jo odpre vpričo dveh članov kapitlja. Ključ je priložen oporoki. V omarici sta dva zavitka. Eden vsebuje premoženje kuharice Marjane Klun, drugi njene nečakinje Neže Lipovic. Oba jima morajo takoj izročiti, ker sta ju pri njem le shranili. Vse drugo je njegovo. Nekaj gotovine je tudi v zgornjem predalčku klečalnika v denarnici iz rdečega usnja. Za univerzalnega dediča določa novomeško kapiteljsko in župnijsko cerkev. Ubožnemu skladu voli 1.000 gld., župnijski cerkvi v Tržiču 500 gld., usmiljenim bratom v Kandiji 200 gld., ubogim šolskim sestram v Šmihelu 200 gld. Svoji kuharici Marjani Klun zapušča vso zalogo drv in hrane in kolikor po lastni presoji potrebuje od kuhinjske posode, dalje mizo in štiri stole, posteljo in posteljnino po lastni izbiri ter 1.500 gld. v denarju. Neži Lipovic, ki je od svojega 12. leta služila pri njem, zapušča posteljo in posteljnino s predalnikom ter 1.500 gld. v denarju. Obe sta marsikaj že prinesli s seboj, marsikaj pa jima je že sam poklonil. Glede tega jima morajo verjeti na besedo. Vsi stroški njunih volil gredo v breme univerzalnega dediča cerkve, ki naj jima volila čim prej izplača. 200 gld. določa za ustanovno mašo pri župnijski cerkvi zase in za svoje sorodnike. Znesek, ki ga bo dobil duhovnik za opravljene maše pa se mu ne sme šteti v kongruo ⟨plačo⟩. Za 100 gld. naj se oprav zanj še 50 maš. Opravijo naj jih kolegi kapiteljski duhovniki. Enak znesek daruje frančiškanom. Pogreb naj bo na stroške cerkve brez govorov in godbe, na grob pa naj položijo preprost spomenik. Vence hvaležno odklanja. Zahvaljuje se kapitlju za vso ljubezen in prijateljstvo, ki ju je bil deležen v življenju, ter prosi kapiteljske duhovnike, naj ne pozabijo nanj. Novo mesto, 25. julija 1898.

Litografiran prepis; nem. jezik.
KANM/Personalia, f. 12, št. 7.

619. 1902, junij, 19., Ljubljana

P. Konstantin Luser, provincial kranjske frančiškanske province sv. Križa sprejema novomeškega prošta, dekana in župnika dr. Sebastijana Elberta med posinovljence svojega reda *(in fraternitatem nostram)* in ga napravlja deležnega vseh njegovih duhovnih dobrin, da se tako vsaj v duhovnem oziru oddolži proštovi ljubezni in velikodušnosti do frančiškanov *(in Ordinem)*. To potrjuje z izdajo pričujoče listine, pečatene s provincijskim pečatom. Ljubljana, 19. julija 1902. P Constantinus Luser.

Orig. papir, na tiskanem formularju z lepim okrasnim bakrorezom; 43 x 59,3 cm; suhi pečat; lat jezik.
KANM/Posebna zbirka 1, 6.
Lepa reprodukcija listine je v knjigi: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993,* str. 146, št. 158.

620. 1903, junij, 5., Novo mesto

Sprejemna listina *(Acceptationsurkunde)* ustanove prošta Arka, izdana od krajevnega šolskega sveta. Prošt Arko, ki je umrl 14. septembra 1868, je v svoji oporoki 13. avgusta oz. v njenem dodatku 12. septembra 1868 določil, naj se tretjina denarja, ki ga je namenil Cerkvi, to je 2.800 gld. ali 5.600 kron, dodeli za dotacijo učiteljici novomeške dekliške šole. Krajevni šolski svet v Novem mestu, 5. junija 1903.

– Podpisani: Janez Krajc, predsednik, in dr. Albin Poznik ter Maks Brunner, člana krajevnega šolskega sveta.
Uradni prepis, potrjen od deželnega šolskega sveta za Kranjsko 6. avgusta 1903; nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45, št. 3.

621. [1907?, Novo mesto]

Testament kanonika Jožefa Hočevarja. ⟨1⟩ Dušo izroča Bogu, ⟨2⟩ telo pa naj pokopljejo šele, ko bo zadišalo po mrliču, da ga ne bi pokopali živega, ker pogosto pada v nezavest. ⟨3⟩ Njegova zapuščina so le knjige, obleka, pohištvo in nekaj malega denarja. ⟨4⟩ Od tega naj se plača pristojbina za naslednja volila: ⟨5⟩ Upokojeni kuharici Mariji Hafner iz Stare Loke zapušča, če ga preživi, posteljo s posteljnino, skrinjo za moko in kuhinjsko opremo, kolikor je potrebuje 80 let stara ženska. ⟨6⟩ Mariji Rus, neumorni negovalki v bolezni in sedanji kuharici, zapušča srebrno uro, omaro s knjigami, potem ko jo izpraznijo, mizico in posteljo s posteljnino. ⟨7⟩ Obe kuharici naj si po želji izbereta po tri svete podobe s sten njegovega stanovanja, v spomin, da bosta zanj molili. ⟨8⟩ Zapušča jima tudi živež, ki bo ostal po njegovi smrti. Vino naj se zapečati šele po pogrebu, da pogrebcem ne bo treba iti pit v gostilno. ⟨9⟩ Marija Hafner naj si od tega nalije sodček *(Butrich)* vina, ki drži 6 meric (8,5 l?). ⟨10⟩ Mariji Rus, ki ima vinograd pri Štrekljevcu, zapušča sodček, ki drži vedro vina, in prazen sod polovnjak, ki drži 5 veder. ⟨11⟩ Invalidski voziček, ki ga ima, ni njegov; po smrti naj ga na novo tapecirajo in vrnejo Mariji Rosina Skaberne, ki mu ga je posodila. ⟨12⟩ Kaj je njegovega na hodniku, sam ne ve. To naj povesta Marija Hafner in Marija Rus. ⟨13⟩ Telegraf, ki si ga je bil nabavil v bolezni, naj ostane v stanovanju za naslednika. ⟨14⟩ Duhovniške obleke, ki jo je nosil, naj ne prodajo na dražbi, da je ne bi kupil kdo, ki ni duhovnik, in si z njo privoščil kakšno šalo ali celo zlorabo. Dajo naj jo v Marjanišče v Ljubljani, da se predela v obleko za sirote, čemur naj kot darilo za Marjanišče dodajo še vsaj 40 kron. ⟨15⟩ Perilo naj se razdeli siromašnim družinam v Novem mestu. ⟨16⟩ Banjo in aparat za paro, ki si ju je bil nabavil v bolezni, naj dobi bolnica usmiljenih bratov v Kandiji ali nova ženska bolnica. Če ju ne potrebuje, naj ostane kapitlju ali naj ju dajo frančiškanom. ⟨17⟩ Sorodnici Uršuli Martinelli, po domače Zidarici, zapušča lep lesen križ s Križanim. Drugi križ s pisalne mize, pa naj dobi Mariji Rus. ⟨18⟩ Drva zapušča Mariji Hafner in Mariji Rus, Uršuli, poročeni Martinelli in njeni sestri Amaliji Hočevar ali pa naj jih dajo ubogim. ⟨19⟩ Svojo edino državno obveznico za 100 gld. zapušča Mariji Rus, ⟨20⟩ hranilno knjižico pa ubožni ustanovi v Adlešičih. ⟨21⟩ Vino, ki ga zapušča, naj se ne proda, ampak naj ga dobita moška bolnišnica v Kandiji in nova ženska bolnišnica, vsaka polovico. ⟨22⟩ Kar ima vina v steklenicah, ga zapušča Mariji Rus. ⟨23⟩ Svoje knjige zapušča "učnemu zavodu" v Šentvidu nad Ljubljano. ⟨24⟩ Pohištvo naj se proda na dražbi, izkupiček pa naj se da frančiškanom za maše. ⟨Sledi nekaj naknadnih sprememb in podpis, brez navedbe datuma in kraja.⟩

Litografiran original?
KANM/Personalia, f. 12, št. 10.

622. 1910, junij, 18., Ljubljana

Ustanovna listina Bartlove dijaške ustanove. Na temelju testamenta, ki ga je 12. januarja oz. 20. aprila 1907 napisal Jožef Bartl, upokojeni in 11. maja 1907 umrli mirnopeški župnik, izdaja deželna vlada kot urad, kompetenten za ustanove, v soglasju z upraviteljem mirnopeške župnije Leopoldom Kolbeznom, mirnopeškim občinskim predstojnikom *(Gemeindevorsteher)* Jožefom Košakom ter okrajnim dekanom proštom dr. Sebastijanom Elbertom kot

upravičenci do prezentacije, ter v soglasju z izvršiteljem oporoke Antonom Bartlom, gimnazijskim profesorjem v Ljubljani, ustanovno listino študentske ustanove župnika Jožefa Bartla. Kapital ustanove znaša 16.000 gld. in je naložen v kranjski fond študentskih ustanov. Njegove obresti predstavljajo štipendijo, do katere so upravičeni otroci ustanoviteljevih bratov in sester ter njihovi potomci oz. bližnji sorodniki ali dijaki iz mirnopeške župnije, in sicer dečki – gimnazijci takole: (1) prednost imajo revnejši; (2) štipendijo dobivajo ves čas gimnazije in univerze na pravu štiri leta, na filizofiji in medicini pa pet let; (3) s posebnim dovoljenjem *(über spezielles Einschreiten)* lahko dobivajo štipendijo tudi za čas do doktorata; (4) škofijski semeniščniki in študentje teološke fakultete nimajo pravice do štipendije *(sind von dem Stiftungsgenusse ausgeschlossen)*. Pravico do podeljevanja štipendije ima deželna vlada, ki poskrbi tudi za njen vsakokratni razpis, pravico do predložitve kandidata pa ima mirnopeški župnik ali upravitelj v soglasju s predstojnikom občine in okrajnim dekanom, pri čemer odloča število glasov. Štipendija se izplačuje vsak semester. V ostalem veljajo splošni ustanovni predpisi. Originalni prepis listine dobijo deželna vlada, župnija Mirna Peč in okrajno sodišče, overovljeni prepis listine pa dobijo predstojnik mirnopeške občine, okrajni dekan in finančna prokuratura v Ljubljani. Deželna vlada v Ljubljani, 18. junija 1910.

Overovljen prepis (6 fol.); nem. jezik.
KANM/Ž, f. 45, št. 1.

623. 1914, marec, 20., Novo mesto

Testament Franca Saleškega Špendala. Dušo izroča Bogu, truplo pa naj se spodobno pokoplje. Za njim naj se opravijo zadušnica, osmina in obletnica ter 50 tihih maš. Na grob naj mu postavijo križ s kratkim napisom. Obleko in žepni uri zapušča nečakoma Franclju in Jožeku Špendalu. Francelj dobi tudi njegovo veliko fotografijo in oprostitev 1.600 kron dolga, ki bremeni njegovo posest v Dragi. Šatuljo s srebrnim jedilnim priborom zapušča nečakinji Anici. Knjige zapušča župniku v Šentvidu pri Stični za farno knjižnico. Vse druge svoje premičnine poklanja nečakinji Maliki v plačilo za njeno zvesto službovanje pri njem. Otrokom sestre Marije, omožene Kavšek, in sestre Reze, omožene Tomšič, voli vsakemu po 200 kron. Župnijski cerkvi v Tržiču voli 2.000 kron, zapušča ji tudi lep kelih in prstan, ki so mu ga dali Tržičani. Prstan naj se porabi za okras monštrance, ciborija ali keliha. Podružni cerkvi na Muljavi zapušča 1.000 kron za ustanovo dveh maš na leto. Cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu poklanja vse, kar bi še imel prejeti iz kapiteljske blagajne za maše in drugo. Kar bo ostalo po plačilu volil in pogrebnih stroškov, naj dobi knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, ki je njegov glavni dedič. Za Zavod sv. Stanislava v Šentvidu naj porabi 80 odstotkov, 20 odstotkov pa da usmiljenim bratom v Kandiji. Prošta dr. Sebastijana Elberta prosi, da bi bil izvršitelj njegove poslednje volje, za kar mu poklanja 300 kron. Oporoko je sam lastnoročno napisal in podpisal. V Novem mestu, 20. marca 1914.

Prepis, tipkopis (v dvojniku); slov. jezik.
KANM/Personalia, f. 12, št. 29.

624. 1917, maj, 21., Ljubljana

Sprejemna listina *(acceptationsurkunde)* dijaške ustanove Neže Rome. Od terjatve za zemljišče, prodano "Šolskemu kuratoriju" v Novem mestu, je Neža

Rome določila 4.000 kron kot glavnico za dijaško ustanovo, do katere imajo pravico predvsem poimensko našteti otroci njenih sorodnikov, sicer pa otroci, rojeni v fari Polica pri Grosupljem. Pravico do ustanove imajo za katerokoli srednjo ali visoko šolo, a največ štiri leta po končani srednji šoli. Do nje imajo pravico tudi semeniščniki. Prezentacijsko pravico ima knezoškofijski ordinariat v Ljubljani. Od treh originalnih zapisov listine dobi enega ustanoviteljica, drugega ordinariat, tretji pa gre v zbirko listin pri deželni vladi. Overovljen prepis dobi finančna prokuratura. Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, 21. maja 1917.

Prepis (tipkopis, 4 fol.), kolacioniran 5. junija 1917 od ravnatelja Juvanca *(Hilfsämterdirektor)*; nem. jezik z insertom oporoke v slovenščini.
KANM/Ž, f. 45, št. 4.

625. 1924, julij, 3., Rim

Bula papeža Pija XI. o imenovanju prošta Karla Čerina *(Carolum Cerin)*, naslovljena na generalnega vikarja ljubljanskega škofa ⟨brez imena⟩ in dva kanonika, starosti ljubljanske stolnice. Ker z vsemi dostojanstvi metropolitanskih, stolnih in kolegiatnih cerkva, ki so nezasedene, razpolaga papež *(collationi et dispositioni nostrae reservatae existant)* in ker je proštija kolegiatne cerkve Novo mesto v ljubljanski škofiji, hkrati tudi župnija – njen čisti letni dohodek ne presega 1.000 "srbskih" dinarjev *(dinariorum Serborum)* – po smrti zadnjega imetnika *(posessoris)* Sebastijana Elberta nezasedena, naroča naslovnikom, naj jo po skrbni raziskavi, če ugotovijo, da je za to primeren, podelijo Karlu Čerinu. Karel Čerin je duhovnik ljubljanske škofije, star 47 let, izkušen v pastorali in spovedovanju vernikov in redovnic, priporoča pa ga tudi ljubljanski škof. Po običajni prisegi zvestobe naj naslovniki ali kdo drug v skladu z običajem njega ali njegovega zastopnika *(procuratorem)* uvedejo v proštijo z vsemi dohodki in pravicami. Tudi prisego zvestobe lahko napravi po posredniku *(procuratorem)*, ko pride na proštijo pa še osebno. Poleg tega je dolžan izpovedati vero pred škofom ali njegovim zastopnikom. Le-ta mora list z izpovedjo vere podpisati in ga shraniti v arhivu škofijskega dvorca. Dano v Rimu pri sv. Petru leta 1924, peti dan julijskih non, v tretjem letu papeževanja.

Prepis, kolacioniran od škofijskega kanclerja Josipa Dostala; lat. jezik. Originala nisem mogel najti.
Ordinariat škofijske pisarne, fasc. Novo mesto (kapitelj). 1924, št. 2509.
Fotokopija v KANM/Personalia, f. 7, št. 3/4.

626. 1932, februar, 27., Novo mesto

Oporoka kanonika Josipa Plantariča. Želi skromen, a spodoben pogreb. Glavni dedič je njegova sestra Marija, ki mu je gospodinjila. Poravna naj pogrebne stroške in dá za 200 maš po 20 Din. Pohištvo zapušča njej in delno sestri Milki v Tržišču, obleko in perilo pa njej in delno nečakinji Mariji Pekolj z Griča, župnija Trebnje, ter Stanku Plantariču iz Tržišča. Zadnji dobi tudi "kožuh, kožuhasto nožno vrečo in železnega zajca". Ponošene birete in kolarje naj sežgo, drugo obleko pa razparajo in porabijo za otroke. Kar je še dobre duhovniške obleke, naj ostane kapitlju. Marija Pekolj dobi še 150 l vina, frančiškani in usmiljeni bratje v Kandiji pa 200 l, vsak pol. Knjige zapušča duhovskemu semenišču v Ljubljani, delnico "Stavbinske družbe Union", ki se glasi na 1.000 Din, pa Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu. Vse druge obveznice

⟨brez navedbe vrednosti⟩ in terjatve v vrednosti 38.595 Din dobi nečakinja Milka Plantarič, ki mora izplačati ostala volila v višini 11.900 Din. Volila dobijo otroci nečakov, brat Alojzij Plantarič, izvožček v Ljubljani, brat Ignacij Plantarič v Škofji Loki ter sestra Frančiška, omožena Rojec v Stični, skupaj z otroki. Župnijska cerkev v Tržišču pri Sv. Trojici dobi 1.000 Din, župnijska cerkev v Šentlambertu nad Zagorjem 500 Din, župnijska cerkev na Dobrovi pri Ljubljani 2.000 Din, župnijska cerkev v Trebnjem 2.000 Din, Vincencijeva konferenca v Novem mestu pa 500 Din in prav toliko tudi župnijska cerkev sv. Nikolaja v Novem mestu. Če umre glavna dedinja pred njim, naj jo nadomesti Milka Plantarič, če pa umre tudi ta, ju zamenja bogoslovno semenišče v Ljubljani. V tem primeru pripadejo terjatve Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu. V Novem mestu, 27. februarja 1932. Josip Plantarič.

Pripis: Oporoka razglašena 17. marca 1933. Dr. Dolenc. Prepis se ujema z izvirnikom. Gunde.
Prepis, tipkopis; slov. jezik.
KANM/Personalia, f. 12, št. 23.

627. 1943, maj, 30., Novo mesto

Oporoka kanonika Frana Ferjančiča. Je brez dolgov in brez denarja. Kar ima, zapušča svojim sorodnikom, posebej bratu Hermanu in sestri Rozinki ter Peru in Nadi Lenardič. Predvsem želi, da se opravijo maše po njegovi knjigi mašnih intenc. Priporoča tudi rešitev ameriške zadeve ⟨zapuščine?⟩ pokojnega brata Josipa. Glede tega naj se obrnejo na Johna Jerscheta, župnika v Toweru, Minnesota. Novo mesto, 30. maja 1943, Fran Ferjančič, kanonik.

Prepis s Štrukljevo roko in tipkopis; slov. jezik.
KANM/Personalia, f. 12, št. 6.

628. 1956, september, 4., Castel Gandolfo

Bula papeža Pija XII. o imenovanju prošta Alojzija Štruklja *(Aloysio Strukelj)*. Ker z vsemi dostojanstvi metropolitanskih, stolnih in kolegiatnih cerkva, ki so nezasedene, razpolaga papež in ker je novomeška kolegiatna cerkev po smrti zadnjega imetnika Karla Čerina *(Caroli Cerin)* vakantna, mu na priporočilo sedanjega administratorja ljubljanske škofije, naslovnega kardiškega *(Cardicensis)* škofa, podeljuje *(conferimus et assignamus)* proštijo z vsemi pravicami in prihodki. S tem se njegov kanonikat izprazni in poslej lahko z njim razpolaga samo Sveti sedež. Ljubljanskega ordinarija pa pooblašča, da njega osebno ali njegovega namestnika *(te vel procuratorem tuum)* sam ali preko svojega delegata umesti za prošta *(in realem possessionem... inducat)*, potem ko bo po priloženem formularju prisegel zvestobo rimski Cerkvi. Dano v Castel Gandolfu *(Arce Gandulphi)* blizu Rima leta 1956, na dan pred septembrskimi nonami *(pridie Nonas Septembres)*.

– Na hrbtni strani taksni pečat datarijske blagajne *(Dataria apostolica, cassa)* s pripisom brezplačno *(gratis ex gratia speciali)* in podpisoma: Anderlini, scriptor apostolicus, 415/56, ex officio, ter Joseph Manini.
(1) Orig. perg.; 39,5 x 53,5 cm; suhi pečat s podobo Petra in Pavla; lat. jezik.
KANM, f. 30, 21, shranjen v KANM/Posebna zbirka 1, št. 5.
(2) Prepis, vidimiran od škofa Vovka 18. oktobra 1956.
KANM/Personalia, f. 8, št. 6.
Regest: Dragotine, str. 103, št. 49 (s fotografijo).
Fotografijo ima tudi: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 154, št. 167.
– Opomba: Navadno se kot datum izdaje napačno navaja 6. september, ko je bula prišla v Ljubljano.

629. 1983, [konec avgusta, Novo mesto]

V jubilejnem svetem letu 1983 ob 1950-letnici Kristusove smrti, v času prošta Jožefa Lapa, kanonikov Mihaela Zevnika in Franca Vidica ter kaplana Stanislava Matičiča. Prvega avgusta je kleparski mojster Janez Grilc iz Šenčurja pri Kranju začel s šestimi pomočniki prekrivati streho kapiteljskega zvonika z bakrom, kajti med prvo vojno so ga vzeli s strehe. Med drugo vojno je bila streha na več mestih preluknjana od krogel. Poškodovan je bil tudi križ, ki so ga leta 1878 naredili kotlarji Anton Pogačnik, Jožef Rabič in Heinrich Schwinschakl, pozlatil pa ga je pasar Norbert Kaiser v Ljubljani. Obnovil ga je pasar in pozlatar Feltrin Mirno iz Slovenske Bistrice, prav tako je bilo obnovljeno tudi vse bakreno okrasje strehe. Mihael Zevnik je za obnovo strehe daroval 1.500 kg bakra. Delo je pripravil in vodil prošt Jožef Lap. Listina omenja tudi šolske sestre de Notre Dame, ki so v tem letu začele pod kapitljem graditi svoj samostan, tri od njih pa pomagale na kapitlju v gospodinjstvu in pastorali. Napisal kanonik Franc Vidic.

– Listina oz. prepis se konča: »Napisal Vidic Franc, kanonik.«
Prepis; slovenski jezik.
KANM/Ž, f. 6, št. 1b (8).
Original so ob prekrivanju zvonika konec avgusta leta 1983 postavili v kovinski valj pod križem.

630 1566, avgust, 8., Ljubljana – *Glej pod datumom, str. 148.*

– Listina je bila odkrita, ko je bila knjiga že pripravljena za natis.

DRUGI DEL

P O P I S G R A D I V A

1 Kapiteljski arhiv kolegiatnega kapitlja = KANM

1.1 Gradivo KANM v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani = NŠAL/KANM

Najstarejši in najdragocenejši del Kapiteljskega arhiva Novo mesto hrani Nadškofijski arhiv v Ljubljani. Da je prišel ta del novomeškega kapiteljskega arhiva v Ljubljano, so krivi predvsem časi samovoljnega poseganja države v cerkvene zadeve v prvem desetletju po koncu druge svetovne vojne. Novembra **1950** je tragična usoda zadela kapiteljsko knjižnico. Najdragocenejši starejši slovenski tiski, med njimi Prešernove poezije, Kranjska čbelica, Vodnikove pesmi, pridige Janeza Svetokriškega, pa še in še, čez petsto naslovov, je bilo "zamenjanih" za zaplenjeno liturgično opremo iz kapele usmiljenih bratov v Kandiji. Ker se je bilo bati podobnih posegov tudi na področju cerkvenih arhivov, se je vodja škofijskega arhiva dr. Maks Miklavčič odločil, da začasno shrani najdragocenejše kapiteljske listine v Ljubljani. Ohranjen je reverz za prevzeto gradivo, datiran s 3. avgustom **1955**, a žal se je nekaj gradiva pri tem izgubilo. Popis izgubljenega gradiva (morda se bo še kdaj našlo) je na str. 321.

Gradivo kapiteljskega arhiva Novo mesto, ki ga hrani Nadškofijski arhiv v Ljubljani obsega nekaj manj kot en tekoči meter, 8 arhivskih škatel in tri matične knjige.

1.1.1 NŠAL/KANM, Knjige

Kmalu po drugi svetovni vojni so si občinski matični uradi z reverzi sposodili župnijske matične knjige po vsej Sloveniji s pojasnilom, da jih morajo prepisati za civilno uporabo, nakar jih bodo vrnili. Vendar se to ni zgodilo. Knjige so ostale na matičnih uradih. Le starejše knjige, ki za uradovanje niso bile več potrebne, so občine postopno izročale Državnemu arhivu Slovenije. Po letu **1991** je Arhiv Republike Slovenije te in vse druge matične knjige vrnil Cerkvi, se pravi škofijskim arhivom, medtem ko manjkajoče matične knjige še vedno uporabljajo občinski matični uradi.

Matične knjige, ki sta jih Cerkvi vrnila Arhiv Repuglike Slovenije in občina Novo mesto, so zdaj v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani. Obsegajo eno arhivsko škatlo.

• Novo mesto - Kapitelj • Župnijske matične knjige - originali

Župnijske matične knjige **1828–1882** z dodatnim zvezkom **1943–1944**

R/31	Rojstna matična knjiga **1828–1869**
P/7	Poročna matična knjiga **1845–1882**
M/9	Mrliška matična knjiga **1832–1865** (z indeksom)
Dodatni zv.	Seznam padlih borcev in žrtev fašističnega terorja **1943–1944** (prepisi iz mrliške knjige)

1.1.2 NŠAL/KANM, Spisi in listine

Dne 3. avgusta **1955** je prevzel dr. Maks Miklavčič najdragocenejše arhivsko gradivo Kapiteljskega arhiva v Novem mestu v varstvo Nadškofijskega arhiva v Ljubljani. Na reverzu je popisanih 20 fasciklov od 29-ih, kolikor jih je uredil frančiškanski pater Florentin Hrovat, vodja deške osnovne šole v Novem mestu. Drugo gradivo je ostalo v Novem mestu. Med prevzetim gradivom je bilo tudi šest spisov oz. listin brez oznake. Te sem ob urejanju označil kot fascikel 30. Gradivo kapiteljskega arhiva Novo mesto, Spisi in listine, ki ga hrani Nadškofijski arhiv v Ljubljani obsega 8 arhivskih škatel.

1. škatla • NŠAL/KANM, Spisi in listine • fasc. 1–3

št. fascikla in arhivske enote	datum in kraj izdaje listine oz. spisa		št. regesta listine v 1. delu oz. vsebina spisa
f. 1	**1351–1457**		Mirna Peč
f. 1, 1	**1351** VI/9		regest št. 2
f. 1, 2	**1368** I/17		regest št. 10
f. 1, 3	**1368** V/24		regest št. 11
f. 1, 4	**1382**		regest št. 13
f. 1, 5	**1382**		regest št. 14
f. 1, 6	**1386** VI/17		regest št. 16
f. 1, 7	**1386** VI/17	Celje	regest št. 17
f. 1, 8	**1394** VI/23		regest št. 21
f. 1, 9	**1433** VI/24		regest št. 49
f. 1, 10	**1436** XI/30		regest št. 50
f. 1, 11	**1438** XI/11		regest št. 52
f. 1, 12	**1447** VII/6		regest št. 62
f. 1, 13	**1457** IV/22		regest št. 79
f. 2	**1373–1612**		Šentrupert
f. 2, 1	**1453** V/3	Stična	regest št. 76
insert	**1373** VI/5		regest št. 12
insert	**1396** X/16		regest št. 23
insert	**1439** VII/14		regest št. 54
f. 2, 1/a	**1373** VI/5		regest št. 12
f. 2, 1/b	**1396** X/16		regest št. 23
f. 2, 1/c	**1439** VII/14		regest št. 54
f. 2, 2	**1447** X/21		regest št. 64
f. 2, 3	**1461** VII/13		regest št. 87
f. 2, 4	**1463** I/17		regest št. 90
f. 2, 5	**1482** VI/2	Šentrupert	regest št. 119
f. 2, 6	**1499** V/15		regest št. 168
f. 2, 7	**1500** III/28		regest št. 175
f. 2, 8	**1520** X/14	Šentrupert	regest št. 212
f. 2, 9	**1612** I/22	Novo mesto	regest št. 309

1. škatla • NŠAL/KANM, Spisi in listine • fasc. 1–3

f. 3	**1357–1622**		Razne listine
f. 3, 1	**1357** I/21		regest št. 5
f. 3, 2	**1400** V/1		regest št. 26
f. 3, 3	**1401** VII/4		regest št. 27
f. 3, 4	**1405** X/9		regest št. 28
f. 3, 5	**1474** VIII/24		regest št. 104
f. 3, 6	**1424** VI/16		regest št. 36
f. 3, 7	**1424** III/10		regest št. 35
f. 3, 8	**1414** V/25		regest št. 30
f. 3, 9	**1451** XI/29		regest št. 73
f. 3, 10	**1451** VI/27		regest št. 72
f. 3, 11	**1452** VI/5		regest št. 74
f. 3, 12	**1454** V/18		regest št. 78
f. 3, 13	**1457**		regest št. 82
f. 3, 14	**1466** X/21		regest št. 93
f. 3, 15	**1472** VI/15		regest št. 103
f. 3, 16	**1476** III/16		regest št. 108
f. 3, 17	**1480** II/3		regest št. 111
f. 3, 18	**1453** III/23		regest št. 75
f. 3, 19	**1501** II/15		regest št. 180
f. 3, 20	**1504** V/20	Ljubljana	regest št. 188
f. 3, 21	**1514** XII/22		regest št. 199
f. 3, 22	**1515** III/10	Otočec	regest št. 200
f. 3, 23	**1523** V/29	Otočec	regest št. 215
f. 3, 24	**1530** IV/3		regest št. 227
f. 3, 25	**1598** III/26	Novo mesto	regest št. 291
f. 3, 26	**1608** IV/30		regest št. 302
f. 3, 27	**1612** XI/20	Radeče	regest št. 311
f. 3, 28	**1622** II/18	Ljubljana	regest št. 317

2. škatla • NŠAL/KANM, Spisi in listine • fasc. 4–6

f. 4	**1428–1490**		Špital blažene Device Marije
f. 4, 1	**1428** V/21		regest št. 43
f. 4, 2	**1481** VII/4		regest št. 116
f. 4, 3	**1481** VII/4		regest št. 117
f. 4, 4	**1485** VIII/28		regest št. 123
f. 4, 5	**1490** V/2		regest št. 137
f. 5	**1389–1491**		Cerkev sv. Antona in bratovščina sv. Trojice
f. 5, 1	**1389** VI/22		regest št. 18
f. 5, 2	**1423** X/31		regest št. 34
f. 5, 3	**1427** XI/24		regest št. 37
f. 5, 4	**1428** X/3	Celje	regest št. 46
f. 5, 5	**1428** III/14		regest št. 41

f. 5, 6	**1428** I/17		regest št. 38
f. 5, 7	**1428** I/17		regest št. 39
f. 5, 8	**1428** II/18		regest št. 40
f. 5, 9	**1428** IV/24		regest št. 42
f. 5, 10	**1428** VII/28		regest št. 45
f. 5, 11	**1438** V/20		regest št. 51
f. 5, 12	**1439** VII/30		regest št. 55
f. 5, 13	**1441** VI/17		regest št. 57
f. 5, 14	**1447** X/12	Krško	regest št. 63
f. 5, 15	**1449** IX/30		regest št. 66
f. 5, 16	**1451** II/24		regest št. 70
f. 5, 17	**1457** IV/24		regest št. 80
f. 5, 18	**1459** II/26		regest št. 84
f. 5, 19	**1462** I/25		regest št. 88
f. 5, 20	**1465** IV/6		regest št. 92
f. 5, 21	**1468** X/2		regest št. 97
f. 5, 22	**1468** V/25		regest št. 95
f. 5, 23	**1468** IX/8		regest št. 96
f. 5, 24	**1469** VIII/5		regest št. 101
f. 5, 25	**1486** IV/24		regest št. 125
f. 5, 26	**1487** V/20		regest št. 127
f. 5, 27	**1491** XII/16		regest št. 140
f. 5, 28	**1448** VIII/26		regest št. 65 (Dunajsko Novo mesto)

f. 6	**1520–1598**	Strausov beneficij

f. 6, 1	**1520** X/26	Rajhenburg	regest št. 213
f. 6, 2	**1522** XII/5	Novo mesto	regest št. 214
f. 6, 3	**1545** VI/26	Novo mesto	regest št. 249
f. 6, 4	**1562** V/10	Novo mesto	regest št. 264
f. 6, 5	**1598** III/25		regest št. 290

f. 7	**1488–1514**	Cerkev sv. Nikolaja

f. 7, 1	**1488** VI/22		regest št. 129
f. 7, 2/a	**1866** VI/14	Dunaj	regest št. 602 ⟨je v Novem mestu⟩
f. 7, 2/b	**1495** I/16	Novo mesto	regest št. 149
insert	**1494** IV/30	Rim	regest št. 148
f. 7, 3	**1494** II/24		regest št. 146
f. 7, 4	**1495** VIII/10		regest št. 153
f. 7, 5	**1495** XII/10		regest št. 155
f. 7, 6	**1499** IX/30		regest št. 170
f. 7, 7	**1500** III/12		regest št. 174
f. 7, 8	**1500** VIII/18		regest št. 177
f. 7, 9	**1500** VIII/18	Velesovo	regest št. 178
f. 7, 10	**1502** IV/24		regest št. 183

f. 7, 11	**1502** XII/13		regest št. 184
f. 7, 12	**1503** II/24		regest št. 185
f. 7, 13	**1503** VI/27		regest št. 187
f. 7, 14	**1503** VI/26		regest št. 186
f. 7, 15	**1504** XII/18		regest št. 189
f. 7, 16	**1509** I/28		regest št. 191
f. 7, 17	**1509** X/16	Costero	regest št. 192 ⟨je v Novem mestu⟩
f. 7, 18	**1511** IX/28		regest št. 194
f. 7, 19	**1511** V/26		regest št. 193
f. 7, 20	**1514** II/26	Rim	regest št. 196

f. 8	**1517–1550**	Kapitelj

f. 8, 1	**1517** XI/16		regest št. 202
f. 8, 2	**1518** I/20	Velesovo	regest št. 204
f. 8, 3	**1518** IV/24		regest št. 205
f. 8, 4	**1518** VIII/30		regest št. 207
f. 8, 5	**1520** X/14		regest št. 211
f. 8, 6	**1520** II/12		regest št. 210
f. 8, 7	**1527** VI/4	Novo mesto	regest št. 222
f. 8, 8	**1531** I/20		regest št. 228
f. 8, 9	**1533** X/1	Dunaj	regest št. 231
f. 8, 10	**1533** IX/18	Ljubljana	regest št. 230
f. 8, 11	**1535** IV/18	Novo mesto	regest št. 233
f. 8, 12	**1536** XII/24	Novo mesto	regest št. 234
f. 8, 13	**1538** V/26	Novo mesto	regest št. 236
f. 8, 14	**1539** III/21		regest št. 238
f. 8, 15	**1542** IX/26	Novo mesto	regest št. 244
f. 8, 16	**1542** IX/26	Novo mesto	regest št. 245
f. 8, 17	**1542** XII/13	Novo mesto	regest št. 246
f. 8, 18	**1543** IV/6	Videm	regest št. 248
f. 8, 19	**1546** IV/24	Novo mesto	regest št. 250
f. 8, 20	**1550** X/12	Novo mesto	regest št. 254

f. 9	**1558–1688**	Kapitelj

f. 9, 1	**1558** XI/20	Novo mesto	regest št. 259
f. 9, 2	**1561** IV/15	Novo mesto	regest št. 263
f. 9, 3	**1563** I/28		regest št. 266
f. 9, 4	**1566** IV/20	Novo mesto	regest št. 268
	1565 IX/8	Gornja Radg.	regest št. 267
f. 9, 5	**1570** V/3	Novo mesto	regest št. 271
f. 9, 6	**1576** XI/22	Videm	regest št. 274
f. 9, 7	**1577** X/24	Novo mesto	regest št. 276
f. 9, 8	**1577** IV/1	Novo mesto	regest št. 275
f. 9, 9	**1583** VII/31	Novo mesto	regest št. 282
f. 9, 10	**1583** IX/3	Novo mesto	regest št. 283
f. 9, 11	**1583** X/26	Videm	regest št. 284
f. 9, 12	**1609** V/1	Šentrupert	regest št. 304

f. 9, 13	**1610** VI/10	Strassburg	regest št. 306
f. 9, 14	**1612** IV/18	Novo mesto	regest št. 310
f. 9, 15	**1614** XII/8	Trst	regest št. 312
f. 9, 16	**1618** XI/13	Novo mesto	regest št. 315
f. 9, 17	**[1639]**		regest št. 332
f. 9, 18	**1626** III/12	Novo mesto	regest št. 323
f. 9, 19	**1630** XII/23	Rim	regest št. 324
f. 9, 20	**1631** I/20	Gradec	regest št. 326
f. 9, 21	**1641** VII/9	Novo mesto	regest št. 337
f. 9, 22	**1643** II/24	Novo mesto	regest št. 341
f. 9, 23	**1664** XII/20	Novo mesto	regest št. 367 ⟨je v Novem mestu⟩
f. 9, 24	**1634** VII/3	Novo mesto	regest št. 328
f. 9, 25	**1527** IV/10	Dunaj	regest št. 221

f. 10 **1509–1683** Kapitelj

f. 10, 1 **1526**⟨?⟩ ali kasneje. Ugovori kapitlja proti pritožbi prošta, da so mimo njega sestavili obračun, pripravljali statute in drugo. Kapitelj zameri proštu predvsem njegovo večkratno potovanje na Dunaj ⟨4 fol.⟩.
Regest na hrbtni strani: »Ugovor kapitlja *(actio capituli)* proti proštu Sebastijanu Kolbeku *(Kolpegk)*.« Stara sign. L N° 6.

f. 10, 2	**1509** I/28		regest št. 191
f. 10, 3	**1526** VIII/14	Dunaj	regest št. 216
f. 10, 4	**1539** II/6	Dunaj	regest št. 237
f. 10, 5	**1501** II/19		regest št. 181
f. 10, 6	**1560** IX/1	Novo mesto	regest št. 262

f. 10, 7 **1562** XII/25 Ljubljana. Kranjski vicedom Jurij Hofer naroča novomeškemu proštu, da nakaže deželnemu knezu čim večje posojilo za stroške odposlanstva v Turčijo. Naslovnik Krištof Graf *(Cristoffen Graff)*.

f. 10, 8/a–b **1544** III/3 Ljubljana. Jakob Lamberg s Kamna, kranjski deželni upravnik za časa glavarja Jožefa Lamberga, barona v Ortneku in Ottenstainu, naznanja, da je novomeški kapitelj, potem ko zadeve ni bilo mogoče mirno urediti, predal tožbo proti Krištofu Črnomaljskemu ograjnemu sodišču, katerega prokurator je Valentin Stozinger.
Nadaljnje besedilo je dvojno, ker gre za dva spora: ⟨a⟩ zaradi vinske desetine v gori Sv. Duh pri Hmeljniku ⟨Gorenje Kamenje⟩ v mirnopeški fari, kjer je imel kapitelj dve tretjini desetine, Črnomaljski pa eno, toda pobiral je dve, zaradi česar ima novomeški kapitelj doslej okrog 600 dukatov škode; ⟨b⟩ zaradi gorske pravde v gori Sv. Duh pri Hmeljniku v mirnopeški fari, ki je dobivala gornino, odkar pomnijo, toda zdaj jo že sedem let pobira Črnomaljski, zato ima kapitelj okrog 300 dukatov škode.
⟨Sem spadajo še f. 10, št. 32, f. 13, št. 12/a in f. 34/1, št. 11.⟩

f. 10, 9/a **1598** XI/14 Gradec. Pismo proštu v imenu Ferdinanda II. ki je naročil komisijsko raziskavo spora med kapitljem in oglejskim patriarhatom ter naročil, da naj ga poravnajo ⟨original⟩. Stara sign. E N° 67.
⟨Na hrbtni strani naslednjega spisa je regest o tem, da je spor nastal, ker savinjski arhidiakon ni pustil (kapitlju) vizitirati svojih župnij, češ da so eksemptne.⟩

f. 10, 9/b **1599** IV/22 Ljubljana. Ljubljanski škof Tomaž Hren in kostanjeviški opat Janez pišeta arhidiakonu Gregorju Ursu in proštu Montagnani zaradi sporne jurisdikcije in ju vabita, naj prideta 4. maja na zaslišanje v Celje, v hišo *(behausung)* prošta Montagnane. ⟨Original s podpisom škofa Hrena in opata Janeza.⟩
⟨Navedek Steklase, str. 82, spada k f. 10, št. 39. Pač pa ta spis pravilno navaja J. Richter, *O inkorporacijah*, v: ČZN (NV) 7 (1971), str. 81, op. 24a, a z njim "dokumentira" dogodke, ki so se zgodili sto let prej!⟩

f. 10, 10 **1601** IV/23 Novo mesto. Prepis dveh pisem prošta Montagnane na istem listu: ⟨Prva stran⟩ Herbartu von Lambergu, sosedu, piše, da je podložnik Jurij Znanc *(Jurij Snänz)* iz Sel *(zu Sella)* 14. marca s svojima sinovoma Gregorjem in Markom lovil na prepovedan način *(mit einwerfen hochverbotnen kuglen)* ribe v kapiteljskih vodah pri Jurki vasi. Zaradi tega se mu je že pritožil, a ker še ni dobil opravičila, mu ponovno piše in ga prosi, naj pripravi podložnika do poravnave s kapitljem, sicer bo postal sokrivec, čeprav ni proštu niti najmanj do tega, da bi se z njim tožil. ⟨Druga stran⟩ Andreju Gallu, svaku *(schwager)*, piše, da je njegov mlinar v Mirni Peči tako povišal jez, da ob visokem vodostaju niso pod vodo le sosednje hiše in kleti, ampak grozi nevarnost tudi cerkvi in pokopališču, tako da kmalu ne bo več mogoče na njem pokopavati, pa tudi cerkveni zidovi in stolp so ogroženi *(ganz schödlich vngeuarlich)*. Ker je tudi on za to odgovoren, pričakuje od njega pisno obvestilo, da je jez podrt. Stara sign. L N° 21.

f. 10, 11	**1604** XII/26	Gradec	regest št. 299
f. 10, 12	**1634** III/8	Dunaj	regest št. 327

f. 10, 13 **1579** VII/24 Ljubljana. Kranjski deželni upravnik Krištof baron Turjaški, upravnik vicedomskega urada Gašper Mavrič iz Mossberga *(zu Mossperg)* in kranjski deželni odborniki sporočajo novomeškemu kapitlju, da jim je gradbena komisija, odrejena za dozidavo Dubovca ⟨pri Karlovcu⟩ *(Dobouazischen gebeu)*, sporočila, da so že na samem začetku nekateri rokodelci – med njimi je največ kapiteljskih podložnikov, ki jih poimensko navajajo – naskrivaj pobegnili, kar močno ovira nadaljevanje dela. Zato prosijo, naj kapitelj pobegle podložnike drugim v zgled ujame ter jih vklenjene spet privede v Dubovac *(Dobouaz)*. Če pa bi vseh ne mogel dobiti, naj namesto njih takoj pošlje druge, neposlušne podložnike pa kaznuje z izgubo pravice do kmetij *(aller irer huebgerechtigkheiten verlüstig)*.
⟨Original s štirimi pečati.⟩ Stara sign. J N° 25. Regest pod naslovom na hrbtni strani: »Dopis glede podložnikov, ki so jih pošiljali *(qui mitti solent)*, da bi zaprli pristop Turkom oz. *(seu)* da bi sekali gozd.«

f. 10, 14 **1637** XI/26 Novo mesto regest št. 330

f. 10, 15 **1644** I/8 Gradec. Pismo Ferdinanda III. novomeškemu proštu Frančišku Mravu. Cesar ne dvomi, da je prošt že opravil preiskovalni proces *(demandierten inquisitions process)* proti župniku Luki Grbcu *(Gerbez)* iz Šmarja ⟨pri Jelšah⟩, prosi ga le, naj pošlje zapisnik o tem njemu in notranjeavstrijski vladi. ⟨Orig.⟩ Stara sign. F N° 34 ⟨popravljena v F N° 32⟩.

f. 10, 16 **1658** IV/12 Novo mesto regest št. 358
f. 10, 17 **1681** XII/14 Novo mesto regest št. 400
f. 10, 18 **1684** IX/1 Novo mesto regest št. 404
f. 10, 19 **1693** VI/20 Novo mesto regest št. 417
f. 10, 20/a **1696** I/21 Dunaj regest št. 422
f. 10, 20/b **1696** I/21 Dunaj regest št. 421
f. 10, 21 **1698** V/24 Dunaj regest št. 425

f. 10, 22 **1655** II/25 Žusem. Pismo župnika Reissiga Janezu Andreju Stembergu z naslovom: doktorju sv. pisma, novomeškemu proštu, dolenjskemu arhidiakonu in patriarhovemu vizitatorju, cesarskemu svetniku itd. Pritožuje se mu zaradi malomarnosti pri obračunu za cerkev sv. Helene v župniji sv. Jurija ⟨pri Celju⟩ na Štajerskem. ⟨Original.⟩

f. 10, 23 **1658** VIII/20 Strassburg regest št. 361
f. 10, 24 **1495** I/16 Novo mesto regest št. 149

f. 10, 25 **1540** VII/19 Šentrupert. Seznam stvari, ki jih je novomeški prošt Sebastijan Kolbek *(Kolbegkh)* izročil štirim dedičem pokojnega krškega župnika Jakoba Pernauerja. Martin Dullacher *(Duellacher)*, župnik v Krškem, Hans Verneški *(von Werneckh)*, vitez in glavar v Lanšprežu, Volf Verneški *(von Werneckh)* in Jurij Benčič *(Jörg Wentzitsch)*, krški meščan, z lastnoročnimi podpisi in pečati potrjujejo, da jim je prošt izročil vse, kar vsebuje seznam. ⟨Orig. s pečati.⟩ Stara sign. G N° 15.

f. 10, 26 **1521–1543** Zapisnik procesa med kapitljem in Krištofom Adlerjem iz Podkrnosa ⟨na Koroškem⟩ *(von Gurnitz)*, ki se je začel po stari štajerski deželni pravdi pred pravno reformacijo v tridesetih letih, zdaj pa bi ga rad podredil novim pravilom, da bi iztržil 200 gld. stroškov, kar po stari pravdi ni mogoče. Šlo je namreč za *(vmb zwayhundert gulden vngeuerlich schaden auf ainen behabbrief)* stroške Ahaca Schradta Kundberga *(von Kundberg)*, svetnika dvorne komore in glavarja na Ptuju, kajti kapiteljski so menda odrekli neko pravico njegovemu služabniku Jenžetu Huitzu. Med besedilom je stroškovnik raznih poti na sodišče v Gradec in na Dunaj, ki sta jih opravljala Krištof Adler in župnik kapiteljske župnije Ponikve; potem se navajajo pozivi raznih štajerskih glavarjev oz. deželnih upraviteljev pred graško sodišče: **1521** štajerskega upravitelja Lenarta Harraderja *(von Harrader)*; **1538** Franca Ungnada, soneškega barona in celjskega glavarja ter vicedoma; **1539** štajerskega upravitelja viteza Erazma Trautmannstorfa; **1541** štajerskega deželnega upravitelja Jurija barona Herbersteina *(zu Hwererstain)*. ⟨12 fol.⟩. Stara sign. L N° 39.

f. 10, 27 **1545** V/9 Ljubljana. Kranjski deželni upravnik Anton baron Thurn s Križa, ter odborniki kranjske dežele naznanjajo novomeškemu kapitlju, da so preteklo nedeljo prodrli Turki preko Slavonije *(Windisch landt)* prav do štajerske meje ter požigali in z mečem pokončevali ljudi. Ogromno ljudi so odpeljali s seboj. Hrvaški ban Keglević *(wáan Kheglauitsch)*, Pavel Ratkaj *(Radtkhi)*, Jurij Wildenstain *(von Wildenstain)* ter drugi hrvaški in slavonski *(windischen)* gospodje, ki so se zbrali, da bi ljudi rešili, so bili od Turkov večinoma pobiti. Ker pa prihajajo vesti, da mislijo Turki znova vdreti v deželo in zavzeti mesto Zagreb, in ker se boje, da bodo Turki pokončali ali odpeljali še preostalo ljudstvo oz., da bo ljudstvo samo zapustilo Zagreb, če ne bo dobilo pomoči, mesto pa bo padlo Turkom v roke, kar bi pomenilo veliko škodo za kranjsko deželo, so se odločili, da pošljejo mestu na pomoč pešce. Zato prosijo, naj pošlje novomeški kapitelj na račun zapadlih davkov denar za plačilo teh čet. ⟨Original.⟩

f. 10, 28 **1547** V/16 Novo mesto. Pismo novomeškega kanonika Gregorja Reclja *(Rötzl)* Francu Roamerju⟨?⟩ o tem, da je treba nujno prepisati nekatere leta **1541** zastavljene kmetije: dve pusti kmetiji na Paki ⟨Groblje⟩, dve v Grobljah, eno na Brodu *(Phurtt)*, eno v Velikem Slatniku in pet na Vrhu pri Šentjerneju *(am Pergl)*. Pečateno s kapiteljskim malim pečatom. ⟨Prepis.⟩ Stara sign. J N° 22.

f. 10, 29 **1548** I/27 Novo mesto regest št. 252

f. 10, 30 **1530** VI/26 Cesarjeva navodila udeležencem državnega zbora v Augsburgu ⟨novembra **1530**⟩. Prepis ⟨8 fol.⟩. Stara sign. M N° 126.

f. 10, 31 **1551** III/15 Brezovo. ⟨Zvežčič, 12 fol.⟩ Zapisnik o izjavah prič obeh strank v pravdi med novomeškim kapitljem in svibenjskim oskrbnikom Andrejem Mayrjem *(Mair)* zaradi dveh odvzetih volov.
Drugi spisi v tej zadevi: f. 23/E, št. 1 ⟨1–19⟩ in f. 34/1, 89.
Vsebina: Steklasa, str. 75–76. Stara sign. L N° 4.

f. 10, 32 **1552** VI/13 Zapisnik procesa v sporu med novomeškim kapitljem in Krištofom Črnomaljskim zaradi gornine v ⟨Gorenjem⟩ Kamenju *(aus dem Stainperg)* ali v gori Sv. Duh pri Hmeljniku. V imenu kapitlja je nastopal kanonik Mathes Credenzer, pravni zastopnik Črnomaljskega pa je bil Dionizij Hörman. ⟨14 fol., od tega 10 popisanih.⟩
Original s pečatom kranjskega deželnega upravnika viteza Jakoba Lamberga s Kamna.
To je zadnji v vrsti spisov o sporu, o katerem govore še f. 10, št. 8, f. 13, št. 12/a in f. 34, št. 11.

f. 10, 33 **1557** VI/29 Novo mesto regest št. 258

f. 10, 34 **1567** IX/6 Novo mesto. Pismo Herbartu baronu s Turjaka, dednemu komorniku na Kranjskem in v Slovenski marki, svetniku nadvojvode Karla, deželnemu glavarju ter prvemu lajtnantu na hrvaški meji, v sporu med novomeškim kapitljem in oskrbnikom s Hmeljnika Hansom Klobnerjem zaradi desetine v Hmeljčiču. Komisija, ki bi se morala v zvezi s tem sestati, se opravičuje glavarju za izostanek na dvorni veči ter prosi za prestavitev zaslišanja. Na koncu spisek imen: Volf

"von Sägersdorf zw Graswingkhlern", Hans Scharff iz Vrhkrke in Zagorja, Jakob Hrenčevič, novomeški sodnik, in Adam Puechen. Od štirih pečatov trije ohranjeni.

f. 10, 35 **1576** II/2 Žužemberk. Pogodba med Hansom Auerspergom, gospodom Šumberškim, in Matijo Pakletom *(Pakle)* o dobavi zidne in strešne opeke z navedbo vrste, cene in količine materiala. Pečat odpadel.
Na istem listu: računski dnevnik za opeko za dobo enega leta. Stara sign. M N° 91.

f. 10, 36 **1576** IV Novo mesto. ⟨a⟩ Prošnja novomeškega kapitlja deželnemu knezu, da ga oprosti posojila in vojaške kontribucije zaradi škode, ki jo je 1. marca **1576** v Novem mestu povzročil požar. ⟨Koncept.⟩ Stara sign. M N° 28. ⟨b⟩ Delni opis požara, ko je pogorelo ne le svetno imetje, ampak tudi "cerkvene dragocenosti, potrebne za zveličanje duš".

f. 10, 37 **1578** III/19 Gradec. Pobotnica, izdana od Sigmunda Friderika barona Herbersteina, štajerskega davčnega prejemnika, za 263 gld. in 7 šilingov črnih denaričev, ki jih je prejel od župnika iz Ponikev na račun zaostalih davkov. ⟨Orig. z lepim pečatom barona Herbersteina.⟩

f. 10, 38 **1582** VII/10 Novo mesto regest št. 281

f. 10, 39 **1596–1600** Izvleček iz kodeksa dolenjskega arhidiakonata ⟨s sedežem v Trebnjem!⟩ od str. 3 do 160 ⟨Prepis v obsegu 8 fol.⟩:

⟨1⟩ Seznam 32 župnij: ⟨1⟩ Šmarje, ⟨2⟩ Polšnik, ⟨3⟩ Višnja Gora, ⟨4⟩ Šmartno, ⟨5⟩ Šentvid pri Stični, ⟨6⟩ Krka, ⟨7⟩ Žužemberk, ⟨8⟩ Dobrnič, ⟨9⟩ Polšnik, ⟨10⟩ Podpeč *(Gallenstain)*, ⟨11⟩ Šentjurij *(Mons sancti Georgii)*, ⟨12⟩ Trebnje, ⟨13⟩ Mirna, ⟨14⟩ Šentrupert, ⟨15⟩ Radeče, ⟨16⟩ Gorenji Mokronog ⟨Trebelno⟩, ⟨17⟩ Dolenji Mokronog, ⟨18⟩ Šmarjeta, ⟨19⟩ Škocjan, ⟨20⟩ Raka, ⟨21⟩ Krško, ⟨22⟩ Čatež, ⟨23⟩ Sv. Križ ⟨Gabrovka⟩, ⟨24⟩ Kostanjevica, ⟨25⟩ Šempeter ⟨Otočec⟩, ⟨26⟩ Bela Cerkev, ⟨27⟩ Novo mesto, ⟨28⟩ Šmihel, ⟨29⟩ ⟨Dolenjske⟩ Toplice *(in Thermis)*, ⟨30⟩ Mirna Peč, ⟨31⟩ Boštanj, ⟨32⟩ Soteska.
Seznam župnij ima Steklasa na str. 82, vendar ne po originalnem vrstnem redu in z nekaterimi netočnostmi.

⟨2⟩ **1596** X/27 Pismo župniku Martinu N. v Šmartno pri Litiji o odvezi Gertrude, hčerke Pavla Petelinška *(Petelinsheck)* iz Litije, ker je poležala otroka *(a crimine oppressae prolis)*. Za pokoro je morala tri nedelje zapovrstjo klečati vso mašo pred velikim oltarjem z gorečo svečo v roki, kakor je običaj v deželi *(pro more patriae sive huius provinciae)*.

⟨3⟩ **1596** X/28 Proštovo⟨?⟩ pismo žužemberškemu župniku Porenti *(Parenta)* s pritožbo, da so se mu župljani uprli ⟨zahteval je namreč, da se vsakdo, ki ne prisostvuje procesiji, odkupi s pol funta težko svečo⟩, z več pastoralnimi nasveti, tudi glede imetja nekdanjih protestantov.

⟨4⟩ **1596** XI/5 Pismo Mihaelu Hlapšetu *(Clapshe)*, župniku iz Šentvida pri Stični, o odvezi Katarine, žene Mihaela Žagarja *(Saga)*, ki je poležala otroka *(a casu oppressionis)*. Omenja se enaka pokora kot v primeru ⟨2⟩.

⟨5⟩ **1596** XI/13 Pismo župniku Mihaelu Hlapšetu, naj pride na zagovor, ker ni hotel podpisati neke arhidiakonske okrožnice.

⟨6⟩ **1596** XI/20 Pismo patriarhovega namestnika Janeza Kr. Scarsaborse *(Scarsaborsa)* kot odgovor na proštovo pismo trebanjskemu župniku in arhidiakonu Frideriku Clementiju.

⟨7⟩ **1596** XI/29 Videm. Patriarhov namestnik odgovarja proštu v zvezi z nepokorščino šentviškega župnika, ki se je izgovarjal, da spada pod stiškega opata, češ da je priporočil opatu, naj prisili svoje župnike k pokorščini.

⟨8⟩ **1596** XII/14 Trebnje. Pismo šentviškemu župniku oz. stiškemu opatu, da se mora šentviški župnik opravičiti; dokler tega ne stori, mu je prepovedan vstop v cerkev.

⟨9⟩ **1596** XII/15 Trebnje. Odgovor na opravičilo šentviškega župnika.

⟨10⟩ **1597** I/5 Trebnje. Pismo župnikoma v Mirni Peči in Dobrniču zaradi sporne poroke Jurija Primoža Mautha iz Luže *(is Lushe)* in Apolonije Novak.

⟨11⟩ Pismo dvema kaplanoma iz Šentvida, ki nista dostavila svojega spovednega lističa ⟨govori o spovedovanju duhovnikov⟩.

⟨12⟩ **1597** III/4–5. Seznam 20 župnikov ⟨pravzaprav župnij⟩, povabljenih, da poročajo, kako so izpolnili arhidiakonove ukaze. Dodan prepis povabila.

⟨13⟩ Vprašalnik s 15 vprašanji za povabljene župnike.

⟨14⟩ Popis stvari, ki jih morajo župniki storiti v zvezi s posameznimi točkami vprašalnika.

⟨15⟩ **1597** III/14 Pismo Andreju Reclju, župniku na Raki. Nanaša se na njegov izgovor, da zaradi bolezni ne more priti na sinodo.

⟨16⟩ **1597** III/29 Pismo patriarhovemu namestniku o upoštevanju tridentinskih predpisov, skupaj s seznamom napak, ki jih je treba popraviti.

⟨17⟩ **1597** Dan sv. Jurija, sklicana arhidiakonska sinoda v Novem mestu.

⟨18⟩ **1597** III/29 Arhidiakon priporoča patriarhu mladeniča, ki naj ga porabi ⟨posveti?⟩ za žužemberško cerkev.

⟨19⟩ **1597** III/31 Odveza Jerneja Skubca *(Scubez)*, šmarješkega župljana iz Stare vasi *(ex Starauals)*, od uboja, ker je po nesreči ubil lastnega brata *(a casu fortuiti homicidii sui proprii fratris)* z veliko puško *(bombarda)*, da bi bilo za zgled drugim, in pismo šmarješkemu župniku, naj krivec za pokoro na veliki četrtek bos in razoglav s križem v roki stoji na pokopališču, na kraju, kjer v kladi *(in ligno, id est "Bressl")* kaznujejo javne grešnike, in to do konca maše. Na veliki petek naj drži pred cerkvijo prižgano svečo, na veliko soboto pa naj ga pred cerkvijo klečečega in na tleh ležečega ob vsakem verzu psalma "miserere mei" lahno udari po ramenih, potem naj mu podeli odvezo in ga odpelje v cerkev, kjer bo vso mašo s prižgano svečo v roki klečal pred oltarjem. Na velikonočni ponedeljek naj ga obhaja. Cerkvi pa naj podeli za tri funte sveč. Potem naj o tem napiše poročilo.

⟨20⟩ **1598** Podeli dispenzo za sklenitev zakona na Krki.

⟨21⟩ **1598** XI/20 Pismo šentviškemu župniku Juriju Plavcu, ker so se župljani nad njim pritoževali, da dopušča pokop na neposvečeni zemlji v Veliki Loki *(in Groslak)*.

⟨22⟩ **1598** XI/29 Župnik iz Šentvida ⟨pri Stični⟩ se opravičuje, češ da se je to zgodilo brez njegovega soglasja. Vendar mora za kazen dati arhidiakonskemu uradu tri funte sveč.

⟨23⟩ **1599** I/18 Razglas jubilejnega leta.

⟨24⟩ **1599** III/12 Pismo župniku Plavcu, ki ga je pred 14 dnevi kaznoval s prepovedjo vstopa v cerkev, ker ni daroval treh funtov sveč.

⟨25⟩ **1599** III/19 Pismo dobrniškemu župniku Juriju Zusinu. Arhidiakon mu postavlja vprašanje, zakaj ne stanuje v župniji, ampak hodi po svojih kmečkih posestih.

⟨26⟩ **1600** XII/16 Pismo župniku na Krki, naj loči zakone, za katerih sklenitev ni mogoče dobiti dispenze.
Prim. Steklasa, str. 82–83. Na str. 83, op. 4 pomotoma navaja f. 10, št. 9 namesto 39. Glej tudi IMK 1891, str. 48.

f. 10, 40 **1602** II/2 Novo mesto regest št. 294

f. 10, 41 **1602** II/6 Videm. Navodilo oglejskega patriarha Frančiška Barbara o službovanju arhidiakonov. ⟨4 fol.⟩
Stara sign. G N°29 ⟨popravljeno v G N°25⟩. Prim. Steklasa, str. 83, op. 4.

f. 10, 42 **1604** V/5 Celje regest št. 298

f. 10, 43 **1609** XI/28 Novo mesto. Novomeški kapitelj ugotavlja, da je bila odvzeta kapitlju skoraj vsa Češča vas z 12 kmetijami, kar je velika škoda. Sploh so predhodniki slabo gospodarili in marsikaj prodali, ker niso veliko živeli tu. Tudi ni povsem zanesljivo, ali je prišlo do tega po pravilih, zato prosijo svojega soseda ⟨Franca Galla Gallensteina iz Luknje⟩, naj pokaže ustrezne listine o tem nakupu, zamenjavi ali karkoli je že bilo. Podpisani: Marko Kunej *(Khunius)*, prošt in nadduhovnik v Krškem, dekan Krištof Treiber, "chormeister" Krištof Planck in kanoniki Mihael Peterčič, Frančišek Laetonius in Zaharija Rosman. / Na hrbtni strani: Pismo s prošnjo Francu Gallu. Stara sign. L N° 26.

f. 10, 44 **1611** VI/4 Gradec. Ferdinand II. pošilja proštu Marku Kuneju *(Marco Khuneo)* osnutek pravil *(ordnung)* krznarske bratovščine *(khirschner handtwerch)* o tem, kako morajo živeti in ravnati v pogledu do cerkve ⟨milodari, procesije⟩, stroke ⟨trgovanje, sejmi, požarna varnost⟩ in sociale ⟨skrb za bolne, pokojne, vdove⟩. Prosi ga za pripombe, preden bodo dobila pravila deželnoknežjo potrditev. Priložen je proštov dopis o vizitaciji bratovščine z opisom, kako je trpela zaradi požara. / Regest na hrbtni strani: »Krznarska bratovščina prosi za navodila o svojem vodenju.« Stara sign. F N° 29 ⟨popravljeno iz 49⟩.

f. 10, 45 **1622** XI/16 Škofijska palača *(Bisstumbs Pfalz)* v Ljubljani. Škof Hren in kranjski vicedom Oktavij Panitzol *(Ottavio Pänizol)* zahtevata od novomeškega prošta in dolenjskega arhidiakona na ozemlju patriarhata Alberta Peslerja, da jima kot reformacijskima komisarjema javi o vseh nekatoličanih v teh farah, "najsi bodo sektaški zapeljivci, vzgojitelji ali predikanti", če morda uvažajo nekatoliške knjige, jih hranijo in berejo ali če pridigajo, jedo meso ob prepovedanem času, delajo ob praznikih ali kako drugače pohujšljivo živijo. Stara sign. G N° 10 ⟨popravljeno v 8⟩.
Prim. Steklasa, str. 81.

f. 10, 46 **1629** XI/22 Rim regest št. 322
f. 10, 47 **1640** X/1 regest št. 333

f. 10, 48 **1654–1660** Devet pisem proštu Stembergu o prizadevanjih za pridobitev škofovskih insignij in stroških zanje. Stara sign. M N° 136.

1654 X/31 s. l. Pismo Janeza Mechole o bodočih stroških za infulacijo ⟨pridobitev mitre⟩ in o tem, kako se v Rimu lahko dobijo relikvije ⟨5⟩.

1654 XII s. l. Drugo pismo Janeza Mechole: Posebej bo priskrbel dovoljenje za blagoslavljanje, pripravlja tudi relikvije. V Rimu je velika poplava in kleti so polne vode. Pozdrav za novo leto ⟨6⟩.

1657 Rim. Štiri pisma grofa Hermana Matije Attemsa *(Ermanno Mattia com. d'Attimis)*: Poroča o stroških za pridobitev titularnega episkopata, ki znašajo 200 "ogrskih", prav toliko pa znašajo tudi stroški za počastitev krajevne cerkve ⟨1⟩. Potrebno je potrdilo patriarhata, pismo samo znese 100 skudov, bula 70, za revizije v tajništvu in drugo pa je potrebnih še 20 skudov, skupaj 290⟨!⟩ beneških skudov. ⟨2⟩. Dobro bi bilo, če bi imel prošt doktorat iz teologije ali prava ⟨3⟩. Sporoča, da je dobil od prošta potrebno obvestilo ⟨4⟩.

1659 II/15 Rim. Pismo Mihaela Estmarja z juridično razpravo o privilegiju insignij; izpostavljeno je vprašanje, ali jih lahko nosi prošt, ki sicer ima to pravico, če je prestavljen na proštijsko mesto, ki te pravice nima ⟨8⟩.

1660 IX/1 Pičen ⟨prečrtano in popravljeno v Ljubljana⟩. Mnenje pičenskega škofa ⟨F. M. Vaccana⟩ o tem, kako koristno in potrebno bi bilo, da bi smel novomeški prošt blagoslavljati in uporabljati škofovske insignije ⟨9⟩.

1666 VIII/7 Rim. Pismo proštovega nečaka *(devotissimo nepote)* Janeza Feliksa Gladiča *(Gladich)*. Dobil je navodilo od opata Janeza Valentija, proštovega solicitatorja ⟨pravnega zastopnika⟩, kaj bi bilo še potrebno, da pridobi mitro za proštijo, namreč potrdilo o dohodkih proštije, pričevanje o duhovni koristnosti insignij, o številu duš in drugih motivih. Patriarha naj prošt ne omenja, pač pa naj dobi priporočilo od kake avtoritete, npr. dunajskega nuncija kardinala Colonne. Omenjata se še opata Galli in Valenti. Druge novice: Pred nekaj dnevi je prišel Matija Spallek, da bi se dal posvetiti, a ni prinesel s seboj nobenih dokumentov. Pozdrav od p. Estmarja in Ludvika Bocchija ⟨7⟩. Stara sign. K N° 36.

f. 10, 49 **1655** XI Izvleček iz dveh jezuitskih pisem o tem, kako je švedska kraljica Kristina 3. novembra **1655** v Innsbrucku prestopila iz luteranske v katoliško Cerkev. Stara sign. M N° 135.

f. 10, 50 **1655** VIII Rokopisni zvežčič ⟨8°, 4 fol.⟩ z besedilom:
1) Prošnja poljskega odposlanca Prezienskega, naslovljena na švedskega kralja Karla Gustava, za sklenitev miru.
2) Odgovor švedskega kralja poljskemu kralju Janu Kazimirju, zakaj je napadel Poljsko. Stara sign. M N° 134.

f. 10, 51 **1657** VI/12 Dunaj. Cesar Leopold I. prosi novomeški kapitelj za 1.000 gld. posojila, ker potrebuje 120.000 gld. za utrditev meje proti Turkom. Cesarjev lastnoročni podpis. / Na hrbtni strani proštov mali pečat v črnem vosku. Stare sign. ni.

f. 10, 52 **1657** IV/10 Gradec. Člani tajnega sveta pošiljajo novomeškemu proštu Stembergu uradno sporočilo o smrti cesarja Ferdinanda III. z odlokom, da se za pokojnega vladarja opravljajo po vseh farah in cerkvah maše zadušnice in žalna opravila. Stara sign. F N° 62 ⟨popravljeno v F N° 60⟩.

f. 10, 53 **1658** I/15 Gradec. Tajni svetniki pokojnega cesarja pošiljajo novomeškemu proštu Stembergu kraljevi odlok, naj njemu podložna duhovščina v tem času opravlja običajne molitve za srečen izid volitev novega cesarja v Frankfurtu. S šestimi pečati. Stara sign. F N° 60 ⟨popravljeno v F N° 58⟩.

f. 10, 54 **1660** VII/20Rim regest št. 364

f. 10, 55 **1664** III/7 Ljubljana. Deželni glavar Volf Engelbreht Turjaški in vicedom Eberhart Leopold Ursini grof Blagaj sporočata proštu Stembergu cesarjevo željo *(verlang)*, da naj se zaradi preteče turške nevarnosti v deželi svečano praznuje dan Marijinega brezmadežnega spočetja, in to s postom in večernicami ⟨vigilijo⟩ prejšnjega dne, k čemur so deželni stanovi že dali soglasje. Čeprav pričakujejo, da temu ne bo nihče ugovarjal in je tudi ljubljanski škof na to že pristal, pričakujejo še proštov odgovor. Lepa vtisnjena pečata obeh dopisnikov. Stara sign. F N° 64 ⟨popravljeno v F N° 62⟩.

f. 10, 56 **1665** XI/23 Gradec. Uradna odredba o žalovanju ob smrti španskega kralja in avstrijskega nadvojvode Filipa IV. in prošnja duhovščini, da opravlja maše in verska opravila za blagor njegove duše. Pečatili prisotni cesarski tajni svetniki.

f. 10, 57 **1665** I/15 Ljubljana regest št. 368
f. 10, 58 **1680** IV/9 Novo mesto regest št. 399

f. 10, 59 **1680** IV/10 Novo mesto. Sigmund Krištof grof Herberstein, baron v Neubergu in Hrastovcu, gospod v Lankowitzu ⟨pri Köflachu⟩ *(liber baro in Neüperg et Guettenhaag, dominus in Lancowiz)*, dedni koroški komornik in stolnik *(haereditarius Carinthiae cammerarius et dapifer)*, kanonik regensburškega in passauskega kapitlja ter infuliran prošt novomeške kolegiatne cerkve, pošilja duhovnikom inkorporiranih cerkva

na Štajerskem okrožnico z vabilom, naj pridejo v novomeški kapitelj, da se bodo skupaj spomnili svojih ustanoviteljev in molili za avstrijsko hišo, od katere so že leta 1399⟨!⟩ dobili prve privilegije *(iam inde a 281 annis clementissime concessis privilegiis)*. Pridejo naj v sredo po nedelji "misericordiae" ⟨16. aprila⟩, kar bo letos 8. maja, in to v kolegiatno kapiteljsko cerkev v Novem mestu, ki je že od leta **1493** za to posebej izbrana *(ad hunc actum ab annis 187 specialiter deputata et frequentata)*.
Lep proštov grb, vtisnjen čez papir. / Na hrbtni strani podpisi vikarjev in star izračun obeh letnic.

f. 10, 60 **1681** Ljubljana regest št. 401

f. 10, 61 ok. **1690** Novomeški prošt Friderik Hieronim Lanthieri se v pismu cesarju oz. notranjeavstrijski vladi in dvorni komori pritožuje proti kranjskemu deželnemu upravniku grofu Juriju Sigmundu Gallenbergu zaradi prilaščanja patronatskih pravic nad šentrupersko faro.
Dopis omenja dve prilogi: A – ustanovno pismo Friderika IV ⟨III⟩ kot dokazilo za "ius paternalis"; B – inventar, kakršnih naj bi bilo v novomeškem arhivu še več⟨!⟩, kot dokazilo za "ius iurisdictionalis".
Sign. 18. in 39. Prim. Steklasa, str. 97–98 in op. 2 na str. 98.

5. škatla • NŠAL/KANM, Spisi in listine • fasc. 11–12

f. 11 **1690–1787** Kapitelj

f. 11, 1 **1734** III/27 Gradec. Odlok Karla VI. ob izpraznitvi fare v Podsredi⟨?⟩ *(zu Hardberg)*, da morajo konkurz za izpraznjene župnije cesarskega patronata razpisati vicedomi in ne duhovniki. Inventarje takih župnij je treba imeti vedno pri roki, da se ve, kolikšni so njihovi dohodki. ⟨Prepis.⟩

f. 11, 2 **1740** IX/3 Novo mesto regest št. 460
f. 11, 3 **1741** VII/28 Rim regest št. 462
f. 11, 4 **1749** VIII/22 Hmeljnik regest št. 473
f. 11, 5 **1750** I/12 Rim regest št. 476
f. 11, 6 **1750** XII/25 Rim regest št. 478

f. 11, 7 **1758** V/18 Gorica. Karel Mihael, prvi goriški nadškof, opat pri sv. Petru v Rožacu *(in Rosaccis)* in v "Topoltza", novomeški prošt, grof Attems *(ab Attems)*, baron v Pezensteinu *(in Penzenstein)* itd., gospod svetokriški *(s. Crucis)*, v Ločniku *(Lucinici)*, Podgori *(Podgorae)*, Jazbini *(Iasbinae)*, Pallacruxu *(Palla crucis)* in sv. Juriju *(s. Georgii)* itd., dejanski tajni svetnik c. kr. veličanstva itd, poroča vsem župnikom, vikarjem, beneficiatom, kuratom in drugim duhovnikom novomeškega proštijskega okrožja o smrti papeža Benedikta XIV. 3. maja **1758**. Zato naj v vseh cerkvah, tudi podružničnih, zvonijo trikrat na dan po pol ure pred angelovim češčenjem, opravijo naj vsak dan oficij za umrle in mašo. Tako naj bo na dan pogreba ter na sedmi in trideseti dan. Potem pa naj molijo in opravijo mašo za uspeh volitev novega papeža. ⟨Kolacioniran prepis s pečatom in podpisom arhidiakona Antona Mattega.⟩

f. 11, 8 **1759** IX/16 Novo mesto. Anton Matteg, magister svobodnih umetnosti in filozofije, apostolski protonotar, arhidiakon Dolenjske in Slovenske marke, dekan in župnik častitljive kolegiatne cerkve sv. Nikolaja v Novem mestu naroča vsem župnikom, vikarjem, beneficiatom in drugim podložnim v arhidiakonatu: V teh težkih časih, ko pruski sovražnik že tri leta dela škodo in ko razsaja živinska kuga, naj oznanijo s prižnice enodnevni post z odpustkom 40 dni, da Bog odvrne to zlo. ⟨S podpisi dolenjskih duhovnikov.⟩ Mattegov pečat in podpis.

f. 11, 9 **1760** X/3 Gorica regest št. 511

f. 11, 10/a [s. d.] Pismo goriškega nadškofa in novomeškega prošta Karla Mihaela Attemsa, naslovljeno na arhidiakona, dekana in župnika Jabacina in na druge dekane, župnike in duhovnike, zbrane na sinodi v Novem mestu, s tiskano glavo: Karel Mihael, nadškof goriški, knez *(princeps)* rimskega cesarstva grof Attems, opat sv. Petra v Rožacu *(in Rosacio)* in v "Topolcſa", novomeški prošt *(Rudolphs Wertensis)*, dejanski tajni svetnik c. kr. in apostolskega veličanstva itd., vsem župnikom, vikarjem, beneficiatom... Vzpodbuda z velikonočnimi mislimi in prošnja za molitev za uspeh vizitacije. Torzo⟨?⟩. Polovica pisana z Attemsovo roko.

f. 11, 10/b **1755** VII/11 Gorica regest št. 488

f. 11, 10/c **1759** XI/3 Novo mesto. Okrožnica Antona Mattega, magistra svobodnih umetnosti in filozofije, apostolskega protonotarja in dolenjskega arhidiakona *(per Carnioliam Inferiorem et Marchiam Schlavonicam archidiaconus)*, dekana in župnika "odlične" novomeške kolegiatne cerkve sv. Nikolaja itd. ⟨s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩, s katero objavlja pismo goriškega nadškofa Attemsa, da so vsi oltarji župnijskih cerkva, na katerih se hrani Najsvetejše, za sedem let proglašeni za privilegirane oltarje. Pri tem se sklicuje na breve papeža Klementa XIII. z dne 5. oktobra tega leta. Attemsovo pismo pa je datirano z 19. oktobrom **1759**. Podpis in pečat Antona Mattega.

f. 11, 10/d **1760** IV/10 Gorica. Okrožnica goriškega nadškofa Attemsa duhovnikom novomeškega arhidiakonata. Svari jih pred obiskovanjem gostiln in jih opozarja, naj se obnašajo stanu primerno in naj sploh ne hodijo preveč med svet.

f. 11, 10/e **1758** VIII/31 Gorica regest št. 500

f. 11, 10/f **1763** II/25 Gorica. Okrožnica goriškega nadškofa Mihaela Attemsa arhidiakonu Jabacinu in duhovnikom novomeškega arhidiakonata ⟨s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Urgira popis prebivalstva, ki ga je 21. februarja ukazala ljubljanska kraljeva reprezentanca. Poslej naj ga napravijo vsako leto v skladu s priloženimi tabelami ⟨manjkajo⟩ ter ga pošljejo v Ljubljano. Pripis: Duhovniki naj bodo očetje ubogim, naj bodo mili, ponižni in goreči ter naj vsako leto opravijo duhovne vaje. Prepis z Mattegovim pečatom in podpisom.

f. 11, 10/g **1763** IV/8 Gorica. Pastirsko pismo goriškega nadškofa Attemsa, ki ga ob trinajsti obletnici svoje škofovske službe pošilja arhidiakonu Jabacinu in duhovnikom dolenjskega arhidiakonata. V pismu nadškof Attems duhovnikom posebej priporoča skrb za vzgojo mladine ter skrb za stare, bolne in onemogle. Na zadnjem listu podpisi župnikov oziroma vikarjev, ki so pismo prejeli.
Reg.: Dragotine, str. 91, št. 28 (s fotografijo).
Lit.: Carlo M. d'Attems, Zbornik predavanj I, str. 44 (vsebina pastirskih pisem); Zbornik predavanj, II., str. 193 (obseg novomeškega arhidiakonata).

f. 11, 10/h **1764** XI/22 Gorica. Okrožnica goriškega nadškofa Attemsa ⟨s tiskano glavo⟩ proštu, arhidiakonu in župniku Jabacinu in duhovnikom novomeškega okrožja. Vzpodbuda k zglednemu življenju v trinajstih točkah: 1) ponižnost, 2) beg pred brezdeljem, 3) skromnost, 4) naj ne iščejo bogastva ⟨delno prečrtano⟩, 5) vsaj tridnevne duhovne vaje vsako leto, 6) preprosta kateheza, 7) za krščanski nauk naj uporabijo tudi laike, pred tem pa naj bo molitev litanij in rožnega venca ⟨delno prečrtano⟩, 8) pomoč staršem pri vzgoji, 9) navajanje k pravilnemu praznovanju, 10) skrb za zakone, zakonsko slogo, 11) skrb za zaročence, 12) zaroka naj ne bo daljša od treh mesecev, 13) priporoča prvo obhajilo otrok in velikonočno spraševanje. Končuje z novoletnimi voščili. Pečatil in podpisal Attems.

f. 11, 10/i **1764** VII/23 Gorica. Okrožnica goriškega nadškofa Attemsa ⟨s tiskano glavo⟩ proštu, arhidiakonu in župniku Jabacinu in duhovnikom novomeškega okrožja. Vzpodbuja jih k študiju, priporoča skupno semenišče za sedem dežel nadškofije, ki ga namerava razširiti in mu dozidati kapelo, za katero je pred kratkim blagoslovil temeljni kamen; prosi, naj arhidiakonat izroči semenišču obligacijo na 800 gld., za katero ve, da jo imajo – na priloženi listič naj vsakdo zapiše, ali se je pripravljen odpovedati svojemu deležu pri njej; hkrati prosi za povečanje glavnice na račun cerkva in bratovščin še za nadaljnjih 400 gld. Pečatil in podpisal Attems. Dodan je lastnoročni pripis, češ da pričakuje ta poklon od proštije, ki ji služi že 14 let.
Na hrbtni stran: 1) odlok o semenišču, 2) odlok o župniku v Poljanah, 3) sklep o davku na vino *(impositio vini)*, 4) njegova pritožba v zadevi Matije Bradača. ⟨Točke 2–4 manjkajo.⟩

f. 11, 10/j **1765** X/18 Gorica. Okrožnica goriškega nadškofa Attemsa ⟨s tiskano glavo⟩ proštu, arhidiakonu in župniku Jabacinu *(Jabacini)* in duhovnikom novomeškega okrožja. Ob novici o velikem pomanjkanju v arhidiakonatu je prebivalce priporočil cesarici. Prosi duhovnike, naj za lajšanje bede sami poskrbijo s cerkvenim posojilom, ki naj ga prizadeti čim prej vrnejo. Pečatil in podpisal Attems. Dodan je pripis, da po cesaričini volji tisti, ki imajo potrdilo o siromaštvu, ne plačajo dolžnega davka *(steura debitorialis)*.

f. 11, 10/k **1765** IX/5 Gorica. Goriški nadškof Attems naznanja gorenjskemu arhidiakonu in najvišjemu komisarju ljubljanskemu kanoniku Jožefu Wolwitzu *(de Wolwiz)*, novomeškemu in ribniškemu arhidiakonu in metliškemu komisarju, naj molijo in opravijo dolžne eksekvije ⟨molitve⟩

za dušo pokojnega cesarja Franca I., moža cesarice Marije Terezije. Hkrati priporoča, naj ljudje kljub jesenskemu času ne pozabijo na zapovedane praznike, duhovniki pa naj vselej nosijo talar.
Uradni prepis z dne 10. septembra, s pečatom gorenjskega arhidiakona Wolwitza.

f. 11, 10/l **1768** V/18 Gorica. Tiskana okrožnica goriškega nadškofa Attemsa vsem arhidiakonom, komisarjem, dekanom in župnikom o prazniku sv. Janeza Kancija, ki bo prihodnje leto 16. junija. Na koncu lastnoročni pripis: V molitev priporoča uspeh svoje vizitacije na Koroškem.

f. 11, 10/m **1769** V/14 Gorica. Okrožnica goriškega nadškofa Attemsa ⟨s tiskano glavo⟩ arhidiakonom, komisarjem, dekanom in župnikom. Veliko je nasprotovanja Cerkvi in kleru. Treba se je spreobrniti in spokoriti. Zato naj vsi rektorji cerkva v nadškofovem imenu oznanijo svojim župljanom popolni odpustek, ki ga je pokojni Klement XIII. poklonil tistim, ki bodo imeli pogoje zanj in ki bodo molili za soglasje krščanskih vladarjev, za izkoreninjenje krivih ver in za povišanje Cerkve. Hkrati podeljuje nadškof odpustek 40 dni vsem, ki molijo očenaš in zdravamarijo v ta namen. Z Attemsovim podpisom in lastnoročnim pripisom, da naj Sveti Duh napolni srca duhovnikov.

f. 11, 10/n **1769** I/1 Gorica. Tiskana okrožnica goriškega nadškofa Attemsa vsem arhidiakonom, komisarjem, dekanom in župnikom za novo leto **1769**. Vzpodbuja duhovnike k božji ljubezni in živi veri ter h gorečemu pastoralnemu delu. Naj pasejo svojo čredo z zgledom in delom. Datum pripisan z notarjevo roko, sicer brez podpisa in pečata.

f. 11, 10/o **1766** V/? Gorica. Okrožnica goriškega nadškofa Attemsa proštu, arhidiakonu in župniku Jabacinu in duhovnikom novomeškega okrožja z oznanilom papeškega breva, s katerim za naslednjih sedem let podeljuje oltarjem posameznih župnij, na katerih se hrani Najsvetejše, odpustek privilegiranega oltarja. Hkrati priporoča duhovnikom, naj opravijo mašo za pokojnega moža cesarice Marije Terezije. V pripisu opozarja duhovnike, naj ne porabijo denarja za mašne intence ⟨namene⟩, preden opravijo maše. Priporoča v molitev uspeh svoje vizitacije. ⟨Brez zaključka, podpisa in pečata.⟩

f. 11, 10/p **1770** VII/9 Gorica. Okrožnica goriškega nadškofa Attemsa vsem arhidiakonom, komisarjem, dekanom in župnikom. Deželni sveti so objavili dvorni odlok, da župniki javnih grešnikov ne smejo več kaznovati s cerkvenimi kaznimi, kakor je bil od nekdaj običaj. Vendar to po dvornem reskriptu ⟨razlagi⟩ ne pomeni, da se odpravljajo tudi običajne kazni, ampak le pretiravanja. S tem dobivajo sklepi sinode, ki take kazni predvidevajo, celó moč zakona. Kljub temu priporoča škof zmernost v kaznovanju. V pripisu ponovno poudarja pomen škofijskega semenišča. / Kolacioniran prepis gorenjskega arhidiakona Wolwitza.

f. 11, 10/q **1770** IV/14 Gorica. Pastirsko pismo goriškega nadškofa Attemsa ⟨s tiskano glavo⟩ duhovnikom novomeškega okrožja, zbranim na arhidiakonski sinodi, z vzpodbudo za velikonočni čas.

f. 11, 10/r **1770** III/28 Gorica regest št. 531

f. 11, 10/s **1771** X/24 Gorica. Pastirsko pismo goriškega nadškofa Attemsa o prodaji cerkvenih posestev. Kolacioniran prepis iz urada gorenjskega arhidiakonata, Ljubljana, 18. novembra **1771**.

f. 11, 10/t **1773** III/25 Gorica. Okrožnica goriškega nadškofa Attemsa ⟨s tiskano glavo⟩ duhovnikom novomeškega arhidiakonskega okrožja. Vzpodbuda ob letni sinodi s pohvalo arhidiakona, ki jo vsako leto skrbno pripravi. ⟨Z Attemsovim podpisom in pečatom.⟩

f. 11, 11 **1761** XII/7 Veprinac. Spremno pismo Jožefa Nikolaja Tominića k priloženi mašni ustanovi kanonika Tomaža Blečića.
Potrdilo mašne ustanove je v f. 34/3, št. 39/10.

f. 11, 12 **1767** V/31 Ljubljana. Razglas dvornega odloka o javnih molitvah za zdravje cesarice Marije Terezije.

f. 11, 13 **1771** IV/23 Točke za kapiteljsko sejo ⟨pripravil prošt Jabacin?⟩: 1. Glede učitelja in pevovodje *(ludi et chori magister)* se postavlja vprašanje, ali naj bo le eden, tako da se združi kapitelj z župnikom Glavarjem⟨!?⟩, ali naj imata cerkev in šola vsaka svojega, ki bi oba vodila petje in poučevala mladino. V tem primeru se postavlja tudi vprašanje stanovanja. 2. Glede mlina v Vavti vasi, ki ga je imel dozdaj v zakupu tamkajšnji župan Dular *(Duller)* in bi ga rad kupil. 3. Glede vodstva kapitlja: Ker že deset let sam nosi težko breme kapitlja, zdaj pa ga ne more več, predlaga sledečo ureditev: 1) eden izmed učencev, "primicerius", naj bi skrbel za kor in šolarje, vzdrževal naj bi pobožnost, disciplino in pravilen način petja, skrbel naj bi torej za petje in orgle; 2) drugi, "kustos ali zakladničar", naj bi skrbel za zakristijo in za čistočo cerkve; 3) teolog ali lektor naj bi odločal v dvomih, lahko bi tudi javno učil; 4) penitenciarij naj bi skrbel, da bo vse, v mestu in doma, potekalo po pravilih, imel naj bi tudi pravico odvezovati od drugim pridržanih grehov; 5) univerzalni prokurator ali ekonom naj bi nadziral domačo upravo, manjše zadeve reševal sam, večje pa izročal proštu; 6) zapisnikar in tajnik naj bi skrbel za upravo klera in pomagal arhidiakonu; 7) dva sodna prokuratorja naj bi skupaj z dekanom ali z ekonomom reševala spore; 8) in še trije ekonomski pomočniki: eden naj bi skrbel za kuhinjo, drugi za klet, tretji za kaščo. 4. Za mestno župnijo bi potreboval dva vikarja, ki bi pomagala njemu kot župniku in ostarelim kanonikom.

f. 11, 14 **1775** II/7 Lanšprež *(Landspreis)*. Pismo Petra Pavla Glavarja v Rim. Cesarica Marija Terezija je po smrti nadškofa Attemsa prezentirala goriškemu kapitularnemu vikarju kot konfirmatorju ⟨imetniku pravice do potrditve⟩ novega novomeškega prošta Martina Jožefa Jabacina, da ga potrdi. V skladu s "Concordati di Germania", § 3, proti koncu ⟨iz leta 1448⟩, pa je potrditev te dignitete ⟨visoke službe⟩ pridržana svetemu sedežu, zato se postavlja vprašanje o legitimnosti te potrditve. Doslej je vse prošte razen enega tudi zato potrdil Rim, ker je spadalo Novo mesto pod Oglej, torej zunaj cesarstva, tako da je bilo "quasi nullius dioecesis". Drugi dvom ostaja pri vprašanju o rabi pontifikalij: ali lahko prošt posvečuje zvonove, kelihe in oltarje, če jih ne sme

maziliti s krizmo, kar je pridržano škofom, brez krizme pa ni posvetitve. Dozdaj so prošti posvečevali z maziljenjem v prepričanju, da dovoljenje posvečevanja vključuje tudi sredstva zanj, sedanji prošt pa raje vpraša za mnenje, želel pa bi si pravico do posvečevanja tudi zato, ker je tri dni oddaljen od Gorice in bi mu le raba pontifikalij malo koristila. Dostavlja še prošnjo za avtentični prepis bule papeža Klementa X. iz leta **1673** o podelitvi pravice do pontifikalij, ker se je v Novem mestu originalna bula zgubila, medtem ko je v papeški pisarni gotovo registrirana. / Regest na hrbtni strani: Prepis pisma, v katerem Peter Pavel Glavar sprašuje v Rimu po svojem agentu Janezu Rajmundu Marchesiu, ali bo novega novomeškega prošta Jabacina investiral Rim ali goriški ordinariat.

dodatek: **1673** XI/15 regest št. 385 ⟨fotokopija⟩
⟨oboje je tudi v Novem mestu, f. 34/2, št. 30/a⟩

f. 11, 15 **1765** IX/28 C. Gandolfo regest št. 525 ⟨je v Novem mestu⟩

f. 11, 16 **1762–1787** Arhidiakonske okrožnice.

Pečati na posameznih okrožnicah: g, o: manjkata (izrezana!); b–f, h: arhidiakonski (proštijski konj brez teksta); a, i–n: Mattegov (A.M.A.D.P.R.); p–t: Jabacinov (a verjetneje starejši, morda še iz časa pičenskega škofa Marottija, na katerega spominjajo tri zvezde v desnem spodnjem polju štiridelnega pečata): (OFFICIUM PRAEPOSITURAE ET ARCHIDIACONATUS RUDOLFSWERTHENSIS).

f. 11, 16/a **1762** IV/27 Novo mesto. Arhidiakonska okrožnica novomeškega dekana Martina Jožefa Jabacina, doktorja sv. teologije in apostolskega protonotarja, novomeški duhovščini ⟨s podpisi vseh dolenjskih župnikov in beneficiatov⟩. Po zgledu predhodnikov in drugih arhidiakonov sklicuje arhidiakon sinodo za 12. maj ob treh popoldne v Novem mestu, kjer bodo najprej péte večernice, naslednjega dne ob sedmih zjutraj pa bosta oficij in maša za pokojne vladarje in ustanovitelje, nakar bodo govorili *(pertractabimus)* o aktualnih zadevah. Hkrati bodo vsi plačali stolno *(cathedratica)* in fortifikacijsko *(subsidii ecclesiastici)* takso, napovedano za petnajst let, oddali bodo potrdilo o opravljeni mesečni spovedi in odgovor na 24 nadškofovih vprašanj, dalje bodo oddali fasije ⟨davčne napovedi⟩ cerkva in bratovščin ter letni obračun cerkva, na koncu pa bodo poročali o javnih grešnikih in osumljenih krivoverstva v župniji ter o zdravilih zanje ⟨to zadnje se ponavlja v vseh okrožnicah, navadno se zahteva tudi popis nezakonskih otrok in neprevidenih umrlih⟩.

f. 11, 16/b–c **1763** IV/11 Novo mesto. Jabacinova arhidiakonska okrožnica ⟨v dveh izvodih s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Vsebina: Sklic sinode za 19. in 20. april; plačilo takse "subsidii ecclesiastici"; posebej so naprošeni arhidiakonski svetniki in eksaminatorji ⟨spraševalci⟩, da pridejo zaradi posebnega skrutinija ⟨spraševanja⟩ in konference, po možnosti že 19. za obed takoj po večernicah; zamudniki naj oddajo letni cerkveni obračun; oddajo naj tudi izkaze o opravljeni mesečni spovedi in tridnevnih duhovnih vajah idr. Hkrati je objavljen konkurz za vakantno župnijo Polšnik.

f. 11, 16/d **1765** V/13 Novo mesto. Jabacinova arhidiakonska okrožnica ⟨s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Sklic sinode za 20. maj ob štirih popoldne. Pridejo naj s knjižico za duhovno branje; najprej bo premišljevanje ⟨ob petih⟩, naslednja dva dni, se pravi 21. in 22., bodo premišljevanja za duhovno obnovo, 23. pa spominska maša za ustanovitelje. Da ne bi bilo te dni v proštiji preveč konj, naj pošljejo bližnji duhovniki med rekolekcijo ⟨duhovno obnovo⟩ konje domov. Oddati bodo morali tudi ustrezna potrdila o mesečni spovedi in odgovore na 24 nadškofovih vprašanj ter plačati solidarnostno takso.

f. 11, 16/e **1768** IX/19 Novo mesto. Jabacinova arhidiakonska okrožnica ⟨s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Priporočajo se prispevki za ljubljansko sirotišnico *(domum pupillarem Labaci in subsidium et emolumentum totius provinciae erigendam)*.

Priloge: ⟨A⟩ nadškofova poslanica ob kanonizaciji Janeza Kancija ⟨glej f. 11, št. 10/l⟩; ⟨B⟩ kratek Kancijev življenjepis, dokler ne izide knjižica; ⟨C⟩ odlok o nadškofijski sinodi 15. oktobra; ⟨D⟩ vprašalnik, ki ga je treba izpolniti do 6. oktobra

Dalje naj se drže zadnjih dveh paragrafov sinodalnega dekreta: pri vsaki maši naj vzamejo kolekto Svetemu Duhu; vsak četrtek, če je to le mogoče, naj imajo votivno mašo v čast Svetemu Duhu; ob nedeljah in praznikih naj popoldan *(â meridie)* molijo rožni venec pred izpostavljenim Najsvetejšim za uspeh nadškofijske sinode; o vseh vprašanjih naj pišejo nadškofu; kdor se odloči, da pojde na sinodo, naj javi, da bodo potovali skupaj. V molitev priporoča cesarico in cesarja.

f. 11, 16/f **1769** XII/19 Novo mesto. Jabacinova arhidiakonska okrožnica ⟨s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Ob voščilu za božič in novo leto priporoča kardinalne kreposti, ki so kakor štirje hišni vogali. V duhovno tolažbo prilaga nadškofovo encikliko ⟨A⟩. Opozarja na plačilo fortifikacijskega davka *(taxa subsidii eccl.)* po prilogah ⟨B–C⟩ in dednega davka ali ekvivalenta; ponovno priporoča ljubljansko sirotišnico in prilaga odlok ⟨D⟩, in sicer z opravičilom, češ da se zaveda, kako revna je Dolenjska, to okrožje pa še posebno *(praesertim hunc districtum esse mirserum, ecclesias pauperes..., mendicos domesticos esse plurimos..., clerum non esse sufficienter fundatum etc.)*, toda zaman je pluti proti toku – nabirko zanjo naj pošljejo v Gorico; prilaga še tri tabele ⟨E–G⟩ za popis duš in letni obračun cerkva. ⟨Priloga C v dodatku je izpolnjena s podatki o plačanih taksah.⟩

f. 11, 16/g **1770** V/20 Novo mesto. Jabacinova arhidiakonska okrožnica ⟨s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Napoved sinodalnega sestanka *(congressum et synodum)* za 29. in 30. maj, ko bo tudi običajna maša za ustanovitelje in dobrotnike; za tridnevne duhovne vaje ne bo časa, zato naj jih vsakdo opravi sam doma ali kje drugje in to sporoči nadškofijskemu ordinariatu. Napravijo naj popis duš po priloženem cesarskem odloku ⟨A⟩; s seboj naj prinesejo odgovor na 24 nadškofovih vprašanj, potrdilo o opravljenih mesečnih spovedih idr.

f. 11, 16/h **1772** I/27 Novo mesto. Jabacinova arhidiakonska okrožnica duhovnikom novomeškega arhidiakonata ⟨s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Popišejo naj vse bratovščine in njihov inventar ter prijavijo njihove dohodke ⟨v skladu s prilogami A–C⟩; dodano je vabilo za nabirko za frančiškansko cerkev blažene Device Marije "in Pera", ki je pogorela ⟨priloga D⟩. Podpis prošta Jabacina in notarja arhidiakonskega urada Janeza Kr. Prešerna *(Preschern).*
Reg.: Dragotine, str. 82, št. 31 (s fotografijo).

f. 11, 16/i **1773** V/13 Novo mesto. Jabacinova arhidiakonska okrožnica ⟨s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Vabilo na duhovni sestanek in sinodo 24. maja, ko bo prva duhovna konferenca, 25. bo nadaljevanje konference s pogovori, 26. pa maša za ustanovitelje in dobrotnike. Pri tem naj se držijo naslednjih pravil: 1) v tem času naj ne hodijo v mesto ali kamorkoli po opravkih, ampak naj svoje opravke urejajo po končani sinodi; 2) tisti, ki ne morejo priti, naj sami opravijo tridnevne duhovne vaje; 3–8) s seboj naj prinesejo odgovore na 24 vprašanj, potrdila o opravljeni mesečni spovedi, popis nezakonskih otrok, potrdila o plačanih taksah ⟨stolni, fortifikacijski in dedni davek⟩, listino o jurisdikciji, da se jim podaljša, in letne obračune cerkva. ⟨Pečateno z Mattegovim pečatom.⟩

f. 11, 16/j **1776** V/1 Novo mesto. Arhidiakonska okrožnica prošta Jabacina ⟨brez podpisov duhovščine⟩. Opozarja na vsem znani duhovniški škandal ⟨alkoholizem?⟩ in svari pred brezdeljem. Duhovniki naj študirajo kasuse, objavljene na koncu direktorija ⟨liturgični koledar za tekoče leto⟩, in naj jih skušajo rešiti; določenega dne v tednu naj se zjutraj ali popoldne zberejo vsi duhovniki po župnijah in naj posvetijo vsaj dve uri skupnemu duhovnemu branju in pogovoru; vsako jutro naj opravijo meditacijo; popoldne naj občasno *(per vices)* obiskujejo bolnike; ob nedeljah in praznikih naj bodo v cerkvi pozimi ob šestih, poleti pa najkasneje ob petih zjutraj pripravljeni na spovedovanje, če pa še ni ljudi, naj berejo, molijo ali pripravljajo pridigo; popoldne naj imajo verouk, rožni venec in litanije, ki naj se jih udeležijo tudi drugi duhovniki iz župnije. Le v hudi zimi naj bo kateheza v zakurjeni sobi.

f. 11, 16/k **1777** V/30 Novo mesto. Arhidiakonska okrožnica prošta Jabacina ⟨brez podpisov⟩. Napoved nadškofove vizitacije, ki bo okrog 18. junija; glede tega naj se ravnajo po priloženi nadškofovi okrožnici ⟨A⟩ – 3. junija pa se snidejo za tri dni v Šentrupertu, da bi se pripravili na vizitacijo in rešili probleme, ki jih bodo mogli sami rešiti. Druge priloge: o cerkveni poroki ⟨B⟩; o tem, da morajo spoštovati cesarske odloke ter upoštevati tudi priloženi odlok o ukinitvi tretjega reda sv. Frančiška ⟨C⟩; v župniščih je prepovedano točenje vina in v Komendi ukinjena velikonočna procesija, vsi kandidati za semeniščnike pa naj si izposlujejo Kumerdejevo potrdilo, da so obiskovali osnovno šolo ⟨D⟩; predpisuje se poučevanje kanonskega prava po metodi Pavla de Riggerja ⟨E⟩; dodan je še odlok dunajskega konzistorija o babicah in prezgodaj rojenih otrocih ter o krščevanju v sili ⟨F⟩.

f. 11, 16/l **1777** XII/1 Novo mesto. Arhidiakonska okrožnica prošta Jabacina ⟨brez podpisov⟩ s priloženo tabelo za konskripcijo in fasijo, da jih skrbno izpolnijo. P. S. Glede župnij še tole: ⟨Dolenjske⟩ Toplice so bile nekoč podružnica Šmihela, Soteska Mirne Peči, Polšnik, Boštanj in Mokronog pa Šentruperta.

f. 11, 16/m **1778** V/1 Novo mesto. Arhidiakonska okrožnica prošta in arhidiakona Jabacina ⟨s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Napoveduje sinodo za 13. maj, in sicer za četrto ali najkasneje peto uro popoldne z večernicami in oficijem za umrle ter z mašo za ustanovitelje in dobrotnike naslednji dan. Kdor hoče napredovati, bo moral opraviti izpit, ki se priporoča tudi vsem drugim. Objavljene bodo spremembe in prestavitve, hkrati bo to priložnost za plačilo taks, obnovitev jurisdikcije idr. S seboj naj prineso potrdila o mesečni spovedi in o opravljenih ustanovnih mašah. Pogovorili se bodo tudi o javnih grešnikih.

f. 11, 16/n **1779** I/5 Novo mesto. Arhidiakonska okrožnica prošta Jabacina ⟨s podpisi duhovnikov, s potrdili o prejetih direktorijih in z navedbo oddanega "*donum gratuitum*"⟩. Vzpodbuja k izkoriščanju prostega časa za branje in študij; svari pred novimi pobožnostmi, vendar naj se ohranita dopoldanska pridiga in popoldanska kateheza z molitvijo, moli pa naj se predvsem za srečen konec vojne. Okrožnica je prava ekshorta, opominja k dajanju dobrega zgleda in k čistosti *(solet enim Deus teste s. Augustino occultam superbiam et praesumptionem aperta et publica luxuria punire)* ter treznosti. Naznanja davek, imenovan "donum gratuitum", s katerim se bodo krili izdatki pruske vojne, in sicer v višini 50 odstotkov od dominikalnih in 20 odstotkov od rustikalnih davkov oz. 10 odstotkov od dohodkov za tiste, ki imajo drugačne dohodke ⟨A–B⟩; plačajo naj ga v osmih dneh po razdelitvi v prilogi ⟨C⟩. V roku dveh mesecev naj vsi napišejo katalog velikonočnega izpraševanja po statusu animarum, njegov izpolnjeni dvojnik pa naj pošljejo v Novo mesto. Župani bodo med ljudmi zbirali platnene rjuhe za obveze. Prilaga za vse skupno formulo za obujanje teoloških kreposti v domačem jeziku. Prilaga direktorije, oficij sv. Cirila in Metoda za 9. marec pa bo še naročil iz Gorice.

f. 11, 16/o **1780** I/8 Novo mesto. Arhidiakonska okrožnica prošta in arhidiakona Jabacina. Opominja duhovnike, naj dajejo dober zgled, ker so postavljeni "v padec in vstajenje mnogim"; svari pred pohujšanjem, ki ga ⟨menda⟩ dajejo nekateri. Pošilja direktorije in se opravičuje za zamudo. Prilaga tri dekrete nadškofijske kurije ⟨A–C⟩. Pošilja novi oficij in mašo Trnove krone ter sv. Cirila in Metoda. Načrtuje, da bi postavil novo cerkev v Prečni oz. da bi povečal staro, in prosi za prispevke v ta namen; tistim, ki ne bodo mogli dati nič, pa se zahvaljuje za dobro voljo. Vsi naj pošljejo izvlečke cerkvenih obračunov. Opozarja, naj ne puste maševati tujim duhovnikom, če se ne izkažejo s potrdilom. Vsaj enkrat tedensko naj se zberejo vsi župnijski duhovniki pri skupnem duhovnem branju, pogovoru in kosilu. Omenja še skrb za spovedovanje, za bolnike, za katehezo idr. Končuje s heksametrom *Otia si tollas, perière cupidinis artes.*

f. 11, 16/p **1782** IX/9. Novo mesto. "Okrožnica župnikom, vikarjem in beneficiatom novomeškega okrožja" ⟨brez podpisov⟩ s prilogami: dvorna in deželna odredba glede fasij ⟨A–B⟩; zakon o kupovanju kmetij, ki naj se oznani v cerkvi ⟨C⟩; prepoved, da bi kdorkoli prosil v Rim za odpustke ali uvajal nove pobožnosti brez poprejšnje odobritve dvora ⟨D⟩; prepoved, da se posveti v duhovnika nekdo, ki še ni končal teološkega študija ⟨E⟩.

f. 11, 16/q **1784** I/4 Novo mesto. Arhidiakonska okrožnica s tiskano glavo: "Martin Jožef Jabacin, doktor svete teologije, infulirani c. kr. prošt odlične *(insignis)* novomeške kolegiatne cerkve, arhidiakon dolenjskega dela Kranjske in Štajerske in vsega okrožja proštije itd." ⟨s podpisi duhovnikov⟩. Pošilja direktorije; vzpodbuja k nedeljski popoldanski katehezi, ki jo ponekod zanemarjajo – kjer popoldanska kateheza ni mogoča, naj jo vključijo v pridigo, saj je treba bolj skrbeti za jagnjeta ⟨mladino⟩ kakor za ovce ⟨odrasle kristjane⟩. Kot osnovo za katehezo prilaga en izvod katekizma, za pouk odraslih pa priporoča nedavno izšle *Katechetische Betrachtungen*; vzpodbuja k branju, priporoča jim predvsem branje svetega pisma, in k življenju po nauku, ki ga oznanjajo. Priporoča nabirko za pogorelce ⟨A⟩, med katerimi so tudi Slovenske Konjice.

f. 11, 16/r **1786** V/19 Novo mesto. "Okrožnica kleru novomeškega arhidiakonata" s prilogami: odredba o generalnem konkurzu 7. junija ob deveti uri ⟨ki bo poslej vsako leto v začetku maja ali konec avgusta⟩ – kdor ga bo opravil, se lahko takoj vrne, drugi bodo morali ostati še naslednji dan; za živež in bivališče v mestu v času konkurza naj poskrbi vsak sam; s seboj naj imajo jurisdikcijska pisma, da jih bodo lahko podaljšali; plačati bodo morali tudi fortifikacijski davek ⟨B⟩, dedni davek in alumnatikum ⟨prispevek za semenišče⟩. Janez Bajc *(Waiz)*, vikar v Vavti vasi, je 18. maja umrl, zato ga priporoča v molitev; lemberška župnija je prenešena na Sladko Goro, Lemberg pa je zdaj lokalna kaplanija. Župnik iz Ponikve Franc Jurešič je resigniral in poslej dobiva iz verskega sklada 200 gld. letne penzije. Prezentacija novega župnika za Ponikvo bo po konkurzu, za druge beneficije morda že prej.

f. 11, 16/s–t **1787** XII/28 Novo mesto. Arhidiakonska okrožnica prošta Jabacina s tiskano glavo ⟨v dvojniku, 16t tudi s podpisi dolenjskih duhovnikov⟩. Z novoletnimi voščili pošilja prošt direktorije ⟨cena 26 krc.⟩ in priloge A–L. Priloge A–C so v št. 17. Vsebina drugih prilog je naslednja: D) o praznovernih pobožnostih meni, da jih v novomeškem okrožju ni več; E) ukinjajo se praznovanja posvetitve cerkve ob delavnikih; F) nekatere najnovejše spremembe bogoslužja; G) prepoveduje mešanje verskega sklada z drugimi, npr. s šolskim skladom; H) pri prezentaciji enakovrednih duhovnikov imajo prednost tisti, ki žive v kraju patrona oz. prezentatorja; J) tisti, ki dobe na konkurzu odlično oceno, imajo pravico konkurirati v vsej Avstriji; K) po dispenzo od zakonskega zadržka, če zve zanj duhovnik pri spovedi, naj se kot doslej obrne na svojega ordinarija; L) priporoča nabirko za pogorelce v Kremnitzu na Ogrskem.

f. 11, 17 **1787** V/3–10 Gradec. Priloga A–C k arhidiakonski okrožnici št. 16/s oz. 16/t. Trije cesarski odloki: ⟨A⟩ o brezplačnem vstopu v novo goriško generalno semenišče v naslednjem letu; ⟨B⟩ duhovniki, ki bodo pobirali prepovedano štolnino za krst *(abgebotene Bezahlung für die Kindstaufen)*, bodo kaznovani z globo v prid ubožnega sklada; ⟨C⟩ o umiku treh "spotakljivih" mest iz brevirja avguštincev ⟨ki neprimerno govore o vladarjih⟩ – tiste, ki teh besedil ne bodo prečrtali, čaka globa 50 gld. v prid ubožnega sklada.

f. 11, 18. do **1686** Seznam stroškov, ki jih je imel novomeški prošt Friderik Hieronim Lanthieri v sodnem procesu z Volfom Konradom Jankovičem zaradi pristave "Rosenberg" ⟨kapiteljskega Marofa⟩.
⟨Sem spada tudi: f. 34/2, št. 38 ⟨7 spisov⟩ in 34/2, št. 60.⟩

f. 12 **1620–1797** Inkorporirane župnije

f. 12, 1 **1700** VI/7 Ljubljana. Pričevalno pismo s procesa med novomeškim proštom grofom Rajmundom Lanthierijem, ki ga zastopa Mugerle, in baronom Volfom Ferdinandom Mordaxom z Grabna kot tožnikom zaradi sporne njive, ki leži pred mestom v šmihelski fari pod mehovskim sodiščem. Kapitelj trdi, da je njiva že sto let kapiteljska, Mordax pa je šele pred šestimi leti postal imetnik Grabna, torej njiva ni njegova. Stara sign. L N° 59 ⟨popravljena iz M N° ?⟩.

f. 12, 2 ok. **1568** Novomeški kapitelj prosi štajerske stanove, naj ga oproste plačila 170 gld. posojila za obrambo proti Turkom, ki bremeni župnijo Ponikvo, kajti pred nedavnim jim je hud požar uničil kapitelj in cerkev. ⟨Sočasni prepis. Stara sign. E N° 10.⟩

f. 12, 3 ok. **1747** II/22 Kopija pisma Marije Terezije o tem, da ima v sodstvu vso oblast nad svetnimi in cerkvenimi osebami cesar, in o tem, kako je treba ravnati z vojaškimi begunci.

f. 12, 4 ok. **1600**⟨?⟩ Traktat o prosti plovbi avstrijskih ladij v beneških vodah. Stara sign. M N° 141.

f. 12, 5 ok. **1620**⟨?⟩ Gradivo za bulo o ureditvi graške škofije v času škofa Jakoba iz avguštinskega samostana "Stanz". Stara sign. M N° 150.

f. 12, 6 ok. **1620**⟨?⟩ Resolucija avstrijskega nadvojvode Ferdinanda II. proti luteranom o verskih zadevah. Stara sign. F N° 33 ⟨popravljena v F N° 31⟩.

f. 12, 7/a **1711** V/29 Gradec. Pismo notranjeavstrijske vlade novomeškemu proštu Rajmundu Ferdinandu grofu Lanthieriju, naj črnomaljskemu župniku prepove klicati kaludžere iz Gomirja ⟨pri Ogulinu⟩ v črnomaljske gorice, kjer potem prirejajo procesije in blagoslavljajo trto, da bi odvrnili točo in druge vremenske neprilike.

f. 12, 7/b **1711** VIII/19 Gradec. Enako kot zgoraj 7/a.

f. 12, 8 **1718** III/14 Ljubljana. Nova navodila kranjskega deželnega zbora stanovskim odbornikom v 19 točkah.

f. 12, 9 **1723** XII/12 Novo mesto regest št. 445
f. 12, 10 **1729** II/6 Ljubljana regest št. 447
f. 12, 11 **1637** V/10 Novo mesto regest št. 329
f. 12, 12 **1740** XI/11 Rim regest št. 461
f. 12, 13 **1741** VIII/25 Novo mesto regest št. 464
f. 12, 14 **1745** II/16 Stična regest št. 469
f. 12, 15 **1747** IV/20 Ljubljana regest št. 470
f. 12, 16 **1749** XI/29 Rim regest št. 474

f. 12, 17 **1749** XII/15 Novo mesto. Okrožnica novomeškega prošta Erberga s tiskano glavo "Anton Gotard baron Erberg, gospod v Stari Loki, doktor sv. teologije, apostolski protonotar, svetnik sv. rim. veličanstva, novomeški prošt, arhidiakon na Dolenjskem in v Slovenski marki itd.". Piše o odpustkih papeža Benedikta XIV za jubilejno sveto leto **1750**. in o privilegiju popolnega odpustka v smrtni uri, ki ga lahko svojim vernikom podelijo vsi župniki in vikarji. / Erbergov pečat in podpis. ⟨Priloga v f. 12, št. 19.⟩

f. 12, 18 **1750** VI/27 Rim regest št. 475

f. 12, 19 **1749** VI/16 Rim. Enciklika papeža Benedikta XIV. o odpustku za sveto leto **1750**. Kolacioniran prepis s podpisom prošta Erberga. ⟨Kot priloga k dopisu v f. 12, št. 17. O podaljšanju odpustka regest št. 478.⟩

f. 12, 20 **1751** XII/24 Kostanjevica regest št. 480

f. 12, 21 **1752** VIII/19 Novo mesto. Okrožnica novomeškega prošta Antona Erberga ⟨s tiskano glavo⟩ o tem, da je bila ustanovljena goriška nadškofija s štirimi sufragani: Trst, Trident, Pičen in Como, ter da je bil imenovan za nadškofa in metropolita dosedanji pergamski škof in apostolski vikar Karel Mihael grof Attems *(ab Atthembs)* cesarsko-kraljevi tajni svetnik. Podpisan uradni notar Filip Jakob Jagnič.

f. 12, 22 **1755** IV/11 Novo mesto regest št. 486
f. 12, 23 **1757** V/16 Grm regest št. 493
f. 12, 24 **1757** VIII/31 Stari Grad regest št. 496

f. 12, 25/a **1757** IX/22 Novo mesto. Pismo novomeškega arhidiakona in dekana Mattega beneficiatu in župniku v Soteski Janezu Raniloviču z naročilom, naj v nedeljo, 25. septembra, z blagoslovljeno vodo brez besed blagoslovi novo kapelo sv. Tekle v svoji cerkvi, nakar naj oznani, da bo zaradi povodnji v Vavti vasi zanaprej namesto župnika iz Vavte vasi on ⟨Ranilovič⟩ oskrboval vasi, ki pripadajo cerkvi sv. Martina ⟨Loška vas⟩ in sv. Antona ⟨Meniška vas⟩, dokler ne bo drugače odrejeno. Z Mattegovim pečatom in podpisom: "idem, qui supra".

f. 12, 25/b **1759** XI/12 Novo mesto. Okrožnica novomeškega arhidiakona in dekana svojim duhovnikom o izrednem vojnem davku. Od skupnega zneska 3000 oz. 1.500 gld., ki pripadejo kranjskemu delu goriške nadškofije, je delež novomeških duhovnikov 100 gld., delež novomeških cerkva pa 200 gld. S podpisom in pečatom arhidiakona Mattega.

f. 12, 26 **1760** VI/2 Novo mesto regest št. 508

f. 12, 27 **1760** V/26 Novo mesto regest št. 507

f. 12, 28 **1760** II/1 Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩. Prošnja nepodpisanega duhovnika ⟨poljanskega župnika?⟩ za prispevek k nabirki 100 gld. za odkup dečka z imenom Spitznagel *(nachmens Spiznagl)* iz turške sužnosti. ⟨Duplikat je v f. 34/3, št. 148, tam obširneje!⟩

f. 12, 29 **1768** XI/18 Ljubljana. Dopis deželnega glavarstva z dvornim odlokom, da se vsa sredstva pobožnih ustanov, ki nimajo določenega namena, uporabijo za vzgojno ustanovo vojaških otrok.

f. 12, 30 **1769** VII/23 Spored *(ordo)* osemdnevnega praznovanja kanonizacije sv. Janeza Kancija v Novem mestu s sodelovanjem kapucinov, frančiškanov, kostanjeviškega opata in vseh okoliških župnikov do Metlike in Šentjerneja. ⟨Kot priloga B neki okrožnici?⟩

f. 12, 31 **1770** X/31 Celovec. Dopis koroškega deželnega glavarstva z razglasom dvornega odloka, izdanega 17. oktobra, o najnižji predpisani starosti 24 let, ko lahko redovniki napravijo slovesne zaobljube. ⟨Prepis.⟩

f. 12, 32 **1770** VIII/4 Ljubljana. Dopis deželnega glavarja arhidiakonu Martinu Jabacinu *(Jabazin)* z razglasom cesarskega odloka, izdanim 14. julija, da se ne le v mestih in trgih, ampak na vseh župnijah in tudi pri podružnicah ter beneficiatskih cerkvah in kapelah uvede nedeljski popoldanski krščanski nauk skupaj z molitvijo večernic ali rožnega venca, da ljudje ne bi po nepotrebnem zapravljali časa in se vdajali pijači. Zato morajo biti gostilne v tem času zaprte. ⟨Spis je označen kot priloga A neke okrožnice.⟩

f. 12, 33 **1772** II/14 Ljubljana. Deželni dopis arhidiakonu in dekanu Jabacinu, da naj na temelju dvornega odloka, izdanega 25. januarja, v roku štirih tednov sporoči, kakšne spreglede zakonskih zadržkov *(dispensationes impedimentorum canonicorum)* so v zadnjih šestih let dobili iz Rima in koliko so zanje plačali.

f. 12, 34 **1779** IV/24 Novo mesto regest št. 547

f. 12, 35 **1781** IX/4 Novo mesto. Prošt Jabacin piše kranjskemu deželnemu glavarstvu, da ni dolžan plačati nobenih taks zaradi spornega mlina na potoku Prečna, od katerega je moral Jožef Viljem Barbo grof Wachsenstein *(von Wachsenstein)* nekdanji lastnici Braitenaua ⟨Zaloga⟩ *(Preittenau)* gospe von Portico plačati dodatek.

f. 12, 36 **1781** VIII/1 Ljubljana. Zadolžnica kranjskih stanov za 200 gld., izposojenih od novomeškega špitala. Posojilo ima polletni odpovedni rok in daje 4-odstotne obresti. Overovljen prepis z dne 19. aprila **1782**.

f. 12, 37 **1782** XI/29 Novo mesto regest št. 552

f. 12, 38 **1785** III/7 Gorica. Generalni provikar Matija Godina pošilja novomeškemu arhidiakonu prepis notranjeavstrijskega gubernijskega odloka

o odpravi svetih stopnic na Žalostni gori pri Mokronogu in v Novi Štifti pri Ribnici, ki je bil 24. februarja poslan nadškofijskemu konsistoriju iz Gradca.

f. 12, 39 **1784** I/25 Novo mesto regest št. 555
f. 12, 40 **1786** I/28 Novo mesto regest št. 562
f. 12, 41 **1786** VII/4 Novo mesto regest št. 565

f. 12, 42 **1786** IX/2 Ljubljana. Arhivar deželnih stanov Alois Kappus von Richelstein potrjuje Lichtenbergovo mašno ustanovo, ki jo zapisuje pod črko L, z naslednjimi podatki: ustanoviteljica je Marija Izabela grofica von Lichtenberg, roj. baronica Gusić; dokaz: prepis nekega pisma; fond: deželna obligacija 1.000 gld.

f. 12, 43 1787 VI/24 Novo mesto. Okrožnica pičenskega škofa, novomeškega prošta in arhidiakona *(archidiaconus pontificus)* Jurija Frančiška Ksaverja Marottija *(de Marotti)* ⟨tiskana glava z lepo inicialko G⟩, podrejeni duhovščini ⟨z njihovimi podpisi na hrbtni strani⟩. Naroča, naj naslednjega dne, ko bo zjutraj ob sedmih in zvečer ob osmih zvonilo, kleče zmolijo pet očenašev in zdravamarij za odvrnitev turške škode. Naj delajo pokoro, da se ublaži božja jeza, in naj osem dni zapored vsak dan ob deveti uri izpostavijo Najsvetejše. To naj store tudi na vse praznike in nedelje ob osmih zvečer in pri tem zmolijo litanije "najsvetejšega Zakramenta". ⟨Marottijev lastnoročni podpis in lep⟨!⟩ vtisnjeni pečat.⟩

f. 12, 44 **1787** III/22 Gradec. Prepis dopisa ⟨notranjeavstrijske vlade⟩ o prepovedi romanja na Višarje *(Lusariberg)*. Iz sosednjih škofij je slišati, da še vedno niso odpravljene razne zlorabe in predsodki v verskih zadevah, ki še vedno vladajo s polno močjo. To posebej velja za romanja na Višarje, kjer se poleti zbere veliko duhovnikov, ki s praznimi marnjami *(durch eitles Geschwätz)* trumoma privabljajo kmečke ljudi tudi iz tri ali štiri dni oddaljene Kranjske in Spodnje Štajerske in tako razširjajo koristoljubje, praznoverje in neumnost *(Eigennutz, Aberglauben und Dummheit)*.

f. 12, 45 **1788** IV/28 Novo mesto regest št. 568
f. 12, 46 **1793** V/18 Novo mesto regest št. 572
f. 12, 47 **1793** III/26 Novo mesto regest št. 571
f. 12, 48 **1794** III/12 Novo mesto regest št. 573
f. 12, 49 **1794** V/29 Novo mesto regest št. 574

f. 12, 50 ⟨1⟩ **1797** XII/6 Ljubljana. Pismo baronu Zierheimu *(Zierheim)*, dekanu in župniku v Trebnjem. Deželno glavarstvo sporoča, da je cesar z odlokom 21. novembra sklenil upokojiti novomeškega prošta Nikolaja Peršića *(Persich)*. Dobival bo 600 gld. letne penzije, in sicer v proštiji od novega prošta. Za njegovega naslednika je cesar imenoval naslovnika.

⟨2⟩ **1798** I/22 Ljubljana. Pismo novemu proštu Rudolfu baronu Zierheimu *(von Zierheim)* z razglasom dvornega odloka z dne 11. januarja

1798, ki opozarja, da Peršićeve pokojnine novi prošt ne sme uporabiti za kaj drugega, glede prevzema proštije pa naj se poveže z ljubljanskim nadškofijskim ordinariatom.

f. 12, 51 **1797** XII/4 Novo mesto regest št. 575

f. 13 **1502–1797** Ribolovne pravice na Krki

f. 13, 1 **1502** III/14 regest št. 182
f. 13, 2 **1504** XII/18 regest št. 189

f. 13, 3 **1600** XI/27 Ljubljana. Hans Georg Ainkhürn "auf Hasperg zu Lubegg", svetnik avstrijskega nadvojvode Ferdinanda in kranjski deželni upravnik, odgovarja na pritožbo kapitlja, češ da je leta **1599** Jurij Mordax lovil v kapiteljskih vodah reke Krke *(mit nezen vnd grossen fischzug)* in oškodoval kapitelj za 500 zlatih dukatov. Razglaša, da je Mordax po svojem zastopniku Janezu Leonardu Fridlu Schrammu obljubil, da si za naprej ne bo pripisoval teh pravic. Dva originala ⟨vodni tisk: dvoglavi orel s krono⟩ s pečatom izstavitelja. Stara sign. J N° 17.

f. 13, 4 [16./17. stol.] Koncept dveh pisem deželnemu upravitelju in vicedomu s prošnjo za zaslišanje oz. ogled v sporu s Hansom Puchlerjem, ki je kapitlju prepovedal in odvzel priznano pravico do ribolova na Krki. Stara sign. J N° 21.

f. 13, 5/a–e **1656–1658** Pet spisov ⟨a–e⟩ v procesu prošta Stemberga, ki ga je zastopal mag. Jurij Fleiß, proti vdovi Doroteji grofici Frankopan. Proces je v grobih obrisih naslednji: 21. marca **1656** je šel Ernest Paradeiser, sin in hkrati oskrbnik Doroteje Frankopanske grofice Trsatske *(graffin von Tersaz)*, imetnice gospostva Mehovo, s krdelom 400 najetih podložnikov "armata manu" na prepovedani način z mrežami ribarit v Krko blizu Vavte vasi, čeprav imata tam pravico ribarjenja le kapitelj in grad Luknja, kar je prizadelo kapitlju škodo, ki jo ceni na približno 600 gld. v zlatu.

⟨d⟩ **1656** Pismo barona Franca Gašperja Brennerja ⟨iz Luknje⟩ naslovljeno na Janeza Andreja Stemberga, stolnega prošta v Ljubljani in prošta v Novem mestu, z opisom dogodka.

⟨c⟩ **1656** Eberhard Leopold Ursini grof Blagaj izda kot deželni upravnik sodni dokument z opisom dogodka. Prepis.

⟨e⟩ **1657** Deželni upravnik izda "Gehabbrief" z opisom dogodka.

⟨a⟩ **1658** Potrdili deželnega upravnika o proštovih stroških za proces.
⟨b⟩ Priloženo potrdilo s specifikacijo stroškov.

f. 13, 6/a **1672** [s. d.] Novo mesto. Pismo prošta Germanika grofa von Thurna deželnemu glavarju – iz procesnih spisov kapitlja proti baronu Volfu

Ferdinandu Mordaxu, ker je Hanže, sin njegovega podložnika Hansa Pokerja *(Pokher)* iz Hruševca, decembra **1671** ribaril v Krki med Jurko vasjo in Hruševcem, kar je oškodovalo kapitelj za 300 gld. v zlatu.

f. 13, 7 **1672** X/20 Zapisnik z izjavami sedmih prič v sporu med novomeškim proštom Germanikom Thurnom in Adamom Smrekarjem pred sodnikom Jurijem Jakšetom zaradi ribolova pod kapiteljskim mlinom pri Vavti vasi na Krki. Tako kapiteljske kot bajnofske priče izjavljajo, da so podložniki ob vodi od nekdaj imeli "ius piscandi", ribarili pa so s postavljanjem košar *(die reisch gesetzt)*. Pod proštom Stembergom so jim začeli kapiteljski to braniti, vendar so še vedno ribarili. ⟨Zvezek s 14 fol.⟩

f. 13, 8/a–q;6/b **1670–1676** Spisi v sporu med stiškim opatom Mottochom in novomeškim proštom, ki je februarja **1670** bajnofskim podložnikom, ki so pred Stražo "na Preduahenzah" s košarami *(mit sezung der fischkhörb oder fischreischen)* lovili ribe v Krki, vzel več mrež oz. košar za ribolov, kar je imel stiški opat za nasilje nad starodavno pravico. Škodo je ocenil na 300 gld. Stiški opat pravdo izgubi in na koncu ga prošt toži še za plačilo stroškov v višini 72 gld. 52 krc.
Opomba: Opat Mottoch naslavlja v prvih pismih prošta kot "von Thurn vnd Valsasina", kasneje "von Thurn vnd zum Creuz", komisar Adam Mordax pa ga vedno naslavlja kot "von Thurn vnd Valsasina". ⟨19 spisov, med njimi več dopisov med strankama z lastnoročnima podpisoma in lepima pečatoma.⟩

f. 13, 9 **1677** [s. d.] Procesni spis iz spora med novomeškim kapitljem in Adamom Smrekarjem, topliškim župljanom, zaradi ribolova na Krki, ki ga Smrekar protipravno še kar nadaljuje, kar prošt von Thurn dokazuje s pričami.

f. 13, 10 **1761** XI/12 Novomeški sodnik in svet pišeta komisarju Nemičovnu *(Nemizhoven)* v Ljubljano, naj določi dan procesa zaradi spora med zakupnikom kapiteljskega in lukenjskega ribolova na Krki od mestnega mostu do potoka pri Rumanji vasi *(Rumena vass)* Michelangelom Zoisom baronom von Edelsteinom *(Edlstein)* in kapiteljskimi oz. lukenjskimi podložniki, ki so mu preteklo leto hoteli prevrniti čoln in vzeti veslo, ribiško mrežo pa so mu raztrgali na koščke, nakar je zaprosil mesto za varstvo.

f. 13, 11 **1854** Zapisnik o zakupu ribolova na Krki manjka. Namesto tega je v mapi kasnejše gradivo (**1894–1896**).

f. 13, 11 **1894** Novomeški okrajni glavar želi ugotoviti ribolovske pravice kapitlja. Prošt Urh v dopisu točno obrazloži in dokumentira kapiteljske ribolovne pravice. Zaradi predvidenega oblikovanja novih ribolovskih revirjev povabi glavarstvo kapitelj na zaključno obravnavo. ⟨Trije spisi.⟩

1895 Glavarstvo pošlje kapitlju razglas o ribolovnih revirjih, prošt Urh se na to z obširnim pismom pritoži deželni vladi. ⟨Dva spisa.⟩

1896 Okrajno glavarstvo vztraja pri svojem in predlaga kapitlju, naj svoje zahteve uveljavlja na sodišču. ⟨En spis.⟩

Sledi razglas o zakupu ribolovnih revirjev in obvestilo o zakupnikih. ⟨Oba spisa sta dvojezična.⟩

f. 13, 12/a **1544/45** Dva spisa, ki ju je izdal kranjski deželni upravnik Jakob Lamberg s Kamna, v procesu med kapitljem, ki ga zastopa Valentin Stozinger, in Krištofom gospodom Črnomaljskim, dednim točajem Kranjske in Slovenske marke, ki ga zastopa Lovrenc Sengsenschmidt. Gre za gorsko pravdo v gori Sv. Duh pri Hmeljniku ⟨Gorenje Kamenje⟩, v kateri naj bi bil kapitelj oškodovan za 300 dukatov.
Sem spada tudi f. 10, št. 8 in 32 ter f. 34/1, št. 11.

f. 13, 12/b **1567/68** Trije spisi, ki jih je izdal kranjski deželni glavar baron Herbert Turjaški, v procesu med proštom Jurijem Grafom *(herrn Georgen Graffen, ⟨omenja se le v drugi listini⟩)*, ki ga zastopa magister Nikolaj Marius, in Hansom Klobnerjem, oskrbnikom Hmeljnika, zaradi žitne desetine v Hmeljčiču. ⟨V zelo slabem stanju.⟩

f. 13, 12/c **1566** II/12 Ljubljana. Kranjski deželni glavar baron Herbert Turjaški izdaja pismo glede termina v procesu med proštom Jurijem Grafom *(Georgen Graffen)* in Hansom Turjaškim, gospodom v Šumberku, dednim maršalom na Kranjskem in v Slovenski marki. Turjaški župan Bastijan Sternniz je namreč 9. junija tega leta odšel skupaj s sosedi proti Gomili pri Radežu *(Gomilla na Radesh)* in na kapiteljskem zemljišču na silo premeril njive z vrvico, jih zakoličil in na drevo vsekal križ. Tako je nekaj kosov kapiteljske zemlje kapitlju odvzel in jih priključil svoji. ⟨Spisi 12/b, **12/c** imajo lep pečat baronov Turjaških.⟩

f. 14 **1716–1851** Kapiteljska cerkev

f. 14, 1 ---------- *Spis je v Novem mestu.*

f. 14, 2 **1762** V/3 Dodatek k davčni napovedi dohodkov ⟨"suplement k fasijam"⟩ kapiteljske cerkve v Novem mestu. Dodatek je precej podroben, vsebuje spodaj navedeni seznam vseh cerkva in zanimiva dopolnila: obe dnevni maši za ustanovitelja sta brez štipendije; za večno luč ni posebne ustanove, vzdržuje se z milodari; ima bratovščino Rešnjega Telesa, ki jo je leta **1609** ustanovil na željo prošta Marka Kuneja oglejski patriarh Francesco Barbaro, vendar nima lastne fundacije; bratovščina Rožnega venca ima svojega beneficiata, zato ne spada k tej napovedi; v enem letu se bere 724 maš; za popravilo cerkvenega stolpa je pripravljenih 500 gld., kar pa ne bo zadostovalo. Dalje so navedeni vsi dohodki od cerkvene glavnice, zemljišč in štolnine s pripombo o davni navadi, da so posamezni cehi ⟨mesarji, tkalci, čevljarji, kovači, klobučarji in lončarji⟩ cerkvi priskrbeli 33 in četrt lota voščenih sveč, vendar tega že od leta **1750** več ne delajo, ker jim je kranjska reprezentanca in komora prepovedala v ta namen pobirati miloščino od adventa do svečnice. Navedeni so tudi vsi izdatki. Razlika v prid dohodkov služi za popravila.

f. 14, 3–5 ---------- *Spis je v Novem mestu.*

f. 14, 6 **1716–1793** Listinski protokoli *(Grundvergriefungen)*. Zvezek prepisov kupo-prodajnih pogodb za podložniške kmetije novomeškega kapitlja ⟨24 fol.⟩.

f. 14, 7 **1792–1803** Rektifikacijski spisi rustikalnih zemljišč, ki so bili rektificirani po letu **1803** ⟨31 dokumentov⟩.

f. 14, 8 **1804** III/17 Izvleček iz stanovskega katastra za Kapitelj, Šentrupert, Poljane in Mirno Peč, potrjen od deželnega knjigovodstva v Ljubljani ⟨1 fol.⟩.

f. 14, 9 **1774** XII/9 Ljubljana regest št. 536 ⟨je v Novem mestu⟩

f. 14, 10 **1801** VII/27 Novomeška kresija sporoča kapiteljskim kanonikom, da je dvorna pisarna na pritožbo kanonikov poslala proštu baronu Zierheimu preko deželnega urada prepoved, da ne sme uvajati nobenih novosti in da mora umestiti pravilno izvoljenega kanonika Šeška. ⟨Prepis v nem. in franc. jeziku.⟩

f. 14, 11 **1791** III/22 Zapisnik o poravnavi med dr. Matijem Rupertom, zastopnikom Jabacinove zapuščine, in dr. Janezom Friderikom Kastelicem, zastopnikom kapiteljske blagajne. Z manjkajočimi prilogami A–M. Po poravnavi dolgujejo dediči kapitlju iz Jabacinove zapuščine 500 gld. ⟨Prepis v nem. in franc. jeziku.⟩

f. 14, 12 **1802** VI/30 Novomeška kresija sporoča kapitlju o deželni odredbi, da naj se župnijski upravitelj Mihael Hofmann odstavi z mesta oskrbnika kapitlja, na njegovo mesto pa imenuje predlagani kanonik Mihael Šešek. On bo tudi zastopal kapitelj v zapuščinski razpravi po pokojnem proštu. ⟨Prepis v nem. in franc. jeziku.⟩

f. 14, 13 **1807** VII/22 Novomeški kresijski urad sporoča kapitlju dvorno odločitev, da se s 25. junijem *(vom 25. v. M.)* podeli vsakemu od treh kanonikov letna podpora 100 gld., ker imajo zaradi zmanjšanega personala več dela. ⟨Prepis v nem. in franc. jeziku.⟩

f. 14, 14 **1509** X/16 Costero Nemški prevod listine št. 192 s povzetkom v francoščini ⟨priloga A k f. 14, 25/B, 1⟩.

f. 14, 15/1 **1807/08** Originalni potrjen letni obračun dohodkov in izdatkov novomeškega kapitlja, ki ga je sestavil Mihael Šešek. ⟨Od prilog so ohranjene le št. 71, G in H. To so spisi f. 14, 16, 18, 19.⟩

f. 14, 15/2 **1811** VII/27 Šeškova ⟨nemška⟩ pojasnila k pripombam na gornji obračun. Zanimiva je zato, ker pojasnjujejo naravo kapitlja kot ene same nadarbine, ki je skupna za prošta in kanonike, tako da ⟨po njegovem⟩ še nikoli v zgodovini ni prišlo do interkalarnega stanja ⟨stanja brez uživalca nadarbine⟩; to se ne bi zgodilo, čeprav bi imel kapitelj enega samega kanonika. Letnih obračunov, pravi, niso dajali deželnim oblastvom, ampak celotnemu kapitlju, ki je potem samostojno razpolagal z viški. Šešek se pritožuje nad ukinitvijo, ki da nima precedensa.

f. 14, 15/3 **1811** X/12 Naknadne pripombe k obračunu za **1807/08** ⟨franc. jezik, v dvojniku.⟩

f. 14, 16 **1808** I/10 Priloga k točki 71 gornjega obračuna **1807/08** z dnevnikom izdatkov za popravila proštije **1807**.

f. 14, 17 **1808** VII/2 Rešitev interkalarnega obračuna ⟨v času brez uživalca proštijske nadarbine⟩ novomeškega kapitlja za obdobje **1804–1807**

f. 14, 18 **1808** IV/24 Priloga ⟨H⟩ k obračunu **1807/08**. Izkaz urbarialnih dajatev in dajatev od vrečne desetine ⟨po krajih⟩.

f. 14, 19 **1808** IV/24 Priloga ⟨G⟩ k obračunu **1807/08**. Obračun zaloge raznih vrst žita, fižola, krompirja, sena, stelje in vina, shranjenega na kapiteljskem Marofu.

f. 14, 20 ⟨1.⟩ **1809/10** Originalni letni obračun dohodkov in izdatkov novomeškega kapitlja za **1809/10**, sestavljen od Mihaela Šeška. ⟨Od prilog sta ohranjeni le K in J, to sta spisa f. 14, 21 in 22.⟩

⟨2.⟩ **1811** VII/29 Šeškova pojasnila k pripombam na gornji obračun ⟨nem. jezik⟩.

⟨3.⟩ **1811** X/23 Naknadne pripombe k obračunu za **1807/08** ⟨franc. jezik, v dvojniku.⟩

f. 14, 21 **1810** IV/24 Priloga ⟨K⟩ k obračunu **1809/10**. Obračun zaloge raznih vrst žita, fižola, krompirja, sena, stelje in vina, shranjenega na kapiteljskem Marofu; navaja tudi, kaj vse je zgorelo ob kmečkem uporu **1809**.

f. 14, 22 ⟨1⟩ **1810** Priloga ⟨J⟩ k obračunu **1809/10** s seznamom primščin *(Kaufrechtsgelder und Laudemien)*, navedenih po imenih novih lastnikov.

⟨2⟩ **1823** Revizija deželnega knjigovodstva in razglasitev neveljavnosti s pripombo: povrniti strankam.

f. 14, 23 **1807–1810 (1823)** Rešitev kapiteljskih obračunov za obdobje od jurjevega **1807** do ukinitve kapitlja 21. decembra **1810** pod Francozi *(unter der französischen Landesoccupation)*. Račune je sestavil nekdanji kapiteljski kanonik Mihael Šešek, sedaj dekan in župnik v Starem trgu ⟨pri Slovenj Gradcu⟩ na Štajerskem.

f. 14, 24 **(1811)** Seznam 20 fasciklov spisov ⟨mašne ustanove in obligacije⟩, ki jih je Mihael Šešek deponiral pri novomeški meriji, obsegajo pa obdobje **1765–1802**.

f. 14, 25 ⟨A⟩ Poročilo komisarja Ignaca Kisovca *(Kisoviz)* o izvedbi aretéja ⟨odloka⟩, izstavljenega 7. decembra **1810**, ki določa ukinitev novomeškega kapitlja s prilogami 1–15:

⟨1⟩ inventar kapiteljske blagajne z dodanim blagajniškim dnevnikom dohodkov in izdatkov od 24. aprila do 27. decembra **1810**;

⟨2⟩ inventar opreme kapiteljske hiše;

⟨3⟩ inventar opreme cerkve in zakristije.

⟨4⟩ inventar upravnih spisov, urbarjev in listin, oddanih iz uprave kapitlja v intendantski arhiv Dolenjske;
⟨5⟩ inventar spisov kapiteljske cerkve in inkorporiranih župnij, oddanih iz uprave kapitlja v intendantski arhiv Dolenjske;
⟨6⟩ inventar raznih cerkvenih depozitov v vrednostnih papirjih, obveznicah itd.
⟨7⟩ inventar hiš, poslopij, travnikov in druge dominikalne posesti;
⟨8⟩ inventar rent in zakupov ⟨301 podložnik in 12 inkorporiranih župnij⟩;
⟨9⟩ izjava, da kapitelj nikoli ni imel nobenih drugih rent;
⟨10⟩ inventar kapiteljskih obveznic *(des créances);*
⟨11⟩ inventar vseh vrst desetin ⟨142 enot/krajev v zakupu⟩;
⟨12⟩ inventar primščin v zadnjih devetih letih;
⟨13⟩ stanje pasivnih dolgov s seznamom upnikov;
⟨14⟩ stanje davkov z njihovo specifikacijo;
⟨15⟩ rekapitulacija dohodkov in izdatkov.
Podpisniki: komisar dolenjskega intendanta Ignac Kisovic, novomeški župan Jožef Maček, preglednik domenske uprave Konrad Friderik Stöhr, kapiteljski upravnik kanonik Mihael Šešek ter nekdanja kanonika Janj Grahek in Mihael Hoffmann ⟨senior⟩.

⟨B⟩ Tri pisma v zvezi z ukinitvijo kapitlja, poslana intendanturi.

⟨1⟩ **1811** I/10 Prošnja kanonikov Hoffmanna, Grahka in Šeška, nanašajoča se na njihovo stanje po ukinitvi kapitlja. Pismo podaja intendantu kratko zgodovino z vidika odnosov do kanonikov in njihovih zaslug. Prošnja vsebuje predlog, da naj bi nekdanji kanoniki dobivali 2.000 frankov plače. Navedene so priloge A–H, ki so vse del tega fascikla, in sicer: A/14, B/9, C/11, D/10, E/12, F/13, H/26. ⟨Manjka le priloga G, to je prepis listine Aleksandra VI.⟩
Prim. MHK 21 (1866), str. 38.

⟨2⟩ **1811** I/11 Prošnja kanonika Šeška, naj intendant ukine sekvester na njegovo imetje, kajti v nasprotnem primeru ne bo mogel opravljati svoje službe župnika in dekana.

⟨3⟩ **1811** III/31 Spremno pismo, ki ga namestnik dolenjskega intendanta *(le sous intendant de la Basse Carniole)* Tauffererja piše baronu ⟨Wilcherju⟩.
Lit.: H. Costa, Zur Geschichte der Stadt Rudolfswerth, v: MHK 21 (1866), str. 38; Dragotine, str. 95, št. 36 ⟨regest in fotografija inventarja št. 2.⟩

f. 14, 26 **1811** I/9 Priznanje in pohvala novomeškega magistrata za hrabro in junaško obnašanje kanonikov Šiška, Grahka in Hoffmanna ob kmečkem uporu **1809** X/16. ⟨V nemškem in francoskem jeziku.⟩

f. 14, 27 **1811** Inventar arhivskih spisov za obdobje **1773–1811** ⟨obligacije, zemljiški spisi idr.⟩, ki jih je bivši upravitelj novomeškega kapitlja J. Banko **1812** IV/28 izročil novomeški kresiji.

f. 14, 28 ---------- *Spis je v Novem mestu.*
1811 Inventar dragocenosti, slik in drugih premičnin kolegiatne kapiteljske cerkve ob ukinitvi kapitlja. ⟨Delno v francoskem, delno v nemškem jeziku.⟩

f. 14, 29 ---------- *Spis je v Novem mestu.*
1822 Inventar dragocenosti, mašnih oblačil, glasbenih instrumentov in muzikalij kapiteljske cerkve. ⟨Dva izvoda.⟩

f. 14, 30 **1823** I/13 Zapisnik izpovedi devetih prič o žitni desetini, ki je leta **1809** zgorela na kapiteljski pristavi ⟨Marof⟩, napravljen po odloku kresijskega urada, izdanem 23. aprila **1822**.

f. 14, 31 **1823** Izkaz osmih kapiteljskih nepremičnin, ki jih je leta **1809** prodal takratni upravitelj kapitlja Mihael Šešek, a je njihovo prodajo dvorni odlok z dne 11. januarja **1819** revidiral in mora biti denar zanje povrnjen.

f. 14, 32 **1829** VII/4 Inventar kapiteljskih gozdov.

f. 14, 33 **1823** Ekonomski opis gospostva novomeškega kapitlja s splošnim opisom položaja, zgradb, gospodarskih poslopij, zemljišč, gozdov, vinogradov itd.

f. 14, 34 **1840** VII/10 Nova streha na proštiji. Načrt ⟨A⟩ manjka, pač pa so ohranjene izmere ⟨B⟩ in predračun ⟨C⟩ s popravkom državnega knjigovodstva v Ljubljani **1842**, kresijskega ing. Viljema Dollhopfa v njegovem spremnem dopisu, poslanem kresiji 6. avgusta.

f. 14, 35 **1851/52** Sedem spisov o imenovanju in nastavitvi Jerneja Arka za novomeškega prošta.

f. 14, 35/1 C. kr. namestnik za Kranjsko grof Chorinsky obvešča Arka, da je bil s cesarsko odločitvijo 1. decembra **1851** imenovan za prošta, za duhovno umestitev naj se obrne na ljubljanskega škofa, o temporalni bo še obveščen.

f. 14, 35/2 Škof Wolf potrdi Arka kot prošta in mu sporoča, da ne bo le prošt, ampak tudi dekan in nadzornik šolskega okrožja.

f. 14, 35/3 Škof potrdi prošta Arka za dekana in nadzornika šolskega okrožja.

f. 14, 35/4 Deželni namestnik sporoča Arku, naj se glede temporalne umestitve (instalacije) obrne na okrajnega glavarja Franca Mordaxa.

f. 14, 35/5 Škof Wolf vabi Arka 24. aprila na škofijo k duhovni umestitvi *(installatio in spiritualibus)* ter mu naroča, naj takoj za tem odide v Novo mesto.

f. 14, 35/6 Škof Wolf sporoča kapitlju o umestitvi prošta Jerneja Arka ter kanonikov Jožefa Žagarja in Andreja Meterca.

f. 14, 35/7 **1852** IV/24 Ljubljana regest št. 596 (Arkova kanonična umestitev)

f. 14, 36 **1758** II/15 Seznam listin in spisov, ki so se tega dne nahajali v novomeškem kapitlju, imenovan "Index materiarum, repertorium archivii Rudolfswertensis sub litera A–Q" ⟨88 strani, označenih z rdečim svinčnikom⟩. Z dodatkom iz ok. **1800**, ki vsebuje seznam arhivalij inkorporiranih župnij: Soteska ⟨3⟩, Polšnik ⟨4⟩, Mokronog ⟨5⟩, Boštanj ⟨6⟩.
Prim. MHK 20 (1865), str. 35. ⟨Glej dodatek k "listinam" v tej knjigi!⟩

f. 14, 37 **1831** Pesem Jakoba Zupana v zahvalo ob obnovitvi novomeškega kapitlja: "Lik Noviga mesta o voskersji sbora svoje fare". Novo mesto [**1831**], tiskal Henrik Viljem Tandler.
Objava: Križ, 13 (1943), str. 50–51; Ludvik Tončič, Tiskarstvo na Dolenjskem, Novo mesto 1989, str. 35 (str. 37: reprodukcija); Dragotine str. 96, št. 38 (s fotografijo).

6. škatla • NŠAL/KANM, Spisi in listine • fasc. 13–14, (15)

f. 15 **1819** III/1 Kapiteljski statuti (samo ta enota, je v Novem mestu)

f. 15 **1819** III/1 Dunaj regest št. 586 ⟨v Ljubljani je le fotokopija⟩

f. 16 ---------- *Gradivo je v Novem mestu*

f. 17 ---------- *Gradivo je izgubljeno*

7. škatla • NŠAL/KANM, Spisi in listine • fasc. 18–23

f. 18 **1652–1792** Listine o relikvijah (f. 18, 8–14 je v Novem mestu)

f. 18, 1 **1675** IX/27 Rim regest št. 390
f. 18, 2 recto **1675** VII/25 Rim regest št. 387
verso **1677** XI/1 Novo mesto regest št. 394
f. 18, 3 **1675** X/6 Rim regest št. 391
f. 18, 4 **1675** IX/3 Rim regest št. 389
f. 18, 5 **1677** XI/1 Novo mesto regest št. 394
f. 18, 6 **1723** V/8 Dunaj regest št. 444
f. 18, 7 **1792** VIII/4 Dunaj regest št. 569

f. 19 **1410–1827** Šmihel

f. 19, 1 **1410** IV/24 regest št. 29
f. 19, 2 **1464** X/15 Metlika regest št. 91
f. 19, 3 **1495** III/21 Šentrupert regest št. 151
f. 19, 4 **1495** III/21 Šentrupert regest št. 151
f. 19, 5 **1495** IX/23 Čedad regest št. 154
f. 19, 6 **1496** VIII/15 Vigevano regest št. 157
f. 19, 7 **1496** VIII/15 Vigevano regest št. 157
f. 19, 8 **1497** I/21 Novo mesto regest št. 160
prepis **1496** VIII/15 Vigevano regest št. 157
f. 19, 9 **1500** III/5 regest št. 173
f. 19, 10 **1611** VII/26 Novo mesto regest št. 307
f. 19, 11 **1611** VII/27 Novo mesto regest št. 308

f. 19, 12 **1737** VII/3 Vizitacija ⟨osebna in krajevna⟩ župnije Šmihel in vikariata Mehovo. Vizitacijsko poročilo po nalogu prošta Marottija pooblaščenega vizitatorja Frančiška Antona Torte de Grienthala z lastnoročnim podpisom. ⟨6 fol.⟩ Stara sign. 25.

f. 19, 13 ⟨**1737**⟩ Popis dohodkov in izdatkov šmihelske župnije v času župnika Petra De Secolija, z njegovim pečatom in podpisom. ⟨1 fol.⟩

7. škatla • NŠAL/KANM, Spisi in listine • fasc. 18–23

f. 19, 14 **1827** Novo mesto. Spisi v zvezi z mašno ustanovo pok. Marije Partl *(Partl/Bartl/Parkl)* z Male Cikave v šmihelski fari. ⟨Trije dokumenti, skupaj 6 fol.⟩

f. 19, 15 **1417** V/12 regest št. 32

f. 20 ---------- *Gradivo je izgubljeno*

f. 21 ---------- *Gradivo je v Novem mestu*

f. 22 ---------- *Gradivo je izgubljeno*

f. 23/A–D ---------- *Gradivo je v Novem mestu*

f. 23/E **1550–1823** Šentrupert

f. 23/E, 1–8 Gradivo je bilo prvotno označeno samo kot f. 23. Po vsej verjetnosti so to spisi, ki jih je zbral Steklasa med še neurejenim gradivom kapiteljskega arhiva za svojo zgodovino Šentruperta.

f. 23/E, 1 **1550–1551**
Devetnajst spisov ⟨21 kosov⟩ iz pravde novomeškega kapitlja oz. šentruperskega župnika kanonika Hansa Dernegkher-ja ⟨tudi Dornegkher⟩ in njegovega zastopnika Lovrenca Schramerja proti svibenskemu oskrbniku Andreju Mayru zaradi dveh volov, ki jih je leta vzel Juriju Vidmarju, podložniku šentruperskega župnika na Brezovem, ker mu ni poravnal vinske desetine. ⟨11⟩ **1550** XI/20 Dornegkherjevo pooblastilo. ⟨Original, pečaten z malim kapiteljskim pečatom (iz leta **1508**), brez podpisa.⟩
Več drugih spisov sta opremila z lepimi pečati: Hans Lamberg, baron z Ortneka in Ottensteina, upravnik deželnega glavarstva, in vicedom Krištof Knüllenberg *(Khnullenberg)*.
K tej pravdi spada tudi zvežčič iz f. 10, 31. Opis: Steklasa, str. 75–76 (omenja 20 spisov).

f. 23/E, 2 **1613–1618**
Spisi v sporu šentruperskega župnika Mihaela Bartola z dediči Maksimilijana Galla z Rožeka zaradi sporne kmetije Jakoba Križmana na Potov Vrhu v šmihelski fari.

1613 Pismo Gallovega kuratorja Jurija Bittorferja šentruperskemu župniku Bartolu *(Wärtol)* in Bartolov *(Barthol)* odgovor.
Več o tem Steklasa, str. 85–86.

1614 Zadolžnica Erazma Schwaba-Lichtenberga *(Schwab von Liechtenberg)*, izdana cerkvi sv. Trojice ⟨Tržišče⟩ v šentruperski fari za 40 renskih goldinarjev. ⟨Original z Lichtenbergovim podpisom in lepo ohranjenim pečatom.⟩ Stara sign. C N° 21.

1617 Pismo Gašperja Kuschlana šentruperskemu župniku Bartolu *(Bartoll)*, naj posestvo, ki pripada Gallom, izroči njihovemu pravnemu zastopniku *(curator ad lites)* Heynigu.

1618 Štiri pisma župnika Bartola apostolskemu protonotarju, dolenjskemu arhidiakonu, patriarhovemu komisarju, cesarskemu tajnemu svetniku Marku Kuneju *(Chunius)* in pismo Krištofa Plankla, sedaj župnika v Ribnici, Marku Kuneju *(Khune)* o sporni kmetiji, ki je zdaj podložna cerkvi sv. Nikolaja v Budni vasi ⟨župnija Šent Janž⟩.
Več o tem: Steklasa, str. 87–88. Glej tudi f. 23/A, št. 2 in 3.

f. 23/E, 3 **1658** V/8 Župnijski inventar ob nastopu župnika Štefana Belčiča s krasnim vtisnjenim pečatom in podpisom prošta Janeza Andreja Stemberga. Stara sign. C N° 11.

1659/60 ⟨XII/22 in I/11⟩ Pismo Wazenbergovega sina Vincenca in tri pisma župnika Belčiča o pokojnem Vincencovem očetu, ki ga niso hoteli pokopati, o Luki Jeriču idr. ⟨tudi slovensko *"O koku je bil smardit"*⟩.
Več o tem: Steklasa, str. 90–92.

1677–1679 Spor šentruperskega župnika z Jakobom Zorcem.
Več o tem: Steklasa, str. 92–93.

1693 X/23 Župnijski inventar po Belčičevi smrti ob nastavitvi župnika grofa Rajmunda Lanthierija ⟨z njegovim pečatom in podpisom⟩.

f. 23/E, 4 **1657–1666** Sedemnajst spisov v sporu med novomeškim proštom Janezom Andrejem Stembergom in baronom Janezom Danijelom Kheysellom iz Škrljevega zaradi vinske desetine v Apneniku, katere tretjina bi morala pripadati šentruperski fari, a spor o tem traja že od leta **1649**.
Glej tudi f. 34/1, št. 74. Prim. Steklasa, str. 89–90, op. 2.

1687–1688 Sedem spisov v sporu Marije Marjete Kheysell proti podložniku šentruperske cerkve Baltazarju Javoršku zaradi nasilja, ki ga je leta **1686** v septembru mesecu storil nad škrljevskim podložnikom Mihaelom Pelkom, ko ga je "traktiral" z udarci.
Prim. Steklasa, str. 94.

f. 23/E, 5 ⟨1⟩ **1661** Jošt Andrej Gall z Gallensteina izjavlja, da se je njegov podložnik Jenže Verne odkupil od nevoljništva.

⟨2⟩ **1696** Dva spisa v sporu o patronatu nad boštanjsko faro.

⟨3⟩ **1751** Pritožba novomeškega prošta proti boštanjskemu zemljiškemu gospodu zaradi prilaščanja bere in darov za maše, kar je sicer pripadalo boštanjskemu kaplanu. ⟨Dva spisa.⟩

f. 23/E, 6 ⟨1⟩ **1692** Prepis odloka o gorski pravdi v sporu med šentjernejskim župnikom in Janžetom Zupanom iz Gradišča zaradi nekega dolga.

⟨2⟩ **1695–1696** Spisi o sporu šentruperskega župnika Janeza Počervine proti Čečkarju in Semeniču. ⟨Šest spisov.⟩
Steklasa, str. 99–101, omenja sedem spisov.

f. 23/E, 7 **1759–1774** Sedem spisov v zvezi s cerkvijo sv. Frančiška Ksaverja na Veseli Gori.

⟨1⟩ **1759** Arhidiakon Anton Matteg sporoča, da namerava nadškof Attems obiskati cerkev sv. Frančiška.

⟨2⟩ **1766** Izjava Vajkarda Galla barona z Gallensteina nadškofu Attemsu o kapeli v Zagorici.

⟨3⟩ **1768** ⟨Baronica⟩ Marija Terezija Langenmantel, imetnica Škrljevega, oprošča vinograd v Apneniku, dokler bo pripadal cerkvi sv. Frančiška, vsakršnih dajatev desetine in gornine.

⟨4⟩ **1772** Inventar cerkve sv. Frančiška na Veseli Gori za časa rektorja cerkve Andreja Sporerja.

⟨5⟩ **1774** X/15 Vesela Gora regest št. 535 (testament)

⟨6⟩ **1783** Grof Barbo Wachsenstein *(von Wachsenstein)* z Rakovnika prosi cesarski urad, da mu ne bi bilo treba podpisati obračuna cerkve na Veseli Gori.

⟨7⟩ pred **1786** Grof Jožef Barbo iz Luknje sprašuje prošta⟨?⟩ o nekem Hrovatiču iz Šentruperta, ki bi menda lahko bil dober hišni duhovnik.

f. 23/E, 8 **1656–1823** Šest spisov v zvezi s šentrupersko župnijo in vikariati.

⟨1⟩ Pritožba prošta Stemberga deželnemu glavarju proti Juditi Scherin Schernburg *(von Schernburg)*, ki je leta **1656** vzela kapiteljskemu podložniku Šivicu četrtino vola, in sicer na področju inkorporirane župnije Šentrupert. Storjeno nasilje ocenjuje na 500 gld.

⟨2⟩ **1738** VII/24 Šentrupert regest št. 456

⟨3⟩ **1745** Preiskava proti župniku Andreju Laknerju *(Lackner)*. Tri pisma Luke Bernarda Werdnika, kantorja in notarja.

⟨4⟩ pred **1761** Inventar, "kakršen pravijo, da je bil" po odhodu župnika Andreja Laknerja. Sestavil Vincenc Mlakar, podpisal in pečatil dekan in arhidiakon Anton Matteg in drugi **1761**.

⟨5⟩ **1762** Seznam dohodkov vikariata sv. Trojice ⟨Tržišče⟩, sestavil vikar Andrej Igl.

⟨6⟩ **1762** Jabacinova podelitev spovedne jurisdikcije Tomažu Buloviču, vikarju cerkve blažene Device Marije v Dolu. Dokument s tiskano glavo in vtisnjenim "arhidiakonskim" ⟨proštijskim⟩ pečatom.

⟨7⟩ **1763** Vprašanje priključitve cerkve sv. Urha na Slančjem Vrhu skupaj z vasjo župniji sv. Trojice ⟨Tržišče⟩.

⟨8⟩ **1823** Opis šentruperske župnijske cerkve ⟨2 fol.⟩.

f. 24–29 ---------- *Gradivo je v Novem mestu*

f. 30 **1680–1956** Razni spisi in listine (f. 30, 7–21 je v Novem mestu)

f. 30, 1/a **1680** III/25 Novo mesto regest št. 398 (perg.)
f. 30, 1/b **1680** III/25 Novo mesto regest št. 398 (papir)
f. 30, 2 **1684** IX/1 Novo mesto regest št. 404

f. 30, 3 **1727** III/18 Gradec. Cesar opozarja, da naj se spoštuje njegov odlok *(resolution vnd verordnung)* o petletnem fortifikacijskem davku za Temišvar in Beograd, pomembni ogrski obmejni mesti, ki so ju s takšno muko *(mit so grossen kösten, mühe vnd heüffigen christenblueth)* odvzeli sovražniku. Deželna kvota, določena za zadnji dve leti ⟨**1725/26**⟩, še ni dosežena. Od 5.866 gld. 40 krc., določenih za Kranjsko, manjka še 2.346 gld. Zamudnike *(morosos et renitentes)* naj pripravijo do izpolnitve dolžnosti tudi s pomočjo svetne oblasti, o svojem uspehu pa naj občasno poročajo.

f. 30, 4 **1729** VI/25 Gradec. Pismo cesarskega namestnika grofa Lamberga deželnemu glavarju Volfu Vajkardu grofu Gallenberškemu, deželnemu upravitelju, ter ograjnemu sodišču z odlokom o inventariziranju zapuščine pokojnega ljubljanskega škofa Viljema Leslija v cesarjevem imenu. ⟨Prepis.⟩

f. 30, 5 **1786/87** Fasija osnovne šole *(der... deutschen Schule)* Šentvid pri Stični v novomeškem okraju.

f. 30, 6 **1805** X/27 regest št. 579

1.1.3 NŠAL/KANM, Izgubljeno gradivo (po popisu p. Florentina Hrovata)

Popis tega, danes izgubljenega gradiva je napravil p. Florentin Hrovat leta 1880, ko je popisoval Kapiteljski arhiv. Fascikli 17, 20 in 22 se zadnjikrat omenjajo 3. avgusta **1955** v prevzemnem zapisniku Škofijskega arhiva v Ljubljani, ki ga je podpisal arhivar dr. Maks Miklavčič.

f. 17 **1834–1864** Ubožna ustanova

f. 17, 1 **1834-1848** Ubožna ustanova: računi.
f. 17, 2 **1835-1848** Rešitev računov tega obdobja.
f. 17, 3 **1847** X/29 Ubožna ustanova: oddaja njive kovaškega ceha *(der Schmiede)* v najem v korist ubožne ustanove.
f. 17, 4 **1849** I/3 Odločba, naj od imetja ukinjene bratovščine Rešnjega Telesa pripade polovica šolskemu fondu in polovica ubožni ustanovi.
f. 17, 5 **1851** VIII/4 Ubožna ustanova: potrdilo o privatnih in javnih obligacijah.
f. 17, 6 **1851** Ubožna ustanova: izkazi gospodarjenja.
f. 17, 7 **1852** Ubožna ustanova: stanje blagajne.
f. 17, 8 **1851** Zadeve v zvezi z mašno in ubožno ustanovo Marije Bukovic.
f. 17, 9 Ubožna ustanova: nadarbinski izkaz.
f. 17, 10 **1854-1861** Ubožna ustanova: ekshibitni protokoli.
f. 17, 11 **1860-1863** Ubožna ustanova: izkazi gospodarjenja.
f. 17, 12 **1860-1866** Ubožna ustanova: obračuni.
f. 17, 13 **1860-1864** Ubožna ustanova: rešitve obračunov.
f. 17, 14 **1863** Premoženjska napoved za premičnine ubožne ustanove in kapiteljske cerkve.
f. 17, 15 **1864** Ubožna ustanova: izdatki za tekoče leto.

f. 20 **1796–1839** Šmihel

f. 20/A **1796-1815** Šmihel: cerkveni obračuni.
f. 20/B **1815-1830** Šmihel: cerkveni obračuni.
f. 20/C, 1 **1807** Šmihel: inventar cerkve.
f. 20/C, 2 **1799** Šmihel: zidava župnišča.
f. 20/C, 3 **1804** Šmihel: fasija ⟨davčna napoved⟩ župnije.
f. 20/C, 4 **1817** Šmihel: fasija ⟨davčna napoved⟩ župnije.
f. 20/C, 5 **1823** Šmihel: poslopje kaplanije.
f. 20/C, 6 **1825** Šmihel: poslopje župnišča.

f. 22 **1772–1861** Mirna Peč

f. 22/A **1796, 1797, 1800–1806, 1814–1829** Mirna Peč: cerkveni obračuni.
f. 22/B, 1 **1772** Mirna Peč: inventar župnije.
f. 22/B, 2 ------ Mirna Peč: inventar župnije.
f. 22/B, 3 **1807** Mirna Peč: inventar župnije.
f. 22/B, 4 **1814** Mirna Peč: inventar župnije.
f. 22/B, 5 **1823** Mirna Peč: inventar župnije.
f. 22/B, 6 **1861** VI/20 Mirna Peč: inventar župnije.
f. 22/B, 7 **1817** V/20 Mirna Peč: fasija ⟨davčna napoved⟩ župnije.
f. 22/B, 8 **1818** IV/2 Mirna Peč: fasija ⟨davčna napoved⟩ župnije.

1.2 Gradivo KANM v Kapiteljskem arhivu v Novem mestu = KANM

1.2.1 KANM, Spisi in listine

9. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 7, 11, 14–16, 18, 21

f. 1–14 Del spisov in listin, ki so ostali v Novem mestu

f. 7, 2/a **1866** VI/14 Dunaj regest št. 602
insert **1494** II/28 Stična regest št. 147
insert **1493** XII/21 Dunaj regest št. 145
insert **1493** IV/27 Linz regest št. 144

f. 7, 2/b 1495 I/16 Novo mesto regest št. 149
Original je v Ljubljani, tu le fotokopija in dva prepisa iz 19. stol.

f. 7, 17 **1509** X/16 Costero regest št. 192

f. 11, 15 **1765** IX/28 C. Gandolfo regest št. 525
s prepisom, ki ga je napravil Jože Gregorič za objavo v Križu.

f. 14, 1 **1811** ⟨?⟩ Izkaz mašnih ustanov kapiteljske cerkve z navedbo ustreznih obligacij.

f. 14, 3–5 **1788** Inventarji kapiteljske cerkve in podružnic.
Kapiteljska cerkev ⟨3 in 5⟩;
kapela sv. Antona ⟨4/a⟩;
kapela sv. Katarine ⟨4/b⟩.

f. 14, 9 **1774** XI/19 regest št. 536

f. 14, 28 **1811** Inventar dragocenosti, slik in drugih premičnin kolegiatne kapiteljske cerkve ob ukinitvi kapitlja. ⟨Delno francoski, delno nemški jezik.⟩

f. 14, 29 **1822** Inventar dragocenosti, mašnih oblačil, glasbenih instrumentov in muzikalij kapiteljske cerkve. ⟨Dva izvoda.⟩

f. 15 **1819** Konstitucije ⟨samo ena enota⟩

f. 15 **1819** III/1 Dunaj regest št. 586
prepis 1/a prepis pred **1848** regest št. 586
prepis 1/b prepis leta **1909** regest št. 586

9. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 7, 11, 14–16, 18, 21

f. 16 **1752–1857** Kapitelj

f. 16, 1/a **1752–1759** Rektifikacijski spisi ⟨št. 1, 2, 4, 5, 18, 19, 32–36, 43, 44⟩ in seznam spisov iz leta **1807**:

⟨1⟩ Napovedna tabela *(Bekantnus Tabelle)* za mline in ribolov.
⟨2⟩ Napovedna tabela za nepremičnine.
⟨4⟩ Napovedna tabela za podložniške dajatve in dominikalne služnosti *(Dominikal Nutzungen)*.
⟨5⟩ Napovedna tabela za vinograde.
⟨18⟩ **1752**, točke, ki jih je treba še razčistiti.
⟨19⟩ **1753** Razlaga teh točk ⟨manjka⟩.
⟨32⟩ Lista donosov in cen.
⟨33⟩ Seznam davkov kapiteljskih hiš v Novem mestu.
⟨34⟩ Zaključni komisijski zapisnik.
⟨35⟩ Glavni rektifikacijski zapisnik.
⟨36⟩ Komisijski zapisnik ⟨manjka⟩.
⟨43⟩ Pismo cesarju ⟨manjka⟩.
⟨44⟩ Poročilo okrožnega urada ⟨manjka⟩.
⟨brez št.⟩ Seznam tlake, ki je bila v registru **1753** navedena po pomoti.

f. 16, 1/b **1756–1800**.
1756 "Urbarsextract" ⟨urbar⟩.
1778 cenitev kapiteljske lastnine.
1785 lastniki vinogradov ⟨s spremnim pismom⟩.
1800 žitni donos in cene žita po krajih in gospostvih.
1800 dodatna tabela kapiteljskih dominikalij in rustikalij.
1800 napovedna tabela za vinograde.
1800 napovedna tabela za mline in ribolov ter za vso urbarialno posest.

f. 16, 1/c **1821** Dnevnik dohodkov in izdatkov za januar in februar. ⟨Novo mesto, Mirna Peč, Šentpeter.⟩

f. 16, 2 **1843**; **1854** Kapitelj, seznam mašnih ustanov.
f. 16, 3 po **1835** Kapitelj, katastrski izpiski nepremičnin.
f. 16, 4 **1832** Kapitelj, inventar cerkvenih dragocenosti.
f. 16, 5 **1837** Kapitelj, inventar cerkve. ⟨V dvojniku.⟩
f. 16, 6 **1852/53** Kapitelj in cerkev, inventar. ⟨Trije kosi.⟩
f. 16, 7 **1831–1847** Kapiteljska cerkev: računi o dohodkih in izdatkih.
f. 16, 8 **1849** Odlok o "konkurenčnih" prispevkih patrona za popravila pri patronatskih župnijah.
f. 16, 9 **1851/52** Kolegiatni kapitelj: fasija ⟨davčna napoved⟩ za nepremičnine in za 2-odstotni "pristojbinski namestek" *(Gebührenäquvalent)*.
f. 16, 10 **1852** Kolegiatni kapitelj: izkaz o dohodkih in izdatkih na temelju fasije.
f. 16, 11 **1848–1852** Obračun izdatkov za patronatske župnije.
f. 16, 12 **1854–1858** Fasije za dohodninski davek za kapiteljsko cerkev in ubožno ustanovo. ⟨7 formularjev in 6 dopisov.⟩
f. 16, 13 **1852** Stanje kapiteljske blagajne ob nastopu prošta Arka.
f. 16, 14 **1852** Stanje obligacij ob nastopu prošta Arka.

f. 17 ---------- *Gradivo je izgubljeno*

9. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 7, 11, 14–16, 18, 21

f. 18 **1652–1874** Listine o relikvijah (f. 18, 1–7 je v Ljubljani)

f. 18, 8 **1764** V/12 Rim regest št. 521
f. 18, 9 **1777**⟨?⟩ Loreto regest št. 543
f. 18, 10 **1777** I/25 Rim regest št. 540
f. 18, 11 **1777** V/5 Rim regest št. 542
f. 18, 12 **1778** III/15 Rim regest št. 544
f. 18, 13 **1778** III/20 Rim regest št. 545
f. 18, 14 **1874** V/10 Kostanjevica regest št. 606

f. 19 ---------- *Gradivo je v Ljubljani*

f. 20 ---------- *Gradivo je izgubljeno*

f. 21 **1384–1846** Mirna Peč

f. 21, 1 **1384** IV/20 regest št. 15
f. 21, 2 **1438** Novo mesto regest št. 53

f. 21, 3 **1539** IV/22 Mirna Peč. Inventar župnišča. Napravil ga je cerkveni ključar Jakob Schmid, cenilca sta bila Mihael Kristan *(Cristan)* in Mihael Marinček *(Marintschickh)*; priče: Tomaž Matek *(Matheckh)*, Jenže Zrimšek *(Schrimschickh)*, Jurij Murgel *(Murgl)*, kapiteljski uradnik Janez *(Janes)*, Hans in Fortunat ter tamkajšnji vikar Benedikt. / Na hrbtni strani: »Habebantur arma in propugnaculo in Hönigstain«. ⟨Ohranjen samo zadnji list.⟩ Stara sign.: D/Mirna Peč N° 57.

f. 21, 4 **1656** III/20 Mirna Peč. Inventar župnijske cerkve. Stara sign.: D/Mirna Peč N° 65.

f. 21, 5 **1656** VIII/29 Stari grad regest št. 355

f. 21, 6 **1674** VI/20 Določitev štolnine po pritožbi mirnopeških faranov.

f. 21, 7 **1682** III/6 Mirna Peč. Vizitacijski dekret o tem, kaj mora župnik po vizitaciji urediti. Lastnoročni podpis in vtisnjeni pečat prošta in arhidiakona Sigmunda Krištofa Herbersteina *(von Herberstein)*.

f. 21, 8 **1782** VII/10
Seznam krajev, družin in duš po podružnicah v fari. Podpis in pečat župnika Antona Jožefa Žniderščiča. ⟨Del statističnih podatkov celotnega arhidiakonata.⟩

f. 21, 9 **1846** VI/9 regest št. 594

f. 21, 10 Zapisnik ob umestitvi novega župnika Janeza Križaja. Podpisani: župnik, ključarji vseh podružnic in kanonik senior Jožef Jenko kot umestitveni komisar.

f. 22 ---------- *Gradivo je izgubljeno*

10. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 23/A–23/B(1)

f. 23/A–D **1499–1830** Šentrupert (f. 23/E je v Ljubljani)

f. 23/A, 1 **1499** VIII/14 Dunaj regest št. 169

f. 23/A, 2 16./17. stol. ⟨Delni?⟩ seznam šentruperskih župljanov z označbo posesti, napravljen po gospostvih. Stara sign.: C N° 16.

f. 23/A, 3 **1613** XI/4 ⟨v ponedeljek po vseh svetih⟩ Procesni spis proti šentruperskemu župniku Mihaelu Bartolu *(Barthol)*. Deželni upravitelj Jurij Andrej Kacijanar vabi župnika na razpravo zaradi sporne Križmanove kmetije na Potov Vrhu. Iz urbarjev in spisov *(vrbarien, actis vnd geschrifften)* pokojnega Maksimilijana Galla je razvidno, da kmetija pripada Gallom, zato zahteva Jurij Bittorfer, prokurator pri ograjnem sodišču *(schrannen procurator)* in pravni zastopnik Gallovih dedičev *(curator ad lites)*, od župnika 300 dukatov v zlatu. Razprava bo naslednje leto v ponedeljek po nedelji "Quasi modo geniti".
Original z lepim pečatom in napisom: LANDS VERWESER IN CRAIN). Stara sign. C N° 2.
Več o tem Steklasa, str. 85–87 (87, op. 2).

f. 23/A, 4 **1732** VII/5 Rakovnik regest št. 451
f. 23/A, 5 **1778** V/7 Ljubljana regest št. 546
f. 23/A, 6 **1781** V/18 Novo mesto regest št. 550

f. 23/A, 7 **1787** XI/13 Potrdilno pismo ustanove šentruperskega župnika Štefana Belčiča *(Weltschitscha)* z obligacijo na 100 gld. za ubožno ustanovo. Oboje je potrdil 15. aprila **1789** v Gradcu guverner notranjeavstrijskega gubernija s svojim podpisom in z notranjeavstrijskim pečatom. ⟨Ustanova sama je vsaj sto let starejša.⟩
Regest v: *Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993*, str. 68, št. 40.

f. 23/B(1) **1795–1817** Letni obračuni župnije Šentrupert.

11. škatla • KANM, Spisi • fasc. 23/B(2)–23/C(1)

f. 23/B(2) **1796–1826** Šentrupert.
1796 Likvidacijski zapisniki urbarialnih zaostankov.
1806–1810 (1823) Spisi iz dobe administracije Andreja Gutmana.
1802–1826 Obračuni podružnice sv. Nikolaja v Martinji vasi.

f. 23/C(1) **1819–1826** Cerkveni obračuni župnije Šentrupert.

12. škatla • KANM, Spisi • fasc. 23/C(2)–23/D, 1–3

f. 23/C(2) **1827–1830** Cerkveni obračuni župnije Šentrupert.

f. 23/D, 1 **1749–1807** Rektifikacijski spisi župnije Šentrupert:
Seznam spisov ⟨**1753**⟩, med njimi rektificirani register za župnijo ⟨**1756**⟩, potrjen leta **1804**.

f. 23/D, 2 po **1805** Inventar kapitala in obligacij šentruperske župnije.

f. 23/D, 3(a) **1807** Inventar šentruperske župnije in podružnic. ⟨Prvi del.⟩

13. škatla • KANM, Spisi • fasc. 23/D, 3–7

f. 23/D, 3(b) **1807** Inventar šentruperske župnije in podružnic. ⟨Drugi del.⟩
f. 23/D, 4(a) **1823** Inventar šentruperske župnije in podružnic.
f. 23/D, 4(b) **1810–1823** Inventarju ⟨za leto **1823**⟩ priloženi spisi ⟨A–EE⟩.
f. 23/D, 5 **1838** Inventar šentruperske župnije in podružnic.
f. 23/D, 6 **1838** Inventar šentruperskih podružnic.
f. 23/D, 7 **1818–1825** Fasija ⟨davčna napoved⟩ župnijske cerkve in podružnic ⟨**1818**⟩ ter dva dopisa k fasijam ⟨**1824/25**⟩.

14. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 24/A

f. 24/A–C **1726–1842** Stopiče

f. 24/A, 1 **1720** X/21 Pogance regest št. 439

f. 24/A, 2 **1800–1802** ⟨1⟩ Potrditev zapisnika o dohodkih fare Stopiče.
⟨2⟩ Odklonitev dotacije in drugi dodatni spisi.

f. 24/A, 3 **1801–1802** Ubožna ustanova v Stopičah in nakazilo denarja ukinjenih bratovščin zanjo.

f. 24/A, 4 **1799–1804** Spisi v zvezi z davkom na župnijsko premoženje.

f. 24/A, 5 **1804–1806** Popravilo župnišča in nastavitev župnika P. Starešiniča *(Starreschinitz)*.

f. 24/A, 6 **1842** Župnišče in gospodarsko poslopje: načrti popravil s predračuni.

f. 24/A, 7 **1842** VIII/20 Imenovanje novega župnika Janeza Verščaja *(Verschzhej)*; Verščajev reverz ob nastavitvi na župnijo Stopiče 25/VII **1842**.

f. 24/A, 8 **1807** Inventar stopiške župnijske cerkve in podružnic.
f. 24/A, 9–10 **1824** Inventar vsega imetja stopiške cerkve in podružnic.
f. 24/A, 11 **1837** Inventar stopiške župnijske cerkve in podružnic.
f. 24/A, 12 **1817** Fasija ⟨davčna napoved⟩ župnije.

15. škatla • KANM, Spisi • fasc. 24/B

f. 24/B **1796–1815** Letni obračuni in povzetki letnih obračunov za župnijsko cerkev Stopiče in podružnice.

16. škatla • KANM, Spisi • fasc. 24/C

f. 24/C **1816–1830** Letni obračuni in povzetki letnih obračunov za župnijsko cerkev in podružnice stopiške župnije.

17. škatla • KANM, Spisi • fasc. 24/D–25/A(1)

f. 24/D **1754–1838** Mehovo ⟨danes Podgrad⟩

f. 24/D, 1 **1754** Vikarja Tomaž Blečić in Janez Avsec *(Aussez)* javljata dohodke vikariata in predlagata, da bi zaradi svoje velikosti dobill dva vikarja, čeprav bi le težko živela od teh dohodkov. ⟨Original s podpisoma in pečatom.⟩

f. 24/D, 2 **1817** Lokalija Mehovo ⟨Podgrad⟩. Fasija ⟨davčna napoved⟩.

f. 24/D, 3 **1823** Lokalija Mehovo⟨Podgrad⟩. Inventar.
f. 24/D, 4 **1802–1830** Lokalija Mehovo. Letni obračuni. ⟨Manjkata **1803**, **1807**.⟩

f. 24/D, 5 **1818–1829** Lokalija Mehovo ⟨Podgrad⟩.
Razni dopisi v zvezi z dopolnitvijo inventarja in popravili.

f. 25/A–B **1676–1838** Poljane ⟨danes Stari trg ob Kolpi⟩

f. 25/A(1) **1782–1800** Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩. Letni obračuni cerkva. ⟨Manjkata obračuna za leto **1792** in **1794**.⟩

18. škatla • KANM, Spisi • fasc. 25/A(2)

f. 25/A(2) **1801–1831** Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩. Letni obračuni cerkva. ⟨Manjkajo obračuni za leta **1808–1813**.⟩

19. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 25/B

f. 25/B **1676–1838** Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩ – inventarji in seznami.

f. 25/B, 1 **1676** Inventar premičnin pokojnega župnika Lavrencija a Cumberg. Stara sign. D/Poljane N° 56

f. 25/B, 2 **1754–1766** Seznami dohodkov župnika Janeza Jurkoviča:
⟨1⟩ **1754**. Spisek župnikovih dohodkov.
⟨2⟩ **1766**. Spisek bere.

f. 25/B, 3 **1754** Spisek dohodkov kaplana Mihaela Miheliča. Stara sign. D/Poljane 67.

f. 25/B, 4 **1720–1757** Župnijski inventarji:
⟨1⟩ **1757** II/8 ob prevzemu župnije od Mihaela Miheliča;
⟨2⟩ **1720** ob nastopu Franca Jožefa Rainiloviča po smrti župnika Mihaela Kapša *(Kapsch)*.

f. 25/B, 5 **1760** XII/20 Novo mesto regest št. 512

f. 25/B, 6 **1748–61** Zbirka rektifikacijskih spisov:
seznam spisov;
napoved davkov, rektifikacijski zapisnik;
žitni donos in žitne cene.

19. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 25/B

f. 25/B, 7 **1819** Seznam cerkvenih obligacij.

f. 25/B, 8 **1817** Fasije ⟨davčne napovedi⟩.

f. 25/B, 9 **1818** Izkaz dohodkov in dopisi v zvezi z davčno napovedjo.

f. 25/B, 10 **1804–1808** Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩.
⟨1⟩ **1804** Načrt novega župnišča in gospodarskega poslopja.
⟨2⟩ **1804–1808** Zapisniki in dopisi v zvezi z gradnjo.

f. 25/B, 11 **1807** Inventar župnijske cerkve in vseh podružnic.

f. 25/B, 12 **1823** Inventar župnijske cerkve, podružnic in Jurkovičevega beneficija.

f. 25/B, 13 **1832** Prevzemni zapisnik ob nastopu novega župnika Janeza Hinka *(Hinck , Hinek)*. Župnikov reverz ter seznam cerkvenih dragocenosti, matičnih knjig in drugega inventarja.

f. 25/B, 14 številka, nastala po pomoti p. Florentina. Spis je identičen s f. 25/B, 11.

f. 25/B, 15 **1838** Inventar župnijske cerkve in podružnic ter Jurkovičevega beneficija.

20. škatla • KANM, Spisi • fasc. 26,1

f. 26 **1784–1838** Vavta vas

f. 26, 1 ⟨1⟩ **1789–1790** Obračuni župnijske cerkve in podružnic.
f. 26, 1 ⟨2⟩ **1795–1820** Obračuni župnijske cerkve in podružnic.
f. 26, 1 ⟨3⟩ **1820–1823** Obračuni cerkve sv. Jakoba.

21. škatla • KANM, Spisi • fasc. 26, 2–6 in fasc. 27

f. 26, 2 **1784** Inventar vikariata Vavta vas.
f. 26, 3 **1807** Inventar vikariata Vavta vas.
f. 26, 4 **1823** Inventar vikariata Vavta vas.
f. 26, 5 **1838** Inventar vikariata Vavta vas.
f. 26, 6 **1817**, **1819**, **1824** Fasije za Vavto vas s podružnicami.
1823/24 Dopisi v zvezi s fasijami za Vavto vas.

f. 27 **1802–1829** Sinji Vrh ⟨pri Vinici⟩

f. 27, 1 **1802–1829** Letni obračuni župnijske cerkve in podružnic za leta: **1802**, **1804–1806**, **1814–1823**, **1825**, **1826**, **1828**, **1829** ⟨za leti **1824** in **1827** samo rešitev letnega obračuna.⟩

f. 27, 2 **1807** Inventar.
f. 27, 3 **1817** Fasije ⟨davčne napovedi⟩.

f. 27, 4 **1816–1818** ⟨1⟩ Gradnja in popravilo župnišča.
⟨2⟩ seznam župljanov po gospostvih.

21. škatla • KANM, Spisi • fasc. 26, 2–6 in fasc. 27

f. 27, 5 ⟨1⟩ **1823–1828** Dopisi v zvezi s popravilom župnijske cerkve.
⟨2⟩ **1827** Načrti celotne cerkve.
⟨3⟩ **1827** Predračun gradnje.

f. 27, 6 **1859** Zapisnik z inventarjem ob prevzemu Simona Zadnika *(Sadnik)*.

22. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 28–30

f. 28 **1807–1851** Inkorporirane župnije na Štajerskem

f. 28, 1 **1816** Šmarje pri Jelšah. Inventar.
f. 28, 2 **1829** Šmarje pri Jelšah. Inventar cerkve in župnišča.
f. 28, 3 **1829** Ponikva. Inventar cerkve, župnišča in šole.
f. 28, 4 **1820** Ponikva. Letni obračun s pojasnili.
f. 28, 5/a **1829** Sv. Štefan pri Žusmu. Inventar.
f. 28, 5/b **1829** Sladka Gora. Inventar.
f. 28, 6 **1807–1809** Slivnica pri Celju. Inventarji.
f. 28, 7 **1829** Slivnica pri Celju. Inventar z načrti.
f. 28, 8 **1829** Zibika. Inventar z načrti.
f. 28, 9 **1829** Sv. Jurij pri Celju. Inventar z načrti.
f. 28, 10 **1829** Kalobje. Inventar z načrti.
f. 28, 11 **1851** Kalobje. Inventar.

f. 29/A–C **1532–1784** Inkorporirane župnije na Dolenjskem

f. 29/A, 1 **1541** X/13 Soteska regest št. 243
f. 29/A, 2/a **1595** III/20 Laško regest št. 288
f. 29/A, 2/b **1600** IV/20 Novo mesto regest št. 293
f. 29/A, 3 **1615** Urbar kaplanije sv. Erazma v Soteski. Stara sign. D[Soteska] Nº 68.
⟨6 fol., od tega 5 strani teksta.⟩

f. 29/A, 4 **1639** IX/23 Soteska regest št. 331
f. 29/A, 5 **1648** XII/10 Soteska regest št. 346
f. 29/A, 6 **1668** XII/15 Soteska regest št. 378

f. 29/A, 7 **1668** XII/14 Ljubljana *(Lubiana)*. Grof Jurij Sigmund Gallenberg piše v Novo mesto ⟨kanoniku Kastelcu⟩ o naravi beneficija sv. Erazma v Soteski, ki bi ga Kastelec verjetno vzel, če bi bil "beneficium simplex", se pravi "non curatum", tako da mu ne bi bilo treba tam stanovati. Glede proštove želje, da bi rad videl ustanovno listino, pravi, da pride ustanovna listina načelno v roke tistega, ki beneficiate potrjuje, listina o potrditvi pa v roke ustanovitelja. Potem citira ustanovno listino patriarha Rajmunda iz leta **1288** o Gallenbergovi ustanovi kapele sv. Janeza Krstnika v Kamniku *(Oberstain)* in zaključuje, da podobno, kakor je ustanovna listina iz Kamnika odšla v Oglej, tudi ustanovna listina za Sotesko ni v njegovih rokah; da pa se je potrdilna listina, ki je bila nedvomno izdana, izgubila, ni nič čudnega, saj je beneficij sv. Erazma, če že ne starejši, star vsaj toliko

kot kamniški. Splošno namreč menijo, da so ga ustanovili gospodje iz Soteske *(von Aynöd)*, ki so živeli tam tristo let pred Širskimi *(Schrey)*, od katerih je dobil Sotesko oče Jurija Sigmunda Gallenberga. To, da je Soteska v župniji Mirna Peč, pa zadostuje za dokaz, da gre za beneficium simplex: "quia sicut status in statu non formatur, sic nec parochia in parochia". Stara sign. D/Soteska N° 73.

Objavljam navedeno ustanovno listino, ki bo morda koga zanimala, čeprav je falzifikat:

1288 XII/22 Oglej *Patriarhova potrditev ustanove kaplanije sv. Janeza Kr. v Kamniku.* Ker je [Gallenberg] ustanovil kmečko kaplanijo sv. Janeza Kr. v svojem gradu v kamniški župniji *(ruralem capellam s. Ioannis Baptistae in castro tuo Oberstain plebis de Stain)*, da bi se v njej zaradi prevelike oddaljenosti od župnijske cerkve *(a matre ecclesiae dictae plebis)* zanj opravljala božja služba, in ker jo je obdaroval z osmimi hubami, ki leže v vasi pod goro *(mansis, sitis in villa sub monte)*, z njihovimi dohodki, desetinami in drugim *(eorum redditibus et decimis etc.)*, omenjeni župniji pa poklonil hubo v Nevljah *(in Neül)*, in ker je patriarhov nečak Manfred de la Turre, župnik te župnije, zdaj kapelo iz nje izvzel, zavetniško pravico nad njo pa podelil njemu in njegovim dedičem, s tem da je sebi in svojim naslednikom pridržal njihovo nastavljanje, zato patriarh na njuno prošnjo s to listino potrjuje in naznanja obdarovanje, izvzetje in podelitev odvetništva te kaplanije *(confirmamus et presentis scripti patrocinio communicamus)*. Nihče naj temu ne nasprotuje, sicer bo povzročil nejevoljo Boga in božje Matere. Dano v Ogleju 22. decembra leta 1288.

Prim. Valvasor, *Ehre*, XI, str. 427 (z letnico 1208; opomba navaja kot vir Schönlebnov rokopis in zapis); MHK 1855, str. 29 (s prvotno letnico 1207); NŠAL/KAL, f. 133/35. Prim. k temu: B. Otorepec, *Kamnik 1229 - 1979*, str. 20 in J. Höfler, Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem v: AES 14 (1992), str. 99 (z datacijo ponaredka ok. 1673).

f. 29/A, 8 **1675** VIII/31 Soteska regest št. 388
f. 29/A, 9 **1686** VIII/31 Soteska regest št. 407 ⟨izgubljeno⟩

f. 29/A, 10 **1767** X/1 Soteska. Namesto listine o mašni ustanovi Janeza Pergerja. Pričevanje nekdanjega župnika v Soteski in novomeškega kanonika Janeza Zupana, kako je večkrat slišal od Tomaža Juraja, ki je postal župnik v Soteski leta **1708** in je leta **1733** umrl, da je nekdanji upravnik Soteske Janez Perger, ki je umrl pred kakimi 50 leti, v svoji oporoki zapustil 100 gld. za 12 letnih maš v čast Jezusove smrti na križu in v tolažbo svoji duši. Pričevanje je potrebno, ker se je njegov testament izgubil. Potrdil Janez Rinkej *(Rinchey)*, župnik v Soteski **1768**. ⟨Prepis.⟩ / Priloženo potrdilo stanovskega arhivarja Alojza Kappusa von Pichelsteina.

f. 29/A, 11 **1761** X/3 Soteska regest št. 514
f. 29/A, 12 **1759** IV/19 Ljubljana regest št. 503

f. 29/A, 13 **1782** XI/18 Popis ustanov v župniji Soteska.

f. 29/A, 14 **1781** V/12 Soteska regest št. 549

f. 29/A, 15 **1765** VII/5 Ljubljana. Komisija za ustanove zahteva za urad deželne deske na tiskanem obrazcu izpolnjene prijave za vse ustanove, ki nimajo originalnih ustanovnih listin, in sicer: (1) za ustanovo Franca Karla Lichtenberga "pro exercitiis Ignatianis" z glavnico 2.000 gld. (prim. regest št. 482), (2) za ustanovo Marije Malič za dve maši z glavnico 600 gld. (prim. regest izgubljene listine iz popisa kapiteljskega arhiva **1758**, sign. D/Soteska N° 81), (3) za Zupanovo ustanovo prav tako 600 gld. (glej regest št. 503). Priloga: **1786** VII/22 potrdilo stanovskega arhivarja Alojza Kappusa von Pichelsteina, da ustanovnih listin ni.

f. 29/A, 16 **1757** IX/7 Soteska regest št. 497

f. 29/A, 17 **1743** IV/27 Janez Zupan izda uradni prepis nagrobnika Janeza Adama gospoda Gallenberga, umrlega **1650**, ki so mu ga postavili trije preživeli otroci v Soteski.
Original s podpisom in pečatom v rdečem vosku. Prim. Valvasor, *Ehre* VIII, str. 715–716 oz. J. L. Schönleben, *Genealogia comitum de Gallenberg*, str. 23.

f. 29/A, 18 **1740** I/20 Soteska regest št. 457
f. 29/A, 19 **1708** IV/24 Soteska regest št. 431
f. 29/A, 20 **1698** XI/23 Krško regest št. 426
f. 29/A, 21 **1657** XII/3 regest št. 357
f. 29/B, 1 **1646** IV/20 Mokronog regest št. 343
f. 29/B, 2 **1677** III/29 Mokronog regest št. 393
f. 29/B, 3 **1721** VII/7 Mokronog regest št. 441

f. 29/B, 4 **1729** III/5 Ljubljana. Prošt Marotti se pritožuje grofu Reissigu, ker je v Mokronogu samovoljno nastavil novega župnika Vincenca Mlakarja in zahteval celo njegov reverz. Marottijev podpis. Stara sign. Q N° 16.

f. 29/B, 5 **1721** III/7 Novo mesto. Prošt Marotti izda grofu Reissigu potrdilo, da ima kot mokronoški gospod skupaj z mokronoško občino *(cum... communitate)* pravico v Mokronogu prezentirati župnika. ⟨Prepis.⟩ Stara sign. Q N° 29 ⟨popravljeno v 15⟩.

f. 29/B, 5/a **1736** III/11 Mokronog regest št. 454

f. 29/B, 6 **1737** VII Vizitacija ⟨krajevna in osebna⟩ Mokronoga, Polšnika in Boštanja, ki jo je opravil proštov vikar Franc Anton Torta de Grienthall, zapisnik pa napisal Janez Jurglič *(Jurglitsch)*. ⟨Sešitek, 12 fol.⟩

f. 29/B, 7 **1741** IX/20 Andrej Danijel Barbo grof Wachsenstein izjavlja, da mu je Karel Jožef grof Reissig poklonil mokronoškega podložnika *(erbholden)* Matija Gorenca, po domače Debeljaka *(Gorenz, vulgo Debelac)* za⟨?⟩ gospoda Janeza Luscharja, nekdanjega voditelja pobožnosti na Veseli Gori v čast čudodelnemu velikemu svetniku Frančišku Ksaverju. ⟨Original s pečatom in podpisom.⟩

f. 29/B, 8 **1743** III/8 (datum prejema) regest št. 466
f. 29/B, 9 **1750** I/3 Dolenji Mokronog regest št. 475

f. 29/B, 10 **1751** Mestni "Fätschenmacherji" se obvezujejo, da se bodo držali svojih pravil in dolžnosti do kapiteljske cerkve, do oltarja rožnovenske Device Marije, procesij itd.

f. 29/B, 11 **1751** Pritožba meščanov pri vizitaciji. Zapisnik.

f. 29/B, 12 **1754** IV regest št. 487

f. 29/B, 13 **1754** Popis letnih dohodkov župnika Radkoviča v Mokronogu.

f. 29/B, 14 **1763** X/31 Ljubljana regest št. 517
f. 29/B, 15 **1753** II/10 Mokronog regest št. 484

f. 29/B, 16 **1772** Inventar mokronoške župnije in podružnic v času župnika Nikolaja Grudna.

f. 29/B, 17 **1775** Seznam ustanovnih maš v cerkvi na Žalostni gori pri Mokronogu s skupno glavnico 1.000 gld.

f. 29/B, 18 **1776** XII/24 Mokronog regest št. 539

f. 29/B, 19 **1783** Mokronog. Dva seznama ustanov in obligacij – ki so bile brez ustanovnega pisma – sestavljena na zahtevo vlade.

f. 29/B, 20 ⟨1⟩ **1752** Pismo Marije Ane Formentini novomeškemu proštu Erbergu, v katerem se pritožuje nad mokronoškim magistratom, ker si jemlje pravico, da prezentira župnika. Stara sign. Q N° 18.

⟨2⟩ **1753** XII/29 Prepis pisma Martina Čebula *(Zebull)* mokronoškemu magistratu, v katerem se odpoveduje ⟨resignira⟩ župniji Mokronog. Stara sign. Q N° 17.

(3) **1754** I/10 Pismo Martina Čebula *(Zebulla)* novomeškemu proštu Erbergu, v katerem se odpoveduje župniji Mokronog. Stara sign. Q N° 12.

f. 29/C, 1 **1532** VIII/3 Roje regest št. 229
f. 29/C, 2 **1600** I/10 Slatnik regest št. 292
f. 29/C, 3 **1618** VII/19 Kolovrat regest št. 314
f. 29/C, 4 **1621** IV/24 Gornji Grad regest št. 316
f. 29/C, 5 **1702** V/15 Motnik regest št. 428
f. 29/C, 6 **1641** IV/3 grad Motnik regest št. 336
f. 29/C, 7 **1642** VIII/1 Motnik regest št. 339
f. 29/C, 8 **1748** III/9 Podsreda regest št. 471

f. 29/C, 9 **1754** IX/16 Seznam dohodkov župnika Antona Grilca *(Grilliz)*.

f. 29/C, 10 **1764** I/26 Gorica regest št. 518
f. 29/C, 11 **1770** VIII/18 Novo mesto regest št. 533
f. 29/C, 12 **1670** IV/15 Postojna regest št. 379
f. 29/C, 13 (1.) **1671** IV/29 Novo mesto regest št. 381
f. 29/C, 13 (2.) **1671** IV/29 Polšnik regest št. 382

f. 29/C, 14 **1772** II/22 Polšnik. Inventar cerkvenih posod župnijske cerkve in podružnic v času župnika Simona Kordiša *(Cordisch)*.

f. 29/C, 15 **1784** XII/22 Polšnik. Anton Pleskovič *(Pleßkouitsch)*, župnik v Polšniku, ter Matija Medved in Martin Dolinšek *(Dollinscheg)*, cerkvena ključarja *(kirchen pröbste)*, ugotavljajo po tabeli cerkvenih ustanov obstoj dveh ustanov:
⟨1⟩ za 150 gld. nemške veljave od nekdanjega župnika Janeza Hostnika za letnih 8 maš z datumom **1731** VII/17.
⟨2⟩ za 100 gld. od Blaža Peterce *(Peterza)* s Kresniškega Vrha za 4 letne maše. ⟨V dvojniku.⟩

f. 29/C, 16 **1760** VIII/16 Polšnik regest št. 510

f. 29/D **1657–1782** Boštanj in Radovljica

f. 29/D, 1 **1784** XII/20–24 Novo mesto. Nadomestna ustanovna listina za Reffingerjevo mašno ustanovo v cerkvi sv. Nikolaja pod Boštanjem.

insert **1670** V/17 Ljubljana regest št. 380
f. 29/D, 2 **1688** IX/3 Boštanj regest št. 411

f. 29/D, 3 **1754** X/24 Dohodki župnika Jožefa Bonče⟨?⟩ *(Wantscha)* in kaplana Jožefa "Köshnerja" v Boštanju.

f. 29/D, 4 **1782** Obračun boštanjske podružnice Naše ljube Gospe v Topolovcu za preteklo leto. Pečatila in podpisala: Baron Liechtenthurn kot "vogtobrigkeit" ⟨odvetnik cerkve⟩, Gregor Battig kot župnik.

f. 29/D, 5 **1657** Urbar bratovščine Rešnjega Telesa v Radovljici ⟨izgubljen⟩.

f. 30 **1630–1956** Razni spisi in listine (f. 30, 1–6 je v Ljubljani)

f. 30, 7 **[1630]** regest št. 325
f. 30, 8 **[1654]** regest št. 352
f. 30, 9 **1689** IX/12 Novo mesto regest št. 414
f. 30, 10 **1876** XII/10 Dunaj regest št. 608
f. 30, 11 **1868** X/9 Ljubljana regest št. 605
f. 30, 12 **1860** X/1 Novo mesto regest št. 599
f. 30, 13 **1864** XII/2 Rim regest št. 601
f. 30, 14 **1875** IX/25 Rim regest št. 607
f. 30, 15 **1877** XI/20 Rim regest št. 609
f. 30, 16 **1879** III/30 Novo mesto regest št. 610
f. 30, 17 **1879** III/30 Novo mesto regest št. 611
f. 30, 18 **1879** IX/30 Rim regest št. 612
f. 30, 19 **1889** XI/26 Rim regest št. 614
f. 30, 20 **1895** XII/3 Rim regest št. 617
f. 30, 21 **1956** IX/4 C. Gandolfo regest št. 628 (KANM/Posebna zbirka, 1/5)
f. 30, 22 **1566** VIII/8 Ljubljana regest št. 630 (str. 148)

23. škatla • KANM, Spisi • fasc. 31/1 Ubožna ustanova

f. 31 **1830–1901** Ubožna ustanova (spisi in knjige)

f. 31/1, 1 **1830–1901**
Računski dnevniki za leta: **1830**, **1831**, **1845**.
Računske dnevniki ⟨knjige⟩ za leta: **1878–1882** in **1883–1901**.

f. 31/1, 2 Knjiga obresti **1871–1892**.
f. 31/1, 3 Knjiga izplačil podpirancem **1862–1906**.
f. 31/1, 4 Obligacije **1785**, **1853–1885**.

f. 31/1, 5 **1820–1885**
Izkazi dohodkov in prejemkov: **1820–1830**, **1851–1859**, **1867–1885**.

f. 31/1, 6 **1862–1882**
Ekshibitni protokoli ⟨zapisniki prejete pošte⟩ ubožne ustanove: **1862–1870**, **1871–1882**.

f. 31/1, 7 Stroškovnik zdravil iz apoteke "Zum Engel" **1860**.

24. škatla • KANM, Spisi • fasc. 31/2 Ubožna ustanova

f. 31/2, 1 **1848–1861** Recepti.
f. 31/2, 2 **1856–1882** Računi lekarne.
f. 31/2, 3 **1826–1931** Dopisi in računi ubožne ustanove.

25. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 31/3 Ubožna ustanova

f. 31/3, 1/1 **1766** X/22 Novo mesto regest št. 527

f. 31/3, 1/2 **1849–1899** Dežmanova ustanova s seznamom podpirancev (s pripombo, da se Dežmanova ustanovna listina hrani v železni blagajni).

f. 31/3, 1/3 **1824–1881** Fichtenau-Jelovškova ustanova (s pripisom, da se ustanovna listina hrani v železni blagajni).

f. 31/3, 1/4 **1856** Ježevo volilo in zapuščinski spisi.

1856 IV/19 Novo mesto regest št. 598

f. 31/3, 1/5 **1823–1840** Zapuščinski spisi Vita Markgrafa s svojo ubožno ustanovo.

f. 31/3, 1/6 **1846–1920** Spisi Zajčeve ustanove za čevljarske hčere.

1886 VI/7 Novo mesto regest št. 613

f. 31/3, 1/7 **1864–1872** Najemnine od njive krojaškega ceha.

f. 31/3, 2/1 **1879** Sporočilo sodnije o volilu Ane pl. von Fichtenau kapiteljski cerkvi.
1882 Delitev med njene dediče.

f. 31/3, 2/2 **1882–1883** Sodni spisi o volilu Marije Bukovec *(Bukovitz)*, umrle 14. oktobra **1850**, glede hiše, ki naj se proda po smrti njene sestre, umrle 30. decembra **1881**, za ubožno ustanovo.

25. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 31/3 Ubožna ustanova

f. 31/3, 3 **1840–1941** Dolžniki.
f. 31/3, 4 **1875–1885** Dohodki iz denarnih glob.
f. 31/3, 5 **1857–1881** Davščine od ubožnih ustanov.
f. 31/3, 6 **1851–1908** Dopisi v upravnih zadevah ⟨izročitev premoženja⟩.
f. 31/3, 7 **1809–1920** Podpore raznim osebam.
f. 31/3, 8 **1844** Letni obračun ubožne ustanove.
f. 31/3, 9 **1853** Inventar ubožne ustanove.
f. 31/3, 10 **1943** M. Mušič, načrt za kapelo v mestni ubožnici.

26. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 32

f. 32 **1764–1923** Mašne ustanove

Mašne ustanove pri kapiteljski cerkvi, razporejene po abecedi. Vsaka mašna ustanova obsega več spisov in listin, med njimi predvsem naslednje:
(1) ustanovna listina ustanovnika *(stiftbrief)* z ustanovnikovim podpisom;
(2) sprejemna listina *(acczeptationsurkunde)* s podpisom prošta oz. kapitlja;
(3) potrdilna listina škofije *(konfirmazionsurkunde)* s podpisom škofa, navadno s spremnim dopisom, včasih tudi s potrdilom o plačani taksi;
(4) pri starejših listinah (iz jožefinske dobe) potrdilna listina deželnega glavarstva s podpisom glavarja;
(5) zadolžnica ali obveznica, s katero se posojilojemalec ali država obvezuje za izplačilo obresti na ustanovno glavnico;
(6) vpis morebitne hipoteke v zemljiško knjigo;
(7) zavarovalna pogodba za glavnico;
(8) izvleček letnega obračuna z izdatki ustanove;
(9) pri nekaterih starejših ustanovah nadomestna listina o ustanovi, izdana na dvorno zahtevo za ustanove brez ohranjene ustanovne listine;
(10) dodatna potrdila kapitlja o ustanovi, potrdilo o plačanem "pristojbinskem namestku" ob vpisu v zemljiško knjigo in podobno. Ta potrdila v seznamu niso posebej našteta;
(11) redkeje tudi testament ustanovitelja (običajno je njegov del, ki zadeva mašno ustanovo, vključen v potrdilno listino).

f. 32, 1 Albrecht, Andrej, prošt – z ustanovno listino **1845** XI/25 je namenil 150 gld., naloženih pri Mariji Jazbec, poročeni Petrič, na 4-odstotne obresti za tri maše na leto.

f. 32, 2 Anžlovar, Franc, kanonik – s svojo oporoko **1872** IV/6 je namenil 100 gld. za dve maši na leto. Denar je bil naložen kot srebrna državna obveznica s 5-odstotnimi obrestmi.

f. 32, 3 Arko, Jernej, prošt – s svojo oporoko **1868** VIII/13 je namenil dve srebrni državni obveznici s 5-odstotnimi obrestmi od 100 gld., skupaj 200 gld., za dve maši na leto.

f. 32, 4 Aršnik *(Arschnig)*, Jožef, novomeški kanonik – z ustno oporoko **1773** XII/26 je namenil 300 gld. nemške veljave za dvanajst maš na leto.

f. 32, 4/a Jožef Aršnik *(Arschnig)* ⟨št. 4⟩, Janez Mihelič ⟨št. 48⟩, Anton Grilic *(Grilliz)* ⟨št. 23⟩, Franc Aš *(Asch)* ⟨št. 7⟩ in Avguštin Ivankovič *(Juvankovitsch)* ⟨št. 35⟩ – S potrdilno listino, izdano v Ljubljani **1789** VI/22, je škof Mihael Brigido vseh pet volil združil v skupno ustanovo s 1.250 gld. za 50 maš na leto.

f. 32, 5 Avsec *(Aussez)*, Janez, kanonik – v svoji oporoki **1787** IV/3 je namenil 1.100 gld., vezanih v treh deželnih obveznicah na 4 oz. 3,5-odstotne obresti za 36 maš na leto, se pravi tri maše na mesec.
1787 IV/3 regest št. 566

f. 32, 6 Avsec *(Auschez)*, Jera – v svoji oporoki **1800** I/10 je namenila 100 gld., naloženih kot erarna deželna obveznica na 4-odstotne obresti, za štiri maše na leto.

f. 32, 7 Aš *(Asch)*, Franc, kanonik – v svoji oporoki **1774** VIII/11 je namenil 300 gld. nemške veljave, naloženih kot deželna obveznica na 4-odstotne obresti, za dvanajst maš na leto.

f. 32, 8 Aš *(Asch)*, Jožef Ludvik – v svoji oporoki **1797** III/28 je namenil 300 gld. za dvanajst maš na leto in dodatnih 50 gld. za razsvetljavo cerkve. Oboje je kapitelj v skladu z njegovo željo naložil kot javni obveznici *(ad fundum publicum)* na 5-odstotne obresti.

f. 32, 9 Belčič *(Weltschitsch)*, Štefan, novomeški dekan in župnik v Šentrupertu – že leta **1682** je v dopisu proštu Herbersteinu volil 843 gld., naloženih pri kranjski deželi na 6-odstotne obresti za dve tedenski maši pri oltarju Rešnjega Telesa in eno obletno mašo; za to mašno ustanovo je bila **1759** I/3 izdana ⟨zdaj izgubljena⟩ nadomestna ustanovna listina ⟨takrat se je namreč znižala obrestna mera na 5 odstotkov⟩. Ker pa je s patentom **1766** V/1 padla obrestna mera na 4 odstotke, je izdal kapitelj **1782** I/1 novo listino z novo razdelitvijo prispevkov za 52 maš na leto. Po dopisu ljubljanskega ordinariata **1878** III/31 pa se je ustanova zmanjšala na vsega skupaj dvanajst maš na leto.

f. 32, 10 Bonner, Jožef, dekan na Vrhniki – v svojem "kodicilu" **1873** VII/5 je zapustil vrt v Novem mestu za eno mašo na leto. (V primeru, da bi hotela država vrt konfiscirati, ga dobi novomeški klobučar Karel Andree.)

f. 32, 11 Bulovič *(Wullowitsch)*, Tomaž Anton, kanonik – v svoji oporoki,[1] je namenil 100 gld. nemške veljave v gotovini za štiri maše na leto za Marjeto Žubko ter 300 gld. nemške veljave, ki naj se naložijo v državno obveznico, za 15 maš na leto za svojo dušo.

[1]**1802** II/20 oz. III/16 regest št. 576

f. 32, 12 Cesar, Ana, hišna lastnica in oskrbovanka ubožne ustanove v Novem mestu *(armeninstitutspfründnerin)* – v ustni oporoki, zapisani **1863** III/16, je volila zadolžnico s 60 gld. pri svoji univerzalni dedinji Ani Grande s 5-odstotnimi obrestmi za dve maši na leto.

Priložena originalna zadolžnica, zapis ustne oporoke in drugi zapuščinski spisi.

f. 32, 13 Dekliško društvo mestne cerkve sv. Nikolaja – z ustanovno listino **1860** V/15 je namenilo državno obveznico za 120 gld. s 5-odstotnimi obrestmi za štiri maše na leto.

f. 32, 14 Dežman, Mihael, trgovec iz Ljubljane – v svoji oporoki **1830** VII/3 je namenil več župnijam, med drugim tudi novomeški, 2,5-odstotne obresti od glavnice 206 gld. 31 krc. in četrt, ki naj jih razdelijo med "resnično revne" dvakrat na leto, ko naj se bere tudi maša za njegovo dušo.

f. 32, 15 Drešer *(Drescher)*, Aleš, župnik oz. vikar v Vavti vasi – je v svoji oporoki **1801** VII/10 namenil obresti od glavnice 100 gld. nemške veljave za štiri maše na leto.

f. 32, 16 Driquet, Virginija pl. von Ehrenbruck, privatnica iz Ljubljane – v svoji oporoki **1889** II/19 je namenila dve srebrni renti, vsako s 100 gld., ki dajeta 4-odstotne obresti , za tri maše na leto.

f. 32, 17 Ferlič, Lucija, vdova in hišna lastnica – z ustanovno listino **1887** II/2 je namenila glavnico 200 gld. v bankovcih, ki naj se naložе s 4-odstotnimi obrestmi, za štiri maše na leto.

f. 32, 18 Gadner, Cecilija in mož Franc, apotekar – s predajno pogodbo **1850** III/13 sta namenila 5-odstotne obresti od glavnice 100 gld., za katere je izdala zadolžnico Ana Vidic iz Novega mesta, za pet maš na leto.

f. 32, 19 Gapp - Pačerle, Vilhelmina, vdova po računskem revizorju – v svoji oporoki **1889** I/17 je namenila 200 gld., ki naj bi jih izplačal njen dolžnik Franc Goršin iz Črmošnjic ⟨pri Stopičah⟩, za štiri maše na leto.

f. 32, 20 Gerdenc, Anton, kanonik – v svoji oporoki, objavljeni **1774** II/24, je namenil 2.000 gld. nemške veljave za 80 maš na leto ter 200 gld. za eno obletno mašo 25. februarja z leviti in za še 5 maš.
Oporoka ni ohranjena, pač pa nadomestna ustanovna listina 1775 I/1 v treh izvodih. V času prošta Arka so zadostovale obresti le še za 38 maš na leto.

f. 32, 21 Gorenc, Marija, gospodinja iz Žabje vasi – v predajni pogodbi **1858** VII/9, s katero je zapustila svojo hišo Frančiški Jesenko je namenila 50 gld., naloženih pri mestni hranilnici na 5-odstotne obresti, za tri maše na leto. ⟨Original predajne pogodbe je ohranjen.⟩

f. 32, 22 Grašič, Anton, kanonik – je še za življenja izročil kapiteljskemu vikarju Janezu Tomažiču 105 gld., ki jih je posodil **1845** V/27 za 5-odstotne obresti Francu Redeku iz Krke, za dve maši na leto. Kasneje je ta kapital bremenil posest Franca Medveda.

f. 32, 23 Grilc *(Grilliz)*, Anton, kanonik – v svoji oporoki **1776** VIII/15, objavljeni VII/29, je namenil 150 gld. nemške veljave za šest maš na leto. Ohranjene so tri originalne sprejemne listine iz leta 1778.

f. 32, 24 Grilc, Jožef, župljan – v svoji oporoki **1837** VII/10 je zapustil njivo, imenovano Krevelc, za dve maši na leto.
⟨Testamentarna izjava ima čez papir vtisnjen pečat z novomeškim grbom in napisom: Neustadtl Stadt- und Grundbuch.

f. 32, 25 Hoffmann, Mihael, bivši kanonik in gimnazijski prefekt – v ustanovni listini[1] je namenil 500 gld. za štiri maše na leto.

[1]**1804** IX/15 oz. **1818** VII/10 regest št. 578

f. 32, 26 Hostnik, Gertruda, vdova – v svoji ustni oporoki, zapisani **1858** VIII/16, je namenila 5-odstotne obresti od glavnice 142 gld., naložene kot državno posojilo, za pet maš na leto.

f. 32, 27 Hradezky, Marija – v ustanovni listini **1854** I/12 je od glavnice 100 gld., naložene kot državno posojilo, namenila 5-odstotne obresti za tri maše na leto.

f. 32, 28 Jelovšek, Franc, kanonik – v svoji ustni oporoki **1868** IV/10 je od glavnice 210 gld. avstrijske veljave, naložene kot posojilo za zemljiško odvezo od leta **1851** ⟨ki je narastla na 250 gld.⟩ namenil 5-odstotne obresti za eno mašo na leto pri stari pokopališki kapeli sv. Križa.

f. 32, 29/a Jelovšek *(Jelouscheg)*, Benjamin, vitez pl. von Fichtenau *(Edler von Fichtenau/Ritter von Fichtenau)* – je v tretji točki oporoke **1836** VII/9 namenil 5-odstotne obresti (trenutno le 2 in pol) od glavnice 400 gld., naložene kot stanovsko vojno posojilo iz leta **1802**, za štiri maše na leto, ko pa bo z izžrebanjem obrestna mera 5-odstotna, pa za 20 maš na leto.

f. 32, 29/b Jelovšek, Benjamin, vitez pl. von Fichtenau – v oporoki **1836** VII/9 je namenil še glavnico 6.000 gld. kot špitalski fond za 12 ubogih Novomeščanov, kar da s 5-odstotnimi obrestmi letno 24 gld. na glavo. Obdarovanci bodo vsak dan zmolili vsaj en očenaš in se v kapiteljski cerkvi enkrat na mesec udeležili maše za njegovo pokojno družino, za kar je namenil 12 gld. od teh obresti.

f. 32, 30/a Jenič *(Jenitsch)*, Gregor, kanonik – v ustanovni listini **1794** III/5 je glavnico 600 gld., naloženo pri deželi na 4-odstotne obresti namenil za 24 maš na leto pri oltarju Rešnjega Telesa; glavnico 400 gld., ki je intabulirana na gospostvo Struga s 4-odstotnimi obrestmi, pa namenja za eno obletno mašo, medtem ko dobi njegov nečak v Kandiji Janez Jenič vsako leto 8 gld. Obveznica za 400 gld. **1788** IX/13 je ohranjena v originalu. Med dediči intabulirane posesti se **1825** omenja Franc Činkole, **1886** pa Anton Činkule⟨!⟩.

f. 32, 30/b Jenič, Gregor, kanonik – v kodicilu ⟨dostavku⟩ k testamentu **1798** I/15 je razdelil glavnico 200 gld., naloženo pri gospodu Kuntari na imenje Kamen *(in bono Steinbrükl)*, na dva dela. 100 gld. je dodal mašni ustanovi, ki pa jo je kapitelj vzel za posebno ustanovo s štirimi mašami na leto. Drugih 100 gld. pa sta po testatorjevi volji dobili hčeri stare Berkopčevke *(Perkopschiza)* v Vinji vasi in hči pok. Matije Jeniča v Koncu.

f. 32, 31 Jenko, Jožef, univerzalni dedič kanonika Jugovica – v ustanovni listini **1852** VII/12 je namenil glavnico 200 gld., naloženo pri Jožefu Zoretu, za štiri maše na leto.

f. 32, 32 Jež *(Jesch)*, Jožef, hlapec – v svoji oporoki **1856** IV/19 je namenil 5-odstotne obresti od državne obveznice 50 gld. za dve maši na leto.

f. 32, 33 Jugovic *(Jugoviz)*, Ignac, kanonik – v svoji oporoki **1853** V/31 je namenil 200 gld. za štiri tihe in eno obletno mašo na leto. Med dediči oz. lastniki posesti, ki je bila obremenjena s to glavnico, se kasneje omenjajo Anton Grošelj (**1863–1866**), Amand in Marija Barborič (**1873**), Janez Jerman (**1875**), Jakob Kastelic iz Prapreč (**1875**) in Janez Miklič (**1886**).

f. 32, 34 Juvančič *(Juwantschitsch)*, Janez, duhovnik, voditelj šole in cerkvenega petja v Idriji – v svoji dispoziciji **1780** XI/20 je namenil 100-goldinarsko "ljubljansko obligacijo" za tri maše na leto, ki naj se opravijo pri oltarju Rešnjega Telesa.
Ohranjena je originalna potrdilna listina, ki so jo izdali kanoniki terezijanskega metropolitanskega stolnega kapitlja v Gorici 1786 II/4.

f. 32, 35 Ivankovič *(Juvankovitsch)*, Avguštin, dekan – iz nadomestne ustanovne listine **1775** VII/16, ki kot priči navaja Jankovičevi dedinji Marijo Konstanco Abulnerin in Terezijo Lukman, obe že takrat pokojni, je razvidno, da je Jankovič namenil 300 gld., in sicer 200 gld. v erarni deželni obligaciji in 100 gld. pri novomeškem kovaču Mihaelu Bertonclju, oboje s 4-odstotnimi obrestmi, za dvanajst maš na leto.

f. 32, 36 Kastelic, Neža, roj. "Shurla" – v svoji oporoki **1846** XII/27 je namenila 100 gld., naloženih kot državna obveznica s 4-odstotnimi obrestmi, za štiri maše na leto.

f. 32, 37 Kalčič, Anton – v svoji oporoki **1888** III/3 je namenil 100 gld., naloženih pri Matiji Gričarju iz Ločne s 5-odstotnimi obrestmi, za dve maši na leto.

f. 32, 38 Kokalj *(Kokail)*, Janez, dežnikar – v svoji oporoki, objavljeni **1858** VIII/14, je namenil 100 gld., naloženih s 5-odstotnimi obrestmi pri hiši Jožefe Potokar in Terezije Rajer, za štiri maše na leto. Med lastniki obremenjene hiše se omenjata Ana Potočnik, poročena Zupančič (lastnica hiše do **1853**), in Olga Verbič (**1923**).

f. 32, 39 Košiček *(Kossitschik)*, Janez, posestnik – v ustanovni listini **1859** V/28 je namenil letne dohodke od 7 oralov njiv v Kandiji, katerih najemnina znaša ok. 127 gld., kar zadostuje za 85 maš na leto. Leta **1894** si je Uršula Nagel sposodila od kapitlja 500 gld. na 5-odstotne obresti. Od te glavnice je bilo 400 gld. naloženih na račun te ustanove. Na Košičkovo mašno ustanovo se nanaša ves KANM/Župnija, f. 46 ⟨šk. 120⟩.

f. 32, 40 Klun, Janez, jetniški mojster in posestnik – v ustanovni listini **1886** II/1 je namenil 100 gld., naloženih pri Antonu Strauberju, posestniku v Novem mestu, s 6-odstotnimi obrestmi, za tri maše na leto.

f. 32, 41 Knific, Feliks, beneficiat – v svoji oporoki **1896** II/14 v Ljubljani je namenil dve srečki po 100 gld. za obletno péto mašo 11. septembra, ki naj jo opravi kapiteljski vikar, a naj se mu to ne zaračuna v kongruo ⟨plačo⟩. Zanimiv je zaključek: "Če bi utegnila kaka srečka kaj več denarja zadeti, naj se v prvi vrsti služba gospoda vikarja zboljša. Ako pa srečka 20.000 gld. ali še več zadene, naj kapiteljski milostni

gospod. prošt novomeški za to skrbi, da se še en kanonikat za Novo mesto ustanovi." Eno srečko je kapitelj vinkuliral ⟨vezal⟩, druga je bila izžrebana in je dala 116 gld., ki jih je kapitelj naložil pri Mariji Modic iz Dolža.

f. 32, 42 Konrad, Alojzija, zdravnikova vdova, posestnica – v svoji oporoki **1885** III/11 je namenila 250 gld. za dve maši na leto. Po odtegljaju stroškov je kapitelj 220 gld. naložil s 5-odstotnimi obrestmi pri Martinu Mindorferju v Novem mestu ter jih zavaroval z njegovim zemljiščem v Kandiji.

f. 32, 43 Kralj, Terezija – v naročilu svoje poslednje volje **1890** XI/5 je namenila 100 gld. za dve maši na leto. Glavnico je kapitelj s 5-odstotnimi obrestmi naložil pri Matiji Gričarju v Ločni.

f. 32, 44 Legat, Karel, kanonik, ki je umrl **1878** III/5 – je poklonil kapiteljski cerkvi srebrno državno obveznico za 100 gld. s 5-odstotnimi obrestmi za dve maši na leto.

f. 32, 45 Lisjak, Gertruda – v svoji oporoki **1889** V/16 in **1889** XII/15 je namenila 200 gld. za eno mašo na leto v kapiteljski cerkvi in eno v Šentlovrencu, se pravi za vsako po 100 gld.

f. 32, 46 Lužer, Neža – v ustanovni listini kanonika Matije Svetličiča **1859** X/25 je le-ta zanjo namenil državno zadolžnico za 60 konvencijskih gld. oz. 63 gld. avstrijske veljave s 5-odstotnimi obrestmi za dve maši na leto.

f. 32, 47 Magovac, Dako, mejaški korporal *(Grenzkorporal)* iz Karlovca – v svoji oporoki **1868** VII/31 je namenil obresti od glavnice 300 gld., naložene pri Matiji Težaku v Bojancih, za deset maš na leto. Na to glavnico je bila vinkulirana ⟨vezana⟩ zemljiškoodvezna obveznica iz leta **1851**.

f. 32, 48 Mihelič, Janez, bivši župnik v Polšniku – v nadomestni ustanovni listini **1777** I/1 je kapitelj 4-odstotne obresti od glavnice 200 gld., naložene kot deželna domestikalna obveznica, namenil za osem ustanovnih maš na leto, v skladu z njegovim ustnim volilom **1776** VII/20.

f. 32, 49 Milbacher, Franc Ks. ⟨Valentin⟩, c. kr. svetnik in okrožni glavar v Galiciji ter hišni posestnik v Novem mestu – v ustanovni listini **1775** VI/6 je poklonil kapitlju svoj gozd, imenovan "Schlangenwald", v izmeri 42.500 kvadratnih klafter, kar pomeni delež od 8 celih kmetij in pol, ki se razteza od deželne ceste do poti, imenovane "Preseka", za péto obletno mašo z leviti 12. septembra, to je na dan pogreba žene Frančiške, rojene von Schluderbach. Prošt Karel Rudolf baron von Zierheim je **1801** I/31 s cesarskim dovoljenjem zamenjal gozd z Marijo Ano Seelinn za glavnico 220 gld., naloženo s 4-odstotnimi obrestmi pri deželi kot domestikalno obveznico, skupaj z dodatnimi 92 gld. za poravnavo 11 let zaostale obletne maše.

f. 32, 50 Mirtič, Janez st., meščan in posestnik – v svoji oporoki **1858** XI/17 je namenil 100 gld. za tri maše na leto. Glavnica je najprej bremenila Mirtičevo posest, kasneje je prešla na tesarja Janeza Kusa.

f. 32, 51 Murgel, Karel, ki je umrl v Laškem – v svojem kodicilu ⟨dodatek k oporoki⟩ **1885** V/13 je namenil šestim cerkvam, med njimi tudi kapiteljski, vsaki po 100 gld. za eno tiho mašo na leto. Kapitelj je kupil zanje bančno obveznico s 5-odstotnimi obrestmi.

f. 32, 52 Murgel, Štefan, upokojeni upravnik novomeške komende – v ustanovni listini **1848** III/14 je namenil 200 gld. za dve obletni mašo, eno za družini Migizzi in Pilpach, drugo za družini Murgel in Jermenčič. Glavnico je v ta namen naložil s 5-odstotnimi obrestmi pri Antonu Drobniču v Novem mestu. Ohranjena je orig. ustanovna listina.

f. 32, 53 Naglič, Ana – v svoji oporoki **1840** X/14 je obremenila njivo, imenovano Kogelnovka, ki jo je s svojim drugim imetjem zapustila otrokom Cecilije Rizzoli, z 200 konvencijskimi gld. ali 210 gld. avstrijske veljave, kar je 420 kron ⟨tako leta **1903**⟩, na 5-odstotne obresti za deset maš na leto.

f. 32, 54 Novak, Marjeta, neporočena hišna posestnica – v izrazu svoje poslednje volje, zapisanem **1850** X/1, je zapustila svojo hišo in pripadajočo posest v vrednosti 600 gld. Mariji, Viktoriji in Antoniji, hčeram novomeškega čevljarja Matije Grila, za ustanovne maše. Dedinje so naložile glavnico 200 gld. pri Francu Sattnerju v Novem mestu s 5-odstotnimi obrestmi za osem maš na leto.

f. 32, 55 Perše, Gašper, svetni duhovnik – v svoji oporoki **1793** XII/9 je namenil gotovino 68 gld. 45 krc. in izkupiček od prodane posesti, kolikor je bo ostalo, potem ko bodo izplačani vsi njegovi dediči, ter ostale čebelje panje za ustanovne maše. Kapitelj je izkupiček, to je glavnico 85 gld. naložil v erarno deželno obveznico s 4-odstotnimi obrestmi za tri maše na leto.

f. 32, 56 Pirc, Franc, posestnik v Novem mestu – v svoji oporoki **1865** X/17 je namenil 100 gld. za tri maše na leto. Z glavnico 100 gld. je kapitelj kupil zemljiškoobvezno državno zadolžnico s 5-odstotnimi obrestmi.

f. 32, 57 Pleša, Valentin, član strojarskega ceha v Novem mestu – v svoji oporoki **1855** III/18 je namenil 100 gld. za štiri maše na leto. Kapitelj je naložil glavnico na 5-odstotne obresti pri Janezu in Henriku Reichu v Novem mestu. S cesijami ⟨prenosi zadolžnice⟩ je dolg oz. terjatev prehajala na Marijo Pramberger, Janeza Pavla Mohoriča ter novomeškega kanonika, dekana in župnika Antona Strohena.

f. 32, 58 Smrekar, Gertruda, vdova po krojaču v Novem mestu, umrla **1842** VII/10, in njen brat Riefel Anton, gostilničar v Novem mestu, sta z glavnico 200 gld. ustanovila mašno ustanovo za deset maš na leto, tako da sta jo s 5-odstotnimi obrestmi naložila pri Konstanci Schrott v Novem mestu. Dolg je prehajal na Marijo Našič, Terezijo Terček in Jožefa Rajerja v Dolenji vasi. Zadnji ga je leta **1922** izplačal.

f. 32, 59/a Škufca *(Skuffiza)*, Janez, kmet iz vasi Vrh *(dorf Vershie/Verchie)*, vikariat Hinje, župnija Krka je izročil **1764** VIII/27 30 gld. nemške veljave,

kmet Mihael Hočevar *(Hotscheuar)* iz vasi Lopata, prav tam **1765** I/23 80 gld. in Marija Turk *(Turkin)* iz iste župnije in vikariata **1766** VIII/14 30 gld., kar je bilo skupaj za devet maš na leto. Kapitelj je glavnico naložil pri usnjarju Matiji Lužarju *(Lusar)*, novomeškem meščanu, oz. jo dal zapisati v mestno knjigo *(in das städtische vermerckbuch eingetragen)* na 4-odstotne obresti ter izdal o tem ustanovno listino z datumom **1766** VIII/16.
⟨Od prvotnih treh ustanovnih listin, združenih leta **1766** v eno, sta ohranjeni dve v prepisu, od navedene skupne ustanovne listine pa dva originala in en prepis ter izvleček, oba overovljena leta **1785**.⟩

f. 32, 59/b — Turk, Marija – ustanovna listina za maše zanjo: Novomeški prošt in kapitelj naznanjata, da sta Anton Gregorič in njegova žena Marija verodostojno izjavila, da je Marija Turk *(Türkin)*, teta Gregoričeve žene, pred 29. aprilom **1768**, ko je umrla, izročila vse svoje premoženje, približno 300 gld., za ustanovne maše, o čemer pričata njena oporoka in inventar, oboje shranjeno pri novomeškem magistratu. Omenjena zakonca sta kupila domestikalno deželno obveznico za 100 gld. s 4-odstotnimi obrestmi, vpisano na njuno hišo v mestno zemljiško knjigo, za štiri maše na leto. Drugo premoženje pokojne Marije Turk je pri magistratu. O tem sta prošt in kapitelj napisala ustanovno pismo, ki sta ga podpisali obe strani. Novomeški kapitelj, 20. oktobra **1794**. Pripis: Kresijski urad izjavlja, da sta zakonca Gregorič doslej redno plačevala za maše za pokojno Marijo Turk, in hkrati opozarja kapitelj, naj pridobi nadškofovo potrditev in privolitev *(willbrief)* deželnega kneza. ⟨Koncept ali prepis⟩.

f. 32, 60 — Štibernik *(Stibernik)*, Matija in Elizabeta – v cesijski listini kapitlju ⟨z odstopom terjatve⟩ **1842** I/23 sta kapitlju prepustila svojo terjatev do Janeza Čerčka, posestnika v Hrastju, v višini 100 gld. in jih namenila za štiri maše na leto.

f. 32, 61 — Svetličič, Matija, kanonik – v svoji oporoki **1863** XI/11 je namenil 220 gld. avstrijske veljave za nakup 5-odstotne državne obveznice za eno obletno in štiri tihe maše na leto.

f. 32, 62 — Trdina, Uršula, žena pisatelja Janeza Trdine, poprej vdova Jermann, rojena Krohal, hišna posestnica v Novem mestu – v notarsko narejeni oporoki **1890** VIII/12 je namenila 100 gld. za ustanovne maše. ⟨Ohranjen je prepis te oporoke v slovenščini. Uršulo Trdina je podpisal Karel Dular *(Duller)*. Notar je bil dr. Andrej Poznik.⟩ S cesijo ⟨z odstopom⟩ je bila glavnica 90 gld. naložena na 5-odstotne obresti pri Matiji Gričarju v Ločni.

f. 32, 63 — Veriti, Franc, kanonik – v svoji oporoki **1848** XII/16 je namenil ves denar, kolikor ga bo ostalo po zapuščinski obravnavi, za ustanovne maše. ⟨Sprejemna in potrdilna listina manjkata. V zapisku Ignaca Jugovica **1851** je navedena glavnica 860 gld. 27 krc.⟩

f. 32, 64 — Vogelnik, Marija, kuharica pri kanoniku Jožefu Žagarju – v ustanovni listini kanonika Jožefa Žagarja **1860** I/2 je namenjena zanjo državna obveznica s 5-odstotnimi obrestmi od glavnice 50 gld. za dve maši na leto zanjo.

f. 32, 65 — Zalokar, Jožef, hišni posestnik – v svoji oporoki **1864** I/10 je namenil 200 gld. avstrijske veljave za šest maš na leto za dušni pokoj zase in za svojo ženo Marjeto. Glavnico je izplačal kapitlju njegov univerzalni dedič Janez Dular *(Duller)*, klobučar v Novem mestu, z zemljiškoodvezno državno obveznico za 200 gld. s 5-odstotnimi obrestmi.

f. 32, 66 — Zupančič, Marija – v svoji oporoki **1856** VIII/17 je namenila 100 gld. za pet maš na leto. Gotovina je bila naložena kot državna obveznica s 5-odstotnimi obrestmi. ⟨Ohranjena je oporoka v prepisu.⟩

f. 32, 67 — Žagar, Jožef, kanonik – v ustanovni listini **1861** VII/17 je namenil glavnico 200 gld. avstrijske veljave, naloženo pri privatnikih oz. v državnih obveznicah s 5-odstotnimi obrestmi, za šest maš na leto. ⟨Ohranjena je originalna ustanovna listina.⟩

27. škatla • KANM, Spisi • fasc. 33

f. 33 — **1831–1964** Kapitelj, statuti

f. 33, 1 — **1819–1842** Statuti v prepisu **1893**.
f. 33, 2 — **1856–1858** Vprašanje pontifikalij ⟨ok. **1900**⟩.
f. 33, 3 — **1924–1935** Dopisi v zvezi z obstojem kapitlja in s statuti.
f. 33, 4 — **1934** Prošnja papežu, da bi zmanjšal breme ustanovnih maš.
f. 33, 5 — **1934/35** Izdelava novih statutov ⟨št. 1–6⟩.
f. 33, 6 — **1935** Spor med proštom in kanoniki.
f. 33, 7 — **1935** Kekov osnutek statuta.
f. 33, 8 — **1935** Odarjev osnutek statuta.
f. 33, 9 — **1936** II/19 Čerinov osnutek statuta.
f. 33, 10 — **1936** Statut.
f. 33, 11 — **1936** septembra. Prošt Čerin prekliče podpis statuta.
f. 33, 12 — ok. **1930** Zapiski, pomembni za zgodovino kapitlja. § 11 in 15 o patronatskih pravicah in dolžnostih kapitlja. Čerinov rokopis in tipkopis.
f. 33, 13 — **1831–1853**; **1901**; **1925–1964** Knjiga zapisnikov kapiteljskih sej. ⟨Knjiga ni bila vodena neprekinjeno, zato manjkajoča leta.⟩
f. 33, 14 — **1915–1925** Poslovnik z zapisniki sej.
f. 33, 15 — **1925–1928** Čerinovi zapisniki sej.
f. 33, 16 — **1928–1933**, **1936** Čerinovi zapisniki sej oz. vabila na seje.
f. 33, 17 — **1910** Konstitucije ljubljanskega stolnega kapitlja.
f. 33, 18 — **1924** Konstitucije ljubljanskega stolnega kapitlja.
f. 33, 19 — **1922** Poslovnik kolegiatnega kapitlja ⟨Žlogarjev rokopis⟩.
f. 33, 20 — **1919–1923**; **1945–1946** Zapisniki kapiteljskih sej.

f. 33, 21 **1874–1946** Interna korespondenca kapitlja, medsebojni nesporazumi:
⟨1⟩ **1874** Voščilo proštu.
⟨2⟩ **1890** Korespondenca kanonikov s proštom glede kanoniških izdatkov.
⟨3⟩ **1917–1921** spor med proštom in kanoniki zaradi gozda, ki ga je vzela železnica. Proštove težave z zdravjem **1919**.
⟨4⟩ **1927** Korespondenca z ordinariatom glede delokroga vikarja in kanonikov.
⟨5⟩ **1929–1938** Popust za železnico.
⟨6⟩ **1930–1933** Vprašanje obnove proštovega in kanoniških stanovanj, razni nesporazumi.
⟨7⟩ **1930–1946** Vprašanje mašnega vina.
⟨8⟩ **1933** Predlog kaplana Rozmana iz Šmarja za kanonika.
⟨9⟩ **1935** Vprašanje rektorja cerkve.
⟨10⟩ **1935/36** Spor zaradi Jelovškovega vinograda.
⟨11⟩ **1929–1946** Spovedna jurisdikcija kanonikov za pridržane grehe.
⟨12⟩ **1917–1940** Razna uradna korespondenca z ljubljanskim kapitljem.
⟨13⟩ **1931–1933** Problem sanacije kapiteljske blagajne.

28. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 34/1, 1–92

f. 34 **1428–1810** Kapitelj

f. 34/1 **1428–1658** Kapitelj

f. 34/1, 1 **1496** IX/13 Vigevano regest št. 158
f. 34/1, 2 **1497** II/14 regest št. 161

f. 34/1, 3 **1499–1501** Rubrike iz kapiteljskega urbarja, napravljene zaradi nekega spora⟨?⟩ z mestom, za videm, skedenj *(gaden)* in hiše pri cerkvi sv. Antona.

f. 34/1, 4 **1526** X/15 Kranjski deželni upravitelj vitez Jožef Lamberg *(von Lamberg)* piše "kapiteljskim gospodom" v Novem mestu *(zw Ruedolfswerd)* in jih vabi naslednji petek v Ljubljano k popisu oz. predaji dragocenosti in gotovine, ki jih je pri njih inventariziral Obračan.

f. 34/1, 5 ⟨1⟩ **1526** XI/23 Viljem Kompoljski *(Wilhalm Gumpuler)*, župnik v Mirni Peči, pošilja kraljevemu namestniku *(stathallter)* in regentu prošnjo, naj deželni namestnik *(statthalter)* Hans Črnomaljski, ki je ustanovnik *(als stifftern)* in odvetnik *(vogtherr)* sporne desetine, ustanovi komisijo za raziskavo nove vinske mere *(eimer)*, ki jo uporabljajo v vinogradu Golobinjek *(Taubenperig)*, podložnemu mirnopeški župniji. Mera je vselej bila 12 četrtink *(zwelif viertl)*, zdaj pa so jo povečali na 16 četrtink in pol. Poleg Kompoljskega je podpisan "dunajski notar Tomaž Mathoch". ⟨Prepis.⟩

⟨2⟩ **1528** XII/14 Dunaj. Pismo prošta Kolbeka *(Kolbekh)* mirnopeškemu župniku glede istega. ⟨Prepis.⟩ Stara sign. D N° 60 in 37.

f. 34/1, 6 **1532/33** List z imeni kapiteljskih podložnikov, prič pri nekem procesu.

f. 34/1, 7 **1537** XII/23 Kranjski vicedom Sigmund iz Sušja *(von der Dürr)* poziva v imenu deželnega upravitelja Andreja Lamberškega iz Črnelega *(Rottenpůchl)* pred sodišče obe stranki, ki sta v sporu: tožnika prošta Sebastijana Kolbeka *(Kholbekh)* ali njegovega namestnika, in toženega Jörga Mordaxa z Grabna *(zum Graben)* iz naslednjih razlogov: ⟨1⟩ ker Mordax protipravno pobira desetino, ki jo je imel nekoč v zakupu, o čemer ima kapitelj listino; ⟨2⟩ ker si je protipravno prisvojil dve njivi, ki ju je nekoč podelil *(verstifft)* sv. Ani ⟨na Grabnu⟩ in ju je kapitelj užival že trideset let; ⟨3⟩ ker je postavil na kapiteljski posesti pod Grmom mlin, zaradi česar voda poplavlja in uničuje polja. Zato se je prošt Kolbek *(Kolbeckh)* pritožil. Vicedom ukazuje, da stranki ne smeta uporabljati sile, ampak naj se zglasita v torek *(erchtag)* po spreobrnjenju sv. Pavla pred sodiščem.

f. 34/1, 8/a [**15??**] Pritožba kapitlja deželnemu glavarju proti mlinarju Jobšta Mordaxa, ker je povišal jez pri mlinu na Težki vodi pri Grmu *(bey der Stauden)*, da poplavlja kapiteljski travnik in njivo na nasprotni strani potoka. Stara sign. L N° 29.
Opomba glede datacije: Jošt Mordax se omenja v listini 1595 XII/31 v zvezi s prodajo mlina na Težki vodi (ARS, Zbirka listin), podatek iz M. Smole, *Graščine na nekdanjem Kranjskem*, str. 163.

f. 34/1, 8/b Pritožba kapitlja deželnemu upravitelju proti Hansu in Andreju Mordaxu zaradi odvzete desetine, dveh njiv in mlina, ki poplavlja. ⟨Koncept.⟩

f. 34/1, 8/c po **1539** Pritožba kapitlja deželnemu upravniku zaradi mlina pri Šentrupertu, ki ga je leta **1539** postavil neki Kaligar *(Caligar)* in s tem znatno oškodoval kapiteljske mline.

f. 34/1, 9 **1543**⟨?⟩ Pritožba kapitlja deželnemu upravitelju proti Hansu in Andreju Mordaxu, ker meščanu Škurjancu *(Skurianiz)* ne pustita, da bi delal v svojem vinogradu. ⟨Dva prepisa.⟩

f. 34/1, 10 **1543–1546** Pet pisem ⟨7 kosov, dva v dvojniku⟩ Andreja Mordaxa kapiteljskemu oskrbniku Gregorju Reclju *(Rezl)* o pravicah v "Müldorffu" in Blatniku *(Wlathnikh)*. V prvem pismu se Mordax zahvaljuje svojemu botru, kapiteljskemu oskrbniku Reclju, za pomaranče *(pomarantschen)*, ki mu jih je poslal v času bolezni. ⟨Prim. št. 12 tega fascikla.⟩

f. 34/1, 11 **1544/45** Dva spisa ⟨trije kosi, en dvojnik⟩ v tožbi kapitlja, ki ga zastopa *(schrannen procurator)* Valentin Staczinger, proti Krištofu Črnomaljskemu, ki ga zastopa Lovrenc Senngsenschmidt, zaradi vinske desetine v gori pri Sv. Duhu pri Hmeljniku ⟨Gorenje Kamenje⟩ v župniji Mirna Peč, zaradi katere ima kapitelj po lastnem mnenju za 600 dukatov škode. Deželni upravitelj Jakob Lamberger določi preiskovalno komisijo, in sicer Erazma Širskega *(Scheur)*, viteza iz Soteske, Mihaela Höchsterja in Jörga Strasserja iz Rožeka *(zu Rossegkh)*.
(Sem spadajo tudi spisi f. 10, št. 8 in 32 ter f. 13, št. 12/a.)

f. 34/1, 12 **1546** Dve pismi Andreja Mordaxa proštu Kolbeku *(Kolbekh)* zaradi "Müldorffa". ⟨Trije kosi, spadajo k št. 10.⟩

f. 34/1, 13 **1547–1548** Štirje spisi v zvezi z izgradnjo novega, Kallingerjevega mlina, ki ga je dala postaviti Ana, vdova pokojnega Janeza Verneškega *(von Wernekh)* v Šentrupertu, in je v škodo staremu kapiteljskemu mlinu. Prvo pismo naslavlja Volf Lamberg, namestnik deželnega upravnika *(vice verwalter)* na člane preiskovalne komisije: Jurij von Güglstamff⟨?⟩, Janez Višnjegorski in Jobst Gallenberški.

f. 34/1, 14 **1550** III/3 regest št. 253

f. 34/1, 15 **1550** XII/7 Seznam prič, ki so pričale proti Svibenjskim o tem, da so vzeli vole Juriju Vidmanu z Brezovega. ⟨Prim. f. 10, št. 31.⟩

f. 34/1, 16 **1550/51** Trije dopisi kapitlju zaradi spora z mestom.
⟨1⟩ **1550** X/15 Ljubljana. Pošiljatelja sta kranjski deželni upravnik Karl Burgstalski *(von und zu Purggstall)* in vicedom Krištof Khnüllenberški.
⟨2⟩ **1551** IV/16 Ljubljana. Pošiljatelj je Viljem Rasp iz Stare Loke, namestnik upravnika "kneževine" Kranjske in vicedom Khnüllenberški.
⟨3⟩ **1551** VII/28 Pošiljatelj je Hans Lamberški, kranjski deželni upravnik, in vicedom Khnüllenberški.

f. 34/1, 16/a **1554** II/8 Dunaj regest št. 256 (prepis poravnave).

f. 34/1, 17 **1551** Pritožba soseske Potov Vrh proti kapitlju zaradi gmajne *(gmaina)*, ki jim jo odreka, soseska pa bi rada tam sejala žito. Stara sign. L N° 38.

f. 34/1, 17/a **1551** Spisi o sporu kapitlja s sosesko Potov Vrh. Štirje dopisi kranjskega deželnega upravnika Hansa Lamberškega barona Ortneškega.

f. 34/1, 18 **1558** XI/20 Novo mesto. Deželni glavar Jakob Lamberg, baron na Kamnu in Gutenbergu ⟨pri Begunjah⟩, opisuje celoten proces v sporu med mestom in kapitljem zaradi gospodarskih poslopij.

f. 34/1, 19 ⟨1⟩ **1559** VII/27 Glavar Jakob Lamberški sporoča proštu Juriju Grafu, da je v sporu med kapitljem in Krištofom Gostišičem ⟨morda Gusićem⟩ *(Gosstischitz)* imenoval preiskovalno komisijo, katere člani so: Krištof Gall iz Luknje, Franc Širski *(Scheyer)* iz Soteske in Friderik Verneški *(von Wernnegckh)*. / Na hrbtni strani regest: "V zvezi z lesom pri Pogancih." Stara sign. J N° 24.
⟨2⟩ Pritožba kanonika⟨?⟩ Krištofa Gusića proti proštu Juriju Grafu zaradi posekanega lesa pri Pogancih.

f. 34/1, 20 **1565** ⟨1⟩ Pismo župnika Martina iz Ponikve novomeškemu proštu Juriju Grafu. ⟨2⟩ Pismo Erazma s Strmola župniku Martinu zaradi neke ustanove pri cerkvi sv. Marjete v župniji Lemberg.

f. 34/1, 21 **1566** IV/27 regest št. 269

f. 34/1, 22 **1566** VII/23 Gradec. Dvorna pisarna naroča vicedomu, naj od samostanov in prelatov izterja davek za univerzo na Dunaju, ki jo načrtuje nadvojvoda Karel. ⟨Prepis.⟩

f. 34/1, 23 **1566–1569** Štirinajst spisov v procesu proti Hansu Klobnerju, hmeljniškemu oskrbniku, ker je do krvi pretepel kapiteljskega župana Pankracija, ko je pobiral vinsko desetino v Hmeljčiču *(Khlain Hophenpach)*. Spisi vsebujejo tudi pooblastilo prošta Jurija Grafa kapiteljskemu zastopniku Nikolaju Maria s proštovim pečatom z inicialami G[eorgius] G[raf] P[raepositus] R[udolfswertensis]. Dalje seznam prič in več Grafovih pisem kapiteljskemu zastopniku Nikolaju Maria. ⟨15 kosov.⟩
Prim. Dragotine, str. 77, št. 7 (s fotografijo listine). Spisi pod staro sign. L N°34.

f. 34/1, 24 po **1515**. Novomeški kapitelj prosi cesarja ⟨Maksimilijana⟩, ki je pred kratkim, ko je bil na obisku na Kranjskem, podelil kapitlju inkorporirano župnijo sv. Križa v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩, naj ukaže deželnemu glavarju v Ljubljani, da z nje odstavi Hansa iz Ribnice *(Hannsen auß der Reyfnucz)*.
Glede datacije pisma [s.ŝd.] primerjaj Valvasor, Ehre IX, 714.

f. 34/1, 25 **1569** IX/1 regest št. 270

f. 34/1, 26 sreda 16. stol. Pritožba nadvojvodi ⟨Karlu⟩ proti Gallu, ker noče odstopiti enajstih kmetij v Češči vasi, ki jih je dobil v zastavo z zaščitnim pismom, čeprav so mu denar že vrnili. Stara sign. L N° 33.

f. 34/1, 27 **1567** ⟨V/5⟩ Arhidiakon Montagnana prosi skupaj z zbrano dolenjsko duhovščino nadvojvodo Karla za pomoč pri popravilu kapiteljske cerkve, ki je bila uničena po požaru. Prosi, da bi denar, predviden za štipendiste v Gradcu, o čemer so dobili dopis, izdan 14. februarja, smeli porabiti za popravilo cerkve. Podrobno je opisana škoda, ki jo je povzročil požar. Pismo omenja, da se je 5. maja **1576** zbrala v mestu vsa dolenjska duhovščina z namenom, da se posvetujejo o popravilu cerkve. Stara sign. J N° 33. ⟨Pod spremnim pismom na prvi strani podpisan Andrej Recelj.⟩

f. 34/1, 28 **1577** XI/14 Novo mesto regest št. 277
f. 34/1, 28/a **1579** X/29 Novo mesto regest št. 279

f. 34/1, 29 ok. **1592** V/6 Celje. Pismo prošta Polidorja Montagnane ljubljanskemu škofu zaradi letnih dohodkov župnije Krško, ki so zdaj namenjeni za ustanovitev jezuitskega kolegija v Ljubljani. Od te župnije ni imel drugega kot izdatke, saj je zgradil novo župnišče namesto prejšnjega lesenega pa tudi cerkev je moral popraviti, ker je pogorela. Svojo faro poklanja nečaku Polidorju, ki študira v Gradcu. ⟨Prepis.⟩

f. 34/1, 30 **1592** I/9 Novo mesto regest št. 286

f. 34/1, 31 **1596** III/11 Pismo ⟨prošta Montagnane⟩ nadvojvodi Ferdinandu o inkorporaciji Straussovega beneficija *(Straussenthurm)* špitalu.

f. 34/1, 32 **1597** Dve pismi škofu Tavčarju.
⟨1⟩ **1597** I/1 Ljubljanski stolni prošt Gašper Freudenschuss piše ljubljanskemu škofu Janezu Tavčarju v Gradec o pravici prezentacije in potrditve za beneficiate pri bratovščini Rešnjega Telesa in svete Trojice pri župnijski cerkvi sv. Petra v Radovljici.

⟨2⟩ **1597** VII/1 Sebastijan Konstantin Seebacher piše ljubljanskemu škofu glede istega.

f. 34/1, 33 **1597** III/10 Hans Harrer piše svojemu bratrancu proštu Polidorju Montagnani zaradi dolga 800 gl., ki mu jih dolguje proštov sin Hans.

f. 34/1, 34 **1598** VII/4 Prošt Montagnana piše dolenjskemu arhidiakonu in ga kritizira predvsem zaradi prestavitve dekana na šentrupersko faro, ki je kapiteljska menzalna župnija. ⟨Prepis.⟩

f. 34/1, 35 **1600** Dve pismi Štefana Gusića iz Pogánc novomeškemu proštu in arhidiakonu⟨!⟩ Montagnani *(de Mantenano)*.

⟨1⟩ O pritožbi podložnikov iz Težke Vode zaradi gmajne v Koroški vasi *(Coroschendorf / Coroska vass)*.

⟨2⟩ O sestanku, kjer naj bi se problemi razrešili. Stara sign. J N° 20.

f. 34/1, 36 **1601** Dve proštovi pismi Herbartu Lambergu s pritožbo, da je njegov podložnik Jurij Znanc *(Snänz)* lovil ribe v kapiteljskih vodah s prepovedanimi kroglami. V drugem pismu se pritožuje tudi proti Juriju Murllu, ki mu je kapiteljski župan Valentin Gačnik *(Gatschnikh)* prodal vino, a mu ga še po enem letu ni plačal. ⟨Prepisa.⟩

f. 34/1, 37 **1604** III/20 Celje. Mihael Šega *(Schega)*, savinjski arhidiakon in župnik v Žalcu *(zu Saxenfelt)* ter Gotovljah *(Guetendorff)*, izstavlja potrdilo, da je prišel pred upravnika celjskega glavarstva in vicedomskega urada celjske grofije Hansa Sahlbergerja kot sodnika in njegove štiri prisednike ter naštel vse dolgove prošta Montagnane. Med njimi našteva dolg pokojnega proštovega sina Hansa Montagnane *(von Mantegnäna)* v višini 240 renskih goldinarjev, za davek od beneficija Sv. Duha 107 gld. 5 šilingov, dalje 50 gld. v zlatu, ki jih je Montagnani izročil Mihaelov pokojni brat Gregor, potem 22 gld., ki jih je plačal Mihael celjskemu gvardijanu za Montagnanovega pokojnega sina, potem 10 gld., ki jih je Mihael plačal za prošta Montagnano patru Nikolaju na račun neke dolžne desetine, dalje 12 gld., izplačanih nekemu celjskemu duhovniku, ki mu jih je dolgoval pokojni Hans Montagnana za opravljeno božjo službo, dalje 85 gld. od zastavljenih obresti, kar vse ⟨?⟩ je zneslo 615 renskih goldinarjev in 2 krajcarja. Prav tako je Mihael Šega pokazal potrdilo o plačanem dolgu 150 gld. za beneficij v Petrovčah *(zu Plettrouitsch)*. Na potrdilo so se podpisali Martin Serau *(von Serai)* z Rifnika *(Reichenekch)* in Kozjega *(Trakhenburg)*, upravnik celjskega glavarstva in vicedomskega urada kot sodnik ter njegovi prisedniki: Mihael Rainkircher s Freienberga, Matevž Graf, upravnik gospostva Zbelovo *(Plankhenstain)* in Urban Textor, član celjskega mestnega sveta. (Prepis.)

f. 34/1, 38 **1604** V/31 Novo mesto. Dopis novomeškega magistrata o dolžnostih novomeških podložnikov do kapitlja. Pri tem se sklicuje na odločbo iz listine, izdane 20. novembra **1558** ⟨glej regest št. 259⟩.

f. 34/1, 39 **1604**⟨?⟩ Sporočilo Montagnanovih sorodnikov nadvojvodi Ferdinandu o smrti novomeškega prošta z biografskimi podatki. Tako je med drugim nabavil orgle za 1.200 gld., ornat, knjižnico, vredno 1.000 gld., kelih, ki se ceni na 300 gld. itd. Za jezuitsko cerkev je dal 400 gld.
Prepis. Besedilo ⟨12 fol.⟩ precej poškodovano.

f. 34/1, 40 **1604–1606** Dopisovanje v zvezi z Montagnanovo zapuščino.

⟨1–2⟩ Pismo prošta Marka Kuneja nadvojvodi Ferdinandu. ⟨Koncept.⟩ Odgovor nadvojvode Ferdinanda. ⟨Original.⟩

⟨3–6, 8–9, 11–13⟩ Koncept kapiteljskih prošenj in prepisi dopisovanja med notranjeavstrijsko vlado v Gradcu, kapitljem in deželnim upravnikom v Celju. Od zadnjega zahteva kapitelj podroben popis Montagnanove zapuščine na Štajerskem, se pravi posestva Gradec in hiše v Celju z vsem pripadajočim; od kranjskega vicedoma pa popis posesti na Kranjskem, se pravi posestev Preddvor ⟨v zakupu od vetrinjskega samostana⟩ in Goričane ter dveh hiš v Novem mestu ⟨Gregorja⟨?⟩ Reclja in Matije Salogerja⟩ z vsem pripadajočim.

⟨7, 10⟩ Celjski vicedom Rajmund Dornberški opisuje Montagnanovo posest v Celju, omenja tudi knjižnico. ⟨16 kosov.⟩ Stara sign. L N° 13 z regestom: "Capitulum praetendebat et obtinuit haereditatem..."

f. 34/1, 41 **1605** II/1 Novo mesto regest št. 300
f. 34/1, 42 **1607** VII/12 regest št. 301

f. 34/1, 43 **1607** VIII/1 Pismo deželnega upravitelja Hansa Jakoba von Edlinga v sporu med Konradom Ruessom s Hmeljnika in baronom Vajkardom Turjaškim zaradi vinske desetine *(perckhrecht)* v ⟨Gorenjem⟩ Kamenju *(Steinperg)* pri Hmeljniku. ⟨Original.⟩

Stara sign. J N°23 z regestom: »Ex his probatur partem de pergrecht in monte "V Kaminij" prope Hopfenpach spectasse ad capitulum.« Prim. f. 10, št. 8 in 32.

Priloga, [s. d.]: Kopija pričevanja prošta Kuneja o tem s podpisom priče: "herr magister Marcus Cunius, probst zue Ruedolfswert".

f. 34/1, 44 Spisi v zvezi z Mordaxovo patronatsko pravico nad beneficijem sv. Ahaca na Plešivcu na Koroškem in v zvezi z njegovo pravico do desetine pri Gospe Sveti.

f. 34/1, 44/1 **1392** V/29 regest št. 20 (ustanovna listina tega beneficija)

f. 34/1, 44/2 **1623** Andrej Mordax se pritožuje odbornikom koroških deželnih stanov proti dekanu Benediktu Mitterholzerju pri Gospe Sveti, ker se vmešava v njegove pravice za prezentacijo beneficiata za beneficij sv. Ahaca na Plešivcu na Koroškem.

f. 34/1, 44/3 **1625** I/3 Beneficiat Baltazar Prinerger, ki ga je za beneficiata postavil Mordax, piše nekemu Gentilottiju⟨?⟩ o tem, da je polnopravno postavljen.

f. 34/1, 44/4 **1627** Pismo Andreja Mordaxa dekanu Mitterholzerju pri Gospi Sveti v isti zadevi.

f. 34/1, 45/1–2 **1624** II/7 Novo mesto regest št. 319

f. 34/1, 45/3 **1624** II/10 Janez Jakob Apfaltrer naznanja tlačanom, ki žive na prodanih posestih, da morajo priznati Blaža Grillerja za svojega gospodarja in mu dajati dajatve. ⟨Z vtisnjenim pečatom v rdečem vosku.⟩

f. 34/1, 46 **1626** VI/8 Nakazilo in spremno pismo k nakazilu stiškega prelata za vinsko desetino v (Gorenji) Straži.

f. 34/1, 47 **1626** VII/20 Ljubljana. Pismo Teodorika Auersperškega in Šumberškega arhidiakonu Kuneju⟨?⟩ glede resignacije škocjanskega župnika *(a parocho Catzianensi)*. Pismo na štirih straneh utemeljuje neveljavnost resignacije, kadar ni v skladu s patronovo voljo. ⟨Original.⟩

f. 34/1, 48 **1614–1642** Proces zaradi dolga odvetnika Bittorferja od leta **1614** ⟨v času prošta Marka Kuneja⟩ do njegove smrti **1616** in z njegovimi dediči v času Nikolaja Mrava. ⟨50 dokumentov, 52 kosov. Št. 10 ima lep grb kostanjeviškega opata Alberta **1636**. Stara sign. L N° 14.⟩
Ime Bittorfer nastopa kot *Pittorfer, Pittoffer,* v seznamu iz leta 1758 tudi kot *Pithophaer*.

f. 34/1, 49 **1630** VII/29 Gradec regest št. 323

f. 34/1, 50 **1632–1634** Spisa iz spora med novomeškim proštom Mravom, doktorjem obojega prava, in Gregorjem Rötterjem zaradi mlina v Vavti vasi. Stara sign. L N° 8. ⟨Dva originala in en prepis.⟩

f. 34/1, 51 **1633–1645** Šest spisov iz spora kapitlja s Paradeiserji z Mehovega.
⟨1⟩ **1633** Zgodovina nasilstev *(violentiarum)* Rudolfa Paradeiserja proti kapitlju in predlagana kazen 100 mark čistega zlata, ker je kršil kapiteljske privilegije, dalje zahteva 1.000 gld. kot nadomestilo za napravljeno škodo podložnikom in 400 gld. za zdravnike, kirurga in lekarnarja, ki so zdravili kapiteljskega oskrbnika in proštovega nečaka Marka Mrava. Stara sign. L N° 28.
⟨2⟩ **1640** Paradeiserjevo potrdilo, da je Jakob Zaiger oskrbnik mehovskih gozdov.
⟨3⟩ **1645** Pritožba prošta Mrava proti Rudolfu Paradeiserju, ker je na dan sv. Nikolaja **1644** nasilno pobral desetino rži od zemljišča *(grundt)* ali novine Jenžeta Moharja, imenovane "Na semelske delle". Dalje dva dopisa deželnega upravnika barona Henrika Paradeiserja. V njih navaja priče in imenuje preiskovalno komisijo, katere člani so Franc Gašper Prener z Waldthoffa na Grauenbergu in Hagenegkhu, prisednik dvorne pravde, Janez Khern, Andrej Kosler in Janez Ivanovič⟨?⟩. ⟨Original z vtisnjenim pečatom.⟩ Stara sign. L N° 27.

34/1, 52 **1633** Pismo Nikolaja Mrava cesarju Ferdinandu III. ob njegovi izvolitvi s prošnjo, naj kot novi cesar potrdi ustanovo svojih prednikov in zaščiti kapitelj pred Paradeiserji. Še enkrat so našteta Paradeiserjeva "grozodejstva", da je od podložnikov zahteval nemogoča bremena, jih zapiral in bičal na turški način. ⟨Nedatiran koncept.⟩

f. 34/1, 53 **1634** IX/4 Novo mesto. Seznam dolžnikov pokojnega trgovca Blaža Zeilerja. ⟨Original s pečatom Novega mesta. Sign. 12.⟩

f. 34/1, 54/1 **1642** IX/19 Polšnik regest št. 340
f. 34/1, 54/2 **1643** VI/29 Polšnik regest št. 342

f. 34/1, 55 **1643** II/27 Mesto terja od prošta Frančiška Mrava plačilo davka za hiše in zemljo pod mestno jurisdikcijo. ⟨Original z mestnim pečatom.⟩

f. 34/1, 56 **1643** III/5 Ljubljana. Prepisa dveh spisov.
⟨1⟩ Trije obračuni stroškov za apelacijo v procesu proti Gregorju Matesiču kot Puškaričevemu skrbniku *(gerhaben)* in proti Janezu Ivankoviču kot Puškaričevemu pravnemu zastopniku *(curatorem ad lites)*.
⟨2⟩ Komisijsko poročilo o tem. Oboje s podpisoma komisarjev M. Schweigerja in Andreja Vidmaira.

f. 34/1, 57 Trije listi v zvezi s podložniki beneficija v Lescah iz leta **1699**:

str. 1 Seznam listin (1–7) v zvezi s kmetijami beneficija v Lescah pod dragomeljskim gospostvom (5 strani):
⟨1⟩ **1603** V/8 Begunje regest št. 297
⟨2⟩ **1638** IX/13. Odpovedno pismo Jakoba Muleja, podpisan Andrej Kralj *(von Andrea Crallio)*, beneficiat v Lescah.
⟨3⟩ **1650**. Odpovedno pismo Andreja Muleja na Studenčice, ki pripadajo (radovljiški?) proštiji.
⟨4⟩ **1666** III/31 Dragomelj. Listina za Župana v Studenčicah *(Ein petschafft an Supan zu Stud.)*, izdana od vdove grofice Ane Elizabete Auersperg.
⟨5⟩ **1692** IX/30. Listina za župana Jureta Muleja od grofice Renate Leopoldine Saurau, rojene grofice Auersperg.
⟨6⟩ **1680** IV/28 Dragomelj. Kupna listina za Petra Muleja od grofa Ferdinanda Ernesta Sauraua.

str. 1 in 2 ⟨7⟩ **1609** III/15 Begunje regest št. 303

str. 3. in 5 **1622** VIII/10 Dragomelj regest št. 318 (v dvojniku)

str. 6 Zapis, da so dragomeljske kmetije vpisane v imenjsko knjigo na ime gospoda Prešerna. Štiri od njih, na katerih so živeli Jure Mulej *(Mulei)*, Gašper Prešeren *(Preshern)*, Jernej Župan *(Shuppan)* in Hanže Mulej *(Mulei oder Wullei ad differentiam nominis)*, so do leta **1622** pripadale beneficiju v Lescah, urad Studenčice *(Studentzhizh oder Prindl)*.

f. 34/1, 58 **1630–1642** Seznam dolgov od davka, nočnega davka in tlake za Recljevo zidano kapiteljsko hišo v Novem mestu za čas **1630–1642**.

f. 34/1, 59 **1646** IV/29 Kostanjeviški samostan. Kostanjeviški opat Jurij piše novomeškemu proštu Frančišku Mravu, da se župljani (Dolenjega) Mokronoga trudijo, da bi "tisto" kapelo nepremišljeno odtrgali od župnije. Užaljeni so namreč, ker jim opat ni potrdil novega župnika Walleja in mu zdaj kratijo duhovno jurisdikcijo nad Mokronogom. Prosi prošta, naj tega ne dopusti. / Na hrbtni strani pripis: Pritožba opata je brezpredmetna, ker je v nasprotju z nekaterimi kapiteljskimi pravicami. Stara sign. Q N° 2. ⟨Original.⟩
Prim. listino št. 337 in I. Steklasa, *Zgodovina župnije Šent Rupert*, str. 113.

f. 34/1, 60/a [s. d.] Urbarialni seznam novokupljenih kmetij Hansa Jakoba Apfaltrerja.

f. 34/1, 60/b **1649** VI/29 Ljubljana. Obračun obresti od Apfaltrerjevega posojila Gašperju Grivcu *(Griuez)*., ki jih zdaj dolgujejo Jakobu Apfaltrerju Gallovi *(Gallerische)* dediči.

f. 34/1, 61 **1652–1655** Tri pisma proštu in arhidiakonu Stembergu iz župnije Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩.

⟨1⟩ **1652** IV/16 Pismo župnika Lovrenca Humeriča *(Humerig)* o soseski s ⟨Sinjega⟩ Vrha *(ex Verh)*, ki ga "nadleguje" s prošnjo, da bi imela svojega duhovnika.

⟨2–3⟩ **1655** Dve pismi župnika Humeriča ⟨koncept⟩ in Kristana ⟨?⟩, upravitelja višnjegorskega gospostva, proštu Janezu Juriju⟨!⟩ Stembergu o beri pri dvanajstih podružnicah.

f. 34/1, 62 **1654** Štiri pisma v zvezi s cesarsko komisijo, ki jo je zaradi urbarialne revizije gospostva "St. Servulo" in "Castel Nuovo" imenoval Ferdinand III. Člani komisije so bili prošt Janez Andrej Stemberg, kranjski vicedom grof Friderik Attems in tržaški glavar baron Frančišek Gašper Brenner. Stara sign. M N° 133 in M N° 146.

f. 34/1, 63 **1654/55** ⟨1⟩ **1654** XII/22 Novo mesto. Pismo prošta Janeza Andreja Stemberga Hansu Sigmundu Gusiću s pritožbo zaradi odvzetega četrtega dela ječmenove desetine, za kar zahteva 100 gld. ⟨Prepis.⟩
⟨2–3⟩ **1655** Koncept in prepis pisma, v katerem se kapitelj pritožuje kranjskemu glavarju proti Sigmundu Gusiću, ker je leta **1655** brez soglasja kapitlja postavil na kapiteljski posesti pred novomeškim mostom mesnico, ki so mu jo že enkrat podrli.

f. 34/1, 64 **1654** I/9 Pogance. Pismo Doroteje grofice Frankopan *(Frangeban)* proštu Stembergu, ker je protipravno kaznoval nekega Vlaha, ki je kradel pri mehovskem podložniku Mihaelu Korošiču iz Cerovca. Koncept odgovora na istem listu. Stara sign. L N° 25.

f. 34/1, 65 **1655–1658** Enajst dokumentov v sporu med Janezom Herbartom grofom Lambergom, gospodom v Boštanju in Raittenburgu, deželnim odbornikom, ki ga zastopa Hans Labacher, in novomeškim kapitljem, ki ga zastopa magister Jurij Fleiß zaradi vrečne desetine. Kapitelj je po pričevanju Petra Marinčka v nasprotju s starim običajem zahteval dva mernika namesto enega. Deželni glavar Volf Engelbreht grof Turjaški je ustanovil komisijo, katere člani so bili Jurij Jankovič z Rožeka, Andrej Walle in Hans Hoffstetter. Zadeva se je prijateljsko poravnala *(quae res fuit amicabiliter composita et datae reversales)*. Stara sign. L N° 48 ⟨kasneje popravljeno na 47⟩.

f. 34/1, 66 **1656** IV/6 Ljubljana. H. Adam Gallenberg piše tržaškemu glavarju Francu Gašperju Brennerju zaradi dolga Mehovskih od ribolova na Težki vodi *(Schwarn pach)*, za katerega trdita Volf Adam Mordax in gospod Ivankovič, da znaša preko 400 gld.

f. 34/1, 67 **1656** III (Dolenji) Mokronog. Izjava *(reversales)* Ernesta Schere von Scherenburga *(Schere von Scherenburg)*, da nima kot sodnik nobene jurisdikcije nad kmetijami bratovščine Rožnega venca v šentruperski fari. Stara sign. C N° 23. Prim. Steklasa, str. 89, op. 2.

f. 34/1, 68 **1656** IV/27 Ljubljana. Pismo Jurija Fliba proštu Janezu Andreju Stembergu glede komisije o zapuščini bivšega prošta "von Khumberga". Omenja pohištvo in knjige.

f. 34/1, 69 **1656–1657** Štirje spisi iz procesa med kapitljem in Ernestom oz. Judito Sche von Scherenburg *(Scherin von Schernburg)*. Na njun ukaz je Janez Epich 2/XII **1656** šentruperskemu mesarju Janezu Schmizu s kapiteljske posesti odnesel četrtino vola. Prošt Stemberg (v dveh pismih) ocenjuje škodo na 500 gld., kot pričo pa navaja uradnika *(ambtman)* Gregorja.
Za opis pravde glej Steklasa, str. 89/90 (Scherin napačno prevaja v Schere, pravilno Schere). Tu v op. 2; pozna le tri spise (četrtino vola = "oxen" bere "owen" in prevaja s četrtino ovna).

f. 34/1, 70 **1656–1658** Spisi iz spora kapitlja z Dorotejo Frankopan grofico Trsatsko *(Dorothea von Frangepani gräffin zu Tersaz)*, imetnico mehovskega gospostva, iz naslednjih razlogov:

– Njen sin, grof Ernest Paradeiser, je marca **1656** ribaril v Krki pri Vavti vasi; nastalo škodo ocenjuje prošt na 600 gld. v zlatu ⟨št. 1–6⟩.

– Njeni ljudje so kapiteljskemu podložniku Andreju Kocuvanu *(Khozuuan)* nasilno odvzeli par volov, ko je le-ta februarja **1657** peljal drva iz rasenskega *(Raschina)* gozda ⟨št. 7–12⟩.

– 29. januarja **1658** je grofičin sin grof Jurij Sigmund Paradeiser z dvema lovcema, Nikolajem Dergancem in Markom Jermanom⟨?⟩ *(Jezman⟨!⟩)*, ob Krki pri Češči vasi napadel kapiteljske podložnike in njihovega lovca Jurija Ivana Radičeviča *(Radizauitsch)* in jim vzel puško *(bombarda)*; nastalo škodo ceni prošt na 200 cekinov; stara sign. L N° 41 ⟨št. 13,16⟩.

– Proti kapitlju pa se je novembra **1658** pritožila grofica, da sta duhovnik Jurij Tischler in kapiteljski uradnik Jurij Malz v gori sv. Nikolaja ⟨Pangerč Grm⟩ nasilno vzela preveliko vinsko desetino mehovskemu podložniku Juriju Jankoviču. ⟨št. 14–15⟩. / Stara sign. L N° 49 z regestom: Prošt si lahko v kapiteljskih vinogradih pomaga *(potest sibi satisfacere)* tudi s tujimi podložniki, če je potrebno, njihova gospostva ne morejo začeti zaradi tega spora z njim.

– Priložene so tri pobotnice za stroške, med njimi ena za 107 gld. Stara sign. L N° 46 ⟨št. 17–19⟩.
Prim. Steklasa, str. 97 op. 2.

f. 34/1, 71 **1657** Trije spisi v nezaključenem procesu Lamberga proti kapitlju zaradi kapiteljskega podložnika Janžeta Megšeta z Vrhpeči, ki je vlomil v neko grofovo poslopje in nato zbežal v Novo mesto oz. na poganško gospostvo.

f. 34/1, 72 **1657** VI/3 regest št. 356

f. 34/1, 73 **1657–1658** Trije spisi o davkih, posebej o posojilu 1.000 gld. za utrditev hrvaške meje in 150 starov pšenice. Prošt piše, da ima sam že za 7.000 gld. dolga. Za popravilo proštije, ki je v zelo slabem stanju, bi potreboval 2.000 gld. itd. Pomemben opis takratnega materialnega stanja kapitlja.

f. 34/1, 74 **1657–1664** Osemnajst dokumentov v pravdi med kapitljem in Hansom Danijelom Kaysellom zaradi sporne vinske desetine v Apneniku. Pri procesu je bil udeležen tudi pičenski škof in kranjski deželni odbornik Franc Maksimilijan Vaccani ⟨1, 6⟩. Navedeni so priče ⟨3, 7⟩ in izdatki ⟨17⟩.
Opis pravde glej v: Steklasa, str. 89/90 (op. 2). Prim. Dragotine, str. 84, št. 18 (s fotografijo listine 74/16, na kateri je prošt Stemberg podpisan kot skopski škof).
Fotografijo ima tudi: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 67.

f. 34/1, 75 **1657** XI/6 Pismo novomeškega dekana in oskrbnika Belčiča pravnemu zastopniku Janezu Fleißu v zadevi pod št. 70. Omenja tudi proces proti Kastelcu in še dva druga.

f. 34/1, 76 **1658** V/16 Ljubljana. Uradni poziv ⟨v cesarjevem imenu⟩ kapitlja na sodišče v Ljubljano. / Na hrbtni strani registratorjeva pripomba *"ratione nullius"* ⟨brez vzroka⟩.

f. 34/1, 77 **1658** V/28 Šmarjeta. Belčičevo⟨?⟩ pismo solicitatorju ⟨pravnemu zastopniku⟩ Juriju Fleißu z omembo komisarja Kačiča zaradi neimenovanega procesa.

f. 34/1, 78 **1660** VI/1 Novo mesto regest št. 363
f. 34/1, 79 **1662** VIII/21 Novo mesto regest št. 365

f. 34/1, 80 **1662** X/23 Novo mesto. Pismo s predlogom, da bi se "ad tollendos scrupulos" ⟨za pomiritev vesti⟩ prenesla duhovnija iz ⟨Dolenjskih⟩ Toplic v Vavto vas, beneficij pa naj bi se spremenil v "beneficium simplex", kar pomeni brez pastoralnih dolžnosti. ⟨Brez podpisa.⟩
Morda v zvezi z Matijo Kastelcem, kipa ga pismo ne omenja. Prim. regest št. 349.

f. 34/1, 81 **1663** IV/8 Mehovo. Paradeiser prosi prošta, da bi smel z gorice sv. Nikolaja, ki spada pod kapitelj, odpeljati konja, ki mu ga je zvijačno vzel Marko Kušer, podložnik novomeške komende. Stara sign. L N° 47 (46).

f. 34/1, 82 [s. d.] Belčičevo pismo, v katerem našteva številne duhovnike in jih karakterizira. Med njimi so Janez Andrej Tischler, Matija Altenburger "mortuus infami morte, von dem wär besser zu schweigen", Jurij Maltz, kapiteljski oskrbnik, Jernej Raab, nekdanji župnik v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩. Omenja tudi bogate Kunzlmannove dediče in Marušo Hoffstatter. ⟨Delno v lat., delno v nem. jeziku.⟩

f. 34/1, 83 po **1655** Spis v sporu s Sigmundom Gusićem zaradi mesnice, postavljene na kapiteljskem zemljišču pred mostom v Novem mestu, ki so mu jo že odvzeli, a jo je ponovno postavil.

f. 34/1, 84 **1652** VI/11 Dunaj. Apostolski nuncij na cesarskem dvoru Camillo Melzius izda obsodbo zoper kočevskega župnika Janeza Krstnika Cotiča *(Zotitsch)* in ga za štiri leta suspendira *a divinis*. ⟨Prepis.⟩

f. 34/1, 85 **1657** Osem spisov, ki zadevajo dohodke suspendiranega kočevskega župnika Janeza Cotiča *(Zottitsch* in *Zottich)*.

Kočevski župnik Janez Cotič je bil v dveh letih suspenzije prikrajšan za tretjino svojih dohodkov, do katerih je imel ves čas pravico, zato prosi apostolskega nuncija, naj izbere komisijo, ki bo ugotovila upravičenost njegove pritožbe proti ribniškemu župniku Janezu Jakobu Argenti *(del Argento)* in kaplanu Jakobu Cinklu *(Zinhkl* in *Kinkhe)*, ki sta ga za to prikrajšala (2). Nuncij grof Scipion⟨Pannocchieschi⟩, nadškof v Pisi, pooblašča prošta Stemberga za ustrezno preiskavo (8). Originali so še: pismo deželnega glavarja grofa Volfa Engelberta Turjaškega (6), pismo vicedoma grofa Friderika Attemsa (5), drugo so prepisi.

f. 34/1, 86 **1428** VI/23 regest št. 44
f. 34/1, 87 **1451** IV/7 regest št. 71
f. 34/1, 88 **1518** VIII/14 regest št. 206

f. 34/1, 89 **1550** XI/20 Novo mesto. Pooblastilo šentruperskega vikarja Janeza Dornekerja, da zastopa kapitelj v procesu proti Andreju Mayru, svibenjskemu oskrbniku, ker je napadel kapiteljskega podložnika Jurija Vidmarja. Pečateno z malim kapiteljskim pečatom. ⟨Koncept.⟩
Prim. Steklasa, str. 75–76.

f. 34/1, 90 **1562** VIII/25 Novo mesto regest št. 265
f. 34/1, 91 **1577** X/24 Novo mesto regest št. 276

f. 34/1, 92 **1554–1565** Seznam davčnih zaostankov župnika iz Ponikve *(Panicll vnder Cilli)* z imenom "Andree vonn Spanngstain".

29. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 34/2, 1–49

f. 34/2 **1657–1686** Kapitelj

f. 34/2, 1 **1657–1658** Trije spisi v zvezi z zamenjavo sveta na Marofu.

f. 34/2, 1/1 **1657** XII/17 Hmeljniški graščak Jurij Jankovič piše svojemu zetu *(schwager)* Frideriku Dillanzu zaradi Rosenberga ⟨kapiteljskega Marofa⟩, ki ni primeren za zidavo kapucinskega samostana. Provincial namreč izjavlja, da hočejo dati kapucini za novo lokacijo denarno nadomestilo ali pa jo zamenjati, ker ne želijo biti lastniki. ⟨Prepis.⟩

f. 34/2, 1/2 **1658** VI/2 Novo mesto regest št. 360

f. 34/2, 1/3 po **1679** Prošt Simon Krištof grof Herberstein piše deželnemu glavarju v zvezi s procesom proti Frideriku Höfferju, kuratorju Franca Antona Jankoviča, zaradi kapiteljske pristave *(villa capitularis)*, ki naj bi bila osvobojena vseh dajatev.

f. 34/2, 2 **1660–1675** Spisi ⟨81 kosov⟩ v sporu med kapitljem iz časa prošta Thurna ⟨in njegovega predhodnika Stemberga⟩ in stiškim samostanom zaradi inkorporiranih župnij.

⟨1a⟩ **1660** VI/16 Cesarjevo pismo proštu Stembergu. Pooblašča ga, da lahko z arhidiakonsko oblastjo vizitira župnije, ki jih je v preteklosti navadno vizitiral. Na hrbtni strani regest, pisan z roko prošta Thurna: "Copia... di Nouamesta."

⟨1b⟩ **1660** VI Prošt piše cesarju o sporu s stiškim in kostanjeviškim opatom zaradi arhidiakonske oblasti, ki da jo izvršujeta v njegovem arhidiakonatu. ⟨V dvojniku.⟩

⟨2⟩ **1663** Izvleček iz prošnje stiškega opata papežu Aleksandru VII., naj bi trebanjsko župnijo inkorporiral samostanu.

⟨3⟩ **1666** Prošt Germanik Thurn se pritožuje nad stiškim opatom, ki namerava vizitirati njegove župnije.

⟨4⟩ **1668** Dvorni dopis na pritožbo stiškega opata z opominom, naj mu prošt ne dela neprilik.

⟨5⟩ **1669** Tri proštova pisma apostolskemu nunciju na Dunaj.

⟨6⟩ **1670** Dve proštovi pismi deželnemu glavarju Volfu Engelbrehtu grofu Turjaškemu. Dva glavarjeva dopisa ter še dva proštova dopisa glavarju.

⟨7⟩ **1671** Razsodba sodnika Ferdinanda Ernsta Apfaltrerja v prid opatu; odgovor cesarja Leopolda I. na proštovo pritožbo; proštovo pismo deželnemu glavarju.

⟨8⟩ **1672** Dve proštovi pismi ljubljanskemu škofu in razsodniku v sporu; proštovo pismo glavarju; pismo kostanjeviškega opata ljubljanskemu škofu kot razsodniku; potrdilo, da se pravda odloži za dva meseca; tri pisma stiškega opata Maksimilijana ljubljanskemu škofu; tri proštova pisma škofu; pismo stiškega opata Maksimilijana Mottocha deželnemu upravniku. Pisma govore predvsem o terminih sodnih obravnav.

⟨9⟩ **1673** Štiri proštova pisma apostolskemu nunciju Mariju Albericiju na Dunaj "pro sentencia in contumaciam"; cesarska razsodba glede bližnje vizitacije s potrdilom, da je bila poslana tudi v Stično.

⟨10⟩ **1674** Potrdilo za 20 krc., ki jih je stiški opat plačal proštu za poslano "resolucijo".

⟨11/a⟩ **1675** (a) Proštovo pismo apostolskemu nunciju na Dunaju; (b) pooblastilo za stiškega pravnega zastopnika Janeza Kristijana Kirchstettena ⟨v proštovem prepisu⟩. (c) Potrdilo o proštovem obvestilu stiškega opata. (d–g) Štiri proštova pisma apostolskemu nunciju. (h–i) Dve potrdili o obvestilu stiškega zastopnika glede terminov procesa.

⟨11/b⟩ **1675** Deset proštovih pisem nunciju ⟨11b/7 v dvojniku⟩. Obširna "informacija" z zgodovino procesa, začenši z Nikolajem Mravom, »ki ga je nasledil ⟨zaradi njegove resignacije – v oklepaju in prečrtano⟩ njegov nečak *(nepos)* Frančišek Mrav, za njim pa je prišel prošt Kumberg ⟨popravljeno iz Kumperg⟩ in vsi so nemoteno izvrševali jurisdikcijo na spornih župnijah«. Prošt Thurn - Valsassina našteva

osem spremnih spisov do svojega prihoda, v svojem času pa tudi približno toliko. Glede svoje jurisdikcije "in spiritualibus" se med drugim sklicuje na tridentinski koncil.

⟨11/c⟩ ⟨c/1⟩ Listič s seznamom kakih sto spisov, ki so bili priloženi informaciji

⟨c/2⟩ Dva lista z naslednjimi prepisi ali izvlečki spisov: ⟨J **1670**⟩ pismo kostanjeviškega opata Janeza cesarju, v katerem izraža željo, da bi postal arhidiakon; ⟨K **1670** I/17⟩ cesarjev odgovor; ⟨MM **1660**⟩ cesarjev odlok, da dobi Stemberg naziv arhidiakon; ⟨PP **1617**⟩ cesar izroča Stični župnijo Trebnje,[1] ⟨RR **1669**⟩ pismo stiškega opata Maksimilijana proštu Thurnu - Valsassini. Koncept nadaljnjega postopka ⟨ta je v nemškem, vse drugo v latinskem jeziku⟩.

[1]**1617** X/26 Gradec regest št. 313

⟨c/3⟩ Thurnov lastnoročni koncept opisa sporne jurisdikcije. ⟨Ta je v nemškem, vse drugo pa v latinskem jeziku.⟩

⟨12⟩ **1676** Pet proštovih pisem nunciju Frančišku Bonvisiu; dve potrdili, da je stiški opat obveščen o terminu procesa; prepis listine papeža Inocenca VIII. ⟨**1486** VIII/30⟩ "ex bullario Cherubini", da cistercijani niso podvrženi jurisdikciji ordinarijev.

⟨13⟩ **1677** Dve proštovi pismi nunciju in dve potrdili o obveščenosti stiškega opata.

⟨14⟩ **1678** Šest proštovih pisem nunciju na Dunaj in izvleček iz razsodbe s pravnim poukom o pritožbi.

⟨15⟩ Zapis umetnostnega zgodovinarja Jožeta Gregoriča o tem fasciklu.

f. 34/2, 3 [s. d.] Šmartin pri Kranju. Pismo proštu Stembergu s pritožbo župljanov zoper Filipa Terpina ⟨s pripisom v regestu na hrbtni strani: »v zmotni veri, da je patriarhov komisar za Dolenjsko tudi za ljubljansko škofijo«⟩. Stara sign. G N° 76 in 53.

f. 34/2, 4 **1664–1665** Radovljica. Trije spisi v sporu Marije Kristan in njenega moža Andreja Šilca *(Schilez)* z ženinim svakom *(schwehern)* Vaštetom Kristanom *(Vaste Christan)* zaradi zapravljene dote 100 gld.

f. 34/2, 5 **1666** I/8 Ljubljana regest št. 370
Priloga: Sedem pobotnic za obdobje **1664–1670**.

f. 34/2, 6/a **1667** V/13 Ljubljana regest št. 375

f. 34/2, 6/b [s. d.] Stroškovnik za vino in drugo, v ital. jeziku za leto **1666/67**.

f. 34/2, 7 **1666** VII/8 Pismo mesta Radovljice ljubljanskemu proštu Germaniku Thurnu zaradi beneficijev Rešnjega Telesa in svete Trojice. Pečat odpadel.

f. 34/2, 8 **1666** XII/10 regest št. 374

f. 34/2, 9 **1667** Spisi v zvezi z zapuščino Volfganga Blanda.

f. 34/2, 9/1 **1666** VI/25. Vrh regest št. 373

f. 34/2, 9/2 (2) **1667** X/5 Vabilo Blandovega dediča Melhiorja Hasiberja na sodni narok zaradi davčnih zaostankov na imenju Gotfrida Schwaba, ki ga je posedoval Volfgang Blando.

f. 34/2, 9/3 **1667** X/6 Ostrožnik regest št. 376

f. 34/2, 10 **1667** X/3 Okrožnica, s katero prošt in arhidiakon Germanik Thurn naznanja papeški razglas svetega leta. Z Germanikovim lastnoročnim podpisom in pečatom ⟨lat. jezik⟩.

f. 34/2, 11 **1667–1693** Devet spisov v zvezi z beneficiji v Lescah in Radovljici.

⟨1⟩ **1666** IX/12 Razprava o zamenjavi beneficijev, ki sta jo napisala Schönleben in Oktavio Bucelleni. Kolacioniran prepis s Terpinovim podpisom in pečatom (**1667**).

⟨2⟩ **1666/67** Seznam dohodkov bratovščine sv. Trojice v Radovljici.

⟨3⟩ **1667** VIII/1 Ljubljanski škof Rabatta potrjuje Schönlebna za beneficiata beneficija blažene Device Marije in sv. Katarine v podružnici Lesce v radovljiški župniji. ⟨Z vtisnjenim škofovim pečatom.⟩

⟨4⟩ **1668** IV/24 Zakupna pogodba za beneficij Rešnjega Telesa in sv. Trojice v Radovljici med proštom Thurnom in Ivanom Mayrhofferjem.

⟨5⟩ **1668** Mayrhofferjevo potrdilo o plačilu zakupa.

⟨6⟩ **1670** Dve potrdili o plačilu Mayrhofferjevih dajatev, eno lastnoročno od prošta Thurna.

⟨7⟩ **1693** Prepis pogodbe med Jakobom Sinijem, beneficiatom beneficija blažene Device Marije in sv. Katarine v Lescah, in njegovim vikarjem Jakobom Legatom za letnih 210 gld. ⟨V dvojniku.⟩ Na drugi strani enega od obeh listov prosi za beneficij po Sinijevi smrti ⟨**1727**⟩ Jakob Legat. V času vakature ⟨ko ni bil zaseden⟩ ga je upravljal magister Anton Kapus *(Cappus)*.

f. 34/2, 12 **1667** Ljubljana. Pobotnica dedičev pokojnega Gotfrieda Schwaba, ki jim je Melhior Hasiber z Lichtenegkha plačal davke in dajatve za leto **1666**.

f. 34/2, 13 **1669/70** Šest pobotnic za plačila davščin in dajatev kaplana bratovščine svete Trojice in Rešnjega Telesa v Radovljici. Na eni rokopis prošta Thurna.

f. 34/2, 14 **1667** – Pismo Janeza Ivankoviča doktorju prava Francu Jakobu Erbergu *(Erber)* v Ljubljano o posestno-upravnih zadevah.

1667 – Erbergov odgovor.

f. 34/2, 15 **1670–1675** Proces Gregorja Kerna *(Khörn)* proti Mihaelu in Luki Šušteršiču, ki sta mu zaradi sporne živinske paše v skupni gmajni "paſſenickh" ⟨dokument 6⟩ odvzela 32 ovac. ⟨25 kosov.⟩

f. 34/2, 16 **1670** XII/13 Baron Janez Gothard von Egkh piše proštu Germaniku Thurnu v zvezi s Stično in vinsko desetino. ⟨Slabo berljivo.⟩

f. 34/2, 17/1 Pritožba proti župniku Janezu Umeku *(Umak)*.
Stara sign. D[Polšnik] N° 60.

f. 34/2, 17/2 **1671** IV/29 Polšnik regest št. 382
f. 34/2, 18 **1672** V/17 regest št. 383

f. 34/2, 19 **1672** Pismo prošta Germanika Thurna vdovi Barbari Basin *(Wasin)* za odškodnino "propter denegatam iustitiam", potem ko je Tomaž Kolar, lanšpreški podložnik iz Lukovka, na cesti s kamnom v roki napadel proštijskega podložnika Jakoba Zupančiča. Koncept s podpisom prošta Thurna.

1672 Adam Zupan iz Dolenje vasi, podložnik Bajnofa, je v gori "v Kolzech" vzel kapiteljskemu podložniku Jakobu Zupančiču štiri trte. ⟨Nedatiran koncept na drugi strani lista.⟩

f. 34/2, 20 **1672** I/14 Pismo cesarju zaradi spora kapitlja s kostanjeviškim samostanom. Zgodovina spora "de iure pascendi et servitutibus" sega v leto **1564**. Priloge A–H so le omenjene. Podpisal Janez Ivankovič *(Juankhouitsch)*.

f. 34/2, 21 **1672** Novomeški arhidiakon in prošt Germanik Thurn sklicuje letno sinodo za 5. maj. V glavi proštov naziv "comes a Turri et Vallis Saxinae". S proštovim podpisom in pečatom. Na hrbtni strani podpisi obveščenih župnikov.

f. 34/2, 22 **1672** Spisi ⟨šest kosov⟩ v raznih sporih zaradi ribolova.

⟨1–3⟩ Spor s stiškim opatom Maksimilijanom. ⟨Pismo, pobotnica in vprašalnik.⟩

⟨4⟩ Spor z Volfom Ferdinandom Mordaxom oz. njegovim podložnikom Hansom Pakerjem *(Pakher)*, čigar sin je ribaril v Krki pri Jurki vasi, kjer lahko ribari samo kapitelj.

⟨5⟩ Spor s Purpurjem, vikarjem v Soteski, čigar podložnik Anže Bregar *(Wregar)* je protipravno lovil ribe pri Vavti vasi.

⟨6⟩ Pismo Janezu Karlu von Höfferju, zakupniku topliške župnije, ker je njegov podložnik Adam Smrekar lovil ribe pri Vavti vasi pod kapiteljskim mlinom.

f. 34/2, 23 **1672–1674** Dve pismi Lovrenca Kherschnickharja kapiteljskemu solicitatorju ⟨pravnemu zastopniku na sodišču⟩ Juriju Fleißu.
Prvo govori o sporu z Gallenbergi in Mordaxi.
Drugo omenja Stembergovo njivo pred Spodnjimi mestnimi vrati.

f. 34/2, 24 **1672** X/21 Bajnof regest št. 384

f. 34/2, 25 **1672** Spisa v zvezi s podrtim nasipom pri mlinu v Dolenjih Kamencah.
⟨1⟩ Pismo deželnega glavarja Volfu Frideriku Mordaxu.
⟨2⟩ Koncept soseskine pritožbe deželnemu glavarju.

f. 34/2, 26 **1672** Janez Matija grof Strassoldo se kot posestnik Klevevža pritožuje deželnemu vicedomu proti mestu Krško. ⟨Koncept.⟩

f. 34/2, 27 **1672–1677** Dve pismi v zvezi z desetino od fižola.

⟨1⟩ Jurij Jakše piše deželnemu upravniku proti proštu Germaniku Thurn in upravniku Bajnofa stiškemu bratu Filipu Gainzellu.

⟨2⟩ Deželni upravnik Eberhard Leopold grof Blagay piše proštu Germaniku Thurnu o tej zadevi.

f. 34/2, 28 **1673–1677** Procesni spisi v sporu kapitlja z Adamom Smrekarjem, podložnikom topliške župnije, ker je v decembru **1671** ribaril v Krki pri Vavti vasi. ⟨Deset spisov.⟩

f. 34/2, 29 [s. d.] Dva dokumenta v zvezi z zapuščino vikarja oz. župnika Šinkovca *(Shinkauizh)* v Šentvidu. ⟨Seznam zapuščine in dolgov.⟩

f. 34/2, 30/a **1673** XI/15 Rim regest št. 385 (fotokopiji prepisov).

f. 34/2, 30/b **1675–1677** Sinodalna vprašanja za leta **1675–1677**.

f. 34/2, 31/1 **1666** V/4 Novo mesto regest št. 372
f. 34/2, 31/2 **1674** IV/27 regest št. 386
f. 34/2, 32 [po **1715**] regest št. 434

f. 34/2, 33 [s. d.] Spisek dolgov⟨?⟩ in dopis Felicite Delanc *(Delanzin)*.

f. 34/2, 34 [s. d.] Dopis Ane Fister *(Füestraukha)*, dedinje po Adamu Hrovatiču, kapiteljskem oskrbniku, s prošnjo, naj posreduje zanjo pri oskrbniku gospostva Luknja *(Lueg)*.

f. 34/2, 35 **1676** XI/12 Soteska regest št. 392

f. 34/2, 36 **1678** V/14 Kapiteljski dekan ⟨brez navedbe imena⟩ naznanja duhovnikom v imenu prošta Germanika Thurna in Valsassine, da bodo molitve za pokojne avstrijske cesarske hiše v novomeški kolegiatni cerkvi ⟨brez datuma⟩ in jih hkrati vzpodbuja k zglednemu življenju.

f. 34/2, 37 **1678** V/10 Andrej Golob *(Gollob)* iz ⟨Dolenjskih⟩ Toplic toži svojo ženo Uršulo, hčer Mihaela Derganca *(Derganz)*. Na sinodi v Novem mestu razsodijo zadevo prisotni: Matej Kastelec, Leopold Prenner, Peter Mihelič, Lovrenc Goderle⟨?⟩, Matevž Ressen, topliški kurat, in Matej Pokluka⟨?⟩. Ženin oče Mihael Derganc naj takoj pusti svojo hčer Uršulo, da gre stanovat k svojemu zakonitemu možu Andreju.

f. 34/2, 38 **1678–1686** Sedem dokumentov iz spora kapitlja s štirimi dediči Janeza Jankoviča zaradi *Rosenberga* oz. *Rabenberga* ⟨kapiteljski Marof⟩.

⟨1⟩ **1678** XI/7 Pobotnica za izplačilo tretjega deleža od prodane hiše Avguština Ivankoviča Merharičevim sirotam.

⟨2⟩ **1681** X/25 Prošt Herberstein piše deželnemu glavarju o sporu s štirimi Jankovičevimi dediči. Posebej omenja Janeza Friderika von Höfferja kot kuratorja dediščine Franca Antona Jankoviča v zvezi s pristavo, imenovano "Rossenberg ali Rabenberg" ⟨Marof⟩. Deželna pisarna je ta prepis pisma poslala kuratorju dr. Janezu Danijelu Erbergu *(Erber)*.

⟨3⟩ **1683** Prošt Hieronim Lanthieri prosi deželnega upravnika za posredovanje pri opatinji samostana sv. Klare v Ljubljani zaradi dediščine *"Roßenberg"* ⟨danes Marof⟩.

⟨4⟩ **1685** Proštovo pismo deželnemu upravniku, ki omenja dedinjo ljubljansko klariso Hiacinto Jankovič.

⟨5⟩ **1685** VII/27 Zapis deželnega upravnika Karla Valvasorja o zaslišanju dedičev glede Rosenberga. *(Behabbrüffs copy.)*

⟨6⟩ **1685** IX/18 Zapis o ponovnem zaslišanju ⟨Eve⟩ Renate Zierheimb, opatinje samostana sv. Klare v Ljubljani. *(Behabbrüffs copy.)*

⟨7⟩ **1689** X/17 Dopis prošta Hieronima grofa Lanthierija deželnemu upravniku o sporu z opatinjo Evo Renato Zierheimb in s samostanom sv. Klare v Ljubljani zaradi dediščine Volfa Konrada Jankoviča. ⟨10 str.⟩
O tem tudi f. 11, št. 18 in f. 34/2, št. 60.

f. 34/2, 39 **1679** [...] Novo mesto regest št. 396
f. 34/2, 40 **1679** III/16 Bajnof regest št. 395

f. 34/2, 41 [s. d.] Neki Marcus piše proštu⟨?⟩. Rad bi dobil kmetijo, ki jo namerava zapustiti Gregor Šimec *(Schimiz)*, po domače Mežnarčič iz Stopič.

f. 34/2, 42 **1680** II/20 Novo mesto regest št. 397
f. 34/2, 43 **1682** VII/20Novo mesto regest št. 402

f. 34/2, 44 **1681** Šest procesnih spisov zaradi uboja Anžeta Volka *(Volko)* s Potov Vrha, ker se je hotel izogniti tlaki v vinogradu. Na spisih podpisana kapiteljski ekonom Janez Cerar *(Zehrer)* oz. kapiteljski oskrbnik Gabrijel Mrcina *(Marcina)*.

f. 34/2, 45 **1682** Koncept s seznamom pravd. Omenjeni so Mordaxi, Marjeta Kheisell, Sumereker, Viktorija Schwab, grof Kobenzel idr. Vse pravde so opremljene z datumi.

f. 34/2, 46 **1680** Kapiteljska podložnika Martin Šiška in Jakob Lampert tožita Volfa Ferdinanda Mordaxa, ker je kot desetinski gospod gorske pravde v Smolenji vasi z vinsko desetino v treh goricah, to so Cerovec, Blatnik in Laze *(Lasseh)*, vdrl v zidanico *(gaden oder weinkeller)* Janeza Hrovata in zapečatil mošt v njej. Zadevo je reševal deželni upravnik Franc Karel Barbo. ⟨Dva spisa.⟩

f. 34/2, 47 **1680–1684** Prošt oz. kapiteljski oskrbnik ali pisar Mrcina *(Marzina)* je dal nasilno vdreti v zidanico Janeza Hrovata, ki ga imata za svojega podložnika tako Volf Ferdinand Mordax kot tudi prošt. Zato je Mordax začel s proštom proces. Svojo škodo ocenjuje na 300 zlatih dukatov in toži kapitelj. Proces sega še v čas prošta Lanthierija. Rešujejo ga deželni upravnik Karel Valvasor, deželni upravitelj in upravnik Jurij Sigmund grof Gallenberg ⟨5⟩, dolenjski komisar Volf Karel baron Jurič ⟨6⟩ in deželni glavar ⟨7⟩. Med dopisi je tudi Mordaxovo pismo proštu ⟨2⟩. ⟨Devet spisov.⟩

f. 34/2, 48 **1682** Mordaxova knjiga o gornjem procesu proti proštu Herbersteinu. ⟨Približno 100 listov.⟩

f. 34/2, 49 **1681–1683** Trije spisi s procesa proti Mordaxu, ki ga je sprožil prošt Herberstein o zadevi pod št. 46. Spor sta reševala deželna upravnika Franc Karel Barbo in Karel Valvasor.

f. 34/2, 50 **1682–1683** Spisi ⟨18 kosov⟩ iz spora kapitlja z Volfom Ferdinandom Mordaxom zaradi vinske desetine.

f. 34/2, 51 **1682–1684** Dva spisa iz spora kapitlja z Volfom Ferdinandom Mordaxom, ker je napadel in zaprl kapiteljskega podložnika Martina Biškofa *(Wisskhoff)* ali Kacjana.

f. 34/2, 52 **1683** Pet spisov iz spora z baronico Katarino Elizabeto Egkh, roj. Blagay, imetnico Ruperčvrha. Matija Tomše in še trije drugi njeni podložniki so namreč zatajili vinsko desetino, vinu pa dodajali vodo.

f. 34/2, 53 **1681** Pismo Jobsta Marcine *(Marzina)* kapiteljskemu solicitatorju ⟨pravnemu zastopniku⟩ Juriju Fleißu zadeva pravdo pod št. 47 ⟨1⟩.
1683 Šest pisem Jobsta Marcine *(Marzina)* kapiteljskemu solicitatorju Juriju Fleißu o pravdi z Mordaxi. ⟨Glej f. 34/2, št. 50 (2–7).⟩

f. 34/2, 54 **1686** IV/8 Prošt pošilja svojemu solicitatorju Fleißu tiralico *(gewaltsamb)* za grofom Janezom Herbartom Lambergom zaradi vrečne desetine. Z lepim kapiteljskim pečatom, ki ima letnico **1629**.

f. 34/2, 55 **1684** Popis dolžnikov in obveznic Avguština Ivankoviča.
V povezavi s št. 38/1 v tem fasciklu.

f. 34/2, 56 **1684** IX/17 Thurn/? regest št. 405

f. 34/2, 57/1 Izvleček iz urbarja župnijskih njiv in desetine od zapuščenih kmetij.

f. 34/2, 57/2 **1686** I/31 Novo mesto regest št. 406
f. 34/2, 57/3 **1686** VIII/31 Soteska regest št. 408

f. 34/2, 57/4 **1686** Prošnja novega beneficiata Jurija Baltazarja Kirchpergerja, da sme s proštovim dovoljenjem duhovno oskrbovati okolico gradu Soteska. Stara sign. D N° 79. Dovoljenje pripisano na hrbtni strani 4/IX.

f. 34/2, 58 ok. **1579** Seznam kapiteljskih podložnikov, ki so zbežali z Dobovca
Prim. NŠAL/KANM, f. 10, št. 14.

f. 34/2, 59 ok. **1550** Zasliševalna pola iz spora z Andrejem Mayrom, oskrbnikom Svibnega. Prim. f. 23/E, št. 1–2.

f. 34/2, 60 **1681** Prošt Herberstein prosi deželnega upravitelja, naj zasliši Volfa Konrada Jankoviča, dediča Jurija Jankoviča, zaradi kapiteljske pristave Rosenberg *(Rossenberg)* ali po domače "Raabenberg" ⟨Krokarji, danes Marof⟩, da bi jo lahko enkrat za vselej oprostil vseh mestnih

dajatev. Ta kraj sta namreč Jurij Jankovič in njegova žena Sidonija, roj. Ruessenstein, zamenjala za kraj, podložen proštiji, kjer naj bi se zgradil kapucinski samostan, to pa s klavzulo, da se mestu podložni "Rossenberg" oprosti vseh dajatev.
Sem spada tudi f. 34/2, št. 1 (sedem spisov) in f. 11/18 (en spis).

f. 34/2, 61 pred **1679** Stiški opat Maksimilijan piše deželnemu glavarju v sporu s proštom grofom Germanikom Thurnom. Prošt je namreč nekoč, ko se je vračal iz Mirne Peči, od stiških podložnikov pobral del vinske desetine v Jurjevi gori pri Hmeljniku ⟨Šentjurij na Dolenjskem⟩.

f. 34/3 **1677–1810** Kapitelj

f. 34/3, 1 **1677** VIII/14 Šentrupert. Župnik Štefan Belčič *(Weltschitsch)* piše ⟨svojemu pravnemu zastopniku⟩ Janezu Jožefu Mugerlu von Edlhaimbu v Ljubljano. Omenja rubež pri Pavlu Medenku, gospo Kaysell in kmete grofa Wazen⟨berga⟩, ki naj bi bili vložili tožbo. Z lepim Belčičevim pečatom.
Prim. Steklasa, str. 92, opomba.

f. 34/3, 2 **1682** oz. **1759** I/3 regest št. 502
f. 34/3, 3/1 **1687** IV/24 Novo mesto regest št. 409

f. 34/3, 3/2 **1687** VII/8 Seznam upnikov in davčnih obremenitev dediščine Nikolaja Mellärja. Razliko je izplačal dedičem kurator Ambrož Trelc *(Trelliz)*.

f. 34/3, 4 **1688** VI/12 Novo mesto regest št. 410
f. 34/3, 5 **1689** V/26 Novo mesto regest št. 412
f. 34/3, 6 **1689** V/28 Novo mesto regest št. 413
f. 34/3, 7 **1692** XI/24 regest št. 416

f. 34/3, 8 **1693** Trije spisi iz spora med dediči Blaža Snedca *(Snediz)* in novomeškim proštom grofom Friderikom Hieronimom Lanthierijem, češ da jim dolguje 180 gld. na račun neke "carthe biance" iz leta **1688**.

f. 34/3, 9 **1693** X/20 Novo mesto regest št. 418
f. 34/3, 10 **1694** V/14 regest št. 420

f. 34/3, 11 **1695** VIII/19 Gomila *(Erkhenstein)*. Baron Franc Čečkar *(Zezkher)* piše šentruperskemu župniku Rajmundu grofu Lanthieriju ⟨ogovarja ga s škofom⟩ v zvezi s konjem, ki ga je za kasnejše plačilo dal Matiji Gričarju, podložniku Hrastovca *(Hrastauiz)*. Ta pa mu ga zdaj noče plačati, češ da si ga je prilastil naslovljenec. Sledi Lanthierijev odgovor, da je konja že plačal in da mu ga ne bo vrnil. ⟨Original.⟩
Prim. naslednji dve številki: 12 in 13 ter Steklaso, str. 101.

f. 34/3, 12 **1696** I/2 Pismo Franca Albrehta Pelzhoferja *(Pelzhouer)*, kranjskega deželnega upravnika, grofu Rajmundu Lanthieriju *(Reymundten graffen vom Landteri und Baradigo, freyherrn zu Schönhauß, herrn zu Wippach und Paumb Khierhensthurn(!), erbschenkhen der fürstlichen graffschafft Görz, pfarrern zu St. Ruepreht)* v zvezi s konjem, ki ga je vzel Matiji Gričarju *(Gritscher)* in dal svojemu vikarju.
Prim. predhodno in naslednjo številko ter Steklaso, str. 101.

f. 34/3, 13 **1696** V/9 Ljubljana. Pismo o zaključku pravde *(Endtbrechbrief)*, s katerim kranjski glavar Janez Anton Jožef, vojvoda Kromauski *(zu Cromau)* in knez Eggenberški, pokneženi grof Gradiščanski in grof v Postojni itd., kot kranjski deželni glavar zaključuje proces med Rajmundom Lanthierijem in baronom Francem Engelbertom Čečkerjem *(Zetschkher)* zaradi odvzetega konja, ki ga je le-ta kupil od Matije Gričarja *(Gritscher)*; Lanthieri mu ga mora vrniti ali mu zanj izplačati 20 in tri četrt kron odškodnine. ⟨Pečat kranjskega deželnega glavarja.⟩
Prim. predhodni dve št. in Steklasa, str. 101.

f. 34/3, 14 **1696** VI/13 Brežice regest št. 423

f. 34/3, 15 **1696** XI/12 Novo mesto. Proštovo pismo cesarju o opravljenih molitvah za pokojno špansko kraljico.

f. 34/3, 16 **1697** III/8 Ljubljana. Pismo Janeza Matije Kazimirja novomeškemu proštu grofu Frideriku Hieronimu Lanthieriju *(Lantheri)* zaradi vinskega soda, velikega 14 ali 15 veder, ki mu ga je bil obljubil kranjski deželni tajnik Johan Danijel Erberg.

f. 34/3, 17 **1697** IV/26 Ljubljana. Potrdilo, da so Dißlerjevi ⟨duhovnika Janez in Jurij ter sestra Neža⟩ plačali davek. Iz pripisa na hrbtni strani je razvidno, da je šlo za davek od Dißlerjevega beneficija.

f. 34/3, 18 **1698** IV/14 Videm regest št. 424

f. 34/3, 19 **1699** VIII/5 Pismo Jakoba Benka *(Wenkho)* solicitatorju ⟨pravnemu zastopniku⟩ Hansu Jožefu Mugerlu v pravdi proti Francu Albrehtu Pelzhoferju *(Pelzhoffer)* zaradi nasilja. S pečatom v rdečem vosku.

f. 34/3, 20 **1699** VIII/8 Tri pisma Martina Schwagerja *(Schwager/Schwäger)*, župnika v Mirni Peči, in ključarja cerkve sv. Primoža in Felicijana v Gorenjem Karteljevem Volfu Martinu Jakušu *(Jakhusch)*, upravniku gospostva Hmeljnik, zaradi mežnarjevega sina Mihaela Škrjanca *(Skerianz)*, ki ga je dal hmeljniški valpet *(ambtman)* odpeljati v Hmeljnik in ga tam zapreti. ⟨Prepis.⟩

f. 34/3, 21 **1699** XI/1 Pismo Jakoba Benka *(Wenkha)* solicitatorju Hansu Jožefu Mugerlu o ravnanju barona Pelzhoferja *(Pelzhoffer)* proti Jenžetu Matochu oz. Grudnu. S pečatom v rdečem vosku. Prim. naslednjo št.

f. 34/3, 22 **1699–1700** Trije spisi v sporu med baronom Francem Albrehtom Pelzhoferjem *(Pelzhauer)*, Zierheimbovim skrbnikom *(gerhab)* in zakupnim posestnikom Hmeljnika, ter novomeškim proštom Ferdinandom Rajmundom grofom Lanthierijem. ⟨Prim. predhodno št.⟩

⟨1⟩ **1699** IX/17 Baron Pelzhofer se pritoži pri proštu grofu Lanthieriju, da je kapiteljski podložnik Anže Matoch oz. Gruden julija meseca pretepel hmeljniškega podložnika "kobaitherja" Anžeta Venca. Koncept proštovega odgovora na istem spisu.

⟨2⟩ **1699** X/17 Kranjski deželni upravnik baron Janez Karel Valvasor *(Valluaßor)* sporoča proštu Lanthieriju o gornji pritožbi in o tem, da zahteva Pelzhofer 200 gld. odškodnine. ⟨Z vtisnjenim pečatom.⟩

⟨3⟩ **1700** I/23 Baron Franc Albreht Pelzhofer *(Pelzhauer)*, posestnik dvora Paha, izjavlja, da je: podložnik prošta Rajmunda Lanthieria ribič Anže Matoch ali Gruden, ki stanuje v Grobljah *(zu Grublach)*, oktobra **1698** res vzel njegovemu služabniku *(Iakhay)* Matjažu v vodi Krki blizu Pahe *(Pakha)* nastavljene košare za rake *(khräps kherpp)*, julija naslednje leto pa še Jakobu Bučeli *(Wuzella)*, tokrat kar sedem košar, vendar jima Pelzhofer sam tega ni ukazal. Zgodilo se je brez njegove vednosti, saj ima tam pravico ribolova izključno prošt in mu je on noče kratiti. Izjavo podkrepi s svojim podpisom in pečatom v rdečem vosku. Stara sign. N N° 43.

f. 34/3, 23 **1699–1708** Spisi ⟨26 kosov⟩ v sporu med Volfom Ferdinandom Mordaxom in novomeškim proštom grofom Rajmundom Ferdinandom Lanthierijem *(Lantheri)*. Mordax je dal aprila **1699** porušiti mesnico, ki jo je s proštovim dovoljenjem in z ustrezno dajatvijo postavil Gregor Hrovat *(Hrauath)* pod spodnjimi mestnimi vrati na ozemlju, ki pripada proštiji, in je blizu znamenja *(negst bey dem bildt oder kreitz)*; omenjene so tudi druge mesnice v Novem mestu; dodan je seznam proštovih prič ⟨5⟩. Deželni glavar Janez Anton Jožef Eggenberg ustanovi preiskovalno komisijo, katere člana sta Karel Bernardin grof Lichtenberg in Franc Albreht von Seethall oz. njegov namestnik Volf Konrad Breckherfeld ⟨9⟩. Pola z vprašanji Mordaxu ⟨10⟩. Potrdilo zapriseženega mestnega pisarja Volfa Friderika Blande, da mu je prošt za stroške procesa izplačal 22 gld. 35 krc. ⟨14⟩. Potrdilo Franca Pelzhauerja, da je dobil od prošta za komisijsko takso v procesu 20 gld. 46 krc. ⟨15⟩.

f. 34/3, 24 **1701–1704** Spisi ⟨17 kosov⟩ v sporu med Kristino Eleonoro Peršin *(Perschin)* in novomeškim proštom grofom Rajmundom Ferdinandom Lanthierijem. Proštu je Peršinova posodila 1.000 gld. deželne veljave in **1701** IV/24 izdala o tem zadolžnico.

f. 34/3, 25 **1702** IV/21 regest št. 427 (testament)

f. 34/3, 26 **1702** V/9 Zapuščinski inventar po pokojnem župniku Martinu Joštu, čigar univerzalni dedič je Gašper Jošt. Pečatila baron Janez Skubar, mestni župnik v Radgoni, in Maks Kreiner, župnik nemškega viteškega reda v Veliki Nedelji.

f. 34/3, 27 **1702** VII/3 Zapisnik o vizitaciji župnije Mokronog, specificiran po podružnicah. Dodane so pritožbe proti vikarju. Podpisana sta župnik Janez Počervina in kaplan Lubi. Stara sign. Q N° 3.

f. 34/3, 28 **1702** IX/26 Novo mesto regest št. 429
f. 34/3, 29 **1705** I/21 Ljubljana regest št. 430

f. 34/3, 30 **1705** V/13 [Gradec.] Notranjeavstrijska vlada sporoča novomeškemu proštu o smrti cesarja Leopolda I.

f. 34/3, 31 **1705** VII/11 Gradec. Cesarsko opozorilo proštu, naj pošlje seznam maš in molitev, ki so se opravile 6. maja, to je na spominski dan smrti

cesarja Leopolda I. Priložen odgovor dekana Janeza Avguština Ivankoviča, da je dal za pokojnim cesarjem Leopoldom opraviti tridnevne molitve in brati 120 maš.

f. 34/3, 32 **1705** VIII/12 Gradec. Cesarski dopis proštu Rajmundu Ferdinandu grofu Lanthieriju z naročilom, naj da brati šest maš za padlimi vojaki *(in castris et acie verstorbenen)*, ki so umrli "pro patria, clero et populo", in za nadaljnji uspeh pravičnega orožja.

f. 34/3, 33 **1705** IX/14 Gradec. Cesar sporoča novomeškemu dekanu Janezu Avguštinu Ivankoviču, da je dobil njegovo sporočilo o opravljenih 120 mašah, da pa naj poslej taka sporočila pošilja le notranjeavstrijski vladi in dvorni komori.

f. 34/3, 34 **1705** X/12 Pobotnica Martina Znanca *(Snanz)*, s katero potrjuje, da mu je dal neki Hrovat *(Heruath)* kot del, ki mu pripada od Matije Rajnuše *(Reinuscha)*, 14 gld. ⟨Vzrok neznan.⟩ Podpisana Janez in Martin Znanc.

f. 34/3, 35 **1706** VI/12 Gradec. Cesarski odlok, naj se iz več razlogov, posebej pa za zmago nad Francozi pri Barceloni, izkaže javna zahvala Bogu *(Te Deum)*.

f. 34/3, 36 **1706** VII/14 Gradec. Cesarsko opozorilo proštu, naj skrbi za odpravo raznih razvad v skladu z novimi zakoni, na katere naj opozori tudi ostalo duhovščino, ter pošlje o tem poročilo vladi.

f. 34/3, 37 **1706** VIII/6 Gradec. Cesarski odlok, naj se s prižnice oznani pobiranje mesnega krajcarja oziroma tobačne naklade.

f. 34/3, 38 **1707** VII/2 Novo mesto. Dekret prošta Rajmunda Ferdinanda Lanthierija, da morajo cehi *(zunfften)* ob pokopu svojih članov plačati cerkvi sv. Nikolaja po 1. gld. za uporabo mrliškega prta, svetilk itd., čeprav uporabljajo svoje, da ne bi bili cerkev in bratovščina Rešnjega Telesa zaradi tega oškodovani. ⟨Original s proštovim podpisom.⟩

f. 34/3, 39 **1707–1761** Devet dokumentov ⟨prim. še v f. 11, št. 11, v f. 24/D, št. 1, f. 34/3, št. 165 in regest št. 453⟩ v zvezi s kanonikom Tomažem Blečićem *(Plecich/Blecich)*, in sicer:

f. 34/3, 39/1 **1707** XI/3 Proštija Novo mesto. Potrdilo ⟨kapiteljskega⟩ oskrbnika Janeza Jurija Howikherja, da mu je dal Tomaž Blečić od škofa⟨!⟩ določeno plačo v višini 10 gld. nemške veljave.

f. 34/3, 39/2 **1725** IX/10 Spričevalo, izdano Tomažu Bonaventuri Blečiću, da je končal dveletni študij *artium liberalium* na graški univerzi. ⟨Eno redkih originalnih spričeval jezuitske šole!⟩

f. 34/3, 39/3 **1725** X/18 Veprinac. Krstni list za Tomaža Blečića, rojenega 1/II **1703**.

f. 34/3, 39/4 **1726** IV/20 Pičen, škofijska palača. Potrdilo pičenskega škofa, novomeškega prošta in dolenjskega arhidiakona *(per Carnioliam Inferiorem ac Marchiam Sclauonicam)* Marottija, da je podelil tonzuro Tomažu Blečiću iz Veprinca.

f. 34/3, 39/5 **1728** II/27 Senj. Potrdilo, da je moruškosenjski škof Nikolaj Pohmajević posvetil Tomaža Blečića v diakona.

f. 34/3, 39/6 **1729** IV/16 Senj. Potrdilo, da je moruškosenjski škof Nikolaj Pohmajević posvetil Tomaža Blečića v duhovnika.

f. 34/3, 39/7 **1734** XII/7 zunaj Novega mesta regest št. 453

f. 34/3, 39/8 **1757** II/9 Potrdilo Mihaela Miheliča, župnika v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩, da je prejel Blečićevo zapuščino po inventarju. Z župnikovim podpisom in pečatom v rdečem vosku.

f. 34/3, 39/9 **1761** XII/1 Veprinac. Veprinški kapitelj potrjuje, da je pokojni kanonik Tomaž Blečić zapustil 100 dukatov po 6 lir za mašno ustanovo 15 maš na leto. Original s pečati in podpisi štirih veprinških kanonikov: Janez Jačić, župnik in kanonik, ter kanoniki Janez Đačić *(Giacich)*, Anton Kora *(Cora)*, Nikola Tomičić. ⟨Spremno pismo k potrdilu glej v f. 11, št. 11.⟩

f. 34/3, 40 ⟨1⟩ **1708** VII/21 Inventar premičnin bolnega župnika iz Vavte vasi Jerneja Semeniča *(Schemenitz)*, ki jih Jurij Semenič v bratovem imenu poklanja župniji. Podpisali in pečatili priči *(erbettener fertiger)*: Janez Franc Wolff in Janez Mihael.

⟨2⟩ **1709** VII/4 Jernej Semenič *(Semeniz/Semenitsch/Schemenitsch)* izjavlja, da inventar svojih premičnin poklanja župniji Vavta vas. Podpisani: Semenič in priči Adam Lubi, kanonik in krajevni vikar, ter Mihael Kastelec *(Castellez)*, kanonik in beneficiat sv. Barbare.

f. 34/3, 41 **1709** I/21 regest št. 432

f. 34/3, 42 **1709** II/24 Šmihel. Krstni list za Jakoba Janeza Znanca *(Snanz)*, rojenega v Gotni vasi 28. junija **1685**.

f. 34/3, 43 **1709** III/5 Mirna Peč. Seznam dolžnikov in njihovih dolgov posameznim podružnicam od leta **1706** dalje.

f. 34/3, 44 **1709** III/11 Gorica. Pismo Gregorja Antona Lanthierija, v katerem odgovarja neznanemu naslovniku, da zaradi pomanjkanja informacij ne more pomagati Jerneju Semeniču, ki ga prosi za podporo 100 gld., ob vrnitvi v Vipavo pa se bo pozanimal in ustrezno ukrepal.

f. 34/3, 45 **1709** IV/11 Ljubljana. Pismo Jakoba Schellenburga Jakobu Benku *(Wenkho)*, članu notranjega mestnega sveta in kapiteljskemu oskrbniku. Omenja denarna sredstva za solicitatorja ⟨pravnega zastopnika⟩.

f. 34/3, 46 **1710** VII/28 Gradec. Dvorni odlok, naj se zaradi osvojitve trdnjave "Donaii" zapoje "Te Deum", naj se zvoni in trikrat izstreli salva, in to "des gross- vnd khleinen geschüzes".

f. 34/3, 47 **1710** XI/6 Ljubljana. Pismo kranjskega deželnega upravitelja in upravnika Volfa Vajkarda grofa Gallenberga novomeškemu proštu grofu Rajmundu Ferdinandu Lanthieriju z naročilom, naj se s "Te Deum", z zvonovi in s trojno salvo zahvali Bogu za osvojitev trdnjave Béthune na Artoiskem *(Arthesien)* in za zmago v Kataloniji.

f. 34/3, 48 **1711** IV/22 Gradec. Vladno sporočilo novomeškemu proštu, da je umrl cesar Jožef I.

f. 34/3, 49 **1711** X/25 Gradec. Vladno sporočilo novomeškemu proštu o izvolitvi novega cesarja Karla in o njegovi vrnitvi ter naročilo, naj se v proslavo tega dogodka zapoje *Te Deum*.

f. 34/3, 50 **1711** XII/29 regest št. 433 (testament)

f. 34/3, 51 **1711–1713** Pet pisem A[ndreja] D[anijela] von Wallenegkha iz Škovca *(Schkauiz)* stricu *(vetter)* dekanu Janezu Avguštinu Ivankoviču. Pisma so zelo gostobesedna, v vsakem ga prosi za denar.

f. 34/3, 52 **1711–1714** Štiri potrdila Marije Elizabete von Galleneg *(Gallenegin)*, da ji je dekan Janez Avguštin Ivankovič dal denarno pomoč v stiski. S podpisom in pečatom prejemnice.

f. 34/3, 53 **1712** I/18 Gradec. Vladno sporočilo, da je bil v Frankfurtu 22. decembra kronan cesar Karel VI., in ukaz, da se zapoje *Te Deum*.

f. 34/3, 54 **1712** V/7 Gradec. Vladno sporočilo duhovščini, da zaradi možnih nemirov ne bo napovedanega sestanka o pravilni razdelitvi davkov na briksenško-freisinških posestvih v Škofji Loki, Radovljici in na Bledu.

f. 34/3, 55 **1713** I/24 Gradec. Vladno potrdilo o prejemu specifikacije duhovnih ustanov na Kranjskem.

f. 34/3, 56 po **1713** Informacija barona Janeza Sigfrida *(Seifrid)* Mordaxa o tem, kako je pravno korektno postal dekan, potem ko je resigniral prejšnji dekan Ivankovič.

f. 34/3, 57 ok. **1715–1740** Duhovnik Mihael Adamčić pojasnjuje proštu Marottiju, zakaj ni odpustil sorodnice ⟨gospodinje⟩, kakor mu je bilo ukazano.

f. 34/3, 58 ok. **1715–1740** Martin Deret, bivši protestant iz Kastva, prosi z ženo in tremi otroki Marottija za denarno pomoč.

f. 34/3, 59 ok. **1715–1740** Pismo Jožefa Banka *(Bancho)* proštu Marottiju glede oklicev za poroko Ane Barbare Langer in Franca Ks. Sallocherja.

f. 34/3, 60 ok. **1715–1740** Tomaž Merjasec, novomeški meščan in ključavničar, se pritožuje Marottiju, da ga je kanonik Jurij Jurač *(Jurasch)* vpričo žene nagovoril, kdaj da mu bo vrnil ukradeno "kramo". Prosi ga, naj posreduje, da bo dobil zadoščenje.

f. 34/3, 61 **1715–1740** Vincenc Štiglic *(Stigliz)* sporoča proštu Marottiju, da se je njegova žena Uršula, roj. Smola *(Smolla)*, po tastovi smrti vrnila k svoji materi, ki je zdaj ne pusti domov. Prosi ga za posredovanje, da se žena spet vrne k njemu.

f. 34/3, 62 **1716** III/1 Marottijevo obvestilo o prvi generalni vizitaciji njegovega arhidiakonata ⟨kasneje popravljeno v "svoje škofije"⟩, odkar je postal škof. ⟨Original z Marottijevim podpisom in pečatom; na hrbtni strani podpisi obveščenih župnikov.⟩

f. 34/3, 63 **1716** III/23 Andrej Svetec se v pismu Marottiju pritožuje, ker zahteva mirnopeški župnik Godec na račun njegove posesti *(auf mein innhabendt)* od njega prispevek za popravilo mostu preko Temenice.

f. 34/3, 64 **1716** V/13 Novomeški prošt in pičenski škof Marotti najavlja zahvalno slovesnost v kapiteljski cerkvi ob rojstvu nadvojvode Leopolda.

f. 34/3, 65 **1716** VII/11 Duhovnik Danijel Jožef Derganšek *(Derganshigk)* vloži pri Marottiju tožbo proti Štefanu Draču *(Drazh)*, vikarju iz Vavte vasi, češ da podeljuje zakramente na njegovem ozemlju. ⟨Navedeni datum je datum citacije.⟩

f. 34/3, 66 **1716** X/15 regest št. 435
f. 34/3, 67 **1717** II/17 Novo mesto regest št. 436

f. 34/3, 68 **1718/19** Štirje dopisi v zvezi z ženitno pogodbo Frančiška Ignacija Florerja in neveste Barbare Ane Longerin, ki je na ženinovo jezo vztrajno zavračala, da bi sklenili pogodbo brez navzočnosti prošta.

f. 34/3, 69 **1719** VI/20 Poljane regest št. 437
f. 34/3, 70 **1719** IX/29 Rim regest št. 438

31. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 34/3, 71–162

f. 34/3, 71 **1720** VII/17 Zapisnik primera podložnika Bukovca: Župnijski podložnik Martin Bukovac *(Wukouaz)* iz župnije Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩ se je pritožil proštu, da ga je kaplan Marko Zeiser ranil v obraz. Ranocelnik je ugotovil zlom nosne kosti, prošt Marotti pa je obsodil kaplana na "suspensio a divinis", dokler ne bo zadostil tožniku, in na denarno kazen 12 gld.

f. 34/3, 72 **1720** X/21 Pogance regest št. 439
f. 34/3, 73 **1721** III/11 Novo mesto regest št. 440

f. 34/3, 74 1721 XI/29 Ljubljana. Prijateljski dogovor *(amicabilis conventio)* med Janezom Markom Gregoričem, župnikom na Jesenicah *(in Assling)*, in njegovim nečakom Frančiškom Karlom Polcem *(Polz)*, ki bo župnika nadomestoval. Gregoriču bo ostal le naslov župnika, dokler mu škof ne dovoli, da resignira. Zato bo Polc skrbel za njegovo prehrano in mu prepustil sobo, v kateri živi, medtem ko bo za svojo obleko skrbel župnik sam. ⟨Ljubljanski škof Viljem Lesljie⟩ ta dogovor sprejema in potrjuje. ⟨Original z vtisnjenim škofovim in župnikovim pečatom.⟩

f. 34/3, 75 **1721** XII/18 Novo mesto regest št. 442

f. 34/3, 76 **1722** III/2 Notarska izjava, da je 27-letni ranocelnik Ferdinand Piff s Tirolskega, ki je odslužil vojsko in se želi poročiti z Marijo Ano de Fraidon, samski. Podpisane priče: Franc Ferdinand Pirz, Jožef Moravčar *(Morotscher)*, Jožef Anton Buttala in škofijski kancler Marko Anton Pollensich. Stara sign. R N° 2.

f. 34/3, 77 **1723** VII/11 Ponikva *(Poniculis ad sanctum Martinum)*. Krstni list za Jožefa Dimnika, roj. 8. marca **1694** v župniji Ponikva. ⟨Original s podpisom in pečatom župnika Blaža Jurešiča *(Jureshitsch)*.⟩

f. 34/3, 78 po **1724** Baronica Marija Terezija Jauh *(Jaukhin)*, roj. Conti *(Contin)*, prosi prošta Marottija, naj jo oprosti plačila takse za zakonsko razvezo.

f. 34/3, 79 **1724–1768** Spisi v zvezi z beneficijem Naše ljube Gospe in sv. Katarine v Lescah ⟨43 kosov⟩: računi in pobotnice, osebna pisma, dvorni dopisi in prepisi odgovorov, načrt prodaje kaplanije, načrt prodaje beneficija, komisijski zapisnik, vizitacijsko pismo ljubljanskega škofa.

f. 34/3, 80 **1725** I/5 Potrdilo Janeza Kh...⟨?⟩, da mu je Danijel Pogosch von Schidtfelt za leto dni posodil 100 gld. deželne veljave, ki so last cerkve sv. Jurija. ⟨Original s pečatom in (neberljivim) podpisom.⟩

f. 34/3, 81 **1725** VIII/9 Novo mesto regest št. 446

f. 34/3, 82 17. stol. Notica o zapisku nekega komisijskega poročila.

f. 34/3, 83 **1726** XII/19 Pičen. Priporočilno pismo za potovanje novomeškega župnika in kanonika Janeza Kr. Mattega v Rim. ⟨Original z lepim proštovim vtisnjenim pečatom in podpisom.⟩

f. 34/3, 84 **1727** II/24 Mačkovec. Pismo Andreja Baltazarja Eppenkhorna, v katerem sporoča, da ni imel glavnega urbarja, da bi lahko v njem našel urad Studenčica *(Studentschitsch)* in imenje, ki je leta **1556** pripadalo Juriju Andreju Kacijanarju. Meni, da bi moral biti ta urbar v Radovljici pri gospodih Hizingih. ⟨V zvezi z beneficijem blažene Device Marije v Lescah; prim. f. 34/1 št. 57.⟩

f. 34/3, 85 **1728** XII/10 Inventar Matije Huma *(Chum)* iz župnije Šmihel. Sestavil upravitelj Giorgio Stavagnia v njegovi hiši.

f. 34/3, 86 **1729** III/17 Ljubljana. Kranjski deželni glavar Volf Vajkard grof Gallenberg poziva na sodišče *(litere compulsoriae)* sosesko Gabrje in Volfa Sigmunda von Dienersperga, lastnika Vrhovega, v zvezi z njegovim napadom na podložnika Marka Wesekha v juliju **1725**. ⟨Na koncu obširen seznam z imeni prič.⟩

f. 34/3, 87 **1729** IV/9 Coburg regest št. 448
f. 34/3, 88 **1730** IV/25 Krka regest št. 449
f. 34/3, 89 **1731** maja Polšnik regest št. 450

f. 34/3, 90 **1731** VIII/23 Ljubljana. Razsodba po zaslišanju Jakoba Uzmana in Gregorja Skedla *(Skhedl)*. Le-ta je 16. nov. **1720** na cesti napadel Uzmana, zato mu mora zdaj izplačati 30 gld. nemške veljave, kot se je glasila že razsodba na prvi instanci 16. nov. **1727**.

f. 34/3, 91 **1732** XI/13 Inventar Janeza Gornika *(Gornig)*, pokojnega kapiteljskega podložnika iz vasi "Verh". Prepis upravnika Petra De Secolija.

f. 34/3, 92 **1733** XII/12 Rim. Apostolski skriptor Jožef Cosimo piše ⟨proštu⟩, da mu je frančiškanski provincial Sigmund Skerpin povedal, kakšne želje ima. Pravi, da je v različnih obdobjih posredoval pri več papežih v korist kapitlja. Dalje sporoča visoko ceno zaželenih knjig, vsaka od njih stane tri "julije".

f. 34/3, 93 **1734** VI/8 Ljubljana. Pismo deželnega upravnika Antona Jožefa Turjaškega novomeškemu proštu glede inventarja vakantne župnije "zu Hartberg".

f. 34/3, 94 **1734** X/9 Rim. Pismo apostolskega skriptorja Jožefa Cosima ljubljanskemu proštu Erbergu v Ljubljano o raznih izdatkih. ⟨S pečatom v rdečem vosku.⟩

f. 34/3, 95 **1734** X/20 Mokronog regest št. 452

f. 34/3, 96 **1735** IX/13 Proštija Novo mesto. Poravnalno oziroma prejemno pismo, s katerim prošt Marotti potrjuje, da je Andrej Pleskovič *(Pleßkhouitsch)* izplačal kupnino za domec v Šmarjeti. ⟨Prepis.⟩

f. 34/3, 97 **1736** IV/30 Ljubljana regest št. 455

f. 34/3, 98 **1736** XI/13 Novo mesto. Uradno obvestilo dr. med. Janezu Kr. Urbančiču *(Urbantschitsch)* kot predstojniku ⟨sindiku⟩ cerkve sv. Antona v Novem mestu o načrtovani dvorni komisijski vizitaciji "cesarske deželnoknežje proštije" v Novem mestu.

f. 34/3, 99 **1736–1737** Dve pismi F. Čadeža *(Tschädesch)* iz Ljubljane v zvezi s štirimi Steinerjevimi kmetijami "zu Pründel", ki jih namerava prodati.

f. 34/3, 100 **1739** II/23 Novo mesto. Po smrti Janeza Ludvika Urbančiča prosi Janez Jožef Novak za predstojništvo nad podružno cerkvico sv. Antona in kapelo sv. Florijana v Novem mestu. V pripisu je kritika nekdanjega cerkvenega predstojnika Benka in prepis dveh pobotnic, ki ju je podpisal Janez Ludvik Urbančič, cerkveni ključar *(syndicus)* pri sv. Antonu. Pobotnici sta izstavljeni za delno plačilo primščine od dveh cerkvenih kmetij oz. njiv v Bršljinu na ime Anže oz. Jenže Jaklič
⟨1⟩ **1736** VII/12 za 20 gld. deželne veljave.
⟨2⟩ **1738** III/2 za 30 gld. deželne veljave.

f. 34/3, 101 **1741** VIII/9 regest št. 463

f. 34/3, 102 **1741** IX/20 Ljubljana. Janez Jakob Schilling, nižji izterjevalec davkov *(substitutus subcollector)*, potrjuje beneficiatu "in Paischardt", da je plačal fortifikacijski davek za Temišvar.

f. 34/3, 103 **1741** X/19 Novo mesto regest št. 465

f. 34/3, 104 **1743** II/16 Potrdilo Janeza Sigmunda Breckerfelda o zidanici, ki jo ima v Zagradu *(Sagrad)* Gregor "Hornig" oz. Jakula iz Dolenje vasi.

f. 34/3, 105 **1744** Sedem spisov v zvezi z zapuščino pokojnega duhovnika Antona Divjaka *(Dibiagk)*, po rodu iz Novega mesta.
⟨1⟩ **1744** IX/22 Novo mesto regest št. 467 (testament⟩

⟨2–4⟩ Trije popisi inventarja, dva prepisa in original, in sicer s podpisi Vincenca Mlakarja, dekana, Luke Bernardina Werdnika, notarja, in Ludvika Tomavčarja *(Tomäutschger)*, oskrbnika.
⟨5⟩ Izjava izvršilca oporoke Janeza Avseca.
⟨6⟩ Listič ⟨recto⟩ s potrdilom o prejetem žitu: Jenže Sallocher iz Potov Vrha, Jenže Simonič iz Dobrave in Miha Bobič *(Wobitsch)* iz Gomile; ⟨verso⟩ z napisom "župnija Schwedler v scepusienski grofiji, župnik, Anton Alliantschitsch"; Blaž Vidič, kaplan v Mirni Peči.

f. 34/3, 106 **1745** 27/IV Gradec. Dvor posreduje pri novomeškem proštu, ker je zavrnil prezentacijo duhovnika Janeza Kunčiča *(Kuntitscha)* na boštanjski beneficij, kar je prišlo celo do dunajske nunciature. ⟨Original in prepis.⟩

f. 34/3, 107 **1745** X/13 Dunaj. Spremno pismo kardinala Paulukusa novomeškemu proštu kot arhidiakonu k predpisom o praznovanju nove maše. ⟨Predpisi manjkajo.⟩

f. 34/3, 108 **1746** Šest spisov ⟨pisem⟩ v sporu z grofom Jožefom Viljemom Barbom Wachsensteinom, imetnikom imenja Jamskih, zaradi ribolova v Krki. ⟨S pečatom Barbov v rdečem vosku.⟩

f. 34/3, 109 **1748** april⟨?⟩ 24 regest št. 472

f. 34/3, 110 **1748** XI/21 Pismo revizorja Jožefa Karla Tibaldija kostanjeviškemu opatu s sporočilom, da je dolenjski stotnik baron ab Erberg zasedel ne le zgornji, ampak tudi spodnji, se pravi opatov del klevevškega gradu. Kolacioniran ⟨soočen z originalom⟩ prepis s pečatom in podpisom patra Alana, kamerarija.

f. 34/3, 111 **1749** VI/16 Inventar beneficiatske hiše sv. Barbare v Novem mestu. Podpisana: beneficiat Avguštin Kastelec *(Castellez)* in namestnik *(substitutus)* kanonik Andrej Pavličič *(Paulizhizh)*. Pripis na hrbtu: Original poseduje kanonik Anton de Schwarzhoffen.

f. 34/3, 112 **1749** XII/15 Okrožnica prošta Erberga o praznovanju svetega leta s podpisi župnikov vseh inkorporiranih župnij, ki so jo dobili v branje. ⟨Original s tiskano glavo in Erbergovim pečatom in podpisom.⟩

f. 34/3, 113 **1749–1757** Devet spisov (pisma, pobotnice, zapiski) iz zapuščine Jožefa Vidmajerja *(Vidmar/Vidmayr)*, župnika v Mokronogu.
⟨1⟩ **1749** VII/8 Prošt Erberg (z lastnoročnim podpisom in pečatom) prosi župnika Vidmajerja za posojilo 300 gld., in sicer zaradi stiske nekega prijatelja, ki mu je posodil ves svoj denar, a ni zadostovalo. Zadeva naj ostane v tajnosti. Pripis župnika: 200 gld., posojenih od denarja bratovščine Žalostne Matere božje, 100 gld. pa od župnijskega imetja.
⟨2⟩ **1750** Ponovno proštovo pismo in spet 200 gld. posojila.
⟨3⟩ **1751** V/16 Vidmajerjevo pismo proštu, naj mu vrne denar, ker najbrž ne bo več dolgo živel, pa mora urediti svoje račune. S pečatom in podpisom.
⟨4⟩ **1751** V/19 Vidmajer ponovno piše proštu za vračilo. S pečatom in podpisom.

⟨5⟩ po **1751** Vidmajerjev naslednik Anton Lukman, župnik v Mokronogu, prosi novomeškega prošta za pojasnilo glede župnijskih dohodkov. Stara sign. Q/21.
⟨6⟩ **1752** Obračun dobav nekega suknarja od leta **1742** dalje. Podpisan Leonard Screm.
⟨7⟩ **1753** II/24 Scremova pobotnica za poravnane dolgove pokojnega župnika Vidmajerja.
⟨8⟩ **1753** II/29 Matscherolhoff. Potrdilo Antona Vidmajerja, da je prejel bratovo volilo. S pečatom in podpisom.
⟨9⟩ **1757** XII/29 Potrdilo Janeza Vidmajerja, da je svojemu bratu Jožefu nekoč poklonil 5 gld. nemške veljave. S pečatom in podpisom. Stara sign. za vsa tri pisma Q/23.
Prim. Steklasa, str. 115.

f. 34/3, 114 **1753**/54 Trije spisi iz procesa Janeza Ernesta Paradaiserja, imetnika imenja Grm, proti kapitlju, ker so avgusta **1750** njegovemu podložniku županu Anžetu Godcu v vasi Grünzberg, vulgo "Dollo verh" (3, točka 4) s silo vzeli pšenico iz hiše.
⟨1⟩ [s. d.] Pismo oskrbnika imenja Grm deželnemu glavarju s prošnjo, naj povabi kapiteljskega oskrbnika Filipa Jakoba Kunza kot pričo na zaslišanje.
⟨2⟩ **1753** I/29 Spremno pismo deželnega glavarja Antona Jožefa grofa Turjaškega (s podpisom in pečatom) kapiteljskemu oskrbniku Kunzu, ko mu pošilja povabilo na zaslišanje skupaj s točkami zaslišanja.
⟨3⟩ [s. d.] Vprašalna pola z 21 točkami za zaslišanje kapiteljskega oskrbnika Filipa Jakoba Kunza.

f. 34/3, 115. ok. **1776** Seznam bratovščin v Novem mestu in okolici za plačilo ⟨verjetno⟩ fortifikacijskega davka. ⟨Prim. št. 168 za leto 1776.⟩

f. 34/3, 116/1 **1751** IX/27 Proštovo pismo Hanibalu in Ernestu Paradaiserju glede beneficija blažene Device Marije v Stopičah, ki ga je ustanovila njuna mati in potrdil njun oče Lovrenc, čeprav prošt listine o tem nima. Ima pa drugo, po kateri mora njuna družina skrbeti za razsvetljavo (glej regest št. 439); to jima prilaga in ju prosi, da izpolnijo svojo dolžnost. ⟨Obe pismi imata proštov podpis in isti datum.⟩

f. 34/3, 116/2 **1751** IX/25 Pismo prošta Erberga grofu Hanibalu Paradaiserju v Pogance, zavetniku šmihelske podružnice sv. Roka glede cerkvenega obračuna. Stara sign. A/89.

f. 34/3, 117 **1751** XII/26 Lanšprež regest št. 481 (testament)
f. 34/3, 118 **1752** V/6 Šmarje pri Jelšah regest št. 483 (testament)

f. 34/3, 119/1 **1752** III/26 Pismo komisarja Frančiška Antona Torte de Grienthalla o smrti župnika Hörnerja v Zibiki, ki je umrl brez testamenta. Opis inventarja in grozljivega *(fatale)* potovanja v Zibiko, vse poplavljeno itd... ⟨italijanski jezik⟩.

f. 34/3, 119/2 **1754** III/29 Šentjošt regest št. 485

f. 34/3, 120 **1754** IV/17 Grof Paradeiser se kot imetnik gospostva Pogance pritožuje (neimenovanemu) oskrbniku proštije, ker je septembra **1753** vzel vrečno desetino Juriju Lokavniču *(Lokauniz)* iz Hrušice in ga potem še ranil. Prizadejano škodo ocenjuje na 300 zlatih dukatov.

f. 34/3, 121 **1754** VII/16 Ljubljana. Koncept pisma (najbrž Mattegovega) nadškofu (Attemsu). Opravičuje se zaradi nastavitve župnijskih vikarjev, hkrati pa brani pravico prošta, da sam imenuje vikarja. Nadškofu priznava le pravico, da novega vikarja izpraša in potrdi.

f. 34/3, 122 **1754** X/10 Seznam dohodkov vikariata Kostanjevica s podpisom in pečatom vikarja Janez Kr. Venca.

f. 34/3, 123 **1754** XI/14 Seznam kapiteljskih župnij, župnišč in beneficijev, ki so oddali svoje fasije, s podpisom nekdanjega namestnika Dolenjskega okrožja Janeza Sigmunda Breckerfelda. (Dva prepisa.)

f. 34/3, 124 **1755** IV/11 regest št. 486 (prepis)

f. 34/3, 125 **1755** V/30 Ljubljana. Odlok c. kr. reprezentance in komore o imenovanju Nikolaja grofa Auersperga za vodjo inventarne komisije in za upravitelja kapitlja po smrti prošta Erberga.

f. 34/3, 126 **1755** VIII/13 Janez Kr. Zapf *(Zoff)*, doktor obojega prava, imetnik nekdanjega Schidtfeldovega imenja, piše deželnemu glavarju, naj kapitlju ukaže, da v roku osmih dni popravi odtok vode na cesti k Trški gori pri Pinterjevi njivi. (Prim. št. 140 v tem fasciklu.)

f. 34/3, 127 **1756** II/16 Ljubljana regest št. 489
f. 34/3, 128 **1756** V/10 Novo mesto regest št. 490

f. 34/3, 129 **1756** VII/4 Ljubljana. Stiški ⟨?⟩ brat Robert piše v imenu opata, ki ga muči kolika. Zahvaljuje se Janezu Avguštinu Ivankoviču in gospodu Breckerfeldu za pšenico *(triticum pro annona)* in se priporoča.

f. 34/3, 130 **1757** Novo mesto regest št. 498

f. 34/3, 131 **1757** II/1 Pojasnilo župnika v Poljanah Mihaela Miheliča *(Michelitsch)* glede zapuščine njegovega predhodnika Janeza Jurkoviča *(Jurkhouitsch)*, ki je vse zapustil župnijski cerkvi sv. Jožefa v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩. Stara sign. D[Poljane]/65.

f. 34/3, 132 **1757** II/7 Reverz Mihaela Miheliča *(Michellitsh)*, župnika v Poljanah, za Jurkovičev *(Jurchovich)* inventar, ki mu je bil izročen. (Brez podpisa.) Stara sign. D[Poljane/Polšnik]/64.

f. 34/3, 133 **1757** V/12 regest št. 492 (testament)
f. 34/3, 134 **1757** VI/25 Novo mesto regest št. 494
f. 34/3, 135 **1757** VII/11 Novo mesto regest št. 495

f. 34/3, 136 **1757** VII/30 Šmihel. Potrdilo župnika Petra De Secolija *(de Seculi)*, da spada cerkev sv. Vida na Ljubnem pod Šmihel; tam se hranijo tudi cerkveni računi za 160 let nazaj. (Izdano zaradi spora o lovskih pravicah z Lichtenbergi. ⟨Original.⟩)

f. 34/3, 137 **1757** VIII/8 Mirna Peč. Pobotnica za 20 kron, ki jih je Maruša Slak, žužemberška podložnica iz Jordankala *(Jurdan Kall)*, dobila po oporoki od pokojnega mirnopeškega župnika Janeza Martina Godca *(Gadez)*.

f. 34/3, 138 [pred **1787**] regest št. 566 (fragment testamenta)

f. 34/3, 139 **1758** I/31 Seznam zapuščine pokojnega Jenžeta Znanca *(Snänz)*, ki pripada njegovima dvema osirotelima otrokoma.

f. 34/3, 140 **1758** V/12 Pritožba dr. Janeza Kr. Zapfa *(Zoff)* deželnemu glavarju v Ljubljani proti novomeškemu kapitlju.
Že leta **1757** je bilo kapitlju naloženo, da popravi odtok vode na cesti k Trški gori pri Pinterjevi njivi; zdaj ga mora odpreti v roku treh dni in hkrati poravnati škodo na Zupetovi njivi. ⟨Prim. št. 126.⟩

f. 34/3, 141 **1758** VI/30 Golo ob Krki *(Gallhoff)*. Charta bianca ⟨zadolžnica⟩ barona Ignaca Kajetana Galla, s katero se obvezuje, da bo poravnal mokronoški cerkvi sv. Egidija dolg svojega očeta barona Hansa Adama Galla v višini 120 gld.

f. 34/3, 142 **1758** VII/13 Novomeška proštija. Jurij Jožef Fischer, pisar novomeškega urada, piše neimenovanemu doktorju ⟨prava?⟩ zaradi spora z Lichtenbergi kot imetniki gospostva Soteska v zvezi z lovsko pravico pri zierheimbski pristavi »na Lubnem«, ki spada v šmihelsko župnijo, medtem ko on trdi, da spada pod Vavto vas, ki je sicer res bila nekaj časa združena s Šmihelom. Zavzema se za kompromisno rešitev.
Iz pisma je razvidno, da se je peti sklon za Ljuben glasil pri/na Ljubnem, kakor pišem tudi jaz, čeprav danes povečini goovrijo na Ljubnu.

f. 34/3, 143 **1758** X/1 Ljubljana. Neki Jamnik *(Jamnigg)* piše kapitlju, da se je z mnogimi posvetoval o spornem področju lovskih pravic. Če pride grof Lichtenberg tja lovit, naj mu vzamejo puško. Hkrati sporoča, da bo prišel nadškof Attems v 14 dneh v Ljubljano.

f. 34/3, 144 ok. **1758** Dve izjavi zaslišanih prič o Zierheimbovi pristavi na Ljubnem iz procesa o lovskih pravicah.

f. 34/3, 145 **1759** Specifikacija računa za nova zvona, poslana leta **1751** šmihelskima podružnicama sv. Ane ⟨na Grabnu⟩ in sv. Vida ⟨na Ljubnem⟩. Podpisan Leonardo Giuseppe de Corona, livar.

f. 34/3, 146 **1759** VI/23 Ljubljana regest št. 504
f. 34/3, 147 **1759** XII/11 Hmeljnik regest št. 505

f. 34/3, 148 **1760** II/1 Poljane. Prošnja za denarni prispevek za nabirko 100 dukatov, ki jih je nepodpisani duhovnik dal iz svojega, da je od Turkov odkupil sina nekega brezbožnega kristjana, ki je pred letom dni pustil v Turčiji svojega lastnega sina z imenom Spitznagel *(nachmens Spiznagl)* kot jamstvo za blago, vredno 100 dukatov, ki ga ni mogel plačati.
Prim. duplikat v f. 12, št. 28.

f. 34/3, 149 **1760** IV/2 regest št. 506 (testament)

f. 34/3, 150 **1760** IV/23 Inventar proštijskega mlina v Vavti vasi. Podpisan Janez M. Schrey *(Schray)*. Na hrbtni strani pisarniški zapis ⟨nedatiran in kasneje prečrtan⟩ za kupno pismo iz časa prošta Attemsa za zemljišče pri mostu pri spodnjih mestnih vratih v Kandiji, ki meji na zemljišče Filipa Pečka *(Petschäkh)*, Ferdinanda Seyfrida in Franca Peska *(Pössikh)* pri kozolcu *(schupfen)* ter na metliško deželno cesto, pa tudi za košček zemlje za postavitev mesnice pri mestnem mostu pod studencem pri Krki. Oboje je kapitelj prodal Janezu Gregoriču, mesarju, in njegovi ženi Frančiški v večno kupno pravo *(zu ein ewigen und unwiderufflichen kauff)*.

f. 34/3, 151 **1760** IV/27 Novo mesto. *Magister artium* in apostolski protonotar, arhidiakon "per Carnioliam inferiorem et Marchiam Sclavonicam", dekan in župnik Anton Matteg zahteva od vseh beneficiatov novomeškega arhidiakonata, naj pošljejo reprezentanci v Ljubljano svoje fasije. ⟨Original z Mattegovim podpisom in pečatom *(AMADPR = Antonius Matteg, Archidiaconus, Decanus & Parochus Rudolphswertensis)*. Pod njim podpis notarja Antona Lauscherja *(substitutus officii notarius)*. Na hrbtni strani podpisi obveščenih župnikov.⟩

f. 34/3, 152 **1760** VII/3 Loka⟨?⟩ pri Šmihelu *(Lok[a?] beÿ S. Michl)*. Dokument o prevzemu zapuščine po pokojni tašči Mariji Ani Tratnik, ki je umrla 20. aprila **1760**. Podpisani prevzemnik Franc Nikolaj Steinhoffen piše, da se je njegova svakinja Elizabeta Jugovic, roj. Tratnik, s tem strinjala, Marija Ana Žerovšek *(Tscherouscheggin)*, roj. Jäger, pa bi morala prejeti le še 50 gld., zato je menila, da inventura ni potrebna. S plačilom takse 8 gld. nemške veljave je Nikolaj od kapiteljskega oskrbnika Janeza Mihaela Schrama dobil ključe za inventuro zapuščine. ⟨Original, precej poškodovan, s pečatom v rdečem vosku.⟩

f. 34/3, 153 [okoli **1750**] regest št. 479

f. 34/3, 154 ok. **1764** Seznam denarnih sredstev za semenišče, ki jih je kapitelj poslal v Gorico v času **1760–1763**. Prvo leto, se pravi **1757**, semenišče ni dobilo nič, ker je bil z ostankom 100 ogrskih zlatnikov izplačan pokojni upravnik Breckerfeld *(de Precherfeld)*. Leta **1758** je dobilo semenišče 330 gld., leta **1759** mu je poslal upravnik kanonik Puchel 200 gld., leta **1760–1762** pa upravnik *(ferboltart)* Mihael Schran 1.611 gld. in leta **1736** še 430 gld., kar je skupaj 2.571 gld. Pripis: Prelat je plačal za dunajsko pošiljko oz. cesarsko prezentacijo 800 gld., v Ljubljani pa 200 gld.; ko je sprejel proštijo v posest, je dal pokojnemu komisarju baronu Reigersfeldu *(de Rogesfeld)* običajni honorar 100 ogrskih goldinarjev, tajniku Hendlu 50 gld. in še razna darila komisarjevi služinčadi.

f. 34/3, 155 **1761** I/5 ⟨Dolenjske⟩ Toplice. Duhovnik Gašper Kopčar *(Copschar)* se obveže, da bo svojemu predhodniku baronu Ravbarju ⟨ki ga je zamenjal nadškof Attems z odločbo, izdano 21. novembra **1760**⟩ plačeval letno nadomestilo 50 renskih goldinarjev. ⟨Original s podpisom in pečatom.⟩

f. 34/3, 156 **1761** II/19 regest št. 513

f. 34/3, 157 **1761** V/3 Novomeška proštija. Izjava, da je Jakob Radovan, kapiteljski podložnik iz ⟨Dolenjskih⟩ Toplic, vzel k sebi Jero Reste, ki jo je zemljiško gospostvo Stari grad po moževi smrti pregnalo z njene polovične kmetije in jo dalo Jerneju Wergatschu; vzelo ji je tudi par volov v vrednosti 13 kron deželne veljave. Pri njem je potem živela kot gostač pet let. Po njeni smrti je plačal vse njene dolgove in tako mu je bil prisojen njen vinograd. Zapisnik nedokončan.

f. 34/3, 158 **1761** VI/10 Novo mesto. Reverz Marije Dolničar, sestrične pokojnega duhovnika Jurija Debevca, s katerim potrjuje, da ji je proštijski notar Anton Žniderišič izročil vso pokojnikovo zapuščino.

f. 34/3, 159 **1761** VI/29 Gorica. Pismo goriškega nadškofa Attemsa gorenjskemu arhidiakonu Jožefu Wollwitzu in novomeškemu arhidiakonu Antonu Matteggu zaradi 1.039 gld., ki jih od skupnega zneska 2.250 gld., predvidenega za vojaške izdatke, še dolgujejo državi. Overovljen prepis Jožefa Wollwitza *(Wolwitz)*, gorenjskega arhidiakona in komisarja.

f. 34/3, 160 **1761** IX/10 Kapucin p. Floridus potrjuje, da so kapucini opravili 90 maš za pokojnega ⟨mirnopeškega⟩ župnika Blaža Vidiča *(Widitsch)*.

f. 34/3, 161 **1761** X/9 Novo mesto. C. kr. kresijsko glavarstvo piše kapiteljskemu dekanu in arhidiakonu glede dednega davka novomeškega arhidiakonata, in sicer mora po dvornem odloku prijaviti okrožnemu uradu najkasneje v 14 dneh vsak smrtni primer njemu podrejenih duhovnikov.

f. 34/3, 162 **1761** XII/21 Odredba goriškega nadškofa glede posta na god sv. Matije. Vidimiran prepis Jožefa Wollwitza.

32. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 34/3, 163–232

f. 34/3, 163 **1762** IV/29 regest št. 515

f. 34/3, 164 **1762** V/1 Ljubljana. Franc Jernej von Stemberg, opat Božjega groba in beneficiat bratovščine Rožnega venca v Novem mestu, ponuja upravo svojega beneficija ⟨verjetno proštu⟩ za 46 in pol gld.

f. 34/3, 165 **1762** V/3 Lista *(Fassionstabelle)* mašnih ustanov in bratovščin za davčno napoved kapitlja: Cerkev sama po sebi nima ustanov, opravita pa se vendarle vsak dan po dve ustanovni maši za avstrijsko cesarsko hišo in še dve letni ter štiri kvatrne maše, kar da skupaj 724 maš na leto. V cerkvi je tudi bratovščina presv. Rešnjega Telesa, ustanovljena leta **1609**.* Dopis z drugo roko: V cerkvi je tudi beneficij oz. *pium legatum* dekana Blečića iz leta **1762** s 104 mašami na leto. ⟨Z roko izpolnjen tiskani formular.⟩

* Bratovščina se omenja že leta 1441 (prim. regest št. 58), a v letih 1512–1601 o njej ni sledu.

f. 34/3, 166 **1762** VIII/4 Ljubljana. Potrdilo ljubljanskega generalnega vikarja Peera, da je novomeški kapitelj plačal fortifikacijski davek v znesku 105 gld. 23. krc.

f. 34/3, 167 **1762** VIII/22 Brežice regest št. 516

f. 34/3, 168 **1762–1779** Ljubljana. Uradni dopisi deželnega glavarstva predvsem zaradi davkov idr. ⟨45 dopisov.⟩
1762 Dopis zaradi pomanjkljivega inventarja Jožefa Mlakarja
1763 Dopis zaradi zapuščine mokronoškega kaplana Jerneja Bitenca⟨?⟩ *(Wittniz)*.
1764 Sporočilo, da je kostanjeviški opat zaprosil za izplačilo 1.000 gld., naloženih v stiškem samostanu. Opozorilo, naj duhovniki redno pošiljajo podatke o gibanju prebivalstva.
1765 Opomin za redno pošiljanje cerkvenih obračunov, ki velja predvsem za barona Ignaca Apfaltrerja.
1767 Dopis v zvezi s testamentom Mihaela Mihelčiča, župnika v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩. Poslana okrožnica o cesarjevi zahvali ob bolezni. Smrt bavarske princese nadvojvodinje Jožefe.
1768 Zaostanki davkov Straussovega beneficija. Novi predpisi o dednem davku.
1769 Šest dopisov, ki v glavnem govore o dednem davku in se nanašajo na: beneficij Štefana Belčiča in bratovščine Rožnega venca; cerkvene nabirke, tri zadolžnice po 1.000 gld. za špitalsko imenje, ki ga je kupil Avguštin Zois baron von Edelstein *(Edlstein)*; o konskripciji prebivalstva; beneficij Naše ljube Gospe in Höferjev beneficij v Mokronogu ter beneficij Verneških v Radečah.
1770 Arhidiakon mora nadzirati plačila duhovniških taks. Pošiljanje letnih obračunov cerkva in bratovščin. Kaplanova in organistova nabirka v Boštanju.
1771 Dopis o upoštevanju davka na imenje. Zahteva po seznamu vseh beneficijev, beneficiatov in njihovih dohodkov. Kazni za pomanjkljivo konskripcijo. O jurisdikciji za vojaško pastoralo glede na to, da morajo tudi vojaki opravljati verske vaje. O porokah častnikov. Obvezno poročanje o smrti duhovnikov. O nabirki za sirotišnico.
1772 O roku za plačilo fortifikacijskega davka. Zaželene so pripombe k predlogu Blaža Kumerdeja o ljudski šoli ⟨27/III⟩. Razpis za oddajo Straussovega beneficija za 150 gld., ki ga ima v zakupu upravitelj imenj ljubljanske komende Jakob Kogel.
1773 Ponovni razpis fortifikacijskega davka. Ravnanje z volili v dobre namene *(ad pias causas)*. Kdaj se župnikom dovoli, da pobirajo milodare v cerkvah. Ponovna zahteva po plačilu fortifikacijskega davka. Zaporna kazen za Rudolfa Umerhofferja se konča, da bo lahko skrbel za svojo staro mater in obdeloval zemljo. Prepoved ustanavljanja kongregacij brez dovoljenja oblasti.
1774 Uvedba uradnega časopisa *(Kundschaftsblatt)*, v katerem mora arhidiakon Jabacin objavljati prestavitve duhovnikov. ⟨Prim. št. 237.⟩. O budnosti duhovščine zaradi vojaških dezerterjev.
1776 Dopisi, ki se v glavnem nanašajo na fortifikacijski davek *(fortificatorium)* in veljajo za: kapitelj (90 gld. 52 krc.), bratovščino sv. Boštjana pri cerkvi sv. Jurija v Novem mestu, bratovščino Rešnjega Telesa v cerkvi sv. Nikolaja, bratovščino Rožnega venca v Novem mestu (dvakrat). Dva dodatka k predpisom o davku *fortificatorium*.
1779 Terjatev fortifikacijskega davka.

f. 34/3, 169 **1763** I/26 Martin Jožef Jabacin, doktor sv. teologije, apostolski protonotar, dekan novomeškega kolegiatnega kapitlja, arhidiakon Dolenjske in Slovenske marke, sklicuje pastoralno konferenco novomeških in okoliških duhovnikov. Napoveduje, da bo takšna konferenca vsak mesec. ⟨Original z natisnjeno glavo. Omenjena priloga o vsebini konference manjka.⟩

f. 34/3, 170 **1763** III/7 Zaslišanje v tožbi upravnika posestva Jamskih proti Janezu Pertlu *(Pärtell)*, ker je odvedel njihovega podložnika Andreja Tolčaja *(Tolltschay)* z družino na Hrvaško.

f. 34/3, 171 **1764** III/7 Novo mesto regest št. 519

f. 34/3, 172 **1764** III/25 Gorica. Študent ⟨Jožef⟩ Križman *(Chrismann)* piše Jabacinu, kako vsi žalujejo, ker je odšel pobožni semeniščnik Anton Erazem Mertl, še posebno pa Križman sam. Glede drugih Novomeščanov: Videčič *(Videtitsch)* je tudi bolan in misli na povratek, Pleskovič *(Pleskovitsch)* je sicer zdrav, vsi pa so brez denarja, tako da skoraj gladujejo, zato se priporoča za denarno pomoč.

f. 34/3, 173 **1764** III/26 Novo mesto regest št. 520

f. 34/3, 174 **1764** IV/2 Gorica. Goriški nadškof Karel Mihael Attems zahteva od arhidiakona in dekana Jabacina, naj v roku 14 dni pošlje gorenjskemu arhidiakonu vojaško konskripcijo na novih formularjih v skladu z ukazom deželne reprezentance.

f. 34/3, 175 **1764** IV/27 Gorica. Jožef Križman *(Chrismann)* piše ⟨Jabacinu⟩, kako so vsi veseli, da je vzel Mertla za notarja na kapitelj, kjer bo lahko še naprej študiral. Pritožuje se, da nimajo denarja, saj jim pošilja proštija le 500 gld. letno. Omenja svilo in ličinke, ki jih bodo poslali kapitlju do velike sobote, ter murvine liste *(folia mororum)*. S tem so napravili malo kupčijo. Sprašuje, če je njegov bratranec Franc morda v Novem mestu, da bo napravil nove orgle *(ad conficiendum fortasse organum)*. Naj ga pozdravi. Semenišče koplje temelje, da bodo zgradili del nove cerkve in jih oskrbeli z orglami *(si fuerit operae pretium, collocabimus etiam in ea organum)*.

f. 34/3, 176 **1764** X/8 Novo mesto. Okrožni glavar Maks von Pilpach sporoča dekanu in arhidiakonu Jožefu Jabacinu, naj pošlje zaželeno sporočilo o pridelavi svile.

f. 34/3, 177 **1764** X/26 Dole pri Litiji. Pismo Jožefa Tomaža Vuloviča *(Wullovitsch)* arhidiakonu pred vizitacijo o zakonskem sporu Mateja in Helene Kregar.

f. 34/3, 178 **1764** XII/26 Bistra regest št. 522

f. 34/3, 179 **1764** XII/28 Čedad. Tiskar Valerio de Valeri piše ⟨Jabacinu⟩ z izrazi najprisrčnejšega prijateljstva. Na koncu je seznam knjig s cenami.

f. 34/3, 180 ok. **1764**⟨?⟩ Dovoljenje za nabiranje milodarov za cerkev sv. Tilna v Mokronogu. S proštijskim pečatom. ⟨Precej poškodovano.⟩

f. 34/3, 181 **1765** II/8 Gorica regest št. 523

f. 34/3, 182 **1765** III/23 Gorica. Ravnatelj semenišča Jožef Križman *(Chrismann)* piše ⟨Jabacinu⟩, da je res, kar je slišal o hvalevrednem Janezu Pericu/Pircu⟨?⟩ *(Periz)*. Zbolel je in zdaj je vprašanje, kje bi lahko dobil beneficij. A za to bo že poskrbel nadškof. Omenja nabavo knjig za dr. Klementa Straussa v Ljubljani in za gospoda Kraglja *(Krägl)*, kaplana v Leskovcu.

f. 34/3, 183 **1765** VIII/6 Ljubljana. Pismo Gregorja Aleksandra Žniderščiča, doktorja obojega prava. Z njim izroča ⟨Jabacinu?⟩ ključe od skrinj, v katerih je zapuščina pokojnega Mihaela Smrekarja.

f. 34/3, 184 **1765** VIII/28 Poljane regest št. 524

f. 34/3, 185 **1765** VIII/X Rim. Dve pismi brata Terenziana da S. Croce ⟨novomeškemu proštu⟩ Attemsu, v katerih omenja monsignora Rinalda, ki da je podpisal pismo z zaželenim dovoljenjem za Novo mesto. Stroški znašajo 613 skudov ⟨gre pač za "bulo Klementino". Prim. regest št. 511⟩.

f. 34/3, 186 **1765** X/12 Novo mesto. Dolenjska kresija opozarja na šest kmetij v Gradišču⟨?⟩ *(Gradischdorff)* v šentruperski fari, ki so ostale nezasedene, sicer pa bi morale dajati vrečno desetino samostanu Studenice *(Studeniz)*.

f. 34/3, 187 **1765** XI/9 L[jubljana⟨?⟩]. Janez Justin Lenz se opravičuje Jabacinu, da ni mogel prej odposlati potrdilnega privilegija. Za maše, ki jih je opravil za pokojnega cesarja, je dobil "carto bianco" za 100 gld. Koliko bo moral plačati na Dunaju ⟨pač za stroške za "bulo Klementino"⟩, še ne ve.

f. 34/3, 188 **1765** XI/20 Novo mesto. Okrožni urad opozarja na cesarsko odredbo o dednem davku za Dimičev testament. ⟨Prim. št. 146.⟩

f. 34/3, 189 **1766** II/7 Dunaj. Janez Just Lenz piše o obrestih glavnice 800 gld., ki jih lahko dobi samo s pobotnicami kapitlja. Opisuje pogreb maršala Dauna.

f. 34/3, 190 **1766** IV/5 Jabacinova okrožnica vsem duhovnikom novomeškega kapiteljskega okrožja *(intra districtum praepositurae et capituli)* s pozivom na sinodo in rekolekcijo ⟨duhovno obnovo⟩ 21. aprila ter z navodilom, naj plačajo davke in pošljejo izkaz o svojih podložnikih. ⟨Na hrbtni strani podpisi župnikov.⟩

f. 34/3, 191 **1766** IV/23 Novo mesto regest št. 526

f. 34/3, 192 **1766**, V Baron Maks Adam Gusić *(Gussich)* piše dvorni komisiji za dobrodelne ustanove zaradi mašne ustanove pokojne grofice Marije Izabele Lichtenberg, roj. Gusić, za 1.000 gld. ⟨Prepis.⟩

f. 34/3, 193 **1766** VI/17 Začasno potrdilo o pologu 1.000 gld. za ustanovno mašo pok. Marije Izabele Lichtenberg, roj. Gusić. ⟨Prepis.⟩

f. 34/3, 194 **1766** IX/7 Gorica. Ravnatelj semenišča Jožef Križman *(Chrismann)* pošilja subdiakona Ignacija Bačerja k Jabacinu v Novo mesto na počitnice. Na koncu zgovoren lastnoročni pripis o Bačerjevi nesposobnosti: »con tutto ciò pare che sia di una testa, e di spirito Cragnolino...«

f. 34/3, 195 **1766** XI/7 Gorica. Goriški nadškof ⟨Attems⟩ se zahvaljuje Jabacinu in kapitlju za godovna voščila in za povabilo, da bi na god sv. Karla blagoslovil nove orgle. Vendar ni mogel priti, ker je ta dan posvetil novo cerkev v Ustju. Ker tudi drugo leto ne bo mogel priti, je povabil stiškega opata, naj jim izroči bulo o mocetah, kar bo zelo vzpodbudno za okolico *(a le vicinanze)*. Ima finančne skrbi, predvsem s semeniščem. Omenja prihod drugega podravnatelja Jožefa, ki je odličen človek. Prosi Jabacina, naj nekoliko potrpi s Štajersko, kjer se že urejajo nove župnije.

f. 34/3, 196 **1767** Novo mesto. Na prošnjo ključarjev dovoljuje Jabacin prečenskemu vikariatu sv. Elije, da nabirajo milodare za povečanje cerkve. Duhovniki naj pri maši priporočijo nabirko Janeza Šimica *(Shimiz)* in Mihaela Kajzelja *(Keisalle)* in se tudi sami izkažejo velikodušne. Z Jabacinovim podpisom in s podpisom notarja kanonika Andreja Grilca. ⟨Original, papir s tiskano glavo; vtisnjeni pečat arhidiakonata; lat. jezik.⟩

f. 34/3, 197 **1767** I/25 Gorica. Ravnatelj semenišča Jožef Križman *(Chrismann)* piše Jabacinu o svojem delu v Gorici. Dobil je dva podravnatelja, tako da mu ostane le ura na dan za razlago rubrik ⟨liturgičnih predpisov⟩, sicer pa skrbi za ekonomijo in splošno disciplino.

f. 34/3, 198 **1767** II/15 Ljubljana. Baron Taufferer *(Tauffrer)* sporoča v Novo mesto, da je novi zakupnik že prevzel ⟨nedoločen⟩ zakup.

f. 34/3, 199 **1767** III/2 Gorica. Pietro Barbarigo piše v proštovem imenu Jabacinu in ga vzpodbuja, naj v nemiru, ki je zadel kapitelj, zaupa razumu. Omenja, da pravzaprav ne ve, za kaj gre.

f. 34/3, 200 **1767** III/26 Inventar po pokojnem novomeškem kanoniku Janezu Kr. Znancu *(Snanz)*. ⟨Original s pečatom in podpisom dekana in arhidiakona Jabacina ter kanonika in notarja arhidiakonske pisarne Antona Grilca *(Grilliz)*. Cenilca sta bila kanonika Janez Avsec *(Aushez)* in Jožef Aršnik *(Arschnig)*.⟩

f. 34/3, 201 **1767** IV/16 Šentjur ⟨pri Celju⟩. Jožef Schröckinger, nadškofov svetnik in komisar, piše novomeškemu dekanu in arhidiakonu Jabacinu o višini penziona in o dolgovih. V pripisu je izjava nežnega prijateljstva.

f. 34/3, 202 **1767** VIII/14 Čedad. Valerio de Valeri pošilja ⟨Jabacinu⟩ seznam knjig s cenami in pripombo, da je treba le polovico plačati takoj.

f. 34/3, 203 **1767** VIII/20 Proštija Novo mesto. Potrdilo, da je pleterski podložnik Matevž Novak dobil od novomeške proštije tako imenovano Udovičevo kmetijo na Vrhtrebnjem. ⟨Original z Jabacinovim podpisom in pečatom.⟩

f. 34/3, 204 **1767** X/29 Ljubljana. Franc Ksaver Križman *(Krisman)* piše ⟨Jabacinu⟩, naj pred praznikom sv. Simona in Jude pošlje ponj v Ljubljano. Čeprav težko, bo za prijatelja vse storil! Ribniški cerkvi, pravi, je le škodil, ker so mu vnaprej plačali, popraviti pa ni mogel vsega ⟨gre pač za popravilo orgel⟩. Za prijatelja pa bo storil vse, in to zastonj. Od gospoda Moravčarja *(Morauthscher)* ne bo vzel denarja.

f. 34/3, 205 **1767** X/31 Ljubljana. Franc Ksaver Križman *(Krisman)* piše ⟨Jabacinu⟩ o popravljanju orgel. Prosi za denar, ko bo prišel.

f. 34/3, 206 **1767** XI/15 Ljubljana. Franc Ksaver Križman *(Krismann)* prosi kapitelj, da bi mu poslal javno⟨!⟩ spričevalo o njegovih orglah v Novem mestu. Omenja prevoz orgel iz Vipave v Ljubljano. Zahteva plačilo svojega dolga. Gospod Glavar ne sme biti razžaljen zaradi njegove prošnje, ker je bilo delo težavno in je moral veliko tuhtati... *(res ipsa laboriosa, multae speculationis...)*

f. 34/3, 207 **1767** XII/12 Novo mesto. Sporočilo Franca Valdena Milbacherja baronu Avguštinu Zoisu glede obresti od glavnice 3.103 gld.
Prim. št. 168 (1769).

f. 34/3, 208 **1768** IV/16 Ljubljana. Franc Ksaver Križman *(Krisman)* piše dekanu in arhidiakonu ⟨Jabacinu⟩. Včeraj je prišel v Ljubljano, potem ko je končal orgle v cerkvi sv. Karla v Gorici. Prosi, naj mu pošlje mnenje o orglah v Novem mestu, da bo dal v Gorici tiskati reklamo za svoje delo.

f. 34/3, 209 **1768** IV/23 Jabacin vabi duhovnike svojega arhidiakonata na duhovno rekolekcijo ⟨obnovo⟩, ki se bo začela v cerkvi sv. Nikolaja 27. aprila popoldne z večernicami za pokojne iz cesarske hiše; ob šestih bo konferenca; druga konferenca bo 28. aprila ob petih zjutraj, potem bo molitveno bogoslužje ter tretja konferenca. Na koncu bodo prebrali sinodalne dekrete arhidiakonata in opravili oficij za rajne.

f. 34/3, 210 **1768** VII/5 Ljubljana. Ljubljanski kanonik in arhidiakon Jožef von Wolwiz *(Wollwitz)* piše Jabacinu o bolezni ljubljanskega škofa. Iz določenih dejstev sklepa, da so ponovno velika prizadevanja za združitev obeh episkopatov ⟨goriškega in ljubljanskega⟩, vendar naj o tem molči *(verum haec inter nos sub rosa dicta sunto)*. V pripisu se pritožuje nad težavami v svoji pokrajini. Goriški nadškof je v svoji gorečnosti ukrenil veliko stvari, za katere on kot arhidiakon navadno šele naknadno izve, vendar vse to potrpežljivo prenaša. Preveč in prehitro se vse spreminja. Končuje z besedami: "Deus det constantiam officio archiepiscopali, quâ hucusque caruit." A to naj ostane med nami...

f. 34/3, 211 **1768** VIII/1 Tri obligacije, ena za Miheličevo mašno ustanovo in dve za Jurkovičevo katehetsko ustanovo v Starem trgu ⟨ob Kolpi⟩ pri Poljanah. ⟨Prepisi z naslovom: anticipacije.⟩

f. 34/3, 212 **1768** IX/23 Ljubljana. Ljubljanski kanonik in arhidiakon Jožef von Wolwiz piše Jabacinu, da je ⟨stiški⟩ opat predlagal, da bi šli vsi trije 11. oktobra skupaj v Gorico, potem ko bi se 9. okt. dobili v Stični.

f. 34/3, 213 **1768** IX/25 Tiskana reklama za naročilo cerkvene zgodovine kardinala Orsija, ki jo pošilja Valerio de Valeri, knjigarnar v Čedadu in Gorici. Prednaročnikom ni treba plačati vnaprej.

f. 34/3, 214 **1768** XI/20 Izpisek iz šentruperske farne matrike glede bere sena za kaplana za čas od 24. okt. **1750** dalje.

f. 34/3, 215 **1768** XI/21 Ljubljana. Leopold Schwab von Lichtenberg izraža Jabacinu svoje obžalovanje, da se je eden njegovih podložnikov pregrešil proti kapiteljski gosposki *(irregegangen)*. Prosi, naj se razprava odloži, ker se bliža božič. ⟨Original s pečatom.⟩

f. 34/3, 216 **1768–1777** Dvanajst spisov iz dopisovanja z deželnim glavarstvom v Ljubljani. Nanašajo se na proštovo nasprotovanje vinski nakladi.

f. 34/3, 217 **1769** IV/3 Gorica. Pietro Barbarigo piše Jabacinu, da je od nadškofa izvedel za veliko izgubo pri Straussovem beneficiju.

f. 34/3, 218 **1769** V/8 Novo mesto regest št. 529
f. 34/3, 219 **1769** V/11 Novo mesto regest št. 530

f. 34/3, 220 **1769** V/13 Ljubljana. Ljubljanski kanonik in arhidiakon Jožef von Wollwiz se pritožuje ⟨Jabacinu⟩, da mu ne odgovarja na pisma. Piše zaradi nekega cistercijana, ki je generalnemu vikarju izpovedal svoje odpadništvo, vendar Wollwiz zato še ne obsoja reda. Omenja bolezen ljubljanskega škofa.

f. 34/3, 221 **1769** IX/29 Gorica. Goriški nadškof piše Jabacinu o bolnem kanoniku Moravčarju⟨?⟩ *(Moraith)*. Attems se je izredno zavzel zanj in ga v vozičku sam peljal v stolnico. Ker je kanonik bolan, meni, da bi moral resignirati. Glede Šmihela in Stopič je nujno, da postaneta dve župniji. Te dni je obiskal cerkev sv. Karla in imel nemško pridigo, zdaj pa se pripravlja na pridigo v slovenščini *(e mi vado preparando a fare una schiava pel nome di Gesù)*. Zaključuje z besedami *"Jesus in corde, Jesus in ore, Jesus in mente. Preghi per me."*

f. 34/3, 222 **1769** X/3 Ruperčvrh. P. Bernard prosi novomeškega dekana Jabacina, da bi smel kdaj v svojo zabavo loviti v okolici, ki pripada kapitlju. Hkrati ga vabi na obisk k sebi v Reber.

f. 34/3, 223 **1769** X/8 Novo mesto. Odgovor kapitlja kostanjeviškemu opatu o lovskih mejah s predlogom točk, ki naj bi služile za sporazum. ⟨Prepis.⟩

f. 34/3, 224/1 **1769** X/13 Kostanjevica. Opat Leopold piše novomeškemu proštu o lovskih mejah, ki jih je postavil grof Franc Lichtenberg.

f. 34/3, 224/2 ok. **1758** Privatno pismo neznanega kanonika⟨?⟩ arhidiakonu ⟨Mattegu?⟩. Poudarja, koliko si je prizadeval za določitev točnih lovskih mej itd.

f. 34/3, 225 **1769** X/28 Gorica. Goriški nadškof ⟨in novomeški prošt⟩ piše ⟨Jabacinu⟩, da se veseli, ker je kapitelj dobil bulo o mocetah. Naročil bo stiškemu opatu, naj jim jih slovesno nadene v cerkvi. Naskrivaj naj

pove kanoniku Zupanu, da je dobil njegovo pismo in da mu bo skušal priskrbeti zaželeno. Svoje nečake je poslal v kolegij v Modeno. V Biljani so zdaj duhovne vaje; orgle bodo tam zapele za vse svete. Za praznik sv. Karla se bo umaknil, da bo še kaj napravil. Priporočilo v molitev in pozdrav.

f. 34/3, 226 **1769** XI/8 Rim. Francesco de Brunati piše Petru Pavlu Glavarju "v Ljubljano za Lanšprež", da je dobil pošto od opata Marchesija, pa tudi njegovo. Prihodnjič mu bo obširno odgovoril o vsem.

f. 34/3, 227 **1769** XI/27 Pismo dekana Jabacina ⟨kostanjeviškemu⟩ administratorju patru ⟨Hallersteinu⟩ glede lovišč v okolici Novega mesta. ⟨Koncept.⟩

f. 34/3, 228 **1770** V/5 Vavta vas. Pismo duhovnika Ignaca Porthica von Preytenau kapiteljskemu upravniku Jožefu Fišerju *(Fisher)* glede testamenta Neže Mihelčič *(Micheltschitsch)*.

f. 34/3, 229 **1770** V/14 Krško. Pismo Marije Konstance Wullner in Eve Derzer. Vprašujeta o svoji ustanovni maši.

f. 34/3, 230/1 **1770** (I in V) Načrt za rešitev problema župnij Stopiče in Šmihela z zapisnikom o zaslišanju predstavnikov obeh župnij.

f. 34/3, 230/2 **1770** III/28 Gorica regest v Dodatku, poglavje 2.2 pod datumom
f. 34/3, 230/3 **1770** V/21 Gorica regest št. 532

f. 34/3, 231 **1770** X/29 Ruperčvrh. Oskrbnik p. Bernard piše bratu Jabacinu glede združevanja župnij Mehovo ⟨Stopič⟩ in Šmihel.

f. 34/3, 232 ok. **1770/?** Novi prošt ⟨Jabacin?⟩ ob svojem nastopu opisuje, kako naj kanoniki učijo krščanski nauk. Mežnar in organist naj uči dečke petja, da bodo peli v koru. Omenja mesto eksponiranih ⟨živečih na področju vikariata⟩ vikarjev v Mehovem in v Straži. Načrtuje popravilo proštije, za kar se predhodnik ni brigal. ⟨Ohranjen je le drugi dvojni list, medtem ko je obsegal spis prvotno vsaj tri.⟩

f. 34/3, 233 **1771** VI/6 Tržič. Peter Teyerschuech in Marko Valeri, dediča pokojnega župnika Hörnerja v Zibiki, prosita kapitelj, naj v arhivu poiščejo neko njuno "carto biancho". Pripis: naknadno najdeno.

f. 34/3, 234 **1771** VIII/20 Kostanjevica. Spričevalo o neoporečnosti Novomeščana Antona Lauscherja, ki po štirih letih kaplanovanja resignira na svojo kaplansko službo zaradi odločitve, da stopi v ⟨cistercijanski⟩ red. Izdal prior in vicearhidiakon p. Marijan. ⟨Original z vtisnjenim pečatom kostanjeviškega samostana.⟩

f. 34/3, 235 **1772** IV/30 Novo mesto. Kapiteljski dekan Jabacin piše neznanemu naslovniku o pomanjkljivostih pri delitvi pašnikov med soseski Šentjošt in Gotna vas.

f. 34/3, 236 **1772** VIII/6 Seznam davkov od Straussovega beneficija **1763–1772**. Pri tem se leta **1764** omenjajo stroški potovanja v Frankfurt.

f. 34/3, 237 **1774** II/12 Kopija pisma z Dunaja kranjskemu glavarstvu, naj obvesti tamkajšnjo Kmetijsko družbo o pripombah k poslanemu zapisniku glede načrtovanega tednika *"Intelligenzblatt"*. Ta sicer zaenkrat ni dobil potrdila, vendar ugovori niso tako pomembni, da bi ljudje zgubili voljo do sestavljanja prispevkov, v njem objavljene licitacije pa tudi ne bodo anulirane. Naj se torej kar uvede tak kulturniški časopis. ⟨Prim. št. 168, leto **1774**, v tem fasc.⟩

f. 34/3, 238 **1774** III/4 Novo mesto. Naznanilo določbe deželnega glavarstva. Čeprav je bil že v skladu z dvornim odlokom, izdanim 26. maja **1770**, napravljen popis ljudskih šol *(Gemein-Lehrschullen)*, naj vseeno ponovno natančno odgovorijo na naslednja vprašanja: ⟨1⟩ ime župnije in njenega patrona *(Vogtobrigkeit)*; ⟨2⟩ ime učitelja, stan in dodatni zaslužek; ⟨3⟩ plača in vir sredstev zanjo; ⟨4⟩ število in starost otrok v župniji; ⟨5⟩ koliko od njih jih obiskuje šolo, kdaj imajo pouk in koliko "šolskega novčiča" plačujejo; ⟨6⟩ kaj se učijo in katere knjige uporabljajo; ⟨7⟩ kako daleč imajo otroci do šole. Odgovor pričakujejo v štirinajstih dneh. ⟨Original in prepis⟩

f. 34/3, 239 **1774** VI–VII Spisi v zvezi z rekrutacijo lukenjskega podložnika Matije Bradača *(Bradash, Bradasch, Wradasch, Pradasch)*, ki se je leta **1762** za 100 gld. odkupil od vojaške službe. ⟨Šest spisov. Glej tudi: f. 11, št. 10/i.⟩

f. 34/3, 240 **1774** XII/29 Inventar po pokojnem novomeškem kanoniku Francu Ašu *(Asch)* z obširnim seznamom knjig.

f. 34/3, 241 **1775** I/7 Jabacin vošči svojim duhovnikom za novo leto in jim pošilja nove direktorije. Dva originala. Prvi za štajerski del *(pro parte superioris districtus)*, drugi za dolenjski del *(pro parte inferioris districtus)* novomeškega kapiteljskega okrožja.

f. 34/3, 242 **1775** VI/24 Prva Jabacinova okrožnica župnikom, odkar je dobil naslov prošta; zadeva vojaške dezerterje.

f. 34/3, 243 **1775** VII/26 Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩. Župnik Jurij Zeiser vabi prošta, naj pride k njemu, ko bo goriški nadškof vizitiral Kočevje in se pri tem gotovo oglasil tudi v Poljanah. Boji se le, da ne bi bil o tem pravočasno obveščen in ne bi mogel vsega pripraviti za takšen obisk.

f. 34/3, 244 **1775** VIII/28 Sv. Vid ⟨pri Vipavi?, danes Podnanos⟩. Privatno pismo, v katerem Franc Andrej Šivic *(Shiuiz)* sporoča ⟨Jabacinu?⟩ o svoji svakinji Neži, poročeni z Miho ⟨Zupanom?⟩, že od leta **1771** upravnici v Vipavi...

f. 34/3, 245 **1775** IX/18 ⟨Rim?⟩ Neki Sigismund piše bratu, da se je pravkar vrnil iz Tržiča. Piše mu o očetu, ki meni o njem, da dela le dolgove in zapravlja ter ga zato noče imeti v hiši. Omenja tudi opata Maffeija in papeža.

f. 34/3, 246 **1775** X/6 Šmarje ⟨pri Jelšah⟩. Anton de Wichtenstein sporoča proštu o svojem imenovanju za arhidiakona in prilaga ⟨izgubljeno⟩ kopijo ustreznega dekreta.

f. 34/3, 247 **1775** XII/29 Tomaž Vulovič *(Wullowitsch)*, izvršitelj oporoke novomeških kanonikov Jožefa "Arshniga" in Antona Gerdenca *(Gerdenz)*, izdaja reverz o prevzemu njune dediščine.

f. 34/3, 248 **1776** I/28 Ribnica. Dva računa in spremno pismo za delo pri dveh novih oltarjih v mirnopeški fari, opravljeno leta **1775**. Pečati in imena podkrižanih mizarskih mojstrov Martina in Jerneja Conteja ter Štefana in Mihe Conteja. ⟨Original.⟩

f. 34/3, 249 **1776** V/20 Gorica regest št. 538

f. 34/3, 250 **1778** I/4 Novoletna okrožnica prošta Jabacina kleru arhidiakonata: Raje bi jokal, kot pisal... "ubique errores, schismata, domestica bella..." Zato odreja: ⟨1⟩ Tuji duhovniki ne smejo maševati brez dovoljenja domačega župnika; vsak teden naj se zberejo duhovniki v župniji k skupnemu obedu in pastoralnemu pogovoru. ⟨2⟩ Za spregled od zakonskih zadržkov naj prosijo v Rim le preko ordinarija. ⟨3⟩ Čimprej naj oddajo letni obračun cerkva. ⟨4⟩ Na novo naj sestavijo fasije. ⟨5⟩ Za nove direktorije naj plačajo po 20 krc. ⟨6⟩ Vsi naj mu pošljejo tabele. ⟨Prim. št. 317.⟩ Na koncu omenja prilogo, najnovejšo knjižico za duhovno rekolekcijo. ⟨Original, še vedno Mattegov pečat.⟩
Prim. št. 151 v tem fasc.

f. 34/3, 251 **1778** II/26 Inventar mašne opreme špitalske cerkve sv. Martina v Novem mestu.

f. 34/3, 252 **1778** VIII/19 Opis lovske meje med gospostvom Ruperčvrh in proštijo s privolitvijo ⟨kostanjeviškega⟩ opata Aleksandra Hallersteina in prošta Martina Jožefa Jabacina. Podpisani: prošt Jabacin, kanonik Jožef Vulovič *(Wullowitsch)*, lovec Matija in brakir ⟨gonjač⟩ *(braquier)* Matija Vidic, za Ruperčvrh pa oskrbnik p. Bernard Gerčman, Jurij in Jenže Žurba *(Schurba)*. ⟨Prepis.⟩

f. 34/3, 253 **1779** IV/19 Dnevni red pokrajinske sinode, ki bo 20. in 21. aprila. Podpisan notar arhidiakonskega urada Aleks Drescher.

f. 34/3, 254 **1779** V/30 Trst. Valentin Ule *(Ulle)*, vikar starega mesta v Trstu, sporoča, da so bili opravljeni oklici za poroko Marina Kunca iz Trsta in vdove Neže Prah⟨?⟩ *(Praschin)* iz Novega mesta.

f. 34/3, 255 **1780** IX/16 Novo mesto regest št. 548

f. 34/3, 256 **1781** I/4 Novo mesto. Potrdilo o pravni posesti kmetije, ki jo ima Martin Jenič *(Jenitsch)*, potomec tretjega rodu Matije Jeniča, kateremu je bila kmetija podeljena v kupno pravo za tri rodove. ⟨Original s kapiteljskim pečatom na papir in podpisom prošta Jabacina.⟩
Prim. regesta (testamenta) št. 446 in 484.

f. 34/3, 257 **1781** V/7 Mirna Peč. Župnik Anton Jožef Žniderič *(Shnidershiz)* potrjuje, da je sprejel od prošta več mašnih štipendij.

f. 34/3, 258 **1781** V/28 Gorica. Poslanica goriškega nadškofa Edlinga župniku in komisarju v Šentjurju pri Celju *(sub Reicheneg)*, naj bo v vsem pokoren arhidiakonu. ⟨Original s tiskano glavo in s pečatom na hrbtni strani.⟩

f. 34/3, 259 **1781** VI/17 Stična. Tajnik ⟨stiškega opata?⟩ odgovarja proštu na njegovo pismo z novico, da je na priporočilo goriškega nadškofa postal Wichtenstein arhidiakon kapiteljskih župnij na Štajerskem.

f. 34/3, 260 **1781** XI/1 Zadolžnica za 150 gld., ki jih je kapitelj posodil mestnemu špitalu v Novem mestu. V Ljubljani overovljen prepis **1782** IV/19.

f. 34/3, 261 **1782** XI/6 Novo mesto regest št. 551
f. 34/3, 262 [pred **1757**] regest št. 491

f. 34/3, 263 **1783** V/8 "Nouemeste". Račun Ozvalda Fabianija za tekstil, izdan šmihelskemu kaplanu Bauerju.

f. 34/3, 264 **1783** V/9 Spremno pismo deželnega glavarstva k cesarski odredbi o novi ureditvi župnij z dne 26. aprila **1783**. V skladu z njo je treba upoštevati krajevne okoliščine, samostane, ki bodo še ostali, pa vključiti v pastoralno delo.

f. 34/3, 265 **1783** VII/30 ⟨Dolenjske⟩ Toplice. Potrdilo, da je novomeški prošt plačal stroške za pogreb duhovnika Petra Pugla. Podpisan "Niclas von Knesenhoff.

f. 34/3, 266 **1783** XII/11 Novo mesto regest št. 553
f. 34/3, 267 **1783** XII/11 Novo mesto regest št. 554

f. 34/3, 268 **1784–1785** Dva lista s prepisom več okrožnic goriškega ordinariata kranjskim arhidiakonom.
1784 Štolnina pri poroki, če je nevesta iz druge župnije; napoved tiskanega navodila o pogrebih.
1785 Frančiškanski samostani in volitve provinciala. Uvedba oklicev

f. 34/3, 269 **1784** IV/21 Potrdilo prošta Jabacina, da je Sigmund Jugovec *(Jugouitz)* kupil njivo in kos zemlje *(aker und... plazel grundts)* od mestnega kovača Franca Brezovarja *(Wressouer)*. ⟨Prepis.⟩

f. 34/3, 270 **1784** IV/28 Potrdilo vdove Ane Marije Bačer *(Batscherin)*, da je kot zakupnica *(bestand inhaberin)* Tišlerjevega *(Dischlerisches)* beneficija sprejela v hrambo deželno erarno obligacijo za 600 gld.

f. 34/3, 271 **1784** V/3 Novo mesto regest št. 556
f. 34/3, 272 **1784** V/3 Novo mesto regest št. 557
f. 34/3, 273 **1784** V/10 Proštija regest št. 558
f. 34/3, 274 **1784** V/12 Novo mesto regest št. 559

f. 34/3, 275 **1784** V/24 Potrdilo o prispevku arhidiakonata za fond normalnih šol v višini 59 gld. 20 krc.

f. 34/3, 276 **1784** V/29 Spremni dopis k cerkvenim obračunom inkorporiranih župnij za obdobje **1783/84**.

f. 34/3, 277 **1784** VII/29 Fasija bratovščine Rešnjega Telesa v mirnopeški župniji.

f. 34/3, 278 **1784** X/6 Ribnica⟨!⟩. Novomeški okrožni urad naroča proštu, naj mu pošlje ustanovna pisma vseh ustanov v arhidiakonatu, kakor je to že storil za novomeško cerkev.

f. 34/3, 279 **1784** XI/14 Pobotnica za 460 gld. nemške veljave, ki jih je dobila Marijana Rakovec *(Rakovizin)* od novomeškega poštnega mojstra Jožefa Hartla za hišo z vrtom v Novem mestu.

f. 34/3, 280 **1785** IV/22 Gorica. Ordinariat nalaga arhidiakonom, da sporočijo redovnikom v svojem arhidiakonatu predpis o sklicevanju provincialnih kapitljev.

f. 34/3, 281 **1785** X/19 Novo mesto. Okrožni urad pošilja proštu prepis obligacije v višini 1.400 gld. kot Zupančičeve ustanovne glavnice za novomeške reveže. ⟨Obligacija manjka.⟩

f. 34/3, 282/1 **1786** ⟨1⟩ VI/10 Gradec. Dopis notranjeavstrijske vlade novomeški kresiji, naj mestne zgradbe, mestno obzidje in stolpe, ki so povsem nepotrebni in poleg tega tudi nevarni, prodajo na licitaciji vključno s prostorom, na katerem stojijo, da ne bi prišlo do sporov. Do izvedbe načrtovane davčne regulacije zanje ne bo treba plačevati davkov, le na prostor se jim lahko zaračuna primeren pravdni novec *(zinsgulden)*. Glede šestega stolpa, v katerem stanuje Straussov beneficiat, ne morejo reči nič, dokler ne dobijo od kresije strokovnega mnenja v skladu z ustanovno listino in z ukinitvijo vseh beneficijev, ki nimajo pastoralnih obveznosti.

f. 34/3, 282/2 **1786** IX/6 Novo mesto. Odgovor na gornji dopis z razlago ustanovne listine in dolžnosti, da beneficiat skrbi za kužne bolnike. Sedanji beneficiat je 52-letni kanonik Franc Anton Polz. Stolp je v slabem stanju in ker ga Polz nujno ne potrebuje, naj se poruši.

f. 34/3, 283 **1786** IV/18 Zara ⟨na Moravskem⟩. Krstni list za Jožefa Skula, roj. 3. marca **1763**, ki ga je krstil tamkajšnji kaplan cistercijan p. Pavel Titius.

f. 34/3, 284 **1786** V/2 Jabacinov dopis kleru, da morajo vsak mesec seznaniti ljudi s podatki o vojaških dezerterjih. Sledijo podpisi dolenjskih župnikov, da so dopis prejeli.

f. 34/3, 285 **1786** V/10 Gradec. Dvorna komisija za duhovne zadeve piše novomeškemu arhidiakonu o prenosu župnije iz Lemberga na Sladko Goro in ga obvešča o zvišanju dotacije zanjo iz verskega zaklada za 70 gld.

f. 34/3, 286 **1786** V/17 Vavta vas regest št. 563

f. 34/3, 287 **1786** V/18 Kostanjevica. Zapisek *(pro memoria)* ekscistercijana p. Joahima Skule, ki zapušča svojemu bratrancu Jožefu Skuli vso opremo, ki jo ima pri poštnem mojstru Jožefu Hertlu v Novem mestu, skupaj z Rakovčevo hišo *(Rakovizischen hause)*, kadar se bo priselil v Novo mesto, v zahvalo, ker mu je bil zvest skrbnik v bolezni. ⟨Original s pečati in podpisi Joahima in Jožefa Skule ter Janeza Mačka in Jožefa Rinka.⟩

f. 34/3, 288/1 **1786** V/28 Novo mesto. Pismo mestnega sodnika novomeški kresiji glede stolpa, ki pripada mestu in v katerem stanuje Polz, uživalec

Straussovega beneficija. Za stanovanje in vrt plačuje mestu letni davek 1 gld. 54 krc. 1 s., sicer pa nobene pravde, pač pa mora namesto tega previdevati mestne bolnike z nalezljivimi boleznimi *(bei einer leidigen inficierten krankheit)* in vzdrževati zgradbo, za kar uporabi letno vsaj 5 gld.

f. 34/3, 288/2 **1786** VII/1 Novo mesto. Spremno pismo Straussovega beneficiata Franca Antona Polza novomeškemu kresijskemu uradu k poslani fasiji.

f. 34/3, 288/3 **1786** VII/12 Fasija Straussovega beneficija, h. št. 236. Kot priloga k prejšnjemu pismu.

f. 34/3, 289 **1786** VI/6 regest št. 564

f. 34/3, 290 **1786** VIII/21 Gorica. Spremno pismo k manjkajoči in neznani obligaciji ⟨morda Zupančičevi, prim. št. 282⟩.

f. 34/3, 291 **1786** XII/14 Ljubljana. Gorenjski arhidiakon baron Inocenc Taufferer pošilja novomeškemu arhidiakonu goriške direktorije, 110 kosov zanj, druge za Kostanjevico.

f. 34/3, 292 **1786** XII/20 Novo mesto. Spremno pismo okrožnega urada k zapuščinskemu inventarju mirnopeškega vikarja Ignaca Bačerja *(Watscher)*. ⟨Prim. št. 297.⟩

f. 34/3, 293 **1786** XII/23 Gradec. Nalog kameralnemu plačilnemu uradu v Ljubljani, da izplača novomeškemu proštu na račun verskega zaklada po 30 gld. za obleko *(pro vestiario)* za ⟨ex⟩kapucine Franca Ks. Skanderja, Franca Ks. Jeniča in Evzebija Pirca, ki jih je goriški stolni kapitelj nastavil v pastoralnem delu.

f. 34/3, 294 **1786–1787** Deset pobotnic za obresti od mašnih in drugih zadolžnic. ⟨Original s podpisom in pečatom prošta Jabacina.⟩

f. 34/3, 295 **1787** I/1 Drobni zvezek z naslovom "Pro memoria": V njem prosi Jabacin duhovnike, naj opravijo maše po intencah ⟨namenih⟩ nekega pokojnega duhovnika, ki ni zapustil denarja zanje – slede podpisi duhovnikov, ki so se obvezali maševati.

f. 34/3, 296 **1787** I/4 Okrožnica prošta Jabacina ⟨s tiskano glavo⟩ za novo leto. Vzpodbuja jih k učenju zdravega nauka, posebno pri popoldanski katehezi. Priporoča jim v Ljubljani izdani Catechismus Romanus in Catechetische Betrachtungen über die Glaubenswahrheiten. Vzpodbuja jih k branju Svetega pisma in jih opozarja, naj se tudi sami trudijo živeti po nauku, ki ga učijo. Priporoča jim nabirko za pogorelce ⟨med drugim za Konjice⟩ in prilaga direktorije. Zadnji list ima podpise plačnikov za direktorije.

f. 34/3, 297 **1787** II/27 Zapisnik testamentarne eksekucije po pokojnem mirnopeškem vikarju Ignacu Bačerju *(Watscher)* s prilogami:

⟨1⟩ **1786** X/25 zapuščinski inventar.

⟨2⟩ **1786** Pet računov:
Račun Dizma Germa za vosek za ⟨pogrebno?⟩ razsvetljavo, izstavljen **1786** VIII/11.
Račun za pogrebne stroške, izstavljen 12. febr. **1786** II/12,
Račun za kavo in sladkor, izstavljen 12. febr. **1786** II/12,
Račun za medikamente, izstavljen apotekarju Antonu Francu Žagarju.
Račun za britje pokojnika.

⟨3⟩ **1787** II/26 Odrekovalno pismo, s katerim se dediči odrekajo vsem pravicam do dediščine v korist novomeškega prošta Jabacina, saj ostajajo celo njegovi dolžniki.

f. 34/3, 298 **1787** IV/13 Novo mesto. Okrožni urad sporoča navodila o nabavi in hranjenju odredb "in publico ecclesiasticis".

f. 34/3, 299 **1787** V/9 ⟨datum prejema⟩ Gorica. Obvestilo s prepisom treh državnih odredb in ene nadškofijske okrožnice, delno objavljenih v naslednji arhidiakonski okrožnici.

f. 34/3, 300 **1787** VII/13 Okrožnica prošta in arhidiakona Jabacina kleru po priloženih predpisih A–E.

⟨A⟩ Župnije so dolžne dati točne podatke o morebitnem obstoju ubožne ustanove, ki pa je, kot meni arhidiakon, v celem arhidiakonatu ni, župniki naj torej odgovore, zakaj ne obstaja.

⟨B⟩ O obvezni objavi odredb *in publico ecclesiasticis*, ki jih prinašajo okrožnice.

⟨C⟩ O zatiranju praznoverja, pretiranih pobožnosti in tudi brezplodne⟨!⟩ pogoste spovedi in obhajila.

⟨D⟩ O penzijah upokojenih duhovnikov.

⟨E⟩ O konkurzih.

⟨F⟩ Predpis "ki je po sebi jasen in ne potrebuje razlage." ⟨Tu manjka.⟩
Dva originala, eden za štajerski del arhidiakonata s prilogami A in D, drugi za dolenjski del s prilogami A–E. Ta ima tudi podpise obveščenih župnikov.

f. 34/3, 301 **1787** VIII/10 Ljubljana. Pismo Jožefa Lemovica *(Lemovitz)* proštu o raznih računih za šolo, špital, kapucine ⟨ukinjene leto poprej⟩, "schuldensteuer" in drugo.

f. 34/3, 302 **1787** IX/20 Mirna Peč regest št. 567

f. 34/3, 303 **1787** X/3 Okrožnica o izpraznitvi vikariata Dole pri Litiji po resignaciji Marka Grosa. ⟨Dva originala s podpisi obveščenih župnikov.⟩

f. 34/3, 304 **1787** X/5 Novo mesto. Okrožni urad prosi prošta za dodatno dokumentacijo glede Kastelčevega *(Kastelliz)* beneficija in dijaške ustanove. Priloga: osnutek odgovora z dokumentacijo o beneficiatski hiši in obligacijah. ⟨Skupaj šest dokumentov. Prim. št. 306.⟩

f. 34/3, 305 **1787** V/XI Gorica. Deset državnih odredb ⟨A–K, trije spisi, delno v dvojniku⟩, verjetno kot osnova za neko neohranjeno arhidiakonovo okrožnico.

⟨A⟩ O vstopu v semenišče.
⟨B⟩ O štolnini za krst, ki je »abgeboten«.
⟨C⟩ O treh prepovedanih tekstih v brevirju, ki mečejo slabo luč na oblast.
⟨D⟩ Opozorilo glede praznoverja.
⟨E⟩ O prepovedi praznovanja ukinjenih praznikov.
⟨F⟩ Šest predpisov o bogoslužju.
⟨G⟩ O združevanju fondov in financiranju iz verskega zaklada.
⟨H⟩ Pri namestitvah kuratov je treba upoštevati pastoralne sposobnosti. ⟨Dodana je omemba kurende o neprimerni opremi kipov.⟩
⟨I⟩ Odlično opravljen izpit za kurata ima veljavnost za vse škofije.
⟨K⟩ Spovedna praksa "in casu coniugicidii".

f. 34/3, 306 **1787** X/27 Inventar vsega, kar je ostalo od Kastelčevega beneficija v beneficiatski hiši sv. Barbare, ki so jo že leta **1735** nameravali podreti.

f. 34/3, 307 **1787** XI/4 Ljubljana. Upravnik Jožef Lemovic *(Lemowitz)* piše proštu o obrestih od beneficija blažene Device Marije v Lescah. Za izgubo tega beneficija je največ kriv bivši substitut ⟨namestnik⟩. Sedanjega župnika Gandinija je nekdo ⟨menda neki duhovnik⟩ napadel in smrtno ranil, ko se je neke noči vračal s kaplanom iz Radovljice.
Prim. predvsem št. 79 v tem fasc.

f. 34/3, 308 **1787** XI/8 Novo mesto. Okrožni urad javlja arhidiakonu nabirko za pogorelce v Kremenicu na Madžarskem. ⟨Dva izvoda.⟩

f. 34/3, 309 **1787** XI/20 Plačilo nadškofijskih direktorijev za leto **1788**. ⟨Dva prepisa.⟩

f. 34/3, 310 **1788** IV/28 Novo mesto regest št. 568 (prepis)

f. 34/3, 311 **1789** V/20 Novo mesto. Okrožni urad pošilja "proštiji" knjigovodski seznam davčnih stroškov, ki jih mora kapitelj vrniti gospostvu Poljane. ⟨Seznam manjka.⟩

f. 34/3, 312 **1789** VI/12 Bartol Znanc *(Snanz)*, imetnik podpeškega mlina *(pod Pezhio)*, ki spada pod gospostvo Kamen *(Steinbrukl)*, je pri postavitvi potočnih količkov in poti oškodoval travnik kapiteljskega podložnika Janeza Udeta. Zato je bilo po ogledu dogovorjeno, da bo dajal oškodovancu letno po 1 gld. nemške veljave, kar je dolžan dajati tudi njegov naslednik, to je sedanji lastnik Janez Piškur *(Piskur)*. ⟨Prepis.⟩

f. 34/3, 313 **1789** VII/4 Državno gospostvo Pleterje. Pismo upravnika Janeza Dominika Keržeta *(Kersche)* proštu kot zapuščinskemu eksekutorju za pokojnim mokronoškim kaplanom Matevžem Petričem *(Petritsch)* s prilogami.

⟨1⟩ **1786** I/13 Hrib⟨?⟩ regest št. 561 (testament) ⟨A⟩

1789 VII/4 Spremno pismo oskrbnika državnega gospostva Pleterje Janeza Dominika Krežeta *(Kresche)*, naslovljeno na novomeškega prošta kot izvršitelja oporoke.

⟨2–10⟩ **1764–1778** Zemljiške listine ⟨B–K⟩:

⟨2–3⟩ Dve zemljiški listini *"Weingarten-verbriefungen"* za vinograda, podložna gospostvu Mokronog, ki ju je kupil od podložnikov Jožefa Ignaca barona Fromentinija. ⟨B–C⟩

⟨4–5⟩ Dve zemljiški listini *"Weingarten-verbriefungen"* za vinograda, podložna imenju Turn-Mokronog, ki ju je kupil od podložnikov Marije Ane baronice Fromentini. ⟨D–E⟩

⟨6–8⟩ Tri zemljiške listine *"Weingarten-verbriefungen"* za vinograde, podložne gospostvu Rakovnik, ki jih je kupil od podložnikov Dizme Barba grofa Wachensteina. ⟨F–H⟩

⟨9⟩ **1766** VI/2 Kupna listina za gostaško posest v Ribjeku *(Ribing)*, podložno jezuitskemu kolegiju v Ljubljani, ki mu jo je prodal rektor Anton Focky. (Z lepim čez papir vtisnjenim pečatom.) ⟨J⟩

⟨10⟩ **1778** III/6 Kupna listina za kos novine poleg Petričeve domače kajže na Hribu, ki jo je dobil od svoje matere in ki je podložna rezidenci Pleterje. Za to zemljišče je plačal visok znesek 42 gld., zato pa bo zanj plačeval le po 4 krc. nemške veljave činža; listino izstavil trg Mokronog. (Z lepim pečatom v rdečem vosku.) ⟨K⟩

⟨11⟩ [s. d.] Dolgovi Jožefa Germa, bivšega vikarja pri sv. Trojici.

⟨12⟩ [s. d.] Obračun za pokojnim Jožefom Germom.

⟨13⟩ **1787–1789** Seznam zdravil iz novomeške apoteke Antona Franca Žagarja v znesku 75 gld. 2 krc.

⟨14⟩ **1788** XII/2 Podelitev spovedne jurisdikcije mokronoškemu župniku *(curato)* Mateju Petriču. Tiskani formular z glavo ljubljanskega nadškofa Brigida; podpisana generalni vikar Jožef Mikolič in notar Jurij Gollmayer.

f. 34/3, 314 **1791** XII/31 Podroben seznam premoženja župnije sv. Jožefa v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩ in vseh njenih podružnic.

f. 34/3, 315 **1792** IX/5 Anton Irelle je dobil v kupno pravo polovično kmetijo v Brezovici za doživljenjsko dajatev *(kanon)* poldrugega goldinarja. Njegov naslednik bo moral plačati kapitlju⟨?⟩ ob prevzemu kmetije sedmi pfenig.

f. 34/3, 316 **1795** VII/6 Dole ⟨pri Litiji⟩. Upravitelj vikariata Franc Gril prosi prošta Peršića *(von Köstenheim)*, da bi smel obdržati izpraznjeni vikariat.

f. 34/3, 317 **1796** I/20 "Tabella annua" matičnih podatkov župnije ⟨Dolenjske⟩ Toplice za leto **1795**, to je v času upravitelja Feliksa Mušiča.

f. 34/3, 318 **1797** I/23 Novomeška proštija obvešča kresijo o zaprtju podružnice sv. Frančiška Ksaverja v Sodevcih *(zu Sedewz)* v župniji Poljane. Priloga: **1796** XI/29 dopis kresije ⟨župnikov odgovor, omenjen v dopisu, manjka⟩.

f. 34/3, 319 **1797** VIII/1 Novo mesto. Kresijski urad piše kapitlju, naj kaj ukrene zaradi pritožb vojakov proti Kušlinovi gostilni v Kandiji, ki da jih noče sprejeti na stanovanje, kar je v teh vojnih časih dolžnost vsakega gospodarja. Še več, Kušlin je celo grozil "kvartirministru", da ga bo pretepel.

f. 34/3, 320 **1798** II/12 Novomeška kresija opozarja kapitelj, naj zapisuje posesti kapiteljskih menzalnih župnij v kataster. Posebej opozarja na izpuščeni vinograd Ljuben z zidanico v šmihelski fari.

f. 34/3, 321 **1798** XI/18 Ljubljanski nadškofijski ordinariat obvešča novomeškega prošta ⟨Zierheima⟩, da je že izšel prvi del Nove zaveze v "slovansko-kranjskem jeziku". Ponovno sta izšla tudi dva dela Stare zaveze z modrostnimi knjigami v "kranjskem prevodu". Slede podpisi obveščenih župnikov.

f. 34/3, 322 18. stol. Zapuščinski inventar pokojnega duhovnika Matije Kramerja *(Kromer)* z obsežnim seznamom knjig. Omenja vinograd na Trški gori.

f. 34/3, 323 18. stol. Popis dohodkov in izdatkov vikarja v Vavti vasi. Podpisan je Anton Renaldi, kasnejši mirnopeški župnik.

f. 34/3, 324 18. stol. Novo mesto. Zapuščinski inventar Antona Renaldija, nekdanjega župnika v Mirni Peči in beneficiata Naše ljube Gospe v Lescah.

f. 34/3, 325 18. stol. Točke zapisnika o uporu v župniji Poljane proti župniku in njegovemu vikarju Jakobu Batalii. Menda je ljudi nahujskal Martin Švegelj *(Svegel)*, ki se je kasneje izdajal za duhovnika in pobiral denar za maše.

f. 34/3, 326 18. stol. Beležka nekega notarja o plačilu uslug v tožbi dr. Khunstla proti Radovljici ter Kostingerja in Lukančiča *(Lukhantschitsch)* proti grofom Lambergom.

f. 34/3, 327 **1801** VII/3 Novomeška kresija prosi Kapitelj, naj ji pošlje dokumente o prodaji vinograda Ljuben *(Lubenberg)* v Šmihelski župniji.

f. 34/3, 327/a 18. stol. Seznam zemljišč v sosedstvu "Kresetovega Hriba", ki jih je kupil Anton Florijančič *(Florianshitz)*.

f. 34/3, 327/b **1799–1802** Marija Prosenik, vdova, roj. Matijašič, iz Dolenjskih Toplic je pred šestimi leti tako imenovano Pazesovo *(Pazeschische)* polovično kmetijo prevedla v kupopravno. Dodan je seznam vplačil.

f. 34/3, 327/c **1800** III/6 Kupoprodajni dogovor pred krajevnim sodnikom Janezom Nagličem med Marijo Marotelj *(Marotelin)*, roj. Berkopec *(Werkopitzin)*, in Matijem Dergancem, podložnikom novomeške proštije v Kandiji, ki mu je Marija prodala pristavo z vsem pripadajočim v Kandiji pod št. 257 in 301 rektificiranega urbarja, in to za 150 gld. Prodajalka si je izgovorila pravico, da lahko prekupčevalci svinj pozimi čez noč tja zapro svoje svinje.

f. 34/3, 327/d **1808** II/23 Zapisnik o prepisu kmetije pod št. 245 rektificiranega urbarja od očeta Janeza na mladoletnega Matijo Žonta z Vrha pri Šentpavlu ⟨na Dolenjskem⟩, ki jo je dal prepisati Florijan Gregorič, skrbnik mladoletnega Matije.

f. 34/3, 328 **1804** VIII/2 Novo mesto regest št. 577
f. 34/3, 329 **1806** IV/5 Novo mesto regest št. 580
f. 34/3, 330 **1809** VIII/7 Novo mesto regest št. 581

33. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 34/3, 233–335

f. 34/3, 331 **1809** IX/14 Novo mesto regest št. 582
f. 34/3, 332 **1809** IX/17 Novo mesto regest št. 583
f. 34/3, 333 **1810** IV/15 Novo mesto regest št. 584

f. 34/3, 334 **1810** VI/25 Ljubljana, stolna župnija. Krstni list Marije Terezije Šemerl, ki jo je na dan rojstva, 13. oktobra **1759**, krstil takratni vikar Simon Reich. Podpisala mestni župnik in dekan Jurij Zupan ter dolenjski intendant baron Breteuil.

f. 34/3, 335 **1810** XI/13 Ljubljana. Imenovanje gospoda Glanderja iz Šmartnega pri Litiji, nekdanjega kontrolorja domene Ruperčvrh, za davčnega prejemnika novomeškega okrožja. Prepis areteja generalnega guvernerja maršala ⟨Marmonta⟩. Overovil generalni intendant za finance baron Belleville. ⟨Franc. jezik.⟩

34. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 35/1, 1–3

f. 35/1 **1799–1946** Patronatske župnije na Štajerskem

f. 35/1, 1 **1888–1934** Dramlje *(Trennenberg)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/1, 2 **1802–1936** Kalobje *(Kalobie)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/1, 3/1 **1799–1853** Ponikva *(Ponnigl)* (1). Spisi o tekočih zadevah, prvi del.
1799 Seznam župnijskih dolžnikov neke dajatve.
1808 Prepis raznih spisov glede zapuščine Juričičeve hiše, ki stoji na cerkveni posesti, za čas **1806–1808**.
1815–1816 Obračun za Ponikvo in podružnice.
1817 Zadeva obračun in posest župnije.
1817 Gradnja cerkvenega stolpa.
1817 VI/22 Darilna listina, to je potrdilo župnijskega provizorja Jakoba Prašnikarja, da je baron Janez Nep. Dienersberg, imetnik imenja Ponikva in Selca, poklonil podružnični cerkvi sv. Ožbalta našteta cerkvena oblačila.
1817/1818 Zadeva interkalarni račun.
1818 Podelitev vakantne župnije dosedanjemu svibenjskemu župniku Dominiku Hrastniku.
1818/1819 Cerkveni sedeži, izdelava in seznam imetnikov.
1819 V/6 Ponikva regest št. 587
1819 Novi upravitelj temporalij ⟨za ekonomske zadeve⟩ Jožef Kristan *(Cristan)*; račun za nujna popravila v župnišču.
1816–1818 Interkalarni ⟨za čas brez župnika⟩ računi.
1820 Dopisi k obračunu za leto **1819**.
1820 Dosedanji upravitelj *(provisor)* Janez Lenič nastopi 27. aprila službo župnika v župniji Pišece; zadeva interkalarni račun in plačilo prehrane za kaplana Grošlja in upravitelja Leniča; ureditev zapuščine pokojnega župnika Hrastnika; dopisi zaradi zaostalih davkov.
1821 Predračun nujnih popravil, predvsem strehe na zvoniku.
1817 Terjatev zaostalega vinskega davka za leto.

34. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 35/1, 1–3

1820 Odstop dosedanjega upravitelja Gasserja; spremni dopis k cerkvenemu obračunu.
1821/22 Odstop dosedanjega upravitelja Jakoba Franca Gasserja.
1822 Celje. Dopis župniku Francu Grošlju pri sv. Florijanu na Vačah, da ima od interkalarnega obračuna župnije Ponikva v dobrem 14 gld. 31 krc. ⟨Prepis, brez imena pošiljatelja.⟩
1822 Spremna dokumentacija k cerkvenemu obračunu za leto **1821**; imenovanje Franca Dullerja za začasnega upravnika, ki bo urejal zadeve *(Vogteigeschäfte)* novomeških patronatskih župnij.
1822–1824 Dokumentacija k obračunom; spor župnika z mežnarjem zaradi zeljnika.
1823 Dopis k interkalarnemu ⟨za čas brez župnika⟩ računu **1820/21**.
1823/24 Oporoka Mihaela Goleža *(Gollesch)* in sredstva za popravilo zvonika.
1827 Nastavitev župnika Ferdinanda Feichtingerja.
1842 Prispevek za Žalostno goro.
1843,1853 Dva zapisnik o stanju cerkvene zgradbe.
1850 Natečaj za župnika po smrti Mihaela Papreja.

35. škatla • KANM, Spisi • fasc. 35/1, 3–11

f. 35/1, 3/2 **1871–1938** Ponikva *(Ponigl)* (2). Spisi o tekočih zadevah, drugi del ok. **1900** List s seznamom arhivalij župnije Ponikva.

f. 35/1, 4 **1814–1937** Sladka Gora *(Süssenberg)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/1, 5 **1802–1931** Slivnica *(Schleinitz)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/1, 6 **1877–1931** Šentjur pri Celju *(St Georgen unter Reichenegg)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/1, 7/1 **1816–1940** Šmarje pri Jelšah *(St. Marein, Erlachstein)*. Spisi o tekočih zadevah

f. 35/1, 7/2 **1865–1933** Šmarje pri Jelšah. Dajatve menzalnega prispevka v imenu vseh štajerskih inkorporiranih župnij.

f. 35/1, 8 **1842–1933** Sv. Štefan ⟨pri Žusmu⟩ *(St. Stefan)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/1, 9 **1841–1930** Zibika *(Sibika)*. Spisi o tekočih zadevah.
1916 Načrt za župnišče.

f. 35/1, 10 **1946** Prezentacija Rudolfa Jermana za župnika župnije Kalobje, Franca Smoleja za župnika v Dramljah in Jakoba Richterja za župnika v Šmarju pri Jelšah.

f. 35/1, 11 **1956** Prezentacija Alojza Jakopina za župnika župnije Ponikva.

36. škatla • KANM, Spisi • fasc. 35/2, 1–5

f. 35/2 **1748–1940** Patronatske župnije na Dolenjskem

f. 35/2, 1 **1842–1940** Dole pri Litiji *(Mariathal)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/2, 2 **1833–1940** Mirna Peč *(Hönigstein)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/2, 3 **1888–1937** Prečna *(Prečina)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/2, 4 **1821–1928** Sinji Vrh *(Schweinberg)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/2, 5/1 **1792–1816 (1856)** Poljane *(Pölland)*. Spisi o tekočih zadevah, prvi del (danes Stari trg ob Kolpi)
1748 Seznam dohodkov župnije Poljane. ⟨**1821** Overovljen prepis.⟩
1782 Fasija. Overovljen prepis davčne napovedi kot informacija za napoved leta **1821**.
1792–1827 Dopisi k cerkvenim računom.
1799–1800 Mašna ustanova Mihaela Kapša *(Kapsch)*.
1801–1828 Ustanova Jurija Zaiserja, namenjena za vzdrževanje učitelja ali za nabavo novih orgel.
1805–1828 Jurkovičev beneficij.
1806–1856 Popravila župnišča in cerkve.
1816–1831 Menzalna poročila, zaostanki pri plačevanju menzalne dajatve.

37. škatla • KANM, Spisi • fasc. 35/2, 5–7

f. 35/2, 5/2 **1818–1939** Poljane *(Pölland)*. Spisi o tekočih zadevah, drugi del. (danes Stari trg ob Kolpi)
1818–1828 Temporalije ⟨spisi o gospodarski upravi župnije⟩.
1819 Umestitev župnika Jurija Panjana.
1820 Nova šola in vprašanje nastavitve učitelja.
1821–1825 Učitelj, ustanova Jurija Zaiserja za nove orgle.
1824–1828 Zapuščinske zadeve po smrti župnika Janeza Peršeta.
1826/27 Podružnica sv. Jurija v Dolini *(zu Thal)*.
1832, **1841**, **1855** Obveznice
1831 Spremni dopis k letnim obračunom **1828–1831**
1842 Popravila šole.
1847–1868 Spisi v zvezi z gradnjo šole.
1850 Natečaj za mežnarja, organista in učitelja
1868 Poročilo o obisku šole.
1848–1854 Zemljiška odveza.
1849 Župnik Andrej Pečar imenovan za župnika na Vrhniki.
1849 Prezentacija novega župnika Jožefa Mrzelja *(Mersel)*.
1856, **1876** Popravila župnišča in gospodarskih poslopij.
1859 Podružnica sv. Fabijana in Sebastijana. Prošnja kapitlja, naslovljena na notarskega koncipienta Antona Ogulina, naj vrne inventarje in druge spise o tej podružnici.
1884–1939 Spisi o tekočih zadevah.

37. škatla • KANM, Spisi • fasc. 35/2, 5–7

f. 35/2, 6 **1785–1938** Stopiče *(Stoppitsch)*. Spisi o tekočih zadevah., med drugim:
1785–1800 Posestno stanje župnije.
1802–1828 Popravilo župnišča, vprašanje kaplanije, pobotnice in drugo.
1887–1938 Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/2, 7 **1885–1936** Šentjanž *(Johannisthal)*. Spisi o tekočih zadevah.

38. škatla • KANM, Spisi • fasc. 35/2, 8–9

f. 35/2, 8 **1767–1940** Šentrupert *(St. Ruprecht)*. Spisi o tekočih zadevah.
1767 Prepis pogodbe, s katero je župnik Štefan Videtič odstopil Jožefu Jakošu za njegovo zvesto službo domec ali pol kmetije (ki je leta **1752** pogorel), in sicer zidano hišo s kletjo in vrt v Šentrupertu.
1801–1826 Dohodki novomeških mašnih ustanov za ljudsko šolo.
1833–1876 Šola.
1886–1898 Župnišče in gospodarska poslopja.
1807–1940 Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/2, 9/1 **1787–1821/24** Šmihel *(St. Michael)*. Spisi o tekočih zadevah, prvi del.
1787 Seznam šmihelski fari pripadajoče posesti, ki je bila prodana leto poprej.
1800 Hiša podružnice sv. Lenarta v Gotni vasi z dvema vrtovoma, za katero mora plačati Jožef Schediwy deseti denarič primščine.
1800–1801 Šmihelska ubožna ustanova.
1802;**1816** Dotacija kaplanov.
1805 Inventarni zapisnik bivšega župnika Klavdija Mediča ob prevzemu župnije novega župnika Franca Govekarja; naznanilo zidave poleg župnišča, ki jo načrtuje Janez Turk.
1812 Seznam župnijskih spisov, predanih francoski upravi.
1816–1823 Dolg pokojnega župnika Govekarja in nakup novih zvonov v Kostanjevici leta **1820**.
1818–1819 Fasija cerkve sv. Roka ⟨na Jedinščici⟩.
1818–1819 Dva zapisnika o zaslišanju prič in drugi spisi o samovoljni prodaji cerkvenega premoženja, ki jo je izvedel cerkveni ključar in mlinar Janez Znanc.
1821–1824 Interkalarni računi po smrti župnika Jožefa Zettla.

39. škatla • KANM, Spisi • fasc. 35/2, 9–11

f. 35/2, 9/2 **1821–1938** Šmihel *(St. Michael)*. Spisi o tekočih zadevah, drugi del.
1821–1828 Dopisi in obračuni v zvezi z gradnjo novega župnišča in gospodarskega poslopja.
1824 Stanovanje šmihelskega župnika v proštiji za časa zidave.
1824 Popravilo župnišča in gradnja cerkvenega stolpa na kapitlju.
1824–1826 Računi za popravilo župnišča.
1825–1828 Spremni dopisi k cerkvenim računom.
1825 Dolg pokojne Marije Mallowatz.
1841 Umestitev Mihaela Albrechta "in temporalibus".

1852 Natečaj za župnika po upokojitvi Mihaela Albrechta.
1885–1938 Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/2, 10 **1898–1940** Tržišče *(Hl. Dreifaltigkeit)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 35/2, 11 **1787–1939** Vavta vas *(Waltendorf)*. Spisi o tekočih zadevah.

f. 36 **1811–1939** Skupni patronatski spisi

f. 36, 1 **1863–1870** Patronatski spisi, edini ohranjeni po letnicah, ne po župnijah. Iz njih je mogoče dobiti splošen vpogled v uradovanje kapitlja kot patrona inkorporiranih župnij.

f. 36, 2 **1849–1939** Splošna korespondenca o patronatskih župnijah predvsem glede vprašanja "patronusa pauperja":

⟨1⟩ **1849** vprašanje patronatskih župnij in njihovih dolžnosti do kapitlja po zemljiški odvezi.

⟨2⟩ **1863–1896** uradna navodila glede patronstva.
⟨3⟩ **1885–1909** dopisi, zadevajoči Celjski okraj.
⟨4⟩ **1902–1905** mnenje kanonika Hočevarja o patronatskem fondu.

⟨5⟩ **1929–1938** dopisi o vprašanju oz. dejstvu, da je kapitelj "patronus pauper", zadevajoči Šmarje pri Jelšah.

f. 37 **1811–1855** Spisi gospostva Kapitelj po letu 1811

f. 37,1 **1811/12** Pobotnica za plačilo najemnine, izdana Jožefu Mervarju iz Škrjanč *(Lerchendorf)*. Podpisan Stanfel, administrator⟨?⟩ gospostva Ruperčvrh.

f. 37,2 **1811/12** Štiri pobotnice novomeškega domenskega urada za plačilo zaostankov, izdane Martinu Kušlarju in Mihaelu Ovničku *(Aunitscheg)* iz Velikega Orehka, Janezu Murnu iz Zajčje vasi in Juriju Sekuli s Pristave. ⟨Nem. jezik.⟩

f. 37, 3 **1816** Dopis uprave državnih domen upravi državnega gospostva Novo mesto o urejanju duhovnih ustanov, ki so za časa Francozov utrpele škodo.

f. 37, 4 **1817** I/24 Novo mesto regest št. 585

f. 37, 5 **1819–1832** Pravda za odtujeni kapiteljski vrt, katerega polovica je pripadala vsakokratnemu mežnarju, polovica pa učitelju ⟨4/12⟩. V času francoskih nemirov ga je župnijski upravitelj Šešek dal v zamenjavo za neke njive Štefanu Poderžaju v prepričanju, da mu pripada skupaj s hišo in vrtom, ki ju je po ukinitvi bratovščine Rešnjega Telesa, katerega last sta bila (po ustanovni listini kapitlja jo je **1509** X/16 dobil kapitelj "in partem dotationis", kakor trdi Šešek ⟨20⟩), kapitelj

prodal Marijani Seller ⟨4⟩,[1] ta pa Štefanu Poderžaju ⟨5⟩.[2] Po Poderžajevi smrti je njegovo imetje skupaj s spornim vrtom podedovala sestra Viktorija oz. njen mož Karel Hradeczky, kameralni upravitelj v Loki ⟨4/14⟩. Zadeva ni zaključena. ⟨37 kosov.⟩

[1]**1771** IV/21 Novo mesto regest št. 534
[2]**1792** IX/2 Novo mesto regest št. 570

f. 37, 6 **1822**, VI/30 Novo mesto regest št. 588

f. 37, 7 **1827** Potrdilo o prejemku 1.065 gld. za izžrebani obligaciji gospostva Ruperčvrh in Kapitlja.

f. 37, 8 **1827/28** Spisi o plačilu mitnine na mostu pri Kostanjevici, ki so jo morali plačati kmetje za dovoz žitne desetine. ⟨Pet kosov.⟩

f. 37, 9 **1827/28** Spisi o pogorelcu Antonu Dergancu iz Kandije. ⟨14 kosov.⟩

f. 37, 10 **1832–1847** Snopič z zemljiškoknjižnimi spisi kapiteljskega gospostva, kolikor niso bili izročeni kresijskemu uradu.

f. 37, 11 **1833** VII/2 Ruperčvrh regest št. 592

f. 37, 12 **1834** Predpis glede potrdil za vplačila penzionov, provizij in raznih prispevkov. ⟨Tisk.⟩

f. 37, 13 **1837/38** Seznam gorske pravde na gospostvu Slatnik *(Slattenegberg)*, ki pripada Kapitlju, in priloženi spisi. ⟨4 kosi.⟩

f. 37, 14 **1838/39** Spremno pismo kot kresijsko potrdilo [neznane] kupne pogodbe med Kapitljem in Martinom Miheličem ter Jožefom Bončo *(Wontscha)*.

f. 37, 15 **1839** Edini ohranjeni snopič uradne korespondence gospostva "Novomeški kapitelj" za tekoče leto **1839** ⟨oštevilčen z No. 1–51⟩.

f. 37, 16 **1846–1852** Pooblastila predstavnikov kapitlju podložnih vasi, s katerimi posamezni kraji ⟨podpisani oz. podkrižani so vsi podložni kmetje⟩ pooblaščajo svojega predstavnika, da jih zastopa glede njihovega deleža desetine, ki jo je kapitelj oddajal v zakup.

f. 37, 17 **1847** Neidentificirani dopis občinskega urada Mirna.

f. 37, 18 **1849** Trije spisi v zvezi s konkurenčnim prispevkom kapiteljskega gospostva za osnovno šolo v Šentjerneju za **1847–1849**.

f. 37, 19 **1849** Sodna terjatev za konkurenčni prispevek kapiteljskega gospostva za zidavo cerkve v Velikih Brusnicah.

f. 37, 20 **1850–1855** Spisi o zemljiški odvezi, med njimi:
1853 Glavni izkaz zakupnih kmetij (No. 175).
1854 Izkaz kapitala v skupnem znesku 124.933 gld. 45 krc.
1853/54 Taksa za zemljiško odvezo.
1853–1855 Seznam polletnih izplačil za kupnopravne kmetije.

f. 37, 21 **1851–1856** Zemljiška odveza župnijske nadarbine "Kapitlja".

40. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 36–37

f. 37, 22 **1859** Ordinariat obvešča prošta Arka o dohodku od zemljiške odveze iz njegove nekdanje župnije Vodice.

41. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 38

f. 38 **1811–1845** Podložniške listine gospostva Kapitelj

f. 38, 1 **1811–1829** Državno gospostvo Kapitelj.
Kupne in prodajne listine, delno v originalih, ena na tiskanem obrazcu *(Gewähr-brief)*. ⟨Skupaj z zapisniki 13 kosov.⟩

f. 38, 2 **1829–1831** Državno gospostvo Kapitelj.
Zaščitna pisma *(Schirmbrief)* na tiskanih obrazcih. ⟨Original.⟩ Vložene so tudi starejše listine. Vezano v skupni snopič in zapečateno.

f. 38, 3 **1832–1834** Gospostvo Kolegiatni kapitelj.
Zaščitna pisma *(Schirmbrief)*. ⟨Originali na tiskanih obrazcih.⟩
Prim. *Dragotine kapiteljske cerkve*, str. 97, št. 39 (s fotografijo ene od listin).

f. 38, 4 **1835–1840** Gospostvo Kolegiatni kapitelj.
Zaščitna pisma *(Schirmbrief)*. ⟨Originali na tiskanih obrazcih.⟩

f. 38, 5 **1841–1845** Gospostvo Kolegiatni kapitelj.
Zaščitna pisma *(Schirmbrief)*. ⟨Originali na tiskanih obrazcih.⟩

42. škatla • KANM, Spisi • fasc. 39

f. 39 **1847–1960** Letni kapiteljski obračuni

f. 39, 1 **1872–1911** Letni kapiteljski obračuni o gospodarjenju s patronatskim fondom ⟨stroški za patronatske župnije⟩.

f. 39, 2 **1874–1923** Interkalarni računi.

f. 39, 3 **1847–1945** Letni kapiteljski obračuni o gospodarjenju s premoženjem kapitlja za leta **1847–1849**; **1883–1933**; **1940–1945** ⟨manjka **1943**⟩.

f. 39, 4 **1900–1910** Povzetki izdatkov in prejemkov iz finančnih dnevnikov kapiteljske ekonomije.

f. 39, 5 **1929–1960** Povzetki izdatkov in prejemkov iz finančnih dnevnikov kapiteljske ekonomije za leta **1929–1931**, **1945–1948**, **1951**, **1959–1960**.

43. škatla • KANM, Spisi • fasc. 40–43

f. 40 **1780–1928** Župnijski in kapiteljski inventarji

f. 40, 1 ok. **1780** Inventar glasbil iz časa prošta Jabacina.
f. 40, 2 ok. **1800** Inventar cerkvenih predmetov.
f. 40, 3 **1837** Pisarniški in gospodarski inventar kapitlja; inventar glasbil.

43. škatla • KANM, Spisi • fasc. 40–43

f. 40, 4 **1864** Inventar kapiteljske cerkve.
f. 40, 5 **1879** Inventar kapiteljske cerkve in proštije. ⟨Dva izvoda.⟩
f. 40, 6 **1882** Inventar kapiteljske cerkve, proštije in podružnic sv. Antona in sv. Katarine.
f. 40, 7 **1888** Dopis deželne vlade glede inventarizacije.
f. 40, 8 **1917** Inventar premoženja kolegiatnega kapitlja ⟨štirje izvodi⟩; inventar dragocenosti in orodja ⟨dva izvoda⟩; inventar vlog v mestni hranilnici; korespondenca z ordinariatom in pripombe ordinariata ⟨trije dopisi⟩.
f. 40, 9 **1928** Inventar cerkvenega perila.

f. 41 **1851–1924** Izročilni in prejemni zapisniki proštov

f. 41, 1 **1851** Zapisnik po smrti prošta Albrehta
f. 41, 2 **1852/53** Zapisnik ob nastopu prošta Arka.
f. 41, 3 **1853** Pripombe k zapisniku.
f. 41, 4 **1853** Natančen opis kapitlja, cerkve in gospodarskih poslopij z izračunom pavšala vzdrževalnih stroškov ob Arkovem nastopu.
f. 41, 5 **1870** Zapisnik o stanju kapitlja po Arkovi smrti.
f. 41, 6 **1879** Zapisnik ob nastopu prošta Wilfana.
f. 41, 7 **1897** Zapisnik po smrti prošta Urha.
f. 41, 8 **1924** Zapisnik po smrti prošta Elberta.

f. 42 **1832–1958** Spisi in računi popravil na kapitlju

f. 42, 1 **1832/33** Predračun za proštov hlev *(Stallung)* ob proštovem vrtu.
f. 42, 2 **1832–1844** Računi za popravila in upravo kapitlja.
f. 42, 3 **1834** Spremno pismo k izračunu za pristavo v Pahi, Vavti vasi, na Potov Vrhu, Trški gori in v Mirni Peči.
f. 42, 4 **1852** Lista izdatkov, ki jih mora kriti kapitelj s svojimi dohodki.
f. 42, 5 **1853** Predračun za novo slamnato streho kozolca na Trški gori, za popravilo vinske kleti na Trški gori in za pristavo na Potov Vrhu s spremnima dopisoma novomeške kresije.
f. 42, 6 **1854** Seznam nujnih popravil; o usodi kapiteljske pristave "na Marofu" v času Francozov.
f. 42, 7 **1856** Spisi o gospodarskem poslopju na Potov Vrhu.
f. 42, 8 **1858** Zapisnik o delih v zidanici na Trški gori.
f. 42, 9 **1871** Predračun za popravila kapiteljskih poslopij po Arkovi smrti s spremnim dopisom.
f. 42, 10 **1872** Korespondenca z ordinariatom in finančno prokuraturo v Ljubljani glede stanja kapitlja.
f. 42, 11 **1881** Pismo deželni vladi o stanju kapitlja.
f. 42, 12 **1882** Predračun za popravila gospodarskih poslopij.
f. 42, 13 **1882/83** Opis stanja kapitlja po smrti prošta Wilfana.
f. 42, 14 **1883–1912** Razni računi za razna popravila v letih **1883**, **1902**, **1906**; plačilna lista obrtnikov iz leta **1912**.
f. 42, 15 **1884/85** Dva predračuna za popravila s spremno korespondenco z mojstri, deželno vlado in okrajnim glavarstvom.
f. 42, 16 **1886** Popravilo oken in stanovanj v proštiji. ⟨Korespondenca.⟩

f. 42, 17 **1898** Predračuni za popravila proštije in kapiteljske cerkve.
f. 42, 18 **1913/14** Predračun za popravilo zidu za proštijo.
f. 42, 19 **1924** Popravilo štedilnikov.
f. 42, 20 **1929/30** Greznica in stranišče; proračun za ograjo v vestibulu proštije.
f. 42, 21 **1930–1932** Škoda na vrtnem obzidju.
f. 42, 22 **1930/31** Problem vzdrževanja proštije.
1930 Zavrnitev Maljevičevega računa.
1931 Ponudba za pleskanje oken.
f. 42, 23 **1935** Popravila velikih vrat. Problem s sosedi Perkovimi (dopis).
f. 42, 24 **1939, 1942** Popravilo hleva.
f. 42, 25 **1936** Popravila vrtne ograje.
f. 42, 26 **1941/42** Novi štedilnik in nova peč.
f. 42, 27 **1943/44** Popravilo šip in poškodb bombardiranja.
f. 42, 28 **1951** Popravilo škarpe.
f. 42, 29 **1958** Popravilo proštije in cerkve.

f. 43 **1850–1955 (1958)** Kapiteljska stanovanja v najemu in najemnina

f. 43, 1 **1850** Najemna pogodba s Francem Mordaxom, okrajnim glavarjem in komisarjem zemljiške odveze, za tri sobe v prvem nadstropju za 180 gld. letno.
f. 43, 2/a **1926** Prošnja mizarja Maloviča za najem lope (šupe).
f. 43, 2/b **1928** Napoved najemninskega donosa – najemnine od Jožeta Supančiča, generalmajorja v pokoju.
f. 43, 3 **1928** Odklonitev oddaje hleva hotelu Union, trgovcu Golježu in tvrdki Rozman.
f. 43, 4 **1928–1942** Oddaja hleva in lope s podstrejšjem Higienskemu zavodu. ⟨Leta **1928** je bila najprej načrtovana lopa na Marofu.⟩
f. 43, 5 **1930–1932** Oddaja hleva mestni vojaški upravi.
f. 43, 6 **1932–1944** Oddaja hleva oz. garaže žandarmeriji.
f. 43, 7 **1934** Usoda Rometovega stanovanja.
f. 43, 8 **1946–1949**. Dopisi vojaškega poveljstva glede najema dveh sob.
f. 43, 9 **1948–1955**. Najem kleti s strani vojaščine.
f. 43, 10 **1948–1957**. Prostori, oddani Vajenski šoli.
f. 43, 11 **1949** Seznam stanovanjskih najemnin.
f. 43, 12 **1949** Prijava stanovanj prošta Čerina.
f. 43, 13 **1949** Najemnina od garaže.
f. 43, 14 **1951** Odločba sanitarne inšpekcije glede higienskih pomanjkljivosti.
f. 43, 15 **1951** Stanarina Branka Krtinića.
f. 43, 16 **1952** Odselitev Marka Brkiča in vselitev Ivana Račkega.
1958 Neplačana najemnina
f. 43, 17 **1952** Razširitev internata.
1952–1966 Dopisi v zvezi z upravljanjem hiše.
f. 43, 18 **1953** Najemna pogodba s podjetjem PTT za garažo.
f. 43, 19 **1953** Odpoved stanovanja Mariji Petrič.
f. 43, 20 **1955** Davek od najemnine, dopis v zvezi s hišno upravo.

f. 44 **1852–1947** Kapiteljske parcele

f. 44, 1 **1852–1916** Posestni listi in katastrske cenitve.
⟨1⟩ **1852** Posestni listi.
⟨2⟩ **1859** Posestni listi.
⟨3⟩ **1879** Izvleček iz katastrske cenitve.
⟨4⟩ **1894** Posestni listi.
⟨5⟩ **1900–1912** Posestni listi.
⟨6⟩ **1900–1916** Tuji posestni listi.
Lastniki parcel: Jurij Petrič ⟨z njivami krojaške bratovščine "Žnidarske njive"⟩, Anton Papež in Jera Krašovec.
f. 44, 2 **1892–1921** Spisi glede odstopa parcel za železnico.
⟨1⟩ **1892–1897** Spisi z načrtom parcele v Kandiji.
⟨2⟩ **1907–1914** Spisi v zvezi s parcelami za železnico.
⟨3⟩ **1915** Spisi v zvezi s parcelami za železnico.
⟨4⟩ **1916–1919** Spisi v zvezi z železnico.
Odškodnina za prostor za novo postajo. Dve pismi iz Linza ing. Theodorja Opitza, strokovnjaka pri gradnji železnice, Antonu Žlogarju na vprašanje odškodnine za postajo in drugo.
⟨5⟩ **1924** Sekanje akacij ob progi.
⟨6⟩ **1921–1938** Požari ob železnici **1921**, **1928/29**, **1938**.
f. 44, 3 **1892** Spisi v zvezi z nakupom, menjavo in prodajo kapiteljskih parcel.
⟨1⟩ **1892** Nakup parcel Franca Klemenčiča št. 450 ⟨na Marofu⟩ in št. 265/2 v Novem mestu.
⟨2⟩ **1892** Nakup parcel Frančiške Petrič in Neže Brezovšek št. 319/2, 470 in 471 v Novem mestu.
⟨3⟩ **1894** Nakup parcele dr. Albina Poznika št. 380 v Novem mestu.
⟨4⟩ **1894** Kupna pogodba za parceli Jožeta Pavčka št. 1109 in 1110 v Ždinji vasi.
⟨5⟩ **1895–1897** Odškodnina cestnega erarja za kapitlju odvzeto parcelo št. 377 v Novem mestu.
⟨6⟩ **1907–1920** Nakup parcele Marije Gorenc, drugič poročene Vodopivec, št. 1992 v Ždinji vasi.
⟨7⟩ **1917/18** Menjalna pogodba z Alojzem Šalijem v Češči vasi za parcelo št. 1651/2 v (Gorenji) Straži, za katero odstopi kapitelj parcelo št. 1649/2 prav tam.
⟨8⟩ **1918** Načrt in razveljavitev kupne pogodbe za vinograd v župniji Vavta vas.
⟨9⟩ **1931** Prodaja župnijskih parcel št. 620 in 624 za sejmišče.
⟨10⟩ **1934–1937** Prodaja parcele št. 405/2 ⟨kamnolom⟩ državnemu zakladu in oddaja v najem parcele št. 412, to je starega kamnoloma v Bršljinu cestnemu erarju. Priložen prepis pogodbe iz leta **1894**.
⟨11⟩ **1935/36** Prodajna pogodba za travniški parceli št. 333/1 in 333/2 v Novem mestu Ivanu Bernardu in Valentinu Klinarju ⟨z načrtom in posestnim listom⟩.
⟨12⟩ **1935–1937** Nakup parcele Jožefe Potočar št. 405/2 v Novem mestu ⟨z načrtom in posestnim listom⟩. ⟨Dopise ordinariata o tem glej tudi pod št. 13.⟩

⟨13⟩ **1938** Zamenjava parcele Andreja Virščka in Jožeta Prešerna št. 388/1 za kapiteljsko parcelo št. 373 ⟨z načrti⟩.
⟨14⟩ [s. d.] Naris parcel pri stari sodniji; skica nekih temeljev ⟨Dom rokodelskih pomočnikov?⟩

f. 44, 4 **1861–1947** Drugi spisi v zvezi s parcelami in zemljiškimi zadevami.
⟨1a⟩ **1861** Občinski urad Trebnje sklicuje sestanek zaradi spornih gozdnih pravic v gospostvu Ruperčvrh.
⟨1b⟩ **1870–1925** Dolžnost kapitlja, da popravlja ceste in mostove.
⟨1c⟩ **1880–1890** Krajevni komisar za agrarne operacije išče načrt o razdelitvi parcel soseske Gaberje, ki naj bi ga napravil kapiteljski upravnik med leti.
⟨2⟩ **1890** Urša Kos želi ob kapiteljski parceli povečati svojo hišo.
⟨3⟩ **1893–1897** Razlastitve ob urejanju Zagrebške ceste ⟨z načrti⟩ ⟨Glej tudi KANM/Župnija, f. 46, 4.⟩
⟨4⟩ **1894** Najemnina cestnega erarja za kapiteljsko parcelo št. 412 v Novem mestu, uporabljeno za peskokop.
⟨5⟩ **1896** Odškodnina za krajo, ki sta jo zagrešila Jernej in Elij Doberdrug.
⟨6⟩ **1897–1899** Prodaja parcele št. 267 mestni občini.
⟨7⟩ **1899** Zamenjava parcele št. 333/2 za Rohrmanovo parcelo št. 287/2 v korist "Olepšalnega društva".
⟨8⟩ **1900** Odpisna dovolitev za parcelo št. 99 k. o. Hmeljčič.
⟨9⟩ **1901–1932** Kupna pogodba in nakup parcele št. 600 "pri Orehu", ki jo kupi župnija od Frančiške Wepustek, ter delna prodaja za razširitev ceste.
⟨10⟩ **1905–1911** Dopisi v zvezi s prodajo posesti na Potov Vrhu Francu Žonti, da se z izkupičkom obnovi vinograd. Obnova vinograda.
⟨11⟩ **1906** Odkup sveta za popravilo ceste pri "Hočevarjevem marofu".
⟨12⟩ **1906** Kupna pogodba za dvojno parcelo št. 608 in 609 v Novem mestu, ki jo kupi župnija od Ivana Krajca.
⟨13⟩ **1908/09** Prodaja dela parcele št. 626 zaradi ceste.
⟨14⟩ **1911** Unionska klet v Ločni želi speljati kanal čez kapiteljsko parcelo ⟨z načrtom⟩.
⟨15⟩ **1914** Odškodnina za del kapiteljskih parcel št. 371, 375–377 v višini 5.500 kron.
⟨16⟩ **1920–1943** Pogodbe s tvrdko Appe Klemenčič, kasneje Keramiko, da sme kopati glino na Marofu, na parcelah št. 370 in 371.
⟨17⟩ **1922–1939** Popravila cest in mostov, posipanje cest in druge dolžnosti kapitlja.
⟨18⟩ **1923** Prodajna pogodba, s katero kapitelj proda Mariji Kapš, kuharici v Kranju, parceli št. 337 in 227 pod zidom kapiteljske cerkve.
1925 Nadaljnja usoda vrta: oddan je v brezplačni užitek cerkovniku *(cerkveniku)* Kukavici.
⟨19⟩ **1923** Spor z Drenikom zaradi košnje.
⟨20⟩ **1926** Kapiteljski kamnolom ob državni cesti.
⟨21⟩ **1927** Ograja na vrtu Josipa Turka ob proštijskem vrtu.
⟨22⟩ **1827/28** Povpraševanje po ločenskem travniku za mestno klavnico.
⟨23⟩ **1928** Prošnji stavbenika Medveda za uporabo kamnoloma se ne ugodi.
⟨24⟩ **1928** Vrt, po kanonikovi smrti odpovedan Porentovim.

⟨25⟩ **1928, 1936** Načrti Olepševalnega društva, da na kapiteljski parceli pod predorom ob Krki zasadi nekaj dreves in napravi 1 m širok hodnik.
⟨26⟩ **1929** Dovoljenje za prekop kanala čez parcelo št. 333 za novo šolsko poslopje.
⟨27⟩ **1929–1931** Malovič dobi namesto v nakup parcele št. 376, 377, 380 v Novem mestu v najem.
⟨28⟩ **1930** Ivan Šmalc prosi za nakup parcele v Ločni.
⟨29⟩ **1930** Nova meja med cesto in pokopališčem.
⟨30⟩ **1930–1932** Prepis pomotoma vpisane gozdne parcele v Rasnem št. 4093/45 na vas Gorenje Sušice *(Šice)*.
⟨31⟩ **1931** Zakup travnika pod predorom *(tunelom)*.
⟨32⟩ **1931/32** Prepoved oglaševanja najemnin za parcele s prižnice.
1933 Oglas pri večernicah.
⟨33⟩ **1932** Pogodba s Fantovskim odsekom Prosvetnega društva za športni prostor na kapiteljskem Marofu (del parcele št. 391) za tri leta.
⟨34⟩ **1933** Orodjarna cestnega erarja na kapiteljskem svetu ⟨z načrtom⟩.
⟨35⟩ **1933** Prenos parcel iz deželne deske v zemljiško knjigo pristojne k. o.
⟨36⟩ **1934/35** Prodaja dela proštijskega vrta Josipu Turku ⟨z načrtom⟩.
⟨37⟩ **1936** Mirtič Neža, gradbeno dovoljenje zanjo kot sosedo kapitlja.
⟨38⟩ **1938** Odškodnina za kapiteljski gramoz ob Krki.
⟨39⟩ **1938** Osuševanje travnikov v Mirni Peči.
⟨40⟩ **1938** Novozasajeni vinograd v Ždinji vasi, fasija zanj.
⟨41⟩ **1940** Popravek parcele št. 450 k. o. Novo mesto.
⟨42⟩ **1943–1945** Vojna škoda na kapiteljskih parcelah.
⟨43⟩ **1947** Statistični podatki iz zemljiških listov.
⟨44⟩ **1947** Popis zemljišč, ki zapadejo pod agrarno reformo.

f. 44, 5 **1900–1935** Spodnji proštov vrt.
⟨1⟩ **1900–1912** Zakup kapiteljskih oz. proštovih njiv.
⟨2⟩ **1925** Užitek spornega proštovega vrta.
(Zadnji list ima na zadnji strani popis spornih predmetov prošta Elberta ob smrti **1924**.)
⟨3⟩ **1925** Mnenje kapitlja (kanonika Žlogarja) o proštovem vrtu.
⟨4⟩ **1930** Čerinova analiza starih spisov (**1912–1918**) glede proštovega vrta.
⟨5⟩ **1935** Razsodba ordinariata o užitku proštovega vrta.

45. škatla • KANM, Spisi in listine • fasc. 45

f. 45 **1852–1950** Gospodarjenje z njivami, gozdovi in vinogradi

f. 45, 1 **1852–1945** Oddaja njiv v najemu.
1852–1819 Spisi v zvezi z najemom župnijskih oz. kapiteljskih njiv.
⟨1⟩ **1852/53** Dnevnik dohodkov od zakupa. Vsebina:
1865–1869 plačila najemnine za njive;
1865 seznam najemnikov.
1870 dolg Jožefa Jerela.
⟨2⟩ **1870–1888** Najemniški zapisniki s seznami najemnikov.
⟨3⟩ **1891** Terjatev zakupnin.
⟨4⟩ **1895/96** Seznam najemnikov.

⟨5⟩ **1899–1941** Najemniške pogodbe in korespondenca s podružnico Slovenske kmetijske družbe v Novem mestu.
⟨6⟩ **1915** Najemniki.
⟨7⟩ **1920–1943** Najemnina od parcel, predvsem župnijskih njiv ⟨s skicami parcel⟩.
⟨8⟩ **1925–1928** Oddaja Krajčeve parcele št. 608, 609 v najem.
⟨9⟩ **1928–1943** Oddaja kapiteljskih njiv v najem.
⟨10⟩ **1943** Najemniki na Pahi *(Paka)*.
⟨11⟩ **1945** Najem zemlje onstran ločenskega bloka.

f. 45, 2 Gospodarjenje z njivami, korespondenca:

⟨1⟩ **1923–1925** Nabava gnojil.
⟨2⟩ **1929–1932** Gnojilni načrti.
⟨3⟩ **1929–1931** Vprašanje o davčni prijavi.
⟨4⟩ **1930** Statistika pridelanih poljščin.
⟨5⟩ **1930/31** Nabava semena za deteljo.
⟨6⟩ **1949–1950** Izrezki iz časopisov, razno.
⟨7⟩ **1949/50** Seznam najemnikov in posevkov.
1950 točenje žganja.

f. 45, 3 **1899–1947** Gospodarjenje z vinogradi.
⟨1⟩ **1899–1913** Zapiski dohodkov in stroškov vinogradov. Trije zvezki blagajniških dnevnikov (journalov).
⟨2⟩ **1899–1910** Letni obračuni gospodarjenja z vinogradi.
⟨3⟩ **1899–1910** Seznam izdatkov za vinograde.
⟨4⟩ **1899–1902** Stroški vinogradov na Trški gori (Sevno) in v (Gorenji) Straži.
⟨5⟩ **1904–1906** Skice rigolanja.
⟨6⟩ **1911/12** Vinogradna parcela v Ždinji vasi.
⟨7⟩ **1917/18** Račun za vinograd v Straži (Vavta vas).
⟨8⟩ **1926–1928** Stroški za vinograd, posestni list vinogradov v Straži.
⟨9⟩ **1933–1937** Nakup sladkorja za vino.
⟨10⟩ **1939** Korespondenca v zvezi z obnovo vinograda v Straži.
⟨11⟩ **1942** Račun za razdelitev vinskega pridelka.
⟨12⟩ **1947** Načrtovani najem vinograda.
⟨13⟩ **1876** Razdelitev kapiteljskega in Jelovškovega vina med kapitularje; leta **1919** in **1925** pridelano vino.

f. 45, 4 **1885–1945** Gospodarjenje z gozdovi:

⟨1⟩ **1885–1887** Škoda zaradi snega v gozdovih.
⟨2⟩ **1886–1899** Gozd v Bršljinu: **1886** inšpekcija v gozdu; **1892–1895** sečnja.
⟨3⟩ **1892–1941** Gozd Veliki Podljuben: **1892** spor z vaščani zaradi paše; **1894** problem občinske poti; **1895**,**1940/41** delitev parcel.
⟨4⟩ **1898** Ponudba gozdnih sadik.
⟨5⟩ **1901**, **1950** Dopisi o lubadarju.
⟨6⟩ **1903** Avgust Guzelj, *Navod za oskrbovanje malih gozdnih posestev na Kranjskem in Primorskem*, Ljubljana **1903**.
⟨7⟩ **1907** Nakup hoste v Ždinji vasi.
⟨8⟩ **1924–1928** Gozd Podljuben/Rasen: poseka, sporne meje.
⟨9⟩ (**1920**?) Prodajni pogoji za les in drva pri gozdnem uradu v Soteski.

⟨10⟩ **1925–1939** Pogodbe za prodajo lesa:
1925–1927 Pogodba z Antoniom Medvedićem.
1926 Pogodba z Antonom Malenškom.
1927 Pogodba s Francem Hrastarjem.
1930–1936 Pogodba s Francem Seidlom.
1930 Obljuba lesa za Prosvetni dom.
1930 Pogodba s Francem Zupančičem, Antonom Petričem, Francem Pintarjem.
1939 Pogodba s Papirlesom Ljubljana.
⟨11⟩ **1931–1943** Predlogi za pogozdovanje in sečnjo (formularji), dopisi glede sečnje in gospodarstva z gozdovi.
⟨12⟩ **1932–1939** Letni predlogi za sečnjo in vzgajanje gozdov.
⟨13⟩ **1933** Seznam vseh kapiteljskih gozdov (posebej skica zaščitenega gozda Dobindol).
⟨14⟩ **1933/34** Načela pogozdovanja, uradni dopisi.
⟨15⟩ **1934** Poseka in piramida na Ljubnem.
⟨16⟩ **1935–1945** Gospodarski program za kapiteljske gozdove.
⟨17⟩ **1938–1940** Dopisi glede sečnje.
⟨18⟩ **1941** Varstvo pred požari.
⟨19⟩ **1945** Poseka gozda v vojne namene.

f. 45, 5 **1852–1940** Ribolovne pravice v zakupu in korespondenca o tem.

46. škatla • KANM, Spisi • fasc. 46, 1–5/a

f. 46 **1856–1950** Davčne zadeve

f. 46, 1 **1870–1950** Razni davki in davčne prijave:
⟨1⟩ **1870** Davki na dohodke od obligacij.
⟨2⟩ **1871–1880** Pristojbinski namestek.
⟨3⟩ **1881–1890** Pristojbinski namestek.
⟨4⟩ **1891–1900** Pristojbinski namestek.
⟨5⟩ **1901–1910** Pristojbinski namestek.
⟨6⟩ **1910–1920** Pristojbinski namestek.
⟨7⟩ **1921–1930** Pristojbinski namestek.
⟨8⟩ **1921** Napoved za prihodnino.
⟨9⟩ **1931–1950** Taksne napovedi.
⟨10⟩ **1929–1937** Zgradarina.
⟨11⟩ **1933** Davek od najemnine za zemljišča.

f. 46, 2 **1870–1943** Korespondenca z davčno upravo in sodne cenitve:
⟨1⟩ **1870** Cenilna komisija.
⟨2⟩ **1874** Ocena zemljiškega davka za Kranjsko (tisk).
⟨3⟩ **1904** Davek na parcele v Ždinji vasi.
⟨4⟩ **1906–1927** Splošno o davkih.
⟨5⟩ **1922** Sodna cenitev kapiteljskih zemljišč.
⟨6⟩ **1928–1936** Odloki davčne uprave.
⟨7⟩ **1930–1935** Davek od vinogradov.
⟨8⟩ **1936–1943** Vračilo doklad.

46. škatla • KANM, Spisi • fasc. 46, 1–5/a

f. 46, 3 **1864–1923** Plačilni listi za pristojbinski namestek, zemljiški davek, verskozakladni davek, šolski prispevek, obligacije in rento.
f. 46, 4 **1856–1916** Plačilni nalogi za kupne pogodbe in drugo za leta **1856, 1884, 1891–1894, 1916.**
f. 46, 5/a **1878–1916** Davčne knjižice. (27 knjižic.)

47. škatla • KANM, Spisi • fasc. 46, 5/b–7, fasc. 47

f. 46, 5/b **1896** Zakon o dohodnini (tisk).
f. 46, 6 **1946–1963** Davki od dohodnine.
1946–1956 Davčna napoved dohodnine.
1946–1952 Pritožbe na odmero davkov, korespondenca z davčno upravo.
1951 Dohodninske knjižice.
1953 Dražba mežnarije zaradi davkov, škof Vovk analizira davčno politiko.
1955–1956 Davčne odločbe.
1956–1958 Davki na zemljišče.
1959–1960 Taksa za žganjarski kotel.
1960–1963 Davčne odločbe.
f. 46, 7 **1898–1942** Uslužbenski davek (s seznamom zaposlenih **1928**).

f. 47 **1832–1945** Kongrua ⟨duhovniška plača⟩

f. 47, 1 **1832–1940** Dopisi v zvezi s kongruo (plačo kapiteljskih duhovnikov): fasije, analize dohodkov in izdatkov, prošnje za zvišanje.
f. 47, 2 **1917** Službene tabele vseh kapiteljskih duhovnikov.
f. 47, 3 **1915–1920, 1921** Izkaz štolninskih dohodkov – kot del fasije.
f. 47, 4 **1921** Proštova fasija ⟨davčna napoved⟩ za tekoče leto.
f. 47, 5 **1927–1930** Korespondenca o povišanju kongrue z drugimi kapitlji v Jugoslaviji.
f. 47, 6 **1945** Seznam vseh kapiteljskih dohodkov s priloženo dokumentacijo.

48. škatla • KANM, Spisi • fasc. 48

f. 48 **1847–1946** Bančne zadeve

f. 48, 1 **1847–1927** Obligacije.
1847–1862 Obresti od podložniških obligacij.
1851–1911 Dopisi v zvezi z obligacijami, med njimi vinkulacija 125.000 gld. odškodnine od zemljiške odveze. (**1856/57**)
1912 Obligacije mašnih ustanov.
1913 Dopisi Splošne prometne banke o izzžrebanih obveznicah.
1915 Obveznice od vojnega posojila.
1916 Obligacije državnega posojila.
1898–1927 Čerinova analiza obligacij za ta čas. Iz nje je razvidno, kaj vse je žrtvoval kapitelj za vojno posojilo.

48. škatla • KANM, Spisi • fasc. 48

f. 48, 2 **1910** Kranjska hranilnica v Ljubljani – menzale.
1910 Prispevek 3.000 kron za stroške restavriranja kapiteljske cerkve.
1910 Prispevek Vincencijevi konferenci v višini 200 kron.
1913 Prispevek za popravila kapiteljske cerkve v višini 2.000 kron.
1887–1915 Bančni izpisek za ta čas.

f. 48, 3 **1912–1921** Deželno posojilo in Kranjska deželna banka.
1922–1925 Nadaljevanje v Hipotekarni banki jugoslovanskih hranilnic.

f. 48, 4 **1899–1925** Deželno in vojno posojilo.
1899 J. C. Mayer in deželno posojilo.
1912–1922 Splošna prometna banka (J. C. Mayer), bančni dopisi in izpiski.
1922–1925 Nadaljevanje v Prvi hrvatski štedionici.

f. 48, 5 **1918** Kranjska hranilnica, davčni izpisek.

f. 48, 6 **1918** Ljubljanska kreditna banka, "depotni izvleček".
1934 Dvig s knjižice Ivana Dolinarja.

f. 48, 7 **1919–1931** Vojno posojilo I–IV:

1919–1931 Razna korespondenca z odvetniki, banko, vlado in ordinariatom – prošt Elbert je namreč temeljno kapiteljsko in cerkveno premoženje *(Stammvermögen)*, ki je bilo vezano v raznih obligacijah, tako med drugim tudi del od prodane posesti na Potov Vrhu, namenjen obnovi vinograda, brez potrebnega pristanka kapitlja in države sprostil in vzel zanj lombardsko posojilo, ki ga je porabil za vojno posojilo v pričakovanju avstrijske zmage; med drugim pismo dr. Korošču (**1924**), ki je po vojni nekaj časa bival na Kapitlju.

f. 48, 8 **1927** Mestna hranilnica, popis župnijskih hranilnih knjižic.
f. 48, 9 **1930** Ljudska posojilnica, pogodba o tekočem računu.
f. 48, 10 **1933** Zadružna gospodarska banka v Ljubljani (hranilna knjižica).
f. 48, 11 **1945** Prijava nemoratornih terjatev pri denarnih zavodih.
f. 48, 12 **1946** Poštna hranilnica.

49. škatla • KANM, Spisi • fasc. 49–50

f. 49 **1846–1947** Zbirka računov, izdanih za kapitelj

f. 49, 1 **1846–1850** Računi kot priloge računskemu dnevniku.
Bolj ali manj ohranjeno je le leto **1847**.
f. 49, 2 **1880–1968** Razni računi za vzdrževanje stavb, za popravila, delno tudi pri cerkvi, in za razne nabave za to obdobje.

49. škatla • KANM, Spisi • fasc. 49–50

f. 50 **1850–1947** Zavarovalnina in zavarovalnice

f. 50, 1 **1850–1912** Graška zavarovalnica "Brandschaden-Versicherungs-Anstalt".
f. 50, 2 **1874** Zavarovalnica Slovenija, društveno poročilo.
f. 50, 3 **1891/92** Statistika zavarovanja cerkva za Kranjsko – poročilo za kapitelj.
f. 50, 4 **1897–1902** Ponudba "Unio catholica", Dunaj (Ljubljana).
f. 50, 5 **1901–1946** Vzajemna zavarovalnica.
f. 50, 6 **1921** Osrednji zavarovalni oddelek za Slovenijo "Feniks".
f. 50, 7 **1922** Mestni razglas o dvigu zavarovalnine.
f. 50, 8 **1922–1930** Zavarovalnica Jugoslavija.
f. 50, 9 **1946/47** Zavarovalni zavod Slovenije.

1.2.2 KANM, Izgubljeno gradivo (po popisu p. Florentina Hrovata)

f. 29/A, 9 **1686** VIII/31 Soteska regest št. 407
f. 29/D, 5 **1657** Urbar bratovščine Rešnjega Telesa v Radovljici.

1.2.3 KANM, Knjige

50. škatla • KANM, Knjige 1 • Urbarji • Ur/1, Ur/3, Ur/4

Ur/1 Urbar z naslovom: »Percepta redituum a festo Michaelis de anno Domini **1525** et infra **1526**, Mihaelis Skrobuth, pro tunc procuratoris«.
»Prejemki dajatev od praznika [sv.] 1526, [v času] tedanjega oskrbnika Mihaela Skrobuta«.

Kazalo krajev po vrstnem redu v knjigi ⟨v oklepajih so označene strani⟩:

Videm v Šmihelu *(Widem zw̃ s. Michel)* – vrtovi in njive ⟨1–6⟩; vrtovi pred mestom pri Gorenjih vratih, ustanova Mihaela Lipca *(Lippetz)* za luč vernim dušam ⟨7⟩; nekaj vrtov na Frölichovi njivi ⟨8⟩; skedenj *(die stadel)* in vrtovi pri Gorenjih vratih ⟨9⟩; njive pred Gorenjimi vrati ⟨10–12⟩; mlin pri Vavti vasi *(zw Waltendarff)* ⟨13⟩; mlin v Gabrju *(zw Gabriach)* ⟨13⟩; mlin na Ustju⟨?⟩ *(mul Naüẅßtÿe)* ⟨14⟩; mlin pri Šmihelu *(bey s. Michel)* ⟨14⟩; mlin pri šmihelskem župnišču ⟨15⟩; mlin pod Skalno steno *(vnter Steinwand)* ⟨15 – prečrtano⟩; dvor z mlinom *(mülſtatt)* v Golem pri Šentjerneju *(Gollu zw sand Wartlme pfar)* ⟨16⟩; mlin v Črmošnjicah *(zw Tſthermoſthnitz)* ⟨16⟩; mlin nad *(oberhalb)* Črmošnjicami ⟨17⟩; mlin pod [Mirno?] Pečjo *(mül Podpetſthio)* ⟨17⟩; mlin v Mirni Peči *(zw Hönigſtein)* ⟨18⟩; mlin na Vrhpeču *(zw Verchpetſth)* ⟨18⟩, mlin na Ratežu *(Radeteſth)* ⟨19⟩. Sledijo kmetje *(Sequuntur coloni)* ⟨v krajih⟩: Bršljin *(Berſthlin)*
Prečna *(Preytſthin)* ⟨24⟩; Paha *(Pakha)* ⟨24⟩; Groblje *(Grueblach)* ⟨25⟩; Češča vas *(Tzeſdarff)* ⟨26–28⟩; Zalog *(Salog)* ⟨28–30⟩; dvor Braitenau *(Hoffprotnaw)* ⟨31⟩; Loke *(Vlokach)*
Hruševec *(Chrůtſthewetz*
Loke *(Vlokach)* ⟨34⟩; Sela *(Na ſelich)* ⟨34⟩; Mirna Peč *(Hönigſtein)* ⟨35–36⟩; Podboršt *(Vnterm farſt)* ⟨36⟩; Ivanja vas *(Iwaniſthdarff)* ⟨37⟩; Goriška vas *(Goritſthendarff)* ⟨38⟩; Gorenje Vrhovo *(Oberfraichow)* ⟨38⟩; Globodol *(Teüfental)* ⟨39⟩; Sv. Matevž [Mali Vrh] *(bey s. Matheüs)* ⟨39–40⟩; Malenska vas *(Malinſka vaß)* ⟨40⟩; Črešnjice *(Tſthreiſthnitz)* ⟨41–42⟩; Vrhpeč *(Verchpetſth)* ⟨42⟩; (Gorenje) Vrhtrebnje *(Ober Treffen berg)* ⟨43⟩; Hrastje *(zwm Chreſtie)* ⟨44⟩; Šenturij *(bey s. Jörgen)* ⟨44⟩; ⟨Veliki in Mali⟩ Kal *(Am Khall)* ⟨45⟩; Zagorica *(Sagoretz)* ⟨45⟩; Gorenje Karteljevo *(Ober Kertelew̃)* ⟨46⟩; Gorenje Kamence *(Ober Steinpach)* ⟨47⟩; Dolenje Kamence *(Nider Steinbach)*; ⟨47⟩; Hudo *(am Pöſn)* ⟨47–48⟩; Koroška vas *(Karndarff)* ⟨49⟩; Gora *(am Berg)* ⟨49⟩; Kij *(am Kholbn)* ⟨49⟩; ⟨Dolenja vas⟩ pri Šmarjeti *(bey s. Margreten)* ⟨50⟩; Škocjan *(zw S. Cantian)* ⟨50⟩; Ruhna vas *(Rokhendarff)* ⟨50⟩; Tomažja vas *(Thomas darff)* ⟨51⟩; ⟨Šmarješke⟩ Toplice *(Töplitz bey Altenbürg)* ⟨51–52⟩; Gomila, ustanova Jörga Spekha *(Gomilla)* ⟨53–54⟩; Golo – domec in mlin *(Golu, ein hofſtat vnd mülſtat)*, to je ustanova Jorga Spekha in njegove rodbine [stavek dodan na robu] ⟨54⟩; Preska pri Šentrupertu *(ad S. Rudpertum, Preſika)* ⟨54⟩; Goveji dol *(Rindren tall)* ⟨55⟩;

Leskovec *(zw Leſkouetz)* ⟨55⟩; Črešnjice, spet odkupljene od Villandersov [potem ko so jim bile zastavljene] *(van Uilanders widerkaŭff Tſthreiſthnitz)* ⟨56–57⟩; Podboršt v župniji Raka *(in Archer pfarr Vntermfarſt)* ⟨58⟩; Ločna *(zw Lotſthnŭ)* ⟨58⟩; Štrlek ⟨?⟩, volilo Jakoba Zlatca *(des herren Jac[ob] Slatetz Stifft Sterltzeich)* ⟨59⟩; Brod v šmihelski fari *(in sand Michelpfar am Fŭrt)* ⟨60⟩; Srebrniče *(Sreberniſth)* ⟨60⟩; Jurka vas *(Jurkhendarff)* ⟨61⟩; Vavta vas *(Waltndarff)* ⟨61–64⟩; pod Kogom *(Vnter dem Khag)* ⟨65⟩; Pleše, zastava Širskih *(Schaiers ſatz zŭ Pleiſth)* ⟨65–67⟩; Prapreče *(Praproſth)* ⟨67⟩; Irča vas *(Goriſthew)* ⟨68–69⟩; Ruperčvrh *(Ruprecſthŭerch)* ⟨69⟩; Šmihel *(bey S. Michel)* ⟨70–72⟩; Regrča vas *(Regwerſdarff)* ⟨73⟩; zastava Mordaxov na Grmu *(Mardaxn ſatz in der Stauden)* ⟨73–74⟩; Škrjanče *(Skuriantſthe)* ⟨74⟩; Rajnovšče *(Rainŭſthitſth)* ⟨74–75⟩; Črmošnjice *(Tſthermoſthnitz)* ⟨75⟩; Jurna vas *(Jŭrndarff)* ⟨76–77⟩; Koroška vas – ustanova Mindorferjev *(Mindarffar Stift Karendarff)* ⟨78–79⟩; Koroška vas⟨?⟩ *(Hendorff)* ⟨79⟩; zastava Mordaxov v Koroški vasi⟨?⟩ *(Mardaxn Satz in Hendorff)* ⟨80–81⟩; Pristava – zastava Mordaxov *(Mayrhoff Mardaxn Satz)* ⟨82⟩; Šentjošt *(bey s. Jobſt)* ⟨82–83⟩; Ragovo *(Ragaw)* ⟨84⟩; Malenska vas *(Muldarff)* ⟨84⟩; Mali Slatnik *(Klein Slatenikh)* ⟨85⟩; Veliki Slatnik *(Groß Slatenikh)* ⟨86⟩; Potov Vrh *(Potnperg)* ⟨86–88⟩; Dolenja vas *(Niderdarff)* ⟨89⟩; Dolenje Brusnice *(Nider Brißnitze)* ⟨89⟩; Ratež *(Radetes)* ⟨90⟩; Gabrje *(Gabriach)* ⟨90–92⟩; Vrh pri Šentjerneju *(am Pergl in Sand Wartlme pfarr)* ⟨93–95⟩; Sv. Križ pri Kostanjevici [Podbočje] *(ad ſanctam Crucem)* ⟨95⟩; Šmarje *(zw S. Marein)* ⟨95⟩; gospodarska poslopja in hiše pri cerkvi sv. Antona ⟨v Novem mestu⟩, prosti videm *(die gadn vnd heŭſer in ſtat Rudolffwerd beÿ ſand Antoni Widem fraÿ)* ⟨96⟩; mestni lončarji *(Haffner in der statt)* ⟨97⟩; vrtovi in njive pred mestom – zastava Mordaxov pred mestom *(van gartn vnd akern Mardxn ſatz vor der ſtat)* ⟨98–106⟩; Rännerjeve njive *(van Ränner akhern)* ⟨107⟩; izdatki za oves(?) *(zw dem hirſs)* v Šmihelu in na Rosenbachu [Marof] *(Roßenpuechl)*: za 1525 ⟨108–109⟩, za 1526 ⟨110–111⟩, za 1527 ⟨113⟩. [Prazne strani] ⟨112, 114–120⟩.

V platnicah so bili namesto lepenke prvotno skriti papirni listi z latinskim teološkim besedilom in listi nemške Legende auree Jakoba de Voragine, tiskane 1480 v Augsburgu. Med leti **1980**–1983 so v laboratoriju NUK v Ljubljani platnice izluščili in urbar ponovno vezali.
Rokopis (15. stol.) je zdaj v Semeniški knjižnici v Ljubljani (kopija v KANM, šk. 205, št. 9/b), fragmenti inkunabule pa v Knjižnici kolegiatnega kapitlja v Novem mestu.
⟨Vodni znak: tehtnica v krogu s šesterokrako zvezdo na vrhu.⟩
Lit.: Dragotine, str. 76, št. 4 (s fotografijo). Vrhovec, str. 207.

Ur/2 Glej Urbarji, škatla 51.

Ur/3 Urbar novomeške proštije iz leta **1702** z naslovom »Stüfft-Register«. Obsega čas **1702–1708**.
Urbar je vezan v pergamentni list z notami iz brevirja⟨?⟩, 15. stol. (?), s tekstom za 12. marec, praznik sv. Gregorja. (Fotografija v KANM, šk. 205, št. 9/b),

Ur/4 »Neuerrichtetes Stüfftsurbar«: Urbar deželnoknežje proštije in kapitlja v Novem mestu napravljen po starih in novih registrih v skladu s cesarsko odredbo z dne 11. in 28. sept. **1737** in vicedomskega urada za Kranjsko z dne 27. sept. **1738**. Na koncu je abecedni seznam krajev.

Ur/2 »Glavni urbar« novomeškega kapitlja z ribolovom, vinskimi dajatvami, raznimi desetinami in z letnim penzionom inkorporiranih župnij, sestavljen od prošta Janeza Andreja Štemberškega leta **1658**.

Davek od penzionov 690 gld.
Generalnemu prejemniku gre letno 1.095 gld. 8 krc. rednega davka.
Mestu dolguje letno 8 gld. 20 krc. davka.
Za šolo pri Strausovem stolpu 1 gld. davka in 20 krc. hišnine.

Lit.: D. Kos, *Gospostvo novomeškega kapitlja do srede 17. stoletja*, v: Dolenjski zbornik **1990**, str. 87–115 (natančen prikaz celotnega urbarja: vse rustikalne posesti ⟨v urb. fol. 2–47⟩ [ta je v poglavju "Geneza posesti" prikazana po vrstnem redu v urbarju, v poglavju "Obseg gospostva" pa ne], mlinov ⟨48–49v⟩, njiv in vrtov v Novem mestu in okolici ⟨50–57⟩; dominikalnih (dvornih!) vrtov, njiv in travnikov ⟨58–61r⟩ ter vinogradov ⟨61v–62r⟩, ribolova ⟨62v⟩, oskrbe z lesom *(behilzung)* ⟨63r⟩ [in videmskih prihodkov *(widem geldt)* ⟨63v–64⟩]; raznih desetin: snopne ⟨65–80⟩, vrečne ⟨82–105⟩, živalskega prirastka in čebeljih panjev ⟨106–124⟩, vinske desetine ⟨125–138⟩ in gornine ⟨139–142⟩ [ter vozne tlake ⟨143⟩], s končnim seštevkom vseh dajatev in davkov ⟨144–147⟩; dajatev ("pension") inkorporiranih župnij ⟨149–154⟩ [ter navedbo vseh deželnih ⟨155⟩ in mestnih davkov ⟨156–157⟩ (sledi še kakih 100 praznih listov, foliranih do fol. 200)] z vsemi krajevnimi imeni in specifikacijo dajatev po krajih, str. 103–115 – prikazana je tudi "Geneza gospostva" z navedbo virov, str. 97–102); Vrhovec, str. 207–210.

Ur/3 Glej Urbarji, škatla 50.
Ur/4 Glej Urbarji, škatla 50.

Ur/5 **1756** »Neues Urbarium«. Novi urbar novomeškega kapitlja in inkorporiranih župnij (Šentruperta, Poljan ⟨Stari trg ob Kolpi⟩ in Mirne peči) po rektifikacijski oceni iz leta **1756** na Dolenjskem. Na koncu pregledni seznami in overovitev s pečatom državnega knjigovodstva v Ljubljani **1804**.
Barvna naslovnica, vezava z zaponko ⟨na na notranjo stran platnice vpisana cena vezave: 1 gld. 8 krc.⟩
Lit.: Dragotine, str. 92, št. 30 (s fotografijo).
Fotografijo ima tudi: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 107 in 112.

Ur/6 Urbar z naslovom »Stiftregister« za čas **1814–1818**. Pisan je na tiskani formular (pole), ki po vrsti vsebujejo rektifikacijske številke od 1 do 359. Na začetku je repertorij z imeni vasi ter seznam osmih županov iz l. **1820**.

Ur/7(I) Urbarium I **1824–1828** na tiskanih polah z novo numeracijo/foliacijo na tiskanih obrazcih iz leta **1817**:
(I) No. 1–163 = Fol. 1–191, na začetku je repertorij po krajih.

Ur/7(II) Urbarium II **1824–1828** na tiskanih polah z novo numeracijo/foliacijo na tiskanih obrazcih iz leta **1817**:
(II) No. 164–292 = Fol. 192–370 repertorij po krajih je v I. delu.

55. škatla • KANM, Knjige 1 • Urbarji • Ur/8

Ur/8(I) Fol. 1–191: *manjka.*

Ur/8(II) Gabenbuch II. Obsega Fol. 192–378; repertorij do fol. 370 glej v Ur/7(I).

56. škatla • KANM, Knjige 1 • Urbarji • Ur/9

Ur/9(I) »Haupt-Ausweis« (glavni izkaz ukinjene žitne in vinske desetine in desetine od prirastka za zemljiško odvezo pri zemlj. gospostvu Kapitelj) **1853** – za kraje I–XVII.

Ur/9(II) »Haupt-Ausweis« (glavni izkaz ukinjene žitne in vinske desetine in desetine od prirastka za zemljiško odvezo pri zemlj. gospostvu Kapitelj) **1853** – za kraje XVIII–XXIX.

57. škatla • KANM, Knjige 2 • Listinski protokoli • Pr/1–3

Pr/1 Protokol podložniških listin **1771** s prepisi vseh podložniških kupnih in izročilnih listin za obdobje **1687–1771** (dejansko do **1793**). Poudarek je na odpravljanju spornih posestnih razmerij in spornih mej. Vsebuje 253 paginiranih strani, na koncu ima imenski register, ki pa je nepopoln, sega namreč samo od začetka do str. 40 in od str. 230 dalje.

Pr/2 Zaščitna pisma (»Gewehrbriefe«, 104 str.) za čas **1783–1809** (dejansko **1742–1831**) s prepisi kupnih listin kapiteljskih zakupnih kmetij in z izkazi lastništva za razne posesti pod kapiteljskim gospostvom. Na začetku so kupne listine posesti novomeške cerkve sv. Katarine.

Pr/2a Dodatek, zvezek (10 fol.) s petimi listinskimi zapisniki (en reverz, dve kupni listini, in ženitno pismo ter dedni dogovor) **1751–1785**.

Pr/3 Knjiga zapisnikov: »Protocollum der landtsfürstlichen Probstey Rudolphswerth«, kasneje dodano »Miscelania(!)« za čas **1758–1782**:

Vsebina:

Str. 1–5; 101–139 (str. 139 podvojena) **1758–1760**: sodne zadeve, tožbe, zapisniki.

Str. 6–100 in 139b dalje **1761–1782**: kresijske okrožnice, ordonance za »Ablieferung der Mandur«, konskripcije, pritožbe, patenti, inventarji – predvsem raznih mlinov – prošnje, ženitno pismo, testamenti (Marije Kulin, Adama, Jakoba in Andreja Jeniča, idr.), licitacija, izjave, razsodbe, zaslišanja, med drugim:

Dva recepta (str. 229–230); slovenska prisega Jakoba Udeta **1779** (str. 317); **1760** seznam vina v proštijski kleti (str. 393); **1762–1766** računi učitelja Karla Casserolerja (str. 414–416 in 452–455); **1759** plače kanonikov (434–450); **1759–1761** plača učitelja, gozdarja, lovca, hlevarja, uradnika, kuharice... plača hlapca..., skupaj 491 (492) strani, na koncu manjka kakih 25 listov, verjetno praznih, izrezanih za drugo rabo.

58. škatla • KANM, Knjige 2 • Listinski protokoli • Pr/4–6

Pr/4 Listinski protokol s prepisi kupnih (in zaščitnih) pisem pri novomeški proštiji za leta **1793–1804**.

Pr/5 Listinski protokol z naslovom »Verbriefungs-Protocol« za leta **1820–1825**. Vsebuje prepise ženitnih pogodb kapiteljskega gospostva (197 str.), na koncu ima abecedni seznam.

Pr/6 Zapisnik tožb z naslovom »Klagenprotocol«, ki jih je reševal kapitelj v letih **1783–1793**.

59. škatla • KANM, Knjige 3 • Ekshibitni protokoli (tudi za dekanijo) • Pr/7–Pr/13

Pr/7 Ekshibitni protokol (opravilni zapisnik) kapiteljskega zemljiškega gospostva vključno s konkurenčnimi prispevki za inkorporirane župnije in šole za čas **1842–1844**.

Pr/8 Ekshibitni protokol kapiteljskega zemljiškega gospostva do ukinitve (vključno s konkurenčnimi prispevki za inkorporirane župnije in šole) za čas **1845–1849**.

Pr/9 Ekshibitni protokol kurtanega kolegiatnega kapitlja vključno s patronatskimi zadevami inkorporiranih župnij in šol za čas **1841–1855**.

Pr/10 Ekshibitni protokol kuratnega kolegiatnega kapitlja vključno s patronatskimi zadevami inkorporiranih župnij in šol za čas **1871–1884**.

Pr/11 Ekshibitni protokol kurtanega kolegiatnega kapitlja vključno s patronatskimi zadevami inkorporiranih župnij in šol za čas **1885–1924**.

Pr/12 V isti knjigi so tudi protokoli: Pr/12, Pr/G, Pr/D/4:

- Pr/12 Ekshibitni protokol kurtanega kolegiatnega kapitlja vključno s patronatskimi zadevami inkorporiranih župnij in šol za čas **1925–1928** (pisal Žlogar) in za čas **1931–1946** (pisal Čerin).
- Pr/G Ekshibitni protokol prošta Čerina kot generalnega vikarja za Dolenjsko za čas **1944/45** (v knjigo so vloženi tudi vsi vanjo vpisani dopisi in odgovori).
- Pr/D/4 Ekshibitni protokol za novomeško dekanijo **1952–1957**.

Pr/13 Ekshibitni protokol kurtanega kolegiatnega kapitlja vključno s patronatskimi zadevami inkorporiranih župnij in šol za čas **1927–1930** (Čerin). Nadaljevanje za čas **1930–1946** je spet v knjigi Pr/12 do **1946**.

60. škatla • KANM, Knjige 4 • Blagajniški dnevniki • K/J

K/J Blagajniški dnevniki kapitlja ali zapisnik dohodkov in stroškov z originalnim naslovom: »Journal über Empfänge und Ausgaben« za november **1844** ter za leta **1874–1916**.

61. škatla • KANM, Knjige 4 • Blagajniški dnevniki • Št/1–16

Št/1 (=KJ/1) Blagajniški dnevnik ali dnevnik dohodkov in stroškov kapitlja **1920–1933**. Na str. 1/2 je naslov: »Uprava kapitlja«.

Št/2 (=KJ/2) Blagajniški dnevnik ali dnevnik dohodkov in stroškov kapitlja za čas **1933–1952**. Originalni naslov: »Dnevnik uprave kapitlja«.

Št/3 (=KJ/3) Blagajniški dnevnik ali dnevnik dohodkov in stroškov kapitlja za čas **1953–1967**.

Št/4 Štrukljev osebni blagajniški dnevnik za čas **1943–1969**.

Št/5 Blagajniški dnevnik kanonika Jakoba Porente. Omenja predvsem vloge in vračila Hranilnice v Kandiji za čas **1910–1912**.

Št/6 Blagajniški dnevnik kanonika Jakoba Porente, ki vsebuje razne izdatke, posojila, kongruo, omenja živinorejsko zadrugo, večkrat tudi Stopiče, za čas **1912–1916**.

Št/7 Blagajniški dnevnik kanonika Jakoba Porente, ki vsebuje vojna posojila župljanov, razne vloge in vračila, podpore, hrambo hranilnih knjižic, popravila, plačila za delo na polju, bero, plačila organistu itd. – zadnji list so njive v najemu, in to za čas **1916/17**.

Št/8 Blagajniški dnevnik kapiteljske ekonomije za leto **1933**.

Št/9 Dnevnik stanovanjskega fonda (stanarin) kapitlja za čas **1952–1955**.

Št/10 Stroški nove kanalizacije in elektrike v proštiji za leti **1916/17**.

Št/11 Razni izdatki pri upravi kapiteljskega premoženja za leti **1916/17**.

Št/12 Gospodarski zapisnik o izvršenih popravilih na poslopjih kapitlja za čas **1931–1934** in **1946–1957**.

Št/13 Razdelilnik kapiteljskih prejemkov za leta **1949–1957**.

Št/14 Razdelilnik kapiteljskih izdatkov za leta **1949–1958**.

Št/15 Sklad za vzdrževanje poslopja (proštije) za leta **1952–1954**.

Št/16 Soba kanonika Frančiča v najemu: dnevnik prejemkov in izdatkov zanjo za leta **1944–1948** in **1952–1957**.

62. škatla • KANM, Knjige 5 • Najemniške knjige kapiteljske posesti • Št/17–32

Št/17 Knjiga najemnin cerkvenega zemljišča *("Interessenbuch")* **1878–1900**.
Kazalo:
(A) dolžniki od lastnega premoženja cerkve **1878–1919** (str. 1–20);
(B) dolžniki od kapitala mašnih ustanov **1878–1920** (str. 21–51);
(C) Dohodki od zakupa cerkvenih zemljišč **1878–1933** (str. 49–76)
– Nadaljevanje na praznih straneh (v obratni smeri) str. 20–4 za leta **1941–1962** in spet na koncu knjige (v pravi smeri) za leta **1963–1972**.

Št/18 Knjiga najemnin cerkvene zemlje **1889–1916**.

Št/19 Knjiga najemnin cerkvene zemlje **1916–1939**.

Št/20 Knjiga izplačila kapiteljskih dohodkov (obresti od obligacij) z vsakokratnimi podpisi vseh duhovnikov, ki so na kapitlju prejemali plačo za čas **1871–1944**; zadnji popisani list v knjigi: razdelitev vina med kanonike **1871**.

Št/21 Knjiga stroškov za kapiteljski vinograd na Trški gori **1900–1902**.
Št/22 Knjiga stroškov za kapiteljski vinograd na Trški gori **1912–1918**.
Št/23 Najemnina njive nad Bregom **1909–1913**.
Št/24 Knjiga stroškov za kapiteljski vinograd v Straži **1908–1916**.
Št/25 Knjiga stroškov za "opuščeni" vinograd v Straži **1929–1942**.

Št/26 Knjiga stroškov za delavce v vinogradih, med drugim za vinograd v Straži za čas **1938–1942**.

Št/27 Najemniška knjižica Franca Knobleherja za njivo nad Starim bregom **1883–1920**.

Št/28 Najemniška knjižica Marije Vovk za njivo na Vranskem vrhu **1884–1916**.

Št/29 Najemniška knjižica Janeza Kopiča oz. Jožefa Jarca za njivo "Starina" **1897–1919**.

Št/30 Najemniška knjižica Jernija Porebra »za eno njivo« **1900–1905**.

Št/31 Najemniška knjižica Franca Riflja za njivo na kapiteljskem Marofu **1903–1904**.

Št/32 Najemniška knjižica Janeza Ferliča za malo njivo pod Bregom. [s. d.]

1.3 Listine iz fonda KANM v tujih arhivih

Na temelju popisa listin iz leta 1758, objavljenem v dodatku, je bilo mogoče za nekatere listine v tujih arhivih ugotoviti kapiteljsko provenienco. Na pet takih listin v Arhivu Republike Slovenije me je opozoril dr. Božo Otorepec. Sam sem jih pri hitrem pregledu našel še več, zelo verjetno pa se bo ob natančnejšem pregledu našla še katera, morda tudi v drugih arhivih.

1.3.1 Listina iz fonda KANM v zbirki listin Nadškofijskega arhiva Ljubljana

V zbirki listin Nadškofijskega arhiva v Ljubljani sem našel samo eno listino kapiteljske provenience. Čeprav nisem sistematično obdelal vsega gradiva, mislim, da je le malo verjetnosti, da bi se našla še katera. V Krausovi objavi kapiteljskih listin oz. regestov iz leta 1865 te listine ni, verjetno je že pred tem izginila iz Kapiteljskega arhiva. O tem, kako je prišla v Nadškofijski arhiv, ni podatkov.

Stara sign. KANM	datum	št. regesta
sign. M N° 119	**1497** VII/28	regest št. 163 (notarska listina)

1.3.2 Listine iz fonda KANM v zbirki listin Arhiva Republike Slovenije

Pri hitrem pregledu zbirke listin Arhiva Republike Slovenije sem našel 15 ali 16 listin kapiteljske provenience. Skoraj gotovo so prišle v tujo zbirko listin še preden je Kraus objavil regeste listin Kapiteljskega arhiva, Bog ve kje so jih našli zbiratelji gradiva za Kranjski deželni muzej na pobudo Historičnega društva za Kranjsko. Po seznamih darovanih predmetov, objavljenih v MHK in drugod, bi bilo mogoče za katero še odkriti, kako je pripotovala v Ljubljano. Ob natančnejšem pregledu listin v Arhivu Republike Slovenije se bo verjetno našla še katera.

1 sign. B N° 70	**1357** I/25		regest št. 6
2 sign. B N° 66	**1397** I/21		regest št. 24
3 sign. A N° 46	**1467** IV/24		regest št. 94
4 sign. B N° 6	**1490** I/17		regest št. 136
5 sign. B N° 108	**1496** XII/19	Novo mesto	regest št. 159
6 sign. B N° 56	**1498** III/21		regest št. 166
7 sign. G N° 51	**1499** IV10		regest št. 167
8 sign. M N° 75	**1514** XII/18	Novo mesto	regest št. 198
9 sign. F N° 47	**1541** VIII/1	Dunaj	regest št. 240
10 sign. N N° 5	**1541** VIII/1	Dunaj	regest št. 241
11 sign. B N° 6	**1541** VIII/1	Dunaj	regest št. 242
12 sign. E N° 80	**1560** II/12		regest št. 260
13 sign. ---------	**1560** III/28		regest št. 261
14 sign. N N° 32	**1574** III/30		regest št. 273
15 sign. G N° 22	**1650** VIII/17 ali 18	Videm	regest št. 347
16 sign. B N° 145	**1666** III/16	Novo mesto	regest št. 371

1.3.3 Listina iz fonda KANM vrnjena po XIV. repertoriju iz HHStA

Novomeški prošti so, vsaj v prvem času, pogosto potovali na Dunaj. Ob vsakokratnem nastopu novega vladarja so prosili za ponovno potrdilo kapiteljskih privilegijev, za to pa so se morali izkazati z ustrezno listino ali njenim avtentičnim prepisom. Verjetno je ob neki taki priložnosti že v najzgodnejšem času ostal notarski prepis prvih dveh kapiteljskih ustanovnih listin na Dunaju, od koder je po meddržavnem sporazumu o arhivih, če se ne motim leta 1984 prišel nazaj na Kranjsko. Zdaj se hrani v Arhivu Republike Slovenije, v zbirki listin, vrnjenih po XIV repertoriju.

Listina je bila vrnjena v skladu z arhivsko konvenciji z Avstrijo iz leta **1923** o izvrševanju členov Saintgermainske mirnovne pogodbe iz leta **1919**, ki se tičejo vračila arhivalij. V 7. členu te konvencije avstrijska vlada izjavlja, da je pripravljena izročiti Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev vse arhivalije, ki so nastale kot arhivske enote na ozemlju, ki je bilo od Avstrije odstopljeno tej državi in so kot arhivske enote prišle odtod na ozemlje avstrijske republike, pri čemer velja to načelo tudi za posamezne arhivske kose in zbirke. Celotno besedilo je bilo objavljeno v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti 6 (1924), str. 141, št. 21.

Lit.: Fran Zwitter, *Arhivska konvencija z Avstrijo iz leta 1923 in vprašanje njene izvedbe*, v: ČZN 38 (1967), str. 270–286.

Notarski prepis	**1494** II/28	regest št. 147
Insert (1)	**1493** IV/27	regest št. 144
Insert (2)	**1493** XII/21	regest št. 145

2 Kapiteljski župnijski arhiv = KANM/Župnija

2.1 KANM/Župnija, Knjige

63. škatla • KANM/Župnija, Knjige 1 • Matične knjige • R/1–8 in P/1

R/1 Rojstna matična knjiga **1604–1608**.
R/2 Rojstna matična knjiga **1631–1640**.
R/3 Rojstna matična knjiga **1645–1652**.
R/4 Rojstna matična knjiga **1655–1658**.

R/5 Rojstna matična knjiga **1658–1664**.
P/1 Z nasprotne strani je pročna matična knjiga P/1 **1659–1662**.

R/6 Rojstna matična knjiga **1664–1670**.
R/7 Rojstna matična knjiga za okolico mesta **1665–1680**.
R/8 Rojstna matična knjiga **1670–1674**.
Fotografija matičnih knjig: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 136.

64. škatla • KANM/Župnija, Knjige 1 • Matične knjige • R/9–12 in P/0

R/9 Rojstna matična knjiga **1675–1680**.
R/10 Rojstna matična knjiga **1680–1684**.
R/11 Rojstna matična knjiga **1684–1688**.

R/12 Rojstna matična knjiga **1683–1707**.
P/0 Z nasprotne strani je knjiga ženitnih oklicev P/0 **1695–1706**.

R/13 Rojstna matična knjiga **1688–1692**.
R/14 Rojstna matična knjiga **1692–1696**.
R/15 Rojstna matična knjiga **1696–1699**.
R/16 Rojstna matična knjiga **1699–1703**.
R/17 Rojstna matična knjiga **1703–1708**.
R/18 Rojstna matična knjiga **1708–1713**.

65. škatla • KANM/Župnija, Knjige 1 • Matične knjige • R/19–26

R/19 Rojstna matična knjiga **1713–1718**.
R/20 Rojstna matična knjiga **1718–1724**.
R/21 Rojstna matična knjiga **1724–1731**.
R/22 Rojstna matična knjiga **1732–1735**.

R/23 Rojstna matična knjiga **1735–1746**.
Z nasprotne strani so vpisi nezakonskih otrok **1741–1745**.

R/24 Rojstna matična knjiga **1746–1756**.
R/25 Rojstna matična knjiga **1756–1772**.
R/26 Rojstna matična knjiga nezakonskih otrok *(pro inscribendis prolibus illegitimis)* **1761–1780**.

66. škatla • KANM/Župnija, Knjige 1 • Matične knjige • R/27; P/1–4; M/1–5

R/27 Rojstna matična knjiga **1772–1784** (vsebuje tudi M/5 **1770–1784**).

P/0 Najstarejša poročna matična knjiga, dejansko knjiga oklicev **1695–1706** v rojstni matični knjigi R/12, in sicer z nasprotne strani.

P/1 Poročna matična knjiga, pravzaprav nekaj med oklici in maticami za čas **1659–1662** v rojstni matični knjigi R/5 z nasprotne strani.

P/2 Poročna matična knjiga (I) **1705–1724**, in sicer:
1705–1715 oklici,
1715–1724 prvi pristni poročni matični vpisi. Uvedel jih je prošt Marotti (str. 58).

P/3 Poročna matična knjiga (II) **1721–1744**.
Knjiga vsebuje tudi mrliške matice M/3b za čas **1731–1751**.

P/4 Poročna matična knjiga (prav tako II!) **1754–1771**.
Na koncu knjige je statistika obhajancev v župniji za čas **1754–1757**.

M/1 Mrliška matična knjiga (I & II – fol. 1 manjka) za čas **1704–1728**:
Za leta **1704**, **1705** in **1715** je navedeno le število umrlih.
Dejanske matice uvede šele prošt Marotti in obsegajo čas **1715–1728**.

M/2 Mrliška matična knjiga (III) **1729–1736**.
Za pokopališče pri cerkvi sv. Nikolaja.

M/2b Mrliška matična knjiga (P/3) **1731–1751**.
Za druga pokopališča, v poročni matični knjigi P/3.

M/3 Mrliška matična knjiga (IV) **1736–1752**.

M/4 Mrliška matična knjiga (V) **1752–1769**.

M/5 Mrliška matična knjiga **1771–1784**
(**1770** en sam vpis). Glej rojstno matično knjigo R/27 z nasprotne strani.

67. škatla • KANM/Župnija, Knjige 1 • Matične knjige • R/28–30

R/28 Rojstna matična knjiga **1770–1828**.
Zadaj delno za leta: **1786–1787**, **1891**, **1893**, **1895**, **1897** in **1899**.

Z nasprotne strani:
Rojstna matična knjiga nezakonskih otrok **1771–1777**.
Dodatek: indeks rojstev **1770–1828**.

R/29 Rojstna matična knjiga, prepis **1835–1863**.

R/30 Rojstna matična knjiga, prepis **1864–1889**.

68. škatla • KANM/Župnija, Knjige 1 • Matične knjige • P/5–6

P/5 Poročna matična knjiga (III) **1770–1845**.
Z nasprotne strani poročne matice vojaških oseb **1787–1796**.
P/6 Poročna matična knjiga, prepis **1835–1878**.

69. škatla • KANM/Župnija, Knjige 1 • Matične knjige • M/6–8

M/6 Mrliška matična knjiga **1770–1831**.
Z nasprotne strani mrliške matice vojaških oseb **1786–1802**.
M/7 Mrliška matična knjiga, prepis **1835–1854**.
M/8 Mrliška matična knjiga, prepis **1855–1877**.

DODATEK 1 Kapiteljske matične knjige v NŠAL/KANM

R/31 Rojstna matična knjiga **1828–1869**.
P/7 Poročna matična knjiga **1845–1882**.
M/9 Mrliška matična knjiga z indeksom **1832–1865**.

DODATEK 2 Kapiteljske matične knjige v Matičnem uradu občine Novo mesto

R/32 Rojstna matična knjiga **1870–1895**.
R/33 Rojstna matična knjiga **1890–1913**.
R/34 Rojstna matična knjiga **1914–1933**.
R/35 Rojstna matična knjiga **1934–1940**.
R/36 Rojstna matična knjiga **1940–1941**.
R/37 Rojstna matična knjiga **1942–1946**.

P/8 Poročna matična knjiga **1883–1921**.
P/9 Poročna matična knjiga **1922–1946**.

M/10 Mrliška matična knjiga **1866–1908**.
M/11 Mrliška matična knjiga **1909–1936**.
M/12 Mrliška matična knjiga **1937–1946**.

DODATEK 3 Popis pergamentnih platnic oz. hrbtov na župnijskih matičnih knjigah

Prim. Vodnik po matičnih knjigah za območje SR Slovenije I, Ljubljana 1972, str. 382-383

1 R/3 ⟨kot R/11⟩ Perg. rokopis, lat. besedilo iz misala – evangelij po Janezu (Jn 6,1-11), dvokolonski tekst s 23 vrsticami na stran. 14./15. stol. ⟨?⟩.

2 R/4 Perg. listina* (sneta in vstavljena v fasc. 30, št. 22).

***1566** VIII/8 Ljubljana regest št. 630 (str. 148)

3 R/5 Perg. rokopis (snet s knjige in restavriran), glagolsko besedilo – (a) list iz legende o sv. Evstahiju; (b) fragment o sv. Marini (edino znano besedilo o njej v glagolici), knjiga je bila 4° formata z dvokolonskim tekstom s 24 vrsticami na stran, 14. stol.

⟨Za podatke se zahvaljujem prof. Janezu Zoru⟩. Prim.: J. Zor, *Glagolska pričevanja na Slovenskem*, v: BV 45 (1985), str. 189

4 R/6 Perg. rokopis (snet s knjige in restavriran), glagolsko besedilo iz misala, knjiga je bila folio formata z dvokolonskim tekstom s 36 vrsticami na stran, 15. stol.

5 R/8 Perg. rokopis, lat. besedilo (zelo slabo berljivo) iz sv. pisma ⟨?⟩, trokolonski tekst, 14.⟨?⟩ stol.

6 R/9 Notranja stran platnic: tisk na papir, lat. besedilo nekega plakata za zagovor šolske teze ali podobno:
ANDREAS [...]ERG [...] OLPHSBER[...], protonotar ...

7 R/11 ⟨kot R/3⟩ Perg. rokopis, lat. besedilo iz misala – 24. nedelja po binkoštih, evangelij po Mateju (Mt. 9, 18-22), 14./15 stol.

8 R/13 Hrbet: perg. rokopis, lat. besedilo, verjetno teološka razprava, omenja "disciplino morum", knjiga je bila folio formata, verjetno z dvokolonskim tekstom s 55 vrsticami, 14 stol. ⟨?⟩.

9 R/14 Perg. rokopis, lat. besedilo – iz brevirja, Avguštinova⟨?⟩ razlaga Janezovega evangelija, knjiga je bila folio ali 4 ° formata, pisana z dokaj velikimi črkami verjetno z 22 vrstami na stran, 12. stol.

10–11 R/15–16 Perg. rokopis (snet s knjige in restavriran), italijansko besedilo – uradno⟨?⟩ poročilo nekega pravnika⟨?⟩ beneški republiki⟨?⟩, o potovanju na Bližnji vzhod⟨?⟩ leta **1567**. Sodobna kurziva, zvezek A5 formata, 19 vrstic na stran.

12 R/17 ⟨kot hrbet P/2, hrbet ter en vogal M/1⟩ Tisk na pergament (inkunabula), lat besedilo iz misala – začetek postnega časa, druga maša feria VI., evangelij po Mateju (Mt 8,5-13). Knjiga je bila folio formata s tekstom v dveh kolonah z 41 vrsticami na stran (z lepo renesančno inicialko A – menih v molitvi), konec 15. stol.

13 R/18 Hrbet ⟨kot hrbet R/19 in vogali P/2⟩ perg. rokopis, lat. liturgično besedilo za korno petje (antifonale?) – praznik sv. Štefana – z neumami, 15. stol.⟨?⟩.

14 R/19 ⟨A⟩Hrbet ⟨kot hrbet R/18, vogali P/2⟩ perg. rokopis, lat. liturgično besedilo za korno petje (antifonale?) – z neumami, 15. stol. ⟨?⟩.
⟨B⟩Vogali, perg. rokopis, lat. liturgično besedilo z drobnimi črkami in neumami, 15. stol. ⟨?⟩.

15 R/25 Hrbet ⟨kot M/2⟩: perg. rokopis, lat. besedilo – pridiga sv. Bernarda⟨?⟩. Knjiga je bila fol. formata s 35 vrsticami na stran. 12. stol.

16 P/2 ⟨A⟩Hrbet ⟨kot R/17, hrbet ter en vogal M/1⟩: tisk na pergament, lat. besedilo iz misala, na vzglavju napis "Festa" – evangelij za praznik sv. Mateja: "Vos estis sal terrae...."
⟨B⟩Vogali ⟨kot hrbta R/18 in R/19⟩: perg. rokopis, lat. liturgično besedilo za korno petje z neumami, 15. stol. ⟨?⟩

17 P/4 Hrbet in vogali: perg. rokopis, lat. besedilo – iz spisov sv. Bernarda ⟨?⟩, knjiga je bila dvokolonska , 12. stol.

18 M/1 ⟨A⟩Hrbet in en vogal ⟨kot R/17 in hrbet P/2⟩, tisk na pergament (z inicialko), lat. besedilo – maša za praznik sv. Mateja.. ⟨B⟩Vogali ⟨kot hrbet R/18 in R/19⟩ perg. rokopis, lat. liturgično besedilo za korno petje z neumami, 15. stol. ⟨?⟩.

19 M/2 ⟨kot R/25⟩ Perg. rokopis, lat. besedilo sv. Bernarda⟨?⟩. Knjiga je bila 4 ° formata enokolonska s 35 vrsticami na stran. 12. stol.

70. škatla • KANM/Župnija, Knjige 2 • Oklicne knjige • Ok/1–8

Ok/1 Knjiga oklicev **1823–1824**.
Ok/2 Knjiga oklicev **1831** X/23 – **1869** XI/7.
Ok/3 Knjiga oklicev **1870** I/6 – **1877** XI/21.
Ok/4 Knjiga oklicev **1878** I/ – **1907** XI/10.
Ok/5 Knjiga oklicev **1908** I/19 – **1922** I/22.
Ok/6 Knjiga oklicev **1922** I/22 – **1939** XII/17.
Ok/7 Knjiga oklicev **1940** I/21 – **1949** VIII/21.
Ok/8 Knjiga oklicev **1949** VIII/28 – **1973** IV/29.

71. škatla • KANM/Župnija, Knjige 3 • Statusi animarum • St/1–4

St/1 Status animarum, najstarejši in najpopolnejši, z napisom **1831** (ima samo staro hišno numeracijo).

St/4 Status animarum, dokaj obširen, z napisom **1869** (ima samo novo hišno numeracijo).

Za usklajevanje stare in nove hišne numeracije glej knjigo St/2 v škatli 72.

72. škatla • KANM/Župnija, Knjige 3 • Statusi animarum • St/2–3

St/2 Status animarum z napisom **1834**. Ima dvojno hišno numeracijo. Starejša je v oklepajih, mlajša vpisana naknadno poleg stare, in to z desne.

St/3 Status animarum, najskromnejši, z napisom **1845** (ima samo staro hišno numeracijo, čeprav se zdi mlajši od St/2).

Vložki v St/3:

– St/3/1 Seznam stanovalcev, ki niso tukajšnji hišni lastniki, ok. **1840**.
– St/3/2 Seznam hišnih lastnikov, ki niso tukajšnji župljani, v letu **1834**.
– St/3/3 Seznam novomeških uradnikov v letu **1843**.
– St/3/4 Seznam obrti in drugih poklicev v Novem mestu po hišnih številkah (fotokopija izpiskov Slavke Ložarjeve iz Dolenjskega muzeja).
– St/3/5 Seznam hišnih številk po ulicah pred in po zakonu iz leta **1930**.

73. škatla • KANM/Župnija, Knjige 3 • Statusi animarum • St/5–7

St/5 Status animarum, mapa z vloženimi listi **1850–1900 (1916)**.
St/6 Status animarum **1860–1880** (izjemoma do **1919**).
St/7 Zvezek s statusom animarum, razporejen po abecedi družin s pripisom hišnih številk in rojstnih podatkov ok. **1899**.

74. škatla • KANM/Župnija, Knjige 3 • Statusi animarum • St/8–11

St/8 Status animarum, kartoteka po ulicah in hišnih številkah, ok. **1940**.
St/9 Status družin, zvezek, ok. **1940**.
St/10 Seznam družin, zvezek, priložen kartoteki, ok. **1940**.
St/11 Status animarum: abecedna kartoteka družin ok. **1940–1966**.

DODATEK Statusi, ki stoje v arhivu samostojno na polici – zunaj škatel

St/12 Status družin A–K, od **1840** do danes (mapa 50 x 33 cm).
St/13 Status družin L–Ž, od **1840** do danes (mapa 50 x 33 cm).

St/14 Status družin izseljencev od **1840** do danes (mapa 50 x 33 cm).

St/15 Pomožna knjiga k statusu animarum: seznam ulic v skladu z novim zakonom iz leta **1930**.

St/16 Pomožna knjiga k statusu animarum: *Novomeške ulice*. Razstavni katalog Dolenjskega muzeja, Novo mesto **1994**.

75. škatla • KANM/Župnija, Knjige 4 • Oznanilne knjige • Oz/1–14

Oz/1 Knjiga oznanil **1861** IX/15 – **1876** XI/26.
Oz/2 Knjiga oznanil **1876** XII/3 – **1888**.
Oz/3 Knjiga oznanil **1888** X/14 – **1897**.
Oz/4 Knjiga oznanil **1898** VIII/15 – **1902**.
Oz/5 Knjiga oznanil **1903** I/4 – **1908**.
Oz/6 Knjiga oznanil **1908** III/15 – **1910**.
Oz/7 Knjiga oznanil **1911** I/1 – **1913**.
Oz/8 Knjiga oznanil **1913** VI/29 – **1915**.
Oz/9 Knjiga oznanil **1915** VIII/8 – **1917**.
Oz/10 Knjiga oznanil **1917** XII/2 – **1919**.
Oz/11 Knjiga oznanil **1920** I/4 – **1922**.
Oz/12 Knjiga oznanil **1922** I/8 – **1928**.
Oz/13 Knjiga oznanil **1928** IX/9 – **1932**.
Oz/14 Knjiga oznanil **1932** VI/12 – **1939**.

76. škatla • KANM/Župnija, Knjige 4 • Oznanilne knjige • 76 Oz/15–24

Oz/15 Knjiga oznanil **1939** V/28 – **1942**.
Oz/16 Knjiga oznanil **1943** I/1 – **1945**.
Oz/17 Knjiga oznanil **1945** III/11 – **1946**.
Oz/18 Knjiga oznanil **1946** XII/1 – **1949**.
Oz/19 Knjiga oznanil **1949** VII/7 – **1952**.
Oz/20 Knjiga oznanil **1952** V/4 – **1954**.
Oz/21 Knjiga oznanil **1954** XII/12 – **1957**.
Oz/22 Knjiga oznanil **1957** VI/29 – **1960**.
Oz/23 Knjiga oznanil **1960** IV/10 – **1963**.
Oz/24 Knjiga oznanil **1963** VI/30 – **1968** III/19.

77. škatla • KANM/Župnija, Knjige 5 • Blagajniške knjige • J/1–2

J/1 Blagajniški dnevnik »Rechnungs-Journal der Stadtpfarr-Kirche St. Nicolai« **1832–1869** z raznimi zgodovinsko pomembnimi pripisi:
Na hrbtni strani sprednje platnice je navedena teža zvonov v funtih.

Na prvi strani so štirje zgodovinski podatki:

⟨1⟩ 1822 VI/27 je v stolp udarila strela in ga poškodovala.
⟨2⟩ 1429 XI/1 sta bila posvečena *(consecrirt)* prezbiterij in glavni oltar, ladja in stranski oltarji kasneje ⟨s pripisom »Aus authentischer Urkunde«⟩.
J. Gregorič navaja ta zaspis v Kroniki slovenskih mest 4 (1937), str. 23. Pripisuje ga proštu Albrehtu (glej regest št. 47).
⟨3⟩ 1732 Zgrajena je bila kapela božjega groba na Grmu.
⟨4⟩ 1685 XII/4 Ljubljanski škof Sigmund Krištof je proštu Frideriku Hieronimu Lanthieriju in naslednikom poklonil pastorale.

str. 1./2: izdatki za mežnarijo **1855**,
str. 4: plačilo mežnarja za zakup njive **1859/60**,
str. 3 in dalje: dohodki od ustanov (mašnih in drugih) za čas **1832–1861** (No. 1–27); dohodki od posojil privatnikom (priimki dolžnikov so zapisani z rdečim svinčnikom na vrhu strani) za čas **1827–1860**, sledi še nekaj ustanov in dohodki od zemljiške odveze in urbarialnih zaostankov iz leta **1848**; dnevnik dohodkov in izdatkov župnijske cerkve za čas **1832–1869**. Zadnja stran in notranja stran zadnjega ovitka vsebujeta izdatke za zvonove, ki jih je nabavil prošt Arko **1855–1857**.

J/2 Blagajniški dnevnik župnijske cerkve *(Stadtpfarr-Kirche St. Nicolai zu Neustadtl)* **1861–1879**.

Kazalo: str. 1–44: dohodki od obresti na posojila privatnega kapitala;
str. 45–111: dohodki od obresti na posojila župnijskega kapitala;
del knjige brez paginacije: dohodki od zakupa župnijske posesti in od zakupa njiv, pripadajočih mašnim ustanovam;
na koncu knjige je kazalo dolžnikov **1861–1879**.

78. škatla • KANM/Župnija, Knjige 5 • Blagajniške knjige • J/3–8

J/3 Blagajniški dnevnik: »Journal der Stadtpfarrkirche St. Nicolai Ep.« **1878–1883**.

J/4 Blagajniški dnevnik ali zapisnik dohodkov in stroškov kapiteljske cerkve **1883–1906**.

J/5a Blagajniški dnevnik **1907 – 1908** III/1 (fol. 1–3); dalje paginirano.
Glavna knjiga upnikov in dolžnikov **1907–1910** (pag. 1–49).
Štolninska knjiga **1925–1927**.
Kazalo upnikov in dolžnikov (zadnji list).

J/5b Blagajniški dnevnik **1908** III/1 – **1913**. Nadaljevanje:
Glavna knjiga uapnikov **1907 – 1908** III/1.

J/6 Blagajniški dnevnik ali:
»Izkaz dohodkov in stroškov cerkve sv. Nikolaja« **1913–1931**.

78. škatla • KANM/Župnija, Knjige 5 • Blagajniške knjige • J/3–8

J/7a »Blagajniški dnevnik župnijske cerkve« **1931–1948**.

J/7b Blagajniški dnevnik, dvojnik za **1936–1948**, je v KANM/Društva, Društvo rokodelskih pomočnikov, št. 51.

J/8a »Blagajniški dnevnik« **1948–1960**.

J/8b Blagajniški dnevnik, dvojnik za **1948**, je v KANM/Društva, Društvo rokodelskih pomočnikov, št. 51.

79. škatla • KANM/Župnija, Knjige 6 • Ekshibitni protokoli • Ex/DŽ, Pr/D, ExŽ/1–3

ExDŽ/1 Ekshibitni protokol za dekanijo in župnijo 1/I **1848 – 1856** VIII/1.
ExDŽ/2 Ekshibitni protokol za dekanijo in župnijo **1856 – 1868** XII/8.
ExDŽ/3 Ekshibitni protokol za dekanijo in župnijo **1890–1898**.
Pr/D/1 Ekshibitni protokol samo za dekanijo **1871–1879**.
Pr/D/2 Ekshibitni protokol samo za dekanijo **1924–1929**.
Pr/D/3 Ekshibitni protokol samo za dekanijo **1930–1938**.
Pr/D/4 Ekshibitni protokol samo za dekanijo **1952–1957** je v KANM, šk. 59.
ExŽ/1 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1870**.
ExŽ/2 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1871–1876**.
ExŽ/3 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1877–1892**.

80. škatla • KANM/Župnija, Knjige 6 • Ekshibitni protokoli • ExŽ/4–12

ExŽ/4 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1893–1898**
vsebuje (zaradi takratne varčnosti) tudi ExŽ/9.

ExŽ/5 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1900–1913**.
ExŽ/6 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1914–1915**.
ExŽ/7 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1915–1917**.
ExŽ/8 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1919–1926**.
ExŽ/9 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1926–1936** je v ExŽ/4.
ExŽ/10 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1936–1940**.
ExŽ/11 Ekshibitni protokol samo za župnijo **1940–1946**.
ExŽ/12 Abecedni imenski repertorij k protokolom ExŽ/11 za čas **1941–1944**.

81. škatla • KANM/Župnija, Knjige 6 • Ekshibitni protokoli • ExV/1–6

ExV/1 Ekshibitni protokol za vikarjevo pisarno **1927–1929**.
ExV/2 Ekshibitni protokol za vikarjevo pisarno **1929–1935**.
ExV/3 Ekshibitni protokol za vikarjevo pisarno **1936–1940**.
ExV/4 Ekshibitni protokol za vikarjevo pisarno **1941–1943**.
ExV/5 Ekshibitni protokol za vikarjevo pisarno **1943–1947**.
ExV/6 Ekshibitni protokol za vikarjevo pisarno **1947–1953**.

82. škatla • KANM/Župnija, Knjige 6 • Ekshibitni protokoli • Ex/1–7

Ex/1 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1954–1956**.
Ex/2 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1956–1958**.
Ex/3 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1958–1960**.
Ex/4 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1960–1962**.
Ex/5 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1962–1964**.
Ex/6 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1964** do decembra.
Ex/7 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1964–1966**.

83. škatla • KANM/Župnija, Knjige 6 • Ekshibitni protokoli • Ex/8–13

Ex/8 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1966–1968**.
Ex/9 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1968–1970**.
Ex/10 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1970–1971**.
Ex/11 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1971–1976**.
Ex/12 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1976–1978**.
Ex/13 Opravilni zapisnik župnijske pisarne **1978–1981**.

84. škatla • KANM/Župnija, Knjige 7 • Ubožna ustanova • Arm/1

Arm/1 Župnijska ubožna ustanova, knjiga 1.
Glavna knjiga župnijske ubožne ustanove za čas **1832–1869**.

Kazalo: seznam državih obligacij; indeks privatnih dolžnikov; vrsta zadolžnic in letnih obresti od **1832** dalje; finančni dnevnik ubožne ustanove **1832–1869**. Na notranji strani prednjih platnic: Pobotnica za Dežmanovo ustanovo **1859**.

85. škatla • KANM/Župnija, Knjige 7 • Ubožna ustanova • Arm/2

Arm/2 Župnijska ubožna ustanova, knjiga 2.
Knjiga župnijske ubožne ustanove za čas **1861–1863**.

Kazalo: (strani 1–15) glavnice; najemnina od njive krojaškega ceha; obresti od privatnih dolžnikov; (nepaginirani del knjige) mesečne podpore nadarbinarjem **1861/62**; sobotne nabirke za ubožno ustanovo **1861–1863**; kazalo dolžnikov.

86. škatla • KANM/Župnija, Knjige 8 • Knjige opravljenih maš • Maše/1–3

Maše/1 Knjiga opravljenih dnevnih maš za cesarja **1831–1875**; druge opravljene ustanovne maše **1831–1864** (z lastno paginacijo).

Maše/2 Knjiga opravljenih ustanovnih maš: dva indeksa mašnih ustanov z dodanim indeksom reduciranih maš; seznam opravljenih maš **1862–1912/13** (vsebuje pisave s podpisi praktično vseh kapiteljskih duhovnikov za to obdobje); kazalo ustanovnih maš.

Maše/3 Knjiga opravljenih ustanovnih maš **1912–1919** (96 strani).

87. škatla • KANM/Župnija, Knjige 9 • Knjige mašnih intenc • I/1–8

I/1 Knjiga mašnih intenc **1817–1832**.
I/2 Knjiga mašnih intenc po namenu ustanoviteljev **1853–1862**.
I/3 Knjiga mašnih intenc **1863–1876**.
I/4 Knjiga mašnih intenc **1876–1896**.
I/5 Knjiga mašnih intenc kanonika Jerihe **1881–1906**.
I/6 Knjiga mašnih intenc spovednika uršulink⟨?⟩ v Ljubljani **1851–1863**.
I/7 Knjiga mašnih intenc **1863–1873**.
I/8 Knjiga mašnih intenc župnije Suhor **1865–1871**.

88. škatla • KANM/Župnija, Knjige 10 • Knjige cerkve in pokopališča • C/1–12

C/1 Hranilne knjižice pokopališča **1927**.
C/2 Knjižica oltarja sv. Male Terezije **1928–1945**.
C/3 Knjižica tekočega računa »Odbora za gradnjo pokopališke kapele« **1938–1942**.
C/4 Blagajniški dnevnik pokopališča **1925–1983**.
C/5 Imenik 132 vojaških grobov iz 1. svet. vojne s kazalom.
C/6 Knjiga porabe olja za večno luč **1928–1943**.
C/7 Protokol pogrebne štole **1862–1885**.
C/8 Zvezek z vpisi pogrebne štole **1928–1934**.
C/9 Kopirna knjiga računov za pogrebe **1929–1939**.
C/10 Kopirna knjiga računov za pogrebe **1940–1945**.
C/11 Knjiga cerkvenih sedežev **1860–1901**.
C/12 Knjiga cerkvenih sedežev **1925–1967** z vloženima repertorijema: C/12–a repertorij 1; C/12–b repertorij 2.

89. škatla • KANM/Župnija, Knjige 11 • Bogoslužne knjige • B/1–16

B/1a Matricula collegiatae ecclesiae... **1780**.

B/1b Beschreibung der Zeremonien in der Kharwoche / Cerkvene opravila velikega tedna (mežnar Janez Barborič, v nem. in slov. jeziku) **1854**.

B/1c Kirchliche Ordnung beim Collegiat Kapitel in Neustadtl (kanonik Matevž Svetličič) ok. **1860**.

B/2 Bogoslužni zvezek z naslovi pridig **1858–1872**.

B/3 Bogoslužni zvezek z naslovi pridig in z dnevnimi vpisi o vremenu **1872–1885**.

B/4 Zapisniki cerkvenih govorov skozi cerkveno leto (sinopsa) **1937–1944**.

B/5 Cerkveni opravilnik za kapiteljsko cerkev oz. mežnarjeve beležke o bogoslužnem redu.

89. škatla • KANM/Župnija, Knjige 11 • Bogoslužne knjige • B/1–16

B/6 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1924–1925** do velike noči.
B/7 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1925** do Brezmadežne.
B/8 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1925–1926** do velike noči.
B/9 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1925** do vernih duš.
B/10 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1926–1927** do sv. Jožefa.
B/11 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1927** do 27/VI.
B/12 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1927** do adventa.
B/13 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1927–1930** do velike noči.
B/14 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1930** do martinovega.
B/13 Bogoslužje (bogoslužna kronika) nadaljevanje do februarja **1931**.
B/15 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1931** od 30/III do 16/VII.
B/16 Bogoslužje (bogoslužna kronika) **1931–1933** do 15/III.

90. škatla • KANM/Župnija, Knjige 12 • Knjige oddane pošte • Sp/1–16

Sp/1 Oddajna knjiga službene pošte **1867–1870**.
Sp/2 Priporočena pošta kanonika Franka **1890–1898**.
Sp/3 »Postjournal« župnije in dekanije **1893–1900**.
Sp/4 Poštna vložna knjiga župnije **1923–1933**.
Sp/5 Poštnooddajna knjiga uradnih pošiljk **1933–1938**.
Sp/6 Poštnooddajna knjiga uradnih pošiljk za župnijo in dekanijo **1938–1943**.
Sp/7 Knjižica priporočenih pošiljk **1925–1935**.
Sp/8 Knjižica priporočenih pošiljk **1935–1945**.
Sp/9 Predajna knjiga za priporočeno pošto **1936–1938**.
Sp/10 Predajna knjiga za priporočeno pošto **1938–1940**.
Sp/11 Predajna knjiga za priporočeno pošto **1939–1940**.
Sp/12 Predajna knjiga za priporočeno pošto **1940–1942**.
Sp/13 Predajna knjiga za priporočeno pošto **1942**.
Sp/14 Knjiga za lokalno dostavljanje uradnih spisov **1926–1931**.
Sp/14 Knjiga osebno dostavljene pošte, ne po pošti **1931–1942**.
Sp/15 Knjiga osebno dostavljene pošte, ne po pošti **1942–1946**.
Sp/16 Poštne, brzojavne in tel. pristojbine, v veljavi 27. junija **1941** (tisk).

2.2 KANM/Župnija, Spisi

91. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 1–4

f. 1 **1849–1969** Arhiv in knjižnica

f. 1/1 **1849–1969** Korespondenca v zvezi z arhivom.

f. 1/1, 1 **1849–1851** Predaja zemljiških knjig in spisov kresiji.
f. 1/1, 2 **1873–1914** Ustanovna listina iz leta **1509** poslana na Dunaj.
f. 1/1, 3 ok. **1890** Inventar matičnih knjig.
f. 1/1, 4 **1907** Dr. Karel Capuder iz Gorice vprašuje o proštu Peslerju.
f. 1/1, 5 **1908–1969** Razni dopisi v zvezi z arhivom, med njimi Steklasov reverz.
f. 1/1, 6 **1912–1919** Trije članki o urejanju župnijskih arhivov. ⟨Glej str. 576.⟩
f. 1/1, 7/a **1924–1929** Seznam gradiva, ki ga je Čerin vrnil Škofijskemu arhivu.
f. 1/1, 7/b **1928** France Stele, Navodila za ohranitev arhivov in načela spomeniškega varstva. ⟨Razmnoženina.⟩
f. 1/1, 7/c **1928–1937** Čerinovo urejanje arhiva.
f. 1/1, 7/d **1942** VIII/8 – Članek v Slovencu o urejanju kapiteljskega arhiva: Zanimive listine v arhivu novomeškega kapitlja. ⟨Brez podpisa.⟩
f. 1/1, 8 **1929** Janez Logar, najboljši dijak v razredu, išče Kumerdejevo izjavo o šoli. (S posredovanjem I. Maslja in Ferda Kobija.) ⟨Sedem kosov.⟩
f. 1/1, 9 **1930** Josip Turk poizveduje o Montagnani.
f. 1/1, 10 **1931** Proslava stoletnice obnovitve kapitlja. Program. Gradivo za članek.
f. 1/1, 11 **1933** A. P. Winter, razstava Slovenske cerkve za ljubljanski velesejem.
f. 1/1, 12 **1936** Ivan Šašelj, zbiranje gradiva za članek Kozavost v Novem mestu.
f. 1/1, 13 **1936** Raziskave Milka Kosa.
f. 1/1, 14 **1936** J. Jarc, zahvala za posojilo slik za umetnostnozgodovinsko razstavo.
f. 1/1, 15 **1937** Izposoja 35 publikacij za razstavo slovenskega novinarstva.
f. 1/1, 16 **1938** Dr. Drago Mušič išče gradivo za zgodovino zdravstva v Novem mestu.
f. 1/1, 17 **1938** Sergij Vilfan *(Wilfan)* išče gradivo o sorodstvu s proštom Wilfanom.
f. 1/1, 18 **1948, 1957** Dr. Maks Miklavčič išče gradivo za Mokronog in Sladko goro.
f. 1/1, 19 **1950** Jakob Šolar raziskuje Matijo Kastelca.
f. 1/1, 20 **1955** 3/VIII Oddaja 20 fasc. gradiva Škofijskemu arhivu v Ljubljani. Reverz s podpisom dr. Maksa Miklavčiča. Štrukljeva preveritev.
f. 1/1, 21 **1956** 15/II Poročilo prošta Štruklja o stanju arhiva.
f. 1/1, 22 **1961** Izposoja slike prošta Herbersteina, ustanovitelja semeniške knjižnice.
f. 1/1, 23/a **1969** Arhiv Slovenije. Popis matičnih knjig in župnijskih arhivov za objavo.
f. 1/1, 23/b **1969** Iskanje podatkov za SBL, dopisi s podpisom Alfonza Gspana.
f. 1/1, 23/c **1969** Nekaj misli ob posredovanju Haaške konvencije o zaščiti kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada. ⟨Razmnoženina.⟩

f. 1/2 **1924–1937** Nekdanja ureditev arhiva. ⟨Glej str. 573–575.⟩
f. 1/2, 1 Nekdanja razporeditev v veliki omari – seznam na vratih omare.
f. 1/2, 2 Katalog kapiteljskega arhiva.
f. 1/2, 3–6 **1924, 1927, 1929, 1937** Razdelitev arhiva.
f. 1/2, 7–9 Čerinovi repertoriji za spise, razporejene po štev. polic v arhivski omari.
f. 1/2, 10 Štrukljev popis arhiva po Čerinu.
f. 1/2, 11 Štrukljev popis matičnih knjig.

f. 1/3 **1942** VIII/3 Listič z beležko: »Arhiv uredili v jul./avg. g. Gregorič, p. Modest Golia, Zorko Janez, Malenšek Janez. Novo mesto 3. VIII. **1942**.«

f. 1/4 **1898–1950** Korespondenca v zvezi s knjižnico.
f. 1/4, 1 **1898** IV/13 Ljubljanski stolni prošt Klofutar prosi za soglasje kapitlja za oddajo duplikatov Kapiteljske knjižnice, da bi z njimi cistercijani v Stični ustanovili svojo knjižnico.
1898 IV/30 Soglasje kapitlja.
f. 1/4, 2 **[1950]** Spisi v zvezi z zamenjavo kapiteljskih knjig za zaplenjene predmete iz kapele usmiljenih bratov v Kandiji.
f. 1/4, 2/1 **1950** X/17 Dopis škofijskega ordinariata glede knjig, ki naj bi se zamenjale za inventar zaplenjene kapele usmiljenih bratov v Kandiji.
f. 1/4, 2/2 Seznam knjig in usmiljenim bratom zaplenjenih predmetov.
f. 1/4, 2/3 Drugi seznam knjig iz Kapiteljske knjižnice za zamenjavo.
f. 1/4, 2/4 Kopija seznama knjig s pečatom Študijske knjižnice in podpisom Boga Komelja.
f. 1/4, 2/5 Koncept seznama knjig za zamenjavo, pisan s Štrukljevo roko (delno v dvojniku).
f. 1/4, 2/6 Kopija seznama inventarnih predmetov konventa usmiljenih bratov v Kandiji za zamenjavo (v dvojniku).
f. 1/4, 2/7 Koncept seznama slik iz samostana usmiljenih bratov.
f. 1/4, 2/8 Seznam knjig usmiljenih bratov, pisan z roko prošta Štruklja.
f. 1/4, 2/9 Drugi seznam slik in raznih predmetov, zaplenjenih usmiljenim bratom (koncept).
f. 1/4, 2/10 [s. d.] "Seznam inventarnih predmetov kapele konventa Usmiljenih bratov v bolnišnici v Kandiji v Novem mestu, katere je uprava muzeja v Novem mestu oddala Kolegiantemu kapitlju v Novem mestu v zameno za knjige, ki jih je kapitelj oddal Študijski knjižnici v Novem mestu." Uradni izvod s pečatom Muzejskega društva in podpisom predsednika Boga Komelja.

Opomba: Razni seznami knjig župnijske knjižnice in knjižnice Marijine kongregacije so v župnijski knjižnici.

f. 2 **1845–1946** Birma – seznami, dopisi, plakati

f. 2, 1 **1845** Seznam birmancev.
f. 2, 2 **1894–1946** Seznami birmancev, dopisi, plakati.

f. 3 **1861–1962** Bogoslovci

f. 3, 1 **1861–1867** Starejši dopisi.
f. 3, 2 **1937–1945** Cvetko Povše.
f. 3, 3 **1938–1944** Joško Jurak.
f. 3, 4 **1940/41** Stanko Mehle.
f. 3, 5 **1933** Ciril Bajuk.
f. 3, 6 **1940** Anton Bajer, kandidat trapistov, Bogomir Berce, subdiakon.
f. 3, 7 **1941** Leopold Povše⟨?⟩.
f. 3, 8 **1941** in **1942** Bogoslovci na počitnicah v Novem mestu.
f. 3, 9 **1943** Franc Mlakar, priporočilo za bogoslovje.
f. 3, 10 **1962** Franc Dular.

f. 4 **1862–1946** Bolnišnice

f. 4, 1 **1862–1921** Bolnišnice – splošno.
⟨1⟩ **1862** Mestni načrt za ustanovo špitalskega fonda.
⟨2⟩ **1892** Izterljivost bolniške oskrbe.
⟨3⟩ **1904** O zdravljenju neozdravljivih bolnikov.
⟨4⟩ **1921** Predpisi za sprejem v splošno bolnico.

f. 4, 2 **1905–1946** Ženska bolnica.
⟨1⟩ **1905** Gospodarstvo: obračun in predračun za žensko bolnišnico.
1916 Vpis v zemljiško knjigo.
1918 Potrdila za dobavo petroleja iz Gradca.
1922 Popravila.
1926–1930 Seje upravnega odbora.
⟨2⟩ **1908–1946** Usmiljenke in njihova kapela, nabava opreme, primer Marije Ludviger.
⟨3⟩ **1908–1942** Delo vikarjev, bolniki, korespondenca.
⟨4⟩ **1927–1943** Preprosti pogrebi.

f. 4, 3 **1903–1940** Bolnišnica usmiljenih bratov – Kandija.
⟨1⟩ **1903–1905** Spovedna jurisdikcija.
⟨2⟩ Načela o pogrebih usmiljenih bratov.
⟨3⟩ **1925–1927** Duhovniki bolniki pri usmiljenih bratih: Janez Sever.
1937 Franc Ostrž, Jožef Švigelj, Janko Mevželj, Martin Škerjanec.
⟨4⟩ **1927–1940** Razno.

f. 5 **1850–1946** Bogoslužje, praznovanja, cerkveno petje

f. 5, 1/a Missale, missae propriae (priloge k starim misalom, kanonske plošče in drugo, tiski).
f. 5, 1/b ok. **1730** Obrazec pogrebnega obreda, ki ga vodi škof (iz časa prošta in škofa Marottija?).

f. 5, 2 **1850–1942** Zvonjenje.
1850 Ukinjeno zvonjenje v času kolere.
1925–1942 Red zvonjenja; uredbe o zvonjenju.
f. 5, 3 **1861–1930** Postne dispenze.

f. 5, 4 **1861–1935** Razne blagoslovitve.
1861 Blagoslovitev vodnjaka na trgu.
1880 Kronanje Marijinega kipa na stranskem oltarju župnijske cerkve.
1914 Blagoslovitev belokranjske železnice.
1931 Krištofova proslava avtomobilskega kluba.
1935 Blagoslovitev zastav Jadranske straže.

f. 5, 5 **1882–1957** Korne molitve in korne maše.
1932–1934 Obhajilni red.

f. 5, 6 **1900–1940** Ministriranje.

f. 5, 7 **1925–1927** Red v zakristiji.

f. 5, 8 **1922–1942** Pobožnosti na Trški gori.
1922 Nabirka darov za obljubljeno procesijo zoper kolero na Trški gori.
1925–1942 Zaobljubljena romanja.
1932–1942 Razne objave in drugo: I. Šašelj, Trška gora (ponatis iz Križa), Novo mest **1932**; objava Draga Š. v Slovencu **1936**, št. 210; razna korespondenca s Šašljem o Trški gori **1937–1942**.
1941 Čerinov spis o Trški gori.

f. 5, 9 **1925–1946** Nedeljska oznanila s prilogami in plakati ter opisom bogoslužnega reda v cerkvi.

f. 5, 9/a **1927–1938** Missae pro populo.
1931–1947 Binacije.
1941 Zborna maša dekliškega krožka Katoliške akcije.

f. 5, 10 **1931–1942** Koncertne prireditve v cerkvi sv. Nikolaja s tiskanimi vabili, plakati in ocenami v časopisju.
1931–1933, **1936**, **1938**, **1940–1942**.

f. 5, 11 **1883–1951** Razno o pobožnosti skozi cerkveno leto.
1883–1886 Vsi sveti.
1881–1915 Zornice.
1924–1948 Praznovanje sv. Nikolaja.
1938, **1941** Božični prazniki; red svetih maš na božič.
1891 Pasijon v Narodnem domu.
1880–1972 Bogoslužje velikega tedna.
1859–1929 Običaj streljanja z možnarji.
1859–1925 Šmarnična pobožnost.
1926–1935 Marijini prazniki.
1868–1946 Procesije s sv. Rešnjim Telesom.
1941 Vnebovzetje.
1906–1929 Angelska nedelja.
1924–1934 Cerkveno bogoslužje.
1951 Prvo sveto obhajilo.
1954 Marijino leto.

f. 5, 12 **1914–1935** Cerkveno petje.
1938–1939 Cerkveni pevski zbor.
1925–1938 Izposoja pavk (inštrumenta).

f. 5, 13 [s. d.] Pregled soseskinih maš pri podružnicah župnije Št. Peter - Otočec.

f. 6 **1832–1956** Cerkev sv. Nikolaja, proštijska kapela

f. 6, 1/a **1832–1846** Izvlečki iz finančnega dnevnika cerkve o popravilih in nabavah.

f. 6, 1/b **1839** Cerkvena streha, zvonik (in obzidje).
⟨1⟩ **1839–1845** Nujnost popravila.
⟨2⟩ **1850** Luknje na cerkvenem oboku.
⟨3⟩ **1858** Prispevek za poporavilo (iz leta **1849**).
⟨4⟩ **1860** Predračun za obnovo cerkve in strehe.
1860 (1x), **1878/79** (2x) Tri spominske listine (kopije) o prekrivanju strehe.

⟨Original, najden v jabolku pod križem na cerkvenem stolpu je v KANM, f. 30. Glej regesta št. 599 in 610.⟩

⟨5⟩ **1864** Popravilo zidu okrog cerkve.
⟨6⟩ **1892–1906** Opozorila glavarstva na popravilo strehe.
⟨7⟩ **1965** Popravilo stolpa, "obračunska situacija" in pogodbena dokumentacija.
⟨8⟩ **1983** Prepis⟨?⟩ spominske listine* v zvoniku.

***1983** [konec avgusta] regest št. 629

f. 6, 2 **1855–1935** Zvonovi.
⟨1⟩ **1855/56** Arkova nabirka za nove zvonove.
⟨2⟩ **1915** Račun za popravilo v zvoniku.
⟨3⟩ **1916/17** Odvzem zvonov (odtise reliefov glej v zbirki slik).
⟨4⟩ **1918** Odvzem bakrene obrobe na zvoniku.
⟨5⟩ **1925** Novi zvonovi.
⟨6⟩ **1928** Opis zvonov.
⟨7⟩ **1931–1938** Nameravana popravila zvonov.
⟨8⟩ **1935** Zvonjenje na radiu in pri igri "Slehernik".

f. 6, 3 **1861** Stolpna ura: obračun za stolpno uro Antona Lenarda iz Sotle.
1925–1929 Popravila.

f. 6, 4 **1866** Veliki oltar, leseni nastavek: pogodba z Matijo Tomcem.
1866–1868 Dopisi o tem.
1868 Posvetitev.
Naslov slikarja Mihaela Kumela⟨?⟩.

f. 6, 5 **1869** Vezeni antipendij (dopis z računi).

f. 6, 6 **1870** Nova zakristijska vrata.

f. 6, 7 **1870** Uporaba Arkove in Jelovškove zapuščine:
(1) za nova zakristijska vrata;
(2) za popravilo mežnarije;
(3) za Arkov nagrobnik ⟨specifikacija računov⟩.

f. 6, 8 **1876** Samassovi novi oltarni svečniki.
1897 Posrebritev.
1901 Novi svečnik.

f. 6, 9 **1878–1939** Prospekti raznih firm za cerkveno opremo.
1878 E. Krickl & Schweiter, Dunaj.
1890 Benziger, Einsiedeln.
ok. **1900** Karl Giani, Dunaj.
1909 J. Heindl, Dunaj.
[s. d.] Cienik svakovrstnih glazbila, M. Obuljen, Hainburg na Dunavu.
1927 J. Kaplan, Zagreb.
1930/31 Naša sloga – Ljubljana.
1932, 1936 Ecclesia, Ljubljana.
1935–1939 Svečarna Pax.
1939 Svečarna J. Kopač.
1939 Jugoslovanska fotokeramika (za mozaike in barvna okna).
1934/35 Tovarna motvoza, Grosuplje.
1939 Alpeko, Ljubljana, za cerkveni tlak.
po **1920** Ponudba Osrednje čipkarske zadruge v Ljubljani.

f. 6, 10 **1899–1940** Barvna okna.
1899–1901 Izvedbe firme Tiroler Glasmalerei und Cathedralen-Glashütte /und Mosaik-anstalt/ Neuhauser dr. Jele & C., Innsbruck: barvna okna v prezbiteriju, dopisi in računi.
1901 O novih oknih: Franz Dembscher, *Die Kapitel und Stadtpfarrkirche in Rudolphswert*, v: Laibacher Ztg. **1901** (kopija separata).
1901 Mozaik nad zakristijskimi vrati, račun.
1904–1905, 1918 Osem drugih oken in stenske svetilke.
1924/25, 1934/35 Dopisi o načrtu spremenjenega okna v prezbiteriju (Marija s sv. Cirilom in Metodom namesto Franca Jožefa) in o napisih na drugih oknih, začasno zastiranje oken.
1939/40 Odstranitev zastorov.
Barvna fotografija oken: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 104–105.

f. 6, 11 **1900–1952** Tintorettova slika.
1900/01 Hugo Skopal, *Über das Altarbild von Tintoretto*, v: Jahresbericht des k. k. Ober-Gymnasiums in Rudolfswert **1900/01**.
1914 A. Matějček, *Der Tintoretto in Rudolfswert*, v: Mitteilungen der k. k. Zentral-kommission für Denkmalpflege 13 (**1914**), str. 12–18.
1899 Načrt restavriranja.
1912 Priporočilo za Mateja Sternena.
1913–1915 restavriranje Hermanna Ritschla na Dunaju, račun in dopis.
1917 Zaboj za sliko.
Sternenovo restavriranje, dopisi.
1941 Umaknitev slike.
1941–1944 Zanimanje za sliko, opis slike, odvoz v Ljubljano.
1946–1948 Restavriranje in vrnitev.
1952 Ponovno restavriranje.

f. 6, 12 **1899–1902** Računi raznih zidarskih in tesarskih del.
f. 6, 13 **1900/01** Antipendij pri sv. Feliksu.
f. 6, 14 **1900–1903** Načrtovanje obnove cerkve in prispevki.

f. 6, 15 **1900/01** Toman in Ciber, dopisi in računi za nova zakristijska vrata glavni oltar in krstilnik, **1906** Tomanov oltar na razstavi.

f. 6, 16 **1901** Korespondenca s pasarjem Ivanom Kregarjem.
f. 6, 17 **1901** Korespondenca s slikarjem Matijo Koželjem.

f. 6, 18 **1901** A. Kušlan, S. Eberl – fotografija in načrt nastavka glavnega oltarja, barvanje in lakiranje oltarja in orgelske omare.

f. 6, 19 **1901–1910** A. Prašnikar – cerkveni tlak.

f. 6, 20 **1901** Orgle in harmonij: opis orgel s ponudbo Jožefa Mauracherja.
1901–1903 "Gebrüder Mayer" – ponudba, pogodba, obračun.
1903–1930 Popravila meha.
1931–1935 Jenkovo popravilo orgel.
1936/37 Inštalacije na koru, harmonij.
1949 Jenkovo popravilo.

f. 6, 21 **1902** Predračun I. in II. Ferdinanda Trumlera za obnovo cerkve.
Načrte glej v posebni zbirki, št. 1/2.
f. 6, 22 **1904** Matija Koželj, dopis za stranski oltar Brezmadežne.
f. 6, 23 **1902–1919** Računi za klopi (z načrtom).
f. 6, 24 **1911, 1918, 1927–1949** Strelovod.
f. 6, 25 **1912/13** Mnenje J. Mantuanija o obnovi cerkve in kripte.
f. 6, 26 **1918–1927** Razsvetljava: računi, dopisi.
f. 6, 27 **1925–1959** Električni svečnikki Ivana Kregarja – korespondenca.

94. škatla • KANM/Župnija, Spisi, fasc. 6, 28–52; fasc. 7, 1

f. 6, 28 **1925–1931** Cerkveni sedeži: dopisi in seznam.
f. 6, 29 **1925** Naprava dveh novih kapel za telovsko procesijo.
f. 6, 30 **1926** Nova ograja med zvonikom in ladjo.
f. 6, 31 **1927–1946** Pomivanje cerkve: dopisi.
f. 6, 32 **1927** Kip sv. Male Terezije, dopisi in računi, vabilo k blagoslovitvi (tisk).
f. 6, 33 **1927–1929** Metzingerjeve slike – St. Vurnik in Steska.
f. 6, 34 **1928–1930** Dopisi v zvezi z lestenci.
f. 6, 35 **1924–1930** Popravilo škarpe pri cerkvi, škarpe in cerkvene strehe.
f. 6, 36 **1930** France Stele o Bizantinski Madoni v proštijski kapeli.
f. 6, 37 **1930–1934** Razna korespondenca o relikvijah sv. Feliksa.
f. 6, 38 **1932** Opis umivanja slike Künlovega Križanega.
f. 6, 39 **1933** Dopis o sliki sv. Frančiška Pavelskega.
f. 6, 40 Peter Žerovnik iz Ljubljane želi slikati za cerkev.
f. 6, 41 **1934** Oprema tabernaklja.
f. 6, 42 **1935** Slika zadnje večerje – fotografija in reverz Narodne galerije, ki si je sliko sposodila. Podpisan J. Zorman.
1993 Poizvedovanje za sliko in odgovor Narodne galerije (A. Smrekar).
f. 6, 43 **1936** Prošnja Obrtnega društva za razstavo Metzingerjevih slik iz kapiteljske cerkve in grajske kapele – Jarc, Gregorič.
Pooblastilo Stanka Mikuža za zbiranje kipov za Narodno Galerijo.
f. 6, 44 **1937** Trije dopisi konservatorja Fr. Steleta o odkrivanju gotskih oken.
f. 6, 45 **1938** France Avsec, pismo o izdelavi cerkvenih načrtov.

94. škatla • KANM/Župnija, Spisi, fasc. 6, 28–52; fasc. 7, 1

f. 6, 46 **1940–1943** Osuševalna dela in obnova kripte: dopisi, proračuni, nakazila denarja.

1943 Uradno poročilo o osuševanju kripte, Varstvo spomenikov 1943, str. 87–89 (poklon proštu s podpisom F. Mesesnela).

f. 6, 47 **1944/45** Prijava vojne škode v cerkvi in na pokopališču.

f. 6, 48 ok. **1860** Zgodovinski zapiski o cerkvi in njenih nagrobnikih "epitaphia et monumenta" ter o vrsti proštov "series praepositorum".

1940 "Kapiteljska cerkev", Gregoričevo odkritje grobnice.

1942 Božji grob v kapiteljski cerkvi, članek za Križ (fotografije v zbirki fotografij).

f. 6, 49 **1952** Razstava Narodne galerije "Ljubljanska kiparska delavnica v 15. stol." – izposoja fragmetnov: "glave bradatega svetnika" in "glave mladeniškega svetnika" iz kapiteljske cerkve.

f. 6, 50 **1969** Marjan Mušić⟨!⟩, *Kapiteljska cerkev v Novem mestu – problem njene lomljene osi* (separat iz Zbornika Svetozara Radojčića), Beograd 1969 ⟨tisk⟩.

f. 6, 51/1 **1826–1919** Razni računi za popravila in nabavo cerkvene opreme.
⟨1⟩ **1826** Računi za ciborij.
⟨2⟩ **1831** Cerkveni darovi.
⟨3⟩ **1841** Račun za glasbila.
⟨4⟩ **1844** Za cerkveni ornat.
⟨5⟩ **1851** Za baker in drugo.
⟨6⟩ **1862** F. Rössmann, računi za barvna okna.
⟨7⟩ **1869** Za kelih.
⟨8⟩ **1869/70** Za potrebe cerkve.
⟨9⟩ **1883, 1893–1896** Za mašne plašče.
⟨10⟩ **1892** "Pozlata" ciborija.
⟨11⟩ **1894** Cofek za tabernakeljski ključ.
⟨12⟩ **1894–1897** Kelih in pastoral ter verižica prošta Urha.
⟨13⟩ **1896** Račun za okvir portreta prošta Urha.
⟨14⟩ **1898** Prispevek mesta 600 gld. za popravilo cerkve.
⟨15⟩ **1900–1913** Računi za mašna oblačila.
⟨16⟩ **1900–1937** Računi za dela I. Kregarja.
⟨17⟩ **1901/02** Pozlatitve, kovinski popravki, hrana in stanovanje za delavce v cerkvi, račun za opeko.
⟨18⟩ **1904, 1904–1917** Računi Marije Sattner za razsvetljavo in vezenine.
⟨19⟩ **1911–1919** Računi za pisarno J. Krajec Nasl.

f. 6, 51/2 **1914–1934** Računi za razna popravila in za cerkveno perilo:
1914 Popravilo pogrebnih svečnikov F. Vodnika.
1915–1930 Računi za pranje in šivanje cerkvenega perila.
pred **1919** Popravila v zakristiji.
1921–1924 Računi za cerkev in streho.
1923 Verižica in križ prošta Čerina.

94. škatla • KANM/Župnija, Spisi, fasc. 6, 28–52; fasc. 7, 1

f. 6, 51/2 **1924** Watzlovo pismo z opisom cerkvenih dragocenosti.
1925 Proštov zlati plašč.
1925–1929 Paramenti, misali.
1926–1930 Računi škofjeloških uršulink.
1934–1948 Šmihelske šolske sestre in pranje cerkvenega perila.

f. 6, 52 **1946–1956** Knjižica z zapisniki izvršenih cerkvenih popravil.

f. 7 **1913–1968** Cerkev – računi popravil in opreme

f. 7, 1 **1913–1923** Zbirka računov za cerkev po letih.

95. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 7, 2–3

f. 7, 2 **1924–1942** Zbirka računov za cerkev za navedena leta.
f. 7, 3 **1946–1968** Zbirka računov za cerkev za navedena leta.

96. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 8, 1–3

f. 8 **1834–1962** Cerkev, letni obračuni o gospodarjenju

Spisi "Erledigung der Kirchenrechnung" ali "Rechnung über die Gebahrung der Kirche" vsebujejo podatke o vseh dohodkih in izdatkih župnijske cerkve ter o dohodkih (obrestih) od ustanovnih in lastninskih glavnic.

f. 8, 1 **1834–1849** Rešitve letnih obračunov o gospodarjenju s premoženjem cerkve za navedena leta.

f. 8, 2 **1850–1890** Letni obračuni o gospodarjenju s premoženjem cerkve in njihove rešitve za navedena leta.

f. 8, 3 **1850–1876** Dopisi in popravki v zvezi z obračuni za navedena leta.

97. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 8, 4

f. 8, 4 **1891–1962** Letni obračuni o gospodarjenju s premoženjem cerkve.

98. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 9–11

f. 9 **1920–1937** Časopisje

1920–1937 Slovenec, Glasnik in drugi katoliški tisk v župniji.

f. 10 **1843–1947** Drugoverci, apostazije, spreobrnjenja

f. 10, 1 **1843–1947** Apostazije (izstopi iz Cerkve).

f. 10, 2 **1856–1941** Drugoverci: navodila glede drugovercev **1856**; krst⟨?⟩ **1928**; poroke **1929–1941**; pokopi **1894–1941**.

f. 10, 3 **1936–1939** Grkokatoliki.
f. 10, 4 **1928–1946** Knjiga konvertitov z zapisniki o konverzijah **1–14**.
f. 10, 5 **1879–1947** Drugi konvertiti.
f. 10, 6 **1851** Jud Gerson Wolf, **1860** Jud Moses Herzig.
f. 10, 7 **1927–1942** Mixta religio (poročni zapisniki).
1946 O civilnem zakonu.

f. 10, 8 [s. d.] Starokatoliška cerkev ⟨tisk⟩.

f. 11 **1800–1956** Duhovniki – korespondenca in dokumentacija

f. 11, 1 pred **1800** Valentin Prešeren (pisemska ovojnica).
f. 11, 2 **1859** Jožef Pečko, deficient iz Idrije.
f. 11, 3 **1859–1861** Franc Kozoglav, deficient.
[s. d.] Zavitek za knjige, poslane v vezavo, naslovljen na Gregorja Riharja.
f. 11, 4 **1881** ⟨?⟩ Anton Aleš, godovna pesem, ki mu jo je posvetil Anton Medved (tisk).
f. 11, 5/a **1902/03** Dve pismi o pogrebu pri usmiljenih bratih v Kandiji umrlega Antona Jakšiča iz Kočevja.
f. 11, 5/a **1902** Štiri pisma Franca Koželja.
f. 11, 6 **1905** Dr. Mihael Magolič.
f. 11, 7 **1911** Dr. Leopold Picigas, darilo cerkvi ob 25-letnici duhovništva.
f. 11, 8 **1913** Anton Peterlin, prisojilo zapuščine šolskim sestram.
f. 11, 9 **1916** Vinko Štanta, Kostanjevica (kongrua).
f. 11, 10 **1918** Vincencij Polaj, sklep o volilu kapitlju.
f. 11, 11 **1920** Frančišek Vrhovšek, Kandija, "pogojno dedno oglašenje".
f. 11, 12 **1925–1929** Alojz Plehani, vprašanje državljanstva.
f. 11, 13 **1925** Josip Žužek, katehet v Kranju, dopis.
f. 11, 14 **1927** Josip Rozman, novomeški novomašnik.
f. 11, 15 **1930** Valerijan Učak, prior križniškega reda, dopisi.
f. 11, 16 **1930** Hieronim Šavli, v bolnišnici v Kandiji.
f. 11, 17 **1931** Franc Mayer, bivši frančiškan, poizvedba.
f. 11, 18 **1931–1937** Martin Škerjanec, Novo mesto in Svetice.
f. 11, 19 **1933/34** Josip Rome, križnik (stanoval na kapitlju), z življenjepisom.
f. 11, 20 **1936** Alojzij Peček, v Kandiji.
f. 11, 21 **1938** Anton Oblak, Šentlovrenc, dopisi.
f. 11, 22 **1941** Janez Langerholz in Martin Drolc v župnišču kapitlja.
f. 11, 23 **1943** Polde Povše, fotografija nove maše.
f. 11, 24 **1943/44** Matija Novak, v Kandiji.
f. 11, 25 **1944** France Vovko, testament.
f. 11, 26 ok. **1944** Jožef Vesenjak, "Duhovnik in fantovski odseki".
f. 11, 27 **1947–1960** Janez Jenko, Črmošnjice, korespondenca.
f. 11, 28 **1947** Stanko Mehle, nova maša.
f. 11, 29 **1953** Peter Šetina, nova maša.
f. 11, 30 **1955** Ivan Gerčar, Prečna, obsodba zaradi "verske nestrpnosti".
f. 11, 31 **1954** Franc Ksaver Meško, pismo.
f. 11, 32 **1955** Jakob Žust, v bolnišnici.
f. 11, 33 **1962** Pavel Berden, jezuit, pismo.

f. 12 **1930–1935** Evharistični shodi in kongresi

f. 12, 1 **1930** V Zagrebu ("Novomeška udeležba" – časopisni izrezki).

f. 12, 2 **1932** Dekanijska evharistična prireditev v Novem mestu – plakati, časopisni izrezki (Slovenec 29/8 1932; Križ 9/1932), spored (tisk).
1935 Opravičilo barona Wambolta z gradu Hmeljnika.
1935 Poročilo ordinariatu.
f. 12, 3 **1932** Evharistični shod za duhovnike v Zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu.
f. 12, 4 **1935** Evharistični kongres v Ljubljani – plakati, časopisni izrezki, manifestacije.
dr. Josip Čerin (proštov brat): Himna Rešnjemu Telesu.
f. 12. 5 **1933** Evharistični shodi in kongresi, Maribor. (Knjižica KA Maribor.⟩

f. 13 **1925–1944** Invalidi

1925–1944 Korespondenca v zvezi s pastoralo in pomočjo invalidom.

f. 14 **1904–1940** Izseljenstvo

f. 14, 1 **1904–1912** Izseljevanje, splošna korespondenca.
f. 14, 2 **1932–1933** Izseljeniški vestnik.
f. 14, 3 **1929–1940** Dopisi Družbe sv. Rafaela.
f. 14, 4 **1930** Članska izkaznica.

f. 15 **1851–1945** Jetnišnica

f. 15, 1 **1851–1929** Plačilo vikarjev za delo v kaznilnici.

f. 15, 2 **1860** Kaznilniška kapela: dovoljenje za maševanje.
1900/01, 1928 Nabava paramentov.
1879, 1902 Verouk za kaznjence.
1925–1944 Poročila o dušnopastirskem delu, dopisi.
1945 Prepoved službe božje.

f. 15, 3 **1899–1934** Justifikacije.
1899 Simon Held.
1925 Milan Esapovič.
1934 Andrej Mali.

f. 15, 4 **1860–1930** Razno.
⟨1⟩ **1860/61** Policijsko določilo, kako ravnati z ljudmi, ki so odpuščeni iz kaznilnic in prisilnih delavnic.
⟨2⟩ **1879** Krst Ignaca Zaverla, rojenega v jetnišnici.
⟨3⟩ **1891** Preiskava Terezije Veglič.
⟨4⟩ **1903** Smrt Alfreda Fiala v kaznilniškem špitalu.
⟨5⟩ **1910** Smrt Petra Koncita ali Vojčka, piskroveza.
⟨6⟩ **1912** Smrt Helene Gliebe in cigana Riharda Reicharta.

⟨7⟩ **1925–1926** Razni dopisi.
⟨8⟩ **1927** Zavrnjena prošnja, naj bi kaznjenci po nižji tarifi pomagali pri delu na kapitlju.
⟨9⟩ **1930** Informacija o mezdah in pomoči kaznjencev pri delu.
⟨10⟩ **1933** Smrt Marka Bučana.
⟨11⟩ **1935** Smrt Franca Toma.

f. 16 **1854–1935** Ključarji

f. 16, 1 **1854** Po umrlem Francu Gadnerju nastopi Franc Illovski.
f. 16, 2 **1862** Franc Luser in Franc Illovski potrjena za nadaljnja tri leta.
f. 16, 3 **1933** Po umrlem Juriju Picku nastopi Josip Turk.
f. 16, 4 **1907–1935** Umrl mag. pharm. Josip Bergman, ključar v navedenih letih.
f. 16, 5 **1831–1935** Zapisnik o upravi imovine kapiteljske cerkve po zapisnikih kapiteljskih sej.

f. 17 **1872–1953** Mesto

f. 17, 1 **1872–1946** Železnica.
f. 17, 1/1 **1872** Dolenjska železnica: memorandum – projekt dolenjske železnice (tisk).
f. 17, 1/2 **1911** Načrt železnice Rogatec – Novo mesto (dva dopisa).
f. 17, 1/3 **1914** Frančiška Mikl prosi za službo na železnici.
f. 17, 1/4 **1940**, **1946** Vozni red.

f. 17, 2 **1899/1900** Vodovod: elaborat *(Erkenntnis)* o napeljavi vodovoda.
1900 Dva vladna dopisa z Dunaja o financiranju novega vodovoda.
1904 Plačilo vodarine.
1907 "Določila o dobivanju vode" (tisk).
1930 Pritožba na odmero vodarine.
1953 Razpis rekonstrukcije vodovoda.

f. 17, 3 **1936–1939** Elektrika, razni razglasi (delno tiski).

f. 17, 4 **1928–1932** Pošta: dopisi.
1903 Življenjski podatki poštnega kontrolorja Jožefa Dolžana.

f. 17, 5 **1933–1943** Protiletalska zaščita.
1935–1945 Zaklonišče.
1939–1941 Plinska zaščita.

f. 17, 6 **1926** Mestna hranilnica v Novem mestu, pravila (tisk).
1940 Interni spisi službene pragmatike.
1945 Valorizacija predvojnih obveznosti (časopisni izrezek).

f. 17, 7 **1930–1945** Ljudska posojilnica v Novem mestu:
1930–1934 Revizija poslovanja zaradi afere Munda pri zidavi Prosvetnega doma.
1932 Telovadno orodje Ljudske posojilnice shranjeno na kapitlju.
1940 Pravila in poslovni red (delno tisk).

1941 Namestitveni urad.
1943 Revizijsko poročilo.
1943, **1944** Sklepni računi.
1945 Uradni spisi ob nastopu nove oblasti in združitev Ljudske posojilnice ter Mestne hranilnice v eno zadrugo.
1945 Nova problematika (časopisni izrezki).

f. 17, 8 **1907–1925** Marijin spomenik na Katarininem trgu: 120 kron, dar vikarja Watzla za obnovo.

f. 17, 9 **1932/33** Pastoralni referat o dušnopastirskih problemih podeželskih mest – odnos do redovnikov, s Čerinovimi pripombami.

f. 17, 10 **1860–1939** Vojaštvo v Novem mestu, uradna korespondenca vojaških uradov z župnijo glede dušnopastirskih zadev, praznovanj in drugega.

100. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 1–4/a

f. 18 Matične zadeve

f. 18, 1 **1812/13** Matice iz časa ilirskih provinc:

f. 18, 1/1 R/**1812** Rojstni register (krstne matice z indeksom) za župnije Novo mesto, Šmihel in Prečna.

f. 18, 1/2 P/**1812** Poročni register (poročne matice z indeksom) za župnije Novo mesto, Šmihel in Prečna.

f. 18, 1/3 M/**1812/13** Register umrlih (mrliške matice z indeksom) za župnije Novo mesto, Šmihel in Prečna.

f. 18, 2 **1859–1946** Razna navodila in odloki v zvezi z maticami.
f. 18, 3 **1873–1942** Korespondenca o popravkih (pripisih) v maticah.
f. 18, 4/a **1839**, **1850–1911** Korespondenca v zvezi z matičnimi vpisi, izdaja samskih listov in drugih izpiskov iz matic.

101. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 4/b–4/c

f. 18, 4/b **1911–1946** Korespondenca v zvezi z matičnimi vpisi, izdaja samskih listov in drugih izpiskov iz matic.

f. 18, 4/c **1911–1946** Korespondenca v zvezi z matičnimi vpisi, izdaja samskih listov in drugih izpiskov iz matic ter birmanski lističi (formata A 5).
⟨1⟩ **1911–1925** Korespondenca.
⟨2⟩ **1925–1942** Birme.
⟨3⟩ **1926–1930** Razna korespondenca.
⟨4⟩ **1927–1939** Iskanje po maticah.
⟨5⟩ **1931–1939** Razno.
⟨6⟩ **1935–1946** Samski listi.
⟨7⟩ **1940–1945** Razno.
⟨8⟩ **1942–1943** Razno.

102. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 5–11

f. 18, 5 **1851–1946** Statistika.:

f. 18, 5/1 **1851–1907 1930–1941**, **1945/46** Statistika, "gibanje ljudstva", odloki.
1919–1938 Statistični podatki.
f. 18, 5/2 **1869–1941** Statistika, ljudsko štetje.

f. 18, 6 **1921–1945** Matični zapisi o umrlih
f. 18, 6/1 **1921–1938** "Proglasi za mrtve".
f. 18, 6/2 **1940–1945** Vpisi smrti, med drugimi internirancev in vojnih žrtev.
f. 18, 6/3 **1940–1943** Umrli "pokojninarji" in državni uslužbenci.

f. 18, 7 **1929–1942** Naznanila rojstev in smrti iz drugih župnij.

f. 18, 8 **1941–1943** Matični podatki, oddani na zahtevo kvesture Ljubljanske pokrajine in vojnega sodišča za preverjanje podatkov o zapornikih.

f. 18, 9 **1942–1945** Sporočila občini.
⟨1⟩ **1942–1943** O rojstvih.
⟨2⟩ **1942–1943** O smrtih.
⟨3⟩ **1942–1945** O porokah.

f. 18, 10 **1857–1941** Poročne zadeve.
f. 18, 10/1 **1857**, **1891**, **1919**, **1928**, **1930–1934**, **1941** Poročne zadeve, odloki.
f. 18, 10/2 **1816–1928** Poročne zadeve, listine v zvezi s poroko brez poročnih zapisniko.(po abecedi).
f. 18, 10/3 **1901–1940** Poročne zadeve, samski listi.
f. 18, 10/4 **1862–1943** Poročne zadeve, ločitve.
f. 18, 10/5 **1931–1938** Poročne zadeve, slučaj J. Bergmanna.
f. 18, 10/6 **1929–1932** Poročne zadeve, "poveljavljanje zakona".
f. 18, 10/7 **1916–1942** Poročne zadeve, korespondenca.
f. 18, 10/8 **1944–1946** Vpisi izpraševanja poročencev (kanonik Ferjančič).

f. 18, 11 **1864–1943** Nezakonski otroci.
f. 18, 11/1 **1864–1943** Pozakonitve.
f. 18, 11/2 **1881–1940** Očetovstvo.

103. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 12–13

f. 18, 12 **1851–1943** Raziskovanja po maticah.

f. 18, 12/1 **1851–1931**; **1938–1943** Korespondenca.
f. 18, 12/2 **1942/43** Iskanje rodbinskih podatkov A–Ž (po abecedi).
f. 18, 12/3 Podatki za posamezne družine:
(1) Germ **1935–1942**.
(2) Gusič **1896**.
(3) Hausbaum, slikar **1937**.
(4) Jelovšek-Fichtenau **1937**.
(5) Jendel [s. d.].
(6) Može *(Mosche)* in Sovan *(Souvan)* **1934–1942**.
(7) Rauber **1940–1944**.
(8) Schrott, Wagner, Gall **1939–1943**.
(9) Škrem *(Schkrem)* in Gallinger **1935–1944**.

103. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 12–13

(10) Seidel **1942**.
(11) Skaberne **1942**.
(12) Tandler **1942**.
(13) Tomic *(Tomizh)* **1937–1942**.

f. 18, 12/4 **1942–1945** Izkazi mrličev.
f. 18, 12/5 **1855–1937** Izdaja družinskih listov (o družinskih deblih).

f. 18, 13 **1859–1939**Vojaštvo in matične zadeve.
f. 18, 13/1 **1859–1927** Okrožnice glede izpiskov za nabor.
f. 18, 13/2 **1921–1945** Spiski vojnih obveznikov.
f. 18, 13/3 **1926–1940** Naznanila smrti vojnih obveznikov.
f. 18, 13/4 **1862–1915**, **1923–1939** Izpiski iz vojaških matic.
f. 18, 13/5 **1926–1935** Raziskovanje po maticah za vojaštvo.
f. 18, 13/6 **1860–1939** Rodbinske pole za vojaštvo.

104. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 14/a

f. 18, 14/a **1938–1942** Družinska debla A–L.
⟨Korespondenca o iskanju po matičnih knjigah za razne rodbine.⟩

105. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 14/b

f. 18, 14/b **1938–1942** Družinska debla M–Ž.
⟨Korespondenca o iskanju po matičnih knjigah za razne rodbine.⟩

106. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 15/a

f. 18, 15/a **1910–1936** Korespondenca (vikarjev) v zvezi z matičnimi vpisi.
⟨Obvestila župnij po kanonu 1103, zloženo v kuverte formata A 6.⟩

107. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 15/b

f. 18, 15/b **1937–1941** Korespondenca (vikarjev) v zvezi z matičnimi vpisi.
⟨Obvestila župnij po kanonu 1103, zloženo v kuverte formata A 6.⟩

108. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 15/c

f. 18, 15/c **1942–1959** Korespondenca (vikarjev) v zvezi z matičnimi vpisi.
⟨Obvestila župnij po kanonu 1103, zloženo v kuverte formata A 6.⟩

109. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 18, 15/d

f. 18, 15/d **1960–1968** Korespondenca v zvezi z matičnimi vpisi.
⟨Obvestila župnij po kanonu 1103, zloženo v kuverte formata A 6.⟩

f. 19 **1846–1945** Mežnar, organist, mežnarija

f. 19, 1 Mežnar in organist.

f. 19, 1, 1 **1846** Mežnar Janez Kužnik *(Kuschnick)* – pobotnica za hostije.

f. 19, 1, 2 **1889–1931** Organist Ignacij Hladnik.

⟨1⟩ **1889** Prošnja za mesto organista; **1896** plača.
⟨2⟩ **1892**, **1927** Potrdila o prejeti plači.
⟨3⟩ **1899–1926** Potrdila o plačilih za cerkveno petje idr...
⟨4⟩ **1911–1930** Korespondenca s pokojninskim zavodom in izkazi plačil.
⟨5⟩ **1915**, **1929** Vprašanje cerkovnika po smrti Hladnikovega očeta Andreja in potrdilo, izdano Hladniku o njegovem delu in dohodkih.
⟨6⟩ **1922–1924** Draginjski povišek.
⟨7⟩ **1926–1929** Razna korespondenca s Hladnikom in o njem.
⟨8⟩ **1927–1930** Seznami letnih dohodkov.
⟨9⟩ **1930** Čestitke ob zlatem orglarskem jubileju in nameravana upokojitev.
⟨10⟩ **1931** Upokojitev.
⟨11⟩ Hladnikovi izpiski iz Weinmannove knjige o zgodovini cerkvene glasbe.

f. 19, 1, 3 **1920–1927** Mežnar Franc Kokovica.

f. 19, 1, 4 **1926** Prijave za novega cerkovnika.
f. 19, 1, 5 **1927** Prijave na novi razpis za cerkovnika.
f. 19, 1, 6 **1927–1929** Mežnar Ivan Gušič.
f. 19, 1, 7 **1928–1945** Mežnar Franc Šenk.
f. 19, 1, 8 **1931** Vprašanje o plači organista; razne ponudbe na mesto organista.
f. 19, 1, 9 **1931–1935** Organistka Lenka Vidmar.
f. 19, 1, 10 **1933–1935** Konkurenčna obravnava za organista in mežnarja.
1933 Odmev na članek v Cerkvenem glasbeniku.
1934/35 Razpis mesta organista.
f. 19, 1, 11 **1932–1935** Čerinovi regesti nekaterih spisov v zvezi z dohodki mežnarja in organista. / Na drugi strani štolnina kapitularjev za leta **1925–1934**.

1935 Razpis mesta organista.

f. 19, 1, 12 **1935–1945** Organist Anton Markelj.

⟨1⟩ **1935–1939** Kandidatura in pomisleki, korespondenca o tem.
⟨2⟩ **1935–1940** Uslužbenska knjižica.
1935–1945 Zapiski o plači (dva zvezka).
1935–1939 Korespondenca o plači in dodatek, ki ga plačuje mesto.
⟨3⟩ **1938–1940** Razno.
⟨4⟩ **1942** Internacija.
⟨5⟩ **1943/44** Povratek.
⟨6⟩ **1945** Odpoved.

f. 19, 1, 13 **1944/45** Seznam uslužbencev (Šenk, Markelj).

f. 19, 1, 14 **1945–1950** Cerkovnik Andrej Majstrovič.

f. 19, 1, 15 **1930** Dve tiskani knjižici za mežnarja.
(1) Ivan Mercina, Cerkovnikovo opravilo v zvoniku, Gorica 1930.
(2) Ivan Mercina, Zvonarstvo, Gorica 1930.

f. 19, 1, 16 **1887–1960** Štiri knjižice za izobrazbo organista.
(1) Ign. Mitterer, Najimenitnejše cerkvene določbe o katoliški cerkveni glasbi (za učitelje in pevovodje), Ljubljana **1887**.
(2) O organistu in cerkovniku (druga ljubljanska sinoda), Ljubljana **1909**.
(3) Gr. Pečjak, O cerkveni pesmi, Ljubljana **1915**.
(4) Gradivo za osnovno cerkveno-glasbeno znanje organista, Maribor (ok. **1960**).

f. 19, 2 **1870–1936** Mežnarija.
(1) **1870** Predračun za popravilo mežnarije in zbirka pobotnic.
(2) **1902–1905** Račun raznih popravil pri mežnariji.
(3) **1931** Higienske pomanjkljivosti v mežnariji.
(4) **1934–1936** Popravila.

111. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 20–21

f. 20 **1887–1965** Misijoni / ljudski, postne pridige, obnove, duhovne vaje

f. 20, 1 **1887** Škofijsko dovoljenje za slovenski misijon v Novem mestu z dovoljenjem za odvezo od zadržanih grehov.

f. 20, 2. **1896** Škofijsko dovoljenje za misijon jezuitskih patrov v Novem mestu z dovoljenjem za odvezo od zadržanih grehov in sporočilom o perg. listini (zdaj v f. 30, št. 20, regest št. 613).

f. 20, 3 **1899** Plakat/vabilo na misijon jezuitskih patrov Doljaka, Verhovca in Hörtnagla (tisk).

f. 20, 4 **1909** Spomin na sv. misijon (tisk).

f. 20, 5 **1921** Misijonski spored od tihe do cvetne nedelje (Žužek, Ramšak, Tomc – tiskovina).

f. 20, 6 **1943** Misijon v spomin 450-letnice Kapitlja od 10. do 18. aprila.
Dopisi, časopisni izrezki, tiskovine; fotografije, razno, začenši z **1940**.

f. 20, 7 **1965** Misijon ob 600-letnici Novega mesta: vabilo s sporedom, molitev.

f. 20, 8 Spomin svetega misijona (tisk, splošno), Ljubljana **1968**.

ok. **1930** Navodila za obhajanje svetih misijonov (tisk).

f. 20, 9 **1920–1923** Postne pridige z jezuiti.
[s. d.] J. Cella; **1920** Fl. Ramšak; **1922** V. Kopatin; **1923** Tomc

f. 20, 10 [s. d.] P. Eržen Duhovna obnova za fante in može, vabilo (tisk)

111. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 20–21

f. 21 **1927–1945** Misijoni in Družba za širjenje vere (DŠV)

f. 21, 1 **1927–1945** Misijonske nedelje – pisma in plakati.

f. 21, 2 DŠV – Družba za širljenje vere, Ljubljana **1933**.
⟨Splošni pregled, brošurica.⟩

f. 21, 3 **1934–1943** Prispevki župnij za DŠV (tiski).
f. 21, 4 **1935–1940** Misijonske nedelje – revija in plakat (tiski).
f. 21, 5 **1924/25** Misijonska pisma s. Ksaverije Pirc (originali).
f. 21, 6 **1930–1932** Misijonska pisma p. Stanka Podržaja (tiski in en original).
f. 21, 7 **1938** Pismo s. Rafaele Vurnik.
f. 21, 8 **1940** Misijonska pisma p. Lojzeta Demšarja (originali in prepisi).

f. 21, 9 Unio Cleri pro missionibus (UCM pro Jugoslavia).
1936 Glavna skupščina.
1940 Časopis ⟨tisk⟩.

f. 21, 10 **1945** Člani DŠV v Novem mestu (kartoteka).

f. 21, 11 **1842–1890** Berichte der Leopoldinen-Stiftung (Poročila Leopoldinine ustanove, delno z objavami Baragovih misijonskih pisem): 15 (**1842**), 18 (**1845**), 20 (**1847**), 30 (**1859/60**), 40 (**1870**), 45–48 (**1875–1878**), 51 (**1881**), 53–55 (**1883–1885**), 61 (**1890**).

f. 21, 12 **1854–1888** Missions-Notizen aus dem heiligen Lande (Misijonske vesti iz Svete dežele): 7 (**1854**), 10–12 (**1867–1869**), 19 (**1876**), 26–29 (**1883–1886**); Die Mission im hl. Lande (romarska poročila in denarne nabirke za generalni komisariat v Sveti deželi), Dunaj **1888**.

112. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 22–26

f. 22 **1860–1946** Morala

f. 22, 1 **1860–1889** Dopisi glede javne morale.
f. 22, 2 **1902–1905** Dve privatni pismi.
f. 22, 3 **1920–1933** Dopisi o nedeljskem počitku in splošno o morali.
f. 22, 4 **1927** Alkoholno vprašanje.
f. 22, 5 **1930** Kino Meteor.
f. 22, 6 ok. **1930** Dve adventistični brošurici.
f. 22, 7 "Smešna plat Novega mesta" (zanimiv članek o življenju v Novem mestu med obema vojnama – tipkopis, ok. **1935**?
f. 22, 8 **1939/46** dr. Milan Červinka.

f. 23 **1838–1934** Oporoke in volila

f. 23, 1 Reich, Ana **1838–1843**.
f. 23, 2 Gruden, Hedvika roj. baronica von Juritsch **1855/56**.
f. 23, 3 Pleša, Valentin **1856**.
f. 23, 4 Vertačnik, Jedert **1860/61**.
f. 23, 5 Globočnik, Janez **1860–1866**.

112. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 22–26

f. 23, 6 Šepič *(Stepitsch)*, Janez **1862–1874**.
f. 23, 7 Marin, Martin **1865/66**.
f. 23, 8 Hočevar, Janez **1872**.
f. 23, 9 Kojc, Anton **1872**.
f. 23, 10 Rozman, Marija **1873–1905**.
f. 23, 11 Fichtenau von, Antonija **1874–1879**.
f. 23, 12 Mervar, Uršula (ustanova za sveče) **1875–1915**.
f. 23, 13 Potočar, Marija, ječarjeva žena **1884**.
f. 23, 14 Kovačič, Janez **1885**.
f. 23, 15 Rinsky, Franc **1886**.
f. 23, 16 Bobič, Marjeta **1888**.
f. 23, 17 Illovsky, Franc **1889**.
f. 23, 18 Murgel, Uršula **1890**.
f. 23, 19 Saller, Frančiška **1892**.
f. 23, 20 Terček, Peter **1892**.
f. 23, 21 Marjetič, Meta **1895**.
f. 23, 22 Kunc, Karol **1898**.
f. 23, 23 Lipovec, Neža **1901**.
f. 23, 24 Kokalj, Frančiška **1901**.
f. 23, 25 Wepiatek, Frančiška **1904**.
f. 23, 26 Vertačič, Anton **1905**.
f. 23, 27 Kos, Marija **1905**.
f. 23, 28 Perše, Marjeta **1905**.
f. 23, 29 Lazar, Uršula **1905**.
f. 23, 30 Molek, Marija **1905/06**.
f. 23, 31 Jaklič, Jožef **1906**.
f. 23, 32 Turk, Ana **1906**.
f. 23, 33 Bobnar, Marija **1907**.
f. 23, 34 Nadu, Uršula **1909**.
f. 23, 35 Hočevar, Marija **1909/11**.
f. 23, 36 Hočevar, Amalija **1910**.
f. 23, 37 Kobe, Frančiška **1912**.
f. 23, 38 Štravs, Marija **1914**.
f. 23, 39 Selko, Marija **1914**.
f. 23, 40 Tašler-Vranečič, Ana **1915**.
f. 23, 41 Klobučar, Marija **1915**.
f. 23, 42 Hauptman, Frančiška **1918**.
f. 23, 43 Rifelj, Marija **1924**.
f. 23, 44 Gerdešič, Amalija **1924**.
f. 23, 45 Kopač, Angela in Kenda, Marija **1927–1934**.
f. 23, 46 Kastelic, Terezija **1927/28**.
f. 23, 47 Možina, France **1928**.
f. 23, 48 Prosen, Ivanka **1928**.
f. 23, 49 Turk, Alojzija **1929**.
f. 23, 50 Kordiš, Marija **1930**.
f. 23, 51 Prijatelj, Ivan iz Bršljina **1930**.
f. 23, 52 Štravbar, Amalija **1931**.

f. 24 **1930–1940** Orglarska šola v Ljubljani

f. 24, 1 [s. d.] Pravila ⟨tisk⟩.
f. 24, 2 **1930–1940** Razna korespondenca.

f. 25 **1832–1839** Papeška pisma in dogodki v zvezi s papeži (1/a–10 tiski)

f. 25, 1/a **1832** Enciklika Gregorja XVI.
f. 25, 1/b **1855** Podpis konvencije papeža Pija IX. s cesarjem Francem Jožefom I.
f. 25, 2 **1860** Zahvala Pija IX. vikarju Kosu in deželnemu glavarju Kranjske za pismo.
f. 25, 3 **1869** Dve knjižici o Piju IX.
⟨1⟩ *Zlatomašnik sveti oče Pij IX.*, Ljubljana **1869**.
⟨2⟩ G. Mösinger, *Die tapferen Vertheidiger von Monte Rotondo*, Salzburg **1869**.
f. 25, 4 **1870** "*Papeževa nezmotljivost kratko pojasnjena vernim Slovencem v poduk*", Ljubljana.
f. 25, 5 **1871** L. Gregorec, *Pij IX. sveti oče oropani*, Gradec.
f. 25, 6/a **1871** Pismo Pija IX. Katoliški družbi na Kranjskem.
f. 25, 6/b "Zadnji nauki papeža Pija IX." in "Pija IX. poslednji dnevi, smrt pokop", v: Glasi katoliške družbe V. **1878**.
f. 25, 7 **1884** Okrožnica Leona XIII. o framasonih.
f. 25, 8 **1887** Zlatomašnik sv. oče Leon XIII., Ljubljana.
f. 25, 9/a **1891** A. Kalan, *Delavsko vprašanje*. Okrožnica sv. očeta Leona XIII., Ljubljana.
f. 25, 9/b **1892** Pismo avstrijskih škofov papežu Leonu XIII.
f. 25, 10 **1905** Od Leona do Pija. Dogodki v zadnjih dneh papeža Leona XIII. in v začetku vlade Pija X., Ljubljana (knjižica.)
f. 25, 11 **1905** Jegličeva prošnja za letno podporo papežu po sklepu odbora dunajskih škofov.
f. 25, 12 **1929** Papeški jubilej.
f. 25, 13 **1932–1939** Pij XI.
1932. Pij XI. in obhajilo otrok.
1938 Papeška himna ob 34. evharističnem kongresu (tisk).
1939 Osmrtnica (tisk).

f. 26 **1804–1962** Pastirska pisma ljubljanskih škofov

f. 26, 1 **1804** Mihael Brigido.
f. 26, 2 **1807** Anton Kavčič.
f. 26, 3 **1860–1875** Jernej Vidmar.
f. 26, 4 **1875–1884** Janez Zlatoust Pogačar.
f. 26, 5 **1884–1898** Jakob Missia.
f. 26, 6 **1898–1930** Anton Bonaventura Jeglič.
1912 Pismo ob pastoralni konferenci.
f. 26, 7 **1962** Pastirsko pismo ob 500-letnici ljubljanske škofije.

f. 27 **1856–1950** Pokopališče

f. 27/1 **1856–1936** Staro pokopališče in stara pokopališka kapela.
1856 Nabirka za povečanje starega pokopališča.
ok. **1856** Predračun za gradnjo stare pokopališke kapele.
1862/63 Okna stare pokopališke kapele.
1879–1882 Dnevnik prejemkov in izdatkov starega pokopališča.
1903 Račun za ureditev starega pokopališkega zidu.
1904 Nesreča s spomenikom.
1930 Vlom v staro kapelo.
1934–1936 Načrt za rušenje in zadnja spominska slovest.
1936 Kupna pogodba in račun J. Zagorca za prenos starih spomenikov kanonikov in proštov ter oltarja iz stare pokopališke kapele.

f. 27/2 **1932–1942** Nova pokopališka kapela in mrtvašnica:

f. 27/2, 1 **1932–1937** Dopisovanje o načrtu in nabirki z županstvom in škofijo.

f. 27/2, 2 **1935/36** Darovi za novo pokopališko kapelo (dva zvezka, drugi urejen po abecedi).
1936–1942 Darovi za oltar.

f. 27/2, 3 **1935** Načrt kapele Jos. Dostala s fotografijo (po kapeli v Šmihelu) in načrti ter risbe ing. Ivana Pengov.

f. 27/2, 4 **1935–1937** Novomeška pokopališča (časopisni izrezek: Slovenec **1935**, št. 255); prekop proštov Urha in Elberta v grobnico bodoče kapele **1935** in izgradnja le-te (časopisni izrezek: Križ **1937**, št. 12).

f. 27/2, 5 **1936–1937** Opis stare in nove kapele s fotografijami.

f. 27/2, 6 **1937–1938** Blagoslov temeljnega kamna (9/XI **1937**), križa za zvonik (20/V **1938**) in kapele (X/31 **1938**).

f. 27/2, 7 **1937–1941** Seje gradbenega odbora.
f. 27/2, 8 **1937** Načrti gradnje, razni izračuni in predračun.
f. 27/2, 9 **1937** Zidarske ponudbe.
f. 27/2, 10 **1937–1938** Obračun premoženja odbora.
f. 27/2, 11 **1937** Gradbeni dogovor z A. Okrogličem.

f. 27/2, 12 **1937–1940** Računi in obračuni gradnje.
1937 Gradbeno dovoljenje.
1937 Obračun z računi.
1937–1938 Avguštin Okroglič, računi.
1938 Andrej Agnitsch, računi.
1938–1940 Valentin Vrhovnik.
1938–1939 Razni računi.
1939 Obračun.

f. 27/2, 13 **1938–1939** Okna.
f. 27/2, 14 **1938** Glavna vrata z načrti.
f. 27/2, 15 **1939** Tlak.

113. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 27, 1–3

f. 27/2, 16 **1939** Klopi v novi pokopališki kapeli, načrti.
f. 27/2, 17 **1941/42** Oltar v pokopališki kapeli, načrti.
f. 27/2, 18 **1935–1936** Mrtvašnica (fotografije).

f. 27/3 **1843–1928** Pokopališče.
f. 27/3, 1 **1843** Vpis starega pokopališča v zemljiško knjigo.
1868 Predračun za popravilo pokopališkega zidu.
1883 Zapisnik o predaji starega kapucinskega samostana vojski in dovoljenje za postavljanje nagrobnikov k zidu vojaškega magacina.
1893 Načrtovanje novega pokopališča in mnenje prošta Urha o tem, zapis v zemljiški knjigi.
1900/01 Načrti o prestavitvi.
1905 Regulacija ceste za pokopališčem, načrti.

f. 27/3, 2 **1912** Zamenjava parcel za novo pokopališče; pogodba o zamenjavi parcel.
1916 Načrt in opis novega zemljišča.

f. 27/3, 3 **1924** Komisijski ogled novega zemljišča.

f. 27/3, 4 **1925–1934** Korespondenca o novem zemljišču.
1925 IV/19 Blagoslov novega pokopališča.
1928 Higienske pomanjkljivosti.

114. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 27, 4–14

f. 27, 4 **1867–1934** Pokopališki red.
1867 Ljubljanski, [s. d.] graški pokopališki red.
1900–1908 Stari pokopališki red.
1924–1927 Novi pokopališki red.
1924–1934 Korespondenca o uvedbi novega pokopališkega reda.
[s. d.] Župno pokopališče v Novem mestu (tisk).
[s. d.] Najvažnejše določbe pokopališkega reda (tisk).

f. 27, 5 **1856–1941** Pokopališče, pogrebi, grobovi.

f. 27, 5/1 **1856–1936** Uradna navodila, ki zadevajo pokopališče, mrliške oglede, pokop vojakov in drugo.
1927 "Pravila o izkopih in prenosih mrličev" (iz Uradnega lista deželne vlade za Slovenijo **1919** X/6, št. 156).
1934 Navodila o mrliško-oglednem redu (ponatis iz Službenega lista).

f. 27, 5, 2 **1862–1901**, **1914/15**, **1918**, **1921** Plačilo pogrebnih stroškov (štolnine), potrdila (Vencel Hawlik [s. d.]).

1924–1941 Korespondenca.

f. 27, 6, 1 **1892–1935** Obdukcije.
f. 27, 6, 2 **1895–1945** Samomori.

114. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 27, 4–14

f. 27, 7 **1918–1939** Vojaško pokopališče (po prvi svetovni vojni).
1918 "Vojaški vznožni listi" (listi za mrtve vojake).
1919–1934 Vojaki (seznam), vojaški grobovi (s skicami grobov).
1922 Komisija za grobove čeških vojakov, prispevek Rdečega križa za oskrbo grobov.
1927 Ekshumacije in prevozi vojakov.
1928 Krajevni odbor Matice živih in mrtvih SHS (tisk).
1930 Spomenik padlim vojakom.
1931 Ureditev vojaških pokopališč.
1934 Pismi Františka Drasnarja iz Češke, brata v Novem mestu pokopanega vojaka Jožefa, s fotografijami Jilemnice.
1936 Pogrebi vojakov.
1939 Pogrebi orožnikov.

f. 27, 8, 1 **1924–1941** Navodila za posazezne pogrebe, pogrebni zavod Malovič.

f. 27, 8, 2 **1924–1940** Takse.
1924 Pokopališke takse, določilo taks.
1924–1937, **1940** Korespondenca o taksah.

f. 27, 8, 3 **1924–1948** Korespondenca o vzdrževanju grobov in grobnic.
1928 Grob dr. Ivanetiča z načrtom družinske grobnice.
1930 Grobnica dr. Gregoriča.
1935 Grobnica Roberta Germa.

f. 27, 9 **1926** Obračun pokopališkega sklada (s priloženimi računi).

f. 27, 10 **1927–1936** Spomeniki, korespondenca.
1930–1932 Zbirka izjav lastnikov starih spomenikov.
1936 Pismo Fr. Steleta o prenosu spomenikov na novo pokopališče.

f. 27, 11 **1929–1942** Grobarji. Spor z Malovičem **1939**, spor z organistom **1942**.

f. 27, 12 **1931–1936** Pogrebne sveče, obračuni, korespondenca.

f. 27, 13 **1931–1937** Seznam vseh člankov, objavljenih v "Križu", ki zadevajo pokopališče (predvsem prekope).

f. 27, 14 **1771–1950** Razno.
1771–1810 Izpisek prošta Čerina o umrlih v navedenih letih.
1929–1933 Pogodbe za vzdrževanje pokopališkega prostora.
1934/35 Računi za pokopališče.
1942 Računi za pokopališče.
1942 Prostor za vojaško pokopališče.
1943/44 Mrliškoogledni list in pogreb umorjenega Julija Elberta.
1949 Podjetje "Pogreb" prevzame upravo pokopališča.
1950 Opis mrtvašnice z inventarjem ob prevzemu upravnika Josipa Morettija.

f. 27, 15 **1872–1945** Knjižice in beležke:
(1) Knjižica o plačilu taks za vzdrževanje grobov **1872–1901**.
(2) Indeks odkupljenih grobov (zvezek) **1926–1949**.
(3) Čerinove beležke o starih nagrobnih napisih (ok. **1935**).
(4) Darovi za pokopališki oltar **1937–1943**.
(5–7) Trije bloki za zbiranje darov za novo kapelo **1937**.

f. 27, 16 **1916–1945** Dovolilnice za (izkop in) prevoz mrličev.
f. 27, 17 **1934/35** Dovolilnice za izkop in prenos na novo pokopališče (po abecedi).

f. 27, 18/1 **1867–1938** Prekopi.
1867–1935 Statistika prekopanih grobov.
1883–1931 Korespondenca o prekopih.
1927–1929 Cerkvena dovoljenja.
1934–1935 Prekop grobov s starega pokopališča.
1934–1938 Prekop proštov Urha in Elberta.

f. 27, 18/2 **1871–1915** Prevozi mrličev na druga pokopališča.
f. 27, 18/3 **1925–1937** Prevozi mrličev od drugod v Novo mesto.
f. 27, 19 ok. **1935** Načrt razporeditve grobov z repertorijem.
1925–1945 Načrt novega pokopališča z razporedom grobišč, seznam grobov po vrstah (trije zvezki).
f. 27, 20 **1943–1944** Mrliški listi domobrancev.
f. 27, 21 **1943–1945** Prekop in pogreb obešenih partizanov Franca Janca in Antona Hacina.

f. 27, 22 **1942–1945** Vojaško pokopališče (iz druge svetovne vojne).
1942 Povečanje pokopališča.
1944 Popis petih, v Novem mestu pokopanih nemških vojakov; vsi sveti na pokopališču.
1943 Prekop in pogreb obešenih partizanov Franca Janca in Antona Kacina.
1945 Pokopavanje domobrancev.
1945 Izravnava vojaških grobov.

f. 28 **1854–1939** Pisarna, takse in formularji

f. 28, 1 **1854** Formularji (zvezek primerkov raznih vrst dopisov).
f. 28, 2 ok. **1900** način naslavljanja škofov.
f. 28, 3 Prazni formularji za kapiteljsko upravo.
f. 28, 4 Prazni formularji za Čerina kot Rožmanovega generalnega vikarja.
f. 28, 5 ok. **1930** Razne prošnje in pripadajoče takse ter pisarniške pristojbine.
f. 28, 6 **1939** "Pravilnik o plačevanju taks v službenem uradovanju samoupravnih uradov in ustanov katoliške cerkve v kraljevini Jugoslaviji" (priročnik).

f. 29 **1867–1937** Podpore

⟨1⟩ **1867, 1871** Prošnje za podpore. O izstavljanju ubožnih spričeval.
⟨2⟩ **1880/81** Izplačevanje rejnin (tisk).
⟨3⟩ **1904** Ubožni list Marije Šifrar iz Stare Loke.
⟨4⟩ **1912** Priporočilo novomeškega dijaka Jožefa Marjetiča.
⟨5⟩ **1915** Dar Karoline Lupša iz New Yorka, podpora Mariji Göderer.
⟨6⟩ **1917** Prošnja Uršule Gornik.
⟨7⟩ **1920/21** Obdarovanci papeža Benedikta XV.
⟨8⟩ **1922** Podpora Katarini Pirc od Škofijskega društva za varstvo sirot.
1928 Podpora Katarini Pirc od Ljubljanskega oblastnega odbora.
⟨9⟩ **1929/30** Podpora Mariji Zupan.
⟨10⟩ **1936–1939** Prošnje in podpore.

f. 30 **1876–1938** Politične zadeve

⟨1⟩ **1867, 1891, 1895** Volitve v deželni zbor.
⟨2⟩ **1919–1924** Slovenska ljudska stranka.
1919 Pravilnik.
1924 Dopis, organizacija SLS.
⟨3⟩ **1927–1929** Slovenska ljudska stranka – dopisi, tiskovine, pravilnik.
⟨4⟩ **1931** Volitve.
⟨5⟩ **1933** Vprašanje izjave solidarnosti.
⟨6⟩ **1935–1938** Časopisni letaki in dopisi.
1936 Novi župan dr. Marijan Polenšek.

f. 31 **1885–1940** Praznovanja in razni priložnostni dogodki

⟨1⟩ **1885** Poroka Karla Germa z Otilijo von Fichtenau in dovoljenje za maševanje na Bajnofu.
⟨2⟩ **1915** Procesija k sv. Roku, molitev za mir (tisk).
⟨3⟩ **1923** Praznovanje sv. Cirila in Metoda.
1926 Kresovanje pred Metodovim.
⟨4⟩ **1926** Delo za Slomškovo beatifikacijo.
⟨5⟩ **1927** Romanje v Velehrad, praznik Srca Jezusovega.
⟨6⟩ **1928** Praznik Kristusa Kralja.
⟨7⟩ Prošnja za pomoč frančiškanov pri bogoslužju.
⟨8⟩ **1929** Krst v kapeli ženske bolnišnice.
⟨9⟩ **1930** Krst v kapeli gradu Klevevž.
⟨10⟩ **1930** Govori za izobražence.
⟨11⟩ **1930** Vsebinski oris predavanj na 2. kongresu slovanske katoliške akademske mladine v Ljubljani; duhovne vaje za ženske v Zagrebu.
⟨12⟩ **1931** Tajno previdevanje bolnikov.
⟨13⟩ **1931** Molitev za Rusijo.
⟨14⟩ 700-letnica sv. Antona.
⟨15⟩ Biserna poroka Fischerjevih.
⟨16⟩ **1932** Vseslovanski kongres narodnih noš v Ljubljani.

⟨17⟩ **1935** Leto odrešenja, molitve (tisk).

f. 31 ⟨18⟩ **1936** Obletnica smrti sv. Cirila.
⟨19⟩ **1936** 800-letnica Stične (s časop. izrezki).
⟨20⟩ **1936/37** Slomškova proslava.
⟨21⟩ **1937** Rekviem za Rudolfom Dolinarjem.
⟨22⟩ **1938/39** Praznik Kristusa Kralja v Novem mestu.
Kongres Kristusa Kralja.
⟨23⟩ **1939** Mladinski tabor v Novem mestu.
⟨24⟩ **1941** Romarski shod na Rakovniku.
⟨25⟩ **1940** Spored proslave Kristusa Kralja v Novem mestu.

f. 32 **1873–1941** Prazniki – državni

f. 32, 1 **1873–1917** Stara Avstrija.
f. 32, 2 **1919–1933** Stara Jugoslavija.
f. 32, 3 **1934** Smrt kralja Aleksandra.
f. 32, 4 **1924–1936** Prazniki kraljice.
f. 32, 5 **1925–1934** Kraljevič Peter.
f. 32, 6 **1925–1940** Vidov dan.
f. 32, 7 **1924–1940** "Ujedinjenje".
f. 32, 8 **1919–1941** Kralj.
f. 32, 9 **1930–1936** Praznični red za državne uradnike v cerkvi in pri procesijah.

f. 33 **1924–1940** Prazniki – vojaški, vojaška zaprisega

f. 34 **1851–1956** "Pristojbinski namestek" in župnijski davki

f. 34, 1 **1851–1930** Napoved pristojbinskega namestka (ekvivalenta) za desetletna obdobja (delno skupaj s plačilnimi nalogi).
f. 34, 2 **1905–1909** Župnijski davek za osnovnošolski fond.
f. 34, 3 **1880–1890** Davčne knjižice za župnijsko posest.
f. 34, 4 **1946–1956** Davčne prijave dohodkov in stroškov kapiteljske cerkve.
f. 34, 5 **1907–1941** Razni davčni dopisi.
f. 34, 6 **1880** Odlok o "pristojbinskem namestku".
f. 34, 7 **1890** Odlok o "pristojbinskem namestku".
f. 34, 8 Henrik Steska, Občina in potrebščine katoliških župnij, Ljubljana **1933** (tisk).

f. 35 **1846–1966** Razna korespondenca z župnijsko pisarno

⟨1⟩ **1846–1864** Povzetki važnejših škofijskih okrožnic.
⟨2⟩ **1861** Opozorilo pred lažnim duhovnikom.
1860/61 XI–I "Poskušnja novih domestivnih čerk za slovenski alfabet" kot priloga Ljubljanskih novic.
⟨3⟩ **1862** O najdenčkih.
1880 V/1 Alfons Oblak ponuja s tiskano reklamo usluge svojega valjčnega mlina v Kandiji ⟨slovenski jezik⟩.

f. 35 ⟨4⟩ **1882–1900** Izgubljene stvari.
⟨5⟩ **1883** "O pešanju kmetijskega stanu".
⟨6⟩ **1886** Prepoved božjih poti zaradi kolere.
⟨7⟩ **1888** J. Mahorčič prosi za podporo.
⟨8⟩ **1890–1909** Naravne nesreče in prošnje za pomoč.
⟨9⟩ **1890–1900** Dopis o nastopu vsakokratnega novega okrajnega glavarja in predsednika okrajnega šolskega sveta:
1890 Friedrich Ritter von Schwarz.
1891 Otto Fränzl Ritter von Vesteneck.
1900 von Cron ⟨brez imena⟩ in Gottfried Friedrich.
⟨10⟩ **1890–1907** Skrb za kmete.
⟨11⟩ **1892/93, 1940**. Zamenjava denarja.
⟨12⟩ **1892** Gradbenik Lončarič.
⟨13⟩ **1893** Cestna policija.
⟨14⟩ **1895** Dimnikarji.
⟨15⟩ **1896/97** Prodaja smrečic in pogozdovanje; **1901** cepljenje trt.
⟨16⟩ **1896** Preimenovanje Žalne.
⟨17⟩ **1898** Obsodba Matije Režka – Trebanjca.
⟨18⟩ **1899** Varstvo ptičev.
⟨19⟩ **1901** Ljubljanska gluhonemnica.
⟨20⟩ **1901** Pridobitev dveh partitur "Requiem".
⟨21⟩ **1903** Varstvo naravnih spomenikov.
⟨22⟩ **1904** Bera.
⟨23⟩ **1905–1917** Vreme.
1905 Obilni sneg na strehah.
1917 Škoda od toče.
1917 Uvedba poletnega časa.
⟨24⟩ **1906** Leksikon občin, Zavod sv. Stanislava.
⟨25⟩ **1909** List Občinska uprava.
⟨26⟩ **1909/10** Šest poizvedb o osebnih podatkih obtožencev (malih tatov in dr.).
1910 Tiralica za Janezom Nemaničem.
⟨27⟩ **1910** Ustanova Blaža Kristana v Ljubljani za vzgojo deklet.
⟨28⟩ **1911** Ustanovitev avstrijskega "Društva srebrnega križa".
⟨29⟩ **1911** Živinska kuga.
⟨30⟩ **1912** Preprečiti prodajo gostiln.
⟨31⟩ **1912** "Romanje" v Postojnsko jamo.
⟨32⟩ **1912–1915** Razpis ustanove za slepe.
⟨33⟩ **1914** Poizvedba o nekje ukradeni sliki.
⟨34⟩ [s. d.] Navodila avstrijskim vojakom.
⟨35⟩ **1918** Varstvo pred ropi in nasiljem.
⟨36⟩ **1919** Izseljevanje na Francosko; zamenjava denarja; Foersterjeva 80-letnica, oddaja trgovine Apolonije Zurc.
⟨37⟩ **1919/20** Franc Drenik – tihotapstvo živine.
⟨38⟩ **1920, 1921** Uradni list; obisk pokrajinskega namestnika.
⟨39⟩ **1922** Izkaz katoliških društev v župniji.
⟨40⟩ **1922/23** Reklama za sliko; zamenjava denarja.
⟨41⟩ **1924/25** Poplave okrog Ljubljane; Službene novine; izplačevanje vojne škode; vojne sirote.
⟨42⟩ **1925** IX/5 Potres (anketa).

f. 35 ⟨43⟩ **1926–1928** Razglas o vožnji po desni, cestni predpisi **1926/27**; reklama za "Album dinastije" in "Almanah Jadranske straže"; spomenik kralju Petru **1927**.
⟨44⟩ **1928** Soteska – spomin na smrt kneza Karla Auersperga.
1938 Pismo dr. Šinka o Auerspergih.
(45⟩ **1929** Nesreča "poizkusnega balona" blizu Varaždina; prošnja za rejnike otrok; poljedelska razstava v Novem mestu.
(46⟩ **1929** Letalska nesreča dr. Šestana, Maribor.
⟨47⟩ **1930** Kongres slovanskih geografov in etnografov obišče Novo mesto, zakon o gozdih.
⟨48⟩ **1930** Otočec – voščilo ob poroki Karla Villavicenzija – Margherija.
⟨49⟩ **1930** Hmeljnik – Wamboldovo pismo.
(50⟩ **1931** Problem slabe letine.
⟨51⟩ **1931/32** Pritožba zvonarjev zaradi plačila za zvonjenje.
⟨52⟩ **1932** Razpis za gojence zavoda slepih v Kočevju.
⟨53⟩ **1933** Jože Gregorič prosi prošta za "vplivno besedo", da mu pomaga "pripomoči do hrane".
⟨54⟩ **1933/34** Najdba ukradene monštrance v Krki.
⟨55⟩ **1934** Posojilo Alojziji Gorenc.
⟨56⟩ **1935** Obisk bana Natlačena.
⟨57⟩ **1937** Proslava 28. maja.
⟨58⟩ **1938** Proslava 20-letnice Jugoslavije v Mariboru.
⟨59⟩ **1940** O denarju – vojna pred vrati.
⟨60⟩ **1940** Prošnja za "potrdilo o arijskem poreklu".
(61⟩ **1940** Strassoldovo poizvedovanje o prednikih.
⟨62⟩ **1940** Smrt dr. Korošca.
⟨63⟩ **1941** Preslikava matičnih knjig za Nemce, preseljene v Nemčijo.
⟨64⟩ **1941** Karitativni teden in poročilo okrajnega odbora Rdečega križa.
⟨65⟩ **1941** Trije mariborski bogoslovci v novomeški jetnišnici.
⟨66⟩ **1942** Uradni seznam advokatov pred vojaškim sodiščem, vprašanje varovancev, preseljenih z nemškega okupacijskega območja.
⟨67⟩ **1942** Problemi z italijanskim⟨?⟩ vojnim kuratom – Čerinov dopis kapucinom.
⟨68⟩ **1942–1944** Pogrešani Anton Jesenko.
⟨69⟩ **1943** Požig Ambrusa; italijanski razglasi; pooblastilo Jožeta Gregoriča, da shrani v kapitlju predmete iz cerkve na Veseli Gori.

⟨70⟩ **1943** september/oktober, korespondenca:
IX/11 Partizanski razglas; Mikuževo vabilo kapitlja na sestanek.
IX/12 Razglas splošne mobilizacije.
[IX/8] Razglas o rušenju mosta.
IX/22 Nalog za čiščenje prostora okrog kapitlja – "da ti tovariš Čerin..."
IX/26 Čerinova propustnica za pogreb.
IX/28 Dopis "Dečku" o denarju v Mestni hranilnici pod zaporo.
X/6 Prehod na "sončni" čas.
X/15 Čerinova prošnja sodniku za zaprte župljane.

⟨71⟩ **1943–1945** Smrt in pokop Antona Šavlja.
⟨72⟩ **1944** Dekanska pooblastila župnika Kresa.
⟨73⟩ **1944** Prispevek tujih duhovnikov za maševanje.

f. 35 ⟨74⟩ **1944** Naselitev Jenič Alojzije v mežnariji; skrb za pridelavo olja; razglas o eksplozivnih vžigalnikih; razglas o pomoči beguncem pred partizani; protiletalska zaščita; "obrambna dela" okrog Novega mesta se ob nedeljah ne bodo vršila; izplačilo božičnice; pokojnina vdove sodnika Antona Kuder.
⟨75⟩ **1945** Pritožba na "obrambna dela" kapiteljskih uslužbencev.
⟨76⟩ **1945** Duhovniška skrb za prehrano župljanov.
⟨77⟩ **1945** V/15 Škofijsko oznanilo za binkoštno nedeljo.
1945 VI/14 Naročila o ravnanju vernikov.
(78⟩ **1945** Zaplemba imovine dr. Režka.
⟨79⟩ **1945** Pogreb brata šmihelskega novomašnika Jožeta Turka.
⟨80⟩ **1945** Poročilo okrajnemu odboru OF o novomeških Nemcih.
⟨81⟩ **1945** Seznam duhovnikov v novomeškem okraju.
⟨82⟩ **1945/46** Seznam duhovnikov na Kapitlju.
⟨83⟩ **1945/46** Zahteva po seznamu na pokopališču pokopanih partizanov in žrtev fašizma.
⟨84⟩ **1946** Omejitev nabirk.
⟨85⟩ **1947** Preiskava in odvzem "prepovedane" literature, med drugim dveh izvodov knjige "Višarska polena".
(86⟩ **1948** Prošnja za primerno nevesto (ženitni oglas); prošnja za Emila Campestrinija; ujetega vojnega kurata; spregled od prispevkov za "festa suppressa"; blagoslovitev kapelice na Strugi za notredamke.
⟨87⟩ **1948** Informacija ordinariata o vodenju matičnih knjig.
⟨88⟩ **1949** Prepoved pobiranja prispevkov v cerkvi; kazen za prekršek in prošnja za ponovno dovoljenje.
⟨89⟩ **1955** Obsodba delavke, ki je okradla prošta.
⟨90⟩ **1966** Pogodba z RTV za snemanje oddaje "Tekmujte z nami".

f. 36 **1860–1957** Redovi

f. 36, 1 Frančiškani. Med drugim:
1860 Cesarjev prispevek k obnovi oltarja.
1863–1875 Prazniki in pobožnosti.
1886 Dar prošta Urha za obnovo prezbiterija.
1885 Uvedba nedeljske maše ob 9. uri.; predpostne pobožnosti; mnenje prošta Urha.
1892 Nova maša p. Evgena Meršeta.
1931 Zadeva p. Henrika Damiša.
1933–1935 Konflikt med samostanom in kapitljem.
1943 Smrt p. Silvina Lenartiča.

f. 36, 2 Šolske sestre notredamke.
1911–1942 Spovedniki.
1924 Življenjepis ustanoviteljice in obljuba prošta Čerina glede procesa njene beatifikacije.
1930 Škofov obisk.
1935–1942 Skrutiniji in preobleke.
1939 Konvikt šolskih sester.
1929–1942 Korespondenca.

117. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 35–36

f. 36, 3 Usmiljeni bratje.
1907 O pogrebih članov reda.
1930–1944 Osmrtnice.
1942/43 Krščanski nauk v noviciatu v Kandiji.
1944 Dopis škofa Rožmana.

f. 36, 4 Usmiljenke.
1925–1945 Razno.
1957 Kip Srca Jezusovega usmiljenih bratov na Raki.

118. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 37–40

f. 37 **1908–1941** Sinoda – škofijska

f. 37, 1 **1908** Red in opravila druge ljubljanske škofijske sinode.
f. 37, 2 **1924** Račun za knjigo o tretji škofijski sinodi.
f. 37, 3 **1938** Vprašalna pola za 4. škofijsko sinodo.
f. 37, 4 **1940** Škofijska sinoda; volitev dekanjskih in kapiteljskega zastopnika.
f. 37, 5 **1941** Ureditev bogoslužja po sinodi.

f. 38 **1853–1941** Sodišče, korespondenca s sodiščem

f. 38, 1 **1843–1938** Dopisi o iskanju raznih prestopnikov, poročila o rubežih **1843**; **1867**; **1885–1915**; **1920–1923**; **1927–1933**; **1938**.

1941 Poizvedbe o avtentičnosti podatkov o zapornikih.

f. 38, 2 **1839–1939** Dolžniki privatniki (predvsem od posojil na glavnice za ustanovne maše):
Janez Blažič (**1853–1907**), Josip Dular (**1896**), Janez Gričar (**1897**), Luka Hočevar (**1853–1859**), Martin (Janez) Jerman (**1853–1897**), Janez Müller/Jože Jankelj (**1872–1922**), Florijan Kalinger (**1870–1895**), Florijan Kastelic (**1907**?), Ivana Lohbauer (**1866–1886**), Anton Grošelj/Peter Muhovič (**1827–1915**), Andrej Uršič/Schweiger (**1853–1878**), Marija Slak (**1855–1897**), Andrej Šali (**1902**), Janez Potočar (**1895/96**), Marija Petrič (**1888**), Franc Papež (**1894**), Janez Hrovatič (**1840–1865**), Jožef Lavrič/Vidmar (knjižica **1853–1901**); Matija Bele **1859**; Marija Pleskovič **1888**; Filip Hugon Wambolt (Grebinova ustanova) **1937/38**; Franc Medved **1939**; Franc Redek **1937**.

f. 39 **1850–1942** Spričevala

f. 39, 1 **1850–1908**, **1927–1929** Ubožna spričevala.
f. 39, 2 **1860–1916**, **1919–1942** Osebna nravstvena spričevala.

118. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 37–40

f. 40 **1825–1975** Sveto leto

f. 40/1 Župnijsko praznovanje svetega leta, se pravi naslednjih svetih let: **1857**; **1865**; **1901**; **1926**; **1934/35**.

f. 40/2 Svetoletne brošurice **1825**; **1842**; **1852**; **1858**; **1975**; **1879**; **1901**; **1925**; **1926**; **1933/34**; **1975** (22 kosov – v slov., nem. in ital. jeziku).

119. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 41–43

f. 41 **1832–1946** Škofje

f. 41, 1 Matevž Ravnikar, tržaško koprski škof.
1832 Pastirsko pismo tržaško-koprskega škofa Matevža Ravnikarja.
1845 X/30 Testament Matevža Ravnikarja (prepis, nem. jezik).

f. 41, 2 Anton Martin Slomšek, lavantinski (mariborski) škof.
1846–1862 Šest Slomškovih pastirskih pisem.

f. 41, 3 Jernej Legat, tržaško-koprski škof.
1847–1850 Dve pastirski pismi škofa Jerneja Legata.
Knjižica v spomin na 25-letnico njegove smrti z naslovom: Obsequii atque amoris testimonia, Trst **1872**.

f. 41, 4 Anton Alojzij Wolf, ljubljanski škof.
1848 Nagovor semeniščnikom v duhovniškem semenišču ob začetku šolskega leta.
1854 Voščilo ljubljanskega klera Wolfu ob zlati maši.
1859 Wolfova oporoka (Svetličičev in še en prepis).

f. 41, 5 **1848** Pismo škofov primorsko-kranjske cerkvene province državnemu zboru v Kremsier.

f. 41, 6 **1855–1910** Skupna pastirska pisma na Dunaju zbranih avstrijskih škofov: **1855**, **1885**, **1890**, **1891**, **1910**.

f. 41, 7 **1856–1857** Pastirsko pismo škofa Wolfa z navodili o zakonskem cerkvenem pravu.

f. 41, 8 Jernej Vidmar, ljubljanski škof.
1870 Prošt Wilfan mu pokloni Arkov slonokoščeni križ.

f. 41, 9 Janez Zlatoust Pogačar, ljubljanski škof.
1875/76 Voščila za god in novo leto.

f. 41, 10 Mihael Napotnik, lavantinski (mariborski) škof.
1889–1922 Pastirska pisma.
1889 Pismo ob pastoralni konferenci.
1916 Nemški govor v mariborski stolnici.

f. 41, 11 Kardinal dr. Jakob Missia, gorški nadškof.
1887–1898 Dve pastirski pismi.
1891 Škofovo priporočilo šole "oblatov Srca Jezusovega" v Clairefontaine.

f. 41, 12 Anton J. dr. Gruscha, dunajski škof knjižica: J. Lang, Unser Erzbischof Anton Josef, Dunaj **1890**.

f. 41, 13 Ivan Nepomuk Glavina, tržaško-koprski škof.
1891 Pastirsko pismo.

f. 41, 14 Spomin na kardinala Jakoba Missio.
1902 Knjižica ob njegovi smrti: A. Faidutti, Beseda na smrt 2. aprila.
1938 Čerinov obisk njegovega groba.

f. 41, 15 Frančišek Sedej, goriški nadškof.
Razno **1916–1936**.

f. 41, 16 Anton Bonaventura Jeglič, ljubljanski škof.
1918 Jegličeva okrožnica.
ok. **1937** Čerinovi spimini na Jegliča. ⟨Prispevki bolj k Čerinovemu kot Jegličevemu življenjepisu⟩.
1918–1936 Razno. Odkritje spomenika v Stični.

f. 41, 17 Dr. Gregorij Rožman, ljubljanski škof.
1929–1942 Dopisi.
1935 Škofov obisk v Ameriki (izrezki).
1930–1934 Proslava škofovega jubileja.
1939 Obisk v Novem mestu in vabilo k farnemu večeru.

f. 41, 18 Andrej Karlin, lavantinski (mariborski) škof.
Članek v Slovencu 27. jul. **1930**.
Ferjančičev članek o njem v Cerkvenem glasbeniku **1933**.

f. 41, 19 Anton Bauer, zagrebški nadškof
1931 Razno

f. 41, 20 Anton Vovk, ljubljanski škof, kasneje nadškof.
1946 Razno.

f. 41, 21 Pastirska pisma škofov tujih škofij.
Seckau (Gradec/Graz) **1845–1875**.
Apostolski vikariat Bosna **1861**.
1891 Pastirska pisma škofov tega leta iz škofij:
Linz, Lvov, Olomouc, Salzburg, Senj-Modruša.

f. 42 **1867–1951** Štolnina za posamezna leta

f. 43 **1886–1940** Uslužbenci

f. 43, 1 Viničar **1886–1942**.
f. 43, 2 Mehač **1905**.
f. 43, 3 Uslužbenci **1923**.
f. 43, 4 Plačilo za donašanje pošte **1927**.
f. 43, 5 Služkinja Frančiška Kovačič **1940**.

f. 44 **1848–1919** Ustanovne maše (glej tudi šk. 26)

f. 44, 1 **1848–1862** Izkaz opravljenih ustanovnih maš.
f. 44, 2 **1867–1871** Razdelitev maš med kanonike.
f. 44, 3 **1879–1910** Izkaz opravljenih ustanovnih maš.
f. 44, 4 **1849** Popis ustanovnih maš.

f. 44, 5 **1854**, **1882–1906** Popravki pri vpisih ustanovnih maš v zemljiško knjigo in drugi dopisi v zvezi z ustanovnimi mašami.

f. 44, 6 **1919** Vprašanje maš za ustanovitelja (cesarja) po razpadu Avstrije.

f. 45 **1740–1956** Ustanove – dijaške, šolske in mašne

f. 45/1 Dijaška ustanova Jožefa Bartla.

1910 VI/18 Ljubljana regest št. 622

f. 45/2 Jelovškova dijaška ustanova (40 gld. 74 krc.).
Kot ustanovitelj se navajajo izmenično Benjamin, kanonik Franc Ks. in Anton Jelouschek von Fichtenau.
1861–1897 Dopisi glede uživalcev štipendij.
1861 Jožef Buttler.
1883 Pavel Jeschenagg.
1897 Jurij vitez von Langer.

f. 45/3 Arkova ustanova za dotacijo učiteljice v dekliški šoli (117 gld. 60 krc.).
1873–1903 Dopisi in pobotnice.

1903 VI/5 Novo mesto regest št. 620

f. 45/4 Dijaška ustanova Neže Rome.

1917 V/21 Ljubljana regest št. 624

f. 45/5 Benjamin Jelovšek von Fichtenau, glavar.
1848 XII/13 Zapuščinski zapisnik in zapuščinski spisi **1849–1865**.
1892–1932 Trije spisi uživalcev Jelovškove družinske ustanove
Poleg omenjenih v f. 45/2 še "Anna Zhuber von Okrog";
Čerinov opis te ⟨posebne?⟩ ustanove.

f. 45/6 Bolniška ustanova Marije Simovič.
1934 Dopis občinskega načelstva glede bolniške ustanove Marije Simovič. Z ustanovo je upravljal "bivši zdravstveni zastop za Novo mesto", katerega predsednik je bil prošt Sebastijan Elbert. Dopis sprašuje o imovini, ki je obstajala v III. vojnem posojilu.

f. 45/7 Ustanova kanonika Mihaela Hofmana.
1832–1956 Knjižica (8 fol.) s seznamom knjig, nabavljenih iz ustanove kanonika Mihaela Hofmanna.

f. 45/8 Cimbasova ustanova in nadaljevalna dekliška šola, ki jo je organiziral "Šolski kuratorij".

f. 45/8, 1 **1890** I/9 Toplice regest št. 612 ⟨dva prepisa⟩

f. 45/8, 2 **1885–1929** Stari spisi Cimbasove ustanove in ustanovitev "šolskega kuratorija" za dekliško nadaljevalno šolo pod vodstvom mariborskih šolskih sester - notredamk z repertorijem spisov iz časa prošta Elberta, delno v obratnem vrstnem redu (št. 1–60):

01–15 **1910–1923** Dopisi v zvezi z vzdrževanjem šole.
16–17 **1910** Elbertovo pismo cesarju Francu Jožefu z opisom stiske na Dolenjskem, odgovor Franca Ferdinanda v imenu cesarja.
18–25 **1908/09** Denarne zadeve.
26–27 **1908** Spor z ordinariatom zaradi zapuščine.
28–33 **1906–1908** Drugi predlogi za uporabo dediščine, ker se šola ni ustanovila v predpisanem času.
34–40 **1905** Ustanavljanje dekliške šole.
41–42 **1905** Zahteva predvidene župnije Uršna sela.
43–46 **1905** Izročitev hranilnih knjižic proštu Elbertu.
47–48 Najemnina za hišo P. Fajdige.
49–60 Pojasnila k Cimbasovi ustanovi.

f. 45/8, 3 **1928–1933** Usoda Cimbasove zapuščine do izročitve usmiljenim bratom.

f. 45/8, 4 **1909–1914** Šolski kuratorij, nakup Rometove hiše, vzdrževanje in davki.

f. 45/8, 5 **1897–1914** Čerinov zvezek z najpomembnejšimi datumi zadev okrog Cimbasove ustanove.

f. 45/9 **1740–1939** Grebinova, Zapfova *(Zapff)* in Znančeva ustanova. Njena glavnica je bila naložena na Hmeljniku.

f. 45/9, 1 Ustanovne listine oz. testamenti beneficiatov:

f. 45/9, 1/1 **1740** IX/1 Hmeljnik regest št. 459 (Zapf)
f. 45/9, 1/2 **1745** I/1 Novo mesto regest št. 468 (Znanc)
f. 45/9, 1/3a-b **1758** V/16 Novo mesto regest št. 499 (Zapf)
f. 45/9, 1/3c **1762** X/18 opomba k regestu št. 500
f. 45/9, 1/4 **1759** I/1 Hmeljnik regest št. 501 (Grebin)
f. 45/9, 1/5 **1760** VII/16 Hmeljnik regest št. 509 (Grebin)
f. 45/9, 1/6 **1767** I/23 Novo mesto regest št. 528 (Znanc)
f. 45/9, 1/7 **1775** IX/26 Novo mesto regest št. 537 (Znanc)
f. 45/9, 1/8 **1777** III/6 Novo mesto regest št. 541 (von Höffer)
f. 45/9, 1/9 **1785** I/15 Novo mesto regest št. 560 (Zapf, potrditev)
f. 45/9, 1/10 **1829** II/10 Ljubljana regest št. 589 (Zapf)

f. 45/9, 2 **1830** VI/15 Prošnja novega posestnika gradu Hmeljnika Mihaela Coroninija kameralni prokuraturi za razpolaganje s kapitalom Grebinove ustanove. Podpisani: grof Coronini, Scheuchenstuhel in **dr. France Prešeren**.

f. 45/9, 3 Kapiteljska in škofijska potrditev Grebinove ustanove:

f. 45/9, 3/a **1832** XI/8 Novo mesto regest št. 590
f. 45/9, 3/b **1833** IV/28 Ljubljana regest št. 591

f. 45/9, 4 **1852** Trije reverzi za sodišču posojene orig. spise Grebinove ustanove.

f. 45/9, 5 **1858** Pobotnica za plačilo zapadlih obresti od glavnice Grebinove ustanove, izdana za grad Hmeljnik.

f. 45/9, 6 **1853–1868** Knjižica s seznami darilc, predvsem knjig, kupljenih za otroke iz Grebinove katehetske ustanove za 18 gld. na leto.

f. 45/9, 7 **1853–1939** Sodni spisi v zvezi s kapitalom Grebinove, Zapfove in Znančeve mašne ustanove.

f. 45/10 **1870–1903** Kapiteljska ubožna ustanova.

f. 45/10, 1 **1870–1873** Dražbe kmetij, ki jih je okrajno sodišče Novo mesto naslovilo na ubožno ustanovo.

f. 45/10, 2 **1872** Fasija ⟨davčna napoved⟩ ubožne ustanove.

f. 45/10, 3 **1884** Terjatev (48 gld. 29 krc.) pri kapiteljski cerkvi, prisojena mestnim revežem.

f. 45/10, 4 **1894–1903** Sezam (cesarskih?) milodarov.

f. 46 **1859–1926** Ustanova – Košičkova ("Ustanovni svet Janeza Košička")

f. 46, 1 **1859** Košičkove *(Koschitscheg)* njive, darovane cerkvi za večno mašno ustanovo, dopisi ob prevzemu.

f. 46, 2 **1860–1865** Korespondenca v zvezi z njivami.

f. 46, 3 **1860–1878** Najem Košičkovih njiv v Kandiji, pogodbe in obračuni.

f. 46, 4 **1893–1903** Košičkov svet in odškodnina za preložitev zagrebške oz. karlovške državne ceste (z načrti).

f. 46, 5 **1901–1908** Prvotne Košičkove parcele zamenjane za parcele št. 610, 620, 621, 624.

f. 46, 6 **1925–1928** Čerinov popis najemnikov za navedena leta.

f. 46, 7 **1925–1933** Čerinov popis opravljenih mašnih obveznosti za Košičkovo ustanovo in vprašanje razdelitve dohodkov.

121. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 47

f. 47 **1858–1949** Ustanova – Jelovškova ("Uprava Jelovškove ustanove")

f. 47, 1 [s. d.] Beležka – splošno o Jelovškovi ustanovi.
1858 Jelovškov letni prispevek za "Stadtmusik".

121. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 47

f. 47, 2 Zapuščinski inventar kanonika Jelovška, ki je umrl **1868** IV/11.
f. 47, 3 Priloge k inventarju 1–5, 18–20, 37–43, 55.
f. 47, 4 Druge priloge, ki predstavljajo Jelovškove dolžnike – po abecedi.
f. 47, 4 **1868** Arkovo pismo finančni prokuraturi.
f. 47, 5 **1868** Posmrtna izplačila.
f. 47, 6 **1868–1882** Zapuščinski računi in obračuni s stroškovniki.
f. 47, 7 **1876–1890** Dnevnik upravljanja z Jelovškovo zapuščino.
f. 47, 8 **1891–1895** Dnevnik upravljanja z Jelovškovo zapuščino.
f. 47, 9 **1876–1899** Knjiga dolžnikov po kanoniku Jelovšku, zadnji list:
1860 Zapiski o mašni ustanovi Jožefa Maierja v Kranju.
f. 47, 10 **1901** Dolg pri mestni hranilnici.
f. 47, 11 **1870–1880** Zbirka računov za navedena leta.
f. 47, 12 **1876–1881** Letni obračuni Jelovškove ustanove.
f. 47, 13 **1868–1947** Dolžniki pri Jelovškovi ustanovi.

122. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 48–49

f. 48 **1851–1946** Verouk in šola (šolska oznanila in druga korespondenca)

f. 48, 1 Deška osnovna šola / dekliška osnovna šola.
1921–1931 Oznanila šolskega vpisa in drugi dopisi župniji.
1931/32 Deški in dekliški Marijin vrtec.
1920–1931 Deška osnovna šola in otroški (Marijin) vrtec.
Dopisi župniji o vpisih, verskih vajah in proslavah.
1903–1931 Dekliška šola.
Dopisi o vpisih, oznanilih, verskih vajah in proslavah.
1931–1946 Državna meščanska (narodna / ljudska) šola.
Dopisi o vpisih, oznanilih, verskih vajah in proslavah (s tiskanimi vabili).

f. 48, 2 Verouk in božja služba.
1904–1943 Korespondenca s šolo in škofijo o verouku, med drugim:
1908 Spor s šolskim svetom zaradi prošnjih dni.
1910 Verouk v povečani štirirazrednici, hranilna knjižica veroučitelja.
1917–1919 Draginjska podpora veroučitelju.
1924/25 Seje krajevnega šolskega sveta.
1926/27 Posredovanje škofa Jegliča zaradi božje službe šoloobveznih otrok in spora s frančiškani.
1929 IX/23 Kanonik Žlogar blagoslovi novo ljudsko šolo.
1932 Konflikt z županstvom.
1939–1942 Duhovne vaje za meščansko šolo.
1943 Pismo škofa Rožmana o učiteljskem naraščaju.

f. 48, 3 Nadaljevalna dekliška šola "šolskega kuratorija".
1890 Namemba Cimbasove ustanove za to šolo.
1904 Dovoljenje deželnega šolskega sveta, zapisnik načrta ustanove.
1904 Statuti in učni načrt šole.
1910 Dovoljenje za privatno šolo v Fajdigovi hiši.
1912 Priznanje proštu, čakanje, da dobi šola pravico do javnosti.

122. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 48–49

f. 48, 4 Trgovska šola.
1919 Verouk.

f. 48, 5 Obrtna (strokovna) nadaljevalna šola.
1935 Vpeljava verouka (F. Kek), veroučni program.
1940–1942 Verouk, dopisi.

f. 48, 6 Gimnazija (Novomeška državna gimnazija).
1851 Prizadevanje kanonika Jugovica, da novomeška gimnazija postane "Višja gimnazija".
1863 Vprašanje nadaljnjega obstoja novomeške "Višje gimnazije".
1869 Spremni dopis k sporočilu o verskonravnem stanju na gimnaziji.
1891, 1926–1936 Koncerti in javni nastopi gimnazijcev.
1927 Vabilo na prireditev akademikov.
1930 Plakat za akademijo abiturientov.
[s. d.] Jadranski večer (pomladek Jadranske Straže.

1905 Vprašanje ukinitve Tedenske maše za gimnazijce.
1910 Dijaška Marijina kongregacija.
1912 Nedeljsko bogoslužje za dijake; blagoslovitev novega gimnazijskega poslopja.
1925 Verouk (dr. Ciril Ažman).
1930/31, 1937–1945 Gimnazijski verouk (imenovanja katehetov), spoved za gimnazijce, duhovne vaje, šolska obvestila.
1945 Katehet dr. Anton Strle.

f. 48, 7 Dijaška kuhinja in Dijaško podporno društvo.
1935 Razni dopisi, pravila.
1943 Reverz za kuhinjsko posodo ob ukinitvi.

f. 48, 8 Mestno zavetišče (ubožnica) s kapelo sv. Jožefa.
1939–1944 Dva načrta.

f. 48, 9 Društvo Krščanska šola za Slovenijo.
1924–1934, 1938 Razno, tiski.

f. 48, 10 Kongregacija šolskih bratov Srca Jezusovega.
1932 Dopis.

f. 48, 11 Slomškova družba (novomeški srez družbe).
1938 Roditeljski sestanek.

f. 48, 12 Veroučna snov za dekliško ljudsko šolo (zvezek) **1918–1924**.

f. 49 **1864–1939** Vizitacije

f. 49, 1 **1864** Napoved vizitacije kapitlja in dekanije.
f. 49, 2 **1879** Pismo po vizitaciji z navodili o preureditvi cerkve.
f. 49, 3 **1885** Proštova napoved škofovega birmovanja županstvu (slovensko).
f. 49, 4 **1892** Program vizitacij na Dolenjskem.
f. 49, 5 **1902** Telegram o škofovem prihodu.
f. 49, 6 **1918** Vizitacija kapitlja.
f. 49, 7 **1919** Pro memoria za vizitacijo župnije.

122. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 48–49

f. 49, 8 **1929** Pro memoria in drugi vizitacijski akti ob vizitaciji.
f. 49, 9 **1934** Pro memoria in drugi vizitacijski akti ob vizitaciji..
f. 49, 10 **1939** Pro memoria in drugi vizitacijski akti ob vizitaciji. (Dodana kratka zgodovina cerkve.)

123. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 50–53

f. 50 **1859–1928** Vojaške zadeve, prva svetovna vojna

f. 50, 1 **1859/60** Dopisi (dekaniji) v zvezi z vojaštvom, podporo invalidom, nakupom konj (plakat) in dr.
f. 50, 2 **1866–1912** Korespondenca v zvezi z vojsko.
f. 50, 3 **1914/15** Dopisi o razmerah v vojni, propaganda za vojno posojilo.
f. 50, 4 **1915/16** Rojstva in smrti beguncev (s krstnimi in mrliškimi listi).
f. 50, 5 **1916–1918** Razna uradna navodila za čas prve svetovne vojne, nabor črnovojnikov, poizvedbe po Rdečem križu, nabirke za vojne sirote.
f. 50, 6 **1919–1924** O begunskih podporah, prošnja za oprostitev vojaške službe Antona Ilerja, škofova anketa o mladih, ki služijo vojni rok.

f. 51 **1851–1946** Zbirke

f. 51, 1 **1851–1946** Korespondenca v zvezi z raznimi solidarnostnimi nabirkami, zlorabami le-teh in podobno.
f. 51, 2 **1937–1945** Mašne intence za Baragovo semenišče.

f. 52 **1839–1944** Zdravstvo

f. 52, 1 **1839–1946** Cepljenje otrok proti kozam..
f. 52, 2 **1860–1902** Korespondenca oz. dopisi v zvezi z zdravstvom, higieno, babištvom in raznimi boleznimi.
f. 52, 3 **1861**; **1900** Varsto in higiena otrok.
f. 52, 4 **1905–1908** Poliomielitis, trahom.
f. 52, 5 **1914** Proti "boleznim na umu".
f. 52, 6 **1905–1915** Kolera.
f. 52, 7 **1919** Pegavica.
f. 52, 8 **1925** Griža.
f. 52, 9 **1825–1930** Škrlatica.
f. 52, 10 **1928–1930** Potujoča higienska razstava.
f. 52, 11 **1930–1937** Protituberkulozna liga.
f. 52, 12 **1944** Tifus.

f. 53 **1875–1935** Župnija – župnijske meje

f. 53, 1 **1851** Meje župnije: Konskripcijska revizija.
f. 53, 2 **1875**, **1893** Dva dopisa.
f. 53, 3 **1896** Prefaranje.
f. 53, 4 **1913**, **1922** Ločenski kolodvor.
1924/25 Odcepitev Ločne od Prečne.

123. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 50–53

f. 53, 5 **1932/33** Načrt razvoja mesta.
f. 53, 6 **1935** Podatki za šematizem.
f. 53, 7 **1935/36** Meje župnije proti Prečni in Šmihelu.
f. 53, 8 **1936/37**, **1963** Bršljin. Ločna in Bršljin.

124. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54 **1816–1969** Poročni zapisniki

f. 54, 1 **1816–1859** Poročni zapisniki.

125. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 2 **1860–1879** Poročni zapisniki.

126. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 3 **1880–1895** Poročni zapisniki.

127. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 4 **1896–1905** Poročni zapisniki.

128. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 5 **1906–1915** Poročni zapisniki.

129. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 6 **1916–1924** Poročni zapisniki.

130. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 7 **1925–1930** Poročni zapisniki.

131. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 8 **1931–1937** Poročni zapisniki.

132. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 9 **1938–1941** Poročni zapisniki.

133. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 10 **1942–1945** Poročni zapisniki.

134. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 11 **1946–1950** Poročni zapisniki.

135. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 12 **1951–1959** Poročni zapisniki.

136. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 13 **1960–1964** Poročni zapisniki.

137. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 54

f. 54, 14 **1965–1969** Poročni zapisniki.

138. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 55

f. 55 **1907–1948** Naznanila rojstev

f. 55, 1 **1907–1927** Naznanila rojstev.

139. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 55

f. 55, 2 **1928–1934** Naznanila rojstev.

140. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 55

f. 55, 3 **1935–1938** Naznanila rojstev.

141. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 55

f. 55, 4 **1939–1940** Naznanila rojstev.

142. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 55

f. 55, 5 **1941–1943** Naznanila rojstev.

143. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 55

f. 55, 6 **1944–1948** Naznanila rojstev.

144. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 56

f. 56 **1899–1953** Mrliškoogledni listi

f. 56, 1 **1899–1918** Mrliškoogledni listi.
1915–1918 Vojaški mrliškoogledni listi.

145. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 56

f. 56, 2 **1919–1932** Mrliškoogledni listi.

146. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 56

f. 56, 3 **1933–1941** Mrliškoogledni listi.

147. škatla • KANM/Župnija, Spisi • fasc. 56

f. 56, 4 **1942–1949** Mrliškoogledni listi.
1950–1953 Naznanila smrti.
1943 IX/14 in X/3 Žrtve bombnega napada.
1943 Ustreljeni ob prihodu Nemcev.
1943/44 Seznam padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, prepis iz mrliških knjig (fotokopija).

Prim. F. Baraga, *Nemška bombna napada na Novo mesto septembra in oktobra 1943*, v: Rast 4 (1993), str. 465–468 (št. 7–8).

3 Kapiteljska zbirka personalij = KANM/Personalia

148. škatla • KANM/Personalia • fasc. 1–6

f. 1 Gradivo za prošte iz prvega obdobja kapitlja

f. 1, 1 Martin Jožef Jabacin, zapuščinski inventar s seznamom knjig (ARS, zapuščinski inventarji).
f. 1, 2 Sebastijan Kolbek, zapuščinski inventar (fotokopoja iz ARS, zapuščinski inventarji) in zastavno pismo z njegovim podpisom (fotokopoja iz NŠAL/KANM, f. 10, št. 33).
f. 1, 3 Nikolaj Correth, obligacijska listina ali reverz **1545** (fotokopoja iz ARS, Vic. a., šk. 56, str. 22).
f. 1, 4 Marko Kunej, obligacijska listina ali reverz [**1604**] (fotokopoja iz ARS, Vic. a., šk. 59, str. 16).
f. 1, 5 Friderik Hieronim grof Lanthieri, zapuščinski inventar s seznamom knjig **1661** (fotokopoja iz ARS, Vic a., šk. 59, str. 215–217).
Grb iz knjige J. Svetokriškega "Sacrum promptuarium" (fotokopija).
Boris Možina, Ivan Svetokriški, v: Novi list, Trst **1990** (3/V in 15/V).
Trije dopisi Borisa Možine iz Trsta **1989** o Svetokriškem kot Lanthierijevem sorodniku.
f. 1, 6 Polidor Montagnana. Matej Slekovec, *Polidor pl. Montagnana* (Ponatis iz ZZ), Ljubljana **1895** (fotokopija).
Miloš Rybář, *Spomenik Polidorja Montagnane v nadžupnijski cerkvi v Laškem*, **1993** (tipkopis).
f. 1, 7 Jurij Petrovina, podelitev proštije (fotokopoja iz ARS, Vic a. šk., 59, str. 7).
f. 1, 8 Fran Nikola Peršić von Kästenheim. Fran Ilešič, *Novomeški prošt Fran Nikola Peršić*, Ljubljana **1906** (separat iz IMK **1906** z lastno paginacijo, 42 str.).
f. 1, 9 Jurij Slatkonja. Josip Mantuani, *Jurij pl. Slatkonja*, v: Dom in svet, **1907** (fotokopija). Hans Ankwicz, Das Tagebuch Cuspinians, v: MIÖG, 30 (**1909**), (fotokopija strani 318–319, kjer omenja Slatkonjo).
f. 1, 10 Germanik grof Thurn-Valsassina, dopis o imenovanju – namesto reverza (fotokopoja iz ARS, Vic. a., šk. 59, str. 227).

f. 2 Andrej Albreht † **1848** XI/28

f. 2, 1 **1931** IX/23 Zapisnik ob umestitvi.
f. 2, 2 **1938** Prošt Albreht, izvršitelj oporoke Ane Reich iz Ruperčvrha.

148. škatla • KANM/Personalia • fasc. 1–6

f. 3 Jernej Arko † **1868** IX/14

f. 3, 1 **1808–1819** Šolska spričevala (tri s podpisom Valentina Vodnika).
f. 3, 2 **1819–1825** Stolni kaplan.
f. 3, 3 **1827–1850** Župnik v Vodicah.
f. 3, 4 **1851–1864** Imenovanja v Novem mestu: za prošta, za konzistorialnega svetnika; odlikovanje z redom viteza Franca Jožefa in statuti tega reda; imenovanje za člana zakonske komisije.
1854 IV/22 Dunaj regest št. 597 (vitez reda Franca Jožefa)
f. 3, 5 **1866** Arkovo sorodstvo. Izdatki za Janeza Velikonjo, tri Velikonjeva pisma v slovenščini.
f. 3,6 **1868** IX/12 Novo mesto regest št. 604
f. 3, 7 **1868–1872** Zapuščinski proces. Pesem Janeza Rupnika iz Bučne vasi ob smrti prošta Arka, prepis Frančiška Zorca iz leta **1928**.

f. 4 Sebastijan Elbert † **1924** III/25

f. 4, 1 **1896–1924** Razni računi za popravila.
f. 4, 2 **1905–1920** Kupo-prodajne pogodbe in nakupi v osebnih zadevah.
1905 Nakup gozda od Avgusta Puserja.
1913 Najem kozolca.
1914 Nakup vinograda v Ždinji vasi.
1919 Zemljiško-knjižna globa.
1920 Prodaja gozda v Bršljinu.
f. 4, 3 **1903–1922** Bančni in zavarovalniški zapiski, plača in davki.
f. 4, 4 **1912–1922** Škof Jeglič ga imenuje za zastopnika Cerkve v okrajnem šolskem svetu.
1921 Zdravstveni odsek za Slovenijo ga imenuje za svojega zastopnika v "zdravstvenem zastopu" Novo mesto, da se udeleži volitev načelnika.
f. 4, 5 **1897–1922** Zasebna pisma, 1921 koledarske beležke.
f. 4, 6 **1886** Vpisna podobica za Družbo sv. Mohorja.
1906 ⟨Neznano⟩ Odlikovanje mestnega župnika ⟨vabilo, tisk⟩.
f. 4, 7 [s. d.] Razni zapiski; [s. d.] o obstrukciji v deželnem zboru.
f. 4, 8 **1924/25** Spisi zapuščinske razprave.
f. 4, 9 **1927/28** Dopisa iz Deidesheima.

f. 5 Simon Wilfan † **1881** XI/4

f. 5, 1 **1881** Zasebna pisma.
f. 5, 2 [s. d.] Prospekta optika in urarja iz Wilfanovega časa.
f. 5, 3 **1881/82** Pobotnice in spisi o zapuščini prošta Elberta.
Izkaz izdatkov in dohodkov po njegovi smrti.
f. 5, 4 **1881–1883** Vilfanova sredstva za ubožno ustanovo.
f. 5, 5 **1975** M. Smolik, tipkopis za biografijo v SBL.

148. škatla • KANM/Personalia • fasc. 1–6

f. 6 Peter Urh † **1897** VI/24

f. 6, 1 **1878–1881** Tiskane pridige.
(1) ob smrti Pija IX. (**1878**).
(2) pri 25-letnici na Dobrovi (**1879**).
(3) ob poroki J. Kersnika z L. Tavčarjevo (**1881**).

f. 6, 2 **1850–1895** Prošnja alojzijeviščnika Urha za vstop v semenišče; razne dovolilnice; škofovo sporočilo o imenovanju za novomeškega prošta; imenovanje za krajevnega šolskega inšpektorja.

f. 6, 3 **1874–1897** Razna korespondenca.

f. 6, 4 **1875** Načela časnega upravljanja ljubljanske škofije "sede vacante".

f. 6, 5 **1882** Predajni operat kolegija "Aloysianum", sestavil knezoškofijski komisa Peter Urh.

f. 6, 6 **1882** Časna umestitev; deželnoknežji umestitveni komisar Jožef Ekel; reverz ali obligacijska listina brez podpisa.

f. 6, 7 **1882–1889** Fasije in davki.

f. 6, 8 **1888** Blagoslovitev prezbiterija, oltarja in nove kapele v Stopičah.

f. 6, 9 **1895** Stroškovnik *(Expensar)* za prošta Urha za neko prodajo zemljišča v Tržiču.

f. 6, 10 **1896** Nepotrjena Urhova mašna ustanova, za katero je volil 400 gld. V mapi le zadolžnica Jakoba in Frančiške Kos *(Kus)* iz Ločne za to vsoto.
1897/98 Zapuščinska razprava.

f. 6, 11 **1975** M. Smolik, tipkopis za biografijo v SBL.

f. 6/a **1868–1899** Zapisi k inventarju proštov Arka in Urha ter kanonikov Franka in Jerihe.

149. škatla • KANM/Personalia • fasc.7/1

f. 7 Karel Čerin † **1949** VIII/4

f. 7, 1 Karel Čerin (1).

f. 7, 1/1 **1914–1924** Spomini na Škofjo Loko: bogoslužje; gojenke; zvezek dopisov 1–2; **1917** sprejem vojakov.

f. 7, 1/2 **1914–1924** Cerkev; šola; samostan; katehet in spiritual; izleti z gojenkami; dohodnina; računi; ustanovtev Jugoslavije; slovo; slike iz samostana in slike družine brata Josipa Čerina, glasbenika; seznam učenk *(tagebuch)*; članice Bratovščine plavega škapulirja.

f. 7, 1/3 **1870–1915** Zgodovinski opis češčenja Srca Jezusovega pri uršulinkah.

150. škatla • KANM/Personalia • fasc. 7/2

f. 7, 2 Karel Čerin (2).

f. 7, 2/1 **1924–1940** Razni prospekti, ceniki, garancijska pisma in navodila za uporabo starih aparatov. Čerinov obisk v Pilsnu.

f. 7, 2/2 **1901–1945** Korespondenca:
1901–1929 Domači, Dostal, Levičnik, Nadrah, Drolc in drugi.
1924–1945 Pisma sorodnikom prošta Elberta, skrb za ljudi v času vojne.
1901–1936 Pisma škofa Jegliča Čerinu (ok. 100 pisem).
1936 Pismo komponista brata Josipa.
1937 Seznam oseb, ki so voščili proštu za 60-letnico.
1934–1941 Zahvalna pisma proštu kot govorniku.

f. 7, 2/3 **1927–1937** Sodelovanje prošta pri raznih pobožnostih in slovesnostih:
1927 Katoliški dan, Leskovec in Cerknica.
Jubilej župnika Valentina Sitarja v Zagorju.
1928 700-letnica Črnomlja ⟨župnije⟩.
1929 Knobleharjeva proslava v Škocjanu.
1930 Žegnanje na Rakovniku.
1934 Žegnanje na Rakovniku, blagoslov župnišča in cerkvene dvorane v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah.
1936 Blagoslov kapele Novi Lurd pri Šentjerneju.
1936 Blagoslov zvonov za cerkev sv. Roka na Jedinščiciin sv. Ane na Grabnu v Šmihelu.
1937 Blagoslov zvonov v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah in na Golobinjeku.

f. 7, 2/4 **1936–1941** Korespondenca o zdravju, dopustih in osebnih zadevah.

f. 7, 2/5 **1940** Jubilej Marijine družbe v Trebnjem.

151. škatla • KANM/Personalia • fasc. 7/3

f. 7, 3 Karel Čerin (3).

f. 7, 3/1 **1850–1905** Iz družinskega arhiva: spričevala in nastavitve očeta Jožefa Čerina. Krstni list matere Marije Zupanc *(Supanz)* z dopisom dr. Josipa Žontarja.

f. 7, 3/2 **1879–1886** Ferdinand Čerin, razno.

f. 7, 3/3 **1890** Spomin na brata dr. Josipa Čerina, uglasbitev Ljubljanskemu Sokolu k 70-letnici; Čerinov obisk v Pilsnu.

f. 7, 3/4 **1877–1924** Krstni list, spričevala, imenovanja, odlikovnaja.

f. 7, 3/5 **1915–1928** Nabor črne vojske v Škofji Loki, Čerin oproščen, njegova vojaška mapa.

f. 7, 3/6 **1924** Imenovanje za prošta,[1] dekana, šolskega svetnika.
Čestitke škofa Jegliča in voščilo kanonika Ferjančiča.
Napredovanja, imenovanje za generalnega vikarja.

[1]**1924** VII/3 regest št. 625

f. 7, 3/7 **1924–1931** Razni računi.

f. 7, 3/8 **1931** Korespondenca s kanoniki zaradi misala.

151. škatla • KANM/Personalia • fasc. 7/3

f. 7, 3/9 **1924/37** Osebni dohodki.
f. 7, 3/10 **1918/19** Prošnja za radovljiško župnijo.
f. 7, 3/11 **1919/20** Prošnja za Wollwizev kanonikat.
f. 7, 3/12 **1944–1948** Generalni vikar za Belo krajino.

f. 7, 3/13 **1946–1949** Bolezen, smrt, pogreb; življenjepis (J. Markič).

f. 7, 3/14 Čerinovi zapiski o prednikih učiteljih ter o novomeških učiteljih Josipu Krausu, Bernardu in Matevžu Jevnikarju ter učiteljicah Ani Šparovic in Karolini Tenger.

152. škatla • KANM/Personalia • fasc. 8

f. 8 Alojzij Štrukelj † **1973** I/3

f. 8, 1 **1924** dalje. Pridige.
f. 8, 2 **1925–1930** Referati za pastoralne konference ⟨s kazalom⟩.
f. 8, 3 **1938–1940** Skrb za dijake pri salezijancih.
f. 8, 4 **1942–1959** Korespondenca.
1956 Pisma semeniščnikov iz Pazina.
f. 8, 5 **1942–1960** Prijava vojne škode, davki in lastniške zadeve.
f. 8, 6 **1896–1959** Krstni list, nastavitve, pooblastila, spričevala, imenovanja, prepis bule o imenovanju za prošta (regest št. 619, f. 30, št. 21 oz. KANM/Posebna zbirka 1, št. 5).
f. 8, 7 **1946** Vpis v volilni imenik.
f. 8, 8 **1950** Soupravitelj šmihelske župnije – predaja temporalij.
f. 8, 9 **1955** Oporoka Marije Ancelj, Krivoški Vrh ⟨Krvavčji Vrh pri Semiču⟩.
f. 8, 10 **1937–1959** Zasebni računi in prospekti. (komplet računov za **1957**)
f. 8, 11 **1936–1940** Uprava hiše usmiljene sestre Etvine Butkovič.
f. 8, 12 **1973** Kratek življenjepis v Družini 22 (1973 I/14), št. 2. Podpis: L[enič].

153. škatla • KANM/Personalia • fasc. 9–12, 7

f. 9 **1862–1967** Vikarji

f. 9, 1 **1862** Ignac Mali.
f. 9, 2 **1862–1867** Matija Kuhelj.
f. 9, 3 **1872** Franc Cirar.
f. 9, 4 **1873** Jurij Jarc.
f. 9, 5 **1874** Janez Mavrič.
f. 9, 6 **1876** Janez Tomšič.
f. 9, 7 **1891** Matevž Končar.
f. 9, 8 **1880** Mihael Barbo.
f. 9, 9 **1891/92** Feliks Zavodnik.
f. 9, 10 **1893–1896** Josip Benkovič.
f. 9, 11 **1896/98** Matija Prelesnik. Ohranjen je spis o njegovi⟨?⟩ tožbi Karla Maya iz Seligenstadta zaradi časti. Glej KANM/Extranea, f. 8, št. 3.

153. škatla • KANM/Personalia • fasc. 9–12, 7

f. 9, 12 **1907** Ignacij Zaplotnik.
f. 9, 13 **1909** Tomaž Klinar.
f. 9, 14 **1910** Josip Gnidovec.
f. 9, 15 **1914** Karel Supin.
f. 9, 16 **1919** Ivan Žerjav.
f. 9, 17 **1922–1923** Adolf Vračko.
f. 9, 18 **1923–1927** Karel Šparhakel.
f. 9, 19 **1927–1929** Franc Blažič.
f. 9, 20 **1927–1941** Franc Kek.
f. 9, 21 **1934–1937** Stanislav Škrbe.
f. 9, 22 **1937–1945**Janez Oblak.
f. 9, 23 **1945–1957** Marko Mihelič.
f. 9, 24 **1960** Mirko Jereb.
f. 9, 25 **1960** Janez Tomazin.
f. 9, 26 **1965–1967** Janez Voljč.

f. 10 Vikarji in kanoniki, splošno **1895–1934**

f. 10, 1 Delokrog kapiteljskega vikarja.
1895 Promemoria vikarja Benkoviča. Nanaša se na verouk v dekliški in obrtni šoli, pastoralo v zaporih, vodenje matic.
1934 Čerinov opis dela vikarja v jetnišnici, ženski bolnici, osnovni šoli, meščanski šoli, gimnaziji.
f. 10, 2 **1934** Delokrog kapiteljskih vikarjev in kanonikov.

f. 11 **1851–1943** Razpisi za izpraznjene kanonikate

Razpisi izpraznjenih kanoniških mest in prošnje zanje

f. 12 Kanoniki

f. 12, 1 Ambrožič, Franc (†**1980**)

1938–1947 Služba vojaškega roka, spričevala.
1938–1980 Korespondenca.
ok. **1940** Izpitna naloga: Dušnopastirsko delo za treznost.
1940–1941 Zvezek z zapiski iz veroučne snovi ⟨Podzemelj⟩.
1940–1947 Indeks predavanj.
1947–1950 Zapiski z duhovnih vaj. Vikar namestnik v Šmihelu.
[s. d.] Fotografije.

f. 12, 2 Anžlovar, Franc (†**1876**)
1870 Kanonična umestitev za kanonika.

f. 12, 3 Belin, Anton (†**1870**)
1870–1872 Zapuščinski inventar in zapuščinska razprava.

f. 12, 4 Brusnik (Prusnik), Franc Ksaver (†**1872**)
1872–1877 Zapuščinski spisi.

153. škatla • KANM/Personalia • fasc. 9–12, 7

f. 12, 5 Erzar, Matija (†**1918**)
1885–1916 Službena tabela, dohodki.

f. 12, 6 Ferjančič, Fran (†**1943**)

1867–1939 Krstni list, spričevala, nastavitve.
1890–1929 Službene tabele, osebni dohodki, davki.
1898–1942 Anekdote iz takratnega življenja s številnimi zgodovinsko vrednimi datiranimi drobci; pisma, zapiski o govorništvu, razno.
1899–1930 Duhovni zapiski, dnevni red.
1902 dalje. Priložnostne pesmi.

f. 12, 6 Ferjančič, Fran, dalje

1908–1942 Glasbena korespondenca.
1929 Poroka nečakinje Nade Lenardič
1931–1942 Knjižica z zapiski datiranih anekdot iz takratnega življenja, drobni zapiski.
1940 Voščila ob zlati maši.
1943 Oporoka*, osmrtnica, časopisni izrezki, objava v Križu 13 (1943), št. 7; novomašna fotografija.
1950 Razprodaja Ferjančičeve knjižnice.
⟨O kanoniku Ferjančiču glej tudi šk. 182, 201 in 209.⟩

***1943** V/30 Novo mesto regest št. 627 (oporoka)

f. 12, 7 Frank, Rihard (†**1899**)

1827–1898 Krstni list, spričevala, imenovanja, nastavitve.
1883–? Članstvo v bratovščini "Adorationis ss. Sacramenti sub patrocinio s. p. Benedicti" in v Družbi sv. Cirila in Metoda.
1889–1899 Knjiga mašnih intenc.
1892 Zapuščinska razprava za Karlom Frankom iz Ljubljane.
1898–1899 Oporoka* in zapuščinska razprava.
1899 Računi in pobotnice za pogrebne stroške; inventarni zapisnik.

***1898** VII/25 Novo mesto regest št. 618

154. škatla • KANM/Personalia • fasc. 12, 8

f. 12, 8 Frančič, Janez (†**1962**)

1950–1962 Pridige, teološki zapiski; poverjeništvo duhovniškega društva CMD.
1945 Spričevala; dohodki; prijava vojne škode.
1962 Smrt in pogreb.

155. škatla • KANM/Personalia • fasc. 12, 9–36

f. 12, 9 Grašič, Anton (†**1880**)

1871 Imenovanje za kanonika.
1875 Prispevek za mestno godbo.
1879 Prispevek za čitalnico.

f. 12, 10 Hočevar, Jožef (†**1908**)

1902–1908 Maše za ustanovitelje, ki jih je opravil kanonik Hočevar.
1908 Oporoka* in zapuščinski spisi.
1870–1879 Spisi z Iga (**1870** slovenski testament in zapuščinski proces po Antoniji Lužner).
1876–1897 Beneficij v Tomišlju, proces proti Janezu Japlju z zaslišanjem kanonika Hočevarja.

***[1907**? Novo mesto] regest št. 621 (oporoka)

f. 12, 11 Ilc, Andrej (†**1981**)

1958–1975 Razna uradna pošta.
1977 Imenovanje za kanonika.
1964–1970 Zavarovanje in upokojitev.
1970 Naslovi znancev; slovo iz Podzemlja.
1971 Duhovni zapiski.
1972 Misijon v Črnomlju in pri frančiškanih v Novem mestu.
1975 Zapuščina sestre Angele.
[s. d.] Pridige in premišljevanja (4 zvezki).

f. 12, 12 Jaklič, Josip (†**1906**)

1899 Imenovanje za kanonika.
1905 Dohodki.
1906/07 Smrtovnica, zapuščina.

f. 12, 13 Jenko, Jožef (†**1850**)
1850 Zapuščinski inventar, zadolžnica, prisojilna listina *(Verantwortungsurkunde).*

f. 12, 14 Jelovšek, Franc (†**1868**)
Glej: Jelovškova ustanova, šk. 121.

f. 12, 15 Jeriha, Matija (†**1906**)

1876, 1902 Zapiski s poti po Rimu, papeška himna, o relikvijah, razno; pisma uršulink.
1894 Imenovanje za kanonika.
1906 Zapis o ustnem testamentu, ustanovne maše, ki jih je opravil Jeriha.

f. 12, 16 Jugovic, Ignacij (†**1853**)

1838 Zapuščinski inventar z oporoko njegovega brata Martina, župnijskega podložnika iz ⟨Škofje⟩ Loke.

1838 XII/15 Novo mesto regest št. 593 (oporoka brata Martina)

f. 12, 17 Kek, Franc (†**1943**)

1934 Imenovanje kapiteljskega vikarja za kanonika.
1940 Imenovanje za honorarnega profesorja verouka in za namestnika predsednika katoliškega društva rokodelskih pomočnikov.

f. 12, 18 Kres, Jože (†**1965**)

1930 "Ratio mensis Januarii".
1957 Imenovanje za kanonika.

f. 12, 19 Kvas, Jožef, ljubljanski pomožni škof – imenovanje za kanonika **1962**.

f. 12, 20 Legat, Karel (†**1878**)

1870 Imenovanje za kanonika.
1877 Pismo p. Sigmunda o vzgojnih problemih.
1878 Zapuščinski spisi.

f. 12, 21 Meterc, Andrej (†**1867**)

1865 Slovensko pismo prijatelja Antona iz Železnikov.
1867 Zapuščinski obračun s pobotnicami.

f. 12, 22 Mlakar, Anton (†**1880**)
1879 Umestitev za kanonika.

f. 12, 23 Plantarič, Josip (†**1933**)

1913 Letni obračun delniške družbe Union.
(kot župnik v Št. Lambertu je bil Plantarič njen član).
1928/29 Imenovanje za kanonika, razni dopisi.
1933 Recepti dr. Andrijaniča.
1933 Oporoka*, smrt in osmrtnica, življenjepis.
1933–1936 Sorodstvo.

***1933** II/27 Novo mesto regest št. 626 (oporoka)

f. 12, 24 Porenta, Jakob (†**1928**)

1917–1922 Dohodnina.
1928 Osmrtnica, pogreb, življenjepis.

f. 12, 25 Povše, Franc (†**1893**)

1893 Sporočilo o imenovanju za kanonika *(Investiturdekret)*.
1904–1915 Dohodnina, opravljene ustanovne maše.
[s. d.] Portret.

f. 12, 26 Svetličič, Matej (†**1866**)

1821 Trije formularji – zadolžnice iz Štepanje vasi.
1840 Pobotnice od sv. Krištofa ⟨v Ljubljani⟩.
1834 Od župnije Marijinega oznanjenja v Ljubljani.
1838/39 Dve očetovi pismi.
1840–1864 Razne pobotnice in potrdila.

f. 12, 26 Svetličič, Matej, dalje

1850 Zapuščina Marije Sedlar, gospodinje šmarskega župnika Andreja Ahačiča.
1856–1864 Prispevek za mestno godbo *(Stadt Musik)*.
1863/64 Pisma o denarnih zadevah.
1865 Ustanova župnika Jakoba Jerina iz Bele Cerkve.
1866/67 Davki, oporoka*, zapuščina; zapuščinska korespondenca.

***1863** XI/11 Novo mesto regest št. 600 (oporoka)

f. 12, 27 Škrabec, Andrej (†**1892**)

1876–1888 Umestitev, razna dovoljenja.
1886 Razno, korespondenca, častni član mestne garde *(Bürgercorps)*.
1892–1894 Zapuščinski spisi.

f. 12, 28 Šešek, Ivan (resigniral **1946** III/6 in postal župnik na Homcu)

1933 Imenovanje za kanonika.
1946 Razno in resignacija.

f. 12, 29 Špendal, France (†**1915**)

1909 Imenovanje za kanonika.
1896–1916 Oporoka*; zapuščinski spisi in računi, plačani iz zapuščine.

***1914** III/20 Novo mesto regest št. 623 (oporoka)

f. 12, 30 Terškan, Štefan (†**1948**)

1932 Imenovanje za kanonika.
1948 Osmrtnica, pogreb, razno.

f. 12, 31 Veriti, Franc (†**1849**)

[1]**1848** XII/16 regest št. 595 (oporoka, v dvojniku)

f. 12, 32 Virant, Janez (†**1921**)

1906 Imenovanje za kanonika.
1921 Volilo za maše v kapiteljski cerkvi in za uboge, da bodo zanj molili.

f. 12, 33 Vovk, Janez (†**1893**)

1876 Imenovanje za kanonika.
1892 Dovoljenje, da lahko sede mašuje.
1893 Oporoka*; življenjepis po Dolenskih Novicah (Markič).

***1892** XII/14 Novo mesto regest št. 616 (oporoka)

f. 12, 34 Jožef, Žagar (†**1871**)
1871 Zapuščinski zapisnik.

f. 12, 35 Žlogar, Anton (†**1931**)

1928 Dopisi, spregled za molitev brevirja.
1931 Razno, osmrtnice, pogreb, življenjepis.

4 Društva, bratovščine in zadruge = KANM/Društva

156. škatla • KANM/Društva • fasc. 1–4

f. 1 **1648–1885** Nemška društva in zadruge v Novem mestu

f. 1, 1 **1684–1847** Kovaška zadruga v Novem mestu.

f. 1, 1/1 **1648** VI/5 Novo mesto regest št. 345

f. 1, 1/2 [**1847**] Načrt obnove kovaškega ceha na temelju odločbe okrožnega urada Novo mesto z dne 18. decembra **1846**.

f. 1, 1/3 [**1847**] Statuti bodočega kovaškega ceha v Novem mestu.

f. 1, 1/4 **1847** Informacija o kovaškem mojstru Jožefu Kitzingerju, Janezu Rutlicherju in Frančiški Belčič iz Novega mesta zaradi vračila štirih protipravno odvzetih vrtov ali njiv mestnega imenja pod št. 252 rektificiranega urbarja, ki so bili nekoč last kovaškega ceha. Opisana je natančna lega vrtov, navedena so imena njihovih nekdanjih zakupnikov oz. lastnikov. Zaključek manjka.

f. 1, 2 **1885** Meščanska garda "Bürgercorps".
1885 Zum Neuen Jahr **1885** (tisk) s seznamom 230 članov, med njimi kanonika Frank in Vovk, vikar Marinko in prošt Urh; maša ob desetletnem jubileju na prostem pred magistratom in podelitev zastave, dar cesarja Franca Jožefa.

f. 2 Slovenska društva in zadruge v Novem mestu

f. 2, 1 Narodna čitalnica.
1865 Dopisovanje v zvezi z ustanovitvijo Čitalnice 9. decembra do 19. decembra (s transkripcijo in prevodom vseh štirih pisem).
1880 Tombola za "stradajoče Istrane", vabilo (tisk).

f. 2, 2 Sokoli.
1889 Maša za sokole na trgu.
1927 Spomenica ob proslavi 40-letnice (tisk).
[s. d.] Sklep o ustanovitvi društvene godbe.
1931 Vabilo k otvoritvi kina "Dom".
1932 XI/17 Zagreb. Pastirsko pismo jugoslovanskega katoliškega episkopata (prebrano v cerkvah 8. januarja **1933**) o nevarnosti sokolstva; plakat za proslavo ob 100-letnici Tyrševega rojstva (tisk); zlet Sokolske župe Novo mesto, plakat (tisk).
1933–1939 Spisi in korespondenca, predvsem o raznih državnih svečanostih in proslavah (rojstni dan kralja Aleksandra, dan sv. Save, dan ujedinjenja itd.)

f. 2, 3 Katoliško politično društvo v Novem mestu.
1893/94 Pravila (ponatis iz Dolenjskih novic).
1895 Obračun (blagajnik Franc Povše).
1900 Dopis okrajnega glavarstva.

f. 2, 4 Katoliško društvo za mladeniče v Novem mestu.
1900 Pravila.

f. 2, 5 Društvo rokodelskih mojstrov.
1909 Pravila (tisk).

f. 2, 6 Kmetijska podružnica v Novem mestu.
1918 Računski zaključek.
1929 Otvoritev kmetijske razstave.

f. 2, 7 Novomeško dijaško podporno društvo.
1920 Dar 100 kron.
1926 Izvolitev prošta Čerina v odbor.
1933 Prošnja za podporo (temelj društvu je dal **1858** prošt Arko, prvi podporniki so bili duhovniki).
1935 Pravila (tisk).
1942–1943 Seznama darovalcev (tisk).
1944 Vabilo na občni zbor.

f. 2, 8 Podporno društvo za služkinje za Novo mesto in okolico.
1921 Pravila (tipkopis, uradni izvod).

f. 2, 9 Rdeči križ, krajevna organizacija v Novem mestu.
1925/26 Pravila.
1928 Občni zbor, Čerin izvoljen v upravni odbor.
1929 Občni zbor, nabirka za novomeške reveže.
1930 Občni zbor, Čerinova članska izkaznica, srečka za ruski Rdeči križ.
1931 Dopisi.
1932 Dan Rdečega križa, uprizoritev igre Domen, dopisi.
1933 Dopisi, Vabilo k zimskemu dnevu (plakat).
1935–1937 Dopisi.
1941 Dopisi; dva plakata kulturnih prireditev (tisk).

f. 2, 10 Gasilci (Prostovoljno gasilsko društvo Novo mesto).
1926 Proslava.
1932 Prostor v cerkvi za gasilsko društvo.
1936 Proslava šestdesetletnice društva.
1937 Cevi za pranje cerkve, božičnica.
1939 Kulturno-prosvetni odsek prostovoljne gasilske čete Novo mesto; nagrobni govor za Bernardom Francem.
1940 Veseloigra (prospekt), vaja s "požarom", ki ogroža cerkev.
1941 Poklicna gasilska četa, zvonjenje ob požarih.
1942 Sirena namesto zvonjenja; govor ob pogrebu Ferdinada Mikoliča.
1945 Sirene oz. zvonjenje ob požarih.

f. 2, 11 Moška podružnica [Šolske družbe] sv. Cirila in Metoda v Novem mestu.
Izkaznica kanonika Škrabca.
1926 Vabilo k pristopu – naj kot član pokrovitelj prispeva 100 din.

f. 2, 12 Čebelarska podružnica v Novem mestu.
1926 Čebelarski tečaj.
1926–1928 Obvestila o občnem zboru.

f. 2, 13 Mlekarska zadruga v Novem mestu.
1926 Vabilo na občni zbor.
1933 Dopis sreskega načelstva zadrugi.

f. 2, 14 Udruženje vojnih invalida – podružnica Novo mesto.
1926 Obvestilo o občnem zboru.
1938 Plakat za (akademijo) prosvetni večer.

f. 2, 15 Športni klub – Elan.
1926 Čerinov dopis na vabilo k pristopu.
1928 Športna prireditev z gostovanjem Šentjakobskega gledališča.

f. 2, 16 Novomeška strelska družina in Društvo ostrostrelcev.
1926 Vabilo na ustanovni občni zbor društva ostrostrelcev.
1931/32 Dopisi, plakat za koncert (**1932**).

f. 2, 17 Jugoslovanska matica, podružnica Novo mesto.
1927 prireditev ob 10-letnici majniške deklaracije; vabilo na jesensko tombolo za Slovence pod Italijo; sedma obletnica rapallske pogodbe.
1929 Dopis o delovanju; vabilo na proslavo 120-letnice Ilirije oživljene s plakatom.

f. 2, 18 Krajevni odbor Jadranske straže v Novem mestu.
1928 Ustanovitev podružnice; vabilo na predavanje [s. d.].
1933 Odklonitev vabila na občni zbor.
1934 Jadranski teden.
1936 Obvestilo o občnem zboru.

f. 2, 19 Kolo jugoslovanskih sester.
1929 Vabilo k božičnici.

f. 2, 20/a Godbeno društvo v Novem mestu.
1929–1937 Vabila in dopisi.

f. 2, 20/b Pevsko društvo Gorjanci.
1929 Vabilo na koncert pri frančiškanih (tisk).

f. 2, 21 Glasbena matica – podružnica Novo mesto.
1930, **1933** Plakata za šolski koncert; **1935** vabilo k šolski produkciji.

f. 2, 22 Sadjarsko in vrtnarsko društvo.
1930/31 Razglas občnega zbora.

f. 2, 23 Francoski krožek Novo mesto.
1932 Vabilo na predavanje; **1936** vabilo na akademijo.

f. 2, 24 Obrtniško društvo.
1932 Pomočniški odsek Obrtnega društva za Novo mesto in okolico.
1934 Okrožni odbor obrtniških združenj v Novem mestu.
1936 Okrajna obrtna zveza za srez Novo mesto.
[s. d.] Pravila obrtne zveze v[...]; razglas Dolenjskih obrtnikov.
1932 Razvitje prapora.
1934–1936 Obrtniški teden v Novem mestu.
1936 Obrtno gospodarska in umetnostna razstava v Novem mestu (vabilo, tisk).

f. 2, 25 Olepševalno društvo (**1932**).
Olepševalno in tujsko-prometno društvo (**1934**).
1932 Odkritje spominske plošče Milanu Puglju (vabilo).
1934 Okrožnica z vabilom na redni občni zbor.

f. 2, 26 Odbor nacijonalnih društev v Novem mestu.
1934 Narodno-nacijonalni dnevi z akademijo (vabilo).

f. 2, 27 Društvo "Soča" v Novem mestu.
1936 Vabilo k proslavi ob gostovanju bratskega društva Istra-Trst-Gorica (tisk).
1936, **1938** Vabila na proslavo (tisk).

f. 2, 28 Krajevna protituberkulozna liga Novo mesto.
1936 Vabilo na sejo kuratorija glede ustanovitve protituberkuloznega dispanzerja; obvestilo o predavanju o jetiki.

f. 2, 29 Jugoslovanska-češkoslovaška liga v Novem mestu.
1938 Slavnostna akademija (vabilo, tisk).

f. 2, 30 Muzejsko društvo v Novem mestu.
1941 Pravila in vabilo na ustanovni občni zbor 9/I 1941 (tisk).

f. 2, 31 Zadruga državnih nameščencev za nabavo potrebščin v Novem mestu.
ok. **1933** Vabilo k vstopu.
1943 Združenje javnih uslužbencev, vabilo s podpisom Antona Vovka.

f. 3 Društva, ki so imela prireditve v Novem mestu

f. 3, 1 Pokrajinski odbor Narodne galerije.
1927 Naša največja kulturna naloga Akademija znanosti in umetnosti Narodna galerija, Ljubljana 1927 (brošura).
1928 Nabiralna akcija za fond Akademije znanosti in umetnosti.

f. 3, 2 Pevska zveza.
1928 Pevski tečaj za novomeško okolico.
1929 Dan Pevske zveze v Novem mestu, z občnim zborom.

f. 3, 3 Učiteljski pevski zbor v Ljubljani (J. U. U.).
1931 Vabilo na prireditev v Sokolskem domu.

f. 3, 4 "Krka" (Centralni odbor Krke v Ljubljani).
1933 Vabilo na tabor na Trški gori in krožni avtomobilski izlet ter k ustanovnemu zborovanju krajevnega odbora "Krke" v Novem mestu.

f. 3, 5 Akademski pevski zbor iz Ljubljane.
1939 Program koncerta v Ljudski šoli v Novem mestu.

f. 4 Stiki z društvi zunaj Novega mesta

f. 4, 1 Der Museal-Verein für Krain.
1839 Statute (kanonik Jelovšek).

f. 4, 2 Slovenski zbor oz. Slovensko društvo v Ljubljani.
1848 Osnutek statuta; vabilo k pristopu ("Slovenski zbor").
1848 Potrdilo o članstvu ("Slovensko družtvo"!) J. Arka v Vodicah.

f. 4, 3 Zbor Slavjanov v Terstu.
1850 Vabilo k naročilu političnega lista Jadranski Slavjan.

f. 4, 4 Geognostisch-montanistischer Verein für Krain.
1851 Statuti in vabilo k članstvu.

f. 4, 5 Der Historische Verein für Krain.
1853, **1872** Dopisi kanoniku Jelovšku.

f. 4, 6 Katoliška družba na Kranjskem.
1868 Predavanje grofa Viljema Wurmbranda o društvenih statutih (le nemški izvod).
1869 Jahresversammlung (letno poročilo, nem.).
1870/71 Jahresbericht oz. "Letno sporočilo" (slov.).
1877/78 Glasi katoliške družbe, zvezki I–V s seznamom članov.
1894 Seznam članov v novomeški dekaniji.

f. 4, 7 Slovenska Matica.
1871–1882 Dopisi in seznami novomeških naročnikov.

f. 4, 8 Podporno društvo za duhovnike.
1879 Vabilo na občni zbor (tisk).

f. 4, 9 "Patriotično deželno-pomočno društvo za Kranjsko".
ok. **1880**⟨?⟩ Dvojezični dopis.

f. 4, 10 Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani.
1888 Poročilo o prvem rednem občnem zboru (tisk, člani so bili prošt in kapiteljski duhovniki).
1937 Petdesetletnica KTD (knjižica).

f. 4, 11 Katoliška delavska družba, Zagorje ob Savi.
1894 Pravila (tisk, koncept za neka pravila v Novem mestu).

f. 4, 12 Katoliško akademično društvo Danica.
1894–1895 Poročilo z imenikom članstva.
1900 Jedilni list banketa ob zaključku 2. slovenskega katoliškega shoda.

f. 4, 13 Hrvatski Radiša.
po **1917** Dopis.

f. 4, 14 Zadružna zveza Ljubljana.
1925 Dopisi z obvestili glede spora z Revizijsko zvezo.

f. 4, 15 Slovenska straža.
1928 Vabilo k podpori.

f. 4, 16 Slovensko pevsko in izobraževalno društvo Triglav, Banja Luka.
1930 Potrdilo o prispevku za društveni dom.

f. 4, 17 Pevsko društvo "Ljubljanski zvon".
1933 Ponudba za koncert v kapiteljski cerkvi.

f. 4, 18 Katoliško prosvetno društvo "Naš dom", Kragujevac.
1934 Prošnja za prispevek za izgradnjo cerkve (slovensko in hrvaško).

f. 4, 19 Mohorjeva družba.
1917–1962 Dopisi, seznami naročnikov.

f. 4, 20 Škofijsko društvo za varstvo sirot.
1922 Dopis.

f. 4, 21 Društvo "Družina" v Ljubljani.
1939 Pravila (tisk).

f. 5 Bratovščine in nabožna društva

f. 5, 1 Bratovščina Srca Marijinega.
1851 Dopis o ustanovitvi bratovščine pri sv. Petru v Ljubljani z apostolskim brevom njene ustanovitve v Parizu **1839**.

f. 5, 2 Bratovščina dragocene Krvi.
1858 Knjižica, izdana v Pešti (nem.).

f. 5, 3 Bratovščina presv. Trojice.
1859 Knjižica, izdana v Varaždinu (nem.).

f. 5, 4 Bratovščina večnega češčenja sv. Rešnjega Telesa.
1856 Sredstva ukinjene bratovščine se razdele na pol, en del pripade šolskemu fondu, drugi ubožni ustanovi.
1859–1909 Knjižice bratovščine, ustanovljene pri uršulinkah v Ljubljani (v nemškem in slovenskem jeziku, več izvodov in izdaj, z brošurico ob petdesetletnici bratovščine).
1860 Pismo o ustanovitvi bratovščine v ⟨ljubljanski⟩ škofiji.
1870 Bratovščinska knjižica, Dunaj (nem.) Bratovščini je bila poleg ljubljanske pri uršulinkah priključena tudi lavantinska bratovščina v Šentandražu.

f. 5, 4 **1875–1890** Seznam članov kapiteljske župnije.
1933 Razpored češčenja po članih.
1939 Zapisnik seje predstojništva.
1941–1942 Celodnevno češčenje v kapiteljski cerkvi.

f. 5, 5 Karmelska (škapulirska) bratovščina.
1861 Bratovščinska knjižica kanonika Jerihe (nem.).
1864 Pooblastilo kanonika Franka za blagoslavljanje škapulirjev.
1864, **1869** Dopisa Jurija Janeža iz Nove Štifte o bratovščini.
1865 Bratovščinska knjižica (slovensko): Kratko naznanilo... Spisal in založil J. Janež, **1865**.
1941 Karmelski škapulir, Ljubljana **1941**.

f. 5, 6 Apostolstvo molitve.
od **1860** dalje (knjižice): pri uršulinkah v Ljubljani, Celovcu, Innsbrucku⟨?⟩.
1870–1872 Seznam družnikov.
1925 Privilegiji (tisk, lat.).
1930 Uradna priključitev župnije in statuti (tisk, lat.).

f. 5, 7/a Bratovščina sv. Mihaela.
1870 Pismo bratovščine sv. očetu. (tisk).
1870 Poročilo dunajske bratovščine sv. Mihaela drugim bratovščinam z naslovom: M. Pachter, *Gräuel gegen Rom*, Dunaj **1870**.

f. 5, 7/b Dejanje sv. Detinstva (kasneje Družba svetega Detinstva).
1876–1945 Razni tiski.
Misijon otrok, Ljubljana **1876**.
Dejanje svetega Detinstva VII, Ljubljana **1887**.
Jahrbücher des Werkes der heil. Kindheit Jesu 3 (**1985**), Wien.
Voditelj Dejanja sv. Detinstva, Ljubljana **1914**.
Vestnik Dejanja sv. Detinstva, Poročila: 35 (**1915**), 40 (**1920**), 41 (**1921**) in za leto **1944** (**1945**).

f. 5, 8/a Družba sv. Jožefa, Šmarjeta na Dolenjskem.
1880 Bratovska knjižica (tisk).

f. 5, 8/b Družba petih vrst škapulirja.
1884 Petirnati škapulir [...] za družbenike petirnatega škapulirja sestavil Anton Peterlin. Samozaložba, Rudolfovo 1884 (tisk).

f. 5, 9 Družba Marijinega brezmadežnega spočetja.
1882–1890 Berichte, Dunaj (nem.).

f. 5, 10 Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.
1909 Dopis odbora.
1909–1913 Seznam vpisanih.
1929–1932 Dopisi.
1910–1932 Tri brošurice v izdaji Apostolstva.

f. 5, 11/a **1917** Unio apostolica (Der Priesterverein), Bratislava 1917 (tisk).

f. 5, 11/b Misijonska mašna družba (za duhovnike in laike).
1922 Seznam članov.

f. 5, 12 Družba za širjenje vere.
1923/24, **1933** Zgodovinski oris (tisk).
1927 Dopis. Glej tudi Spisi: Misijoni.

f. 5, 13 Tretji red sv. Frančiška.
1926–1931 Kanonične vizitacije tretjerednih skupščin za Dolenjsko.

f. 5, 14 Katoliška akcija.
1936 Pravila KA v Sloveniji (tipkopis, po Škofijskem listu 1936, 110–114).

f. 5, 15 Družba Mladcev Kristusa Kralja v Novem mestu.
1936 Sprejem članov; **1937** Vprašanje posebne maše na praznik Kristusa Kralja.

f. 5, 16 Apostolstvo mož in fantov.
1943–1944 ⟨1⟩ Štrukljev dnevnik sestankov.
⟨2⟩ prijavnice in knjižice, ⟨3⟩ izrezki iz časopisov, ⟨4⟩ dopisi.

f. 6 Dobrodelna društva

f. 6, 1 Društvo za otroško varstvo.
(pravzaprav gre za deželno ustanovo, katere predsednik je prošt).
1908/09 Pravila (tisk); vabilo k seji odbora; notica v Slovencu (15/V 1908).
1910–1920 Uradna korespondenca.
1915–1919 Društven denar pri Ljubljanski kreditni banki.
1915–1920 Delovanje društva.
1925 Poskus oživitve društva.

f. 6, 2 Elizabetinska konferenca.
1926–1933 Načrti za ustanovitev.

f. 6, 3 Vincencijeva konferenca v Novem mestu (ust. 28/III **1928**).
1928 Letno poročilo ob praznovanju družbine petdesetletnice (brošura).
1928/29–1935/36 Poročila (tiski).
1929, **1932–1937** Vabilo na občni zbor (tisk).
1934 Poročilo (tisk); V. K. v Ljubljani (časopisni izrezek).
1935 Dopis Finžgarja s 5.000 din, prispevkom dr. Korošca.
1936 Gradivo za pridigo.
1937 Dopisi in poslana podpora Karitativne zveze v Ljubljani; odstop predsednika Andreja Webleta.
1938 Dopisi in poslana podpora Karitativne zveze v Ljubljani; gradivo za pridigo; ustanovitev Vincencijeve konference v Šmihelu.
1939–1942 Rešitev prošenj za podporo Karitativne zveze v Ljubljani.

f. 6, 4 **1943/44** Škofijska dobrodelna pisarna, podružnica v Novem mestu.
1943 Osebni dopis škofa Rožmana.
1944 Ustanovitev podružnice.

f. 7 Najstarejše bratovščine (predvsem knjige)

f. 7, 1 Bratovščina sv. Barbare.
1/1. **1820–1940** Knjiga članov bratovščine sv. Barbare, nekdanjega klobučarskega ceha: Liber viventium *(Verzeichniß / der in die Bruderschaft Sta. Barbara / in Neustadtl einverleibten / Brüder und Schwesern / welche bei der ehrsammen Hutrer-/zunft in Neustadtl auf-/genohmen und in nach-/stehenden Ordnung / eingeschrieben / wurden. / 1820.).* 108 fol. (prvotno 46).
1/2. **1771–1862** Knjiga pokojnih bratovščine sv. Barbare: Liber mortuorum *(Nomina mortuorum / fratrum et sororum sa-/nctae Barbarae in anno 1771 / die 8. Ianuarii denuo descripta).* I + 17 + II fol. (fol. I ima zapis: Podarim muzeju dne 6. IV **1940** Milan Ropas.)

f. 7, 2 Bratovščina v tolažbo dušam v vicah.
1884–1907, 1924–1925 Knjiga bratovščine v tolažbo in rešenje vernim dušam v vicah *(Catalogus / Sodalium Confraternitatis / quae in consolationem et liberationem / animarum fidelium in purgatorio de-/tentarum instituta est in Ecclesia / Capituli Collegiati / Rudolfswerti.)* Šteje 3.532 vpisanih. Na koncu knjige stanje bratovščinske blagajne **1934**.
Vloženo v knjigo:
Več članskih knjižic s pravili.
Knjižica opravljenih maš **1930–1947** Opravljene maše.
Štirje dodatni seznami članov (35 + 188 + 100 + 133).
1919 Prispevek župnije Metlika; opravljene maše **1932/33**.
1974 Dopis nekdanjega vikarja M. Mihelčiča o delu bratovščine v letih **1945–1957**.

f. 7, 3–7 **1900–1938** Knjiga petih bratovščin z naslovom "Zapisnik udov".
f. 7, 3 Presvetega Srca Jezusovega **1901–1919** (15 udov).
f. 7, 4 Prečistega Srca Marijinega **1901–1919** (19 udov).
f. 7, 5 Naše Ljube Gospe Presvetega Srca **1901–1915** (28 udov).
f. 7, 6 Družbe (bratovščine) sv. Družine **1900–1919**; **1933** (34 udov).
f. 7, 7 Apostolstva sv. Cirila in Metoda pod zavetjem preblažene Device Marije.
1909–1920 (54 udov), (**1941** dopis, vložen v knjigo).

f. 7, 8 Bratovščina sv. Družine (nekoč vloženo v knjigo f. 7/3–7).
1896/97 Dva dopisa.
1897 Seznam 307 članov.
1927/28 Priglasnica novih članov za zlato knjigo družin.
1936–1939 Pola novih članov.

f. 8 Gospejino društvo krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavlanskega v N. m.

1902 Pravila (tisk).
1904–1906 Letno poročilo in seznam članic (tisk).
1907 Nakazilo 200 kron Kranjske hranilnice (nem.).
1902–1914 Zapisnik konferenc in zborov (knjiga, 210 konferenc).

f. 9 Posvetitev družin Marijinemu in Jezusovemu Srcu

f. 9, 1 **1915** Posvetitev v Trebnjem.
1919 Seznam 311 družin in dva primera posvetilne pole Srcu Jezusovemu.
1939 Naznanilo posvetitev Srcu Jezusovemu.
f. 9, 2 **1941–1943** Gradivo za prve petke in posvetitev Srcu Jezusovemu.
f. 9, 3 **1943** Prve sobote in posvetitev Srcu Marijinemu.
f. 9, 4 **1944** Družinske posvetilne diplome Srcu Marijinemu (originali) in seznam vseh posvečenih družin z naslovi.
f. 9, 5 [s. d.] Knjižice Glasnika o posvetitvi Srcu Jezusovemu (1–4).
[s. d.] Podobice s posvetilno molitvijo Srcu Jezusovemu in Marijinemu.
1872–1875 Tri brošurice o bratovščini Gospe Jezusovega srca (nem., slov.).
[s. d.] Pobožnost devetih služb Srca Jezusovega in prvih petkov (dve brošurici, slov. in nem.).

159. škatla • KANM/Društva • fasc. 10, 1–8 (knjige)

f. 10 **1901–1943** Marijina družba, knjige

f. 10, 1 **1901–1930** Imenik in kronika.
f. 10, 2 **1931–1934** Kronika (s časopisnimi izrezki in fotografijami).
f. 10, 3 **1934–1945** Kronika (s časopisnimi izrezki in fotografijami).
f. 10, 4 **1901–1913** Družbena knjiga (pravila in imeniki).
f. 10, 5 **1910–1924** Imenik.
f. 10, 6 **1926–1932** Imenik.
f. 10, 7 **1901–1913** Zapisnik Marijine kongregacije v Novem mestu.
f. 10, 8 **1924–1943** Imenik.

160. škatla • KANM/Društva • fasc. 10, 9–20 (knjige)

f. 10, 9 **1901–1924** Družbena knjiga – zapisniki sej.
f. 10, 10 **1924–1945** Družbena knjiga – zapisniki sej.
f. 10, 11 **1917** Ročni zapisnik.
f. 10, 12 **1901–1906** Zapisnik dohodkov in stroškov.
f. 10, 13 **1906–1921** Blagajnik Marijanskega kongresa.
f. 10, 14 [s. d.] Seznam udov (zvezek).
f. 10, 15 **1910–1912** Imenik evharističnega odseka.
f. 10, 16 **1918–1923** Imenik odsekov.
f. 10, 17 **1943** Kandidatinje (zvezek).
f. 10, 18 [s. d.] Pouk za kandidatinje.

160. škatla • KANM/Društva • fasc. 10, 9–20 (knjige)

f. 10, 19 **1909–1913** Vložna knjižica Mestne hranilnice.
f. 10, 20 **1931–1936** Sejni zapisnik (beležka).

161. škatla • KANM/Društva • fasc. 11

f. 11 Marijina družba – spisi in izkaznice

f. 11, 1/a **1901** Ustanovitev Marijine kongregacije (družbe) v Novem mestu; pravila.
f. 11, 1/b **1901–1944** Izkaznice; diplome; posvetila; pravila; brošurice z zgodovino novomeške Marijine družbe; podobice; priročniki (tiski).
f. 11, 2 **1902–1904** Fragment finančnega dnevnika; **1901–1911** razni računi.
f. 11, 3 **1903/4** Zastava Marijine družbe.
f. 11, 4 **1904–1945** Letna poročila župnijske Marijine kongregacije (družbe).
f. 11, 5 **1905/06** Zapisnik volitev novega predstojništva.
f. 11, 6 **1905–1918** Šest plakatov oz. vabil k igram in predstavam (tiski).
f. 11, 7 **1915** Akcija za pogosto obhajilo.
f. 11, 8 **1922**, **1928–1930**. Disciplinske zadeve.
f. 11, 9 **1923–1945** Seznami udov.
f. 11, 10 **1924–1931** Časopis Voditelj Marijinih družb (tisk, nepopolno).
f. 11, 11 **1925–1939** Volitve.
f. 11, 12 **1925** Igra v Rokodelskem domu; ok. **1925** Nagovor pri M. kongregaciji.
f. 11, 13 **1925–1946** Korespondenca (župnijska in dekanijska).
f. 11, 14 **1935–1936** Shodi Marijine družbe.

f. 11, 15 Dijaška Marijina/Marijanska kongregacija (glej tudi šk. 122, f. 48, 6).
1938 Fantovski odseki in Dekliški krožek, vabila na prireditve (tiski).
1940 Proslava 30-letnice⟨?⟩.

162. škatla • KANM/Društva • fasc. 12

f. 12 **1921–1928** Katoliško slovensko prosvetno društvo Soča v Novem mestu

f. 12, 1 **1921–1928** Katoliško slovensko prosvetno društvo Soča v Novem mestu (ustanovljeno na občnem zboru 26/IX. **1921**).
1/r **1921–1924** Zapisnik občnih zborov.
2/r **1921–1925** Zapisniki odborovih sej.
3 **1925–1926** Imenik članov.
4 **1925–1928** Seznam članov do maja 1928.
5 **1921–1926** Vpisna knjiga dopisov.
6 **1920–1925** Dopisi (fragmentarno).

f. 12, 2 Katoliško prosvetno društvo Novo mesto.
1 **1927** IV/8 Pravila, uradni izvod.
2 **1927** Politično-gospodarski tečaj v Novem mestu.
3 **1928–1941** Knjiga pristopnic do avgusta 1941.
4 **1942–1945** Hranilna knjižica.
5 **1928–1930** Zvezek "zapisnik sej" (zapisnik odborovih sej Soča 1/v).

162. škatla • KANM/Društva • fasc. 12

7 **1930–1935**; **1935/36** Opravilni zapisnik.
8 **1931–1933** Seznam članov (članarine).
9/a **1931–1933** Izročitev knjižnice župniji.
9/b Ukinitev (17/II **1933**) in ponovna oživitev društva (20 VII/**1935**)

10 **1938/39** Seznam članov (članarine).
11 **1928–1942** Korespondenca; vabila ter plakati (tiski, tudi po pet in več plakatov na leto); račun advokata Iva Česnika; prireditev Marijine družbe.
12 **1939–1940** Vložni zapisnik in korespondenca za navedeni leti (št. 112).
13 Fotografije.

14–19 Brošure Prosvetne zveze.
14 [s. d.] V. Zor, Priročni katalog.
13 **1924** Poslovnik Prosvetne zveze, Ljubljana.
13 **1926** Prosvetna zveza v Ljubljani (zgodovina).
13 **1930** Prosvetna knjižnica, Maribor (trije zvezki).
13 **1940** Prosvetna zveza v Ljubljani (zakoni, seznami filmov in opreme).

f. 12, 3 Društvo Orel.
1919, **1925–1928** Dopisi.

163. škatla • KANM/Društva • fasc. 13, 1–6

f. 13 Stavbna zadruga Prosvetni dom ⟨danes Dom Kulture⟩

f. 13, 1 Akcijski odbor za zgradbo Ljudskega doma v Novem mestu.
1926 Vabilo na sejo širšega odbora z načrtom srečolova.
1927 Dopisi in razni seznami za srečolov, srečka (tisk).
1927 Seznam naslovnikov, zahvala proštu; poslovnik.

f. 13, 2 **1928–1935** Korespondenca: uradne zadeve (delno računi).
1928 Pogodba za zidavo doma; nasveti za poslovanje zadruge.
1930/31 Gradnja doma.
1931 Načrt za kinopredstave.
1931 Spomenica; otvoritev doma.
1932 Izdaja razglednic.
f. 13, 3 **1928–1936** Delovodnik.
f. 13, 4 **1930–1932** Razni računi.
f. 13, 5 **1931–1939** Tekoči račun pri Zadružni zvezi.
f. 13, 6 **1934–1945** Sklepni računi.

164. škatla • KANM/Društva • fasc. 13, 7–17

f. 13, 7 **1929–1943** Letne revizije. **1944** Sporni račun za mizarska dela.
f. 13, 8 **1934–1945** Inventar Prosvetnega doma. **1945** Prijava vojne škode.
f. 13, 9 [s. d.] Seznam skioptičnih slik in filmov.
f. 13, 10 **1929** Zadružna zveza Ljubljana, poročilo in zaključek (tisk).
f. 13, 11 **1928–1937** Sejni zapisniki (trije zvezki).
f. 13, 12 **1930–1944** Občni zbori (vabila in delno zapisniki).

164. škatla • KANM/Društva • fasc. 13, 7–17

f. 13, 13 ok. **1940** Pravila in poslovnik Stavbne zadruge.
f. 13, 14 **1937–1945** Korespondenca: uradne zadeve, delno računi.
f. 13, 15 [s. d.] Načrti zidave Doma; razpored sedežev; skica doma.
f. 13, 16 **1936–1941** Kino "Krka" (poslovni zaključki); film Pastor Angelicus.
f. 13, 17 **1939–1941** Kronika prireditev oz. uporabe Prosvetnega doma.

165. škatla • KANM/Društva • fasc. 14

f. 14 **1883–1945** Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov

f. 14, 1 **1883** Pravila ljubljanskega društva (tisk, nem.).
f. 14, 2 **1930** Jubilejni zbornik ljubljanskega društva (brošura).
f. 14, 3 **1886** Pravila (tisk).
f. 14, 4 **1886–1841** Knjiga članstva (681 številk): "Zapisnik udov".
f. 14, 5 **1887** Kupna pogodba za bodoči društveni dom.
f. 14, 6 **1887** Izjava: iz hvaležnosti za prispevek kapiteljske cerkve za društveno zastavo, le-ta pripade cerkvi, če se društvo ukine.
f. 14, 7 **1888** Zapisnik izrednega zbora.
f. 14, 8 **1889** Cesar prispeva 200 gld. za izgradnjo doma.
f. 14, 9 **1893** Kranjska hranilnica posodi društvu 3.000 gld.
f. 14, 10 **1894** Josip Marinko prosi cesarja za denarno pomoč za dograditev kuhinje.
f. 14, 11 **1896** Pogodba za stalni prispevek Društva rokodelskih pomočnikov študentski kuhinji.
f. 14, 12 **1897** Posojilo Novomeške hranilnice 500 gld.
f. 14, 13 **1897** Izpisek iz zemljiške knjige. **1902** Posestni list.
f. 14, 14 **1900** Statistični podatki za Zvezo katoliških delavskih društev.
f. 14, 15 **1901** Gostilna v prostorih društva.
f. 14, 16 **1907** Nakup vrta Ane Jenewein, pogodba z Josipino Jacaz za ledenico.
f. 14, 17 **1908** Društvena pravila (uradni izvod in dva prepisa).
f. 14, 18 Pravila Društva rokodelskih mojstrov za novomeški sodnijski okraj (predsednik društva je predsednik društva rokodelskih pomočnikov)
f. 14, 19 **1909** Hiša in hišni red.
f. 14, 20 **1909** Status poročenih članov.
f. 14, 21 **1909** Imenovanje predsednika Cirila Ažmana.
f. 14, 22 **1914** Nakup hotela Jacaz (Jakčeva hiša) – dopisi in pogodba.
f. 14, 23 **1914–1925** Pristojbinski namestek.
f. 14, 24 Predračun in računi za ureditev vrta in zidu okrog hiše.
f. 14, 25 **1917/18** Davčne olajšave.
f. 14, 26 Dramske predstave društva proste takse.
f. 14, 27 **1921/22** Marinko Josip v Novem mestu (biografija iz Mentorja, napisal Fr. Detela).
f. 14, 28 **1921–1931** Davčna napoved.
f. 14, 29 Vprašalnik glede ustanovitve vajeniškega doma.
f. 14, 30 Povečanje vrednosti doma in davkov; dopis škofa Jegliča.
f. 14, 31 Odplačan dolg Hranilnici Kandija.
f. 14, 32 **1924/25** Davčna napoved.
f. 14, 33 Zapisnik zborovanja katoliških društev rokodelskih pomočnikov v Mariboru.

165. škatla • KANM/Društva • fasc. 14

f. 14, 34 **1925/26** Statistika članstva in delovanja.
f. 14, 35 **1928/29** Odmera takse za prireditve, odmera zgradarine.
f. 14, 36 **1930–1944** Ažmanova ustanova dijaškega ognjišča za pomoč dijakom; njegove hranilne knjižice.
f. 14, 37 Ocenitev društvene imovine.
f. 14, 38 **1930** in dalje Zavarovalne police.
f. 14, 39 **1932–1934** Hišna preiskava in povišanje davkov.
f. 14, 40 **1932–1945** Zakup lokala, oddaja stanovanjskih prostorov v najem.
f. 14, 41 Razpustitev društva.
f. 14, 42 **1935–1940** Davki.
f. 14, 43 **1937–1944** Seznam knjig društvene knjižnice (230 + 86 knjig).
f. 14, 44 Voščila k zlatemu jubileju (Rožman, Snoj, Korošec, Natlačen); vabilo k proslavi (tisk).
f. 14, 45 **1940–1945** Imenovanja predsednikov.
Franc Kek (Ažmanov namestnik 1940, predsednik 1943).
Karel Wolbang (1944), Anton Sterle (1945).
f. 14, 46 **1942/43** Inventar pohištva in usoda lastnine.
f. 14, 47 Poseka društvenega gozda.
f. 14, 48 **1943/44** Adaptacija kuhinje, problem gostilne.
f. 14, 49 Računi rokodelskega doma.
f. 14, 50 Vabilo na sejo, dopis ordinariatu (stanje društva in doma, možnost za nadaljevanje dela – podpisan kanonik Štrukelj); zahteva po davčni prijavi.
f. 14, 51 **1939–1945** Blagajniška knjiga. Nadaljevanje knjige vsebuje župnijski blagajniški dnevnik (glej J/7b in J/8b).

Knjiga zapisnikov občnih zborov in odborovih sej ter spisovno gradivo za leta **1886–1909** z arhivskim popisom je v ZAL, Enota za Dolenjsko in Belo krajino Novo mesto, Inv. št. NME – 160. ⟨Glej str. 585.⟩

5 Kapiteljska zbirka pridig in katehez = KANM/Pridige

166. škatla • KANM/Pridige • fasc. 1 Matija Jeriha

f. 1 Matija Jeriha, uršul. spiritual v Škofji Loki, kanonik v N. m. † **1906**

f. 1/1 Pridige skozi cerkveno leto, od prve adventne do bele nedelje.

167. škatla • KANM/Pridige • fasc. 1 Matija Jeriha

f. 1/2 Pridige od druge nedelje po veliki noči do zadnje po binkoštih.

168. škatla • KANM/Pridige • fasc. 1 Matija Jeriha

f. 1/3 Nemške pridige 1, 2.
Nemške ekshorte ⟨duhovni nagovori⟩ uršulinkam.
Svetniške pridige, med njimi o sv. Uršuli, sv. Angeli Merici, sv. Ignaciju, sv. Kancijanu, sv. Simonu in Judi itd.
Razlaga vere.
Angelska nedelja, zahvalna nedelja.
Praznik posvetitve cerkve.
Priložnostne:
1869 Za zlato mašo Pija IX.
1903 Ob smrti Leona XIII.
Fragmenti, razno.

169. škatla • KANM/Pridige • fasc. 2/1 Jernej Arko

f. 2 Jernej Arko, novomeški prošt

f. 2/1 Pridige skozi cerkveno leto: (v glavnem iz časa **1822–1850**).
Od vseh svetih do silvestrovega; božični čas.
Postni čas do cvetne nedelje; velikonočni čas.
Binkošti in nedelje po binkoštih.
Postni čas, zgodnje pridige, ok. **1820**⟨?⟩.
Križev teden; sveto Rešnje Telo.

170. škatla • KANM/Pridige • fasc. 2/2 Jernej Arko

f. 2/2, 1 Krščanski nauk, zv. 41–190.
Razlaga velikonočne liturgije.
Pridige za godove in svetniške praznike, med drugim sv. Lucije (Skaručna), sv. Marjete (Vodice), pridige za pusta (Kamnik).

170. škatla • KANM/Pridige • fasc. 2/2 Jernej Arko

f. 2/2, 2 Poročni nagovori in poročne pridige poimensko:
Franz Schnur in Carolina Luser (koncipient finančne direkcije).
Konstantin Tandler (tiskar).
1854 – Sigmund von Pilpach in Genovefa Marin.
1854 – Slavian Jerman in Klementina Burger.
1858 – Jožef Pfeifer in Ana Sporn (fin. komisar).
1859 – Jakob Kastelz in Urša Podobnik (slovensko!).
1860 – Karl Rosman in Jožefa Kral.
1860 – Jožef Gustin in vdova Amalija Masorčič.
1861 – Albert Edler von Lehmann in Hedviga Souvan.

f. 2/2, 3 Novomašne pridige:
1825 Filip Jakob Jakša,Ljubljana.
1844 Mihael Augustin, beneficiat iz Komende, v Zapogah.
1846 Janez Štupar, Cerklje.
1847 Gustav Vöstel, Nevlje.
1848 Jožef Jereb, Vodice.

f. 2/2, 4 Pridige ob pomembnejših dogodkih:
1829 Cerklje, škofova vizitacija.
1840 Kamnik, proglasitev dveh novih svetnikov: Pacifika in Janeza Jožefa od Križa.
1841 Šmartno pod Šmarno goro, posvečenje farne cerkve.
1841 Komenda, nastavitev novega župnika Franca Dolicela.
1842 Šmartno pod Šmarno goro, novi župnik Mihael Kogovšek.
1843 Vodice, blagoslov pokopališke kapele.
1845 Zapoge, blagoslov vélikega oltarja.
1845 Cerklje, novi župnik Andrej Bohinc.
1847 Smlednik, začetek zidave nove cerkve.
1852 Novo mesto, nastopna pridiga ob prihodu (aprila/maja?).
1853 Podgrad, nastavitev novega župnika Jožefa Orešnika.
1853 Šmarjeta, slovesnost ob blagoslovu novih zvonov.
1856 Soteska, posvečenje nove pdobe sv. Erazma s priloženo priložnostno pesmijo, ki jo je sestavil Ajdovski⟨?⟩.
1856 Krško, blagoslov vélikega oltarja.
1856 Vavta vas, blagoslov novega oltarja.
1857 ⟨Dolenjske⟩ Toplice, blagoslovitev nove kapele na pokopališču.
1857 Šmarjeta, nastavitev novega župnika Jakoba Skale.
1857 Leskovec, nastavitev dekana Edvarda Polaka.
1858 Trška gora, blagoslovitev novega tabernaklja.
1858 Novo mesto, blagoslovitev gimn. bandera (nemška).
1858 Novo mesto, blagoslov bandera novom. deklet (dve pridigi).
1858 Suhor, blagoslov farne cerkve (dve pridigi).
1858 Suhor, nastavitev novega župnika Janeza Škofica.
1858 Kočevske Poljane, nastavitev novega kaplana Jakoba Grudna.
1861 Mirna Peč, nastavitev novega župnika.
Prim. Dragotine, str. 98, št. 40 (s fotogr. Arkove nastopne pridige v Novem mestu.

171. škatla • KANM/Pridige • fasc. 2 Jernej Arko • fasc. 3–6, 1

f. 2/3 **1818–1821** Nemške pridige.
1820/21 Dve pridigi v Ljubljani.
Krščanski nauk, vprašanja za prvoobhajance in birmance.

f. 3 Neznani avtorji (1)

f. 3, 1 Razne pridige neznanih duhovnikov (fragmenti):
⟨a⟩ Jeriha⟨?⟩; ⟨b⟩ nemške; ⟨c⟩ v metelčici.
f. 3, 2 Krščanski nauk o pravičnosti ⟨?⟩.
f. 3, 3 Pridige za véliki teden **1846/47** in nemška pridiga za drugo nedeljo po Veliki noči (uporabljal Svetličič)
f. 3, 4 Dve pridigi v bohoričici (2. in 11. nedelja po binkoštih)
f. 3, 5 Krščanski nauk o vero št. 4, 5 (uporabljal Svetličič)
f. 3, 6 Nemška premišljevanja z duhovnih vaj.
f. 3, 7 Trije fragmenti pridig v bohoričici
f. 3, 8 Trije fragmenti slovenskih pridig
f. 3, 9 Nagovor za občni zbor ⟨Marijine kongr.?⟩, o naravi sodobnega 20. stoletja

f. 4 Jožef Rozman, župnik v Ložu, dekan v Cerknici in Trebnjem † **1870**

f. 4, 1 ok. **1850** Postne in majniške pridige.
f. 4, 2 **1841–1851** Pridigarski osnutki št. 2–37.
f. 4, 3 Merkwürdigkeiten (nemško gradivo za pridige), uporabljal Arko.

f. 5 Andrej Škrabec, župnik v Suhi Reki, Polomu in Soteski, kanonik † **1892**

f. 5, 1 **1853** Pridiga ob nastopu župnikovanja v Soteski.
f. 5, 2 **1840–1845** Nemške pridige v Kočevski Reki in Polomu.

f. 6 Razni avtorji

f. 6, 1 Pridige rkp. A: Krščanski nauk o božjih zapovedih (delno, št. 13–37).

172. škatla • KANM/Pridige • fasc. 6, 2–9

f. 6, 2 Andrej Jeraj (†**1848**): velikonočne pridige.
f. 6, 3 Jožef Rome (†**1870**): podpisan kot avtor pesmi "Pokora mora ojstra bit"
f. 6, 4 **1833–1859** Neznani avtorji, zbirka govorov (lepa pisava!).
f. 6, 5 **1856** Jožef Orešnik, pridiga v Mehovem ⟨Podgrad⟩.
f. 6, 6 Simon Klančnik, zvezčič pridig **1835**.
f. 6, 7 Pridige rkp. B: **1824** pridige v bohoričici.
f. 6, 8 Pridige rkp. C: **1823–1835** pridige, zv. 1–2, delno v metelčici.
f. 6, 9 Pridige rkp. D: po **1850** krščanski nauk v 21 zvezkih.

173. škatla • KANM/Pridige • fasc. 6, 10

f. 6, 10 Pridige rkp. E, F? **1804–1836**: stare pridige, zv. 1–2, delno v metelčici.

174. škatla • KANM/Pridige • fasc. 7–8

f. 7 Jožef Jenko, Rihard Frank

f. 7, 1 Jožef Jenko: razne pridige.
f. 7, 2 Rihard Frank, kanonik v Novem mestu (†**1899**), pridige na malih lističih.
N. B. Pridige Riharda Franka na velikih lističih glej v šk. 181.

f. 8 Neznani avtorji (2)

f. 8,1 Pridige rkp. G: iz časa **1849–1852**.
f. 8,2 Snopiči in listi s pridigami neznanih avtorjev št. 1–5.
f. 8,3 pred **1850** Zvezek s slovenskimi in nemškimi pridigami.

175. škatla • KANM/Pridige • fasc. 9 Matej Svetličič

f. 9 Matej Svetličič, župnik v Ljubljani pri sv. Petru, kanonik v N. m. † **1866**

f. 9, 1 Kateheze v petih zvezčičih.
f. 9, 2 Cerkvene kateheze o apostolski veri (zv. 1–26, manjka 21).
f. 9, 3 Pridige skozi cerkveno leto (na malih lističih, a).

176. škatla • KANM/Pridige • fasc. 9 Matej Svetličič

f. 9, 4 Kateheze iz časa župnikovanja pri sv. Petru v Ljubljani:
O veri, upanju, molitvi, zapovedih (božjih in cerkvenih).
O zakramentih, o ponižnosti (zv. 1–30, manjka 6).

f. 9, 5 Pridige skozi cerkveno leto (na malih lističih, b).

177. škatla • KANM/Pridige • fasc. 9 Matej Svetličič

f. 9, 6 "Zbirka mojih kranjskih pridig" od leta **1838** dalje.
f. 9, 7 Pridige skozi cerkveno leto (na malih lističih, c).

178. škatla • KANM/Pridige • fasc. 9 Matej Svetličič

f. 9, 8 Pridige skozi cerkveno leto (na malih lističih, d).

179. škatla • KANM/Pridige • fasc. 9, Matej Svetličič

f. 9, 9 Cerkvene kateheze o maši in o Jezusovem trpljenju, o veri, o stari zavezi, o novi zavezi, o upanju, zapovedih, zakramentih, pravičnosti (tri zbirke snopičev: 26 kosov).

f. 9, 10 Pridige skozi cerkveno leto (na malih lističih, e).

180. škatla • KANM/Pridige • fasc. 9 Matej Svetličič

f. 9, 11 Pridige skozi cerkveno leto (na malih lističih, f).

181. škatla • KANM/Pridige • fasc. 10 Rihard Frank

f. 10 Rihard Frank, kanonik v Novem mestu † **1899**

Pridige skozi cerkveno leto (folio format)
N. B. Pridige na lističih malega formata glej v šk. 174.

182. škatla • KANM/Pridige • fasc. 11 Fran Ferjančič

f. 11 Fran Ferjančič, kanonik v Novem mestu, † **1943**

f. 11, 1 Zbirka pridig v zvezkih I–XXIII (od **1891** dalje).
f. 11, 2 **1919–1941** Indeks cerkvenih govorov v Novem mestu.
f. 11, 3 **1919–1941** Tvarina krščanskega nauka.

183. škatla • KANM/Pridige • fasc. 12 dr. Ciril Ažman

f. 12 dr. Ciril Ažman, prof. verouka na novom. gimnaziji od **1918** dalje

Pridige: razne, praznične, skozi cerkveno leto, fragmenti (vse folio format).

184. škatla • KANM/Pridige • fasc. 13 Karel Čerin, prošt

f. 13 Karel Čerin, prošt v Novem mestu † **1949**

f. 13, 1 Indeks pridig **1900–1924** s pridigami:
– cerkveni govori (tvarina) **1904–1920**.
– govori v Bohinjski Beli /BB 1–2 (**1910/11**).
– Zagorje, Kostanjevica, Škofja Loka (**1900–1906**).

f. 13, 2 Indeks pridig v Novem mestu **1924–1941**, v zv. 1–59.
– nagovori uršulinkam **1914–1923** s posebnim indeksom.
– ponovitev obljub, preobleke, obljube **1914–1923** (z indeksom).
– govori **1900–1914**, samo kartoteka.

f. 13, 3 Štirje svežnji pridig:
f. 13, 3/1 Preobleka in prve obljube, kateheze uršulink ⟨koncepti⟩.
Govor ob novi maši Alojza Cejana **1917** v Škofji Loki.
Govor na praznik imena Marijinega.
f. 13, 3/2 Koncepti pridig za Marijino kongr. v N. mestu **1929–1938**.
f. 13, 3/3 Prve pridige v Novem mestu (**1924**).
f. 13, 3/4 O verski vzgoji (Slomškov teden); Nadpastirju v slovo, Šmihel.
Govori uršulinkam zv. 1–5, 6–13.

185. škatla • KANM/Pridige • fasc. 13 Karel Čerin, prošt

f. 13, 4 Govori gojenkam: 14 zvezkov nagovorov s sign. G/1–G/14.

f. 13, 5 Zvežčič pridig ob različnih priložnostih v različnih cerkvah v času **1900–1919** (mapa).

f. 13, 6 Nagovori gojenkam, članicam Marijine kongregacije (sign. Kg/Škofja Loka).

f. 13, 7 Sedem zvezčičev govorov v cerkvi v Škofji Loki (sign. BL/1–BL/7).

186. škatla • KANM/Pridige • fasc. 13 Karel Čerin, prošt

f. 13, 8 Cerkveni govori v Novem mestu, zvezki 1–36.

187. škatla • KANM/Pridige • fasc. 13 Karel Čerin, prošt

f. 13, 9 Cerkveni govori v Novem mestu, zvezki 37–42, 43–50, 51–59.
1926–1930 Dva zvezka duhovnih nagovorov (uršulinkam?), zv. 2–4.
1930–1932 Zvezek s "katehetičnimi govori" (št. 3).

f. 13, 10 **1918–1924** Zbirka govorov tujih govornikov pri duhovnih vajah za gojenke v Škofji Loki (p. Regalat in jezuiti: Kopatin, Žužek, Lederhas, Bukovič).

6 Arhiv novomeške dekanije = KANM/Dekanija

188. škatla • KANM/Dekanija • fasc. 1 Knjige, kartoteke, mape

f. 1 **1900–1971** Dekanijske knjige, kartoteke, mape

f. 1, 1 **1909–1933** Status Marijinih družb dekanije Novo mesto (statistika).
f. 1, 2 **1927–1941** Kartoteka Marijinih družb.
f. 1, 3 **1900–1934** Mapa Marijinih družb.
1913–1934 Letna poročila.
1925–1931 Korespondenca.
1915–1926 Konference in poročila.
1900–1924 Dopisi osrednjega vodstva.
f. 1, 4 Knjiga dekanijskih vizitacij.
f. 1, 5 **1926–1927** Vizitacijske beležke.
f. 1, 6 **1930–1937** Vizitacijske beležke.
f. 1, 7 **1937, 1951–1971** Vizitacijske beležke.
f. 1, 8 **1924–1927** Zapisnik konferenc dekanijske Sodalitatis ss. Cordis Jesu.
1934 Dodatek – štolninski red.

189. škatla • KANM/Dekanija • fasc. 2/1 Tekoča korespondenca (1)

f. 2 **1846–1954** Tekoča korespondenca (urejena po letih)

f. 2/1 **1846–1896** Tekoča korespondenca (za leto **1858** skoraj popolna).
Poleg mnogo drugega vsebuje tudi:
1846–1874 Okrožnice v zakonskih zadevah.
1850 Prispevek za Aloysianum.
1851–1897 Razpisi službenih mest.
1851–1864 Okrožnice o vodenju matic.
1861, 1863 Naročila na razne knjige, Novice in Drobtinice.
1863 Deset dopisov v zvezi s kranjsko Kmetijsko družbo.
1866–1868 Naročila na Mohorjevo družbo.
1880 Seznam članov Katoliške družbe.
1887 Načrt nove razdelitve dekanij.
1888/89 Razstava goveda, nagrajevanje konj.
1889 Poročila o mešanih zakonih (mixta religio).
1891 Mrliško ogledništvo.

190. škatla • KANM/Dekanija • fasc. 2/2 Tekoča korespondenca (2)

f. 2/2 **1918–1968** Tekoča korespondenca.
Poleg mnogo drugega vsebuje tudi:
1921/22 Mohorjeva družba (formularji za zbirko).
1921 Jugoslovanska matica.
1924–1940 Razpisi službenih mest.
1928 Akcija za Narodno galerijo; politično-gospodarski tečaj.
1929–1941 Evidenca duhovnikov.
1942–1946 Pooblastila gen. vikarja prošta Čerina v času vojske.
1942/43 Petrolej za večno luč.
1948–1954 Pregled mašnih intencijskih knjig.
1954 Pastoralna konferenca (zapiski).

191. škatla • KANM/Dekanija • fasc. 3, 1–3 Korespondenca župnij

f. 3 Korespondenca z župnijami (6 župnij manjka)

f. 3, 1 Bela Cerkev **1860–1962**.
f. 3, 2 Brusnice **1852**/znamka!/–**1968**.
f. 3, 3 Črmošnjice **1851–1962**.

192. škatla • KANM/Dekanija • fasc. 3, 4–7 Korespondenca župnij

f. 3, 4 Mirna Peč **1851–1971**.
f. 3, 5 Podgrad (Mehovo) **1859–1971**.
f. 3, 6 Poljane - Dolenjske Toplice ⟨Kočevske Poljane⟩ **1859–1959**.
f. 3, 7 Prečna **1851–1967[1985]**).

193. škatla • KANM/Dekanija • fasc. 3, 8 in fasc. 4 Korespondenca župnij, statistika

f. 3, 8 Soteska **1860–1965**.
Opomba: Koresondenca zadnjih šestih župnij manjka (morda se bo še kdaj našla). To so župnije: (9) Stopiče, (10) Šmarjeta, (11) Št. Peter-Otočec, (12) Šmihel, (13) Vavta vas, (14) Toplice (Dolenjske).

f. 4 Dekanijska statistika

f. 4, 1 Periodična poročila (o številu duš) **1851–1925**.
f. 4, 2 Statistika verskega življenja in verouka **1965–1973**.

194. škatla • KANM/Dekanija • fasc. 5 Izbrana korspondenca (1)

f. 5 **1851–1947** Tematsko izbrana korespondenca (po abecedi)

f. 5, 1 Apostolstvo sv. Cirila in Metoda **1926–1938**.
f. 5, 2/a Cecilijansko društvo **1878–1880**.
f. 5, 2/b Časopisje **1926–1940**.
f. 5, 3 Dekanijski nadzornik petja **1931–1935**.
f. 5, 4/a Duhovniško podporno društvo: centrala **1883–1943**, letna poročila, članarina **1927–1943**, prošnje za podpore **1929–1944**.

194. škatla • KANM/Dekanija • fasc. 5 Izbrana korspondenca (1)

f. 5, 4/b Gmotne zadeve duhovnikov **1858–1939**.
f. 5, 5 Katoliška akcija **1930–1933**.
f. 5, 6 Liturgične zadeve **1858–1942**.
f. 5, 7 Misijonstvo **1851–1876**.
f. 5, 8 Okrožnice, predvsem dekanove **1861–1941**.
f. 5, 9 Organisti **1936** (Mirna Peč tudi **1942**).
f. 5, 10 Papež **1860–1874**.
f. 5, 11 Pastoralne konference **1924–1937**
Molitve za pastoralno konferenco (lat.) pred **1900**.
f. 5, 12 Podpore **1861–1894**.
f. 5, 13 Politične zadeve **1912–1937**.

195. škatla • KANM/Dekanija • fasc. 5 Izbrana korespondenca (2)

f. 5, 14 Sveta olja **1884–1947**.
f. 5, 15 Škofi **1858–1939**.
f. 5, 16 Šolstvo **1930–1936**.
f. 5, 17 Štolninski red **1928–1936**.
f. 5, 18 Unio cleri missionaria – dopisi, nabirke **1925–1938**.
f. 5, 19 Uprava – davčna **1925–1936**.
f. 5, 20 Upravljanje z gospodarstvom – predpisi o kopijah cerkvenih obračunov **1853–1936**, izkazi A in B **1860–1863**.
f. 5, 21 Vizitacijska poročila **1931–1939**.
f. 5, 22 Vizitacijska poročila **1954–1973**.
f. 5, 23 Žrtve prve svetovne vojne – izkazi vseh padlih.
f. 5, 24 Vzajemnost (duhovniško stanovsko društvo) **1926–1930** z dodatkom.
(1) Janez Mikš, O gmotnem položaju slovenske duhovščine, Kranj 1927;
(2) isti, Socijalna beda med duhovništvom, Slovenec 13. okt 1930.
f. 5, 25 Zbirke: alumnaticum, Alojzijevišče, razni dopisi **1851–1882**.

7 Kapiteljski šolski arhiv = KANM/Šolstvo

196. škatla • KANM/Šolstvo • fasc. 1–2

f. 1 **1851–1869** Okrajno šolsko nadzorstvo

f. 1/1 **1857–1861** Spisi (okrožnice in dopisi) okrajnega šolskega nadzorstva *(Schuldistriktsaufsicht)*, katerega predsednik je prošt kot okrajni šolski inšpektor. Med drugim: Arkova poročila ljudskošolskemu konzistoriju (škofijskemu ordinariatu) o stvareh šolskega okraja.

1858–1860 Šolske ustanove v Novem mestu, Črmošnjicah, Poljanah.
1864 Ponavljalna šola.
1864–1866 Poročilo šolskega nadzornika Arka o vizitaciji *(Prüfungen)* vseh šol novomeškega šolskega okraja.
1866 Vprašanje poučevanja nemščine.
1866–1868 Izkazi ⟨nabave⟩ šolskih knjig revnim šolarjem *(Armenbücher)*.

Na okrožnicah – vse dopisovanje je izključno v nemščini – so podpisi učiteljev posameznih šol novomeškega šolskega okraja.

f. 1/2 **1863–1868** Ekshibitni protokoli k spisom okrajnega šolskega nadzorstva.

f. 1/3 **1871–1878** Beležnica šolskega nadzornika (zvezek, pisan s svinčnikom, pisec ni podpisan). Vsebuje opis vizitacij šol v naslednjih krajih (v nekaterih po dvakrat): Šentlovrenc, Čatež, Mirna Peč, Žužemberk, Dobrnič, Toplice, Črmošnjice, Poljane, Prečna, Stopiče, Šentpeter (Otočec), Šmihel, Mirna, Hinje, Dvor (privatna šola), Ajdovec, Ambrus, Trebnje, Čatež, Šentlovrenc, Žužemberk, Dvor, Hinje, Šmihel, Stopiče, Toplice, Prečna, Bela Cerkev, Šentpeter, Velike Brusnice, Mirna Peč, Novo mesto, Dvor. Dodan popis izdatkov vizitacij.

f. 2 **1879–1919** Okrajni šolski svet

f. 2 Spisi okrajnega šolskega sveta:
1870–1897 Prošt, član okrajnega šolskega sveta.
1879 Prošt razrešen službe namestnika predsednika okrajnega šol. sveta.
1890–1897 Vabila na seje sveta.
1897 Vabilo na okrajno učiteljsko konferenco.
1898 Prvi dvojezični dopis: šola v Dobrniču potrebna popravila.
1902 Poročilo deželnega šolskega sveta o splošnem stanju šolstva na Kranjskem.
1904/05 Pouk verouka v Dvoru pri Žužemberku.
1906, 1910. Vabilo na okrajno učiteljsko konferenco.
1907 Zbašnikov dopis zaradi verouka v Hinjah.
1913/14 Sporni pouk verouka v župniji Poljane.
1917 Denarne kazni za starše, ki ne pošiljajo otrok v šolo (popis prime rov, za nekatere se je zavzel prošt Elbert).
1919 Vabilo k seji sveta.

197. škatla • KANM/Šolstvo • fasc. 3

f. 3 **1870–1879** Krajevni šolski svet

f. 3/1 **1870–1893** Spisi krajevnega šolskega sveta (njegov predsednik je prošt), med drugim: prošt, član krajevnega šolskega sveta (imenovanja).
1870 Šolski red za ljudske šole in vodenje šolskih matic.
1870, 1877–1879. Zapisniki sej krajevnega šolskega sveta.
1870, 1876 Seznami članov šolskega sveta.
1870 Verouk za trgovske vajence.
1876 Načrtovanje nadaljevalne kmetijske šole.

f. 3/2 **1872–1877** Ekshibitni protokoli k spisom krajevnega šolskega sveta.

f. 3/3 **1875–1881** Izkazi šolskega zamujanja (poimensko, za vsakega učenca posebej), ki jih je okrajni šolski svet dvakrat na mesec pošiljal proštu kot predsedniku krajevnega šolskega sveta.

198. škatla • KANM/Šolstvo • fasc. 4–8

f. 4 **1818–1902** Posamezne šole v Novem mestu

f. 4, 1 **1851–1929** Deška osnovna šola (Hauptschule).
1851 Priznanje ravnatelju patru Sigismundu (podpisan nadzornik šolskega okraja kanonik I. Jugovic).
1862–1867 Razno, kurjava.
1867 Uvajanje šolnine.
1867 Arkov opis zgodovine novomeške osnovne šole.
1871–1873 Patronatski prispevek, razno.
1871, 1875–1876 Knjige za revne učence.
1875 Šola se mora poslej vzdrževati na račun mesta, ukine se dosedanji prispevek 250 gld. iz šolskega fonda.
1873–1880 Letni proračuni.
1877–1879 Letni obračuni v času ravnatelja p. Florentina Hrovata.
1902 Prošt Elbert se zavzema, da bi frančiškani obdržali novomeško Ljudsko šolo.

f. 4, 2 **1818–1870** Dvorazredna dekliška ljudska šola.

f. 4, 2/1 **1858–1880** Gospodarski spisi: šolski proračuni (s priloženimi računi oz. pobotnicami **1859**).
1859–1878 Šolski obračuni.
1861–1879 Letni popis šolskega inventarja.
1861 Les za kurjavo.
1864–1870 Spremni dopisi k obračunom.
1867–1880 Knjige in zvezki za revne učenke.

f. 4, 2/2 **1818** Razni spisi: odpustnica učitelja Antona "Kreytczy" (kasneje Kretschi) iz Znaima ⟨Znojmo⟩, da gre lahko v Novo mesto za dekliškega učitelja in organista.
1860–1861 Učitelj Jožef Kraus, njegova pritožba proti učiteljici Ani Šparovec.

198. škatla • KANM/Šolstvo • fasc. 4–8

f. 4, 2/2 **1862–1867** Ustanova Janeza Žure *(Schura)* za vzdrževanje dekliške šole.
1868 Upokojitev J. Krausa, ki ostane le še organist.
1871 Prošnja za oprostitev šolnine za hčerko slikarja *(Maler)* Jožefa Weiserja. Razno.
1875 Prejemki učiteljic Ernestine Khern in Amalije Klančar.
1876–1880 Ustanova prošta Arka za dotacijo učiteljice na dekliški šoli.
1877 Pritožba Janeza Reicha zaradi izključitve hčerke Jožefe.
1878 Prisega in nastavitev učiteljice Amalije Klančar.
1880 Dopust učiteljice Vilhelmine Petz.
1902 V/22 Watzlov nagovor pri blagoslovu nove zastave dekliške ljudske šole (tisk).

f. 4, 2/3 **1864–1867** Redovalnice.

f. 4, 3 **1851–1868** Industrijska dekliška šola (učiteljice Karoline Tenger).
1851 Nalog za ustanovitev.
1852 Izjava nadzornika kanonika Jugovica o tej šoli.
1856/57 Dotacija šole, med drugim s strani mestne ubožne ustanove v višini 50 gld. letno.
1864, 1868 Šolski uspeh (klasifikacija).

f. 5 Šolstvo – splošne zadeve **1850–1933**

ok. **1850** O nedeljski šoli.
1856 Določila o obiskovanju šole.
1856 Navodila župnikom kot nadzornikom in veroučiteljem.
1858 O upravljanju šolskih fondov.
1860 Društvo za zaščito učiteljskih vdov in sirot (osnutek statutov).
1860 O knjigah za uboge učence.
1868 Konkordat, cerkev, šola, Ljubljana (tisk).
1871 Seznam knjig in pravila šolskih knjižnic.
1875 Učni načrt štirirazrednih osnovnih šol.
1876 Učni načrt nadaljevalnih kmetijskih šol.
1876 Škofovo pismo z razlago šolskega zakona (**1870**).
1877 Navodila Zdravstveni komisiji za šolo.
1891 Verouk in plača kateheta.
1893 O zamujanju.
1899, 1893 Navodila krajevnim šolskim nadzornikom.
1897 Učni načrt celodnevne trirazredne ljudske šole.
[s. d.] Statut novomeškega otroškega vrtca.
1901 Učni načrt osemrazredne ljudske šole.
1913 Verske vaje na ljudskih šolah.
1916 Pristojnosti šolskega sveta v času vojske.
1919, 1930. Škof Jeglič o novem šolskem zakonu.

198. škatla • KANM/Šolstvo • fasc. 4–8

f. 6 **1907–1923** Deset šolskih spričeval

f. 6, 1–2 Deška ljudska šola: **1913** E. Nečimer; **1922** V. Petrič.
f. 6, 3 Nadaljevalna ljudska šola "šolskega kuratorija": **1911** M. Lobe.
f. 6, 4 Novomeška gimnazija: **1909** R. Milač.
f. 6, 5–6 Dekliška šola Šmihel: **1911** L. Stukelj; **1919** L. Kos.
f. 6, 7 Uršulinska šola v Ljubljani: **1907** J. Valenčič.
f. 6, 8–10 Zavod sv. Stanislava v Šentvidu: **1917** A. Piščanc; **1923** J. Klemenčič.

f. 7 Letna poročila, tiskana v Novem mestu

f. 7, 1 Četverorazredna deška ljudska šola **1889/90**; **1894/95**; **1900/01–1902/03**.
f. 7, 2 Trirazredna dekliška ljudska šola **1896/97**.

f. 8 **1921** Šolski imenik (tisk)

Imenik šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter učiteljstva v Sloveniji, Ljubljana 1921.

199. škatla • KANM/Šolstvo • fasc. 9

f. 9 **1865–1940** Letna poročila raznih šol

f. 9, 1 Novo mesto:
Državna meščanska šola **1938/39**; Ob desetletnici **1930–1940** z letnim poročilom **1939/40**.
Obergymnasium Rudolphswerth **1882/83–1884/85**; **1868**; **1889/90**; **1890/91**; **1893/94–1902/03**.
Državna gimn.: **1918/19**.
Drž. realna gimn.: **1930/31–1933/34**; **1935/36–1939/40**.

f. 9, 2 Ljubljana:
Muster-Hauptschule: **1822**.
Obergymnasium: **1884**; **1885**; **1890**.
Oberrealschule: **1865**; **1875**.
Uršulinska dekliška šola: **1891/92**; **1898/99–1900/01**.
Knezoškofijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu [**1905**/?].
Knezoškofijska privatna gimnazija v zavodu sv. Stanislava: **1913/14**; **1915/16–1917/18**; Škofijska gimnazija: **1918/19–1920/21**; **1929/30–1938/39**.
Salezijanski dijaški konvikt na Rakovniku **1937/38**.

f. 9, 3 Kranj: Državna realna gimnazija v Kranju: **1933**; **1935–1939/40**.
f. 9, 4 Postojna: Deška meščanska šola **1911/12**.
f. 9, 5 Črnomelj: Franc-Jožefova ljudska šola **1891/92**.

8 Kapiteljska zbirka rokopisov = KANM/Rokopisi

200. škatla • KANM/Rokopisi • Rkp/1–8

Rkp/1–8 **1850–1940** Rokopisne knjige

Rkp/1 Duhovno pastirstvo po Andreju Reichenbergerju, prestavljeno in obdelano od gospoda Jožefa Poklukarja, 2. zv.: Homiletika. Ljubljana **1850**.

Rkp/2 Duhovno pastirstvo po Andreju Reichenbergerju, prestavljeno in obdelano od gospoda Jožefa Poklukarja, 4. zv.: Zakramenti. Ljubljana **1850**.

Rkp/3 [Slovenske pridiga], ok. **1850**.

Rkp/4 Marija Jesenko, Meine Gedanken und Empfindungen. Angefangen mit Heft ⟨dodano – in Wien⟩ **1852**.
Avtorica je služkinja, po poreklu s Koroškega, umrla verjetno v Ljubljani, kmalu po 1871, ko se dnevnik konča. Vsebuje več avtobiografskih podatkov. V uglajeni, nekoliko stereotipni nemščini izraža pristna in globoka duhovna doživetja.

Rkp/5 Razlaganje Svetega pisma stare zaveze **1875/76**. Po najboljših virih spisal ⟨ime izrezano⟩.

Rkp/6 Križev pot Leonarda Portomavriškega. Dva dela: prvi del litografije 14 postaj (Druck H. Lampel, Graz), drugi del slovensko besedilo neznane roke ok. **1860**⟨?⟩.

Rkp/7 Hrepenenje po nebesih. Litanije in molitve, zložene v čast preblaženi Devici Mariji. Fr. Eberhard Marija, usmiljeni brat. Št. Vid ob Glini. **1931**.

Rkp/8 Angela Ilc, Spominska knjiga **1930–1940** ⟨delno pesmarica⟩.

201. škatla • KANM/Rokopisi • Rokopisni zvezki in drobci (1) Rkp/9–45

Rkp/9–45 Rokopisni zvezki in rokopisni lističi (1) Rkp/9–45

Rkp/9–19 Brat Gervazij (usmiljeni brat ok. **1937**), pesmi in beležke:
Rkp/9 Blagoslovljeni trenotki I. (1–12).
Rkp/10 Blagoslovljeni trenotki II. (13–21).
Rkp/11 Srečno novo leto ⟨sonetni venec⟩ (22).
Rkp/13 Razne priložnostne (23–41).
Rkp/14 Svetniške (42–45).
Rkp/15 Pesmi prosto po Goetheju (46).
Rkp/16 Pesmi za razne duhovne priložnosti (47–49).
Rkp/17 Mladostne (50–51).

Rkp/18 Obljuba bolničarstva usmiljenih bratov (2 zv.).
Rkp/19 Anatomija in fiziologija (1 zv.)

Rkp/20 Fran Ferjančič (+ **1943**), Pesmi (glej tudi šk. 209).

Rkp/21 Knjižica nabožnih pesmi.
Rkp/22 Razne nabožne slovenske pesmi.
Rkp/23 Razne nemške (med njimi Jean Laurent ⟨Ullepitsch⟩, Erasmus Lueger).
Rkp/24 Razne latinske pesmi.
Rkp/25 Posvetne slov., med njimi sramotilna pesem ob smrti škofa Herbersteina.
Rkp/26 "Pesem p. Paskala Škerbinca, fajmoštra pred mostam u letu **1813**".

Rkp/27 Pesmi iz zapuščine Jerneja Arka, med njimi Prešernovi: Pesem od Šmarne gore in Nebeška procesija ter Arkova: Slovo od Vodiške fare (22 pesmi).
Rkp/28 Janez Škofič, Antične anekdote, razno (nem. in ital. jezik, 7 zvezkov).
Rkp/29 Janez Škofič⟨?⟩, Leksikon latinskih toponimov vsega sveta.
Rkp/30 Janez Škofič⟨?⟩, Slovensko-nemški slovarček.
Rkp/31 Razne beležke, šolske vaje, dnevniki (tudi Janez Škofič?).
Rkp/32 Uvod v svetopisemske knjige stare in nove zaveze (latinsko, 2 kosa).
Rkp/33 Andrej Čebašek⟨?⟩ Ekscerpt lat. uvoda v staro zavezo z razlago pojmov v grškem in hebrejskem jeziku, pisano v originalni pisavi.
Rkp/34 Andrej Čebašek, Hebrejske preparacije iz 2 Sam, 14. in 15. pogl.
Rkp/35 Uvod v dogmatiko (lat.). (Čebašek⟨?⟩, kasneje prof. dogmatike).
Rkp/36 O zakramentih (slovensko).
Rkp/37 **1857** X/6–8 Konkurzna vprašanja.
Rkp/38 Eksegeza NZ, zapis predavanj **1940/41**.
Rkp/39 Ludvik Bartelj, Teze o zmotni filozofiji Kanta.
Rkp/40 Razprava o kesanju pri dogmatiki (lat.).
Rkp/41 Slovensko-nemški strokovni slovar pastoralne terminologije.
Rkp/42 Referat iz pastoralne terminologije (nem.).
Rkp/43 Seznam psihološko-pastoralnih izrazov (nem.).

Rkp/44 Homeopatsko zdravljenje kolere (nem., ekscerpt).
Rkp/45 "Medicina practica", Ljubljana **1842** (209 fol., naslovni list z imenom avtorja iztrgan).

Cenzuriran izvod s pripisom: Imprimatur, Wien 25. Aug. 1843, J. B. Freiberger in s pečatom centralnega urada za revizijo knjig na Dunaju.
Polna latinskih rekel, na primer. "Non intellecti nulla est curatio morbi."
"Non est in medico semper relevetur ut aeger
interdum docta plus valet arte malum."

202. škatla • KANM/Rokopisi • Rokopisni zvezki in drobci (2) Rkp/46–90

Rkp/46–90 Rokopisni zvezki in drobci (2) Rkp/46–90

Rkp/46 Potopisni dnevnik s potovanja po Srednji Evropi in Italiji ⟨prošt Elbert?⟩ (pisan s svinčnikom v nem. jeziku, 2 zv.).
Rkp/47 Janez Vovk, Zapisi predavanj iz matematike in geometrije **1838/39** (5 zv.).

Rkp/48 Latinski življenjepis sv. Antona puščavnika ⟨en list⟩.
Rkp/49 Casus (Elbertov? učni primer za spovedno prakso).
Rkp/50 Mesec Leopolda Mandiča (beležka) **1976**.

Rkp/51 Živi rožni venec.
Rkp/52 Rokopisne molitvice v slovenščini.

Rkp/53 Dnevni red in skupne molitve pri duhovnih vajah v Alojzijevišču (tisk).
Rkp/54 Zapiski s premišljevanji karmeličana p. Serapiona na duhovnih vajah v Alojzijevišču, z nagovorom škofa Wolfa **1856** (nem.).
Rkp/55 Zapiski s premišljevanji p. Doljaka na duhovnih vajah **1867** (nem.).
Rkp/56 Zapiski s premišljevanji p. Serapiona na duhovnih vajah **1868** (nem.).
Rkp/57 Zapiski s premišljevanji karmeličana p. Lucasa na duh. vajah **1869** (nem.).
Rkp/58 Zapiski s premišljevanji jezuita p. Weithoferja na duh. vajah **1870** (nem.).
Rkp/59 Zapiski s premišljevanji jezuita p. Valjavca na duh. vajah **1871** (nem.).
Rkp/60 Zapiski s premišljevanji jezuita p. Lempla na duhovnih vajah **1872** (nem.).
Rkp/61 Zapiski s premišljevanji jezuita p. Grofa na duhovnih vajah **1875** (nem.).
Rkp/62 Zapiski s premišljevanji jezuita p. Grofa na duhovnih vajah **1876** (nem.).
Rkp/63 Duhovne misli in sklepi, fragmenti (nem.).
Rkp/64 Dobri sklepi na duhovnih vajah **1871** (nem.).
Rkp/65 Dobri sklepi za novo leto⟨?⟩ (nem.).

Rkp/66 Listič z arabskim napisom "Bog je milostljiv".

Rkp/67 Škrinjarjeva slovenska pridiga v Ljubljani **1796** in v Gorici **1814**, **1823**.
Rkp/68 Slovenske pridige (dve in pol) iz Ljubljane pri sv. Petru, ok. **1813**.
Rkp/69 Fragmenti štirih slovenskih pridig ok. **1814–1820**.
Rkp/70 Nemška pridiga iz Ljubljane za veliki petek **1817**.
Rkp/71 Nemška pridiga škofa Antona Gruberja **1818**.
Rkp/72 Tri Travnove slovenske pridige v Ljubljani **1819/20**.
Rkp/73 Dagarinova slovenska pridiga pri sv. Petru v Ljubljani **1823**.
Rkp/74 Slovenska pridiga za križev teden **1851**.
Rkp/75 Pridigarski "medgovori" (epizode).
Rkp/76 Štirje konceptni lističi s pripravo na obhajilo v nem. in slov. jeziku.
Rkp/77 Nemške svetopisemske kateheze.
Rkp/78 Veseli del rožnega venca (slovensko).

Rkp/79 Spovedni lističi raznih župnij in cerkva: ok. **1700** Gornji Grad, **1717** ljubljanski jezuiti, **1791** Škofja Loka, **1791** Zagorje, **1800** Novo mesto, **1821** Črnomelj, **1828** Cerklje, **1837** Slavina in Šmartno pri Kranju, **1846** Kranjska Gora, drugi so mlajši: Bela Cerkev, Kamnje na Primorskem, Ljubljana-stolnica, Ljubljana-Marijino oznanjenje, Leskovec, Mirna Peč, Šentjernej, Tržič (tiskani lističi z vpisano letnico).

Rkp/80 Trije novomeški kronogrami **1804–1879**.

Rkp/81 Izpiski mest iz pisem Jožeta Gregoriča, ki se nanašajo na novomeški kapitelj **1937–1941**.
Rkp/82 Iz spominov Leopolda Picigasa na kapiteljsko cerkev **1874**.
Rkp/83 Športno življenje v Novem mestu (Jože Gregorič?).
Rkp/84 Štirje zvezki zgodovinskih zapiskov Jožeta Markiča za Novo mesto, Šmihel in Adlešiče.
Rkp/85 Mapa z zgodovinskimi zapiski Jožeta Markiča o Novem mestu:
1/a Zgodovinski izpiski iz časopisov.
1/b Zgodovinski izpiski iz knjig.
2/a Duhovniki, rojeni v Novem mestu.
2/b Novomeški frančiškani.
3 Kapitelj: vrsta proštov, kanoniki, arhidiakoni, študentske ustanove. Razno: Matija Koželj, Ivan Vrhovec, Dolenjska železnica in drugo.
4 Razni duhovniki iz novomeške dekanije.
5 Novomeški rojaki, Janez Trdina.
6 Duhovniki, umrli v Kandiji.
7 Prečna.
8 Zalog.
9 Soteska in tamkajšnji duhovniki.
10 Pregled okrajev v novomeškem kresijskem sodnem okraju (tisk).

Rkp/86 Genealogije dinastičnih hiš: Savojske, Romanove, Napoleonove.
Rkp/87 Najznamenitejši vrhovi sveta.
Rkp/88 Zvezek umetniških skic raznih klasičnih modelov cvetov.
Rkp/89 Krščanski nauk o darovih Svetega Duha (med obema vojnama).
Rkp/90 Franc Kek, Zvezek z nedeljskimi pridigami **1933–1934**.

Signatura:	Naslov knjige:
3.c.4	[Veroučni leksikon od A do Z]. (464 str. Dve roki, od str. 79 dalje M. Svetličič. Prva beseda "Almoshna", zadnja "Zhistost".) Št. knjige 231.
	Fotografija: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 126 (odprto pri geslu Greh.)
8.dd.26	Gottlieb Wilhelm Bischoff. Die botanische Kunstsprache in Umrissen. Nürnberg **1822**. (256 strani. S shemo Linnéjevega sistema in registrom latinskih izrazov.) Št. knjige 1245. (Rokopis kakor pri št. 1346.)
8.cc.28	(1) Epitome iuris canonici, **1857**. (Po razlagi dr. Vončine et al.). Lat. Št. knjige 1273.
8.cc.28	(2) Epitome iuris matrimonii, **1857**. (Po razlagi dr. Vončine et al.). Lat. Št. knjige 1273.
8.cc.28	(3) Epitome theologiae Dogmaticae, **1857**. (Po razlagi dr. Golmayra, Pogačarja in Čebaška). Lat./nem. Št. knjige 1272.
8.cc.29	Kratek zapopadik duhovnega pastirstva po razlaganju Jožefa Poklukarja, **1857**. Št. knjige 1274.
9.a.7	J. F. Blumenbach. Auszug aus der Naturgeschichte. Podnapis: Predaval dr. Franc Hlubek v ljubljanskem liceju **1834/35**. Ljubljana, napisano v letih **1839/40**. Št. knjige 1346. (Rokopis kakor pri št. 1245.) Prim. SBL I, 325.
9.e.2	Sveti križevi pot skozi Janez Ev. Škofica, kaplana na Toplicah. **1855**. Prevod iz nem. originala J. Zollnerja. Št. knjige 1661.

9 Kapiteljska zbirka časopisnih izrezkov = KANM/Časopisi

203. škatla • KANM/Časpisni izrezki • fasc. 1

f. 1 Časopisni izrezki prošta Čerina

f. 1/1 "Novo mesto v časopisih" **1924–1943**.
f. 1/2 Slovenec o Plečnikovih Žalah **1940**.

204. škatla • KANM/Časpisni izrezki • fasc. 2–6

f. 2 Stari časopisi in časopisni izrezki

f. 2/1 Zgodnja Danica **1850**, št. 21.
f. 2/2 Slovenec **1908**. Sadna in gozdna jubilejna razstava v Novem mestu.
f. 2/3 Ilustrirani Slovenec, novomeška št. 24 z dne **1930** VI/15.
f. 2/4 Slovenec **1931–1933**.
f. 2/5 Ob smrti dr. Josip Cholewa.
f. 2/6 Slovenski novomašniki **1935** (ovitek Glasnika).
f. 2/7 P. Alfonz Furlan, Zgodovina frančiškanskega samostana in cerkve v Novem mestu. Nadaljevanje št. 16–23 v Dolenjskih novicah⟨?⟩.
f. 2/8 Trgovski list – Dolenjska številka – 21 (**1938** IV/13), št. 42.
f. 2/9 Slovenski narod **1941**, Škof Rožman pri Grazioliju.
f. 2/10 Slovenec **1941–1943** (paberki).
f. 2/11 Kmetijske novice **1944** Vinska letina na Dolenjskem.
f. 2/12 Za blagor očetnjave **1945**, št. 350/351. ⟨Domobranski časopis⟩.

f. 3 Časopisni izrezki prošta Štruklja

f. 3/1 Slovenski poročevalec **1945–1949**.
f. 3/2 Ljudska pravica **1945–1946**.
f. 3/3 Vprašanja naših dni **1945–1948** (3 št.!).
f. 3/4 Navodila za volitve **1945**.
f. 3/5 Organizacijski vestnik OF **1947** (3 št.).
f. 3/6 Mladina **1949** (1 št.).
f. 3/7 Tedenska priloga Primorskega dnevnika **1949** O severnoatlantski zvezi.
f. 3/8 Dolenjski list **1950** (1 št.).
f. 3/9 Paberki iz novomeškega gledališča **1956** IV/11.
f. 3/10 Novo mesto in Dolenjska v Dnevniku **1961** (izrezki).
f. 3/11 Andrej Kirn, Mater et Magistra, Tribuna **1964**.

f. 4 Časopisni izrezki z zgodovinskimi prispevki, zanimivimi za Novo mesto

f. 4/1 Vinko Heferle, Gradovi v Mirenski dolini: Mokronog, Škrljevo, Zagorica, Rakovnik, Dob, Grad na Mirni, [...] Zapuže, Grič, Lanšprež, Miltenburg ⟨?⟩, Slepčanski grad, Gornji Mokronog, Čretež. Dolenjski list.

204. škatla • KANM/Časpisni izrezki • fasc. 2–6

f. 4/2 A. Bartelj, J. Splichal, Gradovi in usode: Graben, Kamen, Pred malim mostkom, Ruperčvrh, Velika vas, Raka, Zalog, Šrajbarski turn, Vrhovo, Bajnof, Prežek, Klevevž, Stari grad, Pleterje, Mokrice, Struga, Gracarjev turn, Hmeljnik, Mehovo, Soteska, Prežek, Kostanjevica. Dolenjski list – priloga ⟨**1972**?⟩.

f. 4/3 Milko Kos, Začetki Novega mesta, Dolenjski list.
f. 4/4 Ivo Pirkovič, Gradovi umirajo, Dolenjski list (fragment).
f. 4/5 Drago Gregorc, Dvesto let Dolenjskih Toplic ⟨?⟩.
f. 4/6 Valvasor o gradovih v dolini Krke, Mehovo, Dolenjski list.
f. 4/7 Julij Saje, Bolnišnica usmiljenih bratov v času NOB, Dol. razgledi.
f. 4/8 A. Bartelj, Marjan Mušič, Dolenjski list.
f. 4/9 Karel Bačer, Pozabljeni grob oboževanke pesnika S. Jenka (Leopoldine Logar), Dolenjski list.

f. 5 Dolenjski razgledi 1–5 (**1968–1984**) ⟨1–2 snopič kompletna, 3–5 defektni⟩.

f. 6 Stezice, glasilo dijakov novomeške gimnazije **1959/60**

10 Kapiteljska zbirka raznih fotokopij = KANM/Kopije

Zbirka je nastala iz potreb, ki so se pojavile med urejanjem gradiva (**1990–1994**). Ker bo lahko še komu koristila, sem jo uvrstil med gradivo kapiteljskega arhiva.

205. škatla • KANM/Fotokopije • Zbirka kopij literature in arhivskega gradiva št. 1–42

št. 1–42	Zbirka kopirane literature in arhivskega gradiva
št. 1	**1493/94** Vidimus prvih dveh ustanovnih listin s prepisom in prevodom.
št. 2	**1509** Maksimilijanova ustanovna listina, prepis in prevod.
št. 3	**1494/95** Vidimus listine papeža Alexandra VI. s prepisom.
št. 4	Portreti proštov in transkripcija napisov na slikah pred restavriranjem.
št. 5	Razne "series" oz. "catalogus praepositorum": ⟨1⟩ kopije raznih objav: Valvasor, Ehre XI, str. 484–485; Marian (Fidler), Austria sacra, Wien **1786**, zv. 7, str. 388–390 (po Schönlebnovih podatkih);.MHK 18 (**1863**), str. 102; Koledar MD **1993**, str. 38; AES 16 (**1994**), str. 600–602; ⟨2⟩ kopije seznamov proštov iz Vic. a. šk. 56, str. 567–568, šk. 56, str. 598, šk. 58, str. 201; ⟨3⟩ izpiski s primerjavo seznamov iz objav v Catalogus cleri **1863–1913**.
št. 6	Lastnoročni podpisi proštov, pripravljeni za objavo v Dragotinah.
št. 7	Gradivo iz KANM, kopirano za Krkino nagradno nalogo o kapitlju **1993**.
št. 8	Kopija slovenske pridige Petra Pavla Glavarja iz Komende **1767**.
št. 9	Rokopisi na uvezih matičnih knjig v KANM, fotografiral dr. Jurij Snoj.
št. 10	Valvasorjevo Novo mesto iz Valvasor *Ehre* XIV, str. 155.
št. 11	Novo mesto iz Valvasorjeve *Skicne knjige za topografijo Kranjske*. Fotografija iz knjige MR 199,3 v Metropolitanski knjižnici v Zagrebu.
št. 12	Kopije objav Franceta Barage v Rasti v letih **1992** in **1993**.
št. 13	Florentin Hrovat, *Novo mesto*, v: Vrtec 12 (**1882**), str. 155–158, 170–172; v knjigi: Kranjska mesta, Novo mesto **1885**, str. 92–93.
št. 14	Ivan Vrhovec, *Zgodovina Novega mesta*, Ljubljana **1891**, str. 198–234, pogl. VIII. Zgodovina kapiteljna.
št. 15	Anton Koblar, *Črtice o kapucinskih samostanih štajerske provincije*, v IMK **1884**, str. 234–235. Dodana je objava originala v lat. jeziku iz AES **1994**, str. 303–304.
št. 16	Janko Jarc, *Franc Anton pl. Breckerfeld o Novem mestu ob koncu XVIII. stoletja*, v: Kronika slovenskih mest 5 (**1938**), str. 99–151.
št. 17	Božo Otorepec, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta*, v: Novo mesto **1365–1965**, Maribor **1969**, str. 115–129.
št. 18	Božo Otorepec, *Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem*, Ljubljana **1988**, poglavje Novo mesto, str. 108–113.
št. 19	Kapiteljski duhovniki, ki se omenjajo v SBL: Andrej Albrecht(!), Jernej Arko, Josip Benkovič, Mihael Hofman, Matija Prelesnik, Josip Marinko, Franc Veriti, Simon Wilfan, Franc Watzl in Anton Žlogar pa v Primorskem biografskem leksikonu: Karel Mihael Attems, Mihael Kumar pl. Kumberg in Thurn Valsassina.

št. 20	Vsi duhovniki na kapitlju, izpisani iz šematizmov **1820–1919**.
št. 21	Jakob Richter, *O inkorporacijah*, v: ČZN NV 7 (**1971**), str. 76–82.
št. 22	Koledar MD **1993** (France M. Dolinar) – o kapitlju.
št. 23	**1963** VI/21 Motu proprio papeža Pavla VI., s katerim ukinja privilegij škofovskih insignij za neškofe (velja tudi za novomeške prošte).
št. 24	Popis fonda umetnostnega zgodovinarja Jožeta Gregoriča v ZAL – Enota za Dolenjsko in Belo krajino – Novo mesto (NME 229).
št. 25	Fotokopije iz ARS, Vic. ar.: Listine: **1526** IV/11, prevod Maksimilijanove listine iz leta **1509** v nem. jezik (šk. 56, str. 405–426); **1609** VII/20 potrditev Ferdinanda II. – regest št. 305 (šk. 56, str. 429–432); **1642** VII/1 potrditev Ferdinanda III. – regest št. 338 (šk. 56, str. 433–436); popis listin iz 17./18. stol. (šk. 58, str. 197–199).
št. 26	**1672** I/2 Resignacija kanonika Matije Kastelca na beneficij v Soteski, ARS, zbirka listin.
št. 27	**1390** Beneficij sv. Pavla v Podpeči, prepis ustanovne listine, ARS, Sam. A. 1, f. 14.
št. 28	**1782** Načrt novomeškega arhidiakonata, NŠAL/ŠAL/Župnije, f. 226/a.
št. 29	**1497** VII/28 Kapiteljska listina iz NŠAL, zbirka listin → regest št. 163.
št. 30	**1943–1946** Kopije pisem prošta Čerina škofijskemu ordinariatu. Nadškofijski ordinariat, fascikel: Kapitelj – Novo mesto.
št. 31	**1940** dalje: Korespondenca Novega mesta z ordinariatom, Nadškofijski ordinariat, f. Kapitelj – Novo mesto.
št. 32	**1811** Inventar ob ukinitvi kapitlja, NŠAL/KANM, f. 14, št. 25.
št. 33	**1811** Inventar aktov, ki jih je bivši upravitelj Kapitlja J. Banko leta **1812** izročil novomeški kresiji, NŠAL/KANM, f. 14, št. 27.
št. 34	**1823** Ekonomski opis gospostva Kapitelj NŠAL/KANM, f. 14, št. 23.
št. 35	Peter Hitzinger, Zur Geschichte von Neustadtl oder Rudolfswert, v: MHK 14 (**1859**), str. 4–6.
št. 36	**1758** Popis listin kapiteljskega arhiva iz leta **1758** (NŠAL/KANM, f. 14, št. 36). V celoti objavljen na str. 545–570.
št. 37	Beiträge zur fünfhundertjährigen Geschichte von Neustadtl (Rudolfswerth) in Unterkrain, v: MHK 20 (**1865**), v vseh številkah. Poglavje 7: Adalbert Kraus, Urkunden aus dem Archive des Collegiatcapitels zu Neustadtl.
št. 38	**1993** Dokumentacija o restavriranju sončne ure v proštijskem atriju.
št. 39	**1819** Licitacija imenj Tischlerjevega beneficija, Rožnovenske bratovščine in bratovščine Rešnjega Telesa. Kopija iz NŠAL, Normalije, sub dato (prim. str. 584).
št. 40	**1794** III/11 Mesto proda kapitlju za 36 gld. obzidje ob kapiteljskem vrtu. Kopija iz ZAL, NME 5, št. 134 (prim. str. 585).
št. 41	**1546** XII/10 Prepis cesarske listine, potrjene od novomeškega kapitlja. Kopija iz NŠAL/KAL, f. 214/7 (prim. str. 283).
št. 42	Škatlica z mikrofilmom notarskega prepisa prvih dveh ustanovnih listin.

11 Kapiteljska glasbena zbirka = KANM/Glasbena zbirka

1 Glasbeni rokopisi MSM/1–63

Starejše glasbene rokopise novomeškega kapitlja (KapNM) je že popisal Janez Höfler v katalogu Höfler-Klemenčič, *Glasbeni rokopisi in tiski na Slovenskem do leta 1800*, Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani 1967 (okrajšano: Katalog NUK), str. 47–48, št. 269–276 (gregorijanike in tiskov ne omenja). Kot prepisovalca vseh katalogiziranih del navaja Andreja Pitterja, ki je podpisan pod MsM 60 (Katalog NUK št 272).

Zupanova "Regina coeli" (Katalog NUK, 274) in Zupanovi "Psalmi et cantica varia" (Katalog NUK, 269) sta se medtem izgubila.

Rokopisno glasbeno gradivo se trenutno na Muzikološkem inštitutu ZRC SAZU vnaša v računalniško bazo podatkov za Centralno redakcijo RISM (Répertoire International des Sources Musicales) pri Mestni in univerzitetni knjižnici v Frankfurtu na Maini pod geslom SLO, Nk (Slovenija, Novo mesto - Kapitelj).

206. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Glasbeni rokopisi MsM/1–32

MsM/1 Anon., Aria a soprano solo (18./19. stol.).
MsM/2 Anon., Aria De beata Virgine Mariae (18./19. stol.).
MsM/3 Anon., Credo (fragment, 2. pol. 18. stol.).
MsM/4 Anon., Ecce panis, 3 Tantum ergo (2. pol. 18. stol.).
MsM/5 Anon., Ecce Virgo concipiet (2. pol. 18. stol.).
MsM/6 Anon., [Maša v D] (6 fol., uporabljeno za makulaturo).
MsM/7 Anon., [Maša v G-duru].
MsM/8 Anon., Missa Pastorale in D (2. pol. 18. stol.) ⟨Katalog NUK, 270⟩.
MsM/9 Anon., Offertorium.
MsM/10 Anon., [Pesmi s kitaro, 12 fol.] (konec 19. stol.?).
MsM/11 Anon., Regina coeli (18./19. stol.).
MsM/12 Anon., Das Scheiden (19. stol.).
MsM/13 Anon., [3 Tantum ergo] (1. pol. 19. stol.).
MsM/14 Anon., [4] Tantum ergo (konec 18. stol.?).
MsM/15 Albrechtsberger, Johann Georg, Requiem ex Dis.
MsM/16 Aßmayr, Ignac, Graduale de tempore.
MsM/17 Bacher, F., Missa ex C (2. pol. 18. stol.).
MsM/18 Bauer, Alois, 2 Tantum ergo.
MsM/19 Binter, Missa ex Dis (18./19. stol.).
MsM/20 Bozici, J., Pesem k materi Pomočnici (19. stol.).
MsM/21 Diabelli, Anton, Lebe wohl.
MsM/22 Glück, Fr., In die Ferne.
MsM/23 Ipavec, [Gustav], Daníci za glas, zbor in klavir. Vilhar, Miroslav, Slave dom za zbor; Serce, dvospev; Šestka.
MsM/24 Königsperger, p. Marianus, Lytaniae in C (2. pol. 18. stol.) ⟨Katalog NUK, 271⟩.

206. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Glasbeni rokopisi MsM/1–32

MsM/25 Lasser, Messe in D.
MsM/26 Lineck, Requiem ex D moli (konec 18. stol.) ⟨Katalog NUK, 276 pod Di Zinek⟩.
MsM/27 Mai-Lieder, [Nemška pesmarica] / 8 glasovnih zvezkov, moški zbor.
MsM/28 Mašek, Der Kirchgang in der Fremde.
MsM/29 Mašek, Gašper, Offertorium.
MsM/30 Mašek, Kamilo, Veni sancte Spiritus.
MsM/31 Mašek, Valentin, Ave Maria.
MsM/32a Mikš, Jožef, Tantum ergo.
MsM/32b Mikš, Jožef, Tantum ergo.

207. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Glasbeni rokopisi MsM/33–43

MsM/33 Mourget, Missa in C (2. pol. 18. stol.).
MsM/34 Müller, Adolf, Der fröhlichste Zecher.
MsM/35 Nedvěd, Anton, Kranjska dežela, za glas in klavir.
MsM/36 [Nemška cerkvena pesmarica, 10 fol.] (konec 19. stol.?).
MsM/37 [Nemška cerkvena pesmarica] / 4 glasovni zvezki / (19. stol.).
MsM/38 [Nemška cerkvena pesmarica] (19. stol.).
MsM/39 [Nemška pesmarica (209 pesmi), Slovenska pesmarica (67 pesmi) (sreda 19. stol.) (nekaj uvezanih tiskov).
MsM/40 [Organistovska knjiga], (156 strani, 2. pol. 18. stol.).
MsM/41 Popotnik; Log za log se skriva; Želje.
MsM/42 Rihar, Gregor, Vishe za ſvete peſmi I, Ljubljana, [s. d.] (62 str., tisk); Vishe za ſvete peſmi II, Ljubljana, [s. d.] (66 str., tisk); [Cerkvena pesmarica] (96. str., rkp.) (sreda 19. stol.).
MsM/43 Rihar, Gregor, [Tres Tantum ergo].

208. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Glasbeni rokopisi MsM/44–63

MsM/44 Schaller, Ferdinand, Missa De Beata, op. 29.
MsM/45 Schiedermayr, Johann, Vier Tantum ergo.
MsM/46 Schubert, Franz, Tantum ergo.
MsM/47 Schwerdt, J., Offertorium 1 et 2.
MsM/48 Schwerdt, Leopold Ferdinand, Missa in G.
MsM/49 Schwerdt, Leopold Ferdinand, Requiem in C minor.
MsM/50 Slovenska gerlica [Pesmarica] I, II, IV (tisk z nekaj rokopisnimi pesmimi).
MsM/51 [Slovenska pesmarica, 21 pesmi (začetek), 11 mašnih napevov (konec)].
MsM/52 Vanhal, Johann Baptist, Mottetto ex B.
MsM/53 Vogel [p. Kajetan?], Missa.
MsM/54 Vogel, Missa in Dis.
MsM/55 Vokalquartäte (s Schubertom) / 4 glasovni zvezki, moški zbor (19. stol.).
MsM/56 Wely, Les Gloches du Monastère (19. stol.).
MsM/57 Werner, Lythaniae Lauretanae in C (2. pol. 18. stol.) ⟨Katalog NUK 275⟩.
MsM/58 Wratny, Venceslav, Missa in A.
MsM/59 Wratny, Venceslav, Missa in Es.

208. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Glasbeni rokopisi MsM/44–63

MsM/60 Zupan, Jakob Frančišek, Lythaniae in G ⟨Katalog NUK, 272⟩.
MsM/61 Zupan, Jakob Frančišek, Missa ex C ⟨Katalog NUK, 273⟩.
MsM/62 Razne pesmi za zbor in orgle (Sattner, Förster, Cavallo...).
MsM/63 Razni glasbeni fragmenti (19. stol.).

209. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Glasbeni opus Hladnika in Ferjančiča

2 Glasbeni opus organista Hladnika in kanonika Ferjančiča

2, 1 Fran Ferjančič, kanonik. Glasbeni tiski in rokopisi.
2, 2 Ignacij Hladnik, organist. Glasbeni tiski in rokopisi.

210. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Starejši glasbeni tiski, Mu/1–29

3 Starejši glasbeni tiski Mu/1–54

Mu/1 Anon., Hymni et antiphonae pro festo SS. Corporis Christi, Eger.
Mu/2 Anon., Černa maša A. M. Slomšeku v spomin, Eger.
Mu/3 [Anon.], Fragment maše, Dunaj, Steiner.
Mu/4 Adamič, Fr. Serafin, Božič, Offertorij / za moški zbor; Velika noč, dve mašni pesmi, Sveta želja in Velikonočna / za mešani zbor.
Mu/5 Bauer Alois, Kleine lateinische Messe, Augsburg, Boehm.
Mu/6 Bauer, Alois, 4. Landmesse, Augsburg.
Mu/7 Bauer, Alois, Missa de Requiem, Augsburg.
Mu/8 Bauer, Alois, Pastoralmesse, Augsburg.
Mu/9 Bauer, Alois, Te Deum in D, Augsburg.
Mu/10 Bauer Alois, Zwei Tantum ergo, Augsburg.
Mu/11 Belar Leopold, Velika sveta maša, Ljubljana **1876**.
Mu/12 Cantus ecclesiasticus sacrae historiae Passionis, Dunaj **1743** (koralna knjiga, 154 str.).
Mu/13 Cherubini, Luigi, Offertorium, Wienn, Diabelli.
Mu/14 Cvek, Leopold, Napevi za svete pesmi.
Mu/15 Czerny, Joseph, Der Wiener Clavier-Lehrer I., II., Dunaj, Haslinger.
Mu/16 Diabelli, Anton, Messe, op. 49, Dunaj, Hasslinger.
Mu/17 Diabelli, Anton, Offertorium in F, Dunaj, Diabelli.
Mu/18 Diabelli, Anton, Zweyte Landmesse in G, Dunaj, Diabelli.
Mu/19 Dragatin, Johann Bapt., Das deutsche Hochamt, Ljubljana (lith. Paik).
Mu/20 Drobisch, Carl Ludwig, Sechs Land-Messen, München/Mainz/Paris, Schott.
Mu/21 Emmerig, W. I., Lithaniae breves in Es, Regensburg, Reitmayr.
Mu/22 Gerbic, Fran, Lira Sionska, 1 (**1866**), št. 9–10.
Mu/23 Gerbic, Fran, Sveta maša z blagoslovom v F-dur, Ljubljana **1868**.
Mu/24 Hartdobler, Georg, Lateinisch figurirte messe, Augsburg (Vind.), Lotter.
Mu/25 Kiel, Fr., Missa solemnis, op. 40. Berlin, Simrock.
Mu/26 [Latinske obhajilne pesmi za moški zbor] 4 glasovni zvezki.

210. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Starejši glasbeni tiski, Mu/1–29

Mu/27 Miklošič Janez, Maša za štiri moške glase, orgle in violon, V Beču pri F. Glögglu [**1863**].
Mu/28 Pichler, G., 2 Tantum ergo, Innsbruck, Gross.
Mu/29 Potočnik, Blaž, [4 cerkvene pesmarice (vezan v knjižico)] (1. pol. 19. stol.).

211. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Starejši glasbeni tiski: Mu/30–54

Mu/30 Müller, Donat, Lateinische Messe, Augsburg, Böhm.
Mu/31 Musikalischer Kirchenschatz, Lief. 2., 3. (Hanhn, Schnabel, Broër), Breslau, Wien.
Mu/32 Rieder, Ambros, Offertorien, Dunaj, Steiner.
Mu/33 Rieder, Ambros, Requiem, Dunaj, Steiner.
Mu/34 Rihar, Gregor, [Cerkvena pesmarica] (Hladnikova zbirka Egerjevih tiskov, 98 str.).
Mu/35 Rihar, Gregor, Napevi svetih pesmi od sv. obhaila in Matere božje (7 različnih izdaj) Eger.
Mu/36 Rihar, Gregor, Napevi za svete pesmi iz Slave Marije, Eger.
Mu/37 Rihar, Gregor, [Slovenska maša I(dvojnik), II], Eger.
Mu/38 Rihar, Gregor, Tantum ergo, **1–12** (1–9), (1–8), Eger.
Mu/39 Rihar, Gregor, Velika maša. Čveteroglasno, Ljubljana, Eger.
Mu/40 Rihar, Gregor, Venec čveteroglasnih pesmi, Eger.
Mu/41 Rihar, Gregor, Vishe za ſvete peſmi I, Ljubljana, [s. d.] (62 str., tisk); Vishe za ſvete peſmi II, Ljubljana, [s. d.] (66 str., tisk); [Cerkvena pesmarica] (96. str., rokopis) (sreda 19. stol.) glej MMs/42.
Mu/42 Schiedermayr Johann Baptist, Missa in C, Dunaj, Stamperia chimica sul Graben.
Mu/43 Schiedermayr, Johann Bapt., Offertorium, op. 68, Dunaj, Haslinger.
Mu/44 Schiedermayr, Johann Baptist, Messe nebst Graduale und Offertorium, op. 32.
Mu/45 Schiedermayr, Messe nebst Graduale und Offertorium, Dunaj, Steiner.
Mu/46 Schiedermayr, Johann Baptist, Sechs Moderne Aufzüge, Dunaj, Haslinger.
Mu/47 Schmid, Franz Xaver, Sechs Requiem, Augsburg, Böhm.
Mu/48 Schnabel, Joseph, Vespern in E, Breslau, Leuckart.
Mu/49 Stadler, p. Maximilian, Missa in B, Dunaj, Steiner.
Mu/50 Stanzky, Franz, Messe in Es, Graz, Kaiser.
Mu/51 Stanzky, Vier Requiem in C mol et D Dur ex D mol et D Dur, Gratz, J. F. Kaiser.
Mu/52 Vanhal, Johann Baptist, Messe, Dunaj, Steiner.
Mu/53 Vanhal, Johann Baptist, Offertorium, Dunaj, Steiner.
Mu/54 Wüllner, Franz, Der 98. Psalm, Bonn, Simrock.

212. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

4 Zbirke posvetnih pesmi

4, 1 Tiskane zbirke slovenskih narodnih in drugih posvetnih pesmi (lepo ohranjene, večji format).

213. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

4, 2 Tiskane zbirke slovenskih narodnih in drugih posvetnih pesmi (lepo ohranjene, manjši format).

214. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

5 Režimske, patriotske, partizanske, revolucionarne

5, 1 Stara Avstrija: Bog ohrani nam cesarja. Salvum fac Imperatorem. Za 50-letnico Franca Jožefa **1898**; A. Foerster, op. 105 Francu Jožefu **1908**; Heil Karl dem Ersten.
5, 2 Stara Jugoslavija.
5, 3 Nova Jugoslavija: Stalinu, Titu, Leninu, zastavi, revoluciji, delu.
5, 4 Partizanske, revolucionarne.

215. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

6 Neurejeno notno gradivo posvetnih pesmi

6, 1 Notno gradivo posvetnih pesmi, predvsem slovenskih narodnih

216. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

6, 2 Notno gradivo posvetnih pesmi, predvsem slovenskih narodnih

217. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

7 Notna zbirka posvetne glasbe raznih tujih avtorjev, 1–18

7, 1–18 (1) H. Bertini, (2) Vilém Blodek, (3) Gottfried Bring, (4) Charles Czerny, (5) Fr. Černy, (6) Ant. Dvořák, (7) Edmund Eysler, (8) Leo Fall, (9) Julius Gersdorff, (10) Josef Jiránek, (11) Filjaret Kolessa, (12) Lebert und Stark Klavier Schule, (13) R. Leoncavallo, (14) Musik für alle (št. časopisa), (15) Ifram Philipp, (16) Franz Schubert, (17) Hugo Wolf – Christnacht, (18) Filipp Wolfrum.

218. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

8 Notna zbirka cerkvene glasbe tujih avtorjev

8, 1 Partiture: Joh. Schweitzer, Georg Sterr; Cantica spiritualia **1844/45**, Augsburg; Ant. Chlodowski, op. 28; Cantica sacra, Freiburg in Br. **1859**; J. H. Dietrich; Moteti, J. Dobler, J. Croce.
8, 2 Marijanske: K. Klempter, G. Lottersberger, E. Storch, K. Greith, J. Zangl, op. 37, 40, 54, 55, Mozart Regina coeli.
8, 3 Evharistične: J. Zangl, W. A. Mozart, A Nedvěd, M. Haller, A. Janetschek, Lotterberger, W. H. van Besouwen, J. Renner, E. Hochreiter, F. J. Zierer.
8, 4 Božične: H. Müller; G. Lottersberger in drugi.
8, 5 Razne: R. Heuler, L. Kagerer, Al. Demattia, A. H. Thielen, Ant. van der Linden, Haagh Haller Nedvěd, op. 18; J. Zahn, A. Janetschek.
8, 6 Mozart, Te Deum.
8, 7 Franz Liszt, Kirchengesänge mit Orgelbegleitung; 12 Kirchengesänge; Pater Noster.
8, 8 Responsoria za Veliki teden: F. Koenen, op. 42; J. Diebold, op. 15[a]. A. Glaus, J. Singenberger; J. Schmid; G Preyer.

219. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

9 Notna zbirka cerkvene glasbe tujih avtorjev, maše 1–45

9, 1 J. Christian Bischoff, Missa in honorem ss. Innocentium martyrum.
9, 2 Moritz Brosig, op. 31, Vierte Messe.
9, 3 Eduard Brunner, op. 9, Missa tertia.
9, 4 Aless. Busi, Messe per tenori e bassi.
9, 5 Jos. Callaerts, op. 24, Messe pour trois voix d' hommes.
9, 6 A. Faist, op. 30, Missa septima in A.
9, 7 Zd. Fibich, op. 21, Missa brevis.
9, 8 Max Filke, op. 47, Missa in honorem B. M. V.
op. 87, Missa solemnis (F dur).
op. 106, Missa solemnis in D.
9, 9 Gabriel Franek, Missa solemnis.
9, 10 R. Führer, op. 216, Messe in A.
9, 11 L. Geppert, op. 11, Pastoralmess in G.
9, 12 V. Goller, Missa in honorem B. M. V. de Loreto.
9, 13 Ch. Gounod, Messe brève N° 7.
Messe funèbre.
9, 14 Carolus Greith, Choral-Messe.
op. 20, Missa in honorem st. Clarae.
9, 15 P. Griesbacher, op, 117, Missa in honorem s. Stephani Protomartyris.
op. 123, Missa in honorem s. Willibaldi.
op. 141, Stella maris.
9, 16 Jos. Gruber, op. 45, Pastoralmesse.

220. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

9, 16 Jos. Gruber, op. 51, Missa Mater dolorosa.
op. 69, Missa in honorem s. Ignatii de Loyola.
op. 92, De nativitate.
op. 105, Jubiläums-Messe.
op. 175, Missa Salus infirmorum.
9, 17 Michael Haller, op. 7a, Missa tertia ad duas voces.
op. 13, Missa sexta.
op. 55, Missa pro defunctis.
9, 18 P. Hartmann, Missa ad duas voces aequales.
9, 19 C. Jaspers, Missa quarta in honorem s. Caeciliae.
9, 20 Ad. Kaim, Missa s. Cäciliae.
op. 5, Missa Jesu Redemptor.
9, 21 Karl Kempter, op. 9, Lateinische Messe in D.
op. 11, Festmesse in B.
op. 15, Lateinische Messe in G.
op. 24, Pastoral-Messe in G.
op. 90, Quem vidistis.
op. 146, Missa angelica.

221. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

9, 22 Thadd. König, op. 9, Mess N° 3 in Es.
9, 23 Antonio Lotti, Studentenmesse.
9, 24 I. Mitterer, op. 18a, Missa in laudem et adorationem ss. nominis Jesu.
op. 47, Missa dominicalis III.
9, 25 W. A. Mozart, Requiem, D moll.
P. Piel, op. 24, Missa in honorem Sanctissimi Sacramenti.
op. 46, Messe.
9, 26 Joan. Aloysius Praenestinus, IV. Missa Tu es Petrus.
9, 27 Carl Santner, Missa brevis N° 6 in G.
Missa pro defunctis in A mol.
9, 28 Ferd. Schaller, op. 22, Zweite Sonntagmesse.
op. 30, Dritte Sonntagmesse.
op. 34, Einfaches Requiem und Libera.
9, 29 J. Schildknecht, op. 14, Missa in honorem s. Josephi.
9, 30 Fr. Schöpf, op. 51, Festmesse in B.
9, 31 Fr. Schubert, Messe N° 6, Es dur.
9, 32 Joh. Schweitzer, Erste Deutsche Singmesse.
Zweite Deutsche Singmesse.
op. 13, Messe zu Ehren des hl. Aloysius.
op. 26, Missa in honorem ss. Infantis Jesu.
op. 27 Missa in honorem ss. Angelorum Custodum.
9, 33 Joan. Singenberger, Missa in honorem purissimi Cordis B. M. V.

222. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

9, 34 (J.) G. Eduard Stehle, Preis-Messe Salve Regina.
op. 38, Missa Exultate Deo.
op. 49, Missa in honorem ss. Infantis Jesu.
op. 51, Missa Alma Redemptoris Mater.
9, 35 Bruno Stein, op. 40, Missa XI.
op. 48, Vierzehnte Messe.
op. 50, Fünfzehnte Messe.
9, 36 Jos. Stein, op. 20, Missa brevis in honorem s. Antonii.
op. 32, Missa in honorem ss. Angelorum Custodum.
9, 37 Johann B. Thaller, Requiem.
Missa tertia.
9, 38 J. A. Troppmann, op. 8, Messe zu Erhren des hl. Johannes des Täufers.
9, 39 Rudolf Wagner, Jubilate Deo.
9, 40 August Weirich, Missa solemnis in honorem purissimi Cordis B. M. V.
9, 41 August Wiltberger, op. 33, Messe.
9, 42 Fr. Witt, op. 1c. Missa septimi toni.
op. 8b, Missa in honorem s. Francisci Xaverii.
op. 11b, Missa in honorem s. Luciae.
op. 29b, Missa in honorem s. Ambrosii.
op. 30 Missa ⟨brez naslova⟩.
op. 33, Missa in honorem s. Raphaelis Archangeli.
op. 42a, Missa pro defunctis.
9, 43 Jos. Gr. Zangl, op. 29, Sonntagmesse.
op. 73, Missa in honorem s. Joannis Cantii.
op. 79, Missa jubilaris: Papst Leo Messe.
9, 44 Georg Zeller, Zweite Festmesse (in C).
Fest-Messe in D.
9, 45 Martin Ziegelmeier, op. 10, Missa solemnis Sursum Corda.

223. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

10 Maše slovenskih avtorjev ali namenjene Slovencem (lepo ohranjeni tiski)

Pred mašo: Asperges me. Vidi aquam salientem.
Komponisti slovenskih maš: Anton Foerster, Fran Gerbic, Anton Hribar, Frančišek Kimovec, Laharnar, Ivan Pogačnik, Stanko Premrl, Gothard Rott, Hugolin Sattner, Ivan Šarić, Vinko Vodopivec, Antonio Chlondowski.

224. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

11 Zbirke slovenskih cerkvenih pesmi (lepo ohranjeni tiski)

11, 1 Evharistične.
11, 2 Postne in velikonočne.
11, 3 Svetniške.

225. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

11, 4 Slovenske božične.
11, 5 Slovenske Marijine.
11, 6 **1915** Neubauer/Hladnik, Petero prošnjih Marijinih.
11, 6 Lavretanske litanije.

226. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

12 Notno gradivo slovenskih cerkvenih pesmi (prepisi za zbor)

12, 1 Evharistične.
12, 2 Obhajilne.
12, 3 Hladnik, op. 39.

227. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

12, 4 Starejše rokopisne pesmi (Gregor Rihar?).
12, 5 Adventne in božične.
12, 6 Pesmi raznim svetnikom.
12, 7 Duhovniške: novomašne, duhovnikom jubilantom (škofu Jegliču). "Tu es Petrus", raznim papežem.

228. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

12, 8 Hladnikove predloge pesmi na velikih listih za zbor.
12, 9 J. Sicherl, Molitev za mir.
12, 10 A. Hribar, Novim zvonovom pri sv. Jakobu v Ljubljani **1877**.
12, 11 Foerster, glasbene osnove.
12, 12 Gospodov dan, besedilo A. Medved.
12, 13 Gaisser, Himna sv. Janeza Krizostoma v grščini.
12, 14 Premrl, Misijonske.
12, 15 A. Foerster, za 50-letnico Alojzijevišča **1896**.
12, 16 Pridi Sveti Duh.
12, 17 Postne in velikonočne.

229. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

12, 18 Latinski graduali in offertoriji, introiti in communio, toni versiculorum.
12, 19 Slovenske mašne pesmi.
12, 20 Cantus missalis Romani. Latinski responsoriji pri slovesni maši.
12, 21 A. Foerster, Credo.

230. škatla • KANM/Glasbena zbirka • Notna zbirka iz zapuščine organista Marklja

12, 21 Kristusu Kralju, maša in pesmi.
12, 22 Maša Srcu Jezusovemu (Hugolin Sattner, Humel in drugi).
12, 23 Pesmi Srcu Jezusovemu.
12, 24 Litanije Srca Jezusovega.
12, 25 Psalmi: 1, 22, 50, 92, 126, 129, 150.
12, 26 Toni psalmorum.

12 Arhiv uredništva verskega lista Križ = KANM/Uredništvo

O kulturnem pomenu kapitlja za Novo mesta priča pisateljska in uredniška dejavnost kanonikov in vikarjev. Med prvimi je Matija Kastelec, potem Mihael Hofman in Franc Veriti, s katerim je sodeloval kasnejši prošt Andrej Albreht, še preden sta prišla v Novo mesto. Dalje prošt Jernej Arko in tudi Sebastijan Elbert, ki je, čeprav po rodu Nemec, uvedel slovenščino v župnijsko upravo. Sem spada tudi uredništvo Dolenjskih novic, katerih ustanovni član leta **1884** je bil Josip Marinko, od leta **1893** dalje tudi njihov urednik. Kapiteljski duhovniki so poslej urejali časopis bolj ali manj nepretrgoma 17 let. Žal se o tem ni ohranilo nikakršno arhivsko gradivo z izjemo nepopolnih letnikov Dolenjskih novic v kapiteljski knjižnici.

Leta **1931** je uredniška dejavnost spet zaživela, tokrat izključno na verskem področju. Kljub temu je vredno omembe, da je bil to takrat edini časopis na Dolenjskem. O urednikovanju je ohranjena drobna mapa prošta Čerina ter precej izvodov-duplikatov Križa, ki je danes že iskan časopis, a ga je težko dobiti.

Vsebinski pregled vseh letnikov Križa je podan v knjigi: Miloš Jakopec, Časnikarstvo na Dolenjskem, Novo mesto 1994.

231. škatla • KANM/Uredništvo

Uredništvo verskega časopisa Križ

f. 1 **1931–1943** Arhiv urednika Čerina.
Križ, verski list za novomeško, prečensko in šmihelsko župnijo.
Dokument o prijavi **1931** in o ukinitvi 26/XI **1943** z nasvetom, da se do 1. januarja **1944** priključi Bogoljubu.

f. 2 Duplikati Križa.

Fotografija ene od št. Križa: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 150.

13 Igre Prosvetnega društva in Marijine kongr. = KANM/Igre

V Novem mestu je bilo že leta **1921** ustanovljeno Katoliško slovensko prosvetno društvo "Soča", po letu **1927** preprosto Katoliško prosvetno društvo ali Prosvetno društvo. Med njegovimi pomembnimi dejavnostmi je bilo uprizarjanje iger, za kar je bil zadolžen Dramski odsek društva. Za to niso zadostovale le tiskane igre (dokajšnje število jih je arhivirano v škatli 236), ampak je društvo imelo na razpolago celo zbirko tipkopisov.

Igre so si tudi izposojali. Ohranjena je knjižica o tem, iz katere izvemo, da so si kapiteljske igre izposojali po celi Sloveniji. Med izposojevalci se omenja med drugim Rudniška godba Velenje, v glavnem pa prosvetna društva v krajih: Bela Cerkev, Braslovče, Brusnice, Mirna, Mirna Peč, Smolenja vas, Stopiče, Škocjan, Šmarjeta, Šmartno, Tržič, Vavta vas, Žiri.

Tipkopisi iger imajo razne žige: Prvotni žig Prosvetnega društva ali Orliškega odseka je povečini prekrit z žigom Proštija in mestna župnija Novo mesto, ki je postala lastnica zbirke potem, ko je bilo društvo z državnim odlokom leta **1933** prepovedano. Pojavlja se tudi mlajši žig z napisom: Fantovski odsek Katoliške akcije.

232. škatla • KANM/Igre • Igre Prosvetnega društva, tipkopisi/1–14

f. 1 Igre Prosvetnega društva, tipkopisi 1–43

1. Anon.	Čudežne gosli.
2. Anon.	Bucek v strahu; Čez leto dni (burka v 3 dejanjih).
3. Anon.	Čevljarjeva Marta.
4. Anon.	Mrak.
5. Anon.	Deklica s tamburico.
6. Anon.	Revček Andrejček.
7. Hofmannsthal, Hugo v.	Slehernik.
8. Calderon de la Barca	Skrivnost svete maše (Omerza, Elizabeta).
9. Cankar, Ivan	Hlapec Jernej in njegova pravica.
10. Ciglar, Polde	Sneguljčica.
11. Cigler, Polde	Bog živi vse Slovene pod streho hiše ene.
12. Česnik, Ivo	Dobrava.
13. Česnik, Ivo	Zlatorog.
14. Deutschech	Trpljenje in smrt Jezusa Kristusa (priredil Finžgar).

233. škatla • KANM/Igre • Igre Prosvetnega društva, tipkopisi/15–27

15. Dolinar, Jakob	Iz devete dežele.
16. Funtek, Anton	Tekma.
17. Goethe, J. W.	Faust.
18. Golia, Pavel	Kulturna prireditev v Črni mlaki.
19. Görner, A.	Putifarka.
20. Jalen, Janez	Bratje.
21. Keatz, K.	Veleturist.

233. škatla • KANM/Igre • Igre Prosvetnega društva, tipkopisi/15–27

22. Klabund	Praznik cvetočih češenj.
23. Kušar, Tone	Živ pokopan.
24. Kurent, Niko	Igra o gospostvu sveta.
25. Lavtižar, Josip	Mlada Breda.
26. Linhart, A. T.	Županova Micka (fragment).
27. Lipah, Fr.	Glavni dobitek.

234. škatla • KANM/Igre • Igre Prosvetnega društva, tipkopisi/28–34

28. Lippl, J. A.	Mrtvaški ples.
29. Moser, V. Gustav	Kako lepa je prostost.
30. Nušić, Branislav	Narodni poslanec.
31. Nušić, Branislav	Sumljiva oseba.
32. Petančič, Davorin	Žena s srcem.
33. Pregel/Sattner	Kompostelski romarji.
34. Real, M. in Ferner, M.	Trije vaški svetniki (priredil Ivan Cesar).

235. škatla • KANM/Igre • Igre Prosvetnega društva, tipkopisi/35–40

35. Rojan, Milan	Babilon.
36. Schönthan, pl. P. in F.	Ugrabljene Sabinke.
37. Sekovanič, Krizostom	Pavelčkova piščalka.
38. Skrbinšek, Milan	Matajev Matija.
39. Vernes, Jules	V osemdesetih dneh okoli sveta.
40. Walace, Ludvik	Ben Hur (a-d).

236. škatla • KANM/Igre • Prosvetno društvo 40–43; Marijina družba, rokopisi/1–17

40. Walace, Ludvik	Ben Hur (e-f).
41. Žvan, Jakob	Kurentova nevesta.
42. Anon.	Za hčer.
43. Anon.	O Bogu stvarniku (fragment).

f. 2 Igre Marijine družbe, rokopisi 1–17

1. Anon.	Božičnica.
2. Dengler, G.	Zakleta soba (priredil Fr. Kimovec).
3. Ewald, Fritz	Mama je nervozna (priredil K. Supin).
4. Anon.	Grofica Kastro (priredil K. Supin).
5. Hees, Janez	Vestalka (priredil Fr. S.).
6. Hlavati, Fr.	Kaznovana radovednost (prev. K. Supin).
7. Anon.	Kdo me bo pahnil s prestola (po nem. Fr. Salezij).
8. Anon.	Na krivih potih (Priredil Fr. Salezij).
9. Anon.	Ne sliši (fragment).

236. škatla • KANM/Igre • Prosvetno društvo 40–43; Marijina družba, rokopisi/1–17

10. Anon.	Prisiljen stan je zaničevan (priredil K. Supin).
11. Anon.	Sirota Marija.
12. Anon.	Suema, mala zamorka.
13. Anon.	Trmoglavka I-IV (več zvezkov).
14. Anon.	V hudih zadregah.
15. Anon.	Žene.
16. Anon.	Veseloigra z gospo Čebulo in gospo Rebulo (fragmenti).
17 Weissenhofer, R.	Zmaga poštenja in ljubezni (priredil Fr. S.⟨?⟩).

237. škatla • KANM/Igre • Knjižice tiskanih iger v nemščini in slovenščini

f. 3	Drobne knjižice tiskanih iger
3, 1	Tiskane igre v nemščini.
3, 2.	Tiskane igre v slovenščini.

14 Arhiv Duhovniškega društva Novo mesto = KANM/CMD

Duhovniško društvo Novo mesto je imelo na kapitlju posebno omaro, kamor je član društva Janez Frančič shranjeval tekoče gradivo in dopise, ki mu jih je pošiljalo društvo, ter svojo korespondenco. Škatla vsebuje ostanke arhiva Duhovniškega društva Novo mesto, kot so se ohranili v omari po Frančičevi smrti oz. ukinitvi društva.

V omari je bila tudi skromna društvena knjižnica. Vsebovala je razne zbornike in propagandne tiske, ki jih je izdalo društvo, ter nekaj mohorjank (predvsem Slovenske večernice). Knjige so danes del župnijske knjižnice, dupliḳati so izločeni.

Žiga društva in knjižnice sta ohranjena.

238. škatla • KANM/CMD Ciril Metodijsko društvo katoliških duhovnikov

– 1	**1953–1959** Janez Frančič, vabila na sestanke in osebni zapiski.
– 2	**1954–1963** Pokrajinski odbor za Dolenjsko. **1954–1959** Dopisi. **1954–1963** Seje in proslave z vabili.
– 3	**1956–1963** Okrajni odbor Novo mesto (delno Črnomelj). **1956–1963** Zapisniki okrajnih sestankov z vabili. **1957–1963** Dopisi okrajnim odborom. **1957–1959** Seznami članov in še posebej nečlanov.
– 4	**1957–1964** Gradivo ⟨za sestanke⟩ (ciklostirano, pomanjkljivo).
– 5	**1958** Mesečna poročila (z dopisi pokrajinskemu odboru). Pokrajinska mesečna poročila za Dolenjsko. Okrajna mesečna poročila za Novo mesto in Črnomelj (delno).
– 6	**1958–1963** Dopisi Jožeta Šavore:. **1958** Francu Lokarju. **1962** Francu Pahuljetu. **1963** Posojila cerkvam.
– 7	Žiga: (1) Okrajni odbor CMD Novo mesto (2) Knjižnica CMD Novo mesto.

15 Tuje arhivsko gradivo v kapit. arhivu = KANM/Extranea

Z besedo "extranea" se označuje gradivo, ki ni sestavni del fonda popisanega arhiva. Že prošt Čerin je kmalu po svojem prihodu v Novo mesto pri pregledovanju Kapiteljskega arhiva odkril tuje spise. Dne 12. decembra **1924** jih je poslal na škofijo s pripombo, naj jih dostavi ustreznim naslovom. Med poslanim so bili razni spisi iz Vodic, kjer je župnikoval Jernej Arko, preden ga je škof Wolf poslal v Novo mesto za prošta, med drugim tudi Wolfovo pismo Arku, dalje nekaj potrdil iz zapuščine Franca Kulovca, kupna pogodba za Liechtenturn, razni prevzemni zapisniki pokojnih duhovnikov iz župnij sv. Jakob v Ljubljani, Bela Peč, Kamnik in Ig. Njegovo poročilo omenja tudi obširne spise o Wolfovi zapuščini ⟨ohranila sta se le dva prepisa njegovega testamenta, glej KANM/Župnija, f. 41, 4⟩, nekaj rojstnih listov in bogoslovnih spričeval za razne župnije. To je prva omemba tako imenovanega gradiva "extranea". Pri nadaljnjem urejanju arhiva leta **1928** je prošt Čerin spet naletel na tuje spise, tokrat iz kartuzije Pleterje. V Novo mesto so prišli, ko je njegov predhodnik prošt Elbert urejal za pleterski samostan neke pravne zadeve. Dne 18. septembra 1928 je prošt Čerin obvestil pleterski samostan, da mu jih bo ob prvi priložnosti dostavil. Dne 20. avgusta istega leta pa je poslal ljubljanski škofiji: (1) tri mapne narise gozda v Goričanah skupaj s pregledom, (2) dogovor med škofijo in nemškim viteškim redom glede ribolova, (3) spise o vlogi Stemberga pri beneficiju Božjega groba v Štepanji vasi, (4) mašno volilo Ane Markovec, (5) seznam zemljiškoknjižnih sprememb, ki zadevajo tudi škofijske parcele v Ljubljani. ⟨Pismo prošta Čerina glej v KANM/Župnija, f. 1/1, št. 7.⟩

Nekaj arhivskega gradiva, ki ni del fonda Kapiteljskega arhiva, je prišlo na dan tudi pri urejanju arhiva ob 500-letnici kapitlja. Aprila **1991** sem poslal v Nadškofijski arhiv Pokornove zgodovinske zapiske o duhovnikih župnij Kostanjevica, Leskovec, Raka, Sv. Križ - Podbočje in Žužemberk, saj so del njegove zbirke zgodovinskih zapiskov iz Nadškofijskega arhiva v Ljubljani. Vse drugo tuje gradivo je popisano v nadaljevanju.

239. škatla • KANM/Extranea • fasc. 1–2 Pogance in Stari grad

f. 1 **1725–1832** Gospostvo Pogance

f. 1, 1 Kupna pisma *(Kaufbriefe, Schirmbriefe, Gewährbriefe)*, originali na tiskanih formularjih: **1792–1832** in prepisi **1725–1793**.

f. 1, 2 **1725** Grof Janez Lovrenc Paradeiser podeli Gregorju Kovaču, ki se je odkupil od podložništva gospostva ljubljanske Komende, Berkopčevo kmetijo *(Werkobschische hube)* na Pristavi na tri rodove; dokument potrjen **1788** in **1794**, ker pa ga novi lastnik gospostva Langer ne prizna, mu pošlje novomeška kresija opomin.

f. 1, 3 **1737** Matija Videc proda s soglasjem zemljiškega gospoda svoj mlin na dve kolesi pod Stopičami na Težki vodi, imenovan "Voberho" *(Vobercho)* ⟨v Obrhu?⟩, z vrtom in gozdom Matiji Jeričku za 22 kron ali 44 gld. nemške veljave. ⟨Prepis, overovil Ignac Schrein **1787**.⟩

f. 1, 4 **1788** Grof Adelm Petazzi proda Janezu Ambrožiču kmetijo v vasi Jedinščica *(Edinschina)* v šmihelski fari v kupno pravo.

239. škatla • KANM/Extranea • fasc. 1–2 Pogance in Stari grad

f. 1, 5 **1789** Grof Adelmo Petazzi proda Janezu Kosagkau 2/3 kmetijo gospostva Pogance v vasi Težka Voda v župniji Stopiče za 60 gld. v kupno pravo – overovljen prepis **1792**.

f. 1, 6 **1793** Franc Ks. Langer proda Martinu Malenšku 3/16 kmetije v vasi Maline.

f. 1, 7 **1829** Pogodba, s katero Jernej Špeh prepušča svojo kmetijo sinu Jožefu /prepis.

f. 1, 8 **1829** Dve ženitni pogodbi: Krall in Kostreutz /prepisi.

f. 1, 9 **1829** Pogance. Zapuščinski zapisnik po pokojnem Janezu Buzelle.

f. 1, 10 **1830** Zakonca Turk prodata kmetijo s pritiklinami v Renčah Martinu Pekcu *(Peketz)*.

f. 1, 11 **1831** Poravnalno pismo med Jakobom Bradkovičem in ženo Marijo.

f. 1, 12 **1832** Potrdilo, da je Primož Rautscher prejel od svojih staršev kupno kmetijo v Dolenji Težki vodi /prepis.

f. 1, 13 **1802–1811** Knjižica podložniških dajatev za četrt kmetije podložnika Matije Marjetiča iz Rakovnika št. 4 v šmihelski fari.

f. 2 **1787–1795** Gospostvo Stari grad

f. 2, 1 **1787–1795** Priročni urbar Starega gradu od **1787** ⟨do **1795**⟩, napravljen za uporabo J. Antona von Breckerfelda.

f. 2, 2 Razni spisi, vzeti iz urbarja Starega gradu: (1) Seznam dajatev od novin **1759** (overovljeno **1788**). (2) Seznam kupnopravnih kmetij gospostva Stari grad (3) Breckerfeldov⟨?⟩ prepis latinske pesmi o davkih iz angleške knjige "Domboc". (4) Prospekt za naročilo knjige: Entwurf einer Grundlage zur Erhebung der Urbarialschuldigkeiten.

240. škatla • KANM/Extranea • f. 3–5

f. 3 **1769–1811** Gospostvo Ruprečvrh

1769 Abecedni seznam iz Kranjske izgnanih delikventov, sestavljen za gospostvo Ruperče – črka A manjka.

1804–1810 Knjižica podložniških dajatev za Mihaela Avseca iz Gornje Težke Vode v fari Stopiče.

1804–1811 Knjižica zakupa desetine od prirastka za vas Hudino.

f. 4 **1822** Graščina Struga

po **1822** Potrdilo, da poseduje podložnik Janez Junc iz Gorenjega Kronovega celo kmetijo in da je že odslužil vojaščino.

240. škatla • KANM/Extranea • f. 3–5

f. 5 **1784–1962** Župnija Soteska

f. 5, 1 **1784** Urbar podložniških dajatev.
f. 5, 2 **1940–1962** Zapiski dohodkov in stroškov cerkve sv. Erazma v Soteski.
f. 5, 3 **1853–1857** Župnikov gospodinjski dnevnik ⟨s podatki, koliko je takrat stal krompir, riž, poper, čokolada...⟩.

241. škatla • KANM/Extranea • f. 6–13

f. 6 **1933–1937** Leskovec pri Krškem (iz zapuščine Alojzija Štruklja)

f. 6, 1 **1933–1934** do 19/V Bogoslužna kronika.
f. 6, 2 **1934–1936** do IX/9 Bogoslužna kronika.
f. 6, 3 **1936–1937** Bogoslužna kronika.
f. 6, 4 **1936–1941** Uprava župnijskega nadarbinskega posestva.

f. 7 **1941–1944** Usmiljeni bratje v Kandiji

1941–1944 Bogoslužna oznanila Alojzija Štruklja in Karla Šparhakla.

f. 8 **1857–1919** Novo mesto, razno

f. 8, 1 **1857** Ždinja vas. Plačilna knjižica za zemljiško odvezo Janeza in Jožefe Meglič.
f. 8, 2 **1861** Grm. Cesija ⟨odstop⟩ dolga Jožefa Povšeta v višini 300 gld.
f. 8, 3 **1914** Potov Vrh. Izročilna pogodba posesti Franca Ilerja sinu Jožefu.
f. 8, 4 **1919** Žihovo/Potočarska vas. Ženitna pogodba med Antonom Vertačičem in Alojzijo Verček.
f. 8, 3 **1900** Matija Prelesnik ⟨kapiteljski vikar?⟩ iz Novega mesta toži Karla Maya iz Seligenstadta zaradi časti.
f. 8, 4 **1914** Potov Vrh. Izročilna pogodba posesti Franca Ilerja sinu Jožefu.
f. 8, 5 **1919** Žihovo selo, Potočarska vas. Ženitna pogodba med Antonom Vertačičem in Alojzijo Verček.

f. 9 **1868–1883** Ljubljana, razno

f. 9, 1 **1875/76** Davki za hišo Matevža Meršola v Ljubljani.
f. 9, 2 **1881** Ljubljana, Vodmat 28, Martin Bavdek, vpis v zemljiško knjigo.
f. 9, 3 **1868/69** Ljubljana-stolnica: dve pobotnici I. E. Bučarja *(Wutscherja)* za popravilo glasbenih instrumentov. Pripis: Vidi Ant. Foerster.
f. 9, 4 **1882–1883** Ljubljana/Ježica⟨?⟩ Stroški obdelovanja farovškega polja in pridelki od njega.

241. škatla • KANM/Extranea • f. 6–13

f. 10 **1849–1859** Črmošnjice

f. 10, 1 **1849/50** Črmošnjice. Seznam šoloobveznih otrok kateheta J. Škofica.
f. 10, 2 **1856** Nemška oznanila župnika Mateja Mervarja.
f. 10, 3 **1837** 7/X Prepis ali koncept mašne ustanove Jožefa Sterniše iz T[oplic?], ki namenja 100 gld. za štiri maše na leto v [...].

f. 11 **1865–1874** Črni Vrh nad Polhovim Gradcem

1865–1874 Seznam raznih obligacij, od mašnih ustanov in drugih. Seznam mašnih ustanov. Seznam prostovoljnih prispevkov za cerkev.

f. 12 **1848–1882** Postojna

f. 12, 1 **1844** Okrožni urad Postojna obvešča župnika Antona Mlakarja iz Zagorja, ki je zaradi 10 gld. dolga tožil Antona Kovačiča iz Slavine, da toženega ni bilo na narok za poravnavo. Zato ga napoti na sodišče.
f. 12, 2 **1848** Šolski dnevnik s seznamom šoloobveznih otrok iz krajev okrog Postojne.
f. 12, 3 **1882** Spremni dopis k cerkvenemu obračunu in koncept odgovora ordinariata. ⟨Pisava prošta Urha.⟩

f. 13 Razne župnije

f. 13, 1 Borovnica, župnija:
pred **1882** Dopis škofijskemu ordinariatu s prošnjo za izdajo sprejemnih listin za šest ustanovnih maš. ⟨Pisava prošta Urha.⟩

f. 13, 2 Logatec, župnija:
1882 Logatec, Matija Markič, spremno pismo k letnemu cerkvenemu obračunu.

f. 13, 3 Mokronog, podružnica sv. Nikolaja:
1852 Dopis komisije za zemljiško odvezo podružnični cerkvi sv. Nikolaja v Martinji vasi.

f. 13, 4 Senožeče:
1868 "Izkaz od revežev vsih sosesk fare senožeške", izdan od občinske županije Senožeče.

f. 13, 5 Šenčur, župnija:
1882 Potrdilo o prejemu rešitve letnega obračuna cerkve.

f. 13, 6 Šmarje - Sap, župnija:
1877 Povzetek cerkvenega obračuna po smrti dekana Antona Broliha.
1878 Predajni zapisnik ob prevzemu uprave, ki jo je dobil od škofijskega ordinariata novi župnijski upravitelj Ignac Vrančič ⟨koncept⟩.

241. škatla • KANM/Extranea • f. 6–13

f. 13, 7 Šturje ⟨pri Ajdovščini⟩, župnija:
1882 Spremna dopisa škofijskemu ordinariatu v Ljubljani k poslanemu popisu inventarja, narejenem ob kanonični vizitaciji v skladu z dekretom **1871**.

f. 13, 8 Zagorje na Krasu:
1851–1853 Jožef Turk, učitelj: Meine schriftlichen Anmerkungen. ⟨Homeopatski dnevnik zdravljenja posameznih pacientov z opisi bolezni in načina zdravljenja. Na začetku nekaj formul dopisov in dve tabeli mnemotehničnega tipa za memoriranje imen slavnih ljudi in znanih krajev.⟩ Priloge: dve nemški in eno slovensko pismo pacientov. ⟨Med njimi eno s prvo avstrijsko znamko in lepim poštnim žigom Planina, 26. nov. [1851?].⟩

16 Kapiteljska zbirka klišejev in plošč = KANM/Klišeji

Opisani predmeti so darilo iz zapuščine Božidarja Jakca, poklon gospe Tatjane Jakac.

242. škatla • KANM/Klišeji • Klišeji in stare bakrorezne plošče

1 Klišeji za grafike Božidarja Jakca

1, 1 Misijon **1943**
1, 2 Misijon v spomin **1943**
1, 3 Moj Gospod in moj Bog **1943**
1, 4 Umetnostno zgodovinska razstava Novo mesto **1936**

2 Jakčeve fotografije Tintorettove slike sv. Nikolaja

Negativi detajlev, 4 steklene plošče

3 Bakrorezne plošče starih podobic

3, 1 S. GUILELMUS DUX AQUITANIAE Ordinis Eremitarum S. P. Augustini. *Sv. Viljem, vojvoda akvitanski, avguštinski eremit.* Dom. Franc. d[elineavit], Joseph de Benedictis f[ecit]. (18,1 x 22,1 cm.)

3, 2 MAGNUS DOMINUS ET LAUDABI/LIS NIMIS IN KUM MONTE SANCTO / EIUS Psalm 47 v. 2. *Kum, Velik je Gospod in nadvse hvalevreden na svoji sveti gori Kum. Ps 47,2.* (9 x 13,8 cm.)

3, 3 PER INTERCESSIONEM S. EMYGDII A FLAGELLO TERRAEMO-/TUS LIBERA NOS DOMINE. *Po priprošnji sv. Emidija šibe potresa reši nas o Gospod.* ⟨Sv, Emi[g]dij, patron Ascola, god 5. avgusta. Njegovo češčenje se je razširilo po letu 1703, ko je Ascoli po hudem potresu ostal nepoškodovan.⟩ (10,3 x 12,9 cm.)

3, 4 REGINA CINCTURATORUM ORA PRO NOBIS D. F. *Kraljica opasanih, prosi za nas.* (14,2 x 19,9 cm.)

3, 5 Gratiosa Effigies Sancti Ioachimi / Parentis (Et in Ecclesia) B. V. M. / In Kinzhevza Parochia Scharf-/fenbergensi **1740**. *Župnija Svibno, milostna podoba sv. Joahima.* (9 x 13,8 cm.)

17 Zbirka podobic, osmrtnic, fotografij itd. = KANM/Razno

243. škatla • KANM/Razno Podobice, osmrtnice, fotografije itd., velika škatla

1 Novomašne podobice, po abecedi.
2 Spominske in osmrtne podobice, po abecedi.
3 Fotografije don Bosca, iz zbirke salezijanca Franca Wallanda.
4 Razglednice in podobice, po abecedi krajevnih imen.
5 Stare tuje razglednice.
6 Letak: Istra **1921**.
7 Recept iz Knina **1938**.
8 Stare znamke z žigi iz 19. stol.
9 Porto znamke za cerkvene potrebe ok. **1940**.
10 Stare dopisnice.
11 Stare podobice.
12 Stare slovenske podobice.
13 Stare spominske podobice prve spovedi in obhajila.
14 Podobica s podpisom škofa Janeza Vertina.
15 Podobica s podpisom Magdalene Gornik.
16 Posetnice in voščila.
17 Bralni znaki za knjige.
18 Posnetki treh kapiteljskih zvonov, ki jih je vzela prva svetovna vojna: (1) **1806**, (2) **1855** N° 1096, (3) **1855** N° 1097.
19 Svetinjice Marijine družbe ⟨s trakovi⟩.
20 **1858** Novi denarni sistem.
21 [**1868**] Novi merski sistem.
22 ok. **1795–1935** Stari formularji in napisi za kor, cerkev, zakristijo in župnišče.

Fotografija starih podobic: F. M. Dolinar, *Prošti novomeškega kapitlja 1493–1993*, str. 135.

18 Zbirka gradiva velikega formata = KANM/Posebna zbirka

• Posebna polica 1 • KANM/Posebna zbirka • Gradivo folio formata 1

1 [s. d.] Ch. Arendt, Sammlung meist in Apost. Vicariate Luxemburg ausgeführter Altäre, Kanzeln und sonstiger Kirchenmöbel. *(Knjiga načrtov oltarjev in prižnic v apostolskem vikariatu Luxemburg,* z risbo glavnega oltarja v dveh cerkvah: Remich in Clausen. Iz ok. **1900**?)

2 **1907** Mapa z načrti Ferdinanda Trumlerja za obnovo kapiteljske cerkve:
– Projekt I. ⟨z razširjeno zahodno fasado⟩:
(1*) tloris, (2) podolžni prerez, (3) prečni prerez, (4*) zahodna fasada, (5) južna fasada, (6) pogled z jugozahoda.
– Projekt II. ⟨samo za izravnavo osi⟩:
(7*) tloris, (8) prečni prerez, (9) podolžni prerez, (10) zahodna fasada, (11*) južna fasada, (12*) pogled z jugozahoda.
Lit.: B. Resman, *Nova gotika na novomeškem kapitlju*, v: Dolenjski zbornik 1990, str. 201–215. V članku so objavljene slike načrtov, označenih z zvezdico.

3 **1867** X/4 Arkova diploma častnega meščana, regest št. 603.

4 **1902** VI/19 Ljubljana regest št. 619.

5 **1956** IX/4 Papeška bula o imenovanju prošta Štruklja, regest št. 619.

6 **1831** Jakob Zupan, Lik Noviga mesta.

7 Grafike Božidarja Jakca ⟨poklon iz Jakčeve zapuščine⟩:
1 **1936** VII/12 Umetnostno zgodovinska razstava Novo mesto
2 **1942** Ex libris Nada Troštova
3 **1943** Moj Gospod in moj Bog
4 **1943** VII/11 Nova maša L. Povšeta,

8 **1765** IX/28 Rim "Bulla Clementina", regest št. 525.

9 **1509** X/16 Costero Maksimilijanova listina, regest št. 192.

• Posebna polica 2 • KANM/Posebna zbirka • Gradivo folio formata 2

1 knjige **1949/50** Dnevnik izdatkov in prejemkov kapiteljske cerkve
1800 V/12 "Rustical Fassionen", potrjene od državnega knjigovodskega urada na tiskanih obrazcih po vaseh in hišnih številkah, vsebuje poimensko vse njive vseh podložnikov z napovdjo dohodka v mernikih ali vedrih, vendar brez izmere zemljišč ⟨knjiga dvojnega folio-prečnega formata⟩.

2 tabele **1863–1865** Tabele o stanju šole novomeškega šolskega okrožja.
1866 Tabela o stanju šole v Stopičah.

3 načrti (1) **1907** Mapa z načrti za kapelico (za prezbiterijem), za katero je dal pobudo vikar Watzl. Izdelala jih je Mayer'sche kgl. Hof-Kunstanstalt, München. ⟨Vsebuje: (1) reliefe: legenda o sv. Andreju, angela (dva reliefa), Srce Jezusovo pred Marjeto Alacoque; (2) načrt kapelice Biaggia Trombette, Novo mesto **190[7]**?, primerne za kip Pietà ali Lurške Gospe ⟨skica na papirju in na pausu.⟩; (3) Dopis proštu Elbertu in (4) vikarju Watzlu; (5) fotografijo kapelice lurške votline⟩.

4 fotografije **1910** 25-letnica Marijine družbe "Immaculata" pred Liechtenthurnovim zavodom v Ljubljani.
1910 Slovensko romanje v Jeruzalem, 2 sliki iz Svete dežele.
ok. **1870** Znameniti Slovenci (tri slike).
ok. **1900** Tri novomašne skupinske (dva svetna in en frančiškanski novomašnik).
Pokojni prošt Elbert v hišni kapeli.
1941 Zlata maša prelata Janeza Kalana.
ok. **1950** Glavni oltar, fotografije Jožeta Gregoriča:
Cerkvena ladja (dva posnetka). Nagrobnik proštov Mravov. Popravilo malih stopnic k cerkvi (dva posnetka).
Iz zapuščine Božidarja Jakca: Stara mati s hčerami in zeti (Bertin, Weble, Jakac).
1908 V/15 Romanje v Lurd s Ksaverjem Meškom.
⟨Objavljeno v Bogoljubu **1909**.⟩
ok. **1930**⟨?⟩ Novo mesto iz zraka. (z dodanimi zemljevidi).

5 načrti (2) **1847** Načrti cerkve in proštije ing. Viljema Dollkopfa. Priloge A–G k predračunom popravil.

6 načrti (3) **1856–1943** Načrti cerkve:
1856 Vhod v kripto.
1860 Zvonik kapiteljske cerkve. ⟨Prim. Dolenjski zbornik 1990, str. 208.⟩
[1901] Slika gotskih orgel iz St. Floriana pri Linzu.
1901/02 Feliks Tomanov glavni oltar kapiteljske cerkve.
1913 Kripta.
1925 Zvonišče v zvoniku kapiteljske cerkve.
1942 Načrti za osuševanje, kleparska dela, statična preizkušnja.
1943 Prezbiterij, kripta z oltarjem, preureditev severnega vhoda v cerkev, detajl: zidec v stolpu.

7 zemljevid **1846** Freyerjev zemljevid Kransjske ⟨poklon iz Jakčeve zapuščine⟩.
7, 1 Special-Karte des Herzogthums Krain, hrsg. von Heinrich Freyer, Magister Pharmaciae und Custos am Landes Museum zu Laibach [s. d.].

Jakop Gruden, župnik pri Beli Cerkvi 1874, potem 1880 upokojen v Turjaku, grajski duhovnik do junija 1894, daroval cerkvi v Turjaku. Pripis s kredo: Po bitki za Turjak iz razdejanega gradu in iz smrti rešil uničenja 1943 B. Jakac.

7, 2 Alphabetisches Verzeichniß aller Ortschafts- und Schlösser-Namen des Herzogthums Krain, in deutsch und krainischer Sprache nebst der Decanats- und Pfarr- Eintheilung, in welcher die Ortschaft liegt, sammt Angabe der Entfernung derselben vom Curat-Orte; als Commentar zur Special-karte des Herzogthums Krain, von Heinrich Freyer... Laibach 1846. ⟨Fotokopija.⟩

TRETJI DEL

D O D A T K I

1 Popis listin Kapiteljskega arhiva iz leta 1758

Popis se nahaja v: NŠAL/KANM f. 14, št. 36 (kopija v KANM, šk. 205, št. 36).

Nalov v originalu: *Die 15. Februarii* ***1758****. Index Materiarum seu Repertorium Archivii Rudolphswerthensis*

V prevodu: **Seznam gradiva z dne 15. februarja 1758 ali Repertorij novomeškega arhiva**

Seznam je zajeten zvezek brez platnic, velikosti 21 x 33 cm z 88 oštevilčenimi stranmi (str. 37–42 so prazne). Listine so popisane po signaturah, razvrščenih po črkah od A do Q, razen črke K.

Posamezna poglavja, razen prvega, imajo poleg navedbe črke tudi naslove, na kratko:

(1) Črka A, Ustanovne listine
(2) Črka B, Kupne in zakupne listine
(3) Črka C*, Listine župnije Šentrupert
Listine vikariata Straža
(4) Črka D*, Listine inkorporiranih župnij na Kranjskem
Boštanj /prazno/
Beneficij Straussenturm v Novem mestu
Dišlerjev špitalski beneficij
Jelšaverjev beneficij
Bratovščina rožnega venca
Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩
Polšnik
Mirna Peč
Krško in beneficij sv. Pavla v Podpeči
Soteska
Beneficij sv. Barbare
(5) Črka E, Listine inkorporiranih župnij na Štajerskem
(6) Črka F, Cesarski privilegiji in cesarski odloki
(7) Črka G, Zadeve arhidiakonata in patriarhata
(8) Črka H, Zadeve Novomeščanov
(9) Črka J, Kapiteljska ekonomija
(10) ČrkaL, Lites (spori kapitlja)
(11) Črka M, Miscellanea (razno)
(12) Črka N, Obligacijske listine, reverzi, pobotnice
(13) Črka Q, Trg Mokronog.

Seznam je Jože Gregorič odkril leta 1942 in iz njega objavil članek Beneficiji pri cerkvi sv. Miklavža v: Križ 12 (1942), str. 53–57 (Rast, 1. izredna št. 1994, str. 178–179). Že pred njim so ga poznali prošt Albreht (prim. str. 426, KANM, knjiga J/1), šmihelski župnik Anton Peterlin in frančiškanski pater Florentin Hrovat. Peterlin je objavil iz njega več regestov v svoji knjižici *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, Novo mesto 1879. Pater Florentin Hrovat je objavil iz njega več regestov v Slovencu, kasneje v samostojni knjižici *Novomeško okrajno glavarstvo*, Ljubljana 1885 (Ponatis iz Slovenca).

Po p. Florentinu Hrovatu oz. po Jožetu Gregoriču tega seznama, kolikor mi je znano, ni nihče več uporabljal. Vse objavljene navedbe ali omembe regestov sem vključil v opombe k posameznim regestom v prvem delu.

* Posamezni naslovi te črke imajo lastno numeracijo pod isto črko.

A/[Ustanovne listine kapitlja] (str. 1–7, str. 8 prazna)

Opomba:
Kazalka → kaže na št. regesta, opuščaj – pomeni, da regest ni vpisan.

A/1 → 192 A/2 → 219 A/3 → 305/*dodatek*
A/4 → 145 A/5 → 338 A/6 → 144/*original*
A/7 Kralj Maksimilijan sprejema pod posebno varstvo *(tutelam)* kapitelj, njegove posesti in podložnike.
A/8 → 272
A/9 Potrditev kolegiatne cerkve s strani Aleksandra VI.
A/10 → 196/*original* A/11 → 148–149 A/12 → 156
A/13 Izvzetje *(exemptio)* župnije sv. Martina v Ponikvi s strani Frančiška Barbara.
A/14 Privilegij kranjskega klera glede pisanja oporoke *(ratione condendi testamenti)* proti zasvojevalcem njihove posesti.
A/15 Prepis potrditve privilegijev s strani nadvojvoda Ferdinanda.
A/16 Cesar Friderik inkorporira kapitlju "pro mensa" župnijo sv. Ruperta ⟨Šentrupert⟩, sv. Kancijana v Mirni Peči in sv. Martina v Ponikvi.
A/17 Odredba Karla ⟨V.?⟩ proti fevdalnim gospodom, ki so zapravljali *(soliti erant... distrahere)* cerkveno posest; strogo prepoveduje podobno početje *(similia perpetrare)*, dedičem pa naroča, da jih morajo vrniti.
A/18 → 142 A/19 → 143 A/20 → 196/*prepis*
A/21 → 174 A/22 → 132 A/23 → 129
A/24 → 204 A/25 → 2 A/26 → 14
A/27 → 13 A/28 → 150/*dodatek* A/29 → 3
A/30 Mirnopeški župnik odreja *(ponit ordinem)*, kako naj se kaplani bratovščine sv. Trojice pri sv. Antonu vedejo do bratovščine in do župnika sv. Nikolaja ter med seboj; nova ustanovitev kaplanije. ⟨Edini primer, ko je mirnopeški župnik predstojnik te bratovščine, zato regesta ni mogoče datirati.⟩
A/31 → 16 A/32 → 49 A/33 → 10
A/34 → 11 A/35 → 152/*dodatek* A/36 → 147
A/37 → 121 A/38 → 116 A/39 → 117
A/40 → 208 A/41 → 38 A/42 → 39
A/43 → 57 A/44 → 127 A/45 → 95
A/46 → 94 A/47 → 42 A/48 → 45
A/49 → 158 A/50 → 1 A/51 → 151
A/52 → 25 A/53 → 157(1) A/54 → 157(2)
A/55 → 157(3), 160 A/56 → 174/*dodatek* A/57 → 130
A/58 Testament mesarja Martina Križca *(Martini Krishez, lanionis)*, ki zapušča bratovščini Rešnjega Telesa nekaj njiv, mestnemu župniku eno njivo "ad mensam", mesarskemu cehu pa mesnico *(macellum)*, od katere morajo dati kolegiatni cerkvi vsako leto določeno vsoto denarja za olje.
A/59 Gorščina na Tolstem vrhu *(Fastenberg)*, ki jo dejansko ima bratovščina sv. Rešnjega Telesa.
A/60 Mlin Strmi breg *(Sternberg)* je nekoč pripadal bratovščini sv. Rešnjega Telesa, potem pa so ga prodali, o čemer je kapitelj izdal listino.
A/61 Marjeta Shembzarin zastavi bratovščini sv. Rešnjega Telesa kmetijo v Regrči vasi *(Regersdorf)*.
A/62 → 105 A/63 → 113
A/64 → 110/*dodatek* A/65 → 67 A/66 → 60
A/67 → 110 A/68 → 48/*dodatek* A/69 → 31

A/70 → 153/*dodatek* A/71 → 165 A/72 → 172
A/73 → 349 A/74 → 153 A/75 → 177 in 178
A/76 Marko Cicigoin zapušča vinograd na Trški gori in njivo, ki ima 8 juter, v Kačiču z obvezo, da se vsak petek mašuje za njegovo dušo.
A/77 → 59/*dodatek*
A/78 Jurij Auer zastavi bratovščini sv. Trojice kmetijo v Govejem dolu v župniji Šentrupert.
A/79 Kapiteljska ustanova cesarja Maksimilijana.
A/80 → 324 A/81 → 369
A/82 Spisi *(negotia)* za pridobitev infule novomeški proštiji.
A/83 –
A/84 Inventar novomeške cerkve se pomnoži za srebrni pastorale, ki ga je poklonil kapitlju ljubljanski knez Sigmund Krištofor, grof de Herberstain itd., ko se je odpeljal iz kapiteljske v stolno cerkev v Ljubljani.
A/85 Inventar se poveča tudi za tisto, kar iz svoje dobrote novomeški proštiji poklanja in zapušča njegov naslednik in sedanji novomeški prošt Friderik Hieronim grof de Lanthieri *(Lantyri)*, kadar bo, kakor upa, prestavljen na višje mesto ali kadar koli bo odšel od tod. Pontifikalije pa so: mitra, križ pektorale z zlato verižico, škofovski prstan s safirom – vse to imajo trenutno dediči, bele svilene rokavice, vezene z zlatom, dve dalmatiki ali svileni tuniki enake barve, gamaše *(caligae seu tibialia)* iz biserne svile *(ex serico perlperl)* in bele sandale.
A/86 Ustanovna listina grofa Janeza Lovrenca Paradeiserja *(a Paradaysar)* za beneficij *(beneficium simplex)* blažene Device Marije v Stopičah.
A/87 Zapuščina *(patrimonium)* Marka Antona Ravbarja, pazinskega kanonika.
A/88 → 43/*original* A/89 → f. 34/3, 115
A/90 Zahteva po tem, da grofa Hanibal in Ernest Paradeiser, dediča pokojnega Lovrenca Paradeiserja, zopet uvedeta zanemarjeno maševanje *(sacra)* v Stopičah in da nastavita beneficiata, ki bo v prihodnje maševal.
A/91 Poročilo *(informatio)* o Anderličevem *(Anderliziano)* beneficiju, ki je skoraj propadel *(in nihil reducto)*.
A/92 → 177/*dodatek*

B/Kupne in zakupne pogodbe (str. 9–21)

B/1 → 139 B/2 → 131 B/3 → 138
B/4 → 102 B/5 → 137 B/6 → 136
B/7 → 123 B/8 → 124 B/9 → 92
B/10 → 63 B/11 → 66 B/12 → 18
B/13 → 69 B/14 → 80 B/15 → 70
B/16 → 84 B/17 → 140 B/18 → 55
B/19 → 34 B/20 → 61 B/21 → 125
B/22 → 98 B/23 → 17/*dodatek* B/24 → 77
B/25 → 88 B/26 → 37 B/27 → 96
B/28 → 101 B/29 → 41 B/30 → 58
B/31 → 112
B/32 Ključarji bratovščine Rešnjega Telesa prodajo Henriku Paradeiserju v Günzbergu ⟨morda Kazenberg?⟩ vinograd, ki so ga dobili kot zapuščino. ⟨Prepis.⟩
B/33 → 141 B/34 → 68 B/35 → 86

B/36 Njiva, voljena bratovščini Rešnjega Telesa.
B/37 → 107 B/38 → 126 B/39 → 128
B/40 → 88/*dodatek* B/41 → 135
B/42 Kupno pismo za proštijsko hišo v Ljubljani, ki jo je kasneje prodal Nikolaj Mrav. ⟨Prim. N/30.⟩
B/43 → 222 B/44 → 35 B/45 → 199
B/46 → 211 B/47 → 187
B/48 Mlin na "Tefke vode"
B/49 → 36 B/50 → 207 B/51 → 83
B/52 → 108 B/53 → 7 B/54 → 328
B/55 → 200 B/56 → 166 B/57 → 291/*dodatek*
B/58 → 205 B/59 → 28 B/60 → 74
B/61 Prodajno pismo za mlin v Bršljinu *(in Bershlin)*, ki pripada cerkvi sv. Nikolaja. ⟨Prim. B/119.⟩
B/62 → 201 B/63 → 73
B/64 Kupna listina *(emptitiae)* za dva vrtova, ki ležita med Gailerjevim in Jeričevim vrtom.
B/65 Felicijan Močnik *(Mozneg)*, kaplan v Mirni Peči, proda Jerneju Zglaibu *(Sglaib)* njivo na mestnem travniku *(in campo civitatis)*.
B/66 → 24 B/67 → 103 B/68 → 230
B/69 Prepis listine Andreja Singarja glede posestva v predmestju pri sv. Mihaelu, danega v zakup *(emphytesim)*.
B/70 → 6 B/71 → 189 B/72 → 278
B/73 Mlin in pripadajoča kmetija v Vavti vasi, ki ju je kapitelj kupil in prodal.
B/74 → 26 B/75 → 244 B/76 → 215
B/77 → 185 B/78 → 263 B/79 → 258
B/80 → 226 B/81 → 93
B/82 Kölnski nadškof proda kot freisinški administrator Lenardu Faichtingerju kmetijo v vasi sv. Marjete ⟨Šmarjeta⟩ pri Klevevžu 166.
B/83 → 104 B/84 → 9 B/85 → 236/*dodatek*
B/86 → 48
B/87 Bertold Čreteški proda Frideriku Mehovskemu desetino prosa in lanu v župniji Mirna Peč v naslednjih krajih 2/3 del v Kačiču *(Kazhizh)*, Gradcu *(Gradezh)*, Bršljinu *(Bershlin)*, Kamenju *(Staindorf)*, Kamencah *(Stainbach)*, v gori "Bassen" ⟨Daljni vrh?⟩, Vrhovem *(Frayhau)*, Goriški vasi *(Bichl)*, Cesti *(an der Strassen)*, Kalu ob cesti pri Hmeljniku *(Kaoll an der Strassen apud Hopfenbach)*, Zagorici *(Sagoriz)*, obojem Karteljevem *(Cartalevo)*, "Wayerju", na kmetijah pod in nad gradom Hmeljnikom *(in praediis castrum Hopfenpach)* in Selu *(Geschiess)*. ⟨Prim. regest št. 205 (1518), ki govori o nadaljnji usodi te desetine.⟩
B/88 → 8 B/89 → 106 B/90 → 247
B/91 → 56 B/92 → 59 B/93 → 85
B/94 → 91 B/95 → 4 B/96 → 27
B/97 → 186 B/98 → 99 B/99 → 209
B/100 → 283 B/101 → 22 B/102 → 227
B/103 → 282 B/104 → 285
B/105 Tomaž Priester proda Lovrencu Schmitu njivo pri Bršljinu, katere meje so kraljeva cesta in bršljinski potok *(torrens Stainpach)*.
B/106 → 182 B/107 → 122 B/108 → 159
B/109 → 29
B/110 Prepis listine za dve polji *(campos)*, ki ju ima gospod Kein.

B/111 → 173 B/112 → 75 B/113 → 310
B/114 → 79 B/115 → 17 B/116 → 254
B/117 → 135/*dodatek* B/118 → 133
B/119 Kupna listina za mlin v Bršljinu *(in Bershlin)*, ki pripada cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu ⟨Prim. B/61.⟩
B/120 → 21 B/121 → 30 B/122 → 155
B/123 → 115 B/124 → 146 B/125 → 175
B/126 → 100 B/127 → 170 B/128 → 62
B/129 → 134 B/130 → 252 B/131 → 268/*dodatek*
B/132 → 91/*dodatek* B/133 → 5 B/134 → 193
B/135 Prepis pisma Friderika de Lanz o dveh vrtovih združenih v enega, ki ju ima v kupnem pravu.
B/136 –
B/137 Prepis listine za polje, podeljeno v kupno pravo Jakobu Hlapšetu *(Hlopshe)*, ki pripada cerkvi sv. Nikolaja.
B/138 → 361 B/139 – B/140 → 358
B/141 – B/142 → 363 B/143 –
B/144 → 440 B/145 → 371 B/146 → 377
B/147 Pogodba gospoda Bucelenija *(Buzeleni)*.
B/148 → 419
B/149 Čreteškega fevda se reši vrt v Tomažji vasi in desetina od 8 kmetij v Volavčah *(Volauzhe)*, nasprotno pa postanejo fevdne druge tri kmetije *(fundi)* v Regrči⟨?⟩ vasi *(Rokendorff)*, vendar se to ne tiče kapitlja *(nil ad capitulum attinet)*.
B/150 → 489 B/151 → 493 B/152 → 490
B/161 → 496

C/Listine v zvezi z župnijo Šentrupert (str. 22–25)

C/1 – C/2 → f. 23/A, 3 C/3 –
C/4 – C/5 → 87
C/6 Vojaški seznam, ki zadeva Šentrupert.
C/7 → 76 *(notarski prepis listin 12, 23, 54)*
C/8 Posvetitev cerkve sv. Ruperta in šestih oltarjev.
C/9 → 90 C/10 → 309 C/11 → f. 23/E, 3
C/12 → 168 C/13 → 304 C/14 → 72
C/15 → 195/*dodatek* C/16 → f. 23/A, 2 C/17 → 169
C/18 → 195
C/19 Prepis potrdila o plačilu takse za fevdno pismo krškega škofa. ⟨Prim. regesta št. 306 in 361.⟩
C/20 Posvetitev šentruperske cerkve.
C/21 → f. 23/E, 2 C/22 → 183 C/23 → f. 34/1, 67
C/24 → 271
C/25 Posvetitev velikega oltarja.
C/26 Pritožbe župljanov proti Juriju Waldnerju *(Waldnar)*, dekanu in župniku v Šentrupertu zaradi žita⟨?⟩, ki je bilo tam shranjeno *(proprter grandinem⟨!⟩, depositae ibidem)*; proštov dekret.
C/27 → 311 C/28 → 302 C/29 → 23
C/30 → 54 C/31 → 12 C/32 –

C/33 Spisi o odklonjenem pokopu barona Wazenberga *(Bozenberg)* zaradi herezije *(ob notam hereseos)* ⟨1660. Prim. I. Steklasa, Zgodovina župnije Šentrupert na Dolenjskem, 1913, str. 91, 92.⟩
C/34 Kurator Maksimilijana Galla prosi, da se mu povrne kmetija na Potov Vrhu, ali pa naj mu šentruperski župnik pove, na kakšni osnovi jo ima *(sive edi titulum)*.
C/35 – C/36 –
C/37 – C/38 – C/39 –
C/40 Podelitvena oz. obligacijska listina.
C/41 –
C/42 Darilna listina *(stiftbrief)* grofa Maksimilijana Barba za domec v Šentrupertu pod tamkajšnjo cerkvijo.

C Listine v zvezi z vikariatom Stražo *(concernentia vicariatum Strassensem)* (str. 26)

C/Straža/1 (Vizitacijski?) odlok za straške cerkve *(decretum pro Strasensibus ecclesiis)*. 1665.

Opomba: Šematizem ljubljanske nadškofije, Ljubljana 1993, str. 197 navaja: Prečna... Pražupnija Mirna Peč. Vikariat Straža okrog 1600 do 1767 nato Prečna...

D/Listine v zvezi z župnijami in beneficiji... (str. 27–36, str. 37–42 prazne):

D(1) Boštanj/ (N° 1–10)
D(2) ⟨Dolenjske⟩ Toplice/ (N° 8–38)
D(3) Straus/ Beneficij Straussenturm ⟨v Novem mestu⟩ *(Straussen turen)* (N° 26–44)
D(4) Dislerjev beneficij sv. Antona (N° 78–79).
D(5) Jelšaver/ *(Jelshewarianum)* beneficij bratovščine Rožnega venca (N° 1–3)
D(6) Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩/ (N° 38–59)
D(7) Polšnik/ (N° 52–62)
D(8) Mirna Peč (N° 54–69)
D(9) Krško/ zadeva tamkajšnjega duhovnika–zorničarja in beneficij sv. Pavla v Podpeči *(in Gallenstein)* (N° 62–71)
D(10) Soteska/ (N° 64–83)
D(11) Sv. Barbara ⟨v kapiteljski cerkvi⟩/ (N°77)
D(12) Hmeljnik/ Beneficij v Hmeljniku (N° 1–2)

D/1–Boštanj/1 Listine v zvezi z župnijo Boštanj *(Savenstein)* (str. 27)

D(1) Boštanj/1–10/ *vse prazno*
Vpisi so vzeti iz lista št. 6, ki je dodan popisu iz kasnejšega časa ok. 1810⟨?⟩

⟨1 Viljem, de dato, str. 73, št. 39 – 1454.⟩ Listina je ohranjena, regest št. 78.
⟨2 Težko berljiva ustanovna listina za Boštanj 3/IX 1688.⟩ Regest št. 410.
⟨3 V zadevi patronata boštanjske župnije. Gradec 16/III 1696 (popravljeno iz 1699).⟩
⟨4 Kaplanska bera 11/X 1751.⟩
⟨5 Kaplanska bera 14/X 1751.⟩
⟨6 Fasije dohodkov 24/X 1754.⟩
⟨7 Račun podružnice Topolovec za leto 1782.⟩
⟨8 Mašna ustanova Danijel za štiri maše 24/XII 1784.⟩

D/2–Toplice/ Listine v zvezi z župnijo Device Marije v Toplicah (str. 28–30)

Opombi: Za Toplice, to je Dolenjske Toplice, nastopata izraza "in Termis" ali "in Tepliz". Številke 1–7 ne nastopajo.

D/2–Toplice/8 Prezentacija na župnijo ⟨Dolenjske⟩ Toplice.
D/2–Toplice/9 → 280
D/2–Toplice/10 Na topliško župnijo prezentira vitez Jurij Turjaški *(miles Georgius de Aversperg)*, šmihelski župnik pa prezentacijo potrdi ⟨pač pred ustanovitvijo kapitlja⟩.
D/2–Toplice/11 → 120
D/2–Toplice/12 1658 Ljubljanski škof sprašuje *(petit scire)*, ali je Marijina cerkev v Dolenjskih Toplicah beneficij brez pastoralnih dolžnosti *(beneficium simplex)* ali župnija.
D/2–Toplice/13 Prošt Nikolaj Mrav izreče sodbo nad Matijo Brezarjem *(Wresar)*, župnikom v Toplicah, zaradi konkubinata.
D/2–Toplice/14 → 154
D/2–Toplice/15 ⟨Spis⟩ proti župniku v Toplicah, ki pravi, da niso župnija, ampak beneficij brez pastoralnih dolžnosti.
D/2–Toplice/16 Grof Engelbert Turjaški *(ab Aversperg)* dovoljuje ⟨proštu⟩ vizitacijo topliške župnije in jo celo svetuje.
D/2–Toplice/17 1646 Prezentacija na župnijo Toplice.
D/2–Toplice/18 1638 Prezentacija na župnijo Toplice.
D/2–Toplice/19 1638 Potrditev za župnijo Toplice.
D/2–Toplice/20 Baron Teodorik Turjaški *(Theodoricus baro ab Aversperg)* prezentira(n?) kapitlju za župnijo blažene Device Marije.
D/2–Toplice/21 → 194
D/2–Toplice/22 1600 Prezentacija na župnijo Toplice.
D/2–Toplice/23 Topliški župnik je dolžan dati šmihelskemu 52 beneških soldov na leto kot svojemu konfirmantu; priti mora v Šmihel za praznik posvetitve in na dan sv. Mihaela, da streže pri maši.
D/2–Toplice/24 Inventar topliške župnije.
D/2–Toplice/25 Urbar in inventar topliške cerkve.
D/2–Toplice/26 → 118
D/2–Toplice/27 V listini se Toplice imenujejo večna kaplanija *(capelania perpetua)* in ne župnija.
D/2–Toplice/28 → 359/*dodatek*
D/2–Toplice/29 → 359
D/2–Toplice/30 Grof Engelbert Turjaški prosi ⟨prošta⟩, da bi vizitiral topliško župnijo.
D/2–Toplice/31 → 357
D/2–Toplice/32 –
D/2–Toplice/33 Spisi, ki zadevajo topliško župnijo in ⟨vprašanje⟩, ali je dušnopastirska ali ne *(curata vel non curata)*.
D/2–Toplice/34 – D/2–Toplice/35 → 415
D/2–Toplice/36 Prezentacija Frančiška Antona de Valvasorja na topliško župnijo v času brez prošta *(praepositura vacante)*.
D/2–Toplice/37 Vdanostna izjava Frančiška Antona Valvasorja.
D/2–Toplice/38 Ponovna⟨?⟩ prezentacija kanonika Marka Antona barona Ravbarja *(de Rauber... canonici retinensis)* ⟨namesto ponovna prezentacija bi bilo mogoče razumeti tudi: kanonika iz Resine *(Retinensis)*⟩.

D/3–Straus/ Listine v zvezi z beneficijem Straussenturm *(Straussen Turen)* (str. 30–31)

D/3–Straus/26 → 264
D/3–Straus/27 Reverz Jakoba de Vitalisa glede beneficija v Straussenturmu.
D/3–Straus/28 Prezentacija za beneficij Straussenturm.
D/3–Straus/29 → 249
D/3–Straus/30 ⟨Spis⟩ proti menihu, ki je dobil *(obtinuerat)* beneficij v Straussenturmu, češ da ni sposoben.
D/3–Straus/31 → 214 **D/3–Straus/32 → 206**
D/3–Straus/33 Prezentacija na Straussenturm in vsebina *(summa)* ustanove.
D/3–Straus/34 Dopustitev beneficija Straussenturm.
D/3–Straus/35 Prezentacija Jakoba de Vitalisa na Straussenturm.
D/3–Straus/36 –
D/3–Straus/37 Urbar Straussenturma.
D/3–Straus/38 Prezentacija na Straussenturm.
D/3–Straus/39 –
D/3–Straus/40 → 398*/dodatek*
D/3–Straus/41 → 403
D/3–Straus/42 Sodnik in svet Novega mesta prezentirajo Janeza Cerarja *(Zerer)*.
D/3–Straus/43 Cerarjev reverz.
D/3–Straus/44 Pogodba *(conventio)* med novomeškim magistratom in proštom Herbersteinom glede beneficija Straussenturm.

D/4–Dišler/ Listine v zvezi z "Dishlerjevim" beneficijem sv. Martina v špitalu (str. 31)

D/4–Dišler/78 → 398

D/5–Jelšaver/ Listine v zvezi z Jelšaverjevim beneficijem (str. 31)

D/5–Jelšaver/1 Stemberg podeli Jelšaverjev beneficij Janezu Feliksu "Oswatizhu".
D/5–Jelšaver/2 Listina, ki obvezuje novomeškega meščana Mihaela Piscatorja, da plača kaplanu bratovščine sv. Rožnega venca od svoje njive, ki leži med njivama Andreja Derg/a(?) in N. Papeža *(Papesh)* pri Marofu *(Rosenperg)* vsako leto 1 gld. 20 krc.
D/5–Jelšaver/3 → 367

D/6–Poljane/ Listine v zvezi z župnijo Poljane ⟨Stari trg ob Kolpi⟩ (str. 31–33)

D/6–Poljane/38 Davek *(onschlagg)* župnije v Poljanah *(in Pelondt)*: 14 gld. 13 krc. *(herrngüld)*.
D/6–Poljane/39 Ribniški arhidiakon se ne sme vmešavati v zadeve župnije sv. Križa v Poljanah *(in Pelondt!)*.
D/6–Poljane/40 Način oddajanja *(elocandi)* poljanske župnije.
D/6–Poljane/41 Stari davek *(antiqua impositio)*, imenovan "pfundt herrnguld" 14 gld. 12 krc. 3 s.

D/6–Poljane/42 Ribniški arhidiakon je hotel uzurpirati poljansko župnijo, dvor pa ga je ukrotil.
D/6–Poljane/43 Seznam neke desetine, ki je bila last poljanske župnije, imenovane "Ultra montem" in "Herdish".
D/6–Poljane/44 Zapis dohodkov poljanske župnije na zahtevo dežele.
D/6–Poljane/45 Vidmar sv. Nikolaja v Poljanski dolini ⟨na Kočevskem⟩ *(in Pelondt)* ni dolžan dajati poljanskemu gradu ⟨v Predgradu⟩ ničesar, razen za posest, ki jo posebej uživa od gradu.
D/6–Poljane/46 → 276
D/6–Poljane/47 Popis tlake, ki jo dolguje vidmar poljanskemu župniku.
D/6–Poljane/48 → 197
D/6–Poljane/49 Podložniki poljanske župnije so dolžni za popravilo svoje utrdbe ali tabora *(propugnaculum seu tabur)* v Poljanah ⟨Predgrad⟩ prispevati enako kot drugi, zato *(ex eadem causa)* pa niso dolžni dajati gospostvu *(ad illud dominium)* mesne pravde *(ius glandium seu assrecht)*.
D/6–Poljane/50 Stari urbarji poljanske župnije.
D/6–Poljane/51 Ustanovitev vikariata Sinji Vrh *(Sweindorff)* – stalna prezentacijska pravica zanj pa pripada kapitlju.
D/6–Poljane/52 Vas Sinji Vrh v poljanski župniji prosi za stalnega duhovnika, ki bi jim delil zakramente, ker je župnija preveč oddaljena.
D/6–Poljane/53 Reverz Lovrenca Kumerja za poljansko župnijo.
D/6–Poljane/54 Razprava *(disputatio)* o četrtinski kmetiji v Poljanah.
D/6–Poljane/55 – ⟨**D/6–Poljane/56 → 25/B, 1** */seznam nima vpisa*⟩
D/6–Poljane/57 – D/6–Poljane/58 –
D/6–Poljane/59 – Inventar poljanske cerkvene posesti.

⟨**D/6–Poljane/64 → f. 34/3, 132,** *ni več v seznamu*⟩
⟨**D/6–Poljane/65 → f. 34/3, 131 in 25/B, 3,** *ni več v seznamu*⟩

D/7–Polšnik/ Listine v zvezi z župnijo Polšnik *(in Pilichperg)* (str. 33)

D/7–Polšnik/52 → 229 **D/7–Polšnik/53 → 292**
D/7–Polšnik/54 → 339 **D/7–Polšnik/55 → 336**
D/7–Polšnik/56 → 340 **D/7–Polšnik/57 → 342**
D/7–Polšnik/58 → 314 **D/7–Polšnik/59 → 316**
D/7–Polšnik/60 → f. 34/2, 17(1)
D/7–Polšnik/61 – *⟨dejansko ima to sign. listina št. 430⟩*
D/7–Polšnik/62 v popisu regest št. **430** ⟨dejansko **ima** to sign. listina št. 382⟩

⟨**D/7–Polšnik/63 → 450,** *ni več v seznamu*⟩
⟨**D/7–Polšnik/64 → 472,** *ni več v seznamu*⟩
⟨**D/7–Polšnik/65 → 381 in 382,** *ni več v seznamu*⟩
⟨**D/7–Polšnik/66 → 471,** *ni več v seznamu*⟩

D/8–Mirna Peč/ Listine v zvezi z župnijo Mirna Peč (str. 33–34)

D/8–Mirna Peč/54 Župnija Mirna Peč oddana *(elocebatur)* za pet let.
D/8–Mirna Peč/55 → 97 **D/8–Mirna Peč/56 → 52**
D/8–Mirna Peč/57 → f. 21, 3.
D/8–Mirna Peč/58 Vidimirani prepis listine o inkorporaciji mirnopeške župnije.
D/8–Mirna Peč/59 Reverz.
D/8–Mirna Peč/60 → f. 34/1, 5(2)
D/8–Mirna Peč/61 → 176
D/8–Mirna Peč/62 → 53
D/8–Mirna Peč/63 Župnijski inventar za časa Jakoba Perneta.
D/8–Mirna Peč/64 → 355
D/8–Mirna Peč/65 → f. 21, 4.
D/8–Mirna Peč/66 Reverz dediča Jakoba Perneta, mirnopeškega vikarja, da je dobil pokojnikovo imetje in da ni oškodoval župnije.
D/8–Mirna Peč/67 Reverz.
D/8–Mirna Peč/68 Vizitacijski dekret za mirnopeško župnijo.

D/9–Krško/ Listine v zvezi z župnijo Krško (str. 34–35)

D/9–Krško/62 Prepis prezentacije na krško župnijo, poslan oglejskemu patriarhu.
D/9–Krško/63 → 356
D/9–Krško/Podpeč/64 Prezentacija na podpeški beneficij.
D/9–Krško/Podpeč/65 Novomeški prošt potrdi prezentacijo v Podpeči.
D/9–Krško/Podpeč/66 Beneficiat sv. Pavla v Podpeči prosi za potrditev.
D/9–Krško/67 → 356
D/9–Krško/68 Patriarhova potrditev beneficiata pri sv. Janezu v Krškem.
D/9–Krško/69 Prezentacija za beneficij sv. Nikolaja v krškem gradu.
D/9–Krško/70 Prezentacija častitega gospoda Janeza Fundiša *(Fundish)* za zorničarja v Krškem. ⟨Zorničar je bil do 1698, prim. regest št. 426.⟩
D/9–Krško/Podpeč/71 → 19

D/ Prezentacija krških meščanov za zornični beneficij, in sicer ga je prezentiralo mesto novomeškemu proštu (brez številke).

D/10–Soteska/ Listine v zvezi z župnijo Soteska (str. 35–36)

D/10–Soteska/64 → 346
D/10–Soteska/65 Erazem Šrski *(a Shayrar)* prezentira za beneficij v Soteski Štefana Uleta *(Ulle)*.
D/10–Soteska/66 → 243 **D/10–Soteska/67 → 331**
D/10–Soteska/68 → f. 29/A, 3
D/10–Soteska/69 Potrditev kaplana pri sv. Erazmu, škofu, v Soteski.
D/10–Soteska/70 → 383 **D/10–Soteska/71 → 392**
D/10–Soteska/72 Soseska *(vicinitas)* Vavta vas prosi, da bi ji dodelili lastnega duhovnika, ki bi stalno bival ondi.
D/10–Soteska/73 → f. 29/A, 7

D/10–Soteska/74 → 378
D/10–Soteska/75 Prezentacija na beneficij sv. Erazma v Soteski.
D/10–Soteska/76 → 388 **D/10–Soteska/77 → 408**
D/10–Soteska/78 → 407*dodatek*
D/10–Soteska/79 → f. 34/2, 57/3
D/10–Soteska/80 → 457 ⟨*pričujoči seznam ima pod to sign. drugi regest, in sicer* **406**⟩
D/10–Soteska/81 Gospa Marija Uršula Malič *(Malitschin)* ustanavlja dve tedenski maši, ki naj jih opravlja beneficiat pri cerkvi sv. Erazma v Soteski.
D/10–Soteska/82 → 482
D/10–Soteska/83 Zadolžnica *(carta bianca)* gospoda Gvidona grofa Kobenzla, izdana v Ribnici, 24. aprila 1752 in naslovljena na župnika v Soteski.

D/11–/ Listine v zvezi z beneficijem sv. Barbare v kapiteljski cerkvi (str. 36)

D/11–Sv. Barbara/77 Ustanovitev Kastelčevega beneficija *(beneficii Castelziani)* pri oltarju sv. Barbare v cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu.

D/12–Hmeljnik/ Listine v zvezi z beneficijem na Hmeljniku (str. 36, str. 37–42 prazne)

D/12–Hmeljnik/1 Ustanovitev beneficija, ⟨ki ga je ustanovila⟩ baronica Zierheim *(de Zirchaim)*.
D/12–Hmeljnik/2 Frančišek Adam baron Zierheim prezentira na hmeljniški beneficij Antona Furlana.
⟨**D/12–Hmeljnik/75 → 473**, *ni več v seznamu*⟩

E/Listine v zvezi z župnijami na Štajerskem (str. 43–48)

E/1 Župnija sv. Martina v Ponikvi je bila podložna oglejskemu patriarhu v duhovnih in svetnih zadevah, vendar je o tem nastopil dvom, o katerem niso hoteli razsojati, dokler ne bi avstrijski knezi dokazali nasprotnega.
E/2 Prepis kupne listine Martina Zehaullerja za kmetijo, ki bo po hčerini smrti pripadla kapitlju.
E/3 Funt ⟨gosposke imenjske rente = davčna obremenitev⟩ posameznih župnij na Štajerskem.
E/4 → 257 **E/5 → 289**
E/6 Kapitelj soglaša z vikarjem v Zibiki, da lahko dá za tri leta v zakup desetino vikariata, da bi poravnal deželne davke.
E/7 Dva prepisa listin, iz katerih so razvidne kapiteljske kmetije pri sv. Juriju pod Rifnikom ⟨Šentjur pri Celju⟩.
E/8 → 321
E/9 Urbar župnije sv. Jurija pod Rifnikom 1642.
E/10 → f. 12, 2
E/11–12 Kupni listini za kmetijo pri sv. Juriju pod Rifnikom.
E/13 Prezentacija za beneficij *(beneficium simplex)* blažene Device Marije na rajhenburškem gradu, predložena kapitlju.
E/14 → 323

E/15 Pretenzije na Gerbčevo posest *(bona Gerbeziana)*. ⟨Prim. f. 10, št. 15.⟩
E/16 → 296
E/17 Kapitelj dobi v procesu *(litibus)* od pleterskega priorja desetino v Vinici.
E/18 Reverz za njive pri sv. Juriju na Štajerskem.
E/19 –
E/20 Listina, iz katere je razvidno *(probatur)*, da ima Šmarje 4 kmetije, voljene podružni cerkvi sv. Marjete v vikariatu Lemberg.
E/21 Trije gospodje Liechtenberški so zapustili vrt, ⟨ki je zdaj⟩ župnijski, in njivo pri sv. Juriju pod Rajhenburgom z obvezo *(cum onere)* letne maše v binkoštnih kvatrnih dneh.
E/22 Kapitelj si zagotovi lavdemije in davčni denarič *(talonium numum)* na štajerskih župnijah.
E/23 → 218
E/24 Stari računi in obračuni štajerskih župnij do leta 1641.
E/25 Stare pobotnice župnije Ponikva o plačanih davkih in kontribucijah.
E/26 → 239
E/27 Ponikva posodi cesarju 60 gld.
E/28 Urbar župnij Zibike in Lemberga.
E/29 Urbar celotne posesti *(omnium rerum)* župnije Ponikve pred razdelitvijo.
E/30–31 Urbarja župnije Šmarje.
E/32 Če se prošt poteguje za lastnino umrlih štajerskih župnikov, je za to pristojna Kranjska *(instantia eius est in Carniolia(!))*.
E/33 Vizitacija, ki so jo v Šmarju in sv. Juriju na Štajerskem imeli komisarji kanoniki 1577.
E/34 Listina o neki njivi pri sv. Juriju na Štajerskem.
E/35 Gospostvo Plankenstein mora zahtevati zločince *(maleficos et criminales)* od šmarskega župnika, če bi bili zunaj župnijskih kmetij *(extra tectum parochialis fundi)*.
E/36 Razvidno je, da so štajerski župniki v svojih oporokah volili tudi kapitlju.
E/37 Reverz za njive pri sv. Juriju na Štajerskem.
E/38 Inventar šmarskega župnika Luke Gerbca.
E/39 Reverz za dve njivi pri sv. Juriju na Štajerskem.
E/40 Ocenitev *(aestimatio)* vse pónikovske župnije ali naklada *(ainlaag)* za štajersko deželo, ki se je morajo držati.
E/41 → 94
E/42 Reformirani urbar šmarske župnije 1556.
E/43 Vizitacija župnije in župnika v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩ *(Pollan)* Jerneja Raaba julija 1640, kakor tudi nekaterih podružnic, z inventarjem župnijske cerkve; proces proti ⟨?⟩ župniku *(processus parochi)*.
E/44 Cesar zahteva poročilo o beneficiju Device Marije v gradu Rajhenburgu.
E/45 Kmetija v Šmarju na Štajerskem.
E/46 Lemberški sodnik si prisvaja, da morajo kapiteljski podložniku v Ponikvi prodajati⟨?⟩ *(exponere)* njegovo vino, po domače imenovano "Shaffwein".
E/47 Kapiteljskih župnij na Štajerskem niso podeljevali za vse življenje, ampak le začasno.
E/48 Davčni urbar župnije sv. Jurija pod Rifnikom.
E/49 Štajerske dajatve kapitlju *(pensiones)* se štejejo v nemški veljavi.
E/50 Reverz za kmetijo v Ponikvi.

E/51 Nasilje, ki ga je župnijski podložnik v Šmarju na Štajerskem napravil podložniku grofa Erdödija v Landsbergu, ki jo je s transakcijo *(per transactionem)* poravnal *(composita)* ⟨prošt?⟩ Kunej.
E/52 → 217
E/53 Dedič pokojnega Gregorja Staudingerja je sin, po njegovi smrti pa posest in zemlja *(fundum et terrenum)* pri sv. Juriju na Štajerskem pripadeta kapitlju.
E/54 Tretji del desetine v Tratini, Ključah in Lipogecbergu v župniji Ponikva pripada tamkajšnjemu kapiteljskemu župniku.
E/55 → 334
E/56 Domec *(unum hofstadt)* v Šmarju na Štajerskem.
E/57 Sodba v korist kapitlja glede nekega podložnika *(erbholt)* na Štajerskem.
E/58 Davčna ocenitev *(ainschlag seu aestimatio)* kapiteljskih župnij, poslana štajerski deželi.
E/59 Kmetije na Štajerskem je prodajal kapitelj.
E/60 Beneficij na Rifniku.
E/61 Deseti denarič od kmetij pri sv. Juriju na Štajerskem pripada kapitlju.
E/62 Urbar župnije Zibika.
E/63 Kapitelj proda njive župljanov na Štajerskem.
E/64 Kapitelj vzpodbuja štajerskega komisarja k budnosti nad drugimi župnijami in njihovo posestjo *(bona)*.
E/65 Na Štajerskem je župljan in podložnik pretepel šmarskega župnika ali vikarja. Prošt je tožbo o tem izročil ⟨deželnemu⟩ knezu.
E/66 Kupne listine za kmetije v Šmarju na Štajerskem izdaja kapitelj.
E/67 → f. 10, 9/a
E/68 Kmetija v Šmarju na Štajerskem.
E/69 Meščani pri sv. Juriju prodajajo svoje kupnopravne kmetije s soglasjem kapitlja.
E/70 Reverz Janeza Damijana Kovačiča *(Kouitschiz)* za prejeto župnijo v Lembergu.
E/71 Reverz za domec, njive in ribnik pri sv. Juriju na Štajerskem.
E/72 Kupna listina za kmetijo Jurija Christiana v Ponikvi.
E/73 Zaščitna pisma, pobotnice in originalne oprostitve ter drugi spisi, zadevajoči župniji Zibika in Lemberg.
E/74–75 → 353
E/76 Posli pokojnega Luke Gerbca in dedičev v Šmarju.
E/77 Razdelitev župnij Šmarje, Zibika in Lemberg.
E/78 Reverz Jakoba Hatarina, vikarja v Zibiki, o plačilu davkov in kontribucij, zaradi katerih je bil vikariat zastavljen⟨?⟩ *(spongatus est)*.
E/79 → 353/*dodatek* **E/80 → 260**
E/81 Urbar vikariata v Šmarju.
E/82 Listina o kmetiji v Šmarju, ki zadeva Antona Gerbca.
E/83 Očiščenje *(purgatio)* Luke Gerbca od ugovorov proti njemu *(imputationes)*.
E/84 Seznam knjig v šmarski župniji.
E/85 Razne obtožbe proti vikarju v Ponikvi Pavlu Kozlerju *(Casler)*.
E/86 –
E/87 Inventar šmarskega vikarja Maksimilijana Verbca.
E/88 Reverz Jakoba Hatarinija, vikarja v Zibiki.
E/89 Obligacija Jakoba Hatarinija, vikarja v Zibiki.
E/90 Kapitelj odstopa njivo pri sv. Juriju pod Rifnikom Mihaelu Šuštarčiču *(Suestarzizh)*, njegovi ženi in otrokom za dva rodova.

E/91 Prepis listine iz nunciature, ki poklanja dolenjski arhidiakonat Andreju Janezu Stembergu *(de Stemberg)*.
E/92 Inventar po smrti Luke Gerbca, vikarja v Šmarju.
E/93 Ustanovna maša za peti rekvijem v župnijski cerkvi sv. Jurija pod Rifnikom za pokojnega grofa Antona Frančiška Schrattenbacha na obletnico njegovega pokopa.

F/Cesarska pisma in privilegiji *(co[m]missiones caesareae et privilegia)* (str. 49–53)

F/1 Listina Ferdinanda I. s katero podeljuje Klementu Othu novomeški kanonikat.
F/2 Zbirka cesarskih dopisov *(Com[m]issiones aliquot caesareae)*..
F/3 Dopis Ferdinanda III. novomeškemu proštu Janezu Stembergu o deželnih odbornikih, v katerem cesar pričakuje proštovo mnenje o svojem načrtu. ⟨Verjetno o ustanovitvi novomeške škofije, prim. f. 10, št. 48.⟩
F/4 Priporočena budnost nad župnijami v celjski grofiji.
F/5 Prepoved Ferdinanda II., naj mladine in sirot ne pošiljajo na krivoverske akademije.
F/6 Tajni svet sporoča o smrti Eleonore, vdove Ferdinanda II., z naročilom, naj se na kapitlju in v podrejenih krajih opravijo maše in molitve za njeno dušo.
F/7 Nadvojvoda Karel zahteva od nekoga 30 krc. za funt gosposke imenjske rente.
F/8 Verska prenova Ferdinanda II. v dednih deželah.
F/9 Obvestilo o ⟨predpisanih⟩ pogrebnih opravilih za Ferdinandom IV.
F/10 → 330 F/11 – F/12 –
F/13 Dolenjski kler prosi kralja Maksimilijana, naj bi se opravila za nadvojvode ne opravljala v Ljubljani, kakor je bil običaj, ampak v Novem mestu.
F/14 → 326
F/15 Cesarjevo poverilno pismo za izposlovanje posojila *(credentiales ad tractandum pro pecunia mutua)*, ki mu je bilo potem dano.
F/16 → 237 F/17 –
F/18 Zaradi turških vpadov so ⟨od kapitlja⟩ zahtevali davčni predujem.
F/19 – F/20 –
F/21 Ferdinandovo naročilo *(commissio)* proti klerikom konkubinarjem.
F/22 Osebna kontribucija za vojaške priprave *(pro apparatu)* proti Turkom, izterjana od vsakogar, od deželnega kneza do bolnega kmeta. **1568** ⟨v letu požara na kapitlju⟩.
F/23 Cesarjevo soglasje k zastavi kapiteljske posesti za plačilo kontribucije.
F/24 Cesarjevo soglasje k zastavi kapiteljske posesti.
F/25 – F/26 – **F/27 → 65**
F/28 Odgovor kapitlja na kraljevo prošnjo, naj odda tretjino dohodkov za utrjevanje mej.
F/29 → f. 10, 44
F/30 Prepoved Ferdinanda II., naj se v postnem času ne kuha meso proti cerkvenim predpisom.
F/31 Kaznovanje obrekovalcev *(blasphematorum)* Ferdinanda II.
F/32 → 216 **F/33 → f. 12, 6**
F/34 → f. 10, 15 **F/35 → 221**
F/36 Dopis o pogrebu Leopolda, vojvode avstrijskega.
F/37 Odlok Ferdinanda I. proti patronom beneficijev, ki si le-te prilaščajo.
F/38 Ferdinand II. prepoveduje odpiranje delavnic in gostiln *(officinae et popinae)* ob sejemskih dnevih pred končano božjo službo.

F/39 Vlada prosi Montagnano za obvestilo o beneficiju blažene Device Marije v gradu Rifniku pri sv. Juriju na Štajerskem.
F/40 Nadvojvoda Karel piše kapitlju, naj se udeležijo razprave, ki jo bosta sklicala deželni glavar in vicedom po nadvojvodovem ukazu.
F/41–42 Nadvojvoda vabi prošta na deželni zbor *(comitia provincialia)*.
F/43 → 322
F/44 Dekret o spovedi in obhajilu proti krivovercem.
F/45 Prepis Maksimilijanovega pisma, naj se imetje vikarjev ne odtujuje *(ne bona vicariorum distrahentur)*.
F/46 Ferdinand III. prosi vse prelate in plemiče, naj vsak od njih prispeva po enega konja z vsem potrebnim ⟨za vojsko⟩ proti sovražniku.
F/47 Cesarjev odlok *(mandatum)* proti ljubljanskim meščanom, ki hodijo za predikanti.
F/48 ⟨Povabilo nadvojvode Ferdinada na svatbo *(ad nuptias)* – vse prečrtano.⟩ –
F/49 Izvleček cesarskih odredb glede ⟨verske⟩ obnove *(ratione reformationis)*.
F/50 → 240
F/51 Cesar želi, da se prepove prezentacija beneficiatov patriarhu, in sicer pod kaznijo izgube patronata.
F/52 Ravnanje deželnega kneza *(executio principis)* proti krivovercem, ki jih nasilno pokopavajo v cerkvah.
F/53 Nadvojvoda prosi za poročilo o upravljanju cerkva, ker je slišal, da se z njimi slabo gospodari *(male succedere)*.
F/54 Ferdinand meni *(dicit)*, naj sodijo duhovnike arhidiakoni in ne ordinariji, ki žive zunaj dežele.
F/55 Kanoniki so zagovarjali *(praetendebant)*, da je prepuščeno njihovemu nagibu, ali bodo ⟨svoje imetje⟩ volili kapitlju.
F/56 Ferdinand II. zahteva imena tistih, ki se še niso pokatoličanili *(qui necdum sunt ecclesiae catholicae adscripti)*.
F/57 Drugi Ferdinandov odlok *(generales)* o verski obnovi, ki prepoveduje, da bi pošiljali mladino na univerze krivovercev.
F/58 Ferdinand II. prepoveduje klerikom in svetnim ljudem, ki jih kličejo pred sodišče v beneško državo, da ne smejo k tamkajšnjim škofom po razsodbo.
F/59 Dopis kneza Eggenberga *(commissio principis ab Ekenperg)* kot namestnika ⟨deželnega kneza⟩ proti najrazličnejšim javnim grešnikom, predvsem proti prešuštnikom.
F/60⟨*popravljeno v F/58*⟩ → f. 10, 53
F/61 Prošt klican v Ljubljano zaradi davka.
F/62⟨*popravljeno v F/60*⟩ → f. 10, 52
F/63 Patent, ki prepoveduje vsakovrstne zlate in srebrne obrobe in druge odvečne okraske.
F/64⟨*popravljeno v F/62*⟩ → f. 10, 55
F/65 Dopis o postu, ki naj ga drže vsako leto na dan pred praznikom brezmadežne Device Marije, in sicer po zaobljubi.

G/Listine v zvezi z dolenjskim arhidiakonom in patriarhatom (str. 53–58)

G/1 Poročilo, ki ga je dal Hortenzij Locatelli cesarju o ⟨oglejskem⟩ patriarhatu.
G/2 Patriarhovo potrdilo novomeškega dekana (popravljeno iz diakona). Morda 461.
G/3 Patriarhovi opomini spovednikom.
G/4 → 299/*dodatek* G/5 –
G/6 Proti opatom, ki ne dovolijo vizitirati svojih župnij. ⟨Prim. f. 34/2, št. 2.⟩

G/7 – G/8 –
G/9 Nakazilo denarja *(deputatio quotae)* za prošta Peslerja, ki je potoval v Rim zaradi patriarhata.
G/10 *⟨popravljeno v G/8⟩* → **f. 10, 45**
G/11 → **235**
G/12 Tržaški škof in delegirani papeški sodnik ⟨Peter Bonomo⟩ vabi v sporu pičenskega škofa Jurija Slatkonje ter ribniškega arhidiakona Leonarda Würfla *(Brefile!)* oba k sodni razpravi *(ad ius dicendum)*.
G/13 Novomeški kanoniki, ki so bili delegirani papeški sodniki v sporu med zagrebškim kapitljem in podložniki ogrskega kraljestva, prosijo nadvojvodo, da bi jih od tega oprostil, vendar brez posebnega uspeha ⟨?⟩ *(cum modica sua reputatione)*.
G/14 Prepis papeške bule, naj svoje posesti nihče ne daje v zakup krivovercem.
G/15 → **f. 10, 25**
G/16 Razsodba v sporu med proštom Nikolajem Mravom in bistriškim priorjem glede Cerknice.
G/17 Zadeve patriarhata.
G/18 → **213**
G/19 Teodor Turjaški dokazuje, da arhidiakoni ne morejo odstavljati župnikov brez poprejšnjega obvestila⟨?⟩ *(salutatione)* patrona.
G/20 Posli s patriarhatom o ustanavljanju ⟨novih⟩ škofij *(Negotia patriarchatus ad erigendos episcopatus)*.
G/21 Kapela Nadlišek *(Nadishak)* vrnjena župniji Lož, in to s papeško avtoriteto preko sodišča.
G/22 Tržaški škof in postavljeni papeški sodnik Peter ⟨Bonomo⟩ vabi arhidiakona k sebi na proces *(ad causam agendam)* v sporu pičenskega škofa ⟨Jurija Slatkonje⟩ ter ribniškega arhidiakona ⟨Leonarda Würfla⟩.
G/23 – **G/24** → **273** **G/25** → **347**
G/26 –
G/27 Razprava ⟨prošta⟩ Peslerja o patriarhu nemškega cesarstva – treba ga je razlikovati od beneškega oz. gradeškega patriarha – namenjena papežu.
G/28 Kapiteljskega dekana potrjuje patriarh, potem ko ga prezentira kapitelj.
G/29 *⟨popravljeno v G/25⟩* → **f. 10, 41**
G/30 –
G/31 Korespondenca ⟨prošta⟩ Peslerja s cesarjem o oglejskem patriarhatu, zaradi česar je bil Pesler poslan v Rim.
G/32 Patriarh Francesco Barbaro daje Montagnani dispenzo, da ima lahko poleg proštije še župniji Laško in Krško.
G/33 Jubilejno leto Aleksandra VII. ob začetku njegovega papeževanja, ki so ga v Novem mestu praznovali od 28. novembra do 12. decembra **1655**, drugo pa od 18. februarja do 18. marca **1657**.
G/34 Jubilejno leto Urbana VIII. ⟨Prim. regest št. 322.⟩
G/35 Prepis pisma dolenjskega arhidiakona, ki je hotel izvajati svojo jurisdikcijo nad kapiteljskimi vikarji in samim dekanom, župnikom v Šentrupertu.
G/36 Prezentacija Matije Pregla za vikarja v Krškem.
G/37 – **G/38** → **299***/dodatek*
G/39 Stiški opat prepoveduje svojim vikarjem, da bi dovolili, da jih vizitira novomeški prošt Janez Andrej Stemberg.
G/40 – G/41 –
G/42 Patent Mihaela Kumberga *(a Chumberg)* o vizitaciji cesarskega dela patriarhata.

G/43 Poskus oglejskega patriarha, da bi razglasil jubilej *(insinuatio jubilaei)* ⟨sveto leto?⟩.
G/44 Dispenza za župnijo Krško, podeljena ⟨proštu⟩ Marku Kuneju.
G/45 Vlada dovoljuje pomoč svetne oblasti ribniškemu arhidiakonu za nameravano vizitacijo.
G/46 –
G/47 Za goriškega arhidiakona.
G/48 –
G/49 Sporočilo na pritožbo o davku⟨?⟩ zaradi beneške vojne.
G/50 – **G/51** → **167**
G/52 Neka razsodba v zakonski zadevi pred sodnikom – dolenjskim arhidiakonom.
G/53 –
G/54 Dekreti kanonske vizitacije za vso ljubljansko škofijo.
G/55 – **G/56** → **248**
G/57 Listina, iz katere je razvidno *(probari potest)*, da je novomeški prošt arhidiakon.
G/58 – G/59 – G/60 –
G/61 – G/62 – G/63 –
G/64 –
G/65 Tržaški škof ⟨Bonomo?⟩ v patriarhovem imenu vizitira tudi župnije, podložne stiškemu in kostanjeviškemu samostanu.
G/66 – G/67 –
G/68 Pogajanja *(negotia)* s patriarhatom, ki jih je vodil v Rimu Albert Pesler v imenu Ferdinanda II.
G/69 Proces proti župniku v Cerkljah na Gorenjskem.
G/70 –
G/71 **1661** Vizitacija gorenjskih župnij Škofja Loka, Poljane, Gorje in Selca.
G/72 –
G/73 Vizitacija trebanjske župnije in proces proti župniku Mihaelu Dienstmanu *(Pienstman)* ter njegova odstavitev *(canonica privatio)*.
G/74 Proces proti Lavrenciju Kristanu, vikarju v Mirni, ter njegova odstavitev *(canonica privatio)*.
G/75 Proces proti Mihaelu Dienstmanu *(Pienstman)*, trebanjskemu župniku, ki se je menda simonistično odrekel župniji v korist Janeza Gašperja Jeriča.
G/76 → **f. 34/2, 3**
G/77 Apostolski nuncij prepušča Janezu Andreju Stembergu, novomeškemu proštu in arhidiakonu, da nastavi Mateja Homana na beneficij sv. Trojice v ⟨Škofji⟩ Loki. **1660**.
G/78 Proces proti kmetu *(processus illius rustici)*, ki je pridigal *(concionabatur)* pri sv. Matiji ⟨na Zajčjem Vrhu ali na Lazah pri Dolenjskih Toplicah⟩.
G/79 Različni spisi o vizitaciji Krškega **1655**.
G/80 –

H/Listine v zvezi z Novomeščani (str. 59–62)

H/1 → **290**
H/2 Meščani prosijo prošta, naj zapove kaplanu, da bo prišel v ⟨svojo⟩ rezidenco⟨?⟩ *(ad residentiam)* opravljat božjo službo.

H/3 Pritožba proti meščanom, ki zahtevajo za podelitev Strausovega beneficija 100 tolarjev.
H/4 → 161/*dodatek*
H/5 Kapitelj ni dolžan pomagati meščanom pri popravljanju mosta.
H/6 –
H/7 Navodila za novomeškega špitalskega oskrbnika.
H/8 Mesto prosi kapitelj, da bi vizitiral pomirje *(purfridt)*.
H/9 Meščani zahtevajo od kapitlja, naj jim pošlje podložnika, obtoženega umora, da se opraviči *(ad purgandum se)*.
H/10 → 50
H/11 Pismo mestnemu senatu zaradi davkov in prispevkov, ki jih je mesto zahtevalo od kanoniških domovanj in od šolske zgradbe.
H/12 Meščani zahtevajo od kapitlja prispevek za popravljanje obzidja in mosta in da v mestu ne sme imeti svoje posesti.
H/13 Prošt ⟨Montagnana⟩ predlaga in prosi mesto, da bi prezentiralo na Strausov beneficij njegovega nečaka. 1591.
H/14 Davki, ki jih mesto zahteva od kapiteljskih hiš.
H/15 Navodila ordinarijevega komisarja glede računov in posesti novomeškega špitala.
H/16 → 259 H/17 → 33
H/18 Imetja kapitlja, kapiteljskih vikarjev in kaplanov ne sme odnašati *(non distrahantur)* nihče razen kanonikov.
H/19 → 82
H/20 Meščani se opravičujejo zaradi neustreznega *(minus qualificati)* kaplana s pripombo, da bi ga moral preveriti tisti, ki ga je potrdil.
H/21 Spisi v zvezi s špitalskimi obračuni.
H/22 Meščani zahtevajo davke od kapitlja.
H/23 Mesto prosi, da bi se Strausov beneficij inkorporiral špitalu. ⟨Prim. f. 34/1, št. 31.⟩
H/24 –
H/25 Pritožba meščanov zaradi kaplana, ki opravlja božjo službo.
H/26 Razsodba kraljevih komisarjev med kapitljem in meščani zaradi nekega ozemlja in zaradi prepovedi meščanov, da kanoniki ne smejo voditi ujetnikov po mestu na kapitelj.
H/27 Razčlenitev kapiteljskih stroškov v procesu proti meščanom zaradi prekršitve duhovne jurisdikcije.
H/28 Kanoniki se opravičujejo zaradi kapiteljskega gumna *(trituratorium)*.
H/29 Kapitelj ni dolžan pomagati meščanom pri popravljanju mosta, kar zadeva obzidje pa kapiteljski podložniki tudi nimajo večjih obveznosti kakor podložniki drugih gospostev. Pripomba: Listino dobro in skrbno hraniti!
H/30 Kapitelj nima obveze popravljati mosta.
H/31 Listina, ki dokazuje in s komisijsko poravnavo določa, da je pot, ki vodi k Marofu⟨?⟩ *(ad Rosen...)* moja⟨!⟩, torej meščani ne morejo preprečiti, da je ne bi utrdil⟨?⟩ *(firmus⟨?⟩ fieret)* vse do mestnega obzidja.
H/32 Prepis listine novomeškega sveta, ki določa prostor, določen za izgradno kanoniških hiš.
H/33 Dobljeni proces proti meščanom; ti cerkvenih oseb ne morejo zgrabiti, kaznovati ali zapreti.
H/34 Meščani zahtevajo od kapitlja po 16. gld. dve leti zapored, ko so dejansko skrbeli za popravilo obzidja in mestnih stolpov; prav tako tudi podložniško tlako, ki jo v takem primeru kapitelj dolguje v skladu s sporazumom, priloženim v prepisu.

H/35 Kupna listina, izdana od mesta, za hišo pod okni kapiteljske obednice, kjer je zdaj napolnjena jama *(fovea opleta)*.
H/36 Meščani se pritožujejo nad kapiteljskimi podložniki, ker v njihovo škodo prodajajo vino zunaj mestnih vrat ob vznožju kapitlja.
H/37 Opomin meščanom, naj okrasijo cerkev sv. Antona, za kar so se sami ponudili. 1613.
H/38 Prepis reverza, danega meščanom, zaradi poti proti kapiteljskemu gumnu, ki so jo bili meščani zaprli.
H/39 Posredovanje kraljice ⟨Marije Terezije⟩, naj meščani inkorporirajo Strausov beneficij kapitlju, sami pa obdrže prezentacijsko pravico do kandidata, ki ga mora kapitelj sprejeti med kanonike, po njegovi smrti spet drugega in tako dalje.
H/40 Pobotnica meščanov za 16 gld., ki jih je dal kapitelj za obzidje, kakor so se pogodili.
H/41 Meščani protipravno kaznujejo in odstavijo kaplana Strausovega beneficija.
H/42 Cesar ukazuje, naj vsi v obsegu ene milje od mesta pomagajo meščanom pri utrjevanju mesta, da bi se v primeru potrebe lahko varno zatekli vanj.
H/43 Izvleček davkov, ki ga plačujejo novomeški meščani. 1601.
H/44 Spor z meščani zaradi njive na Strmem bregu nad mlinom *(in Sternwreg supra molam)*.
H/45 Novomeški meščani obtožujejo učitelja in zahtevajo sodbo po namestniku *(per succentorem)*; kapitelj jih prosi, naj odnehajo, da ne bi prišlo do hujšega spora, saj je učitelj podložen proštu, vsaj kar zadeva personalije.
H/45 ⟨!⟩ Poravnava glede zapuščinske zapore in inventarja pokojnega duhovnika.

J/Ekonomske zadeve kapitlja *(Oeconomica capituli)* (str. 63–65)

J/1 Kunej se pritožuje nad Polidorjem ⟨Montagnano⟩, ker je dal vikarjem pravico do testamenta, kar je proti pravilom ustanove.
J/2 V spisu je beležka o tem, kje se začne in konča gorska pravda na Slatniku.
J/3 Spis, iz katerega je razvidno, da morajo kranjski prelati dati za kontribucijo določeno vsoto, od katere plača kapitelj dvajsetino za kontribucijo.
J/4 Iz listine je razvidno, da pripada kapitlju desetina od polja *(de campo)* pri gradu Hmeljniku.
J/5 Soseska Jablan ⟨pri Mirni Peči⟩ *(apud Jablan dorff)* nima le stiških podložnikov, ampak tudi podložnike kapitlja in drugih gospostev.
J/6 Zamenjava kmetije v Goriški vasi⟨?⟩ *(Göritsh dorf)* z grofico Frankopan *(Frangepani)*, in sicer za kapiteljsko kmetijo v Škrjančah *(Scherianze)* skupaj z desetino obeh kmetij.
J/7 Listina glede mlina na Strmem bregu *(in Sternbreg)*.
J/8 Kapiteljski davek *(anlaag)* oddan deželi. 1583.
J/9 → 188
⟨J/10 → 469 *ni v pričujočem popisu*⟩
⟨J/11 → 275 *ni v pričujočem popisu*⟩
J/12 → 281
J/13 → 301
J/14 Kunej se pobota z Butaličem glede njive in hleva "morda v Brezovici".
J/15 → 234
J/16 Gmajna za les in pašo *(communitas pro lignis, sepibus⟨?⟩, pascuis etc.)* pri Potov Vrhu, imenovana Kremenjak in Videm *(Kremeneg et Vidam)*, pripada vsej vasi ali soseski Potov Vrh.
J/17 → f. 13, 3

J/18 Zadeva kmete na Vrhtrebnjem glede lesa in drugih pravic; poravnava s trebanjskim gospostvom.
J/19 Iz listine je razvidno in gotovo, da gorska pravda v "Mülldorfu", ki se sedaj imenuje "Pöchberg", hkrati pripada kapitlju in Mordaxom.
J/20 → f. 34/1, 35 **J/21 → f. 13, 4** **J/22 → f. 10, 28**
J/23 → f. 34/1, 43 **J/24 → f. 34/1, 19** **J/25 → f. 10, 13**
J/26 Kapiteljski dnevni red v času prošta Kuneja *(Ordo domesticus tempore domini Kunii)*.
J/27 Kmetije v Vrhtrebnjem in v Globodolu so bile odkupljene od zastave.
J/28 Mernik za proso oz. vrečno desetino *(mensura milii seu sack zehend)* se hrani v Rumanji vasi in se drugih ne sme uporabljati. Zadeva tudi vrečno desetino v Gorenjih in Dolenjih Kamencah.
J/29 → 189/*dodatek*
J/30 Listino je treba shraniti! Dokazuje, da je travnik v Prečni kapiteljski.
J/31 Desetinski red, postavljen od nadvojvode.
J/32 Izvleček iz listine o kapitlju pripadajoči desetini, se pravi tretjega dela vse vrste desetine v žitu in vinu ter druge desetinske pravde na Grmu *(in Stauden)*, v Koroški vasi *(Körschendorff)* in na Zajčjem Vrhu. ⟨Prim. regest št. 96.⟩
J/33 → f. 34/1, 27
J/34 Razdelitev desetine v Goriči vasi *(in pago Gertshendorff)*, namreč koliko kmetij in kolikšen delež pripada kapitlju.
J/35 Spor z Galli zaradi desetine v krajih Dolenje Kamenje, Paha, Vrh pri Pahi *(Naverhe)*, Karteljevo in Kal.
J/36 Kapitularji prosijo Galla, naj utemelji, s kakšno pravico si prilašča podložnike v Češči vasi.
J/37 Tako kot dajejo podložniki ljubljanske komende činžno vino svojemu gospostvu, morajo dajati vinsko desetino tudi kapitlju.
J/38 Sporazum *(conventio)* o pravicah, ki jih imajo kapiteljski podložniki na Vrhtrebnjem v gozdovih in pašnikih trebanjskega gospostva.
J/39 Reverz, po katerem je za kmetijo v Preski *(sub Kag)* dobival ⟨kapitelj⟩ po 1.000 količkov⟨?⟩ *(dabantur mille pali)*.
J/40 – J/41 – J/42 –
J/43 Menjalna listina za zamenjavo kapiteljskih vrtov beneficiata Rožnovenske bratovščine s proštijo.
J/44 → 368
J/45 Sporazum med Hmeljnikom in proštijo glede prednosti pri pobiranju desetine; Hmeljnik mora počakati s kolekturo dva dni, kadar pobirajo "naši", star⟨?⟩ *(staretsch)* pa pride na vrsto prvi dan po sv. Martinu. ⟨Glede "stara" prim. L/44.⟩
J/46 Listina glede mlina v Šmarju.
J/47 Zadeva jubilejno leto.

K/Po starem repertoriju (str. 65)

⟨Tu stoji samo opomba:⟩ Treba je prepisati vse, razen št. 33 in 34.
⟨Med listinami pa so imele signaturo K naslednje:⟩

⟨K/2 → 315 *ni v seznamu*⟩ ⟨K/14 → 284 *ni v seznamu*⟩
⟨K/28 → 46 *ni v seznamu*⟩ ⟨K/36 → 399 in f. 10, 48 *ni v seznamu*⟩

L/Kapiteljski procesi in spori *(Actiones et lites capitulares)* (str. 66–70)

L/Lites (spori) kapitlja, N° 1–59
L/1 Proces, dobljen proti Mordaxu z Grabna zaradi vseh vrst snopne desetine.
L/2 Proces proti gospostvu Hmeljnik zaradi vinske desetine na Slatniku.
L/3 Proces proti Antonu Grbcu.
L/4 → f. 10, 31
L/5 Procesni spisi med kapitljem in lukenjskim gradom zaradi gmajne na Potov Vrhu.
L/6 → f. 10, 1
L/7 Proces kapitlja proti gospodu Črnomaljskemu, imetniku gradu Hmeljnik, zaradi mirnopeške ustanove, v imenu katere je dobival gornino v gorci sv. Duha, čeprav menda ni bila izpeljana.
L/8 → f. 34/1, 50
L/9 – ⟨Pod to številko je opomba iz kasnejšega časa, da so se spisi pod 3, 4 in 5 večidel ohranili. Z isto roko je tudi pri večini listin s svinčnikom zapisana oznaka Est, kar pomeni, da je listina (bila takrat) še ohranjena.⟩
L/10 – L/11 – L/12 –
L/13 → f. 34/1, 40 **L/14 → f. 34/1, 48**
L/15 Sporazum kapitlja s kuratorjem Karlom Juričem glede neke zahteve.
L/16 Kapitelj je izgubil v sporu proti Hmeljniku zaradi desetine od prosa *(panici)*, ki jo je tam nasilno prejemal. Služi za opozorilo!
L/17 Dežela je ukazala, naj ključarji sv. Elije v Prečni dajo od svojega travnika lukenjskemu gradu 15 krc., ki naj bi jih ta deponiral pri deželi. Glede tega bi bilo treba pogledati odgovor prošta Jurija Grafa v tej zadevi.
L/18 Proces glede desetine od polja na Hmeljniku in v Hmeljčiču; zdi se, da je bil dobljen.
L/19 Stiški opat je dobil proces proti novomeškemu kapitlju, da lahko njegovi podložniki v Jablanu uporabljajo gmajno *(una gmaina seu communitate)*, imenovano Kačja Rid *(Kazhie ert)*, in jih ne smejo izločevati.
L/20 Razsodba proti Andreju Mordaxu glede desetine pri mostu na Graben, ki jim jo je odrekal.
L/21 → f. 10, 10
L/22 Proces kapitlja proti Hmeljniku zaradi novin na Golobinjeku.
L/23 Prepis zadeva opuščene meje; Gall je dobil proces proti kapitlju glede mere pri vrečni desetini.
L/24 Originalni sporazum, po katerem je vinograd nekega pokojnega kanonika v Straži, ki je bil pod stiško sodno oblastjo, po mnogih sporih pripadel kapitlju.
L/25 → f. 34/1, → 64 **L/26 → f. 10, 43** **L/27 → f. 34/1, 51**
L/28 → f. 34/1, → 51 **L/29 → f. 34/1, 8/a**
L/30 Poravnava kapitlja z gospodi Galli zaradi gmajne na Potov Vrhu.
L/31 → 270 **L/32 → 250** **L/33 → f. 34/1, 26**
L/34 → f. 34/1, → 23
L/35 Pritožbe prošta Nikolaja Mrava proti Rudolfu Paradeiserju zaradi pretepa pri obrambi desetine.
L/36 Papeška razsodba *(sententia papalis)* med kapitularji in novomeškimi frančiškani o krivicah, ki so jih drug drugemu storili.
L/37 Kapitelj je bil obsojen zaradi nasilnega pobiranja desetine gospodov Črnomaljskih.
L/38 → f. 34/1, → 17 **L/39 → f. 10, 26**
L/40 Kapitelj je tožil gospode v Breitenauu, ker so dali pretepsti tiste, ki so šli lovit ribe v vas Potok na Krki, toda bili so oproščeni nasilja.

L/41 → f. 34/1, 70 (št. 13, 16)
L/42 Proces proti gospodu Mokronoškemu zaradi volovskega jezika pri Šentrupertu se je kasneje prijateljsko zaključil.
L/43 Proces proti grofici Frankopanski *(Frangepani)*, ki je vzela kapiteljskemu podložniku dva vola, ker je sekal v rasenskem gozdu, kjer imajo kapiteljski podložniki to pravico. Ker pa je vole vrnila, se je spor končal. ⟨Prim. f. 34/1, št. 70.⟩
L/44 Proces Herbarda Lamberškega *(a Lomberg)* zaradi ⟨neustrezne mere⟩ stara *(unius stärtsch)*, s katero so v vasi Podboršt odmerili Petru Marinčku; prijateljsko se je zaključil zaradi pomanjkanja dokazov z "naše" strani. ⟨Prim. f. 34/1, št. 65.⟩
L/45 – L/46 → f. 34/1, 70 (št. 17–19)
L/47 → f. 34/1, 81 L/48 → f. 34/1, 65
L/49 → f. 34/1, 70. (št. 14–15)
L/50 Poravnava med kapiteljskimi, bajnhofskimi, kostanjeviškimi in meščanskimi podložniki zaradi "gmaine" v Kamencah, ki so jo drugi slabo izkoriščali, kar je postalo vzrok spora *(in praeiudicium)*.
L/51 Proces proti gospodu Kaysellu zaradi izgubljene desetine v Apneniku.
L/52 Spor zaradi ⟨dedičev prošta⟩ Kumerja *(Lites Kumerianae)*, ki so hoteli zase vso dediščino.
L/53 Proces med kapitljem in Hmeljniškimi in drugi ⟨proces⟩ zaradi podložnikov na Potov Vrhu.
L/54 Proces kapitlja proti Gusiču s Poganc.
L/55 Vikar v Zibiki se pritožuje, da zganja gospod Reissig nasilje nad cerkvijo sv. Štefana ⟨pri Žusmu⟩.
L/56 Proces kapitlja proti Matiji Šivicu *(Siviz)*, takratnemu *(pro tempore)* posestniku imenja *(praedii)* Slatnik, zaradi ropa, ki ga je dovolil.
L/57 Ogled v sporu zaradi gmajne *(gemein)*, ki leži med Črmošnjicami in Gotno vasjo.
L/58 Nesporazum med kapucini in proštom Germanikom Thurnom glede dovoljenja za spovedovanje.
L/59 *⟨popravljeno iz M/?⟩* → f. 12, 1
L/60 Poverilna pisma *(credentiales)* v sporu kanonikov proti proštu.

M/Razne mešane listine *(Miscel[l]anea diversa)* (str. 71–84)

M/1 Kapitelj je po nadvojvodskem ukazu več let dajal dunajski univerzi letno pomoč 4 gld.; zahtevki in pobotnice o tem.
M/2 → 180
M/3 Cesar zahteva *(petit)* resignacijo škofa ⟨Nikolaja⟩ Mrava na skradinsko škofijo, ker ne biva v njej *(quod non resideat)*.
M/4 Razčlemba škode, ki so jo Turki napravili kapitlju *(illati capitulo)* 4. aprila 1547.
M/5 Patent Marka Kuneja o verski obnovi *(reformationis fidei)*.
M/6 Prepis ustanovne listine beneficija Slovenske Konjice *(Ganobiz)*.
M/7 Prezentacija Polidorja ⟨Montagnane⟩ za župnika v Krškem.
M/8 → 202
M/9 Koncept neke listine.
M/10 → 307
M/11 Kralj in visoki gospodje posredujejo pri kapitlju za dodelitev kapiteljskih župnij *(intercedebant apud capitulum pro collatura parochiarum)*.

M/12 Prepis ⟨cesarskega?⟩ naročila, naj se od papeža sprejeti patriarhov pomočnik ne sprejme kot prejudic za avstrijsko hišo.
M/13 Meščani Kostanjevice prosijo kapitelj, naj vidimira njihove privilegije. 1566.
M/14 Postopek sprejema bivšega poljskega kralja ⟨Jana⟩ Kazimirja v Družbo Jezusovo.
M/15 Prezentacija Mihaela Kumberga za ljubljanskega prošta; kasneje, leta 1650, je postal novomeški prošt, umrl 20. julija 1653.
M/16 Stanovi posredujejo za Janeza Martia *(Martio)*, da bi postal vikar v Šentrupertu.
M/17 → 223 M/18 → 348
M/19 Zelo lepo sestavljen opomin in vzpodbuda stiškemu menihu.
M/20 → 220
M/21 Prepis breva za prejem doktorske stopnje za Nikolaja Mrava. → 324 *⟨original⟩*
M/22 Odlok apostolskega nuncija grofa Erazma Paravicinija, aleksandrijskega škofa, da se krivoverci ne smejo pokopavati v cerkvah in na pokopališčih.
M/23 Kupna pogodba prošta Mrava glede Broda⟨?⟩ *(Fohrt)* z gospodom Hohenwartom.
M/24 Notranjeavstrijska vlada in dvorni svet posredujeta za Janeza Martia *(pro Joanne Martio)*, da bi dobil šentrupersko župnijo, ⟨pod N° M/16 pa za to posredujejo deželni stanovi⟩. 1526.
M/25 → 312 M/26 → 232
M/27 Nadvojvoda Karel ukazuje, naj vicedom vrne kapitlju 1.000 gld. ⟨posojila?⟩, ki jih je nadvojvodi odobril kapitelj za vojne priprave; kapitelj jih je rabil za zidavo in popravilo *(ad erigendam et reparandam)* požgane cerkve in kapiteljske zgradbe *(aedes capitulares)*.
M/28 → f. 10, 36 M/29 → 155*/dodatek* M/30 → 184
M/31 Gospe Matesičevi *(Matazhizhin)* odklonijo cerkveni pogreb zaradi suma hereze.
M/32 Pravilnik za dvorne pravde *(ordo in Hofrechten servandus)*.
M/33 Eksemptnost ljubljanske škofije od oglejskega patriarhata in od škofij drugih ordinarijev. Proces o tem, ki ga je napravil krški škof izvršitelj.
M/34 → 43
M/35 Formula za izdelavo javnega instrumenta. Potrditev *(ratihabitio)* oporoke v korist kapitlja. 1550.
M/36 → 231 M/37 → 255
M/38 Kapitelj postavlja ugovore, s katerimi se skuša oprostiti davka ali ga vsaj zmanjšati, s prošnjo tajnemu kameralnemu svetu, vendar ni nič zaleglo; morali so dati, kar je bilo zahtevano.
M/39 → 78
M/40 Pravila bratovščine sv. Rešnjega Telesa v kapiteljski cerkvi.
M/41 Začetki kontribucij *(primordia contributionum)*. 1542.
M/42 Dežela pripravlja pomoč zagrebškemu mestu proti turški grožnji in prosi za denar. 1545.
M/43 Prepis o tem, kako v Rimu odvezujejo ⟨penitente⟩ okužene s krivoverstvom.
M/44 Prepis petih listin, ki zadevajo tri kmetije in gorščino v Lipoglavu (prim. regest št. 78 in 80) ter dvor Marof *(praedium Rosenpichl)* pri Čretežu ⟨prim. regest št. 42⟩, posest bratovščine sv. Trojice, delno pridobljeno z volitvami, zapuščinami, zastavami ali prodajami; dejansko kapitelj ne poseduje ničesar od tega.
M/45 Proces glede redovnic v ⟨Škofji⟩ Loki na Gorenjskem.
M/46 Inventar po Marku Kuneju, novomeškem proštu; napravljen v Novem mestu 19. junija 1622.
M/47 → 151(2) M/48 → 81 in 89

M/49 Sestavljena je bila komisija *(comissarii erant deputati)*, da bi z župnije Krško odstavila Polidorja ⟨Montagnano⟩, starega 74 let, ker ne službuje ondi, ampak dobiva od nje le prejemke; Montagnana je ponudil komisarjem, da bo v Ljubljani skrbel za tri alumne, če mu pustijo, da do smrti uživa župnijo in da bi se mu ne zgodila ta sramota *(despectus)* na stara leta.
M/50 Iz spisa je razvidno, da kapitelj ni sprejemal novomeškega dekana, ki bi ga postavil Oglej brez volitev kapitlja, oz. da se vsaj omenja ta težkoča.
M/51 → 354 **M/52 → 321**
M/53 Spomenica *(memorialie)* o tem, kaj mora prošt predložiti dvoru.
M/54 → 294*/dodatek*
M/55 Ljubljanski kapitelj prosi novomeškega, naj na njegov vidimus vtisne svoj večji pečat in ga tako potrdi *(authentizet)*.
M/56 Formula ženitne pogodbe glede dote in jutrnje *(ratione dotis et contra dotis)*.
M/57 Formula ženitne pogodbe glede dote in jutrnje med deželnimi plemstvom *(nobiles provinciales)*.
M/58 Nikolaj Mrav, novomeški prošt, na dolgo odgovarja kostanjeviškemu opatu Rupertu ⟨Eckartu⟩.
M/59 Potrditev Frančiška Mrava za novomeškega prošta.
M/60 V imenu kapitlja vloži Mihael Škrobut *(Schrobut)* pritožbo *(pronunciat unam appelationem)* proti frančiškanom glede tajnega procesa proti kapitlju, napravljenega v Rimu, in sicer pred zagrebškim kapitljem in njihovimi notarji, ki jih prosi za avtentično potrdilo o tej pritožbi. **1514**.
M/61 → 287 **M/62 → 40** M/63 –
M/64 Hiša, zastavljena bratovščini sv. Rešnjega Telesa.
M/65 → 295 **M/66 → 114**
M/67 Navodila *(pro directione)* za opekarsko peč *(circa fornacem lateritiam)*.
M/68 Ustanovitev in privilegiji ljubljanske škofije *(episcopatus Labacensis)*.
M/69 Prošnja ljubljanskega škofa, naj na cesarjevo zahtevo sporočijo, ali imajo beneficije s provizorično upravo.
M/70 Ljubljanski kapitelj prosi, naj bi ta kapitelj vidimiral in overovil neki transumpt.
M/71 Formular v nemščini za opomin kapiteljskim vikarjem na Kranjskem in Štajerskem, naj plačajo penzionske prispevke in davke *(pensiones et steuras)*.
M/72 Župnik iz Bele Cerkve pokloni Polidorju ⟨Montagnani⟩ hišo za izplačilo svojega dolga *(pro debito)*.
M/73 → 224
M/74 V času papeža Nikolaja V. ⟨**1447–1455**⟩ podeljeni odpustki za kapelo *(pro capellana!)* sv. Antona bratovščini sv. Trojice.
M/75 → 198 **M/76 → 47**
M/77 Kapitelj prosi nadvojvodo za dovoljenje, da si sme izposoditi denar za odkup podložnikov.
M/78 → 32
M/79 Ljubljanski škof ⟨Ravbar?⟩ ima prednost pred drugimi plemiči *(cavaliros)*.
M/80 Formula prisege za tistega, ki se želi spreobrniti h katolicizmu.
M/81 Razlogi zaradi katerih bi si prošt lahko lastil krško župnijo.
M/82 Kapitelj prosi za pomoč po požaru, vendar zaman.
M/83 – **M/84 → 246**
M/85 Proces kapitlja *(acta capituli)* proti frančiškanom v novomeškem samostanu.
M/86 Odpustki kapele *(capellenae)* sv. Nikolaja " in Latezene".
M/87 → 228 **M/88 → 298**

M/89 Peslerjeva *(Bisleri)* prošnja za 3.000 gld. za zgradbo – našli so jih po Kunejevi smrti.
M/90 Tlaka podložnikov župnije Krško.
M/91 → f. 10, 35
M/92 Posvetitev oltarjev sv. Florijana, mučenca, sv. Evlogija *(Elogii)*, spoznavalca, in sv. Ane, matere blažene Device v kolegiatni cerkvi.
M/93 Ljubljanski kapitelj prosi novomeškega, da bi overovil neki transumpt.
M/94 → 401
M/95 Zbor čevljarjev *(sutorum convocatio)* in njihove odredbe.
M/96 → 325
M/97 Kunejevi dediči zahtevajo od njegovega naslednika prošta Peslerja *(apud Bislerum)* 3.000 gld.
M/98 Listina o zakupu krške župnije.
M/99 → 16*/dodatek*
M/100 Proštijski inventar Polidorja ⟨Montagnane⟩.
M/101 Spis o izobčenju Andreja Kranjca *(Kraniz)*, ker se je poročil z neko sorodnico iz svaštva *(secundo et quarto affinitatis gradu)* pri Vlahih.
M/102 Proces proti nunam v Mekinjah, ker niso hotele priznati svoje opatinje.
M/103 Spisi in inventarji, zadevajoči posest Braitenau *(Praetenau)* ⟨Zalog⟩), ki je nekoč pripadala kapitlju.
M/104 Nadvojvodi, ki je prosil za posojilo, to je "darlehen", je prikazal kapitelj svoje dohodke lepo pomanjšane *(pulchre extenuantur)*.
M/105 Pogodba med proštom Markom Kunejem in dediči Polidorja Montagnane *(Polidori Monteniana)*.
M/106 Patent kranjske dežele, po katerem morajo gorninski gospodje popisati vse vino v posameznih vinogradih *(montibus)*, za vsako vedro *(urna)* pa je bil davek 3 krc. To so zahtevali gorninski gospodje tako od decimatorjev kakor od vinogradnikov, ti pa so za svoj trud obdržali 5 procentov.
M/107 Odpustek 40 dni za špitalsko cerkev.
M/108 Listina o zakupu krške župnije za 400 gld.
M/109 → 32*/dodatek*
M/110 Kako se je Nikolaj Mrav rešil z galeje *(domini Nicolai Mrau liberatio ex triremibus)*.
M/111 Prošnja za potrditev privilegijev.
M/112 → 218*/dodatek*
M/113 Prošnja kranjskega klera, naslovljena na kneza, da bi jim bilo dovoljeno za stvari, ki si jih pridobijo, napraviti oporoko.
M/114 Odpustki bratovščine Rešnjega Telesa.
M/115 Rimska korespondenca zaradi mitre.
M/116 [Ali lahko] prošt Andrej a Stemberg, ki je uporabljal mirto, ko je bil ljubljanski prošt, to še naprej nosi zdaj, ko je postavljen semkaj. ⟨Prim. f. 10, št. 48(8).⟩
M/117 → dalje 299
M/118 Dovoljenje in pogoji za obhajanje pod obema podobama na Češkem.
M/119 → 163
M/120 Pritožba kanonikov in vikarjev proti Polidorju ⟨Montagnani⟩; njihovi dohodki.
M/121 Jurij Kazendorff dolguje kapitlju od leta **1495** dvajset zlatih dukatov.
M/122 Proces proti Janezu Markovcu *(Joannem Markovez)*, ribniškemu kleriku, zaradi prešuštva *(clericum adulterum Raifnicii)*.
M/123 Prošt Polidor ⟨Montagnana⟩ prosi kapitelj za soglasje, da bi prepisal Loykove njive *(Loykische ackher)* na svojo gospodinjo *(ancillam)*.
M/124 Gospod Lamberški prosi, da bi njegov brat postal dekan *(susceperetur ad decanatum)*.

M/125 Pritožbe kranjske dežele nadvojvodi glede nekaterih, ki nočejo plačevati kontribucij.
M/126 → f. 10, 30
M/127 Zahtevana ročna tlaka za utrjevanje Karlovca.
M/128 Kralj se pritožuje, da prelati nočejo plačati davka *(dare anlaag)*.
M/129 Spisi v zvezi z novim kapucinskim samostanom v Novem mestu ⟨1635 prečrtano⟩ in nasprotovanje novomeških frančiškanov.
M/130 Povabilo kranjskega glavarja, naj pride prošt na večerjo, prirejeno v čast vojvodi.
M/131 Leopold Raumschüssel *(Ramschisel)* prosi, naj bi s prižnice oznanili ⟨zakup?⟩ mengeških posesti *(feuda monspurgensia denuntiarentur)*.
M/132 Cesarju Ferdinandu predlagajo način, kako bi Novo mesto povzdignili v škofijo.
M/133 → f. 34/1, → 62
M/134 → f. 10, 50
M/135 → f. 10, 49
M/136 → 352
M/137 → 362
M/138 Inventar cerkniške župnijske cerkve.
M/139 → 364
M/140 Cesar Leopold prosi prošta za posojilo 1.000 gld. ⟨Prim. f. 10, št. 51.⟩
M/141 → f. 12, 4 **M/142 → 351**
M/143 Ljubljanski škofijski urad je zaprošen naj sporoči, ali je prošnja za spregled zakonskega zadržka od sorodstva v četrtem kolenu, za kar prosita Janez Jurij Kaysel in Katarina Gall, dejansko utemeljena.
M/144 → 366 **M/145 → 366/*dodatek*** **M/146 → f. 34/1, → 62**
M/147 Govor za rojstni dan *(oratio in diem natalem)* presvetlega in prečastitega gospoda Janeza Andreja Stemberga, novomeškega prošta.
M/148 → 350
M/149 Albert Pesler prosi za inkorporacijo župnije Krško novomeški proštiji.
M/150 → f. 12, 5
M/151 Grof Janez Herbard grof Lamberg vabi k hčerini poroki.
M/152 Način, da se ustanovi *(modus erigendi)* novomeška škofija.
M/153 Cesarski dopis *(commissio)*, naj opravijo zadušnico za pokojnega nadvojvodo Karla Jožefa; zadeva tudi redovnike.
M/154 Prepis pisma, ki ga je papež Aleksander VII. pisal grofu ⟨Petru⟩ Zrinskemu v času turške vojne 1664 *(1464!)*.
M/155 Frančiškani prosijo za dovoljenje, da bi smeli vpeljevati porodnice v svojo cerkev.
M/156 Ustanovitev bratovščine sv. Antona Padovanskega v Novem mestu.
M/157 Pismo prvega vezirja Adamu Forgáchu *(Vorgash)*, naj mu izroči utrdbo *(vivarium)* Prëohmstel⟨?⟩.
M/158 Prošnja klera in redovnikov za Sigmunda Franca, ⟨zadnjega⟩ tirolskega nadvojvodo; pošlje naj se samo proštu *(soli praeposito intimetur)*.
M/159 Prepis koncepta⟨?⟩ za objavo odloka o imetju tistega, ki umre brez testamenta.
M/160 Spreobrnjenje Kristine, švedske kraljice.
M/161 Ukaz spodnjeavstrijske vlade, ki prepoveduje prelatom dednih dežel, da bi svoje potrditve ali druge podobne postopke zahtevali in dobivali od kardinala Kolone, protektorja cesarstva, ampak le od kardinala Horacha, soprotektorja dednih dežel, oz. od njegovih rimskih uradnikov; hkrati z obvestilom, da morajo prispevati, kolikor se v podobnih primerih prispeva.
M/162 Prepis pisma turškega cesarja cesarju Leopoldu.

M/163 Stiški opat piše, da mu avstrijski prelati svetujejo medsebojno dopisovanje, s katerim naj bi preprečevali odtujevanje duhovniškega premoženja.
M/164 Prepoved prodaje žita zaradi preteče turške nevarnosti.
M/165 Spisi, ki zadevajo oglejski patriarhat.
M/166 Različni spisi in poslovne zadeve *(negotia)* župnije Krško.
M/167 Potrditev Krištofa Maršeta *(Christophori Marsche)* za vikarja pri sv. Nikolaju v Lembergu.
M/168 Graški tajni svet svetuje cesarju glede vprašanja, ali naj se župnija Krško inkorporira *(an parochi(!) Gurgfeldensis praepositurae Rudolphswertensi unienda fuerit)* novomeški proštiji. Dne 19. aprila 1633.
M/169 Izvolitev kaplana pri sv. Antonu v Novem mestu.
M/170 Ustanovitev kaplanije Božjega groba v Štepanji vasi pri Ljubljani *(infra Labacum in Stephana vas)*.
M/171 Protest pri ljubljanskem škofijskem ordinariatu v zvezi s patronatsko pravico nad beneficijem Rožnega venca v Novem mestu.
M/172 → 306 M/173 - **M/174 → 458**
M/175 Reverz barona Pelzhofferja za pot čez kamniti mostek *(Stein prükl)* v korist proštije.
M/176 → 391
M/177 Izgon barona Neuhausa iz dednih dežel *(e statibus haereditariis)*, ker je hotel ubiti goriškega glavarja grofa Thurna.
M/178 Obrazec prisege novomeškega prošta Germanika grofa Thurna.
M/179 Papež Inocenc II. potrdi Sigmunda Krištofa grofa Herbersteina za novomeškega prošta.
M/180 Kapitelj posodi cesarju 200 gld. za odkup ⟨zastavljene⟩ millstattske posesti.

N/Reverzi in pobotnice *(Litterae reversales et quietantiae)* (str. 85–87)

N/1 → 15 **N/2 → 155/*dodatek***
N/3 1545 Zadolžnica *(litterae debitoriae)* kralja Ferdinanda I. za 150 gld.
N/4 → 333 **N/5 → 241** **N/6 → 242**
N/7 Neka, že odkupljena kapiteljska zemljišča, s soglasjem nadvojvode ponovno zastavljena za pomoč proti Turkom.
N/8 Deset kmetij, zastavljenih gospodu Gruberju za 400 gld., za ⟨posojilo⟩ nadvojvodi za vojno proti Turkom; dejansko so kmetije spet odkupljene.
N/9 Avstrijski nadvojvoda dolguje kapitlju od leta 1526 dalje 100 gld.
N/10 → 247/*dodatek*
N/11 Vidimus neke menjalne listine, ki med drugim zadeva dve kmetiji v Ruhni vasi⟨?⟩ *(Rokendorff)*.
N/12 → 51 **N/13 → 109** **N/14 → 171**
N/15 Reverz za njivo v Suhem dolu *(in Diren thall)* ⟨=Suha?⟩ pri sv. Juriju pod Rifnikom.
N/16 Bernard Frankopanski *(de Frangepanibus)* izda kapitlju pobotnico za neko posest v imenu kaplana Gregorja, župnika v Kostelu *(in Ostel)*.
N/17 → 279 **N/18 → 267. in 268**
N/19 Za kapiteljsko posest *(pro inquilinatu capituli)* pri Ruperčvrhu je dal Ernest Paradeiser kmetijo v Grčevju *(Jeritschendorff)*, a zadeva verjetno ni uspela. Prepis ⟨koncept?⟩.
N/20 Potrdilo Jurija Moscona *(Georgii Muskoni)*, da je prejel od Marka Kuneja *(a Marco Cunio)* 615 gld. 30 krc.

N/21 - N/22 → 236

N/23 Zamenjava vrta pod kapitljem.

N/24 → 275/*dodatek* **N/25 → 203** **N/26 → 233**

N/27 → 277 **N/28 → 300**

N/29 Reverz za njivo v Bršljinu poleg potoka.

N/30 Reverz Marka Kuneja ljubljanskim meščanom za kupljeno hišo. ⟨Prim. B/42.⟩

N/31 → 286 **N/32 → 272**

N/33 Obligacijska listina *(reversales)* Gregorja Buseta (Gregorii Wuseta) za mlin v Gabrju⟨?⟩ *(in Gabria)*.

N/34 Zamenjava vrtov med Matijem Uršičem *(Mathiae Urshitsh)* in kapitljem.

N/35 → 228/*dodatek* **N/36 → 266**

N/37 Reverz nekega kanonika za kanonikat.

N/38 → 218/*dodatek* **N/39 → 210** **N/40 → 238**

N/41 → 400 N/42 -

N/43 → f. 34/3, 22 N/44 -

N/45 Razne originalne pobotnice prošta Lanthierija.

N/46 Obračun o dediščini ⟨prošta⟩ Stemberga, napravljen od Friderika Dilanca.

Q/Listine v zvezi z vikariatom in beneficijem v Dolenjem Mokronogu (str. 88)

Q/1 Prezentacija in potrdilo za beneficij *(beneficium simplex)* blažene Device Marije v cerkvi sv. Egidija v (Dolenjem) Mokronogu.

Q/2 → f. 34/1, 59 **Q/3 → f. 34/3, 27** **Q/4 → 343**

Q/5 → 444 **Q/6 → 393** **Q/7 → 475**

Q/8 → 442 **Q/9 → 466**

Q/10 Prezentacija Martina Čebula *(Zhebull)* na isti vikariat.

Q/11 → 487 **Q/12 → f. 29/B, 20**

Q/13 Pritožba v vizitacijskem spisu z dne 12. maja 1751, ki so jo predložili tržani v vikarjevi hiši.

Q/14 Ustanovitev bratovščine blažene Device Marije sedem žalosti v Marijini cerkvi ⟨na Žalostni gori⟩ z odpustki, privilegiji itd.

⟨Tu se seznam konča.⟩

⟨Q/15 ⟨popravljen iz Q/29⟩ f. 29/B, 5 *ni več v seznamu*⟩.
⟨Q/16 → f. 29/B, 4 *ni več v seznamu*⟩.
⟨Q/17-18* → f. 29/B, 20 *ni več v seznamu*⟩.
⟨Q/20 → 454 *ni več v seznamu*⟩.
⟨Q/21 → f. 34/3, 113 (5) *ni več v seznamu*⟩.
⟨Q/23 → f. 34/3, 113 (9) *ni več v seznamu*⟩.
⟨Q/29 ⟨*popravljeno v* 15⟩ → f. 29/B, 5 *ni več v seznamu*⟩.

⟨R/2 → f. 34/3, 76 *ni več v seznamu*⟩

2 Krausov popis listin s št. regesta in podatkom o nahajališču

Kraus je objavil svoje regeste oz. prepise listin v Mitteilungen des Historischen Vereins für Krain 20 (1865), str. 35, 44, 75–78, 85–88 in 21 (1866) 5–8 pod zbirnim naslovom več avtorjev: Beiträge zur fünfhunderjährigen Gründungsfeier von Neustadtl (Rudolfswerth) in Unterkrain. Njegovo poglavje, sedmo po vrsti, ima naslov: Urkunden aus dem Archive des Collegiatcapitels zu Neustadt. Notarski instrument s prepisom prvih dveh ustanovnih listin je objavil posebej pod naslovom Die Stiftungsurkunde des Collegiatcapitels zu Rudolfswerd v MHK 21 (1866), str. 21–24, tu že z naslovom dr. Adalbert Kraus (v prvi objavi je podpisan kot k. k. Auscultant).

Tu navajam po vrsti Krausove regeste, tako da je prva številka tekoča št. regesta ali objave pri Krausu, druga pa številka regesta v tej knjigi. Sledi nahajališče originala oziroma pripomba, da je listina izgubljena. Številka regestov izgubljenih listin je mastno tiskana, dodan ji je tudi datum.

1/192	KANM, f. 7, št. 17	41/236	NŠAL/KANM, f. 8, št. 13
2/148	NŠAL/KANM, f. 7, št. 2/b	42/238	NŠAL/KANM, f. 8, št. 14
3/129	NŠAL/KANM, f. 7, št. 1	43/244	NŠAL/KANM, f. 8, št. 15
4/146	NŠAL/KANM, f. 7, št. 3	44/245	NŠAL/KANM, f. 8, št. 16
5/149	NŠAL/KANM, f. 7, št. 2/b	45/246	NŠAL/KANM, f. 8, št. 17
6/150	**1495** III/9 (=21), izgubljeno	46/248	NŠAL/KANM, f. 8, št. 18
7/152	**1495** VI/23, izgubljeno	47/250	NŠAL/KANM, f. 8, št. 19
8/155	NŠAL/KANM, f. 7, št. 5	48/254	NŠAL/KANM, f. 8, št. 20
9/153	NŠAL/KAMN, f. 7, št. 4	**49/221**	**1557(=1527)** IV/10, izgubljeno
10/161	KANM, f. 34/1, št. 2	50/259	NŠAL/KANM, f. 9, št. 1
11/162	**1497** III/10, izgubljeno	51/262	NŠAL/KANM, f. 10, št. 6
12/164	**1497** VII/28, izgubljeno	52/263	NŠAL/KANM, f. 9, št. 2
13/170	NŠAL/KANM, f. 7, št. 6	53/266	NŠAL/KANM, f. 9, št. 3
14/174	NŠAL/KANM, f. 7, št. 7	54/267	NŠAL/KANM, f. 9, št. 4
15/177	NŠAL/KANM, f. 7, št. 8	54/268	NŠAL/KANM, f. 9, št. 4
15/178	NŠAL/KANM, f. 7, št. 9	55/271	NŠAL/KANM, f. 9, št. 5
16/179	**1500**?, izgubljeno	56/276	NŠAL/KANM, f. 9, št. 7
17/176	**1500** VIII/3, izgubljeno	57/274	NŠAL/KANM, f. 9, št. 6
18/182	NŠAL/KANM, f. 13, št. 1	58/282	NŠAL/KANM, f. 9, št. 9
19/183	NŠAL/KANM, f. 7, št. 10	59/284	NŠAL/KANM, f. 9, št. 11
20/184	NŠAL/KANM, f. 7, št. 11	60/291	NŠAL/KANM, f. III/25
21/185	NŠAL/KANM, f. 7, št. 12	61/304	NŠAL/KANM, f. 9, št. 12
22/187	NŠAL/KANM, f. 7, št. 13	62/309	NŠAL/KANM, f. II/9
23/186	NŠAL/KANM, f. 7, št. 14	63/310	NŠAL/KANM, f. 9, št. 14
24/189	NŠAL/KANM, f. 13, št. 2	64/312	NŠAL/KANM, f. 9, št. 15
25/190	**1505** V/4, izgubljeno	65/315	NŠAL/KANM, f. 9, št. 16
26/191	NŠAL/KANM, f. 10, št. 2	66/323	NŠAL/KANM, f. 9, št. 18
27/193	NŠAL/KANM, f. 7, št. 19	67/324	NŠAL/KANM, f. 9, št. 19
28/194	NŠAL/KANM, f. 7, št. 18	68/326	NŠAL/KANM, f. 9, št. 20
29/202	NŠAL/KANM, f. 8, št. 1	69/328	NŠAL/KANM, f. 9, št. 24
30/204	NŠAL/KANM, f. 8, št. 2	70/330	NŠAL/KANM, f. 10, št. 14
31/205	NŠAL/KANM, f. 8, št. 3	**71/335**	[ok.**1640**], izgubljeno
32/207	NŠAL/KANM, f. 8, št. 4	72/337	NŠAL/KANM, f. 9, št. 21
33/211	NŠAL/KANM, f. 8, št. 5	73/341	NŠAL/KANM, f. 9, št. 22
34/222	NŠAL/KANM, f. 8, št. 7	**74/344**	**1647**, oktober 13, napačno/izg.
35/206	NŠAL/KANM, f. 8, št. 6	75/367	NŠAL/KANM, f. 9, št. 23
36/228	NŠAL/KANM, f. 8, št. 8	76/378	KANM, f. 29/A, št. 6
37/230	NŠAL/KANM, f. 8, št. 10	**77/407**	**1686** VIII/31, izgubljeno
38/231	NŠAL/KANM, f. 8, št. 9	78/ ---	**1688** XI/26 Ljubljana[1]
39/233	NŠAL/KANM, f. 8, št. 11		
40/234	NŠAL/KANM, f. 8, št. 12		

1 Listina je z gradu Hmeljnik – glej str. 593

79/2	NŠAL/KANM, f. 1, št. 1	109/40	NŠAL/KANM, f. 5, št. 8
80/10	NŠAL/KANM, f. 1, št. 2	110/41	NŠAL/KANM, f. 5, št. 5
81/11	NŠAL/KANM, f. 1, št. 3	111/42	NŠAL/KANM, f. 5, št. 9
82/14	NŠAL/KANM, f. 1, št. 5	112/45	NŠAL/KANM, f. 5, št. 10
83/13	NŠAL/KANM, f. 1, št. 4	113/46	NŠAL/KANM, f. 5, št. 4
84/16	NŠAL/KANM, f. 1, št. 6	114/51	NŠAL/KANM, f. 5, št. 11
85/17	NŠAL/KANM, f. 1, št. 7	115/52	NŠAL/KANM, f. 1, št. 11
86/21	NŠAL/KANM, f. 1, št. 8	116/55	NŠAL/KANM, f. 5, št. 12
87/49	NŠAL/KANM, f. 1, št. 9	117/57	NŠAL/KANM, f. 5, št. 13
88/50	NŠAL/KANM, f. 1, št. 10	118/63	NŠAL/KANM, f. 5, št. 14
89/62	NŠAL/KANM, f. 1, št. 12	119/65	NŠAL/KANM, f. 5, št. 28
90/251	**1548** I/6, izgubljeno	120/66	NŠAL/KANM, f. 5, št. 15
91/79	NŠAL/KANM, f. 1, št. 13	121/70	NŠAL/KANM, f. 5, št. 16
92/225	**1558**(=**1528**) XI/28, izgubljeno	122/80	NŠAL/KANM, f. 5, št. 17
93/12	NŠAL/KANM, f. 2, št. 1, 1/a	123/84	NŠAL/KANM, f. 5, št. 18
94/23	NŠAL/KANM, f. 2, št. 1, 1/b	124/88	NŠAL/KANM, f. 5, št. 19
95/54	NŠAL/KANM, f. 2, št. 1, 1/c	125/92	NŠAL/KANM, f. 5, št. 20
96/76	NŠAL/KANM, f. 2, št. 1	126/95	NŠAL/KANM, f. 5, št. 22
97/64	NŠAL/KANM, f. 2, št. 2	127/96	NŠAL/KANM, f. 5, št. 23
98/87	NŠAL/KANM, f. 2, št. 3	128/97	NŠAL/KANM, f. 5, št. 21
99/90	NŠAL/KANM, f. 2, št. 4	129/101	NŠAL/KANM, f. 5, št. 24
100/119	NŠAL/KANM, f. 2, št. 5	130/125	NŠAL/KANM, f. 5, št. 25
101/175	NŠAL/KANM, f. 2, št. 7	131/127	NŠAL/KANM, f. 5, št. 26
102/212	NŠAL/KANM, f. 2, št. 8	132/140	NŠAL/KANM, f. 5, št. 27
103/227	NŠAL/KANM, f. 3, št. 24	133/43	NŠAL/KANM, f. 4, št. 1
104/306	NŠAL/KANM, f. 9, št. 13	134/117	NŠAL/KANM, f. 4, št. 3
105/18	NŠAL/KANM, f. 5, št. 1	135/116	NŠAL/KANM, f. 4, št. 2
106/34	NŠAL/KANM, f. 5, št. 2	136/123	NŠAL/KANM, f. 4, št. 4
107/37	NŠAL/KANM, f. 5, št. 3	137/137	NŠAL/KANM, f. 4, št. 5
108/39	NŠAL/KANM, f. 5, št. 7		

Podatek o dr. Adalbertu (Vojtehu) Krausu ima Janko Jarc, *Novo mesto v obdobju med leti 1850 in 1900*, v: Karel Clarici, *Knjiga moje mladosti*, Ljubljana 1981, str. 286–287, op. 19. Kot vir navaja Slovenski narod 1879, št. 172 in 175. (Ponatis v: Jarčev zbornik – Razprave in portreti, str. 99–100). Takole piše:

"Vojteh (Adalbert) Kraus, rojen 1842 v Novem mestu, sin Jožefa Krausa, učitelja na dekliški šoli in kapiteljskega organista, priseljenca iz Češke. Vojteh je osemnajstleten leta 1860 maturiral na novomeški gimnaziji, potem študiral pravo in bil promoviran za doktorja pravnih ved. Službovati je začel vsaj 1865 v Novem mestu, bil narodnjak in se zanimal tudi za zgodovino rodnega mesta. Ob petstoletnici mesta je v MHK objavil nekaj listin iz kapiteljskega in mestnega arhiva (navedba objave). Vsaj 1866 je začel dopisovati »Novicam«. Po premestitvi v Ljubljano je bil v ožjem prijateljskem krogu mladoslovencev in Frana Levstika ter tam zavzemal manj bojevita stališča. Bil je izvoljen v petčlanski odbor, ki naj bi pripravil izdajanje novega slovenskega političnega glasila »Slovenski jug« in bil predlagan za njegovega urednika, česar pa Kraus ni mogel ali hotel sprejeti. (Namesto nameravanega lista v Ljubljani je začel 1868 v Mariboru izhajati Slovenski Narod). Ko je odbor peterice sestavljal seznam možnih sodelavcev novega lista, sta bila gotovo na Krausov predlog predvidena za novomeška sodelavca predsednik okrožnega sodišča dr. Teodoer Napret in sodni svetnik dr. Andrej Vojska. (Prim. Opombe Dušana Kermavnerja k Ivana Prijatelja Slovenska kulturnopolitična in slovstvena zgodovina II, str. 605 sl.) Dr. Vojteh Kraus je pozneje služboval v Planini na Notranjskem, od koder je bil februarja 1873 premeščen v Postojno. Ta čas je preskočil v nemškutarski tabor, opustil češko obliko svojega krstnega imena in bil zopet Adalbert ter bil imenovan za predstojnika okrajnega sodišča v Škofji Loki. Oče Vojteha, Jožef Kraus, je bil rojen 8. junija 1810 v Litomeřicah, služboval kot pomožni učitelj nad eno leto na Češkem in potem eno leto v Kočevju. Na svoj dvajseti rojstni dan, 8. 6. 1830, je bil kot pomožni učitelj nameščen na novomeški dekliški šoli in prevzel tudi mesto organista v Kapitlju, kar je prej oboje opravljal do svoje smrti učitelj in organist Anton Krezhy. Na dekliški šoli je J. Kraus poučeval do leta 1868, službo organista pa je opravljal do 1. oktobra 1889, torej polnih 59 let. Umrl je 18. marca 1898 (Dolenjske novice 1898, str. 59)."

3 Arhivska ureditev prošta Karla Čerina (1924–1949)

3.1 Čerinova razpredelnica z ureditvenim načrtom župnijskega arhiva

I. Documenta:
- Mesto
- Oporoke in volila
- Ustanove – mašne
- Ustanove – nemašne
- Župnija in obseg

II. Bona Ecclesiae – cerkveno imetje
- Cerkev – stavba
- Cerkev – notranja oprava
- Davščine
- Dolžniki
- Inventarji
- Izročilni zapisniki
- Skladi
- Posojila: lombardno, vojno...
- Mapni načrti
- Obligacije
- Podružnice
- Pogodbe
- Pokopališče
- Posestni listi
- Premoženjsko stanje
- Zakupniki
- Zavarovalnina
- Zemljišča cerkve
- Zemljiška knjiga

III. Personalia:
- Cerkovnik
- Grobar
- Ključarji
- Organist
- Razni duhovniki
- Samostani
- Štolnina
- Škof in papež

IV. Pastoralia – dušno pastirstvo:
- Apostazija
- Blagoslovitve
- Bogoslužje
- Bratovščine
- Bolnice
- Drugoverci
- Društva
- Družbe
- Jetnišnica
- Konvertiti
- Morala
- Odpustki
- Privilegiji
- Res politicae
- Vizitacije
- Vojaštvo in vojska

V. Rationes ecclesiae – cerkveni obračuni

VI. Matriculae – matice:
- Birma
- Izkazi – matični
- Izpiski iz matic
- Očetovstvo
- Popravki v maticah
- Pozakonitve
- Proglasitve za mrtvega
- Raziskovanja po maticah
- Vojaštvo in vodenje matic

VII. Acta matrimonialia – poročni spisi:
- Ločitve zakona
- Poročni spisi

VIII. Ubožna ustanova:
- Spisi
- Knjige

IX. Reliqua acta – ostali spisi:
- Dubia (nejasne zadeve)
- Mrliškoogledni listi
- Pisarna
- Podpore
- Rojstna naznanila
- Razno
- Tuji akti
- Zbirke
- Šolstvo

X. Libri ecclesiastici – cerkvene knjige:
- Birmanska knjiga – v pisarni
- Blagajniški dnevniki
- Dolžniki
- Knjiga bratovščin
- Kronika
- Opravilni zapisniki
- Poštnooddajne knjige
- Statusi animarum
- Štolariji – štolninske knjige
- Ubožni zaklad
- Ustanovne maše

Razpredelnica je povzeta iz gradiva o arhivu v KANM/Župnija, f. 1/2.

3.2 Dejanska postavitev župnijskega fonda po policah v času prošta Čerina

Glede na konkretne potrebe in možnosti je bilo gradivo na policah razporejeno nekoliko drugače. Naslednja razpredelnica (po podatkih iz KANM/Župnija, f. 1/2) prikazuje dejansko stanje, ko je bil arhiv še pod Čerinovim nadzorstvom.

Dvajset polic v omari je bilo izpolnjenih takole:

1
Cerkovnik
Ključarji
Organist
Razni duhovniki
Samostani
Škof in papež
Štolnina kapitularjev

2
Apostazija
Blagoslovitve
Bogoslužje
Bolnice
Bratovščine
Drugoverci
Družbe
Jetnišnica
Konvertiti
Morala
Odpustki
Privilegiji
Vizitacije

3
Društva
Mesto
Oporoke in volila
Politične zadeve
Ustanove – mašne
Ustanove – nemašne
Vojaštvo in vojska
Župnija in obseg

4
Spisi ubožne ustanove

5
Birma, vpis v matice
Matični izkazi
Očetovstvo
Popravki v maticah
Pozakonitve
Proglasitve za mrtvega
Raziskovanja v maticah
Vojaštvo in matice

6
Davščine
Dolžniki
Inventarji
Izročilni zapisniki
Mapni načrti
Obligacije
Podružnice
Pogodbe
Pokopališče
Posestni listi
Vojno in lomb. posojilo
Premoženjsko stanje
Skladi
Zakupniki
Zavarovalnina
Zemljišča cerkve
Zemljiška knjiga

7
Grobar

8
Šolstvo

9
Dubia – nejasne zadeve
Matični izpiski
Podpore
Razno
Tuji akti
Zbirke

10
Cerkvena stavba
Cerkvena oprava

11
Mrliškoogledni listi
Šolstvo – delno

12
Rojstna naznanila

13
Poročni spisi

14
Poročni spisi

15
Poročni spisi

16
Poročni spisi

17
Ločitve zakona
Poročni spisi

18
Cerkveni obračuni

19
Knjiga bratovščin
Kronika

20
Knjige ubožne ust.
Pisarna

21
Statusi animarum

22
Statusi animarum

23
Blagajniški dnevniki

24
Knjiga dolžnikov
Knjige ustan. maš
Štolninske knjige

25
Opravilni zapisniki
Poštnooddajne knjige

26
Knjige ubož. zaklada

Birmanska knjiga se nahaja v pisarni

3.3 Seznam gesel iz Čerinovih arhivskih repertorijev

Za iskanje spisov v arhivu je prošt Čerin ob vsaki preureditvi napravil repertorij z novimi nahajališči. Tudi gesla je v posameznih repertorijih dodajal ali opuščal. Da bo stvar preprostejša, sem združil vse Čerinove repertorije v enega, navedbo nahajališča pa sem izpustil. ⟨Vse iz KANM/Župnija, f. 1/2.⟩

Apostazija
Birme – matice
Blagoslovi
Bogoslužje
Bolnišnice
Bratovščine glej Društva in družbe
Cepljenje koz
Cerkev – stavba
Cerkovnik
Cerkveni obračuni
Časopisje
Davki – uslužbenski
Delovodniki – blagajniški
Dispenze – postne
Dokumenti
Dolžniki
Društva in družbe
Drugoverci
Dubia – nejasne zadeve
Duhovniki, razni – v Novem mestu
Ekshumacije
Florijan – podružnica
Gibanje ljudstva
Glavnice
Grobar
Inventarji in izročilni zapisniki
Izseljenstvo
Jetnišnica in justifikacije
Kapela zunaj cerkve
Kaznjenci glej Jetnišnica
Ključarji
Klopi – cerkvene
Knjige, razne
Konvertiti
Ljudsko štetje
Ljudsko petje
Ločitev zakona
Matice
Mežnarija
Mesto
Misijoni
Morala
Mrliškoogledni listi
Mrliči – drugoverci
Naznanila rojstev
Očetovstva
Obdukcije
Obligacije
Odpustki
Oltarji
Oporoke, glej Volila
Opravilni zapiski
Organist
Orgle
Oznanila
Paramenti
Pastoralia
Petje
Poštno oddajna knjiga glej Knjige
Podpore
Podružnice
Pogrebi
Pokopališče
Politika
Popravila cerkve
Poročni akti, glej Matice
Poroke
Pozakonitve
Prazniki
Računi, glej Cerkveni obračuni in Popravila cerkve
Razno
Samomorilci
Samostani
Statusi glej Knjige
Sveto leto
Šolstvo
Štolnina
Tuji akti
Ubožna ustanova – ubožni zaklad
Ustanove, mašne
Ustanove, nemašne
Vizitacije
Vojaštvo
Volila in zapuščine
Zaklonišče
Zavarovanje
Zbirke
Zdravstvo
Zemljišča in zakup zemljišč
Župnijske meje

Kot literaturo, ki jo je uporabljal za ureditev arhiva, navaja prošt Karel Čerin naslednje:

1. Škofijski list 1896:

– Weisung in Betreff der Pfarrarchive, v: Ljubljanski škofijski list (Laibacher Dioezesanblatt), 21 (1896), št. 7, str. 87–91 ⟨str. 90 ima ureditveni načrt arhiva z razdelitvijo na 12 skupin⟩.

2. Druga ljubljanska sinoda 1908:

– Synodus dioecesana Labacensis II., Ljubljana 1908 ⟨z dodatkom v slov. jeziku⟩, ²1910 ⟨brez dodatka⟩, str. 147–155 ⟨arhiv, registratura, ureditev arhiva na pet skupin, repertorij, popis arhiva, vse v lat. jeziku⟩.

V dodatku, str. 241–245 ⟨druga izdaja ga nima⟩ je zanimiv vprašalnik – sestavil ga je Josip Mantuani – ki naj bi omogočil pregled virov.

V arhivu so se ohranili še trije krajši članki s praktičnimi navodili o tem vprašanju (KANM/Župnija, f. 1/1, št. 6):

P. Othmar Wonisch, Das Pfarrarchiv und seine Ordnung, Paktische Winke, Graz/Wien 1919. ⟨18 strani.⟩

Christian Greinz, Zur Obsorge für die pfarrlichen Archive, v: Katholische Kirchenzeitung, Salzburg 52 (1912, 31. August), Nr. 31.

Die Pfarrarchive der Diözese Brixen ⟨navodila ordinariata o ureditvi arhiva ter obdelavi in hrambi arhivskega gradiva⟩, v: Brixener Diözesanblatt, 1914, No. 3.

Današnje norme za ureditev župnijskega arhiva:

France M. Dolinar, Arhiv in arhiviranje, v: Župnijska pisarna. Pastoralni priročnik, Ljubljana 1988, str. 85–93. ⟨Z decimalno klasifikacijo župnijskega arhiva; z navedbo literature.⟩

4 Gradivo o novomeškem kapitlju v tujih arhivih

4.1 Arhiv Republike Slovenije

1. Vicedomski urad za Kranjsko (sign. št. 1). Največ arhivskega gradiva o novomeškem kapitlju, ki ga hranijo tuji arhivi, je v arhivskem fondu Vicedomskega urada za Kranjsko. Majda Smole je začela leta 1985 objavljati del Vicedomskega arhiva z nazivom "Ecclesiastica". (Glej seznam literature). Doslej je izšlo pet zvezkov inventarjev. Tako Novo mesto kot posamezni kapitularji se omenjajo v vseh petih zvezkih, v petem pa je pod črko R (Rudolphswert) posvečenih novomeškemu kapitlju kar šest map v štirih škatlah, in sicer Lit. R/IX v arhivski škatli **56**, Lit. R/X v arhivski škatli **57**, Lit. R/XI in Lit. R/XII v arhivski škatli **58**, Lit. R/XIII in Lit. R/XVII v škatli **59**. V kazalu ni težko poiskati posameznih proštov ali drugih duhovnikov ter kapiteljskih župnij, o katerih govori gradivo. Izjemoma sem ga navajal v Regestih listin predvsem pri potrdilnih listinah deželnih knezov. ⟨Nekaj fotokopij gradiva je v KANM/Kopije, št. 5 in 25.⟩

2. Okrožni urad Novo mesto *(Kreisamt)* **1798–1849**. (sign. št. 116.) Del gradiva arhivskega fonda, ki ga sicer hrani ZAL – Enota za Dolenjsko in Belo krajino Novo mesto.

3 Testamenti I, II, III, (sign. št. 308). Fonda nisem pregledoval, a ne dvomim, da so v njem tudi oporoke katerega od novomeških kapitularjev. Za iskanje po gradivu so na voljo trije repertoriji, vsak za svojo serijo testamentov: **I**. 1439–1811 (najobširnejši); **II**. 1406–1749; **III**. 1545–1897.

4 Zapuščinski inventarji (sign. št. 309). Med njimi so zapuščinski inventarji naslednjih proštov:
– (1) Erberg, baron Anton Gothard. f. XIII, Lit. E, št. 39 (96 strani).
– (2) Jabazin, Martin Jožef, f. XXV, Lit. I, št. 55 (50 strani).
– (3) Kholbeckh Sebastian ⟨napačno: *Kholbeckher*⟩, f. XXVI. Lit. K, št. 2 (72 strani).
– (4) Khumberg, Mihael, f. XXVI, Lit. K, št. 26 (40 strani) in št. 32 (58 strani).
– (5) Mrau Franc, f. XXXI, Lit. M, št. 21 (16 strani).
– (6) Persich, Franc pl. Kästenheim, f. XXXVIII, Lit. P, št. 237 (60 strani).

Med zapuščinskimi inventarji duhovnikov, povezanih s kapitljem, naštevam nekaj imen: Vajkard Gall, beneficiat v Podpeči; Gašper Janez Jerič, kanonik; Avguštin Ivankovič *(Juvankowitsch)*, dekan v Novem mestu; Janez Khumer, župnik v Trebnjem; Nikolaj Knesenhof, župnik v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah; Marko Kreinz, župnik v Stopičah; Janez Loretič, beneficiat v Poljanah ⟨Stari trg ob Kolpi⟩; Anton Peskovič(!), župnik v Polšniku; Janez Romalt, župnik v (Dolenjem) Mokronogu; Mihael Sekhne, grajski kaplan na Starem gradu; Mihael Smreker, duhovnik v Zalogu (na gradu Breitenau) pri Novem mestu; Franc Stuller, duhovnik na Rakovniku pri Mokronogu; Anton Zupančič (pod S), župnik v Polšniku; Marks Toniez, duhovnik na Starem gradu; Franc Nikolaj Vermatti, kanonik v Novem mestu; msgr. Janez pl. Wallenekh, apostolski protonotar v Mokronogu; Štefan Belčič (*Waltschitsch*, št. 46 in 48 pod W), dekan v Novem mestu in župnik v Šentrupertu; Filip Bačer (*Watscher*, pod W), duhovnik v Novem mestu.

5. Novomeški klobučarski ceh **1635-1831** (sign. št. 518).

6. Novomeški krojaški ceh **1776** (sign. št. 519).

7. Dolski arhiv (sign. št. 730). Dolski arhiv je kulturnozgodovinsko najbogatejši grajski arhiv na Slovenskem, saj so Erbergi, lastniki graščine, sami dolga leta načrtno zbirali staro arhivsko gradivo. O arhivu je izdala dr. Ema Umek delo z naslovom Erbergi in dolski arhiv (v dveh zvezkih z obširnim uvodom in inventarnim popisom gradiva ter s kazaloma osebnih in krajevnih imen).

Za kapitelj je pomembna "vrsta proštov" v fasc. **123**. Poleg tega naj opozorim na Breckerfeldovo Topografijo Kranjske v fasc. **127**, iz katere je črpal Ivan Vrhovec za svojo Zgodovino Novega mesta, Ljubljana 1891 (prim. uvod, str. VI), izčrpen članek o njej z bogatimi izvlečki za Novo mesto pa je objavil Janko Jarc v Kroniki 5 (1938), str. 99–151. ⟨Fotokopijo članka glej v šk. 205, št. 16.⟩ Že omenjeni fasc. **123** in pa **124** obsegata druge Breckerfeldove rokopise s podatki o Dolenjski in posebej novomeški proštiji. Gradivo o kapitlju je tudi v fasc. **145**, ki ima poleg prepisa ustanovne listine (**1509**) in drugih listin, ki zadevajo kapitelj, tudi resolucijo Marije Terezije o obnovitvi proštije (**1741**). ⟨Verjetno je identična z listino v FrANM, H/34. Glej str. 593.⟩ Posebno bogat je prvi del fasc. **179** s podatki o cerkvenih zadevah iz časa goriškega nadškofa Karla Mihaela Attemsa. Med drugim so v njem tabele novomeškega arhidiakonata z navedbo števila duhovnikov, hiš, družin, duš in drugih podatkov iz leta **1751**.

8. Samostanski arhivi I, Stična (sign. št. 781). Med korespondenco v fasc. 16, sta zanimivi vsaj dve pismi:

1650 IX/5 Dunaj. Papeški nuncij Camillus de Melzi *(Meltius)*, capuanski nadškof, naroča opatu Janezu, naj novega novomeškega prošta Mihaela Kumarja pl. Kumberga uvede v dejansko posest proštije. ⟨Prim. regest št. 347.⟩

[**1687**] Opat Ludvik ⟨Raumschüssel⟩ piše proštu Ferdinandu Hieronimu Lanthieriju, da je vesel, da se je končala dolgotrajna pravda glede inkorporiranih župnij *(causa, longo temporis decursu non absque subditarum animarum detrimento agitata... cui me in intimo opponere nefas exixtimarem, imo eandem nunc et semper humiliter revereri ac exequi ahnelo)*. Pošilja mu seznam inkorporiranih župnij pod novo jurisdikcijo.

9. Zbirka listin (sign. št. 1063). V zbirki listin hrani Arhiv Republike Slovenije več listin novomeške kapiteljske provenience. Kolikor sem jih našel, sem jih objavil med regesti in jih naštel na str. 418–419. Poleg teh so v zbirki še marsikatere za kapitelj zanimive listine, od katerih navajam le izbor:

1591–1693 Iz tega časa je ohranjena vrsta listin v zvezi z Montagnano (**1571**, **1573**, **1574**, **1582**, **1587**, **1589**, **1590**, **1593**).

1573 XI/17 Sigmund Krištof Herberstein imenovan za passauskega kanonika. Perg.

1623 VII/10 Novo mesto. Pogodba o zamenjavi vrta pri Gorenjih mestnih vratih med kapitljem in Mojzesom Blando, kanonikom in Strausovim beneficiatom.

1629 I/16 Dunaj. Ferdinand II. imenuje Karla Peslerja za novomeškega prošta in prosi oglejskega sufragana za cesarsko področje patriarhata oz. tistega, ki ima pravico investirati novomeške prošte, da ga potrdi. Perg.

1650 X/9 Rim. Papež Inocenc X. potrjuje grofa Germanika Thurna za passauskega kanonika.

1665 III/1 Zadolžnica, izstavljena proštu Stembergu, za 2.600 renskih goldinarjev.

1668 XII/15 Jurij Sigmud Gallenberški prezentira proštu Germaniku Thurnu kanonika Matijo Kastelca za beneficiata v Soteski.

1668 XII/26 Soteska. Reverz kanonika Matije Kastelca *(Castellez)* ob nastopu službe beneficiata v Soteski.

1672 I/2 Soteska. Pismo, naslovljeno na Jurija Sigmundua Galla. Matija Kastelec se odpove beneficiju v Soteski.

1672 IV/26 Prošt Germanik Thurn sporoča Juriju Sigmundu Gallu, da je prejel odpoved Matije Kastelca na beneficij v Soteski, ter ga prosi, naj prezentira novega. Odpoved, naslovljena na prošta (**1672** I/2), je priložena.

10. Zbirka plemiških diplom (sign. št. 1064). Zbirka gotovo vsebuje za Novo mesto zanimivo gradivo. Omenjam le plemiško diplomo, izdano leta **1760** Michelangelu Zoisu Edelsteinu (pokopanemu v šmihelski cerkvi). Slika diplome o podelitvi baronskega naslova je objavljena v knjigi Dokumenti slovenstva, str. 139, pečata cesarice Marije Terezije s te diplome pa še posebej v Enciklopediji Slovenije, zv. 3, str. 415.

11. Zbirka rokopisov (sign. št. 1073). Iz te zbirke naj omenim Dizmovo kroniko (sign. I./1r) z vpisnim listom prošta Antona Gotharda Erberga (fol. 131, slika 122). Barvna reprodukcija slike je bila objavljena v Mohorjevem koledarju za leto 1989, str. 28.

12. Zbirka Historičnega društva za Kranjsko in Muzejskega društva za Slovenijo (sign. št. 1080). Tu je treba upoštevati predvsem Collectanea ecclesiastica. Pod I/12 je predlog o ustanovitvi nove škofije v Novem mestu.

Drugih fondov ne naštevam, ker jih ne poznam dovolj, seveda pa je gotovo najti pomembno gradivo v fondu Kranjskih deželnih stanov, Reprezentance in komore za Kranjsko (predvsem f. 20, duhovniške in verske zadeve, vizitacije), Deželnega glavarstva na Kranjskem, Dvorne komisije za dobrodelne ustanove za Kranjsko in drugih.

4.2 Nadškofijski arhiv Ljubljana

4.2.1 Nadškofijski arhiv Ljubljana, ŠAL (Škofijski arhiv Ljubljana)

1. Razne knjige, fasc. 4, knjiga 21, prvotno imenovana Formulare maius, zdaj Fundationes. Na str. 143–151 je prepis listine škofa Slatkonje:

1515 VI/3 Škof Jurij Slatkonja ustanavlja kot izvršitelj oporoke pokojnega Nikolaja Podena, dekana ljubljanskega stolnega kapitlja, skupaj z njim tedensko mašo za bratovščino ljubljanskih krojačev.

2. Vizitacije. Vsebuje bistvene podatke predvsem iz pastoralnega dela v župniji, in to sistematično za vsakih nekaj let ves čas po letu 1788.

3. Župnije, Novo mesto-Kapitelj, fasc. 226/a (urejen po letih):

1599 (1) Pismo škofa Hrena in kostanjeviškega opata Janeza dolenjskemu arhidiakonu in župniku v Trebnjem Janezu Frideriku Clementu. Obveščata ga o tem, da je novomeški prošt vložil tožbo proti njemu in proti Gregorju Ursu, domnevnemu arhidiakonu *(erzpriester)* v Krškem, zato naj pride 5. maja v Celje, v stanovanje prošta Montagnane, kjer bodo zadevo razrešili. (Pripis: enako pismo poslano župniku v Konjicah.) (2) Drugo pismo podobne vsebine je naslovljeno na novomeški kapitelj.

1601 Prošt Polidor Montagnana poroča ljubljanskemu kanoniku dr. Jakobu Artztu o novomeškem sodniku luteranu in o razmerah v mestu.

1609 Kapitelj prosi deželnega kneza za inkorporacijo župnije Krško.

1610 Korespondenca prošta Marka Kuneja in notranjeavstrijskega dvora v Gradcu s škofom Hrenom glede inkorporacije župnije Krško in glede katoliške obnove. ⟨Pet kosov.⟩

1622 (1) Prošt Pesler se priporoča škofu za proštijo v Novem mestu in navaja, da obvlada nemško in kranjsko. (2) Priložen je dvorni dopis iz Gradca s podpisom kraljevega namestnika lavantinskega škofa Leonarda. (2) Dopis Gašperja Terza s pripombo, da obvlada Pesler tudi italijansko.

ok. **1667** Prošt Thurn se odpove ljubljanski proštiji, da bi postal novomeški prošt.

ok. **1700** Formula nastavitve kanonika in beneficiata.

pred **1717** Ljubljanski škof Franc Karel grof Kaunitz umesti novomeškega prošta Marottija.

1717 Marottijev dopis o ločitvi zakona grofice Reissig.

1736 Papež Klemen XII. podeli odpustek bratovščini umirajočega Kristusa v Soteski. ⟨Prepis.⟩

1737 Prošt Marotti izreče sodbo o degradaciji klerika Jožefa Jurmana.

1741 Anton Gothard Erberg postane prošt v Novem mestu in se odpove župniji in mestu generalnega vikarja v Ljubljani, čeprav mu papeška bula dovoljuje, da obdrži oboje. ⟨14 kosov.⟩

1747 Kapiteljski beneficij sv. Barbare – osnovni podatki po tabeli.

1749 IV/15 Bula papeža Benedikta XIV. z odpustki za bratovščino sv. Boštjana v cerkvi sv. Jurija (v Novem mestu). ⟨Prepis.⟩

1752 V/1 Bula papeža Benedikta XIV. z odpustki za bratovščino sv. Peregrina za spreobrnjenje nevernikov in srečno smrt v cerkvi Naše ljube Gospe v (Dolenjem) Mokronogu.

1753 XII/15 Papež kara prošta Erberga, ker je brez škofovega pooblastila *(sine mandato episcopi)* nastavljal župnike v svojem arhidiakonatu.

1762 Prošt Jabacin prosi generalnega vikarja v Ljubljani za nasvet o nekem zakonskem kazusu.

1765 II/III Dopisi v zvezi z izvolitvijo in potrditvijo dveh novih kanonikov po smrti Tomaža Blečiča in po odhodu Filipa Publja za ⟨kartuzijanskega⟩ redovnika v Bistro. To sta bila Jožef Aršnik, nekdanji kaplan v Pleterjah in pred tem vikar v Mirni Peči, ter Mihael Potočar, vikar v Šmihelu.

1765 IV Nadškof Attems imenuje za desetega kanonika v Novem mestu nekdanjega boštanjskega župnika Andreja Pavličiča.

1765–1790 Prošt Jabacin: testament; seznam knjig; dopisi v zvezi z zapuščino.

1767 Jabacinovo opravičilo goriškemu nadškofu, zakaj je mimo njega nastavil Jožefa Perca za župnika v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah.

[s. d.] Izpisek iz ustanovne listine Maksimilijana I. iz leta **1509** o patriarhovi jurisdikciji za nastavitve kanonikov.

1768 Pismo prošta Jabacina nadškofijskemu ordinariatu v Gorici o smrti beneficiata Janeza Venclja. Hkrati prosi, naj potrdijo za novega beneficiata Matijo Bielza.

1769 Predlog prošta Jabacina, da bi postal novi kanonik prečenski župnik Franc Ksaver Moravčer *(Moratsch)*.

1770 III/28 Gorica. *Listina o združitvi (instrumentum unionis)*. Župnija sv. Mihaela pri Novem mestu je bila pridružena kapitlju in se je sčasoma razdelila na več vikariatov, namreč ⟨Dolenjske⟩ Toplice, Mehovo ⟨Podgrad⟩ in Vavto vas. To je povzročilo, da so ljudje začeli šmihelskemu župniku najprej zmanjševati in končno odrekati bero, ki zdaj več ne zadostuje za župnikovo vzdrževanje. Ker je Šmihel blizu mesta, prihaja v cerkev le malo ljudi, tako da je skoraj zapuščena. Med prebivalci stopiškega oz. mehovskega vikariata in Šmihela že dolgo trajajo nevzdržni prepiri. Zato so nadškofa prosili, naj združi kraja v eno župnijo, kot je bilo nekoč, ali pa naj poskrbi, da bosta imela oba župnika primerne dohodke. Nadškof se je pozanimal za pritožbe in želje ljudi in duhovščine. Po molitvi in zrelem preudarku, kako naj oba kraja spravi, da ne bi prikrajšal ljudi, ki prihajajo v stopiško Marijino cerkev – sicer vikariatno, a slavno zaradi množice obiskovalcev – a tudi ne župljanov stare šmihelske župnije, je odločil: (1) Župnijski sedež, ki je zadnja leta nestalen, saj živi župnik zdaj v Stopičah, zdaj v Šmihelu, se prenese v Stopiče, ker prihaja v to cerkev več ljudi in je bolj oddaljena od mesta. (2) Da pa se ne bi izgubil naslov stare šmihelske župnije, bo glavni zavetnik nove župnije v Stopičah sv. Mihael in župnija se bo imenovala župnija sv. Mihaela in Device Marije v Stopičah. (3) Da ne bi bili prebivalci Šmihela prikrajšani, se v Šmihelu ustanovi vikariat oz. se stopiški vikariat prenese v Šmihel, ki bo imel svojega duhovnika, nekakšnega ekspozita, medtem ko bosta v Stopičah dva kaplana, se pravi kooperator in subsidiarni koadjutor ali vikar. (4) Pod Šmihel bodo spadale naslednje cerkve in vasi: cerkev sv. Mihaela, sv. Ane na Grabnu, Device Marije v Smolenji vasi, sv. Lenarta v Gotni vasi, Božjega groba na Grmu, sv. Roka pri Pogancah, sv. Jožefa na gospostvu Ruperčvrh in sv. Vida na Ljubnem ter vasi in soseske: Ragovo, Krka *(Kerka)*, Žihovo selo *(Schishovu Sellu)*, Dolenja vas, Sela, Smolenja vas *(Smolina vass)*, Regrča vas *(Regerzha vass)*, Škrjanče *(Skarianzhe)*, "Presenče" *(Pressenzhe)*, Boričevo *(Boritshovu)*, Podljuben *(Pod Luben)*, "Bukovče" *(Bukauzhe)*, Mraševo *(Mrashavu)*, Vrh *(Verch)*, "Mrharje" *(Marharie)*, Petane, Srebrniče, Irča vas *(Jerzha vass)*, Brod *(Brodt)* in Šmihel, kjer bo vikarjev sedež. Vse druge cerkve, vasi in soseske spadajo pod Stopiče. (5) Na praznik sv. Mihaela, na dan posvetitve cerkve, na praznik sv. Frančiška Pavelskega, na praznik sedem žalosti Device Marije in na praznik presv. Rešnjega Telesa bo prišel v

šmihelsko cerkev župnik iz Stopič in sam opravil pobožnost; prav tako bo pri sv. Roku in pri sv. Jožefu na njun praznik. Z druge strani pa mora tudi vikar iz Šmihela ob večjih župnijskih praznikih priti v Stopiče pomagat, ko bo opravil mašo doma. Skratka, pomagata naj drug drugemu nositi bremena, saj je to ena župnija. (6) Pri procesijah in javnih opravilih ima prvo mesto med duhovniki stopiški župnik, drugo vikar v Šmihelu itd. Med banderi pa je šmihelsko vedno na prvem mestu, šele za njim pride stopiško. (7) Imenovanje ključarjev, izdelava letnih obračunov in vodenje matičnih knjig se drži ustaljenih običajev. Za manjša popravila skrbi župnik, za večja pa kapitelj. Župnik postavlja tudi ključarje. Matične knjige se vodijo posebej, zaključene pa hrani župnija. (8) Vso bero dobi župnik. Izvzeta je Vavta vas, ki daje bero naravnost svojemu vikarju, ki pa bo na jurjevo dajal župniku v Stopičah po 12 gld. nemške veljave. Vikarju v Šmihelu pripada v njegovih krajih pobrana bera, če pa jo pobira župnik, mu mora za vzdrževanje plačati po 100 gld. na leto. Drugima dvema kaplanoma pa pripada po 50 oz. 20 gld. Kapiteljskemu mežnarju dolgujejo Stopiče po 4 mernike pšenice na leto. (9) Za previdevanje bolnikov je prepovedano jemati kakršnokoli plačilo. (10) Duhovniki v obeh okrožjih naj bodo pri svojih opravilih spoštljivi in goreči ter v vsakem oziru krepostni, še posebj naj skrbijo za verski pouk mladine. To potrjuje s tremi enakimi izvodi listine, ki se bodo hranili na sedežu škofije, kapitlja in župnije. V Gorici, v nadškofijski kuriji 28. marca **1770**. Karel Mihael, nadškof. ⟨Prepis.⟩
Fotokopija prepisa iz NŠAL je tudi v KANM, in sicer v f. 34/3, št. 230/3.

1770–1775 Inventar beneficiata Andreja Štebeta iz Vogelj.

1771 IX/10 Papež Klemen XIV. podeli cerkvi sv. Jurija v Novem mestu posebne odpustke.

1773 Prošt Jabacin predlaga Franca Jožefa pl. Stemberga za beneficiata bratovščine Rožnega venca. ⟨Pet kosov.⟩

1776 Prošt Jabacin prosi ordinariat v Ljubljani za spise v zvezi s komisijo, ki je razpravljala o nastavitvi trebanjskega župnika s strani prošta Montagnane leta **1599**.

1777 Izvolitev kanonika Vermattija po smrti Antona Grilca.

1782 VII/5 Zbirka prepisov listin:
1494 IV/30 Bula papeža Aleksandra VI.
1509 X/16 Ustanovna listina Maksimilijana I. ⟨V nem. prevodu.⟩
1673 16/XII Bula papeža Klemena X. o insignijah.

1782 Spremno pismo prošta Jabacina deželnemu glavarju na zahtevo goriškega nadškofa Attemsa, da se morajo ob vsaki spremembi na dvoru dati v potrditev vsi privilegiji, eksemptnosti in prerogative, ne glede na morda že obstoječi "placitum regium". Potrdili pa so jih že nadvojvoda Ferdinand leta **1526**, nadvojvoda Karel leta **1567**, Ferdinand II. leta **1609** itd. Dokazano je, da so bili prošti od ustanovitve kapitlja do ustanovitve goriške nadškofije nekakšni ordinariji za svoje inkorporirane župnije in so ravnali z njimi po lastni ali bolje rečeno škofovski avtoriteti; v skladu z danimi privilegiji so v svojih menzalno inkorporiranih župnijah duhovnike ali vikarje po svoji volji začasno ali trajno postavljali in odstavljali, ne da bi za to prosili za dovoljenje

škofov v škofijah, v katerih leže inkorporirane župnije. Pri tem so jih ščitili vladarji, tako na primer Marija Terezija prošta Erberga, ko je nastal spor z dunajskim nuncijem. Za časa pokojnega goriškega nadškofa, ki je hkrati imel tudi proštijo in je kot nadškof "promiscue" ⟨vse počez⟩ z vsem razpolagal, so zaradi ljubega miru sicer pustili, da so se mu novo nastavljeni duhovniki predstavili, da jih je on potrdil in jim dal jurisdikcijo *(pro jurisdictione authorizabili)*. Zdaj, ko goriški nadškof (grof Edling) ni več novomeški prošt, pa to ni več potrebno.

1782 1. Spremni dopis prošta Jabacina deželnemu glavarju ob poslanih brevih in podeljenih odpustkih.
2. Tabelarični popis novomeške župnije s podružnicami. ⟨Tabelarični opis inkorporiranih župnij manjka.⟩
3. Zemljevid arhidiakonata.
4. Pripombe k zemljevidu z opisom, kako in kdaj so se iz prvotnih petih inkorporiranih menzalnih župnij razvile vse druge. Pripombe k načrtovanim novim župnijam.

1793–1919 Redno dopisovanje župnije Novo mesto-Kapitelj s škofijskim ordinariatom. ⟨Nadaljevanje korespondence je v arhivu pisarne ordinariata.⟩

4. Spisi škofijske pisarne I.

f. 43, št. 3 **1798–1802** Zapuščinska pravda med Oswaldom Dereanijem iz Tolmina in Jakobom Fabianijem iz Novega mesta.

f. 42, št. 18 **1677–1683** Spor zaradi beneficija Božjega groba. Njegovega beneficiata ljubljanskega kanonika Janeza Jerneja Gladicha naj bi zamenjal Henrik Stemberg *(a Stemberg)*, nečak novomeškega prošta, kar pa ne bo obveljalo *(quod reicitur)*.

5. Spisi škofijske pisarne III.

fasc. 32 **1788–1793** Korespondenca med dekanijo Novo mesto in ljubljanskim škofijskim ordinariatom. ⟨Nadaljevanje glej v ŠAL/Župnije, popis pod št. 3.⟩

6. Spisi škofijske pisarne IV, navajam samo nekaj drobcev:

f. 5/989 **1831–1876** Zajeten sveženj spisov o imenovanju kapiteljskih duhovnikov od obnovitve kapitlja dalje z zanimivimi karakteristikami kompetentov za kanonike in prošte.

f. 28/25 **1807** Razpis za novomeškega prošta.

f. 28/53 **1837** Črmošnjice želijo priti pod novomeški dekanat.

f. 30/33 **1815** Clemens Velicogna, profesor v Novem mestu.

f. 39/8 **1851** Knjige iz zapuščine novomeškega kanonika Jožefa Jenka, ki niso primerne za vse, oddane v semeniško knjižnico.

7. Pfalz (škofijsko gospostvo Ljubljana):

f. 67 **1732-1736** Spor med Novomeščanom Jožefom Opeko, ki ga zastopa škofijski oskrbnik, in grofom Herbertom Lambergom zaradi odvzete snopne desetine na njivi "Petenekouka" **1732.**

f. 69 **1770/71** Informacija o obravnavani dediščini Oswalda Dereanija iz Novega mesta (**1751–1771**).

f. 79 **1798** Proces Franca Ks. Lukmana iz Novega mesta proti Feliciti Jurič.

4.2.2 Nadškofijski arhiv Ljubljana, KAL (Kapiteljski arhiv Ljubljana)

f. 25/25 **1611** Marko Kunej, župnik v Krškem.

f. 25/29 **1611** Prošt Kunej.

f. 30/11 **1604–1690** Pisma arhidiakonov za sveta olja.

f. 39/20 **1638** Cesar soglaša, da sprejme ljubljanski škof Rinaldo Scarlichi za svojega sufragana frančiškana Mihaela Kumarja *(Chumar)*.

f. 87/28 **1658** Dopisovanje med Stembergom in generalnim vikarjem Terpinom.

f. 88/16–18 **1605** Korespondenca škofa Tomaža Hrena z novomeškim proštom, posebej se omenja vprašanje zasedbe župnije Moravče.

f. 88/30 **1652**⟨!⟩ VIII/10 Regensburg. Cesarjev odgovor ⟨neimenovanemu⟩ prosilcu za novomeško proštijo, izpraznjeno po smrti prošta Mihaela Kumarja. ⟨Sočasni prepis. Pravilna letnica 1653.⟩

f. 90/1 **1673** Spor prošta Germanika Thurna s Stično zaradi župnije Trebnje.

f. 93/35 **1587** Pismo prošta Montagnane.

f. 93/35 **1613** Pismo prošta Kuneja – zagovarja se zaradi obtožbe, da je skušal imeti sinodo arhidiakonata in da je bil proti slovenskemu prevodu evangelija.

f. 93/36 **1619**⟨?⟩ Prošt Montagnana in krst Turka.

f. 96/8 **1607** ⟨Dolenjske⟩ Toplice. Pritožba barona Herbarta Turjaškega, patrona cerkve, in vse župnije proti župniku Krištofu Treiberju.

f. 96/10 **1642** Mihael Kumberg, ljubljanski prošt.

f. 96/33 **1656** Božji grob v Štepanji vasi pri Ljubljani. Pisma in računi za popravilo oltarja. Pismo ljubljanskemu generalnemu vikarju Filipu Terpinu iz Novega mesta.

f. 100(2) **1641–1650** Korespondenca Andreja Stemberga in ljubljanskega škofa Ota Buchheima.

f. 102/1 **1635** Specifikacije župnijskih dohodkov dolenjskih župnij.

f. 105/1 **1690** Pisma ljubljanskega škofa grofa Sigmunda Krištofa Herbersteina.

f. 105/5 **1690** Specifikacija dohodkov Novemu mestu pripadajočih župnij.

f. 106/3 **1684** Specifikacije župnijskih dohodkov, med drugim Novega mesta in Novemu mestu pripadajočih beneficijev in inkorporiranih župnij.

f. 106/6 **1702** Zadolžnica, izstavljena Adamu Stembergu na račun Božjega groba v Štepanji vasi.

f. 121/8 **1597** Nadvojvodov ukaz Abrahamu Širskemu *(Schreyer)* v Soteski, naj prepusti ljubljanskemu škofu cerkev blažene Device Marije, ki jo je zasedel.

f. 138/19 **1603** Pritožbe prošta Montagnane proti kanoniku Vertaliču.

f. 214/7 **1546** XII/10 Novo mesto. Prošt, dekan in kapitelj cesarske ustanove v Novem mestu naznanjajo, da potrjujejo na prošnjo ljubljanskega dekana in kapitlja prepis naslednje kraljeve listine *(willbrief)*. *Sledi prepis listine, ki zadeva ljubljanskemu kapitlju inkorporirano župnijo Št. Rupert pri Beljaku, izdane v Pragi, 14/VIII 1546 na ukaz kralja Ferdinanda.* V pričevanje resničnosti tega kraljevega pisma so listino kolacionirali in ugotovili njeno pristnost, kar izpričujejo z vtisnjenim večjim kapiteljskim pečatom *(capitls grösser insigil)*. Napravljeno v Novem mestu, 10. decembra 1546.

Zanimiv je renesančni ovalni "večji kapiteljski pečat" novomeškega kapitlja v rdečem vosku, velikosti 5 x 7 cm. Pečat predstavlja, kolikor je mogoče razbrati iz fragmentov, zgoraj Marijo, obsijano z žarki, ob njej dva angela, spodaj sv. Nikolaja⟨?⟩, ob njem dva svetnika ⟨Mohorja in Fortunata?⟩. Ohranjena je le slaba tretjina pečata.

f. 220/3 **1712** Novo mesto, ceh mesarjev. Ljubljanski kapitelj ne dopusti, da bi se neki kapiteljski podložniki pridružili novomeškemu cehu mesarjev.

f. 240/18 **1526** IV/11 Stična. Nemški prevod ustanovne listine cesarja Maksimilijana I. iz leta **1509**. ⟨Sočasni prepis.⟩

f. 244, 5, 10 po **1666** Spor zaradi Stembergove zapuščine.

4.2.3 Nadškofijski arhiv Ljubljana, Zbirke

1. NŠAL, Zgodovinski zapiski:

f. 12 Miscellanea ⟨deset zvežčičev, 560 strani⟩: Novo mesto v času prošta Marottija in ribniškega arhidiakona Kobala **1715–1718** v zvezkih 7–10. Več spisov in cesarskih odlokov. Sklicevanje na staro zgodovino, nazaj do Maksimilijana I. Na koncu zvezka 10 tudi pogodba med kapitljem in proštom Montagnano iz leta **1591**, na dan sv. Jurija. Podpisani so vsi takratnih kapitularji.

2. NŠAL, Normalije – urejene po letih. Med njimi sem opazil:

1819 XII/31 *Tiskano naznanilo *(Kundmachung)* o ponovni licitaciji imenj: Tischlerjev beneficij, beneficij Rožnovenske bratovščine in beneficij bratovščine Rešnjega Telesa v Novem mestu. Licitacija je bila razpisana na temelju dekreta predsedstva dvorne komore z dne 1. decembra 1819 pod št. 577. ⟨Opisani so posest in dohodki vseh treh imenj ter pogoji licitacije.⟩

* Kopija naznanila je v zbirki KANM/Kopije, št. 39.

3. NŠAL, Zbirka listin :

Med listinami Nadškofijskega arhiva v Ljubljani je poleg novomeške listine, omenjene na str. 419 (z regestom št. 163), verjetno še več takih, ki zadevajo novomeški kapitelj, bodisi da so bile izdane v neposredni povezavi z njim (takšna je na primer listina z regestom št. 462) ali da se ga dotikajo posredno glede vsebine ali osebe, ki je listino izdala. Listin glede tega nisem posebej pregledoval, zato jih ne morem našteti. Omenjam le eno. To je listina Jurija Slatkonje o podelitvi odpustkov cerkvi vseh svetnikov, nekdanji judovski sinagogi v Ljubljani. Ker so listine škofa Jurija Slatkonje zelo redke, objavljam tu njen regest, čeprav z Novim mestom nima druge povezave kakor to, da je bil Jurij Slatkonja poleg drugega tudi novomeški prošt.

1516 V/20 Dunaj. Jurij "po milosti apostolskega sedeža dunajski škof" želi povzdigniti čast kapele vseh svetnikov z njenimi oltarji na kraju judovske sinagoge v mestu Ljubljana v ljubljanski škofiji *(in loco synagogae Judęorum in civitate et dioecesi Laibacensi situata)*. Za to ga je poprosil ljubljanski meščan Peter Gaysser, ki je kapelo uredil *(ad instaurantionem eiusdem incitato)*. Da bi jo torej kristjani tem raje obiskovali, jim podeljuje s soglasjem in privolitvijo krajevnega škofa *(ordinarii loci)* štirideset dni odpustka za kazni od težkih grehov in osemdeset dni od malih *(criminalium... et... venialium peccatorum de iniunctis eis penitentiis)*, če se bodo resnično kesali in spovedali ⟨svojih grehov⟩ ter prispevali za zgradbo, vzdrževanje in opremo te kapele, kadar jo bodo pobožno obiskali na praznik Gospodovega rojstva, obrezovanja, razglašenja, na veliki četrtek, veliki petek, veliko noč, vnebohod, binkošti, v nedeljo sv. Trojice ter na praznik Rešnjega Telesa; ob godovih Device Marije, sv. Jurija, Petra in Pavla, Krištofa, Avguština, sv. Križa, Hieronima in Gregorja ter na patrocinij vseh svetnikov in na spomin vernih duš ter na godove sv. Katarine, Barbare, Ane in Doroteje in na dan posvetitve – kadarkoli bodo pred Križanim na oltarju sv. Križa ali drugod v tej kapeli kleče zmolili pet očenašev in zdravamarij ter apostolsko vero v čast Kristusovega trpljenja. To potrjuje s svojim visečim pečatom. Dano na Dunaju v Avstriji, 20. maja 1516.

Podpis na pliki: Leonhardus Puechler, notarius juratus, manu propria scripsit.
Orig. perg.; 36,3 x 21,5 cm, plika 6,2 cm; pečat odpadel, ostala je le pletena vrvica; lat. jezik.
NŠAL, Zbirka listin, sub dato.

4.3 Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Novo mesto in Belo krajino

Ko sem paberkoval po raznih arhivih za izpopolnitev tega popisa, sem posebej označil nekaj gradiva, ki ga hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana – Enota za Dolenjsko in Belo krajino Novo mesto. Podatki so izpisani iz Vodnika zgodovinskega arhiva Ljubljana, Ljubljana 1992, str. 329–374. Vse letnice se nanašajo le na čas, iz katerega je ohranjeno gradivo, ne na leta obstoja ustanove. Opozarjam, da so podatki izbrani samovoljno in večkrat poenostavljeni, tako da lahko zavajajo. Za natančnejšo informacijo je neobhodno vzeti v roke Vodnik.

NME s številko pomeni signaturo fonda, ki zadeva Novo mesto.

Javna uprava:

NME - 1 **1748–1849** Okrožni urad *(Kreisamt)* Novo mesto. Del gradiva tega fonda hrani ARS.

NME - 2 **1850–1945** Okrajno glavarstvo *(Bezirkshauptmannschaft)* Novo mesto.

NME - 5 **1623–1945** Mestna občina Novo mesto.

1, št. 41. **1680** III/25 Tischlerjev beneficij. ⟨Prepis.⟩

1, št. 119. **1791** IX/22 Strausov beneficij z gubernijskim odlokom na osnovi dekreta dvorne pisarne inkorporiran župniji Prečna.

1, št. 134. **1794** III/11 Zapisnik poravnave med deželnoknežjim kolegiatnim kapitljem Novo mesto in deželnoknežjim Novim mestom vpričo c. kr. okrožnega urada. (1) Novo mesto prepušča kapitlju svoje mestno obzidje, ki stoji ob kapiteljskem vrtu v vsem obsegu, kolikor zaobjema kapiteljski vrt znotraj in zunaj vrta od tako imenovanega Germovega stolpnega zidu *(Germischen Thurnmauer)* do Grabnerjevega vrta *(Grabnerischen garten)*, v trajno in nepreklicno posest. (2) Kapitelj bo plačal Novemu mestu 36 gld. nemške veljave v gotovini, takoj ko mu bo izročena ta potrjena pogodba. (3) Novo mesto daje kapitlju pravico, da v istem obsegu zunaj vrta uporablja pot za postavitev odra in popravilo obzidja, ne da bi ga mesto pri tem oviralo. (4) Novo mesto se odpove kakršnih koli pravic do omenjenega obzidja, tako da lahko kapitelj poslej zid kot pravi lastnik uporablja, proda, pokloni, dozida ali tudi odstrani *(abzutragen berechtigt)*. Za to se Novo mesto obveže s splošno deželno obvezo za škodo na Kranjskem. V pričevanje sta bili napravljeni dve enako se glaseči pogodbi, ki sta ju stranki ustrezno podpisali in druga drugi izročili. Novo mesto, 11. marca 1794. ⟨Prepis.⟩ [Kopija je tudi v zbirki KANM/Kopije, št. 40.]

1871-1890 Dilančeva ustanova.

1880-1912 Ubožni zaklad.

Sodstvo:

NME - 16 **1921–1959** Okrožno sodišče Novo mesto. Del gradiva tega fonda za obdobje **1920–1941** hrani – po podatku iz leta 1984 – Arhiv CK ZKS (zdaj v okviru ARS), Inv. št. 13.

NME - 17 **1815-1920** Okrajno sodišče Novo mesto.

1815–1850 Okrajna gosposka in okrajno sodišče Ruperčvrh (prim. regest št. 592).

NME – 18 Okrožno javno tožilstvo Novo mesto **1946–1966** (po podatku iz leta 1984 že od leta **1910**).

NME – 19 Okrajno javno tožilstvo Novo mesto **1949–1951**

NME – 206 Državno tožilstvo Novo mesto **1884–1945**.

Hranilništvo in bančništvo:

NME - 136 **1898-1947** Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico N. m.

NME - 138 **1921-1945** Ljudska posojilnica Novo mesto.

NME - 142 **1894-1943** Mestna hranilnica Novo mesto.

NME - 148 **1933-1943** Kreditna zadruga državnih nameščencev N. m.

Šolstvo:

NME - 14 **1869–1928** Okrajni šolski svet Novo mesto.

NME - 15 **1851-1907** Krajevni šolski svet.

1851-1907 Deška in dekliška ljudska šola.

NME - 153 **1894-1909** Dijaška kuhinja, njen vodja je bil Josip Marinko.

NME - 154 **1792–1950** Gimnazija Novo mesto.

1918–1943/44 Šolska kronika.

NME - 157 **1937-1945** Državna meščanska šola. ⟨Šolska kronika.⟩

NME - 159 **1930–1951** Državna kmetijska šola Grm pri Novem mestu.

Cehi, društva, zadruge:

NME - 21 **1806-1927** Meščanska garda.

NME - 107 **1708-1785** Čevljarski in usnjarski ceh v Novem mestu.

NME - 125 **1920-1930** Kmetijsko društvo za dekanijo Novo mesto.

NME - 126 **1924–1929** Mlekarska zadruga Novo mesto.

NME - 133 **1901-1904** Glasbeno društvo Novo mesto.

NME - 149 **1813-1944** Zbirka Muzejskega društva Novo mesto.

NME - 152 **1926-1943** Okrajni odbor Rdečega križa.

NME - 156 **1922-1948** Družba sv. Cirila in Metoda, podružnica Novo mesto.

NME - 160 **1886-1909** Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov.

⟨Za preostali fond prim. KANM/Društva, str. 494–495⟩.

NME - 161 **1928-1945** Vincencijeva konferenca Novo mesto.

NME - 162 **1884-1917** Dolenjsko pevsko društvo Novo mesto.

NME - 163 **1897-1934** Glasbena matica, podružnica Novo mesto, Glasbena šola.

NME - 164 **1875-1919** Kazinsko društvo.

NME - 165 **1865-1925** Narodna čitalnica, gradnja Narodnega doma, prireditve.

NME - 166 **1884-1922** Delniška družba Prvi narodni dom Novo mesto.

NME - 170 **1897-1932** Kolesarski klub Novo mesto.

NME - 171 **1887-1941** Telovadno društvo Dolenjski Sokol.

NME - 172 **1939-1962** Okrajna gasilska zveza Novo mesto.

NME - 173 **1920-1930** Jugoslovanska matica, podružnica Novo mesto.

NME - 205 **1921-1940** Akademsko starešinsko društvo Jadran Novo mesto.

NME - 210 **1921-1939** Vinarsko društvo Novo mesto.

NME - 214 **1922-1931** Okrožna skupina državnih nameščencev.

Dolenjska železnica:

NME - 130 **1891-1913** Dolenjska železnica.

Gospostva, graščine in imenja:

NME - 175 Komenda nemškega viteškega reda Novo mesto.

NME - 176 Graščinski arhiv Grm *(Stauden)*.

NME - 177 Hmeljnik *(Hopfenbach)*.

NME - 178 Luknja *(Luegg)*.

NME - 179 Pogance *(Poganiz)*.

NME - 180 Prežek *(Preissegg)*.

NME - 181 Ruperčvrh *(Rupertshof)*.

NME - 182 Struga *(Strugg)*.

NME - 183 Zalog *(Breitenau)*.

NME - 151 Zbirka graščin, med gradivom tudi Kapitelj **1749-1934**. ⟨Vmes je nekaj nepomembnih, a zanimivih drobcev – brez večjega pomena za kapiteljsko zgodovino.⟩

Fond umetnostnega zgodovinarja Jožeta Gregoriča:

NME – 229 **1700–1943** Fond, darilo družine Soban iz Ljubljane, vsebuje za kapitelj izredno zanimive podatke. Med pomembnejšimi so: (5–9) zapiski o kapiteljski cerkvi, (10) diplomsko delo Srednjeveška arhitektura v Sloveniji do leta 1430, (15–16)* prepisi in regesti listin iz kapiteljskega in mestnega arhiva, (22–24) tlorisi in skice cerkva in spomenikov, (25–26) osebni dokumenti z zanimivimi drobnimi podatki, (28–36) korespondenca, (38) separati raznih člankov o Dolenjski, (43) drobni tiski, (46) odtisi fotografij Novega mesta, (48) izrezki iz časopisov, (49–53) razglednice, fotografije in fotografske plošče, (65) zbirka cerkvenih podobic, bakrorezov in drobnih tiskov.

*Št. 15–16 je v prepisu v obliki knjige na voljo v Kapiteljskem arhivu in v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani. Kopija seznama gradiva NME – 229 je v KANM/Fotokopije, št. 24.⟩

4.4 Dolenjski muzej

Dolenjski muzej v Novem mestu hrani v svoji zbirki Kulturne zgodovine več listin, knjig in spisov, pomembnih za kulturno zgodovino Novega mesta, ki deloma osvetljujejo tudi verski utrip Novega mesta. Gradivo je popisano v inventarni knjigi Kulturne zgodovine. Iz nje navajam nekaj podatkov pod inv. št. 802–1011.

802 **1566** Listina o podelitvi Antonovega sejma.
803 **1573** Volitve mestnega sveta.
804 **1708** Red čevljarskega in usnjarskega ceha v Novem mestu.
805 **1654** Potrditev pravic čevljarskega ceha.
806 **1759** Potrditev pravic pekovskega ceha.
809 **1659** Ureditev čevljarskega ceha.
810 **1631** Letni sejem.
811 **1706** Potrditev mestnih pravic.
812 **1642** Potrditev mestnih pravic.
813 **1798** Potrditev mestnih pravic.
814 **1661** Potrditev mestnih pravic.
815 **1665** Čevljarski ceh.
818 **1648** Pogodba z novomeškimi kovači.
821 **1715–1790** Knjiga mestnega sveta.
822 od **1792** dalje Matrikula meščanov.
827 Knjiga gostov Narodne čitalnice.
834 Imenik gostov Narodne čitalnice.
840 Zidava Narodnega doma.
1011 **1865** Smrtna obsodba z obešenjem na Marofu.

4.5 Frančiškanski arhiv Novo mesto

O frančiškanskem arhivu dokaj izčrpno poroča Ivan Vrhovec v uvodu k Zgodovini Novega mesta, Ljubljana **1891**, str. V. Pravi, da je dal samostanski predstojnik leta **1772** ves arhiv zažgati iz strahu, da ne bi pod pretvezo te ali one sporne listine o dohodkih samostan razpustili. Nastalo škodo deloma nadomešča kronika v štirih zajetnih zvezkih, katerih prvi ima naslov: *»Chronicon conventus Neostadiensis a sui origine videlicet anno **1470** usque ad annum **1752** inclusive«*. Njene prve tri zvezke je spisal p. Gotfrid Pfeifer *(Gottfried Pfeiffer)* in segajo do leta **1770**. Sicer je kronika za obdobje do 18. stoletja dokaj skromna. O ustanovitvi kapitlja ne ve povedati nič več kot Valvasor, ki ga izrecno navaja. Natančno pa opiše začetni spor med kapitljem in samostanom (prim. regest št. 196), kar zaobsega čez trideset drobno pisanih strani kronike (str. 24–55). O tem se je ohranilo tudi dokaj veliko število listin in notarskih zapisov, deloma pisanih na zelo krhkem in slabo ohranjenem pergamentu, kar je že kronistu Pfeifferju delalo preglavice pri dataciji in seveda tudi pri razlagi. Drobni popravki datumov v orig. listinah zahtevajo temeljite poglobitve v vsebino, za kar žal ni bilo časa. V nadaljevanju navajam samo kratek popis listin iz starega arhivskega seznama, ki je verjetno tudi Pfeiferjevo delo. ⟨O Pfeiferju je vredno pogledati SBL II, str. 332–333.⟩

Listine starejšega datuma:

A/1–4, B/6–7 **1470–1500** Listine o ustanovitvi samostana.
A/5 **1559** O inkorporaciji samostana bosansko-hrvaški provinci.
C/8 **1511** VI/16 ⟨?⟩ Notarski instrument o procesu proti novomeškim kanonikom, ki so ga frančiškani sprožili v Rimu.
C/9 **1511** IX/15 Kanonike kličejo na zagovor v Rim.
C/10 **1511**⟨?⟩ ali **1514**⟨?⟩ XI/7 Instrument javnega notarja, da je bil poziv kanonikom legitimen.
C/11 **1510** IV/5 Pričevanje novomeških meščanov o resničnosti obtožb.
C/12 **1508**⟨?⟩ XI/11 Izvleček kanoniških obtožb proti frančiškanom in obratno.
C/13 **1512** II/5 Notarski instrument o krivični obsodbi frančiškanov, ki jo je izrekel dekan in dekanov preklic po nalogu arhidiakona iz leta **1500**⟨?⟩.
C/14 **1512** V/18 Notarski prepis izvršilnega pisma s celotno vsebino procesa.
C/15 **1514** IV–XI Notarski instrument Andreja, rossanskega škofa, s prepisom bule papeža Leona X., ki vsebuje nalog za izvršbo.
C/16 **1514** VI Notarski instrument kostanjeviškega opata Arnolda z bulo Leona X. o obrambi frančiškanov.
D/17 **1511** XI/30 Preklic Jerneja Stampfla, vikarja v Šentjerneju.
D/18 **1514** X/11 Izgovor dekana Mihaela Sterlekerja, češ da ga bula o izvršbi ne zadeva, ker je že leta 1511 resigniral in ni več član kapitlja.
D/19 **1514** X/31 Pritožba kanonika Škerbelja na bulo o izvršbi.
D/20 **1514** XII/5 Pritožba drugih kanonikov.
E/21 **1512** XI/22 Prepis pisma, ki so ga v imenu province izdali vikar avstrijske province p. Jakob, p. Benedikt iz Papie in p. Benedikt Praegnantius.
E/22 **1514** VIII/30 Prepis pisma, ki sta ga v imenu province izdala Archangelus Weiss, vikar avstrijske province, in p. Pfedersheim.
F/23 **1511** V/18 Rim. Prepis pisma p. Frančiška de Nova Civitate.
F/24 [s. d.] Pismo vikarja avstrijske province p. Jakobu de Nova Civitate glede vodenja procesa.
F/25 **1513** II/18 Pobotnica *(apocha)* Pavla Pfedersheima za 50 gld., ki mu jih je izročil kapitelj za plačilo stroškov procesa v Rimu.
F/26 [**1508**?] Pfedersheimovo pismo provincijskim prokuratorjem v Rim.
F/27 **1515** I/7 Pismo Pavla Pfedersheima Klementu Škerbelji, ker je odklonil plačilo stroškov.
G/28 **1509**⟨?⟩ Pismo kamniškega župnika arhidiakonu Erazmu Steryrerju, v katerem mu priporoča frančiškane.
G/30 **1514** XII/14 Pogodba med Erazmom Steyrerjem in p. Pavlom Pfedersheimom, ki naj bi trajala do zaključka procesa, a jo je p. Pfedersheim odklonil.
G/31 **1514** X/19 Pogodba med Erazmom Steyrerjem in p. Pfedersheimom, ki sta jo oba sprejela.

H/32 Vsebuje gradivo iz listin C/1–7.

H/33 **1509** X/16 Prepis ustanovne listine cesarja Maksimilijana I.

V nadaljevanju so listine novejšega datuma:

H/34 **1741** III/13 Odlok Marije Terezije ob Erbergovem prevzemu proštije.
1741 V/13 Odlok Marije Terezije o obnovi proštije.

H/35 [s. d.] ⟨Erbergovo⟩ pismo o fiktivnem kazusu *(Caius quidam)* z naštevanjem prednosti za oglejski patriarhat, če bi postal škof.

H/36 **1744** Erbergovo pismo oglejskemu patriarhu s prošnjo, naj bi poslal v Rim svoje soglasje, da lahko postane škof.

H/37 [s. d.] Del pisma ribniškega arhidiakona Kabala *(Caballius)* novomeškemu proštu Marottiju o eksemptnosti proštije.

I/38 **1562** Odlok cesarja Ferdinanda I. o vizitaciji in popisu vseh dragocenosti novomeškega kapitlja.

I/39–P/64 Listine, ki zadevajo izključno frančiškane, kasneje tudi kapucine.

P/65–66 **1654** Potrdilo o volilu novomeškega prošta Kumberga frančiškanom.

P/66–67 **1653** Prošnja samostana za izvršbo Kumbergovega testamenta.

Q/67–81 Razni papeški brevi in bule.

R/82 **1624** Potrdilo kapitlja v prid frančiškanom z izjavo, da v primeru kake spremembe *(alicujus reformationis)* ne želijo imeti v Novem mestu drugih redovnikov kot frančiškane.

R/83 **1628** Potrdilo mestnega sveta v prid frančiškanom z omembo njihovega pohvalnega življenja.

S/84–119 Oporoke in volila frančiškanom.

T/120–Y/156 Razne pobotnice, zadolžnice, posojila in volila.

AA/157 **1720** Vliti novi zvonovi za frančiškanski samostan.

AA/158–162 O prihodu pavlincev.

A/163 **1724** Deželni odlok proti odločitvi prošta Marottija, da frančiškani ne dobe miloščine v vinu, preden kapitelj ⟨?⟩ sam ne dobi desetine.

AA/164 **1725** Pritožba frančiškanov proti proštu Marottiju, poslana apostolskemu nunciju na Dunaj.

BB/165–CC/169 Oskrba z drvmi, žitom in mesom.

CC/170–VV/215 Razna pisma, pobotnice, listine, predvsem o raznih privilegijih, odpustkih itd.

XX/216 [s. d.] Pismo prošta Marottija in Sigmunda Gallenberga o križevem potu ob poti k Božjemu grobu ⟨na Grmu⟩.

YY/217 **1753** Grebinovo volilo frančiškanom.

YY/218–BBB/229 Razna pisma, večinoma cesarski odloki.

Novejšega gradiva nisem pregledoval.

4.6 Stari arhiv gradu Hmeljnik

1. Grad Hmeljnik je imel verjetno kar bogat arhiv, iz katerega je Kraus leta 1865 v MHK 20 (1865), str. 86 pod št. 78 objavil regest ene od listin ter v opombi obljubil, da bo popis ostalega, dokaj skromnega listinskega gradiva objavil ob priložnosti.

1688 XI/26 Ljubljana. Kranjska dežela naznanja, da dolguje baronici Evi Renati von Zierhaimb, rojeni Jankovič, 2.000 renskih goldinarjev. Dežela soglaša, da upnica za to glavnico *(Capitell)* ustanovi beneficij oz. kanonikat v Novem mestu z obvezo beneficiata, da vsako nedeljo in praznik mašuje v grajski kapeli sv. Pankracija na Hmeljniku, čez teden pa lahko tudi drugod. Dežela se obvezuje, da bo od tega nepovratnega kapitala, ki ga je izročila glavnemu prejemniku Francu Krištofu baronu Engelshausu z Iga *(Sonnegk)*, izplačevala kanoniku 6-odstotne letne obresti. Podpisali: baron Engelshaus, Adam Dinzl, Sebastijan Rhäkonaz, Bremershut(?)*, predsednik urada, Ferdinand Ernst grof Saurau, Oton grof Bucelleni, Janez grof Turjaški, Hans Ludvik von Hohenwarth. ⟨Ohranjeni so (bili!) štirje pečati.⟩

* Vprašaj je Krausov

2. Morda bi se našlo še kaj gradiva, zanimivega za novomeški kapitelj v graščinskem arhivu Hmeljnik (ZAL – Oddelek za Novo mesto in Belo krajino Novo mesto – fond NME 177), ki ni ravno obsežen (obsega le 4 knjige in 3 arhivske škatle), je brez pripomočkov za uporabo, sega pa nazaj do leta **1740**. Podatki so iz knjige Vodnik Zgodovinskega arhiva Ljubljana, str. 370.

3. Arhiv Republike Slovenije hrani depozit družinskega arhiva Wambolt, ki pa je brez podatkov za novomeški kapitelj.

4.7 Arhiv Slovenske kapucinske province v Ljubljani

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 16 (1994) so objavila bogato bero virov za zgodovino kapucinskega reda na Slovenskem. Med objavljenimi viri je tudi del kronike kapucinskega samostana v Novem mestu, kjer so bili kapucini ves čas svojega obstoja redni pridigarji v kapiteljski cerkvi. Naslov objavljenega dela kronike (str. 593–726) je Codicillus, deli pa se v Codicillus vetus in Codicillus Recens. Za zgodovino kapitlja je posebej zanimiv Codicillus vetus, ki vsebuje ustanovitev novomeškega kapitlja ter seznam proštov, župnikov in dekanov novomeškega kapitlja. Žal je izdaja Codicillov le fragmentarna. V uvodu pa nas opomba na str. 22 pouči, da je poleg originala v Arhivu Slovenske kapucinske province v Ljubljani na voljo tudi računalniški prepis celotnega dela.

Več o novomeških kapucinih glej v razpravi: *Metod Benedik, Kapucini v Novem mestu*, v: ZČ 48 (1994), str. 195–216.

4.8 Avstrijski državni arhiv na Dunaju

1. Avstrijski državni arhiv na Dunaju hrani arhivsko gradivo osrednjih organov habsburške monarhije. Med njimi bi za novomeški kapitelj gotovo veljalo preiskati oddelek Haus- Hof- und Staatsarchiv (Hišni, dvorni in državni arhiv). Inventar tega arhiva je v knjižnici Arhiva Republike Slovenije v petih zvezkih pod sign. P 8° 1419 z naslovom Gesamtinventar des Wiener Haus- Hof- und Staatsarchivs, Wien 1936–40.

2. Drugi pomembni oddelek Dunajskega državnega arhiva je Allgemeines Verwaltungsarchiv. Vsebuje predvsem za nas zanimive spise dvornega urada (Hofkanzlei) in ministrstva za uk in bogočastje (Ministerium für Kultus und Unterricht) do leta 1888.

3. Pomembno gradivo bi lahko našli tudi v arhivu dunajske dvorne komore – Hofkammerarchiv, ki velja kot dopolnilo h gradivu v Gradcu. Inventar des Wiener Hofkamerarchivs je v knjižnici Arhiva Republike Slovenije pod sign. P 8° 531, knjiga zbirke Inventare österreichischer Archive, Wien 1951.

4. Dunajski državni arhiv hrani v sklopu Haus- Hof- und Staatsarchiva tudi depozit privatnega arhiva Auerspergov – Archiv Auersperg. Med listinami tega arhiva (Abteilung XIII) sta dve, ki zadevata novomeški kapitelj. Podatke o tem mi je posredoval dipl. zgodovinar Boris Golec, za kar se mu najlepše zahvaljujem.

1517 X/10 Brata Gašper in Erazem Širski *(Scheyer)* zastavljata novomeškemu kapitlju za 27 ogrskih guldnov v zlatu – računajoč po 80 krajcarjev na gulden – dve kmetiji v Plešu *(Plesch)* v šmihelski župniji pod mehovskim sodiščem. Na eni živi Gašper Bobnar *(Wobner)* in daje pol marke šilingov, 15 jajc, 2 kokoši, 15 povesem lanù *(Reisten)* in 1 vožnjo z volovsko vprego *(rind zw fuwer)* oz. 40 šilingov ter drugo tlako po urbarju. Na drugi živi vdova po Štefanu Bobnarju – Gašperjeva mati – ter daje enako. Zastavlja ju tako, da ju lahko vedno odkupi *(auff einen ebigen widerkhauff)*. Listina je bila izdana v soboto 10. oktobra 1517.

Orig. pergament; dva dobro ohranjena pečata; nem. jezik.

1525 V/3 Kolman Slatkonja *(Slackhoynna)*, proda kot kaplan vikariata v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah pri Rožeku *(päy Rossickh)* v imenu svojega gospoda in ⟨duhovnega⟩ očeta Jurija Slaktonje *(wegns herrn vnd vatter herrn Jorgn Slackhoÿna)*, novomeškega kanonika⟨!⟩ in dobrniškega župnika, ki ga je pooblastil, Jerneju Wrolitzu domec v ⟨Dolenjskih⟩ Toplicah, ki leži pri zidu ob taboru *(Taber)* nasproti pristave. Zanj mora dajati letni činž 60 šilingov črnih denaričev *(schwartzer muntz)* in 5 dni tlake, sme pa ga tudi prodati, zastaviti ali zamenjati, vendar le z vednostjo zemljiškega gospoda in za 12 šilingov. Pečatila izstavitelj in Gašper Širski *(von Scheÿrer)*. Listina izdana na dan najdenja sv. Križa 1525.

Orig. pergament; pečat manjka; nem. jezik.

4.9 Štajerski deželni arhiv v Gradcu

1. Štajerski deželni arhiv v Gradcu hrani gradivo notranjeavstrijske dvorne komore in notranjeavstrijske vlade, ki jo je po razdelitvi avstrijskih dežel malo pred smrtjo cesarja Ferdinanda I. (†1564) na svojem dvoru v Gradcu ustanovil za Štajersko, Koroško in Kranjsko Ferdinandov sin nadvojvoda Karel II. Za prvo informacijo o tem in drugih fondih Štajerskega deželnega arhiva v Gradcu služi inventar, ki ga ima knjižnica Arhiva Republike Slovenije pod signaturo P 8° 2318: Gesamtinventar des Steiermärkischen Landesarchives, Graz 1959. Med njenim prelistavanjem sem opazil, da med spisi duhovnih ustanov (Stiftungsakten) na str. 187 omenja tudi spise o novomeški proštiji in o kapiteljskih župnijah. Med fevdnimi spisi (Lehensakte) na str. 322 pa je gradivo, ki zadeva Montagnano.

2. Zbirka notranjeavstrijskih listin v Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu bi verjetno še kaj odkrila temeljitemu raziskovalcu.

3. Zbirka prepisov listin iz prve polovice 19. stoletja, iz katere sta objavljala že Muchar (1849) in Göth (1862) – nazadnje jo navaja Pavle Blaznik v Historični topografiji slovenske Štajerske (1986–89) – je za štajerske župnije novomeškega kapitlja verjetno še vedno najbolj priročna informacija.

4.10 Nadškofijski arhiv v Vidmu

1. Nadškofijski arhiv v Vidmu (Archivio Arcivescovile, Udine) hrani gradivo, ki zadeva novomeško proštijo, pod oddelkom Chiese a parte Imperii, fasc. Carniola Inferiore, Prepositura di Rudolphswert. Spisi tega fascikla segajo nazaj do leta 1474.

Za vse navedbe iz Nadškofijskega arhiva v Vidmu pri posameznih regestih se zahvaljujem dr. Božu Otorepcu.

2. Videm ima še druge arhive in z rokopisi bogato mestno knjižnico, ki pa za obdobje novomeškega kapitlja niso toliko pomembni. Iz njih je nabiral podatke za župnije ljubljanske škofije Anton Koblar in jih objavil v prvih treh letnikih svojih Izvestij Muzejskega društva pod naslovom Drobtinice iz furlanskih arhivov. Pod naslovom Novo mesto navajam IMK 2 (1892), 74–81 in IMK 3 (1893), 101–104. Na drugih straneh je še veliko dragocenih podatkov tudi za kapitlju inkorporirane župnije (razen štajerskih).

4.11 Nadškofijski arhiv v Gorici

Nadškofijski arhiv v Gorici hrani gradivo, ki zadeva Novo mesto in njemu inkorporirane župnije (tudi na Štajerskem) za čas 1751–1788. Večji del spisov je po priključitvi Novega mesta in vse Dolenjske ljubljanski škofiji leta 1788 izročil ljubljanskemu škofijskemu ordinariatu (glej popis na str. 578–581). Gotovo pa bi se v njem še našli za novomeški kapitelj zanimivi podatki. Med gradivom so gotovo najpomembnejši vizitacijski zapiski nadškofa Karla Mihaela Attemsa, delno (za Štajersko) že objavljeni, delno pa še v pripravi za objavo.

Seznam navedene literature

Arhivski fondi in zbirke v arhivih in arhivskih oddelkih SFRJ, SR Slovenija, Beograd 1984.

BARAGA, France, *Arhivski dokumenti*, v: Dragotine kapiteljske cerkve v Novem mestu [Razstavni katalog], Novo mesto 1993, str. 71–106.

BARAGA, France, *»Druga ustanovna listina cesarja Maksimilijana I.«*, v: Rast 4 (1993), št. 5–6, str. 292–296.

BARAGA, France, *Inventar Kapiteljskega arhiva v Novem mestu,* Novo mesto 1990–1993. Tipkopis.

BARAGA, France, *Petsto let novomeškega kapitlja. Notarski prepis ustanovnih listin Friderika III. in Maksimilijana I. iz leta 1493/94* (slovenski prevod), v: Rast 4 (1993), št. 1–2, str. 31–35.

BARAGA, France, *Šentrupert v Kapiteljskem arhivu Novo mesto*, v: Župnija Šentrupert, Zgodovinske osnove leta 1993, Šentrupert 1993, str. 43–47.

BENEDIK Metod, *Kapucini v Novem mestu*, v: ZČ 48 (1994), str. 195–216.

BLAZNIK, Pavle, *Historična topografija slovenske Štajerske in jugoslovanskega dela Koroške do leta 1500* I.–II., Maribor, Novo mesto 1986–1988. [III. del] Mihelič, Darja, *Seznam oblik krajevnih imen v srednjeveških virih*, Maribor 1989.

Catalogus cleri dioecesis Labacensis, Ljubljana 1864–1913. ⟨V teh letih, razen 1876, je v uvodnem, zgodovinskem delu seznam novomeških proštov *(series praepositorum)*, osnovan na slikah proštov v proštiji.⟩

COSTA, Heinrich, *Zur Geschichte der Stadt Rudolfswerth*, v: Mittheilungen des historischen Vereines für das Herzogthum Krain, 21 (1866), str. 38.

DIMITZ, Anton, *Stiftung einer ewigen Messe in der St. Antoni-Capelle zu Rudolfswerth* kot VIII. poglavje članka *Beiträge zur fünfjährigen Gründungsfeier von Neustadtl (Rudolfswerth) in Unterkrain*, v: MHK 20 (1865), str. 42–44.

Dokumenti slovenstva, Ljubljana 1994.

DOLINAR, France M., *Prošti novomeškega kapitlja, 1493–1993*, [Novo mesto] 1993. ⟨Z bogato navedbo literature.⟩

DOLINAR, France M., *Slovenska cerkvena pokrajina* (AES 11), Ljubljana 1989.

Enciklopedija Slovenije, Ljubljana 1987 dalje.

Dragotine kapiteljske cerkve v Novem mestu [Razstavni katalog], Novo mesto 1993.

Gesamtinventar des Steiermärkischen Landesarchives, Graz 1959.

GÖTH, Georg, *Urkunden und Urkunden-Regesten zur Geschichte Krains im Mittelalter*, v: MHK 17 (1862), str. 45–55.

GREGORIČ, Jože, *Diplomatarij*, v: Križ 10 (1940*)*, str. 36, 40; 11 (1941*)*, str. 43–45.

GREGORIČ, Jože, *Diplomatarij kapiteljskih listin. I. Kapitelj 1941–1942. II. Kapiteljski in mestni arhiv [1943],* Novo mesto 1941–43 (rokopis, dve zeleni beležki). Dodatek I. Izvlečki iz Gregoričevih pisem Emi Sobanovi, nanašajoč se na novomeški kapitelj (iz dveh fasciklov pisem 1937–1942, ki jih hrani ZAL, Enota za Novo mesto, izpisala Slavka Ložar). Dodatek II. Kratek življenjepis Jožeta Gregoriča (iz: 225 let novomeške gimnazije, Novo mesto 1971, str. 355). Tipkopis sestre Jacinte Prešeren, Ljubljana 1994.

GREGORIČ, Jože, *Popis listin novomeškega kapiteljskega arhiva. Novi fasciklji.* (Rokopis na konceptnih listih.) [Novo mesto 1943].

GREGORIČ, Jože, *Stavbna zgodovina kapiteljske cerkve v Novem mestu*, v: Kronika slovenskih mest, 4 (1937), str. 22–24. Ponatis v: Rast, 1. izredna številka, december 1994, Novo mesto, str. 19–27.

GREGORIČ, Jože, *Razprave in študije, Poročila o kapiteljski cerkvi,* v: Rast, 1. izredna številka, december 1994, Novo mesto, str. 19–194.

HÖFLER, Janez, *Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem* v: AES 14 (1992).

HROVAT, Florentin, *Novomeško okrajno glavarstvo.* Zemljepisno-zgodovinski opis. (S sodelovanjem učiteljev Novomeškega okraja. Ponatis iz »Slovenca«), V Ljubljani 1885.

HROVAT, Florentin, *Kranjska mesta. Z nekaterimi podobami*, Novo mesto 1885.

[HROVAT, Florentin], *Acta Archivi Capituli Collegiati Rudolphswertensis.* Digesta cura et munificentia Reverendissimi Domini Domini SIMONIS EQUITIS DE WILFAN, Praep. nitrat. et paroch. civit., Consil. Consist. ac insignis caes. Austr. Ordinis ferreae Coronae III. Classis Equit. MDCCCLXXX. ⟨Rokopis, vezan v celo platno, s tiskano naslovnico.⟩

Inventare österreichischer Archive, VII. Inventar des Wiener Hofkammerarchivs, (Publikationen des österreichischen Staatsarchivs, II. Serie) Wien 1951.

Inventare des Wiener Haus- Hof- und Staatsarchivs IV–VIII. Gesamtinventar des Wiener Haus- Hof- und Staatsarchivs (Inventare österreichischer staatlicher Archive V.), Wien 1936.

JAKOPEC, Miloš, *Časnikarstvo na Dolenjskem*, Novo mesto 1994.

JARC, Janko, *Novo mesto v obdobju med leti 1850 in 1900*, v: Karel Clarici, Knjiga moje mladosti, Ljubljana 1981, str. 221–292.

Jarčev zbornik. Razprave in portreti, Novo mesto 1993.

KLUN, Vincenc F., *Archiv für die Landesgeschichte des Herzogthums Krain* 1. Heft, Ljubljana 1852.

KOMATAR, France, *Das Schloßarchiv in Auersperg*, v: MMK 20 (1907), 161–245.

KOS, Dušan, *Gospostvo novomeškega kapitlja do srede 17. stol.*, v: Dolenjski zbornik 1990, str. 87–116.

KOS, Dušan, *Bela krajina v poznem srednjem veku*, Ljubljana 1987.

KOS, Milko, *Gradivo za historično topografijo Slovenije (za Kranjsko do leta 1500)*, Ljubljana 1975.

KRAUS, Adalbert, *Die Stiftungsurkunde des Collegiatcapitels zu Rudolfswerd,* v: Mittheilungen des historischen Vereines für das Herzogthum Krain, 21 (1866), str. 22–24.

KRAUS, Adalbert, *Urkunden aus dem Archive des Collegiatcapitels zu Neustadtl*, v: Mittheilungen des historischen Vereines für das Herzogthum Krain, 20 (1865), s katerimi v predzadnjem, to je VII. poglavju članka *Beiträge zur fünfjährigen Gründungsfeier von Neustadtl (Rudolfswerth) in Unterkrain*, str. 35–44 začenja in jih nadaljuje v naslednjih številkah pod samostojnim naslovom, str. 75–78, 85–88 in v letniku 21 (1865), str. 5–8.

MLINARIČ, Jože, *Stiška opatija*, Novo mesto 1995.

MUCHAR, Albert, *Urkunden-regesten für die Geschichte Innerösterreichs vom Jahre 1312 bis zum Jahre 1500*, v: Archiv für Kunde österreichischer Geschichtsquellen II/1, Wien 1849, str. 298–499, št. 443.

OSTOJIĆ, Ivan, *Benediktinci u Hrvatskoj* I–III, Split 1963–1965.

OTOREPEC, Božo, *Doneski k zgodovini srednjeveškega Kamnika*, v: Kamnik 1229–1979. Zbornik razprav s simpozija ob 750-letnici mesta, Kamnik 1985, str. 19–22.

OTOREPEC, Božo, *Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem*, Ljubljana 1988, str. 108–113.

OTOREPEC, Božo, *Starejši mestni pečati in grb Novega mesta*, v: Novo mesto 1365–1965. Prispevki za zgodovino mesta. Maribor, Novo mesto 1969, str. 115 –129.

OTOREPEC, Božo, *Stari grad pri Novem mestu in njegovi lastniki*, v: Dolenjski zbornik 1990, Novo mesto 1990, str. 59–86.

OŽINGER, Anton, *Vizitacije savinjskega arhidiakonata goriške nadškofije 1752–1774*, v: Karel M. Attems. Vizitacijski zapisniki, zv. 2, Ljubljana 1991.

PETERLIN, Anton, *Drobtinice iz zgodovine župnije Šmihelske*, Novo mesto 1879.

Rast, 1. izredna številka [Jože Gregorič], december 1994, Novo mesto 1994.

PUST, Janez, *Mirna Peč z okolico nekoč in danes*, Mirna Peč 1987.

RESMAN, Blaž, *Nova gotika na Novomeškem kapitlju*, v: Dolenjski zbornik 1990, Novo mesto 1990, str. 201–215.

RICHTER, Jakob, *O inkorporacijah*, v: ČZN NV 7 (1971), str. 76–82.

SANTONINO, Paolo, *Popotni dnevniki* 1485–1487, Celovec, Dunaj, Ljubljana 1991. (Prevedel Primož Simoniti.) Izdaja originala: Giuseppe Vale, *Itinerario di Paolo Santonino in Carinthia, Stiria e Carniola negli anni 1485–1487.* Studi e testi 103 (1943), Vaticano.

SMOLE, Majda, *Graščine na nekdanjem Kranjskem*, Ljubljana 1982.

SMOLE, Majda, *Vicedomski urad za Kranjsko 13. stol. –1747*, 1.–5. del, Ljubljana 1985–1995. (Predvsem 5. del: Cerkvene zadeve Lit. M–R, Rudolfswert IX–XIII, str. 289–389.)

STEKLASA, Ivan, *Zgodovina župnije Šentrupert na Dolenjskem*, Ljubljana 1913.

Šematizem ljubljanske nadškofije, Ljubljana 1993.

TONČIČ, Ludvik, *Tiskarstvo na Dolenjskem*, Novo mesto 1989.

UMEK, Ema, *Erbergi in dolski arhiv I. – II.*, Ljubljana, 1991–1992

VALVASOR, Janez Vajkard, *Die Ehre deß Herzogthums Krain*, Laibach 1689.

Vodnik zgodovinskega arhiva Ljubljana (Zgodovinski arhiv Ljubljana. Gradivo in razprave 11), Ljubljana 1992. ⟨Z navedbo literature.⟩

VRHOVEC, Ivan, *Zgodovina Novega mesta*, Ljubljana 1891.

ZOR, Janez, *Glagolska pričevanja na Slovenskem*, v: Bogoslovni Vestnik 45 (1985), str. 183–191.

Opomba: Literaturo k vprašanju urejanja župnijskih arhivov glej na str. 576.

NAVODILA SODELAVCEM

1. AES objavljajo še neobjavljene ali težko dostopne vire za slovensko cerkveno zgodovino (vključno slike in razpredelnice).

2. Viri so objavljeni v originalnem jeziku po pravilih ekdotike. Sam dokument ali skupino dokumentov predstavi avtor v uvodni razpravi.

3. Uredništvo si pridržuje pravico do jezikovnega lektoriranja besedil. Za vsebino sestavka in točnost dokumentov odgovarja avtor sam.

4. Vse prispevke pošljite v dvojniku, tipkane samo na eni strani boljšega papirja z dvojnim razmikom (približno 30 vrstic na stran). Na levi strani pustite vsaj 4 cm širok rob.

5. Čistopisom priložite povzetek in sinopso do ene tipkane strani. Povzetki in sinopse bodo objavljeni v slovenščini in angleščini.

6. Razdelitev uvodne razprave naj bo logična in pregledna. Tiskarski znaki za poudarjen tisk naj bodo enotni, in sicer:

navadno podčrtano za polkrepko,

valovito podčrtano za ležeče (kurzivno),

dvakrat podčrtano za krepko (samo naslovi).

7. Slikovnega gradiva ne lepite v besedilo, temveč na hrbtni strani označite ime in priimek avtorja, naslov dela ter zaporedno številko slike. Legenda slikovnega gradiva naj bo priložena na posebnem listu.

8. Vse opombe morajo biti pisane enotno. Priimek avtorja pišemo polkrepko in na prvem mestu. Ime avtorja izpišemo v celoti. Ko delo prvič citiramo, navedemo vse potrebne bibliografske podatke: Rajhman Jože, Prva slovenska knjiga v luči teoloških, literarno-zgodovinskih, jezikovnih in zgodovinskih razprav, Ljubljana (Partizanska knjiga) 1977, 39; Šuštar Alojzij, Moralna teologija pred novimi nalogami, v: BV 30 (1970) 173–192.

9. Če je delo že navedeno, napišemo samo avtorja, kratici n. d. (navedeno delo) in strani: Nadrah Anton, n. d., 153.

10. Če navajamo več del istega avtorja, napišemo tudi naslov dela: Nadrah Anton, Evharistija in življenje, 153.

11. Posamezna dela v isti opombi ločujemo s podpičjem: Nadrah Anton, Evharistija in življenje, v: BV 36 (1976) 153; Truhlar Vladimir, Pokoncilski katoliški etos, Celje (MD) 1976, 125.

12. Na kratice moramo opozoriti na začetku razprave ali v prvi opombi.

Pri kraticah se držimo določil Slovenskega biografskega leksikona za domače, za tuje pa tistih, ki jih ima Lexikon für Theologie und Kirche.

13. Sveto pismo citiramo po kraticah, objavljenih v BV 42 (1982) 240–241, in sicer vedno med besedilom v oklepajih (Lk 17, 28). Če citiranje ni dobesedno, napišemo pred citatom besedico »prim.« in to vedno z malo: (prim. Lk 17, 28). Isto velja za koncilske odloke.

14. Kadar navajamo založbo, lahko pri slovenskih navedemo samo kratice (CZ, DZS, MK, SM). Kjer je več mest izdaje, navedemo le prvo. Ponovne izdaje knjige navedemo s številko nad krajem: Ljubljana² 1979.

15. Ob koncu besedila naj avtor izpiše svoj polni naslov.

16. Rokopisov in ilustracij uredništvo ne vrača.

17. Avtorje prosimo, naj navedena navodila vedno in natančno upoštevajo.

18. Prispevke pošljite na naslov: Teološka fakulteta v Ljubljani
Uredništvo AES
Poljanska 4
SI–1000 Ljubljana

PUBLIKACIJE INŠTITUTA ZA ZGODOVINO CERKVE

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 1, 1979, 188 strani. **Miscellanea**: Metod Benedik, Inštrukcija papeža Klemena VIII. za obnovo katoliške vere na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem z dne 13. aprila 1592; France M. Dolinar, Jožefinci med Rimom in Dunajem – Škof Janez Karel Herberstein in državno cerkvenstvo; Bogo Grafenauer, Etnična vprašanja ob preureditvi lavantinske škofije na Štajerskem; Ivan Škafar, Jezuitski misijoni v krajini med Muro in Rabo za časa katoliške obnove 1609–1730; Ivan Škafar, Oda Jožefa Košiča iz leta 1813.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 2, 1980, 231 strani. **Maksimilijan Jezernik**, Friderik Baraga (Zbirka rimskih dokumentov).

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 3, 1981, 172 strani. **Miscellanea**: Metod Benedik, Iz protokolov ljubljanskih škofov (1); France M. Dolinar, Zapisi škofa Janeza Tavčarja o stanju v ljubljanski škofiji; Ivan Škafar, Gradivo za zgodovino kalvinizma in luteranstva na ozemlju belmurskega in beksinskega arhidiakonata.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 4, 1982, 255 strani. **Jože Gregorič**, Pisma Petra Pavla Glavarja Jožefu Tomlju 1761–1784.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 5, 1983, 331 strani. **Miscellanea**: Jože Mlinarič, Prizadevanje sekovskih škofov Martina Brennerja in Jakoba Eberleina kot generalnih vikarjev salzburških škofov za katoliško versko prenovo na Štajerskem v luči protokolov 1585–1614 in vizitacijskih zapisnikov iz 1607, 1608 in 1617–19; Ivan Zelko, Gradivo za prekmursko cerkveno zgodovino; Ivan Zelko, Frančiškani v Murski Soboti.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 6, 1984, 225 strani. **Miscellanea**: Metod Benedik, Iz protokolov ljubljanskih škofov (2); Martin Jevnikar, Ivan Trinko, pokrajinski svetovalec v Vidmu 1902–1923; Vilko Novak, Ivanu Škafarju v spomin – Njegovo življenje in delo; Ivan Škafar, Priloge: Izvirna poročila, regesti in zapisi o delovanju luteranov (evangeličanov) na Petanjcih 1592–1637.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 7, 1985, 288 strani. **Sveta brata Ciril in Metod v zgodovinskih virih**. Ob 1100-letnici Metodove smrti: Bogo Grafenauer, Spreobrnjenje Bavarcev in Karantancev – Conversio Bagoariorum et Carantanorum; France Perko, Italska legenda; France M. Dolinar, Pisma rimskih papežev Hadrijana II., Janeza VIII. in Štefana V.; Metod Benedik, Žitje Konstantina (Cirila) in Žitje Metoda; France M. Dolinar, Pohvala sv. Cirila in Metoda; Janez Zor, Anonimna ali Metodova homilija v Clozovem glagolitu.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 8, 1986, 395 strani. **Rajko Bratož**, Krščanstvo v Ogleju in na vzhodnem vplivnem območju oglejske Cerkve od začetkov do nastopa verske svobode.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 9, 1987, 463 strani. **Jože Mlinarič**, Župnije na Slovenskem Štajerskem v okviru salzburške nadškofije v vizitacijskih zapisnikih arhidiakonata med Dravo in Muro 1656–1774.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 10, 1988, 254 strani. **Miscellanea**: Metod Benedik, Iz protokolov ljubljanskih škofov (3); Primož Kovač, Začetki kapucinskega samostana v Škofji Loki; Janez Höfler, Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem – Pražupniji Radovljica in Kranj.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 11, 1989, 239 strani. **France M. Dolinar**, Slovenska cerkvena pokrajina.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 12, 1990, 432 strani. **Ana Lavrič**, Ljubljanska škofija v vizitacijah Rinalda Scarlichija 1631–1632.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 13, 1991, 116 strani. **Ivanka Tadina**, Ignacij Knoblehar 1819–1858. Veliki pionir krščanske civilizacije in odličen apostol črnih.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 14, 1992, 190 strani. **Miscellanea**: Metod Benedik, Iz protokolov ljubljanskih škofov (4); Bogdan Kolar, K zgodovini malega semenišča v Kopru; Vinko Škafar, Prošnje salzburškemu nadškofu F. Schwarzenbergu za priključitev slovenskih dekanij sekovske (graške) škofije k lavantinski škofiji leta 1848; Janez Höfler, Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem – Pražupnija Mengeš; Marko Senica, Slovenske pridige kapucina p. Angelika iz Kranja iz let 1766–1771.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 15, 1993, 221 strani. **Matjaž Ambrožič**, Zvonarstvo na Slovenskem.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 16, 1994, 726 strani. **Metod Benedik – Angel Kralj**, Kapucini na Slovenskem v zgodovinskih virih. Nekdanja štajerska kapucinska provinca.

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 17, 1995, 600 strani. **France Baraga**, Kapiteljski arhiv Novo mesto. Regesti listin in popis gradiva.

Redovništvo na Slovenskem, 1. zvezek, 250 strani: **Benediktinci, kartuzijani, cistercijani**. [Zbornik predavanj na simpoziju: Stična, Pleterje, Kostanjevica, od 23. do 25. maja 1984], Ljubljana 1984.

Redovništvo na Slovenskem, 2. zvezek, 256 strani: M. Smiljana Kodrič – B. Natalija Palac, **Šolske sestre svetega Frančiška Kristusa Kralja**. Zgodovina, poslanstvo, življenje, Ljubljana 1986.

Redovništvo na Slovenskem, 3. zvezek, 295 strani: **Jezuiti**. Zbornik simpozija, Ljubljana 1992.

UDK 930.253 (497.12 Novo mesto):348.324.2
282(497.12)(093)

France Baraga, samostojni kulturni delavec
SI–1000 Ljubljana, Stari trg 5

Kapiteljski arhiv Novo mesto. Regesti listin in popis gradiva

Acta Ecclesiastica Sloveniae, št. 17, 1995, št. strani 600

Avtor v uvodu predstavi kratko kronologijo novomeškega kapitlja in zgodovino kapiteljskega arhiva. V prvem delu poda 630 regestov listin, v drugem delu pa popis arhiva. Tretji del sestavljajo dodatki: popis listin iz leta 1758, konkordanca z objavo listin Adalberta Krausa iz leta 1865, načrt za ureditev arhiva prošta Karla Čerina in podatki za iskalce gradiva o novomeškem kapitlju v tujih arhivih.

UDC 930.253 (497.12 Novo mesto):348.324.2
282(497.12)(093)

France Baraga, Lic. Theol., freiberuflich Schaffender
SI–1000 Ljubljana, Stari trg 5

Kapitelarchiv Novo mesto. Urkundenregesten und Archivinventar

Acta Ecclesiastica Sloveniae, N°. 17, 1995, Seitenzahl 600

In der Einführung stellt der Autor eine kurze Chronologie des Kapitels vor als auch die Geschichte des Kapitelarchives. Im ersten Teil bietet er 630 Urkundenegesten, im zweiten ein Archivinventar. Den dritten Teil machen die Zufügungen aus: Ein Urkundenrepertorium aus dem Jahr 1758, eine Konkordanz zu Adalbert Kraus' Ausgabe der Urkunden von 1865, das Schema der Archivordnung von Propst Karl Čerin und Angaben für die Forscher der Kapitelgeschichte in anderen Archiven.

Izdaja:
Inštitut za zgodovino Cerkve
pri Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani

Uredil in za tisk pripravil: Metod Benedik
Nemški prevod: Jože Lebar
Likovna oprema: Anton Štrus
Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana

Izid publikacije je omogočilo Ministrstvo za znanost in tehnologijo.
Po mnenju Ministrstva za kulturo Republike Slovenije št. 415-140/96, izdanem 15. februarja 1996, sodi zbirka Acta Ecclesiastica Sloveniae med dela, od katerih se plačuje 5-odstotni prometni davek.

Na naslovni strani posnetek bronastega monograma iz Emone (druga polovica 4. stoletja).

ACTA ECCLESIASTICA SLOVENIAE, št. 17, Ljubljana 1995.